

Sombereki Kalász Márton Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

Pedagógiai Programja

OM azonosító:027309

**SOMBEREKI KALÁSZ MÁRTON ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS
ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA
7728 SOMBEREK, RÁKÓCZI UTCA 21.**

**SOMBEREKI KALÁSZ MÁRTON ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS
ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA DUNASZEKCSŐI
TAGISKOLÁJA
7712 DUNASZEKCSŐ, RÉV UTCA 4.**

Hatályos: 2024.09.01-től visszavonásig
2024.09.01-től a 2022.09.01-től érvényes Pedagógiai Program hatályát veszti

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	2
A pedagógiai program felépítése.....	8
1 BEKÖSZÖNŐ.....	9
2 AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA.....	11
2.1 Az intézmény hivatalos elnevezése, alapadatai	11
2.2 Törvényi előírások	15
2.3 A helyi szintű szabályozás dokumentumai	16
2.4 Az intézmény gyermekközössége.....	17
2.5 Jövőkép	17
2.6 Küldetésnyilatkozat.....	18
2.7 Az tagintézmények rövid bemutatása	18
3 NEVELÉSI PROGRAM.....	22
3.1 Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	22
3.1.1 Alapelvek	22
3.1.2 Pedagógiai munkánkat meghatározó értékeink.....	25
3.1.3 Az iskolában folyó nevelő-oktató munka céljai	25
3.1.4 Pedagógiai munkánk kiemelt feladatai	27
3.1.5 Az iskolában folyó nevelő és oktató munka módszerei	28
3.1.6 Eszközök, eljárások.....	31
3.1.7 Elvárások:.....	32
3.1.8 Általános követelmények, sikerkritériumok	33
3.1.9 A célok elérését értékelő módszerek.....	33
3.1.10 Tanulási környezet	34
3.2 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	35
3.2.1 Kulcskompetenciák fejlesztése a Nemzeti Alaptanterv alapján:.....	37
3.2.2 Fejlesztési területek-nevelési célok.....	42
3.3 A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	46
3.3.1 A személyiségfejlesztés és a közösségfejlesztés feladatainak megvalósítását szolgáló tevékenységi rendszer és szervezeti formák	48
3.4 Az egészségfejlesztéssel, környezeti neveléssel és fogyasztóvédelemmel összefüggő iskolai feladatok	52

3.4.1	Iskolai egészségnevelési program	52
3.4.2	Komplex intézményi mozgásprogram.....	57
3.5	A pedagógusok helyi intézményi feladatai	58
3.5.1	A pedagógusok alapvető feladatai.....	58
3.5.2	Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnökök feladatai.....	61
3.5.3	Az osztályfőnök által készített statisztikák, jelentések az osztályról	63
3.5.4	Az osztályfőnöki órák témája.....	64
3.6	A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje	65
3.6.1	A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai teendők.....	66
3.6.2	A gyermekek és tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	67
3.6.3	A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program.....	71
3.6.4	Különleges bánásmódot igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek	72
3.7	A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok	78
3.8	A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogainak gyakorlási rendje	80
3.9	Az intézmény együttműködésével kapcsolatos feladatok.....	82
3.9.1	A szülők, a tanulók, a pedagógusok és az intézmény partnereinek kapcsolattartási formái	82
3.9.2	Az intézményvezetés és a nevelőtestület együttműködése	82
3.9.3	A szakmai munkaközösségek együttműködése	82
3.9.4	A diákok és a pedagógusok együttműködésének formái:	82
3.9.5	A szülők és a pedagógusok együttműködésének formái.....	83
3.9.6	Szülők segítése az iskolaválasztásban.....	83
3.9.7	A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:.	83
3.9.8	Kapcsolattartás az iskola partnereivel	85
3.10	A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata	88
3.11	A felvétel és az átvétel helyi szabályai	89
3.11.1	A felvételi eljárás során az előnyben részesítés és a különleges helyzetek szabályai.....	90
3.11.2	Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai.....	90
3.11.3	Az iskolán belüli magasabb évfolyamra lépés feltételei	90
3.11.4	Általánostól eltérő továbbhaladás	90
3.11.5	Kilépés iskolánk oktatási rendszeréből	90
3.12	Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai tervek ..	91
3.13	Iskolai környezeti nevelési program	92
3.14	A fogyasztóvédelemmel kapcsolatos feladatok	96

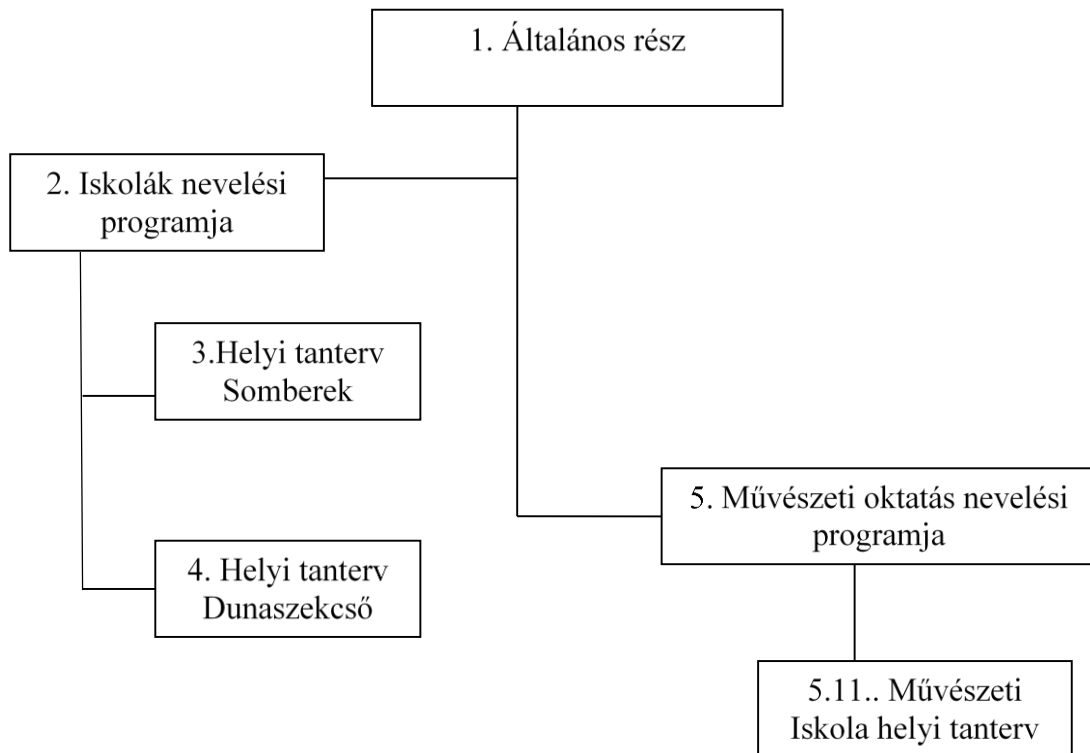
4	Helyi tanterv: Sombereki Kalász Márton Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola	99
4.1	Az iskola tantárgyi rendszere kötelező és a választható órák óraterve	99
4.2	A tanítás tartalmára vonatkozó helyi sajátosságok	102
4.3	Az intézmény német nemzetiségi pedagógiai program	104
4.4	Egyéb tanórai és tanórán kívüli foglalkozások	108
4.5	A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai	109
4.5.1	Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása	109
4.5.2	A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása	110
4.5.3	Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása	110
4.5.4	A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása	111
4.6	A tankönyvek és más taneszközök kiválasztásának elvei	112
4.7	Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái, a tanulói teljesítmények mérése, értékelése	114
4.7.1	Értékelés	114
4.7.2	Értékelés a pedagógiai szakaszokban	115
4.7.3	Értékelés az alapozó és fejlesztő szakaszban	117
4.7.4	Értékelések összegzése:	118
4.7.5	Az érdemjegyek, osztályzatok megállapítása	118
4.7.6	A számonkérés formái:	119
4.7.7	A tantárgyi érdemjegyek pótlásának, javításának módjai és lehetőségei	122
4.7.8	A magasabb évfolyamba lépés feltételei	122
4.8	A tanulók magatartásának és szorgalmának értékelése, minősítése	123
4.8.1	A magatartás értékelése és minősítése:	124
4.8.2	A szorgalom értékelése és minősítése:	125
4.9	Az iskolai jutalmazás és büntetés formái	126
4.9.1	Az iskolai jutalmazás formái:	126
4.9.2	Az iskolai büntetések formái:	126
4.10	A tanulók fizikai állapotának mérése	131
4.11	A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai	135
4.12	Az iskolánkban alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek	135
4.13	A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	137
4.14	Belépés az iskolába, tanulók átvétele, magasabb évfolyamba lépés feltételei	139
4.14.1	Az első évfolyamba lépés	139
4.14.2	Belépés az intézménybe az iskola magasabb évfolyamain	139
4.14.3	Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei	139
4.14.4	A tanulói jogviszony megszűnése	140

4.15	Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei	140
4.15.1	Az iskola egészségnevelési elvei.....	140
4.15.2	Az iskola környezeti nevelési elvei	142
5	Helyi tanterv Dunaszekcső.....	144
5.1.	Célok és eszközök az oktatás folyamatában	144
5.2.	Az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyak, a kötelező és választható tanórai foglalkozások valamint azok óraszámai.....	145
5.2.1.	Az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyak	145
5.2.2.	Kötelező és választható tanórai foglalkozások valamint azok óraszámai.....	146
5.2.3.	Egyéb tanórai és tanórán kívüli foglalkozások	148
5.2.4.	A tanítási órák keretében meg nem valósítható foglalkozások - nem tanórai tananyag átadási formák.....	149
5.2.5.	Sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése-oktatása.....	150
5.2.6.	A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrált oktatása.....	150
5.2.7.	Kompetencia alapú oktatás implementációja	150
5.3.	Az előírt tananyag és követelményei	151
5.4.	Német nemzetiségi kisebbségi nevelés és oktatás	152
5.5.	Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei	154
5.6.1.	A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása	155
5.6.2.	Mindennapos testnevelés.....	157
5.6.3.	A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai	158
5.6.4.	Az iskolánkban alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek.....	159
5.6.5.	A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	160
5.7.	Belépés az iskolába, tanulók átvétele, magasabb évfolyamba lépés feltételei.....	161
5.7.1.	Az első évfolyamba lépés.....	161
5.7.2.	Belépés az intézménybe az iskola magasabb évfolyamain	162
5.7.3.	Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei.....	162
5.7.4.	A tanulói jogviszony megszűnése	163
5.8.	Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái, a tanulói teljesítmények mérése, értékelése	163
5.8.1.	Értékelés	164
5.8.2.	Értékelés a pedagógiai szakaszokban.....	165
5.9.	Az érdemjegyek megállapítása	168
5.9.1.	Az érdemjegyek, osztályzatok megállapítása.....	168
5.9.2.	Az írásbeli beszámoltatások értékelésben betöltött szerepe, súlya	169
5.9.3.	A tantárgyi érdemjegyek pótlásának, javításának módjai és lehetőségei.....	170
5.10.	Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása	170

5.11. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei.....	171
5.12. A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek....	172
5.13. Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei	173
5.14. A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei.....	175
6. ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA	181
6.1. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ - OKTATÓ MUNKA FONTOSABB PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, FELADATAI, CÉLJAI	181
6. 2. A SZEMLYISÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK.....	182
6.3. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS FELADATOK	183
6.4. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK	183
6.5. A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES NEVELŐ- OKTATÓ MUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK	185
6.6. AZ INTÉZMÉNY KAPCSOLATRENDSZERE - A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖ- DÉSÉNEK FORMÁI, LEHETŐSÉGEI	185
6. 7. A FELVÉTEL ÉS A MAGASABB ÉVFOLYAMRA LÉPÉS FELTÉTELEI	188
6.7.1. A tanulók felvétele:	188
6.7.2 A magasabb évfolyamra lépés feltételei:	189
6.8. A TANULÓ TELJESÍTMÉNYÉNEK MÉRÉSE, AZ ÉRTÉKEK, MINŐSÍTÉS KÖVETELMÉNYEI ÉS FORMÁI.....	189
6.9. A MŰVÉSZETI TEVÉKENYSÉG OKTATÁSÁNAK CÉL - ÉS FELADATRENDSZERE	191
6.9.1 Zeneművészeti ág:.....	191
6.10. AZ OKTATÁSBAN ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI.....	193
7. A ZENEMŰVÉSZETI ÁG HELYI TANTERVE	194
7.1.A zeneművészeti ág általános fejlesztési követelményei.....	194
7.1.1 Főtárgy	194
7.1.2 Kötelezően választható vagy szabadon választott tárgyak:.....	195
7.2. A zeneművészeti ágon tanított tantárgyak óraszámai, feladatai, követelményei	196
7.3. 2. számú melléklet intézményünkre vonatkozó részletezése	203
7.3.1.FAFÚVÓS TANSZAK	203
7.3.2. RÉZFÚVÓS TANSZAK.....	319
7.4. A művészeti alapvizsga követelményei	510
7.4.1. Az írásbeli vizsga tartalma:	510
7.4.2. A szóbeli vizsga tartalma:	511
7.4.3. A gyakorlati vizsga tartalma	512
7.5 A művészeti záróvizsga követelményei	517

7.5.1 Az írásbeli vizsga tartalma:	517
7.5.2 A szóbeli vizsga tartalma	518
7.5.3 A gyakorlati vizsga tartalma	519
8. A pedagógiai program érvényességével, módosításával, nyilvánosságával kapcsolatos egyéb intézkedések.....	524
9. A pedagógiai program elfogadására és jóváhagyására vonatkozó záradékok	525
10. Mellékletek:.....	528

A pedagógiai program felépítése

1 BEKÖSZÖNŐ

Kedves Olvasó!

Ön a **SOMBEREKI KALÁSZ MÁRTON ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA** pedagógiai programját tartja a kezében. Ez a dokumentum hosszú évekre meghatározza a községben folyó általános iskoláskorú gyermekek nevelését, oktatását. A program elkészítése során az volt a célunk, hogy egységes szemlélet, egységes alapelvek mellett /ld.1. fejezet/ a társult települések intézményei megtartsák korábbi önálló működésük értékeit, meglévő pedagógiai szokásrendjüket. /ld.2. fejezet/

Ennek megfelelően építkezik a programunk. A program bevezető részében rögzítettük a minden intézménytípus számára elfogadható alapelveket, melyet az intézménytípusonkénti sajátosságok követnek.

A pedagógiai program az intézmény életének legfontosabb belső szabályzata.

Ha Ön a társulás egy adott feladat-ellátási helyének részletes működésére kíváncsi, kezébe kell vennie az e program alapján készült éves munkatervet is, hiszen az éves munkaterv tartalmazza azokat a szervezési, vezetési, pedagógiai feladatokat mely segítségével megvalósul maga a pedagógiai program.

A korábbi pedagógiai programunk módosítását a következők indokolják:

- az intézmény korábbi fenntartója sikeresen pályázott a TÁMOP-3.1.4/08/2 kiírásra.
A pályázat kötelező elemeinek bevezetése, a nevelőtestületi képzések, a pályázat fenntartása több ponton is érinti az iskolák pedagógiai gyakorlatát.
- 2012 szeptemberétől változott a köznevelési törvény.
- 2013. január 1-től az iskola fenntartója a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ.
- 2017. január 1-től az intézmény fenntartója a Mohácsi Tankerületi Központ.

Ha Ön szülő, kérem, azért forgassa figyelmesen az oldalakat, mert az itt található program alapján neveljük - oktatjuk gyermekét. Nagy felelősség ez.

Hisszük, hogy községeink iskolája képes a különböző háttérű családok igényeinek kielégítésére. Tanulócsoportjainkban jut idő a gyerekek alapos megismerésére, a nekik legmegfelelőbb haladási tempó megválasztására. Tanterveink rugalmasak, alkalmazkodnak a legkülönbözőbb képességű, adottságú gyerekek haladásához.

Ha Ön, kedves olvasó polgármester, vagy képviselő-testületi tag, gondoljon arra, hogy olyan dokumentumot tart a kezében, amely közvetve vagy közvetlenül kihat minden, a településeken élő polgárra, családra, azokra, akik Önöket választották.

Kérem, ne feledje, hogy egy jól működő iskolának, lakosságmegtartó, komfortérzetet növelő, hagyománymegőrző - ápoló szerepe van a községekben.

Ha Ön, Önök az elmúlt évekhez hasonlóan támogatják az intézményben folyó sokrétű munkát, kollégáim nevében is ígérhetem, az eredmény sem marad el.

A dokumentumban foglaltakat kérje számon az iskolán, érdeklődjön, informálódjon, szívesen állunk rendelkezésére.

2 AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA

2.1 Az intézmény hivatalos elnevezése, alapadatai

A KÖZNEVELÉSI INTÉZMÉNY ADATAI	
Hivatalos neve:	SOMBEREKI KALÁSZ MÁRTON ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA
Idegen nyelvű neve:	Kalász Márton Grundschule und Kunstschule Schomberg
Rövid neve:	Sombereki Kalász Márton Általános Iskola
Feladatellátási helyei:	Székhely 7728 Somberek, Rákóczi Ferenc utca 21. Tagintézmények megnevezése és telephelyei: Sombereki Kalász Márton Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Dunaszekcsői Tagiskolája 7712 Dunaszekcső, Rév utca 4.
Alapító neve és székhelye	Emberi Erőforrások Minisztériuma 1054 Budapest, Akadémia utca 3.
Fenntartó neve, székhelye	Mohácsi Tankerületi Központ 7700 Mohács, Szabadság u. 4-6.
Típusa	Összetett iskola
OM azonosító:	027309
Vállalkozási tevékenységet nem folytathat.	

SZÉKHELY INTÉZMÉNY ADATAI	
Az intézmény neve:	SOMBEREKI KALÁSZ MÁRTON ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA
Címe:	7728 Somberek, Rákóczi Ferenc utca 21.
OM azonosító/intézményi azonosító	027309001
Telefonszám:	+36308296138
E-mail cím:	somberek.iskola@mohacsitk.hu
A feladatellátást szolgáló vagyron és a felette való rendelkezés és használat joga	Helyrajzi szám: 254 Hasznos alapterület: 1547,5 m2 Intézmény jogkör: ingyenes használati jog

SZÉKHELY INTÉZMÉNY ADATAI	
	Fenntartó jogkör: vagyonkezelői jog
Az intézmény jogszabályban meghatározott közfeladata:	Általános iskolai nevelés-oktatás nappali rendszerű alsó tagozat, felső tagozat 1 évfolyamtól 8 évfolyamig a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelése-oktatása (beszédfogyatékos, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők, érzékszervi fogyatékos - hallási fogyatékos, érzékszervi fogyatékos - látási fogyatékos) nappali rendszerű Alapfokú művészetoktatás nappali rendszerű a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelése-oktatása (egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők) nappali rendszerű zeneművészeti ág (új tanszakok: rézfűvós tanszak (klasszikus zene)) zeneművészeti ág: 2 előképző+1-10. évfolyam Nemzetiséghez tartozók általános iskolai nevelése-oktatása nappali rendszerű alsó tagozat, felső tagozat 1 évfolyamtól 8 évfolyamig nemzetiségi nevelés-oktatás (nyelvoktató nemzetiségi nevelés-oktatás (német)) a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelése-oktatása (beszédfogyatékos, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők, érzékszervi fogyatékos - hallási fogyatékos, érzékszervi fogyatékos - látási fogyatékos) nappali rendszerű Egyéb foglalkozások napközi tanulószoa Iskolai könyvtár iskolai/kollégiumi könyvtár

SZÉKHELY INTÉZMÉNY ADATAI	
	Mindennapos testnevelés biztosításának módja saját tornaterem A testnevelés keretében megvalósított úszásoktatás módja együttműködésben, megállapodás alapján
Az intézmény működési köre:	Somberek, Görcsönydoboka, Palotabozsok, községek közigazgatási területe.

AZ INTÉZMÉNY TAGISKOLÁJA ÉS ADATAI	
A tagiskola neve:	Sombereki Kalász Márton Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Dunaszekcsői Tagiskolája
A tagiskola címe:	7712 Dunaszekcső, Rév utca 4.
OM azonosító/intézményi azonosító	027309002
Telefonszám:	+36308296425
E-mail cím:	dunaszekcso.iskola@mohacsitk.hu
A feladatellátást szolgáló vagyon és a felette való rendelkezés és használat joga	Helyrajzi szám: 732/2 Hasznos alapterület: 2108 m2 Intézmény jogkör: ingyenes használati jog Fenntartó jogkör: vagyonkezelői jog
Az intézmény jogszabályban meghatározott közfeladata:	Általános iskolai nevelés-oktatás nappali rendszerű alsó tagozat, felső tagozat 1 évfolyamtól 8 évfolyamig a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelése-oktatása (beszéd fogyatékos, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők, érzékszervi fogyatékos - hallási fogyatékos, érzékszervi fogyatékos - látási fogyatékos) nappali rendszerű integrációs felkészítés Alapfokú művészetoktatás nappali rendszerű a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelése-oktatása (egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők) nappali rendszerű

AZ INTÉZMÉNY TAGISKOLÁJA ÉS ADATAI	
	zeneművészeti ág (új tanszakok: rézfűvös tanszak (klasszikus zene)) zeneművészeti ág: 2 előképző+1-10. évfolyam Nemzetiséghez tartozók általános iskolai nevelése-oktatása nappali rendszerű alsó tagozat, felső tagozat 1 évfolyamtól 8 évfolyamig nemzetiségi nevelés-oktatás (nyelvoktató nemzetiségi nevelés-oktatás (német)) a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelése-oktatása (beszéd fogyatékos, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők, érzékszervi fogyatékos - hallási fogyatékos, érzékszervi fogyatékos - látási fogyatékos) nappali rendszerű integrációs felkészítés Egyéb foglalkozások napközi tanulószo Iskolai könyvtár iskolai/kollégiumi könyvtár Mindennapos testnevelés biztosításának módja saját tornaterem A testnevelés keretében megvalósított úszásoktatás módja együttműködésben, megállapodás alapján
Az intézmény működési köre:	Dunaszekcső község közigazgatási területe.

Művészeti oktatás

Az évfolyamok száma tizenkettő, az oktatás előképző, alapfokú és továbbképző évfolyamokon folyik. A tanulók az utolsó alapfokú évfolyam elvégzését követően művészeti alapvizsgát, az utolsó továbbképző évfolyam elvégzését követően pedig művészeti záróvizsgát tehetnek.

Sombereki Kalász Márton Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

- zeneművészeti ág
- zenetagozat

Ennek keretében: alapfokú műkedvelő és hivatásos hangszeres, zenei elméleti képzés és

népzenei oktatás.

Tanszakok: furulya, fuvola, oboa, klarinét, fagott, kürt, tenorkürt, baritonkürt, trombita, harsona, tuba, szaxofon, ütőhangszerek.

Zeneelmélet képzés: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet, zeneirodalom

2.2 Törvényi előírások

A pedagógiai program elkészítésekor az alábbi jogszabályi előírások alkalmazandók:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Nkt.)
- A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény
- A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény
- A nemzeti köznevelés tankönyvellátásáról szóló 2013. évi CCXXXII. törvény
- A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény
- A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény
- A fogasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény
- A nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Nkt. Vhr.)
- A pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (VIII. 31.) Korm. rendelet
- A pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet
- A Kormány 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete
A Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet (a továbbiakban: R.)
- A tankönyvvé, a pedagógus-kézikönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről szóló 17/2014. (III. 12.) EMMI rendelet
- A pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet
- A kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet
- A két tanítási nyelvű iskolai oktatás irányelveinek kiadásáról szóló 4/2013. (I. 11.) EMMI rendelet
- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet

- A nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet
- A tanév rendjéről szóló mindenkori miniszteri rendelet
- Az iskola-egészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet

2.3 A helyi szintű szabályozás dokumentumai

Az intézmény

- Szakmai alapidokumentuma
- Pedagógiai programja, ennek részeként a helyi tanterve
- Szervezeti és Működési Szabályzata
- Házirendje

2.4 Az intézmény gyermekközössége

Sombereki iskola	1-8. osztály
Dunaszekcsői iskola	1-8. osztály

2.5 Jövőkép

- Kihasználjuk a társult intézményekben dolgozó kollégák megszerzett ismereteit, a pályázatok során elsajátított nevelői kompetenciákat.
- Megőrizzük, lehetőségeink szerint fejlesztjük német nyelvoktatásunkat.
- Kiemelt célként kezeljük a munkatársak német nyelvtudását.
- Fontos feladatunk a hagyományápolás, a régi szokások, hagyományok megismerése, megismertetése.
- Törekvésünk, hogy a tanulóiban kialakuljon a környezetük felé a bizalom, őszinteség és tisztelet, tudatosuljon bennük, hogy a szorgalomnak és tudásnak becsülete van.
- Folyamatosan és maradéktalanul biztosítjuk a tanulói jogok érvényesülését, következetesen számon kérjük kötelességeik teljesítését.
- A tanulók személyiségét tiszteletben tartjuk.
- Egyéni bánásmódot valósítunk meg, kiemelten kezeljük a tanulási nehézségek enyhítését, felzárkózást, tehetséggondozást.
- Egyenlőbánásmódot alkalmazunk minden tanulóval szemben.
- Esélyegyenlőséget biztosítunk minden tanuló számára.
- Célunk tanulóink felkészítése az élethosszig tartó tanulásra, így alapvetően a kulcskompetenciák és alapkészségek, képességek kialakítása, megszerzése, az együttműködés készségének elsajátítása, fejlesztése mellett.
- Arra törekszünk, hogy az alpműveltséget megalapozó ismeretekkel rendelkezzen minden tanuló.
- Olyan ismereteket közvetítünk, melyek megalapozzák a gyermek műveltségét, világszemléletét, és eligazodását a szűkebb és tágabb környezetükben.
- Az iskolában olyan légkör megteremtésére törekszünk, ahol a tanulók jól érzik magukat.
- Biztosítjuk a tanulók harmonikus személyiségfejlődéséhez az esztétikus, otthonos környezetet.
- Törekszünk a kommunikáció elfogadott normáinak és helyes formáinak elsajátíttatására, különös tekintettel a tiszta, szép magyar beszéd alkalmazására.
- Elsajátíttatjuk az egészséges életmódhoz kapcsolódó ismereteket, szokásokat, kialakítjuk a jó állóképességet, megfelelő edzettséget
- Segítjük a reális önértékelésen alapuló pályaválasztást.
- Környezettudatosságra neveljük tanulóinkat, a fenntartható életmód elvének elfogadására.

2.6 Küldetésnyilatkozat

Gyermekeinknek, tanulóinknak egy életre szóló útavalót kívánunk adni, mert valljuk, hogy csak a sokoldalú emberek állják meg helyüket az életben, akik folyamatosan képesek alkalmazkodni a változásokhoz, készek mindig új ismeretek elsajátítására. Ehhez kívánjuk megadni a stabil alapokat az ismeretek és az ismeretek elsajátításának képessége terén. Szeretnénk olyan gyermekeket, tanulókat nevelni, akik megbízhatóak, gyakorlatiasak, kreatívak, kudarcűrők, elfogadják a másságot, szeretik és védik a természetet és odafigyelnek saját egészségükre. Intézményünk szakmai kiválóságra és személyiségfejlesztésre törekszik, egy odafigyelő, serkentő környezet megteremtésével, ahol minden egyes diák a képességei szerint legtöbbet tudja nyújtani.

A szülőket a legfontosabb "szövetségesünknek" tekintjük, törekvéseink közösek. Együttműködünk községünk minden szervezetével szülőfalunk művelődésének, kulturális életének előmozdítása érdekében.

Működési vezérelvünk: nem tantárgyakat, hanem gyermekeket tanítunk, akik most élnek! Tisztában vagyunk társadalmi felelősségünkkel, a jövő nemzedékét neveljük, ezért minden pedagógustól, munkatárstól elvárjuk, hogy törekedjék a fejlődésre és a kiválóságra.

2.7 Az tagintézmények rövid bemutatása

Sombereki iskola

Az első egyházlátogatási jegyzőkönyv szerint Sombereken már 1757-ben volt iskola, mely 1 tanítóval működött. A tanítás nyelve német volt.

1829-ben német és magyar ajkú, kántor-sekrestyés látta el az oktatás feladatait. A tanítás a téli időszakban, novembertől március végéig tartott. Szorosan vett tankötelezettség ezekben az időkben még nem volt. Az iskolák felekezeteik voltak: katolikus (német) és görögkeleti (szerb) iskola működött. Az iskolaköteles gyermekek száma ezekben (1800-1850) általában 200 körül mozgott.

A tankötelezettséget az 1868. évi tc. állapította meg. Sombereken ekkor már 3 tanító volt. Ekkor épült újjá a 3 tantermes katolikus iskola.

1938-ban az iskolaépületet és a szerb iskola épületét is a római katolikus egyházközség vette bérbe. A tanítás nyelve 1907-ig a német volt, a magyar csak tantárgyként szerepelt.

Az első világháború idején a tanítás nivója, eredményessége csökkent.

A 8 osztályos elemi népiskola a tanítóhiány miatt 1946-ban alakulhatott csak meg.

Az 1948-as államosítás zökkenőmentesen ment végbe. A tanítás a tanteremhiány miatt délelőtti-délutáni váltásban zajlott 1979-ig. 1979 aug. 16-án került átadásra az új 4 tantermes korszerűen felszerelt iskola. Bővítése a demográfiai emelkedés következtében 1989-ben elkerülhetetlenné vált, 4 tanteremmel gyarapodott. Tornateremmel 1990-ben bővült.

Iskolánk falai között számos kiemelkedő munkásságú egyén végzett. (pl. Kalász Márton, Michelisz József költők, Schipp Ferenc matematikus) Szinte nincs is olyan nagyvárosa országunkban, ahol ne élne, végezne kiemelkedő munkát az iskolánkban végzett hajdani diák.(orvosok, jogászok, mérnökök, kutatók)

Hiszünk benne, hogy az elkövetkező évtizedekben is szükség van a Sombereki Általános Iskolára.

Az iskola több évszázados története arra kötelez bennünket, hogy nevelő és oktató munkákban kiemelt figyelmet fordítsunk a lakóhely és a nemzet történetének, hagyományainak megismertetésére, a haza iránti szeretet felébresztésére, a különféle világnézetű emberek cselekvő együttélésének gyakoroltatására.

A beiskolázási körzetünkben élő családok szociális, anyagi és kulturális helyzete egymástól eltér, ezért nevelő és oktató munkánk ehhez a helyzethez igazodik: tanórán és tanórán kívül megpróbáljuk segíteni a nehéz körülmények között élő, hátránnyal induló tanulók felzárkóztatását, ugyanakkor kiemelt fontosságú feladatnak tekintjük a tehetséges, jó képességű gyermekek fejlesztését is. Vállaljuk a német nemzetiségi nyelv oktatását, s igyekszünk minden tanuló számára egyenlő esélyeket biztosítani a minőségi oktatáshoz, neveléshez, s a sikeres felnőtté váláshoz.

A társadalom, a pedagógusok és a szülők célja azonos: gyermekeinkből művelt, jól képzett, az életben boldogulni tudó embereket szeretnénk nevelni. Iskolánk hosszú múltja alatt többször változtak az iskola falai, épületei, de nem változott a bennük munkálkodó pedagógusok fő célja: emberséget és tudást adni a felcseperedő polgároknak!

Dunaszekcsői Tagiskola

A Dunaszekcsői Tagiskola tanulóifjúsága irigylésre méltó környezetben töltheti iskolás éveit. Az egykori grófi kastély évtizedek óta a tanulni vágyók otthona, közvetlen környezete, az egykori kastélypark és a Duna közelsége kivételes természeti környezetet biztosít.

De nemcsak a környezet, hanem a község kiemelkedően gazdag történelmi múltja is arra kötelez bennünket, hogy a szülőföldhöz való ragaszkodást erősítsük tanulóinkban. Ezt szolgálják azok a színvonalas hagyományörző rendezvények, melyek iskolák falain is túlmutatnak, s melyeknek célja gyökereink közös felkutatása, értékeink megismertetése.

A vegyes nemzetiségű lakosság elvárásainak kielégítésére vállaltuk a német nemzetiségi nyelv oktatását, de készek vagyunk hátrányba került gyermekek felzárkóztatására és a tehetségek gondozására is a tanulmányi munka és a sport területén is.

Kis iskolánkban az oktatás ideális, alacsony létszámú osztályokban folyik 8 évfolyamon, kiegészülve zeneiskolai oktatással, utóbbi legtehetségesebb tanulói felvételt nyernek a község fúvószenekarába is. Tanulóink dunaszekcsőiek, de nyitottak vagyunk a szomszédos községekből is fogadni tanulókat.

A gyerekek szülei döntően kétkezi dolgozók. A családok anyagi helyzete nem teszi lehetővé az iskolai oktatás korszerű otthoni kiegészítését, ezért törekszünk az iskolában megteremtteni azt a tanulási környezetet, melyben a modern kor igényeinek megfelelő oktatásban részesülnek tanulóink.

Alapfokú művészetoktatás

Somberek – Görcsönydoboka - Palotabozsok –Dunaszekcső zenei élete

A körzetben 1978-ban alakult meg Palotabozsokon az Ifjúsági Fúvószenekar a szülők összefogásának eredményeként. Kezdetben csak helyi rendezvényeken szerepeltek, később megyei, országos, illetve nemzetközi programokon is felléptek. 1984-ben kezdődött a zenekar Koncertfúvószenekarrá történő fejlesztése a somberekai általános iskolások és a mohácsi zeneiskola növendékeinek részvételével. 1997-től a körzet növendékei a mohácsi zeneiskolához tartoztak és a növendékek a mohácsi zeneiskola tanulói lettek.

2005 –től a körzet tanulói a Somberekai Általános és Művészeti Iskolában, mai hivatalos nevén a Somberekai Kalász Márton Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolában folytatják művészeti tanulmányaikat, Dunaszekcsőn telephely működik a 2010/11-es tanévtől.

A ZENEISKOLÁNKBAN LÉVŐ NEVELŐ- OKTATÓ MUNKA FONTOSABB PEDAGÓGIAI ALAPELVEI ÉS NEVELÉSI ELKÉPZELÉSEI

A művészetek szerepét, nevelő hatását a történelem során már igen korán felismerték.

Pedagógiai programunkban a művészetek nevelő hatását szeretnénk az alapfokú művészetoktatásban meghatározott értékek, irányelvek szerint a helyi körülmények, értékek figyelembevételével megvalósítani.

Az iskolák a társadalmi együttlét olyan utolsó terei, ahol még intézményesen vagyunk képesek hatni a gyermekekre. Minden iskola szakmai oktató munkájával egyenértékű nevelési tevékenysége is. Kiemelt fontosságot tulajdonítunk a zene adta lehetőségekkel való nevelésnek. Minden gyerek tehetséges valamiben, sokan, ahogy ezt mindannyian látjuk, a zenében.

Fontos, hogy ezt a tehetséget kiaknázzuk, s ez által sikerélményt biztosítsunk növendékeinknek. Az egyik területen megélt siker ösztönzőleg hat más területekre is. Egészséges önbecsülést, az pedig egészséges embert alakít ki.

„ A pszichológia tudományág, a tanítás viszont művészet, és a tudomány sohasem szül közvetlenül művészetet. Ehhez inkább olyan közvetítő találékony szellemre van szükség, amely eredetisége révén a tudomány eredményeit alkalmazza.”

/W. James/

A nevelés mindenekelőtt tervszerű és tudatos tevékenység.

Az oktatás és a nevelés eredményességének egyik legfőbb feltétele, hogy szigorú munkafegyelem uralkodjék az iskolában: mind a pedagógusközösségen belül, mind a tanulók között. A növendék fejlődése, nevelése attól függ, kedvező körülmények között tanulnak-e ahhoz, hogy adottságaik kifejlődhessenek.

Az oktatás gyarapítja és elmélyíti a tanulók ismereteit és fontos, hogy azt a szellemi tudást felhasználjuk később a közös munka révén a növendékek további fejlődéséhez. A tanulók nagyra becsülik az olyan tanárt, aki jól ismeri szaktárgya anyagát, lelkesen dolgozik, nem mond frázisokat, őszinte, igazságos és szigorú, tud uralkodni magán, megérti, mire van szüksége tanítványainak. A növendék esztétikai érzéseit a művészeti alkotásokkal való ismerkedés folyamán, valamint a gyakorlások, fellépések során van lehetőségünk kialakítani. Ha ismerjük a tanuló egyéni képességeit, könnyebben megtaláljuk az oktató nevelőmunkához szükséges módszeres eljárásokat, könnyebben elérjük a kívánt eredményeket. Bármilyen jó is a tanterv, a

nevelés és oktatás eredményessége főként mégis attól függ, hogyan tanít a pedagógus, hogyan irányítja tanítványait a tanulásban, mennyire helyes, őszinte és állhatatos törekvések vezetnek egész oktató-nevelő munkájában.

Egész életükre szóló mély benyomásokat hagy növendékeiben az a pedagógus, aki buzgón és szívesen tanítja őket, átadja nekik ismereteit és tapasztalatait, gondoskodik róla, hogy a lehető legjobban fejlődjenek.

Hogy megfelelően kezeli-e a nevelő tanítványait, az a pedagógiai tapintatától is függ. Ez a tulajdonsága abban nyilvánul meg, hogy a növendékei iránti szívélyes magatartást megfelelő igényességgel párosítja minden esetben. Pedagógiaiilag átgondoltan, célszerűen kezeli őket, nem kész séma szerint, hanem a konkrét körülményeknek megfelelően jár el. A pedagógiai tapintat megkönnyíti a nevelő számára, hogy egészséges kapcsolatokat alakítson ki tanítványaival, megszervezze közösségüket. A pedagógusnak az a feladata, hogy felkeltse a tanulóban a tudás igényét. Úgy gondoljuk az eredményes oktatás egyik feltétele, hogy a pedagógus rá tudjon mutatni a tanuló szakmailag gyenge pontjaira. A tanulmányi munkában a tanuló tudatosságának és aktivitásának elvét kell érvényesítenünk. A tanárnak az oktatási munkát feltétlenül összhangba kell hoznia a tanuló életkori sajátosságával és fejlődésük színvonalával, olyan munkát kell adnia nekik, ami nem haladja meg képességeiket, de némi erőfeszítésre készteti őket, megkívánja tőlük azt az aktivitást, amely további fejlődésük nélkülözhetetlen feltétele. A tanulásért érzett felelősség a tanár határozott és következetes követelményeinek hatására ébred fel a tanulóknál.

Alapvetően fontos az ismeretek elsajátításának nem csak a tudatossága és mélysége, hanem a tartóssága is. A tanuló egyéni kezelése szükséges ahhoz, hogy a tanár sikeres oktató munkát végezzen és előmozdítsa pozitív képességeit. A tanulmányi folyamat sok mozzanatában igen lényeges szerepet töltenek be a tanulók önálló megfigyelései, amelyeket a tanár által kitűzött feladat keretében végeznek. Az óra eredményessége szempontjából igen fontos, hogy a nevelő azonnal munkába tudja állítani a növendéket vagy növendékeket, egy percet se hagyjon kárba veszni az óra elején. Az a pedagógus szervezi meg jól a munkát, aki rászoktatja növendékeit, hogy az óra elején a tanuló gyorsan előkészítsen mindent.

Az eredményes tanulmányi munkának egyik alapvető feltétele, hogy céltudatosan dolgozzanak a növendékek. Az otthoni gyakorlás sikere attól is függ, hogyan közöljük és ismertetjük a feladatokat. Az esztétikai nevelésben döntő szerepet játszik a művészet eszközeivel történő nevelés. Az esztétikai érzelmek gazdagítják az ember egyéniségét. Az esztétikai nevelés mindig mélyen érinti az ember érzelmvilágát.

A pedagógus amellett, hogy valamennyi tanuló művészi neveléséről gondoskodik, különös figyelmet kell szentelnie a legtehetségesebbeknek, akiknek a munkája idővel pályaválasztásukat is befolyásolhatja. A tanárnak az oktatási módszerét a növendék tipikus és egyéni tulajdonságaihoz kell mérnie. A művészetekkel való közös foglalkozás folyamán növendékének egész lelkivilága kitarul a pedagógus előtt, csak fülre van szüksége, hogy halljon és szemre, hogy lásson. A tanításban a személyes kapcsolat a legfontosabb.

3 NEVELÉSI PROGRAM

Mottó: "Az iskola dolga,

- **hogyan megtaníttassa velünk, hogyan kell tanulni,**
 - **hogyan felkeltse a tudás iránti étvágyunkat,**
 - **hogyan megtanítsa bennünket a jól végzett munka örömére**
 - **és az alkotás izgalmára,**
 - **hogyan megtanítsa szeretni, amit csinálunk,**
 - **és hogy segítsen megtalálni azt, amit szeretünk csinálni."**
- (Szent-Györgyi Albert)

3.1 Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

3.1.1 Alapelvek

Az intézmény pedagógus közösségének nevelési alapelvei

1. Intézményünkben olyan légkört kívánunk teremteni, ahol tanulóink biztonságban, otthonosan érezhetik magukat.

Ennek érdekében:

- a gyerekeket bevonjuk saját iskolai életük megszervezésébe,
- a tanulók egyéni képességeit az oktatás során figyelembe vesszük,
- diákjaink előre megismerhetik a velük szemben támasztott követelményeket, így tudhatják, mit várunk el tőlük,
- minden gyermek számíthat a pedagógusok jóindulatú segítségére tanulmányi munkájában és életének egyéb problémáiban,
- az iskola életében szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakítására törekszünk: tanuló és tanuló, tanuló és nevelő, szülő és nevelő, nevelő és nevelő között.

2. Intézményünkben a gyerekek teljes személyiségének fejlesztése, korszerű ismereteinek, képességeinek, készségeinek kialakítása és bővítése a legfontosabb pedagógiai feladat. Nevelőink szellemileg, erkölcsileg és testileg egészséges nemzedéket kívánnak nevelni a rájuk bízott gyermekekből.

Ennek érdekében:

- a tervszerű nevelő és oktató munka a tanulók alapképességeit fejleszti, és számukra korszerű, a mindennapi életben hasznosítható, továbbbepíthető alapképességeket nyújt,
- fontos a kompetencia alapú oktatás elterjesztése, az élethosszig tartó tanulás
- iskolánk olyan – az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra, a technikára vonatkozó – ismereteket közöl, melyek megalapozzák a

tanulók műveltségét, világszemléletét, világképük formálódását és eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben,

- az iskola nevelő-oktató tevékenységének célját a gyermeki személyiség széleskörű fejlesztésében látjuk,
- fontosnak tartjuk, hogy diákjaink elsajátítsák az egyéni tanulás módszereit,
- szeretnénk elérni, hogy tanulóink körében a szorgalomnak, a tudásnak és a munkának becsülete legyen,
- törekszünk a humánumra, az egyén és a közösségek iránti tiszteletre,
- segítünk diákjainknak észrevenni és értékelni a jót – megelőzni, felismerni a rosszat,
- törekszünk az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott normáinak és helyes formáinak kialakítására,
- szeretnénk tanulóinkat megismertetni nemzeti kultúránk és nemzetiségi hagyományaink, történelmünk eseményeivel, kiemelkedő személyiségeivel és hagyományaival, hogy mindezek megbecsülése révén tápláljuk a gyermekekben a haza, a szülőföld iránti szeretetet.

3. Intézményünk - elsősorban a szülőkkel ápolt kapcsolatok révén - folyamatosan részt kíván venni lakóhelyünk életében.

Ennek érdekében:

- rendszeres kapcsolatot tartunk a tanulók szüleivel, a családokkal,
- igyekszünk lehetőséget teremteni arra, hogy iskolánk életéről, tevékenységéről, eredményeiről minél többet megismerhessenek a szülők, valamint községeink érdeklődő polgárai,
- ápoljuk és bővítjük eddigi kapcsolatainkat a községeinkben található intézményekkel,
- nevelőink fontos feladatnak tartják, hogy iskolánk – eddigi hagyományaihoz híven – továbbra is képviseltesse magát a különféle helyi rendezvényeken

4. Esélyegyenlőség

Iskolánk minden tanuló számára biztosítani kívánja az esélyegyenlőséget.

Lehetővé tesszük minden tanuló számára, hogy képesek legyenek megfelelni a sikeres társadalmi beilleszkedés követelményeinek.

5. Eseményeinkben olyan gyermek képe él, aki a közös családi és iskolai nevelés eredményeképpen egyesíti magában az alábbi tulajdonságokat:

- humánus
- erkölcsös
- fegyelmezett
- művelt
- kötelességtudó,
- érdeklődő, nyitott,
- kreatív, alkotó,
- becsüli a szorgalmas tanulást, a munkát,
- képes a problémák érzékelésére és megoldására,

- gyakorlatias,
- képes eligazodni szűkebb és tágabb környezetében,
- jó eredmények elérésére törekszik (játékban, munkában, tanulásban),
- van elképzelése a jövőjét illetően,
- becsüli a tudást,
- öntevékenyen, aktívan vesz részt a tanulásban,
- ismeri a tanulás helyes és hatékony módszereit,
- képes tudását tovább fejleszteni és önállóan ismereteket szerezni,
- tudását folyamatosan gyarapítja, bővíti,
- képes az értő olvasásra, gondolatait helyesen és szabatosan tudja megfogalmazni szóban és írásban,
- a mindennapi életben felhasználható képességekkel rendelkezik,
- ismeri, tiszteli, óvja, ápolja:
 - * nemzeti kultúránkat, történelmünket, anyanyelvünket,
 - * a természet, a környezet értékeit,
 - * más népek értékeit, hagyományait,
 - * az egyetemes kultúra legnagyobb eredményeit,
- a társadalmilag elfogadott normák szerint viselkedik az emberi és a természeti környezetben,
- ismeri és alkalmazza a közösségben éléshez szükséges magatartásformákat,
- ismeri és betartja a különféle közösségek (család, iskola, társadalom) együttélését biztosító szabályokat,
- ismeri és alkalmazza az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott formáit és módszereit,
- viselkedése udvarias,
- beszéde kulturált,
- társaival együttműködik,
- szüleit, nevelőit, társait szereti és tiszteli,
- képes szeretetet adni és kapni,
- szereti hazáját,
- megérti, tiszteletben tartja a sajátjától eltérő nézeteket,
- szellemileg és testileg egészséges, edzett,
- egészségesen él,
- szeret sportolni, mozogni,
- megjelenése és személyes környezete tiszta, ápolat, gondozott.

Tudjuk, hogy ezen tulajdonságok mindegyikét nem vagyunk képesek kialakítani minden egyes hozzánk járó tanuló személyiségében. Nevelőink mindennapi nevelő és oktató munkája azonban arra irányul, hogy a lehető legtöbb diákunk rendelkezzen végzős korára minél több itt felsorolt személyiségjeggyel.

3.1.2 Pedagógiai munkánkat meghatározó értékeink

- Kulturált magatartás és kommunikáció a közösségben.
- Udvariasság, figyelmesség, mások szokásainak és tulajdonának tiszteletben tartása.
- Fegyelem és önfegyelem.
- Közösségi érzés, áldozatvállalás.
- Törekvés az előítélet-mentességre, a konfliktusok kezelésére, készség a megegyezésre.
- Az alkotmányosság, a törvényesség, az állampolgári jogok tisztelete.
- Érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt.
- Igény a közéletiségre, a közösségi tevékenységekre.

3.1.3 Az iskolában folyó nevelő-oktató munka céljai

Célunk: testileg és lelkileg egészséges, harmonikus, kiegyensúlyozott, a felnőttek világában is boldogulni tudó, az iskolához, a községhez, a hazához erősen kötődő, önálló tanulásra, önnevelésre való képességgel, korszerű ismeretekkel és biztos készségekkel rendelkező ifjúság nevelése, akik biztos képességekkel, kulcskompetenciákkal, szilárd alapképességgel, használható német nyelvtudással rendelkeznek, sikeresen folytatják tanulmányaikat a középiskolákban, és megtanulják az élethosszig való tanulás képességét és fontosságát.

Fontosnak tartjuk:

- Megtartani és továbbvinni mindazon értékeket, amelyek birtokában tanítványaink – szociális helyzetükre, világnézetükre, családi háttérükre való tekintet nélkül – képesek művelt, kulturált emberként helytállni, majd (az iskolában szerzett ismeretekre és készségekre építve) későbbi tanulmányaikat folytatni, szakemberként érvényesülni a felnőtt életükben.

Célunk, a gyakorlatközpontú, az egész életen át tartó tanulás megalapozása, a kompetenciaalapú oktatás alkalmazása, elterjesztése

- a kompetenciaalapú oktatás megvalósításához illeszkedő módszertan széleskörű megismerése, és megvalósítása,
- a tanulók képességeinek és kulcskompetenciáinak egyénre szabott fejlesztése,
- a tanulás tanítása és az önálló ismeretszerzés képességének kialakítása,
- digitális írástudás elterjesztése,
- a nevelőközösség módszertani kultúrájának fejlesztése,
- az újszerű tanulásszervezési eljárások bevezetése,
- a szegregációmentes együttnevelési környezet kialakítása,
- az esélyegyenlőség érvényesítése.

Célunk, hogy az értékek közvetítésével kialakítsuk tanulóinkban az értékek tiszteletét, megbecsülését, s alkalmassá tegyük őket a kultúra befogadására.

- A köznevelési törvény, a kerettantervi szabályozás és a NAT célkitűzéseivel összhangban a NAT műveltségi területeinek lebontásából adódó helyi tantervünk tantárgyi rendszerének ismeretanyagán keresztül, továbbá az iskolai élet szervezésével

elősegítsük az egyéni képességek kibontakoztatását, a tehetségek felismerését és fejlesztését, a hátrányok kompenzálását.

- Óvjuk és fejlesszük tovább az iskolába lépő kisgyermekben a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot, vezessük át a gyermeket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe.
- A német nemzetiségi nyelv segítségével alkalmazható nyelvtudás megszerzése, valamint a német nemzetiségi népismeret tantárgy ismertesse meg nemzetiségünk történelmét, hagyományait, kultúráját, népszokásait.
- Az idegen nyelvek /angol nyelv/ tanulása iránti igény felkeltése. Használható nyelvtudás megszerzése, amely biztosítja, hogy a nyelv segítségével a tanuló a való életben cselekedni, tevékenykedni tudjon.

Célunk, hogy folytatódjon az első szakasz nevelő-oktató munkája, a képességek, készségek fejlesztése, a kisiskolás korban megalapozott egészséges életmódra nevelés, a korosztályhoz, az életkorhoz igazodjon a helyes szokások bemutatása és kialakítása.

- A különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú gyerekeket együtt neveljük.
- A tehetség kibontakozását a segítjük, a differenciálással történő fejlesztést és a hátránykompenzálást az iskolai élet minden területén.
- A tanulókat érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően készítjük fel a továbbtanulásra, az egyéni képességüknek, érdeklődésüknek megfelelően válasszák meg a továbbtanulás irányát.
- Az egész életen át tartó tanulás megalapozását szolgáló képességek fejlesztése.
- Korszerű természettudományos és társadalomtudományos műveltségkép kialakítása, melyet tanulóink eszközként használhatnak a valóság viszonyrendszerének megértéséhez, és alkalmazhatnak különböző cselekvésformákban.
- Hazáját ismerő és szerető, a nemzeti hagyományokat és az iskolai tradíciókat őrző fiatalok nevelése.
- Tanulóink önismeretének fejlesztése, autonóm személyiségek kialakítása. Olyan személyiségek fejlesztése, akik kellő önismerettel rendelkeznek, akik önállóan döntenek képességeiket, lehetőségeiket ismerve. Így egy következő életszakaszban képesek az önmegvalósításra. Felkészítjük őket az esetleges kudarcok elviselésére is.
- Az anyanyelv helyes használata szóban és írásban, a kommunikációs képességek fejlesztése.
- Célunk, hogy tanulóink megismerjék az egészséges életmód legfontosabb szabályait, tisztában legyenek az egészséges táplálkozás, a rendszeres mozgás egészséget befolyásoló hatásával, a testi-lelki higiéné fontosságával.
- Az ökotudatos magatartásformák kialakítása a tanulóban.
- A diákok morális és esztétikai szemléletének alakítása, az értékes alkotások iránti igény megalapozása.

3.1.4 Pedagógiai munkánk kiemelt feladatai

Intézményünk vezetése, nevelői és alkalmazotti közössége felelősséget vállal a tanulók testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődéséért, a tanulói közösség kialakulásáért és fejlődéséért. Ennek érdekében a tanuló személyiségének fejlesztésében, képességeinek kibontakoztatásában együttműködünk a szülőkkel, a szülők közösségével.

Programunkban rögzítjük mindazokat a feladatokat, amelyeket az iskola ennek érdekében köteles ellátni.

Iskolánk állami fenntartású nevelési, oktatási intézmény, nem elkötelezett egyetlen vallás vagy világnézet mellett sem. Az intézmény pedagógiai programja biztosítja az ismeretek, a vallási, illetve világnézeti információk tárgyilagos és többoldalú közlését. Iskolánk pedagógiai programja, működése, tevékenysége és irányítása vallási és világnézeti tanítások igazságáról nem foglal állást, vallási és világnézeti kérdésekben semleges marad.

Iskolánkban a tanulók teljes személyiségének fejlesztése, valamint a tanulók korszerű ismereteinek, képességeinek, készségeinek kialakítása és bővítése a legfontosabb pedagógiai feladat. Nevelőink szellemileg, erkölcsileg és testileg egészséges nemzedéket kívánnak nevelni a ránk bízott gyermekekből.

- Minden tanulónk számára biztosítani kell az alapkészségek elsajátítását, melyek a társadalomba való beilleszkedéshez, a további ismeretszerzéshez és az önmegvalósításhoz szükségesek.
- A tanulók igényének kialakítása az egyéni ismeretszerzésre, ehhez szükséges képességek fejlesztése.
- Az aktív tanulás lehetőségének biztosítása, mely a tanulónak a tanulási tevékenységekben történő részvételét hangsúlyozza. E tanulási tevékenység legfőbb célja olyan tanulói kompetenciák fejlesztése, amelyek lehetővé teszik az ismereteknek különböző helyzetekben történő kreatív alkalmazását.
- Magas színvonalú és sokrétű ismeretközléssel és hatékony szakmai munkával a tanulók önálló problémamegoldó, gondolkodó képességének és kreativitásának a fejlesztése.
- Az egyéni életélmények szerzésének elősegítése, az egyéni képességek kibontakozása a programokban, az órai munkában és a tanórán kívüli tevékenységekben.
- A tanulásszervezési eljárások közül előnyben kell részesíteni azokat, melyek feltétele a tanulói együttműködés, segíteni kell a párban vagy csoportban végzett felfedező, tevékeny és jól szervezett, együttműködésen alapuló tanulást.
- A tanulási eredmények feltétele a minden igényt kielégítő tanulási környezet, a tanulói különbségekhez illeszkedő, differenciált célkijelölés, a többszintű tervezés és tananyag-alkalmazás, a fejlesztő, tanulást támogató értékelés.
- A munkafolyamatok megszervezése során a tanulók egyéni képességeinek figyelembe vétele, egyéni, hatékony tanulási módszerek kifejlesztése.
- Tehetséggondozó és felzárkóztató programokkal az egyéni képességek kibontakozásának támogatása.
- Közreműködés a tanulási nehézségekkel való megküzdés folyamatában. A sajátos nevelési igényű tanulók integrált, nehézségeiket figyelembe vevő oktatása.

- Az iskolarendszerben meglévő szelektív hatások mérséklése, az egyenlő hozzáférés esélyegyenlőség biztosítása. Azon hátrányoknak a csökkentése, amelyek a tanulók szociokulturális környezetéből vagy eltérő ütemű érésebből fakadnak.
- Az idegen nyelvi kommunikáció fejlesztése az adott életszakaszra kidolgozott tanterv szerint.
- Konstruktív, tartalmas és felelős, szellemi arculattal rendelkező alkotó közösségek létrehozása, ahol a tanuló a közösségben való élet során fejleszti önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját.
- Önálló intézményi innovációk megvalósítása, folyamatossá tétele.
- Az infokommunikációs technológia alkalmazásának folyamatos fejlesztése. A XXI. századi tanulási környezet nélkülözhetetlen elemét képezi az iskolai tanuláshoz kapcsolódó digitális technológiával támogatott oktatási módszerek sokfélesége, ezért különösen fontos, hogy a pedagógusok ismerjék és alkalmazzák azokat.
- A tanulói kíváncsiságra, érdeklődésre épített, és ez által motivált munkában fejlessze a gyermekben a felelősségtudatot, a kitartás képességét, és előmozdítsa érzelmvilágának gazdagodását.
- A tanulási tevékenységek közben és a tanulói közösségben való élet során fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját.
- A mindennapi nevelés során kerüljön sor a rend, a fegyelem megkövetelésére, a tanulási környezet tárgyainak megóvására, azok épségének megőrzésére.
- A nemzeti, a nemzetiségi és az etnikai hagyományok tudatosítása, és ápolásukra való nevelés, fejlesszük tanulóknál a nemzeti azonosságtudatot.
- Erősítse az Európához való tartozás tudatát, és egyetemes értelemben is késztesen más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerésére, megbecsülésére.

3.1.5 Az iskolában folyó nevelő és oktató munka módszerei

Az intézmény 2019-ben bekapcsolódott a Pécsi Tudományegyetem és konzorciumi partnerei által megvalósított *Köznevelés módszertani megújítása a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése céljából – EFOP-3.1.2-16-2016-00001* c. pályázati program, fejlesztő munkájába. A projekt célja a differenciált, személyközpontú nevelést-oktatást lehetővé tevő módszertani kultúra megerősítése a köznevelési intézményekben, a nyitottságra ösztönző intézményi nevelés-oktatás pedagógiai eszköztárának fejlesztése, valamint a kidolgozott módszertan a pedagógusok körében történő országos elterjesztése.

Az intézmény pedagógusai a projekt keretében pedagógus-továbbképzésekben vettek részt, az intézmény a képzések során megismert, a program megvalósításához illeszkedő új módszertani fejlesztéseket, a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentését, ill. a lemorzsolódás megakadályozását támogató pedagógiai módszertani eszközöket beépíti az oktató-nevelő munkájába.

A Pécsi Tudományegyetemmel történő együttműködés alapja a 2019 őszén megkötött együttműködési megállapodás. A Projekt megvalósítási időszaka 2017.01.01-2021.09.30.

A nevelés-oktatás eszközei, eljárásai, módszerei az oktatás-nevelés folyamatának egymással összefüggő, egymást kiegészítő elemeit jelentik. A módszer, eszköz és eljárás kiválasztásánál elsődleges szempont, hogy a tanulókat pozitív tevékenykedésre készítsük, és kiküszöböljük a negatív hatásokat.

A módszerek kiválasztásának szempontjai

A tanulók tanulási tevékenységekben való aktív részvétele kulcsfontosságú, ezért ennek előmozdítása érdekében a pedagógusoknak mindvégig a tevékenységközpontú tanulásszervezési formákat kívánatos előnyben részesíteniük. A tanulás társas természetéből adódó előnyök, a differenciált egyéni munka adta lehetőségek kihasználása, valamint a párban vagy csoportban végzett kutatásalapú, felfedező, tevékeny és jól szervezett, együttműködő tanulás támogatása szintén hozzájárul a korszerű tanulási környezet megteremtéséhez.

- A módszereknek igazodjanak a tanulók életkori sajátosságaihoz, egyéni képességeihez, értelmi fejlettségükhöz, a mindenkori körülményhez, annak tartalmához.
- Biztosítsa a felfedezés lehetőségét, a kreativitás fejlesztését, növelje a tanulók cselekvő részvételét igénylő ismeretszerzési módokat.
- Az ismeretek különböző helyzetekben való kreatív alkalmazására nyújtson lehetőséget.
- Pozitív szemléletet tükrözzön.
- Építsen a tanuló személyes tapasztalataira, előzetes tudására.
- Legyen játékos.
- Segítse az írásbeliség és szóbeliség egyensúlyának megteremtését.
- Adjon lehetőséget az egészséges terhelésre, fejlesztő hatású értékelésre.
- Segítse elő a szocializációs folyamatokat célszerű ismeretek nyújtásával.
- Integrált oktatásunknál a módszer megválasztása igazodjék a tanulók fejlettségéhez, állapotához, sérüléséhez, szükségletéhez, az egyéni különbségekhez
- A módszerek legyenek ösztönzőek, pozitív megerősítést szolgálók.

Nevelési módszereink két nagy csoportra oszthatók:

1. Közvetlen (direkt) módszerek azok, amelyeknek alkalmazása során a nevelő közvetlenül, személyes kapcsolat révén hat a tanulóra.
2. Közvetett (indirekt) módszerek azok, amelyekben a nevelő-hatás áttételesen, a tanulói közösségen keresztül érvényesül.

Az intézmény alkalmazott munkaformái és módszerei

- hatékony tanuló megismerési és segítő technikák, pedagógiai diagnosztizálás.
- habilitációs és rehabilitációs tevékenység
- az inkluzív nevelés
- multikulturális tartalmak
- multidiszciplináris tanórák

- tanórai differenciálás
- kooperatív csoportmunka elemei
- a drámapedagógia eszközei
- prezentációs technikák
- tanári magyarázat /frontális tanítás/: beszélgetés, kérdezve kifejtés, előadás, szemléltetés
- munkáltatás /egyéni, de nem önálló/: házi feladat, kiselőadás
- páros munka
- csoportmunka
- játék
- vita
- kutató-felfedező módszer
- témahét, tematikus hét
- projektnap

A tanulás módszerei

- A problémamegoldás elvére épülő, a probléma-szituáció megteremtésén alapuló magyarázat, megbeszélés, vita.
- Együttműködés más tantárgyak pedagógusaival, team munka.
- Önálló ismeretszerzés, ahol a pontos feladat-meghatározás, az eszközök biztosítása után a feladat megoldását mindig megbeszélés, ellenőrzés követi.
- Kutató-, felfedező módszer, amely a megfigyelést, tanulmányozást, modellezést és a kísérletek műveletét jelenti.
- Iskolán kívüli helyszínek, szakemberek nyújtotta lehetőségek bevonása.
- Adaptív tanulásszervezési technikák az egyéni bánásmódot igénylő, SNI tanulók megsegítése érdekében.
- Infokommunikációs eszközök felhasználása az ismeretszerzésben.

A tanítás módszerei

- Megbeszélés, beszélgetések, kérdve kifejtés, viták.
- Bemutatás, szemléltetés valós dolgok és modellek, kísérletek megfigyeltetésével.
- Egyénre szabott, differenciáló módszerek alkalmazása.
- Az SNI tanulók integrált nevelését segítő sérülés specifikus fejlesztés.
- Interaktív, a tanulók érdeklődését és motivációját fenntartó tanulásszervezési eljárások.
- Kooperatív technikák.
- Digitális technikák széleskörű alkalmazása.
- A tanulók tapasztalataira, előzetes ismereteire építő, a tanulók belső motivációját fejlesztő technikák alkalmazása.
- Tanulási technikák tanítása, önálló és hatékony tanulási technikák elsajátíttatása, vázlatkészítés különböző formái: fürtábra, gondolatterkép stb.

A tanítási-tanulási folyamat ellenőrzése, értékelése

A tanulók értékelését egyéni fejlődésük és sikeres tanulási teljesítményük érdekében az igazságosság, az esélyteremtés és a méltányosság alapelveit szem előtt tartva, emberi méltóságuk tiszteletben tartásával, az értékelés személyes jellegének figyelembevételével szükséges megvalósítani.

Az értékelési folyamatokat megalapozó tervező munka figyelembe veszi a tanuló előzetes tudását, aktuális fejlettségi szintjét, egyéni fejlődési lehetőségeit, életkori sajátosságait, az értékelés személyiségfejlődésére gyakorolt hatását és a pedagógiai célokat.

Ennek érdekében a

- kiinduló állapot értékelése (diagnosztikus, helyzetfeltáró mérés) egy tanítási óra, tanulási egység, téma vagy program megkezdése előtt végzett adatgyűjtés. (A diagnosztikus értékelés kiterjedhet a tanulók meglévő tartalmi tudására, aktuális készség- és képességfejlődési szintjére, hozzáállására, viszonyulására.)
- a tanulás folyamatában több alkalommal, tájékozódó jelleggel végzett információgyűjtés, a fejlesztő, tanulást segítő értékelés. (Célja a tanuló erősségeinek és hiányosságainak felmérése, valamint az éppen kihívást jelentő célok meghatározása, és ezzel a nevelési-oktatási gyakorlatnak a célok eléréséhez történő igazítása.)
- Az összegző értékelés célja annak megállapítása, hogy a tanulók tudásának, ezen belül a stabil ismeretek kialakításának és a készségek elsajátításának szintje milyen mértékben felel meg a célként kitűzött tanulási eredményeknek.
- az első évfolyam végén a tanuló összegző értékelése szöveges formában történik.
- az iskolakezdést követő első félév fejlesztő szakasz, ezért a pedagógus ebben az időszakban a szöveges formában megfogalmazott fejlesztő, tanulást segítő értékeléseket elsősorban szakmailag megalapozott megfigyeléseire építheti.

Módszerei:

- Megfigyelések
- Kérdőívek
- Képességvizsgáló és tudásszintmérő tesztek
- Eredményvizsgálatok (feleletek, felmérések)
- Az országos kompetenciamérés eredményeinek értékelése
- Versenyeredmények értékelése
- Középiskolából érkező visszajelzések

3.1.6 Eszközök, eljárások

Intézményünkben az eszközök, eljárások kiválasztásakor, alkalmazásakor az alábbi elvek érvényesülnek:

- A nevelési és pedagógiai program alapján az ismereteket, a nevelés és tanítás módszerét a pedagógus megválaszthatja.
- A helyi tanterv alapján a szakmai munkaközösség véleményének kikérésével választja az alkalmazott szakkönyveket, segédleteket, felszereléseket.
- A nevelés-oktatás célja, tartalma.
- A tanulócsoporthoz összetétele, adottsága, fejlettsége, képessége.
- A tantárgy sajátossága.
- Folyamatos fejlesztés a partnerek igényeinek figyelembe vételével.

A nevelőtestület által alkalmazott közvetlen és közvetett nevelési eljárások:

	Közvetlen módszerek	Közvetett módszerek
Szokások kialakítását célzó, beidegző módszerek.	• Követelés • Gyakoroltatás • Segítségadás • Ellenőrzés • Ösztönzés	• A tanulói közösség tevékenységének megszervezése • Közös (közelebbi vagy távolabbi) célok kitűzése, elfogadtatása • Hagyományok kialakítása • Követelés • Ellenőrzés • Ösztönzés
Magatartási modellek bemutatása, közvetítése	• Elbeszélés • Tények és jelenségek bemutatása • Műalkotások bemutatása • A nevelő személyes példamutatása	• A nevelő részvétele a tanulói közösség tevékenységében • A követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösségi életből
Tudatosítás (meggyőződés kialakítása)	• Magyarázat, beszélgetés • A tanulók önálló elemző munkája	• Felvilágosítás a betartandó magatartási normákról • Vita

3.1.7 Elvárások:

- Kompetenciafejlesztő oktatás-nevelés megismerése, alkalmazása,
- Az eszközök, eljárások sokszínű alkalmazása, digitális oktatási tartalmak integrálása,
- Az elmélet és gyakorlat egységének érvényesülése,
- A differenciált képesség és készségfejlesztés,
- A hagyományostól eltérő szervezeti formák (párok, csoport, csapat, stb.) alkalmazása,
- Az aktivitás, alkotókészség, kreativitás, együttműködési készség fejlesztése,
- Minél több felfedezésre alkalmas, irányított, önálló tevékenység beépítése az oktatási folyamatba,
- Tanulóink sajátítsák el az önálló ismeretszerzés képességét,
- A projekt, a témahét lehetőségeinek megteremtése,

- IKT alapú oktatási környezet elterjesztése,
- A játék, szerepjáték (drámapedagógia) vita, kutatás - felfedezés érvényesítése, prezentációk térnyerése

3.1.8 Általános követelmények, sikerkritériumok

Nevelési céljainkat, feladatainkat megvalósultnak tekintjük, ha:

- Tanítványaink elsajátítják a helyi tantervben továbbhaladási feltételként meghatározott ismeretanyagot, kifejlesztjük az adott életkori sajátosságoknak megfelelő képességeket, készségeket, gondolkodási műveleteket, a kulturált magatartási szokásokat.
- Az országos kompetenciamérés eredménye eléri a mérésbe bevont tanulócsoportha megállapított elvárt értéket.
- Az előző ötéves átlagot figyelembe véve nem következik be negatív irányú változás a tantárgyi tanulmányi eredményekben a nyolcadik évfolyamot eredményesen befejező tanulók arányában.
- Az iskola által nyújtott kínálatból a tanulók képességeiknek megfelelő kibontakozási lehetőséget igénylik, azokon aktívan részt vesznek.
- Felderítjük tanulóink veszélyeztetettségének okait és megtaláljuk a segítségnyújtás leghatékonyabb módját.
- A tanulói társas érintkezésekben a kulturált hangvétel a jellemző. A felnőttekkel szemben tisztelettudóak, meg tudják különböztetni az egészséges versengést a rivalizálástól, más kultúrákkal szemben nyitottak, érdeklődők, nincsenek negatív előítéleteik a kisebbségek és a fogyatékkal élő emberek irányába, sajátos nevelési igényű társaik felé toleránsak, segítőkészek.
- Érződik iskolai közösségünkben az összetartozó, együttműködni akaró, egymást tisztelni és segíteni tudó csapatszellem.
- Megteremtődik a sajátos nevelési igényű tanulók integrációját segítő befogadó intézményi környezet.
- Tanulóink ismerik lakóhelyük értékeit, nevezetességeit, részt vesznek a közösségi ünnepeken.
- Tanulóink fontosnak ítélik a nemzetiségi kultúra megismerését és megőrzését, vállalva a kisebbséghez tartozást, megértik a kisebbség nyelvét.
- Tanulóink iskolájukat és annak környezetét magukénak érzik, állagát óvják, törekszenek a tisztaságra, a környezet szépítésére, elítélik azokat, akik a természetet rongálják, a tanulók kifejezésre juttatják, hogy jól érzik magukat az iskolában, aktívak a környezetvédelmi programokon.
- Munkájukra igényesek, füzetek külalakjára, ruházatukra, iskolai felszerelésükre vigyáznak.
- Aktívak az egészségnevelési, a testmozgással együtt járó programokon, versengéseken.

3.1.9 A célok elérését értékelő módszerek

- a szülők, a tanulók, a fenntartó véleményének írásos és/vagy szóbeli megkérdezése,
- tanári beszámolók,

- értekezletek tapasztalatainak elemzése,
- középfokú intézmények visszajelzései, végzett diákok visszajelzései,
- tanulói teljesítmények, mérések, vizsgák, versenyek eredményeinek elemzése.

Nevelési céljaink megvalósítása érdekében:

- Minden tanár legyen tudatában annak, hogy elsősorban saját élete példájával nevel.
- Az iskolai élet egészére figyelve segíti a közösség tagjainak emberi kibontakozását.
- Személyi ügyekben a szeretetről és diszkrécióról sem feledkezik meg.
- Rendszeres önképzéssel és továbbképzéseken való részvétellel fejleszti szakmai és pedagógiai műveltségét.
- Rendszeres kapcsolatot tart diákjai osztályfőnökével, szüleivel, többi tanárával.
- Tantárgyanként, osztályonként, illetve csoportonként megtervezett egész tanévi munkáját, a megvalósulás dokumentálását, a reflexiók beépítését a munkája minőségének emelése és mind tudatosabbá tétele érdekében időben elvégzi.
- Szakmailag és módszertanilag alaposan felkészül. Munkáját pontosság jellemzi.
- Szakmai munkaközösségével egyetértésben megszervezi a tehetséggondozás és felzárkóztatás teendőit.
- Ismeri és alkalmazza az iskola nevelési dokumentumaiban megfogalmazott elveket az ellenőrzés-értékelés feladataiban. Ezek szerint cselekszik.
- Részt vesz a nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken. Az intézmény működési rendjében felmerülő elfoglaltságokba bekapcsolódik.
- A munkatervben előírt tanulmányi kirándulásokon, iskolai rendezvényeken részt vesz.
- A tantermekben, szertárban, tornateremben rendet biztosít, a leltározásban részt vesz.

Az egységes iskolai követelményrendszert minden pedagógus köteles betartani. A szaktanárok minden tanév első tantárgyi óráján ismertetik a tanulókkal (és az első szülői értekezleten, illetve a fogadóórákon a szülőkkel) a tantárgy követelmény- és értékelési rendszerét, a pótlási és javítási lehetőségeket.

A pedagógus a tanuló értékeléséről a tájékoztató füzetben, e-naplón keresztül rendszeresen értesíti a szülőket. A tájékoztató füzet bejegyzéseit az osztályfőnök havonta ellenőrzi, és az esetlegesen elmaradt bejegyzések beírását pótolja. Az iskolánkban folyó nevelő és oktató munka feladata, hogy a felsorolt értékek elsajátítását elősegítse. Ezt szolgálják a nevelési program különböző fejezeteiben később meghatározásra kerülő tanórai és tanórán kívüli nevelési tevékenységek, valamint az e tevékenységekhez kapcsolódó folyamatos értékelés.

Nevelési céljaink megvalósítását segítik az iskola pedagógusai által alkalmazott személyiségfejlesztésre irányuló eljárások, nevelési módszerek.

3.1.10 Tanulási környezet

A tanulás közvetlen helyszínéeként használt helyiségeket (kiemelten osztálytermeket) lehetőség szerint úgy kell biztosítani, hogy a különböző tanulásszervezési eljárások alkalmazásához a berendezések rugalmasan és gyorsan átalakíthatók legyenek, illeszkedjenek az osztályba járó tanulók korosztályi és egyéni szükségleteihez, valamint nyugodt, biztonságos és támogató

tanulási környezetet teremtsenek valamennyi tanuló számára. Lehetőség szerint biztosítani kell, hogy a tanulók a foglalkozásokon IKT és digitális eszközöket (számítógép, más iskolai vagy saját eszköz), internetkapcsolatot és prezentációs eszközöket vehessenek igénybe, valamint hozzáférhetővé váljanak a hagyományos iskolai és az elektronikus könyvtárak egyaránt.

3.2 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Iskolánk alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét széles körűen fejlessze. Célkitűzéseink alapján az alábbi konkrét pedagógiai feladatok köré csoportosítjuk a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos teendőinket.

- Iskolánk pedagógiai programja a Nat és a kerettantervi szabályozásban leírt és képviselt értékekre (kiemelten a képességek és kompetenciák fejlesztésére), valamint a helyi sajátosságokból adódó hagyományokra épül.
- Intézményünk alapvető célja, hogy a tanítás-tanulás folyamata: teremtsen szilárd alapokat, tegye nyitottá, fogékonyá az értékek befogadására a tanulókat, és kreatívvá a szerzett képességek alkalmazásában.
- Minden irányú tevékenységet a szemléletesség, a cselekedtetés, az önálló munkáltatás, a differenciáltság és a kulcskompetenciák fejlesztése hassa át.

Boldogságprogram

Iskolánkban fontosnak tartjuk a személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztését. Iskolánk pedagógiai végcéljai, morális és funkcionális alapelveink, nevelési céljaink, a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladataink összecsengenek a boldogságprogramban megfogalmazott célokkal ezért tagiskoláink első alkalommal a 2018/2019-es tanévben pályáztak a Boldog Iskola címre, azzal az elhatározással, hogy lehetőség szerint minden évben megpályázzák azt.

„A program kiemelt küldetése, hogy a pozitív pszichológia eredményeire építve adjon ötleteket és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez az iskolás korosztály számára.”...”A Boldogságórák célja nem az, hogy problémamentes életmodellt állítson a fiatalok elé, hanem, hogy vezérfonalat adjon az iskolásoknak, hogy könnyebben nézzenek szembe a kihívásokkal, képesek legyenek megbirkózni a problémákkal, valamint a testi-lelki egészségmegtartás tényezőinek tanulmányozására adjon lehetőséget.” (Boldogságprogram)

A Boldogságórák csökkentik a tanulók szorongását, miközben erősíti önbizalmukat. Így nem csak kiegyensúlyozottabbá válnak a gyerekek, de az iskolában is jobban teljesítenek. A pályázat egyik feltétele, hogy az iskola legalább egy tanulócsoporthoz bevonásával igazoltan tartson legalább egy Boldogságórát, és a program fenntartását a következő tanévben is vállalja.

Céljaink:

- Tolerancia: egymás elfogadása, a közösségi lét, szolidaritás.
- Az önismereten alapuló öntudat, amely egyben a másik ember tisztelete is.

- A nyitottság, a kíváncsiság, a játék és az öröm jogának biztosítása, a szeretet.
- A problémamegoldás képességének a fejlesztése, mert tanulni csak az élethelyzetből adódó problémák megoldásával lehet. E nélkül nem tud fejlődni a jellem, a személyiség.
- Az egymás iránti segítőkészség, tisztelet, együttérzés élményével gazdagodás a mindennapi gyakorlatban.
- A vitakultúra elemeinek (bírálat, önbírálat, ok-okozati összefüggések, a mások véleményére való odafigyelés, a nyelvi megfogalmazás) folyamatos alkalmazása.
- Minél szélesebb körű önkifejezési lehetőségek biztosítása.
- A saját lehetőségek értékes erőforrásként való megélése.
- Az alapvető erkölcsi értékek megismerése, felismerése, tudatosítása és meggyőződéssé alakulása.
- A környezet egészére, önmagunkra irányuló helyes, pozitív irányú cselekvésre és aktivitásra készítető érzelmek kialakítása.
- Az identitásélmény (önismeret és autonóm világkép) kialakítása, illetve a mind jobb önismeret következtében az önépítés iránti igény felkeltése, fejlesztése. Kitartás, céltudatosság és elkötelezettség a célok megvalósításában.

A bevont osztályok havonta legalább egy boldogságórát tartanak, ahol feldolgozzák az adott témákat. Ha lehetőség van rá, a téma anyagát folyamatosan, több órán keresztül javasolt feldolgozni. Az alsó tagozaton több tantárgyba integráljuk, míg a felső tagozaton az osztályfőnöki órák anyagába építjük. A témák feldolgozásánál az iskolára jellemző tanulászervezési eljárásokat alkalmazzuk, szem előtt tartva az adaptív oktatás ismérveit.

Lázár Ervin program

A nemzeti identitás erősítését célzó programokról szóló 1042/2019.(II.18.) Kormány határozat alapján Magyarország Kormánya „egyetért azzal, hogy az ezeréves magyar kultúra a jelen állampolgárainak és a jövő nemzedékeinek művelődése, önkifejezése és nemzeti identitása, valamint Magyarország kulturális fennmaradásának szempontjából fundamentális jelentőségű érték, ennél fogva kiteljesítése az állam kiemelt felelőssége.”

A Kormány fenti határozata alapján a Lázár Ervin Program szociális helyzettől és lakóhelytől függetlenül minden 1-8. évfolyamon tanuló általános iskolás diák részére tanévenkénti egyszeri alkalommal ingyenesen biztosítja a színházi, tánc- és cirkuszi előadások, komolyzenei hangversenyek, illetve az őshonos állatok bemutatóhelyei látogatásának élményét.

1. évfolyam: bábelőadás az oktatási intézményben
2. évfolyam: előadó-művészei produkció az oktatási intézményben
3. évfolyam: színházi előadás kőszínházban
4. évfolyam: komolyzenei vagy népzenei koncert koncertteremben vagy az oktatási intézményben
5. évfolyam: színházi előadás kőszínházban
6. évfolyam: cirkuszművészeti előadás (Fővárosi Nagycirkusz)
7. évfolyam: előadó-művészeti produkció az oktatási intézményben
8. évfolyam: színházi előadás kőszínházban (Budapest)

3.2.1 Kulcskompetenciák fejlesztése a Nemzeti Alaptanterv alapján:

A Nat az Európai Unió által ajánlott kulcskompetenciákból kiindulva, arra építve, de a hazai sajátosságokat figyelembe véve az alábbiak szerint határozza meg a tanulási területeken átívelő általános kompetenciákat, továbbá azokat, amelyek jellemzői, hogy egyetlen tanulási területhez sem köthetők kizárólagosan, hanem változó mértékben és összetételben épülnek a megszerzett tudásra, fejlődnek a tanulási-tanítási folyamatban.

1. A tanulás kompetenciái
2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
3. A digitális kompetenciák
4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák
5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A tanulás kompetenciái

Minden műveltségi területen az önálló, hatékony tanulás azt jelenti, hogy az egyén képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást. Ez egyrészt új ismeretek megszerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti.

A hatékony és önálló tanulás arra készíti a tanulót, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását és képességeit helyzetek sokaságában használja, otthon, a munkában, a tanulási és képzési folyamataiban egyaránt.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- motiváció
- saját tanulási stratégia megismerése és alkalmazása
- önismeret
- önértékelés, illetve mások objektív értékelése
- figyelem
- segédeszközök használata

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

Anyanyelvi kommunikáció

Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalja a gondolatok, érzések és érzelmek kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt, valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot az élet minden területén: családon belül, iskolában, társadalmi érintkezések, szabadidős tevékenységek stb. során.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- megfelelő szókincs
- verbális és nonverbális kommunikációs képesség
- funkcionális nyelvtan
- életkori sajátosságnak megfelelő nyelvi ismeretek
- hallott és olvasott szöveg értése és szöveg alkotása
- különböző típusú szövegekben való tájékozódás
- információk feldolgozása
- segédeszközök megfelelő használata (könyvtárhasználat, digitális technika, média, stb.)
- érvelés képessége
- empátikus képesség
- esztétikai érzék
- kíváncsiság
- tantárgyra jellemző szaknyelv használata

Idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelvi kommunikáció az anyanyelvi kommunikáció elemeivel jellemezhető: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), a társadalmi és kulturális tevékenységek megfelelő keretein belül - oktatás és képzés, munka, családi élet és szabadidős tevékenységek -, az egyén szükségleteinek megfelelően.

Az egyén nyelvtudásának szintje változhat a négy dimenzió (hallott szöveg értése, beszédkésztség, olvasott szöveg értése és íráskésztség), az egyes nyelvek és az egyén társadalmi-kulturális háttere, környezete és igényei/érdeklődése szerint.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- megfelelő szókincs
- funkcionális nyelvtan
- nyelvi stílusok ismerete
- szóbeli interakciók főbb típusainak ismerete
- az idegen nyelv nyelvtani szerkezetének és rendszerének ismerete
- kulturális sokszínűség megismerése, ismerete, etnikai másság elfogadása

Digitális kompetenciák

Ez a kulcskompetencia felöleli az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használatát, az információ megkeresését, összegyűjtését és feldolgozását, a valós és a virtuális kapcsolatok megkülönböztetését.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- eszközök megismerése, használata
- szövegszerkesztési ismeretek
- információkeresés és kezelés
- mérlegelő gondolkodás az innováció területén
- kreativitás
- munka világában való eligazodás
- élethosszig tartó tanulás

Matematikai gondolkodási kompetenciák

A matematikai kompetencia a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége, felkészítve ezzel az egyént a mindennapok problémáinak megoldására is. E kompetenciában és annak alakulásában a folyamatok és a tevékenységek éppúgy fontosak, mint az ismeretek. A matematikai kompetencia felöleli a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek alkalmazását (képletek, modellek, grafikonok/táblázatok), valamint a törekvést az alkalmazásra.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök:

- megfelelő segédeszközök használata
- az igazság tisztelete
- a dolgok logikus okának (kauzalitás) és érvényességének megkeresése
- mindennapokban használható tudás
- problémamegoldó készség
- lényeglátás
- kíváncsiság
- egyénileg, társsal és csoportban való munkálkodás
- kreativitásanalízis - szintézis
- matematikai fogalmak ismerete
- alapvető törvényszerűségek nyomon követése: az egyes elméleti modellek igazolása a mindennapi életből merített empirikus tapasztalatok útján
- összefüggések felismerése
- tudjon érvelni, követni és értékelni tudja az érvelése folyamatát
- tudja megindokolni matematikai úton az eredményeket
- bizonyítások megértése
- matematikai eszköztudás szerepe a természettudományi és műszaki életpályára való szocializálás terén
- matematikai kommunikációs készség

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A személyes, értékorientációs, szociális és állampolgári kompetenciák a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételei, a közjó iránti elkötelezettség és tevékenység felöleli a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, továbbá ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani.

Az állampolgári kompetencia képessé teszi az egyént arra, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva aktívan vegyen részt a közügyekben.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- egészséges életvitel
 - mentális egészség
 - magatartási szabályok alkalmazása
 - kommunikációs képesség
 - reziliencia
 - megküzdési képesség
 - empátia
 - problémamegoldó képesség
 - európai tudat
 - a nemzeti öntudat helyes értelmezése, mely a más népekkel, elsősorban a vallási-nyelvi etnikumokkal, nemzetiségekkel is toleráns és tárgyilagos megítélésen alapuló magatartást magába foglalja
 - stressz és frusztráció kezelése
-
- együttműködés
 - magabiztosság
 - érdeklődés
 - személyes előítéletek leküzdése
 - kompromisszumra, konszenzusra való törekvés

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség magában foglalja az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését, amely minden műveltségterületen jelentkezik.

Olyan képességek tartoznak ide, mint művészi önkifejezés, műalkotások és előadások elemzése, saját nézőpont összevetése mások véleményével, a kulturális tevékenységben rejlő gazdasági lehetőségek felismerése és kiaknázása.

A magyar nyelv és irodalom műveltségterületen különösen az irodalom, a dráma, a bábjáték, a művészetek műveltségterületen a zene, a vizuális művészetek, a tárgyak, épületek, terek kultúrája, a modern művészeti kifejezőeszközök, a fotó s a mozgóképfotó fontosságának elismerése.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetencia segíti az egyént a mindennapi életben – így a munkahelyén is – abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálkozó lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újírtásra való beállítódást és a kockáztvállalást jelenti, valamint azt, hogy célkitűzéseit érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során van szükség.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- az egyén személyes, szakmai és/vagy üzleti tevékenységeihez illeszthető lehetőségek
- kihívások felismerése, értelmezése
- a gazdaság működésének átfogóbb megértése
- a pénz világában való tájékozódás
- a vállalkozások pénzügyi és jogi feltételeinek ismerete
- tervezés, szervezés, irányítás
- vezetés
- delegálás
- az elemzés
- a kommunikálás
- a tapasztalatok értékelése
- kockázatfelmérés és vállalás
- egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés

További releváns kompetenciaterületek:

A fent felsorolt kulcskompetenciákon felül a következő nevelési területek fejlesztése áll pedagógiai munkánk középpontjában:

- Egészséges életmódra nevelés, testi, lelki egészség, mely a tanórai és az egyéb foglalkozások során az egészségnevelési és környezeti nevelési programmal (benne a komplex intézményi mozgásprogrammal) koherensen jelenik meg a gyakorlatban a fizikailag aktív, egészségtudatos életvezetésre, a motoros műveltség eszközeivel való személyiségfejlesztésre és a tehetséggondozásra épül, továbbá az egészségmegőrzést is szervesen magában foglalja.
- Környezettudatos magatartás, mely a fenntarthatóság szempontjaira koncentrál.
- Tanulásirányítás – önálló tanulás képessége.
- Aktív állampolgárságra nevelés (konfliktuskezelés, együttműködés képessége), amelynek szerves része az egészséges nemzeti öntudatra szocializálás.

- Értékkorientációk, beállítódások kialakítása (felelősség, autonóm cselekvés, megbízhatóság, tolerancia, társadalmilag elfogadott viselkedésformák), elsősorban az etikai alapú megközelítésmód paradigmája.
- Nemzeti összetartozás ápolására irányuló hazafias elköteleződésre nevelés, mely nem irányulhat még látens módon sem a szegregáció, a kirekesztés, a nemzetiségek és más nyelvi-vallási etnikumok diszkriminációjára.

Célok:

A tanulók valamennyi személyiség-komponensének - az értelem, az érzelem, a fizikum és a jellem - harmonikus és differenciált fejlesztését szolgálja:

- A tanulók önismeretének fejlesztése,
- érdeklődésük felkeltése, motiválásuk a tanulás folyamatában,
- reális énképük kialakítása,
- pozitív életszemléletük megalapozása, formálása,
- szociális képességeik kialakítása,
- a társas kapcsolatok erősítése,
- az egymás iránti érdeklődés, az empátia és tolerancia területén.
- Felelősségtudatuk kialakítása, akaratuk erősítése.

Feladatok:

- Megismertetni tanulóinkkal az önmagukban rejlő értékeket és képességeket.
- A szülői házzal való szorosabb, tartalmasabb együttműködés.
- Önismereti foglalkozások szervezése. A közösségformálás, a társas kapcsolatok értékeinek megismertetése, gyakoroltatása.
- A szabadidő kulturált, hasznos eltöltésének beépítése tanulóink szokásrendszerébe.

3.2.2 Fejlesztési területek-nevelési célok

A fejlesztési területek - nevelési célok áthatják a pedagógiai folyamat egészét, s így közös értékeket jelenítenek meg. A célok elérése érdekében a pedagógiai folyamatban egyaránt jelen kell lennie az ismeretszerzés, a gyakoroltatás-cselekedtetés mellett a példák érzelmi hatásának is.

E területek - összhangban a kulcskompetenciák alapját adó képességekkel, készségekkel, az oktatás és nevelés során megszerzett ismeretekkel, és a tudásszerzést segítő attitűdökkel - egyesítik a hagyományos értékeket és a XXI. század elején megjelent új társadalmi igényeket. A nevelési célok a következőképpen érvényesülnek a tartalmi szabályozás különböző szintjein, és valósulnak meg a köznevelés folyamatában:

- beépülnek az egyes műveltségi területek, illetve tantárgyak fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba;
- tantárgyak részterületeivé válhatnak, vagy önálló tantárgyként jelenhetnek meg az iskola helyi tanterve szerint;
- alsó tagozaton tematizálják a tanítói munkát, a felsőbb évfolyamokon pedig elsősorban az osztályfőnöki órák témaköreit;

- témákat, fejlesztési helyzeteket körvonalaznak a nem tanórai keretek között folyó, egyéb iskolai foglalkozások, programok számára.

A nevelési célok intézményi szintű tudatos követése, valamint a hozzájuk rendelt feladatok végrehajtása és végrehajtatása az intézményi pedagógiai kultúra és a színvonalas pedagógiai munka meghatározó fokmérője, a pedagógiai-szakmai ellenőrzés egyik fontos kritériuma.

- **A tanulók erkölcsi nevelése**

A köznevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű: készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira.

- **Nemzeti öntudat, hazafias nevelés**

A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségeket, tudósokat, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról.

- **Állampolgárságra, demokráciára nevelés**

A demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. Az iskola megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, és ennek keretében biztosítja a honvédelmi nevelést. A részvétel a közügyekben megkívánja a kreatív, önálló mérlegelő gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások.

- **Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése**

Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszthető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. Elő kell segíteni a tanuló kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését. Hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra.

- **A családi életre nevelés**

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését az iskolai életbe. Kitüntetett feladata az intézménynek így a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről. Az iskolában foglalkoznia kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.

- **A testi és lelki egészségre nevelés**

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A pedagógusok ösztönözzék a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. Az iskola feladata, hogy a családdal együttműködve felkészítse a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiéniában, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében. A pedagógusok motiválják és segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

- **Felelősségvállalás másokért, önkéntesség**

A NAT ösztönzi a személyiség fejlesztését, kibontakozását segítő nevelést-oktatást: célul tűzi ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítását a tanulóknál úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerik meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és - megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létehez.

- **Fenntarthatóság, környezettudatosság**

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. Cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő,

értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Az intézménynek fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

- **Pályaorientáció**

Az iskolának – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítani, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. Ezért fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

- **Gazdasági és pénzügyi nevelés**

A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrataltságát. Ennek érdekében a köznevelési intézmény biztosítja a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.

- **Médiatudatosságra nevelés**

Cél, hogy a tanulók a mediatizált, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés az értelmező, kritikai beállítódás kialakítása és tevékenység-központúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására. A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusával, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

- **A tanulás tanítása**

A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Meg kell tanítania, hogyan alkalmazható a

megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

3.3 A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A pedagógus egyik legfontosabb feladata – a tananyag feldolgozásán kívül – a rábízott gyermekcsoport közösséggé formálása, szem előtt tartva a gyermekek életkori sajátosságait.

A közösségi nevelés területei iskolánkban: tanórák (szaktárgyi órák, osztályfőnöki órák) egyéb foglalkozások (napközi, tanulószoba, szakkörök, ökoiskolai programok, kirándulások, erdei iskolák, hittancsoportok, sportkörök), diákönkormányzati munka, az iskolai közös ünnepek, megemlékezések, sport- és egyéb versenyek.

A tanórán megvalósítható közösségfejlesztési feladataink:

- A tanulás támogatása kölcsönös segítségnyújtással, ellenőrzéssel, a tanulmányi és a munkaerőcs erősítésével.
- A tanulók, a közösség felkészítése az SNI tanulók integrált nevelésére. Az SNI tanulók beilleszkedésének segítése és a másság elfogadása a tanulói közösségben.
- A tanulók kezdeményezéseinek, a közvetlen tapasztalatszerzésnek a támogatása.
- A közösségi cselekvések kialakítása, fejlesztése kooperatív együttműködéssel.
- Szociális kompetencia (empátia, egymásra figyelés, együttműködés, tolerancia, alkalmazkodóképesség) fejlesztése.
- Különböző változatos munkaformákkal (csoportmunka, differenciált, egyéni munka, kísérlet, verseny, projekt) az együvé tartozás, az egymásért való felelősség érzésének erősítése.
- Olyan pedagógus közösség kialakítása, amely összehangolt elvárásaival és nevelési eljárásaival az egyes osztályokat vezetni, és tevékenységüket koordinálni tudja.

Az egyéb foglalkozások közösségfejlesztő feladatai:

- A tanulók önellenőrzésre, egymás segítésére és ellenőrzésére való nevelése.
- Átgondolt játéktervvel és a játéktevékenység pedagógiai irányításával a közösséghez való tartozás érzésének erősítése.

- A sokoldalú és változatos foglalkozásokkal (zene, tánc, dráma, képzőművészeti, kézműves, ökoiskola, Boldog Iskola stb.) járulunk hozzá a közösségi magatartás erősítéséhez.
- A séták, a kirándulások, erdei iskolák tevékenységeivel a természetszeretetet és a környezet iránti felelősség elmélyítése.
- A közösségben végzett munka, a közösség szabályainak megismerésével a tanulók értékek iránti fogékonyságának erősítése.
- Amennyiben lehetőségünk van rá szívesen csatlakozunk a Csodaszarvas iskolai közösségi programhoz és az Erzsébet-táborokhoz.

A diákönkormányzat közösségfejlesztő feladatai:

- Jelöljön ki olyan közös értékeken és érdekeken alapuló közös és konkrét célokat, amellyel nem sérti az egyéni érdekeket.
- Fejlessze a meglévő közösségi munkákat, közösségépítő tevékenységeket.
- Törekedjen a közösség iránti felelősségtudat kialakítására, fejlesztésére.
- Alakítsa ki a tanulóban a felelősségteljes közszereplés igényét, a demokratikus kommunikáció rutinját.

A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

A tanulót megilleti az a jog, hogy életkorának megfelelő mértékben részese legyen az őt érintő döntések meghozatalának. Ezt a jogát személyesen, illetve választott képviselőin, valamint szülőjén/gondviselőjén keresztül gyakorolhatja. Joga van megismerni az őt érintő döntés tartalmát, okát, következményeit. A döntési folyamat során joga van véleményét elmondani.

A nevelési-oktatási intézmény a tanulóval kapcsolatos döntéseit – jogszabályban meghatározott esetben és formában – írásban közli a tanulóval, a szülővel. A tanuló ezen jogai gyakorlásának módját a házirend tartalmazza.

Tanórán kívüli közösségfejlesztés eszközei:

- Ünnepekhez kötődő készülődések, mulatságok, rendezvények (pl. szüret, Márton-nap, Mikulás, karácsony, farsang, anyák napja stb.)
- Különböző versenyeken való részvétel
- Közös színház- és mozi látogatás, korcsolyázás
- Múzeumok és kulturális létesítmények látogatása
- Könyvtárhasználat, iskolai könyvtár által szervezett programok, foglalkozások
- Osztálykirándulások, tanulmányi kirándulások, iskolai kirándulás
- Megemlékezések nemzeti ünnepeinkről
- Színjátészónap Sombereken
- Határtalanul Program – tanulmányi kirándulás hetedikeseeknek

Célok:

- Iskolai szokásrendszer kialakítása
- Heterogén csoportból összetartó közösség formálása
- A másság elfogadása és elfogadtatása
- Szervező-, ön- és érdekérvényesítő készség fejlesztése
- Kiemelkedő teljesítmények elismerése
- Jogaik és érdekképviselőjük megismertetése
- Tantestület módszertani kultúrájának fejlesztése a szociális készségek fejlesztése területén

A pedagógus feladata:

- Segítse a „magányos” gyerekek beilleszkedését
- A „hangadók” megfelelő irányba terelése
- Nevelői segítségnyújtás a közösségek működéséhez
- Tanulói közösségek tevékenységének megszervezése
- Hagyományok ápolása (rendezvények: ünnepélyek, ballagás stb.)
- Erkölcsi viselkedési minta nyújtása
- Jelképek, közös dolgok, melyek csak az iskolánkra, illetve az adott közösségre jellemzőek (zászló, kendő, kitűző, póló stb.)

3.3.1 A személyiségfejlesztés és a közösségfejlesztés feladatainak megvalósítását szolgáló tevékenységi rendszer és szervezeti formák

A tanulói személyiség fejlesztésének legfontosabb színtere a hosszabb tanítási-tanulási folyamatba illeszkedő tanítási óra.

Az iskola nevelői a tanítási-tanulási folyamat megszervezése során kiemelten fontosnak tartják a tanulók motiválását, a tanulói aktivitás biztosítását és a differenciálást.

- A motiválás célja, hogy tanulóinkban felébresszük azokat az indítékokat, amelyek a gyermekeket tanulásra ösztönzik, és ezt a tanulási kedvet a tanulás végéig fenn is tartjuk.
- A tanítási órák tervezésénél és szervezésénél minden esetben előtérbe helyezzük azokat a módszereket és szervezeti formákat, amelyek a tanulók tevékenykedtetését, vagyis állandó aktivitását biztosítják.
- Az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos feladat a differenciálás, vagyis az, hogy a pedagógusok nevelő-oktató munkája a lehetőségekhez mérten a legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez és az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményéhez. A nevelők az egyes szaktárgyak tanítási óráin előnyben részesítik az egyéni képességekhez igazodó munkaformákat, így – elsősorban a gyakorlásnál, ismétlésnél – a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodnak.

Az iskolában a nevelési és oktatási célok megvalósítását az alábbi egyéb (tanítási órán kívüli) tevékenységek segítik:

Informális és nem formális tanulási alkalmak az 1-8. évfolyamokon

A tanulói esélyegyenlőség, a konstruktív, értékközpontú és élményalapú nevelés, az egész életen át tartó tanulás iskolai megalapozása, az alapkészségek és kulcskompetenciák fejlesztése, a köznevelés hátránykompenzációs szerepének erősítése és az iskolai lemorzsolódás csökkentése érdekében informális és nem formális tanulási alkalmakat szervezünk az 1-7. évfolyamokon, melyek az EFOP-3.2.15/VEKOP-7 kiemelt projekt keretében fejlesztett oktatási és képzési tartalmakra épülnek.

A kidolgozott témamodulok, valamint módszertani segédanyagok, tananyagok használatát intézményünk pedagógusai továbbképzés keretében sajátították el.

Az újfajta, nem formális és informális tanulási programot intézményünk pedagógusai az EFOP-3.3.5-17-2017-00047 azonosító számú „Korszerű pedagógiai módszerek alkalmazását segítő Iskolai Közösségi Program kísérleti megvalósítása a Mohácsi Tankerületi Központban” elnevezésű projekt keretében 2018. és 2019. június utolsó két hetében bentlakásos és napközi formában megvalósuló tematikus tanulási alkalmak megvalósítása során alkalmazták és tesztelték.

Az EFOP-3.2.15/VEKOP-7 projekt által biztosított oktatási, képzési anyagok és módszertani támogató dokumentumok ismeretében, az intézményünk által kiválasztott tematikus programelemek és azok módszertanának alkalmazásával szervezzük a diákok szabadidejét a tanórán kívüli gyakorlati tapasztalatszerzés és a tanulás közösségi élménnyé formálása során.

A projekt tapasztalatai alapján a nem-formális tanulási módszerekkel és tematikus programelemekkel olyan tanulási módokat és szervezési megoldásokat valósítunk meg, amelyek előmozdítják a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak fejlesztését, az osztályközösségek megerősödését, melynek a színtere nemcsak az iskola lehet.

Hagyományőrző tevékenységek

- Minden tanév folyamán iskolai ünnepséget, megemlékezést vagy akadályversenyt tartunk a következő alkalmakkor: október 6-a, 1848. március 15-e évfordulóján, karácsonykor, illetve a 8. osztályosok ballagásakor.
- Német nemzetiségi hagyományok felkutatása, rögzítése, továbbadása, gyűjtőmunka, projektek szervezése.

Diákönkormányzat

A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviseletére, a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére az iskolában diákönkormányzat működik. Az iskolai diákönkormányzat munkáját az 4-8. osztályokban megválasztott küldöttekből álló diákönkormányzati vezetőség irányítja. A diákönkormányzat tevékenységét az iskola igazgatója által megbízott pedagógus segíti.

Napközi otthon, tanulószoba

A köznevelési törvény előírásainak megfelelően, az iskolában tanítási napokon a délutáni időszakban az 1-8. évfolyamon iskolaotthon, napköziotthon ill. tanulószoba működik.

Diákétkeztetés

A tanulók számára – igény esetén – napi háromszori étkezést (tízórai, ebéd, uzsonna) vagy ebédet (menzát) biztosítanak az önkormányzatok.

Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások

- Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatását, a tehetséges tanulók gondozását, valamint a gyengék felzárkóztatását az egyes szaktárgyakhoz kapcsolódó tanórán kívüli tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások segítik.
- A 8. évfolyamon a továbbtanulás, a középiskolai felvétel elősegítésére felkészítő foglalkozásokat tartunk heti egy órában magyar nyelv és/vagy matematika tantárgyakból.
- További tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások indításáról – a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével – minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt.
- Egyéni foglalkozásokon a köznevelési törvény előírása alapján az SNI-s és a BTMN-es tanulók vesznek részt.

Iskolai sportkör

Az iskolai sportkör foglalkozásain részt vehet az iskola minden tanulója. Az iskolai sportkör a tanórai testnevelési órákkal együtt biztosítja a tanulók mindennapi testedzését, valamint a tanulók felkészítését a különféle sportágakban az iskolai és iskolán kívüli sportversenyekre.

Szakkörök

A különféle szakkörök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja. A szakkörök jellegüket tekintve lehetnek művésziek, technikaiak, szaktárgyiak, de szerveződhetnek valamilyen közös érdeklődési kör, hobbi alapján is. A szakkörök indításáról – a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével – minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt.

Versenyek, vetélkedők, bemutatók

A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle (szaktárgyi, sport, művészeti stb.) iskolán kívüli térségi, megyei, országos szintű versenyek, vetélkedők. A versenyekre, vetélkedőkre a tanulók felkészítését a nevelők szakmai munkaközösségei vagy a szaktanárok végzik.

Témahetek, témanapok, projekthetek, projektnapok

Az aktív tanulási alapelvek szerint szerveződő, több tantárgy, tanulási terület ismereteinek integrálását igénylő témákat, jelenségeket feldolgozó tanórák, foglalkozások, témanapok, témahetek, tematikus hetek és projektek alkalmazása segíti a tanulót a jelenségek megértésében, a problémák komplex módon történő vizsgálatában.

Az iskola nevelői a tantervi követelmények eredményesebb teljesülése, a nevelőmunka elősegítése céljából a tanulók számára projektoktatást szerveznek. A projektoktatás egy iskolai napon legalább három órát meghaladó foglalkozás vagy több iskolai órán, tanítási napon át zajló tanítási-tanulási folyamat. Ennek során – elsősorban – a tantárgyi rendszerbe nehezen beilleszthető ismeretek feldolgozása történik egy-egy témakör köré csoportosítva a gyerekek aktív részvételével zajló közös, sokféle tevékenységre építve. A hosszabb (több napos, egy hetes) témahetet, projekthetet a tanulócsoporthoz – ismereteket összegző vagy művészeti – bemutatója zárja.

Multidiszciplináris foglalkozások

A tanulói kompetenciák sokoldalú fejlesztése érdekében olyan tanórák beillesztése a helyi tantervbe, melyek több tantárgy ismereteit integrálják, feltétele több terület szakembereinek, pedagógusainak team-munkában való összefogása.

Tanulmányi kirándulások

Az iskola nevelői a tantervi követelmények eredményesebb teljesülése, a nevelőmunka elősegítése céljából a tanulók számára gyalogos vagy kerékpáros tanulmányi kirándulásokat szerveznek a lakóhely és környékének természeti, történelmi, kulturális értékeinek megismerése céljából.

Osztálykirándulások

Az iskola nevelői a tantervi követelmények eredményesebb teljesülése, a nevelőmunka elősegítése céljából az osztályok számára évente minimum egy alkalommal osztálykirándulást szerveznek. Az osztálykiránduláson való részvétel önkéntes. Az iskola nevelői a pályázati lehetőségek minél jobb kihasználásával törekednek arra, hogy ezeken a programokon a nehezebb szociális körülmények között élő családok – elsősorban halmozottan hátrányos helyzetű – gyermekei is részt tudjanak venni.

Erdei iskolák, táborozások

A nevelési és a tantervi követelmények teljesítését segítik a táborszerű módon, az iskola falain kívül szervezett, több napon keresztül tartó erdei iskolai foglalkozások, melyeken főleg egy-egy tantárgyi téma feldolgozása történik, illetve az iskolai szünidőben szervezett táborozások. Az erdei iskolai foglalkozásokon és a táborozásokon való részvétel önkéntes. Az iskola nevelői a pályázati lehetőségek minél jobb kihasználásával törekednek arra, hogy ezeken a programokon a nehezebb szociális körülmények között élő családok – elsősorban halmozottan hátrányos helyzetű – gyermekei is részt tudjanak venni.

Múzeumi, kiállítási, könyvtári és művészeti előadáshoz kapcsolódó foglalkozás

Egy-egy tantárgy néhány témájának feldolgozását, a követelmények teljesítését szolgálják a különféle közművelődési intézményekben, illetve művészeti előadásokon tett csoportos látogatások. Az e foglalkozásokon való részvétel önkéntes. Az iskola nevelői a pályázati lehetőségek támogatásával törekednek arra, hogy ezeken a programokon a nehezebb szociális

körülmények között élő családok – elsősorban halmozottan hátrányos helyzetű – gyermekei is részt tudjanak venni.

Szabadidős foglalkozások

A szabadidő hasznos és kulturált eltöltésére kívánja a nevelőtestület a tanulókat azzal felkészíteni, hogy a felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva különféle szabadidős programokat szervez (pl. túrák, kirándulások, táborok, színház- és múzeumlátogatások, klubdelutánok, táncos rendezvények stb.).

Könyvtár

A tanulók egyéni tanulását, önképzését a községi és iskolai könyvtár segíti.

Az iskola létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata

A tanulók igényei alapján előzetes megbeszélés után lehetőség van arra, hogy az iskola létesítményeit, illetve eszközeit (pl. sportlétesítmények, számítógép stb.) a tanulók – tanári felügyelet mellett – egyénileg vagy csoportosan használják.

3.4 Az egészségfejlesztéssel, környezeti neveléssel és fogyasztóvédelemmel összefüggő iskolai feladatok

3.4.1 Iskolai egészségnevelési program

Egészségfejlesztő iskola

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) megfogalmazása szerint az egészségfejlesztő iskola folyamatosan fejleszti környezetét, ami elősegíti azt, hogy az iskola az élet, a tanulás és a munka egészséges színtere legyen.

Az egészségfejlesztő iskola ismérvei:

- Minden rendelkezésére álló módszerrel elősegíti a tanulók és a tantestület egészségének védelmét, az egészség fejlesztését és az eredményes tanulást.
- Együttműködést alakít ki a pedagógiai, az egészségügyi, a gyermekvédelmi szakemberek, a szülők és a diákok között annak érdekében, hogy az iskola egészséges környezet legyen.
- Egészséges környezetet, iskolai egészségnevelést és iskolai egészségügyi szolgáltatásokat biztosít, ezekkel párhuzamosan együttműködik a helyi közösség szakembereivel és hasonló programjaival, valamint az iskola személyzetét célzó egészségfejlesztési programokkal. Kiemelt jelentőséget tulajdonít az egészséges étkezésnek, a testedzésnek és a szabadidő hasznos eltöltésének, teret ad a társas támogatást, a lelki egészségfejlesztést és a tanácsadást biztosító programoknak.
- Olyan oktatási-nevelési gyakorlatot folytat, amely többféle lehetőséget teremt a siker eléréséhez, elismeri az erőfeszítést, a szándékot, támogatja az egyéni előrejutást.

- Törekszik arra, hogy segítse diákjainak, az iskola személyzetének, a családoknak, valamint a helyi közösség tagjainak egészségük megőrzését; együttműködik a helyi közösség vezetőivel, hogy utóbbiak megértsék: a közösség hogyan járulhat hozzá az egészség fejlesztéséhez és a tanuláshoz.

Az egészségnevelés már működő területei iskolánkban

Különböző témahetek pl. fenntarthatósági témahét, különböző programok pl. mézes reggeli, vagy diáksport nap, egészségnap segítik az egészségnevelés megvalósulását iskolánkban.

A 2018-19-es tanévben iskolánk csatlakoztak a Boldog Iskola programhoz.

Iskolánk dolgozói mindig fontosnak érezték tanítványaink egészségi állapotának megőrzését, illetve javítását. Törekedtünk a mindennapos testedzés iskolánk adta keretein és lehetőségein belüli megvalósítására. Helyes életvezetési szokásokat igyekeztünk tanulóinknak megtanítani, bevezetni: túrák szervezése, „vitamin-bulik” rendezése, sportolási lehetőségek biztosítása.

Az iskola az egészségfejlesztés egyik legfontosabb színtere

A gyerekek és fiatalok hosszú éveket töltenek az iskolákban. Ebben az időszakban érdemi hatást lehet gyakorolni a személyiségfejlődésükre, mely nagyban meghatározza az életmódjukban később kialakuló szokásaikat, az életideálokat, preferenciák kialakítását.

Az iskolának a gyerekekre gyakorolt hatása többretegű, komplex kommunikáció.

Az iskola, más társadalmi intézményekkel és szereplőkkel állandó kölcsönhatásban létezik, hatást gyakorol szűkebb és tágabb környezetének kapcsolatrendszerére, a környezet viselkedésére.

Mindezeket figyelembe véve tehát az iskola a családi környezet mellett a szocializációnak azt a színterét jelenti, amelyben mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásmintáinak kialakítására és begyakorlására.

A segítő kapcsolatok színterei és kapcsolódási pontok:

a.) Szülők (család)

A szülő, a család a legfontosabb társ a tanulók érdekében végzett munkában. A szülők megfelelő tájékoztatás és információ-átadás után aktív részvételükkel tudják támogatni az iskola egészségfejlesztési programjait.

b.) Szülői közösség

A szülői közösség az a szervezet, amely hidat jelent az oktatási intézmény és a tanulók szülei között. Az iskolai egészségfejlesztő program kialakításába be kell vonni a szülői közösséget, és szükséges megnyerni támogatásukat is annak érdekében, hogy a szülők lehetőségükhöz képest minden területen segítsék az iskolai program megvalósulását.

c.) Iskolaorvos, iskolai fogorvos, háziorvos, védőnő

Az iskola-egészségügyi feladatokat az orvos és a védőnő közösen látja el.

Feladataik:

- A tanulók életkorhoz kötött vizsgálata, amely magában foglalja a testi, érzelmi és intellektuális fejlődés követését és az érzékszervek vizsgálatát. Az életkorhoz kötött szűrővizsgálatok a fejlődés követésén kívül a krónikus betegségek és kóros elváltozások korai felismerésére is irányulnak (szekunder prevenció).
- Közreműködés: közegészségügyi-járványügyi, környezet-egészségügyi, táplálkozás egészségügyi és balesetvédelmi feladatok ellátásában az iskola vezetésével egyeztetve.
- Felkérésre közreműködés egészségügyi szakértői feladatokban.
- Felkérésre tanórák, előadások tartása.

Az iskola egészségügyi ellátás különösen a következő területeken tud ismereteket nyújtani:

- Az életmód és betegségek összefüggései.
- Az iskola tanulói egészségi állapota, ennek alapján az „iskolai diagnózis” kiegészítése, megoldási javaslatok.
- A serdülőkori változások ismerete, segítségnyújtás a serdülőkori érzelmi, magatartás, életmód és szexuális problémák, valamint krízisek megoldásában.
- Környezet egészségügyi, közegészségügyi és táplálkozás egészségügyi kérdésekben.
- Az iskolát övező település olyan lehetőségeinek ismerete, amelyek bevonhatók, segítségül hívhatók az iskolai egészségfejlesztésben.

Az iskolai pedagógiai és iskola egészségügyi teamek együttműködésének kialakítására kitűnő lehetőség a közösen elkészítendő és végrehajtandó egészségnevelési/egészségfejlesztési terv.

d.) Gyermekjóléti szolgálatok, nevelési tanácsadók, családsegítők

A gyermekvédelmi munkában valamint a konkrét államigazgatási ügyekben tudnak segítséget nyújtani a gyermekjóléti szolgálatok, és a települési önkormányzatok más intézményeiben dolgozó segítő foglalkozású szakemberek.

e.) Az ÁNTSZ megyei intézeteinek egészségfejlesztési szakemberei

Az egészségügyi intézmények és az ÁNTSZ területileg illetékes intézetei, azon belül is különösen az egészségfejlesztési munkatársak.

f.) Rendvédelmi szervek

A rendőrkapitányságok ifjúságvédelmi munkatársai, a bűnmegelőzési programok közös kimunkálásában, a tanári továbbképzéseken jogi, gyermek és ifjúságvédelmi, rendészeti, közlekedési témájú előadások tartásával tudnak segítséget nyújtani az iskolának.

Az iskola egészségnevelési tevékenységének kiemelt feladatai:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek egészségük megőrzése és védelme érdekében;

- tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük az egészséges életmód gyakorlását szolgáló tevékenységi formákat, az egészségbarát viselkedésformákat;
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak az egészség megőrzésének szempontjából legfontosabb ismeretekkel:
 - önmagunk és egészségi állapotunk ismerete,
 - az egészséges testtartás, a mozgás fontossága,
 - elsősegély,
 - a betegségek kialakulása és gyógyulási folyamat,
 - az idővel való gazdálkodás szerepe,
 - a táplálkozás,
 - az alkohol- és kábítószer fogyasztás, dohányzás,
 - a családi és kortárskapcsolatok,
 - a környezet védelme,
 - az aktív életmód, a sport,
 - a személyes higiénia,
 - a szexuális fejlődés,
 - a szexuális felvilágosítás-nevelés, családtervezés alapjai, az AIDS prevenció,
 - a személyes biztonság (közlekedés, rizikóvállalás),
 - a környezeti ártalmak (zaj, légszennyezés, hulladékkezelés) területén.

Iskolai programok

Az egészségnevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozásnak feladata.

Egészségnevelés a tantárgyakban, az egészségnevelés színterei:

- Az élő szervezet működését tekintve fontos tanóra a *biológia*, ahol az emberi test részéről, feladatairól illetve a betegségek okairól szerezhetnek információkat.
- A *földünk és környezetünk* tantárgy keretében az ember környezete, annak alakítása, a környezetvédelem és annak emberre gyakorolt hatása jelenik meg. A természettel harmóniában élő ember testi-lelki egészsége közötti összefüggés ma már vitathatatlan.
- A *magyar nyelv és irodalom*, valamint a művészetekkel foglalkozó tantárgyak (éneke-zene, tánc, rajz- és vizuális kultúra) főként az esztétika csatornáján, a művészet élményszerző hatásán keresztül hat az emberi szellemre és lélekre. Ezáltal segít egy magasabb, emberhez méltó életminőség, kreativitás kialakításában.
- A *testnevelés és sport* tanórákon az életkornak, fizikai fejlettségnek megfelelő program összeállításával egyrészt a fizikum felépítését, megerősödését szolgálhatják. Másrészt – és ez legalább annyira fontos – igényt alakítanak ki az iránt, hogy a testmozgás az élet állandó és szerves része legyen. Az általános iskola minden évfolyamán biztosítjuk a mindennapos testmozgást. A mindennapos testmozgás a helyi tantervben meghatározott heti öt testnevelési órát jelent, ami évfolyamonként tartalmazhat úszás- és lovas oktatást, illetve kölyökatlétikát. Az úszásoktatás a mohácsi uszodában, a lovas oktatás a mohácsi

lovardában biztosított. Amennyiben lehetséges délutáni programként tömegsport, illetve táncszakkör foglalkozást biztosítunk a tanulók számára.

- *Kémia* órákon elsősorban az egészségkárosító anyagokkal, vegyszerekkel ismerkednek meg, különös hangsúllyal a káros szenvedélyeket okozó szerek hatóanyagaira, és hatásmechanizmusára (nikotin, alkohol, drogok).
- Legmarkánsabban azonban a komplex egészségnevelés az *osztályfőnöki* órákon jelenik meg. Ebben az órakeretben ismertetett témák:
 - egészség, életmód szerepe, serdülőkor jellemzői, társas kapcsolatok, káros szenvedélyek;
 - társadalom, csoportok, család, kortársak – mindezek hatása az életmódra;
 - a média szerepe, reklámok, „okos” fogyasztás, társadalmi elvárások, devianciák, megfelelés az elvárásoknak;
 - társadalmi együttélés szabályai, normák, eltérés az elfogadottól (táplálkozás, életmód, sexualitás, bűnözés), önismeret, pozitív gondolkodás;
 - felnőtté válás, pályaválasztás, döntési helyzetek, jövőkép, tervezés.

A tanórán kívüli foglalkozások formái:

- Napközis - szabadidős és sportfoglalkozások,
- szervezett iskolai- és osztálykirándulások, tanulmányi kirándulások, túrák
- osztálybajnokságok (pl.foci, kézilabda).
- Napközis tanulók naponta 35-45 percet levegőn tartózkodnak, mozognak.
- Sportprogramok, egészséges életmóddal kapcsolatos filmvetítések, vetélkedők, versenyek, egyéb játékos programok, csoportfoglalkozások.

Tájékoztató fórumok

- Szülői értekezlet, szülőcsoport számára szervezett fórum, tájékoztató.
- Lehet osztályszintű vagy iskolaszintű, ez utóbbi esetében színesíti a programot a külső előadó, pl. orvos, védőnő, rendőrség bűnmegelőzési osztályának szakembere, drogambulancia munkatársa, stb.
- Szakmai tanácskozások, tréningek: Elsősorban a tanárok felkészültségének fejlesztését szolgálja, de a diákokat is meg kell hívni, amikor csak engedi a program, illetve a téma.

Az iskolai egészségnevelést elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- a mindennapi testedzés lehetőségének biztosítása: testnevelésórák; játékos, egészségfejlesztő testmozgás az első-negyedik évfolyamon; az iskolai sportkör foglalkozásai; tömegsport foglalkozások;
- a természetismeret, biológia, valamint a negyedik-nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott ismeretek;
- az egészségnevelést szolgáló tanórán kívüli foglalkozások: szakkörök; minden fél évben osztályonként egy-egy gyalog- vagy kerékpártúra a környékre, korcsolyázás Pécsen, vagy Szekszárdon, minden évben egy alkalommal játékos vetélkedő az ötödik-nyolcadik évfolyamos osztályoknak az egészséges életmódra vonatkozó tudnivalókkal kapcsolatosan;

- az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele:
 - félévente legalább egy alkalommal az ötödik-nyolcadik évfolyamon egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában;
 - a tanulók egészségügyi és higiéniai szűrővizsgálatának megszervezéséhez az éves munkaterv szerint

A mindennapi testedzés megvalósítása

A mindennapos testedzés célja a 6-14 éves korosztály egészséges életmódra nevelése, a rendszeres sportolás, mozgás iránti igény kialakítása és kielégítése, a sport megszerettetése.

Iskolánkban a törvény által előírt mindennapos testedzést kötelező tanórai foglalkozások, nem kötelező, választható tanórai foglalkozások, iskolai sportköri foglalkozások, tanórán kívüli foglalkozások keretében valósul meg.

Általános rendelkezések a mindennapos testedzésre vonatkozóan:

A mozgásra, testnevelésre fordított órák túlléphetik a törvény által meghatározott korcsoportonkénti óraszámot. A sportköri, illetve tánc foglalkozások a hét más-más napjára szervezhetők. A foglalkozásokat minden esetben pedagógus vezeti.

A sportkör által szervezett iskolán kívüli foglalkozásokon nem biztosítunk pedagógus-felügyeletet.

A tanórán kívüli foglalkozásokat osztályfőnök, napközis nevelő, DÖK-vezető is vezetheti.

3.4.2 Komplex intézményi mozgásprogram

- Egészséges életmód-tréningek épüljenek be a kötelező iskolai programokba (sport- és egészségnap, részvétel a különféle helyi szervezésű fittségi és más sportprogramokon).
- A mozgásos tevékenységek a tantárgyi jellegnek és az életkori sajátosságoknak megfelelően épüljenek be az óratervi órákba.
- Az egyéb foglalkozásokon – a tantárgyfelosztás keretei között – nagyobb időkeretben és változatosabb programok keretében képviseltessék magukat a sportfoglalkozások (tömegsport, sportkör stb.).
- Az éves munkatervben a szorgalmi időszak minden hónapjához – az évszak sajátosságainak megfelelően (pl. tél – szánkózás) – legyen egy-egy kiemelt mozgásos tevékenység rendelve, mely az iskolai szabadidős és napközis időkeretben szervezett tevékenységek kiemelt iránya legyen.
- Az intézmény horizontális kapcsolatrendszerének keretében az iskolai sportegyesülettel illetve a településen működő más sporttevékenységgel foglalkozó társadalmi szervezetekkel, továbbá az iskolai működést támogatni hivatott alapítvánnyal alakuljon ki stratégiai együttműködés az iskola tanulóinak mozgáskultúráját fejleszteni hivatott programok támogatása céljából.

- A tanulmányi kirándulások és az egyéb programok egyik központi eleme legyen a mozgás és az egészségtudatos életmódra nevelés.

3.5 A pedagógusok helyi intézményi feladatai

3.5.1 **A pedagógusok alapvető feladatai**

- A magasabb jogszabályokban, a pedagógiai programban, a szervezeti és működési szabályzatban, valamint az intézmény más belső szabályzatában és vezetői utasításában előírt pedagógiai és adminisztratív feladatok ellátása.
- Heti teljes munkaidejének ötvenöt–hatvanöt százalékában (neveléssel-oktatással lekötött munkaidejében) tanórai és tanórán kívüli (egyéb) foglalkozásokat tartson.
- Kötött munkaidejének neveléssel-oktatással lekötött munkaidején felüli részében a nevelést-oktatást előkészítő, a neveléssel-oktatással összefüggő egyéb feladatokat, tanulói felügyeletet, továbbá eseti helyettesítést lásson el.
- A tanítási órák és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások pontos és eredményes megtartása.
- Aktív részvétel a nevelőtestület értekezletein, valamint a szakmai munkaközösségek munkájában.
- Aktív részvétel az éves munkaterv szerinti rendezvényeken.
- A tudomására jutott hivatali titkot megőrizze.
- A jogszabályokban meghatározott határidőkre megszerezze az előírt minősítéseket.
- Az iskola céljainak képviselője a tanulók és a szülők előtt.
- A pedagógusra bízott osztályterem, szaktanterem gondozottságának és pedagógiai szakszerűségének figyelemmel kísérése.

A tanórai és a tanórán kívüli oktató-nevelő munka, a tanulásirányítás

- Tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások megtartása.
- A tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások éves tervének elkészítése (tanmenetek, éves programok).
- Előzetes felkészülés a tanítási órákra és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozásokra.
- A motiválás, a differenciálás, a tanulói aktivitás változatos formáinak alkalmazása a tanítási órákon.
- Változatos szervezeti formák alkalmazása a tanítási órákon.
- A tanulók életkorához és a didaktikai feladatokhoz megfelelően illeszkedő módszerek, szemléltetés, ellenőrzés és értékelés alkalmazása a tanítási órákon.
- A tanulók aktív munkájának és megfelelő magatartásának biztosítása a tanítási órákon és a különféle iskolai foglalkozásokon.
- Az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatása, gyakoroltatása a tanítási órákon.
- A helyi tanterv követelményeinek elsajátíttatása a nevelő által tanított tanulók körében.

A tehetséges tanulók gondozása

- Egyéb (tanórán kívüli) fejlesztő foglalkozások szervezése a tehetséges tanulók részére.
- Iskolai tanulmányi, sport és kulturális versenyek, vetélkedők, bemutatók, pályázatok önálló szervezése, segítség a szervezésben.
- Részvétel a tanulmányi, sport és kulturális versenyeken, vetélkedőkön, bemutatókon.
- A tehetséges tanulók részvételének biztosítása és felkészítése a különféle iskolán, társuláson belüli versenyekre, vetélkedőkre stb.
- A tehetséges tanulók részvételének biztosítása és felkészítése a különféle iskolán kívüli versenyekre, vetélkedőkre stb.

A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók gondozása, eredményes fejlesztése

- Egyéb (tanórán kívüli) fejlesztő foglalkozások szervezése a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók részére.
- A gyermekvédelmi feladatok ellátása a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók körében.
- A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók korrepetálása, segítése, mentorálása.
- Az eredményes középiskolai felvétel elősegítése a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdő tanulók körében.

A tanulók tanórán kívüli foglalkoztatása

- Szabadidős programok szervezése iskolán kívül (pl. színház-, múzeumlátogatás, kirándulás).
- Szabadidős programok szervezése iskolán belül (pl. Mikulás-ünnepség, játékdélután, karácsonyi ünnepség).
- Iskolai rendezvények, ünnepélyek, évfordulók megrendezése.
- A nevelők, gyerekek és szülők együttműködését, kapcsolatát erősítő (közös) programok.

Az iskolai diákönkormányzat működtetésében való aktív részvétel

- Az iskolai diák-önkormányzati munka egy-egy részterületének irányítása, segítése.
- Az iskolai diákönkormányzat programjainak önálló szervezése, segítség a programok szervezésében, részvétel a programokon.
- Iskolai szintű kirándulások, táborok szervezése, segítség a szervezésben, részvétel a kirándulásokon, táborokon.

Munkafegyelem, a munkához való viszony

- A munkaköri köteleességek teljesítése.

- Az ügyeleti munka pontos, felelősségteljes ellátása az óráközi szünetekben.
- Pontos adminisztrációs munka. A formai követelmények, a határidők betartása.
- Az egyes tanév közben adódó feladatok pontos, határidőre történő megoldása.

Folyamatos, aktív részvétel a nevelőtestület tevékenységében

- Feladatvállalás a nevelőtestület aktuális feladataiban.
- Részvétel a különféle feladatok megoldására alakult nevelői munkacsoportokban.
- Belső továbbképzések, előadások, bemutatóórák szervezése, megtartása.

Továbbtanulásban, továbbképzésekben való részvétel, önképzés

- Másoddiploma megszerzésére irányuló továbbtanulásban való részvétel.
- Továbbképzéseken való részvétel.
- A továbbképzéseken tanult átadása a nevelőtestület tagjainak.

Az iskolai munka feltételeinek javítása

- Pályázatok összeállítása, pályázatokon való részvétel.
- Bekapcsolódás az eredményes pályázatok megvalósításába.
- Az iskolai alapítvány működésének segítése.
- Az iskolai munka javítása új ötletekkel, az ötletek kivitelezése megvalósítása (innováció).
- Az oktatáshoz kapcsolódó szemléltető eszközök tervezése, kivitelezése.
- Az iskola épületének, helyiségeinek dekorálása.

Részvétel a nevelőtestület szakmai életében, a döntések előkészítésében és végrehajtásában

- Részvétel az adott tanév munkatervében meghatározott feladatok ellátásában.
- Részvétel a nevelőtestület szakmai (pedagógiai) döntéseinek előkészítésében.
- Önkéntes feladatok vállalása a nevelőtestületi feladatok megoldásában.

Aktív részvétel a nevelőtestület életében

- A pályakezdő (gyakornok) vagy az iskolába újonnan került nevelők munkájának, beilleszkedésének segítése.
- Önkéntes feladatvállalások a nevelőtestület közösségi életének; rendezvényeinek szervezésében, a szervezés segítése.
- Részvétel a nevelőtestület közösségi életében, rendezvényeken.

Az iskola képvisellete

- A szülői szervezet által szervezett rendezvények segítése, azokon való részvétel.
- Bekapcsolódás az iskolán kívüli szakmai-pedagógiai szervezetek tevékenységébe.
- Bekapcsolódás az iskolán kívüli érdekképviselői szervezetek tevékenységébe.
- A település rendezvényein, eseményein való részvétel.
- Részvétel, esetleg tisztségek vállalása a település társadalmi, kulturális, sport, stb. életében, civil szervezeteiben.

A vezetői feladatok ellátása

- Vezetői feladatok vállalása a nevelőtestület szervezeti életében.
- Az egyes vezetői feladatok (tervezés, szervezés, a végrehajtás irányítása, ellenőrzés, értékelés) lelkiismeretes ellátása.
- A vezetőre bízott közösség formálása, az emberi kapcsolatok javítása.

Megfelelő kapcsolatok kialakítása a tanulókkal, a szülőkkel és a pedagógus kollégákkal

- A tanulók, a szülők és a pedagógus kollégák személyiségének tiszteletben tartása.
- Elfogadást, figyelmet, megértést, jóindulatot sugárzó stílus, hangnem és viselkedés a tanulók, a szülők és a pedagógus kollégák felé.
- Pedagógiai tanácsadás a tanulóknak és a szülőknek.
- Kellő figyelem érdeklődés, megbecsülés és jóindulat a nevelőtársak felé (a pedagógus kollégák segítése, a tapasztalatok átadása, észrevételek, bírálatok elfogadása).

3.5.2 Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnökök feladatai

Az osztályfőnök feladatai

- Megfelelő magaviseletű; az iskolai diák-önkormányzati munkában és az iskolai rendezvényeken aktív osztályközösséget alakít ki az osztályközösség megfelelő irányításával.
- Fejleszti a tanulók személyiségét, elősegíti egészséges lelki és testi fejlődésüket.
- Elősegíti a társadalmi normákhoz és az iskolai elvárásokhoz igazodó értékrend kialakítást és elfogadását.
- Tanórákon kívüli – szükség esetén – iskolán kívüli közösségfejlesztő, szabadidős programokat (pl. osztálykirándulás, túra, színház-, múzeumlátogatás) szervez.
- Az osztályszintű és az iskolai rendezvényeken kíséri osztályát, felügyel a tanulókra.
- Megismeri a tanulók családi és szociális körülményeit.
- Rendszeres kapcsolatot tart és együttműködik a tanulók szüleivel.
- Rendszeres kapcsolatot tart együttműködik az osztályban tanító nevelőkkel.
- Tájékoztatja a tanulókat és a szülőket az őket érintő kérdésekről. Érdemi választ ad a szülők és tanulók iskolai élettel kapcsolatos kérdéseire.
- Figyelemmel kíséri a diákok tanulmányi előmenetelét, és erről rendszeresen – legalább havonta – tájékoztatja a szülőket.
- A bukásra álló tanulók szüleit a félév vége és az év vége előtt legalább egy hónappal írásban értesíti.
- Ha a tanuló az év végén tanulmányi kötelezettségeinek nem tesz eleget, a szülőket tájékoztatja a tanuló továbbhaladásának feltételeiről.
- Figyelmezteti a szülőket, ha a gyermekük jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek.
- A szülők figyelmét felhívja a szociális és egyéb juttatásokra.
- Támogatja és segíti az osztályban működő szülői szervezet munkáját.
- A szülők tájékoztatására szülői értekezleteket és fogadóórákat szervez.
- Fokozott törődéssel foglalkozik az osztályába járó kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal.
- Az osztály tanulóinál ellátja a gyermekvédelmi feladatokat, együttműködik a gyermekvédelmi felelőssel, szükség esetén a gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal.

- Segíti a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók iskolai munkáját.
- Támogatja a tehetséges tanulók fejlődését.
- Tájékozódik a tanulók iskolán kívüli tevékenységeiről.
- Az iskolaorvosi szolgálat bevonásával figyelemmel kíséri a tanulók egészségi állapotát, és erről szükség esetén tájékoztatja az osztályban tanító nevelőket.(pl. tartós betegségek, fogyatékoságok, gyógyszerérzékenység).
- Minden hó végén érdemjeggyel értékeli a tanulók magatartását és szorgalmát.
- Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók magatartás és szorgalom osztályzatára.
- Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók egész tanévi munkájának dicsérettel történő elismerésére.
- A házirendet megsértő vagy feladatait elmulasztó tanulót először szóbeli figyelmeztetésben, majd írásbeli figyelmeztetésben, intőben vagy rovóban részesíti. Súlyosabb esetben javaslatot tesz a tanuló elleni fegyelmi eljárás lefolytatására.
- Figyelemmel kíséri a tanulók hiányzásait, vezeti a mulasztási naplót, e-naplót, a mulasztásokat havonként összesíti. Igazolatlan mulasztás esetén a jogszabályokban előírt rendelkezések alapján jár el.
- A tanév elején elkészített osztályfőnöki tanmenet szerint vezeti az osztályfőnöki órákat, azokra előre felkészül.
- Segíti és ösztönzi a tanulók középiskolai továbbtanulását, megismerteti őket a pályaválasztási és továbbtanulási lehetőségekkel.
- A nyolcadik évfolyamban a szülők döntése alapján ellátja a tanulók középiskolai jelentkezésével kapcsolatos feladatokat, elkészíti az ehhez szükséges dokumentumokat.
- Elkészíti az osztályfőnöki munka éves tervezetét (osztályfőnöki munkaterv, osztályfőnöki tanmenet).
- Elkészíti az osztálystatisztikákat és ezekhez kapcsolódó elemzéseket.
- Betartja az alapvető erkölcsi normákat a tanulókkal, a szülőkkel és a nevelőtársakkal szemben.
- Kitölti és vezeti az osztálynaplót, e-naplót, hetente ellenőrzi a szükséges beírásokat, és szükség esetén gondoskodik azok pótlásáról.
- Vezeti a tanulói törzslapokat és bizonyítványokat.
- Tanév közben havonta ellenőrzi tájékoztató füzet vezetését (érdemjegyek, egyéb beírások, szülői aláírások).
- Figyelemmel kíséri az osztály tantermének gondozottságát és pedagógiai szakszerűségét.

Az osztályfőnöki munka tervezése

Az osztályfőnök osztályfőnöki nevelő munkáját a minden tanév elején összeállított osztályfőnöki munkaterv alapján végzi.

Az osztályfőnöki munkaterv felépítése

A tanév elején összeállított munkaterv

- Az előző tanév végi értékelés az osztályközösség fejlődéséről.
- Tanév eleji statisztikai adatok az osztályról.
- Osztályfőnöki tanmenet (az osztályfőnöki órák éves terve).
- Tervezett tanórán kívüli programok az adott tanévre havi bontásban.
- Tervezett fogadóórák és szülői értekezletek az adott tanévre.
- Az osztály diákközösségének vezetői.
- Az osztályban működő szülői szervezet vezetői.

Az osztályfőnöki munkatervhez csatolt dokumentumok a tanév folyamán

- Első félévi és tanév végi osztálystatisztika.
- Első félévi és tanév végi értékelés az osztályközösség fejlődéséről.
- Jelenléti ívek és feljegyzések a szülői értekezletekről.

3.5.3 Az osztályfőnök által készített statisztikák, jelentések az osztályról

Tanév eleji statisztikai adatok az osztályról

- Tanulók száma, ebből leány,
- Átmeneti vagy tartós nevelésbe vett,
- Hátrányos helyzetű, ebből halmozottan hátrányos helyzetű tanuló,
- Beilleszkedési, tanulási, magatartási, zavarral küzdő tanuló,
- Sajátos nevelési igényű tanuló,
- Lemorzsolódással veszélyeztetett tanuló,
- Az iskolában étkező, ebből normatív támogatásban részesülő tanuló,
- Az étkezőkből csak ebédelő, napközis, tanulószobás tanuló,
- Tanórán kívüli foglalkozáson (szakkör, tömegsport, zeneiskola, fejlesztő, felzárkóztató foglalkozás)
- Az iskolába járás alól felmentett tanuló (magántanuló),
- Egyes tantárgyakból az értékelés alól felmentett tanulók,
- Más településről bejáró tanuló,
- Nem magyar állampolgár,
- Évfolyamismétlő.

Statisztikai adatok az első félév és a tanév végén az osztályról

- Tanulók száma,
- Osztályozott tanulók száma és aránya,
- Osztályozatlan tanulók száma és aránya,
- Az egyes tantárgyakban osztályátlag,
- Az osztály tanulmányi átlaga,
- Kitűnő és jeles tanulók száma és aránya,
- Lemorzsolódással veszélyeztetett tanuló,
- Igazolt hiányzások óraszám,
- Igazolatlan hiányzások óraszám,

- Tantárgyi dicsérek száma tantárgyanként a tanév végén,
- Egy tantárgyból bukott tanulók száma és aránya,
- Két tantárgyból bukott tanulók száma és aránya,
- Három vagy több tantárgyból évfolyamismétlésre bukott tanulók száma és aránya,
- A bukások száma tantárgyanként,
- Dicsérek (igazgatói, osztályfőnöki, szaktanári) száma,
- Figyelmeztetések (igazgatói, osztályfőnöki, szaktanári) száma,
- Országos méréseken elért eredmények,
- Nyolcadik évfolyamon a középiskolai továbbtanulás jellemzői,
- A középiskolai felvételi eljárást megelőző írásbeli vizsgán elért eredmények (magyar, matematika),
- Továbbtanulás iskolatípusok szerint.

A tanulói közösségek (osztályközösségek) tevékenységének, fejlődésének értékelési szempontjai az első félév és a tanév végén

- Az osztályközösség életét jellemző legfontosabb adatok (létszám, fiúk-lányok aránya, új tanulók, távozók).
- Az osztály szociális összetétele (a családok szociális helyzete, a családok kulturális elvárásai, hátrányos és halmozottan hátrányos tanulók, veszélyeztetett, gyermek- és ifjúságvédelmi munka).
- A tanulási teljesítmény (tanulmányi átlageredmények, tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, a bukások, a tehetséges tanulók eredményei, versenyeredmények).
- Magaviseleti problémák, fegyelmezési gondok, konfliktuskezelés, intézkedések, egyéni megoldások, ötletek.
- A közösségi tevékenység (önkormányzás szintje, közös programok és rendezvények felsorolása, egyéb - tanórán kívüli- foglalkozásokon való részvétel).
- Szülőkkal való kapcsolattartás (formái, száma, eredményessége).
- Jól bevált módszerek, erősségek, hiányok, ötletek.
- Milyen változások történtek az előző értékelés óta eltelt időszakban?
- Milyen új problémák jelentkeztek az előző értékelés óta eltelt időszakban?
- A problémák megoldásának érdekében milyen beavatkozás látszik célszerűnek?
- Igények: épület, tanterem felszereltsége, eszközök, továbbképzés, szaktanácsadás stb.

3.5.4 Az osztályfőnöki órák témája

Kötelezően minden osztályban feldolgozásra kerülő témák a tanév legelső osztályfőnöki óráin

- A házirend szabályainak megbeszélése.
- Az osztályközösség belső szabályainak megbeszélése, rögzítése.
- Balesetvédelmi, tűzvédelmi szabályok ismertetése, visszakérdezése.
- Az osztályközösség gyermekvezetőinek megválasztása.

- Az iskolai munkatervből az osztályt érintő feladatok ismertetése.
- Az iskola környékére vonatkozó közlekedési ismeretek és veszélyhelyzetek megbeszélése.
- A kerékpáros közlekedés szabályai.

Kötelezően minden osztályban feldolgozásra kerülő témák

- Félévente egy alkalommal egészségvédelmi téma (helyes táplálkozás; az alkohol- és kábítószer fogyasztás, a dohányzás káros hatásai a szervezetre; a személyes higiénia; járványhelyzet kezelése, a szexuális fejlődés, elsősegélynyújtás) az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségével igénybe vételével.
- Helyes és változatos napirend kialakítása járványügyi helyzethez kapcsolódó esetleges tantermen kívüli digitális oktatás esetén.
- Elsősegélynyújtási alapismeretek: teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás baleseteknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja.
- Az osztály félévi tanulmányi munkájának és magatartásának értékelése az első és a második félév végén.
- Osztálykirándulás előkészítése.

Az érintett osztályokban a Boldogságóra témáinak feldolgozása havi egy alkalommal.

3.6 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

„A nevelés feladata segíteni minden ember személyiségének optimális fejlődését, egyéni sajátosságainak, képességeinek kibontakoztatását.” (Kelemen László)

Különösen fontos, hogy az iskola biztosítsa a tanulás egyéni lehetőségeit és a személyre szabott nevelés-oktatás során megszerezhető tanulási tapasztalatokat, enyhítse a hátrányok hatásait, optimális esetben képes legyen kiküszöbölni azokat. Ezek közül kiemelten fontos a családi és településszerkezeti hátrányokból eredő, az eltérő kulturális és nyelvi elsajátítási lehetőségekhez köthető, valamint a különleges bánásmódot igénylő tanulókhoz illeszkedő fejlesztő tevékenység.

3.6.1 A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai teendők

Pedagógiai rendszerünk kiindulópontja, hogy a tanulók közti különbségek rendkívül sokfélék, a személyiség széles dimenzióiban írhatók le, és nem korlátozhatók valamely tantárgyban elért iskolai eredményekben megmutatkozó különbségekre. A differenciálás nem azonosítható a felzárkóztatással és a tehetségneveléssel, a differenciálás tehát nem a tanulmányi eredményesség szintjeihez igazodik. A differenciálás mindenki számára a saját komplex személyiségstruktúrájának leginkább megfelelő, számára optimális fejlesztés biztosítását jelenti, figyelembe véve előzetes tudását, annak gyengébb és erősebb területeit, a tanuló igényeit, törekvéseit, érdeklődését, személyiségének rá jellemző vonásait, speciális erősségeit és gyengeségeit. Nevelésünk, oktatásunk igazodik a tanulóhoz, és ez azt is jelenti, hogy igazodik ahhoz a közeghez, amelynek tanulóink részesei.

Alapelveink:

- Olyan emberek nevelése a cél, akik egész életükön át nyitottak a folyamatos tanulásra, információk szerzésére.
- A tanulókkal szemben az egyéni fejlődésnek megfelelő elvárásokat és ezzel harmonizáló feladatokat szükséges megfogalmazni, biztosítani.
- A tanulókat alapvető, korszerű kompetenciák (anyanyelvi, idegen nyelvi, matematikai, informatikai, természettudományi, társadalomtudományi, esztétikai, etikai) birtokába kell juttatni.

Általános céljaink:

- A kompetenciaalapú oktatás és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrációs programjának összekapcsolása (a NAT és IPR).
- Az iskolai program – építve több hazai és nemzetközi iskolafejlesztő program legjobb tapasztalataira – egy olyan nyitott iskolamodellre vázolt fel, amely alapvetően fontosnak tartja a tanuló szükségleteire, viselkedésére, tulajdonságaira való reagálást, illetve érdekeltté, motiválttá akarja tenni őt saját nevelődési, tanulási folyamataiban. Az egyén fejlesztésén keresztül – azzal kölcsönhatásban – fejleszti a befogadó közösséget, s a közösen végzett tevékenységek, együttes élmények, az egész személyiség érzelmi, morális fejlődését segítik.
- A program a mások iránti nyitottságot és elfogadást, a szorgalmat kiemelt értéknek tekinti. Az egész személyiséget fejlesztve tanít. Meghatározó benne a gyermekközpontúság, a pedagógus és a tanuló kapcsolata. A tanulókon keresztül az iskolába járó gyermekek családjaira is hat.
- Tudatos pedagógiai munkával arra törekszünk, hogy nevelési- és oktatásszervezési keretünket mihamarabb az alábbi kívánalmak jellemezzék:
 - Biztosítjuk minden gyermek számára a lehetőséget képességei kibontakoztatásához.
 - Az előzetes, otthonról hozott tudást, kultúrát minden gyermek értéként képviselheti.
 - Tudatosan figyeljük és fejlesztjük a gyermekek csoport-szociális készségeit.
 - A szülő, a család (mint partner) résztvevője az iskolai folyamatoknak, erős a család-iskola-gyermek közötti kommunikáció.

- Együttműködő, elfogadó, előítéletek nélküli környezetben dolgozunk.
- Megvalósul az oktatásban, nevelésben érintett intézmények szervezett, tudatos együttműködése.
- Az iskolai hatékonyság visszajelzésére tanulókövetést végzünk.
- Pedagógusaink állandóan gazdagítják az ebben felhasználható pedagógiai, módszertani repertoárjukat.

3.6.2 A gyermekek és tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A társadalmi tendenciák szerint tanulóink egyre több negatív hatásnak vannak kitéve, ezért iskolánk kiemelt feladatának tekinti a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett körülmények között élő tanulók problémáinak kezelését. Egyre több a sajátos nevelési igényű tanuló, valamint a beilleszkedési, tanulási és magatartási zavaros tanulók számai is nő. Mindez szükségessé teszi a fokozott odafigyelést helyzetükre, tanulmányi előmenetelükre.

Célok:

- Tanulási esélyegyenlőség biztosítása.
- A hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanulók hátránykompenzálása.
- Informálódási esélyegyenlőség.

Céljaink érvényesítése a fenntartóval, családokkal, szakmai- és civil szervezetekkel együttműködve történik.

Feladatok:

- Befogadó légkör megteremtése, előítéletmentesség.
- A tanulási esélyegyenlőség segítésének egyik alapfeltétele a tanulók személyiségének megismerése, és annak megfelelő pedagógiai módszerek alkalmazása.
- A tanulók tanulási nehézségeinek feltárása, problémái megoldásának segítése.
- Tanulók képességeinek, készségeinek feltárása és a tehetség kibontakoztatása.
- Differenciált és az egyéni fejlődést biztosító módszertani eljárások alkalmazása.
- Egységes, differenciált és egyénre szabott követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása.
- A hátrányok kompenzálásával, a tehetség kibontakoztatásával esélyt nyújtunk a képességek szerinti továbbtanulásra.

Képességek kibontakoztató és integrációs felkészítés

A hátrányos helyzetű tanulók nevelése iskolánkban a képességek kibontakoztató és integrációs felkészítés pedagógiai rendszere (IPR) módszertani elemeinek adaptációjával történik, melynek célja a tanulók szociális helyzetéből és fejlettségéből eredő hátrány ellensúlyozása.

Céljaink:

- az oktatás méltányosságának erősítése,
- tanulók iskolai sikerességének elősegítése,

- a tanulói előrehaladást támogató korszerű módszerek alkalmazása,
- a társadalmi-gazdasági helyzetből eredő hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenység,
- a tanulói közösségfejlesztés,
- a család bevonása és támogatása,
- az esélyteremtést hatékonyan támogató intézményfejlesztés és módszertani megújulás.

Eszközei:

- egyéni haladási ütemet segítő differenciált és kooperatív tanulásszervezés,
- az önálló tanulási képesség kialakítása,
- a tanulók kreatív tevékenységére épülő foglalkozásai,
- a tanulási motivációt erősítő és fenntartó tevékenységek,
- a tanulmányi előrehaladást segítő képességfejlesztő programok,
- az átmenetek segítése,
- rendszeres értékelés.

Iskola-óvoda átmenet

Célok a nevelés-oktatás bevezető, óvoda-iskola átmeneti szakaszában:

A gyermek életének hatéves kortól a hét-nyolc éves korig tartó időszaka, amelyet a rugalmas beiskolázás lehetőségével a kisiskoláskor követ. Ebben az időszakban készül fel, illetve tanul meg alkalmazkodni az iskolai élethez, megváltoznak a test arányai, a fej-törzs aránya a felnőttét közelíti. A gyermek már képes bármely összetett mozgás (pl. kétkerekűn biciklizés, úszás) elsajátítására. Javul a finommozgás képessége, rajzai egyre inkább a realitást tükrözik. Formálódnak a műveleti gondolkodás alapjai, javulnak a metakogníciós képességek. Csökken az egocentrizmus, létrejön a decentráls, a mások téri, illetve személyes helyzetébe való belehelyezkedés képessége. A fogalmi emlékezet térhódításával nő a gyermek emlékezetének terjedelme, a szándékos figyelem tartóssága. A gyermek egyre összetettebb, sokszereplős, szimbolikus szerepjátékokat, körjátékokat, társasjátékokat játszik, bonyolult szerkezeteket épít. A gondolkodás már nem a percepció által vezérelt, a gyermek képes az anyagállandóság, mennyiségállandóság megértésére. A fejlődés a soralkotás és osztás elemi műveletein keresztül a reverzibilitáshoz és a számfogalom kialakulásához vezet. A 4-7 éves gyermekeknek szükségük van a közösségre, csoportjaik strukturáltak, de az együttlenség még tisztán örömforrás, mentes a teljesítménykényszertől. A normális fejlődésű gyermek 6-7 éves korára iskolaéretté válik, e folyamatot segíti az óvodai nevelés.

„A jó iskola – az óvoda folytatásaként – játszva tanítja a gyermekeket, cselekvésre, tapasztalatokra építi a tanulást, figyelembe veszi életkori sajátosságait, érdeklődését.”

(Pála Károly)

Elsődleges célunk az iskolába lépő gyerekek számára az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése, ennek érdekében az alábbiakat tesszük:

- Az óvodásokkal közös rendezvényeket szervezünk, ill. meghívjuk őket rendezvényeinkre.

- Igyekszünk felkelteni leendő első osztályos tanulók érdeklődését, megismertetjük az iskolát, lehetőség biztosítunk az iskolában tanulandók bemutatására.
- A zökkenőmentes átmenet érdekében célunk, hogy a leendő első tanítók megismerjék tanítványaikat az óvodai látogatások alkalmával. Az óvodai látogatások célja, hogy a tanító megismerje a gyerekeket megszokott környezetükben, megismerje az óvodai élet mindennapjait, a szokásrendszert, nevelési módszereket.
- Lehetőséget teremtünk arra, hogy az óvodások egy-egy iskolalátogatás alkalmával megismerkedhessenek és kapcsolatot építhessenek ki a leendő tanítókkal, iskolatársaikkal egy-egy közös tevékenységen keresztül. Itt az óvodások találkozhatnak egykori ovis társaikkal, testvéreikkel is, ezáltal élményekkel gazdagodva már félelmek nélkül teszik meg első lépéseiket az iskolás élet felé.
- Óvjuk és továbbfejlesztjük az iskolába lépő kisgyermekben a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődés és nyitottság óvodában megkezdett folyamatát.
- Átvezetjük a gyermeket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe.

Cél:

- hogy az iskola tegye fogékonnyá a tanulót saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok, majd a magasabb társadalom értékei iránt.
- Az iskola adjon teret a gyermek, játék- és mozgás iránti vágyának.
- Az iskola biztosítsa az aktivitást és a cselekvés örömet, valamint a biztonságérzést a gyermekben.
- Alapozza meg az egészséges testi, lelki, szellemi, szociális fejlődést.
- Az iskola segítse a gyermek természetes fejlődését, érését.
- Az iskola a tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában elemi ismereteket közvetítsen, alapvető képességeket és alapkészségeket fejlesszen, teremtsen meg az iskolai pályafutás motivációs bázisát.

Ennek érdekében

- kezdetben a játékosságból többet mentünk át az óvodai életből,
- igyekszünk minimálisra csökkenteni a kezdeti kudarcok számát,
- a gyermeket elsősorban pszichésen kell előkészíteni az iskolai életre,
- a tanítás/tanulás kezdetén a manipulatív, alkotó tevékenység kerüljenek előtérbe,
- kihasználjuk a játéklehetőségeket,
- fokozatosan térünk át a tanulásra,
- igyekszünk felkelteni a gyermekek tanulás iránti érdeklődését,
- építünk a gyermekek megismerési vágyára.

A játék nem csupán ismeretterjesztő gyakorlat, hanem a sokoldalúság és a rugalmasság, az alkalmazkodóképesség forrása. Gyarapítja a gyermeki műveltség alkotórészeinek, az élettechnikák, tanulási módok elemeinek tárházát – így és ezzel készít elő rendszeres ismeretszerzésre, a későbbi élethelyzetek problémáinak, feladatainak megoldására.

További céljaink:

- Az együttnevelés biztosítása, ami lehetővé teszi a különböző életkörülmények között élő gyermekek iskolai beilleszkedését.
- Lényeges az önbizalmuk erősítése, segítség nyújtása annak a kisgyermeknek, aki bizonytalan a helyzetmegoldásokban.
- Fejlesztőpedagógiai eljárások, változatos pedagógiai módszerek alkalmazása.
- Az óvoda-iskola átmenet éveiben az integratív szemlélet érdekében be kell vonni a szülőket a gyermekek iskolai nevelésébe.
- Kompetencia alapú oktatás megismertetése a szülőkkel.
- Fontos a képességek széleskörű kibontakoztatása, az eltérő képességű gyermekek egyéni ütemben történő fejlesztése, mellyel önmagához képest maximálisan fejlődik.
- Az iskolában folytatódjon a gyermekek már elkezdett fejlesztőpedagógiai és logopédiai megsegítése.

Feladatok az óvoda-iskola közötti átmenet szakaszában:

- Kapcsolatfelvétel az óvodával és a szülőkkel.
- Látogatások az óvodai csoportokba, ismerkedés a leendő elsős tanulókkal.
- Tanító-óvónő tapasztalatcsere a gyerekek egyéni fejlődési üteméről.
- Közös programok szervezése a nagycsoportos óvodásoknak.
- Iskolaérettségi vizsgálatok megismerése.
- Leendő elsős tanítók részvétele az óvodai szülői értekezleten.
- Kompetencia alapú oktatás.
- Hospitálás két intézmény között.
- Iskolába csalogató foglalkozások tartása a nagycsoportosoknak.
- Tájékoztató jellegű szülői értekezlet tartása az óvodások szüleinek.
- Bemeneti /DIFER/ mérések elvégzése.

Az átmenet megkönnyítése a család, az óvoda és az iskola segítő, támogató nevelési módszereivel, együttműködésével biztosított lehet.

A beilleszkedés szinte észrevétlen, ha az érzelmi nevelés, a társas magatartás és az értelmi fejlődés, fejlesztés helyes arányait alkalmazza a nevelő az általános iskola bevezető szakaszában.

3.6.3 A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

Lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók

Lemorzsolódással veszélyeztetett tanuló: az a tanuló, akinek az adott tanévben a tanulmányi átlageredménye közepes teljesítmény alatti vagy a megelőző tanévi átlageredményéhez képest legalább 1,1 mértékű romlást mutat.

Esetükben komplex, rendszerszintű pedagógiai intézkedések alkalmazása szükséges a végzettség nélküli, korai iskolaelhagyás elkerülése érdekében, együttműködve a korai jelző- és támogató rendszer szakembereivel.

Célok:

- Tanulmányi eredmény javítását célzó beavatkozás
- Tanulói motiváció növelésére irányuló beavatkozás
- Tanulói igazolatlan hiányzás csökkentésére irányuló beavatkozás
- Tanulói igazolt hiányzás csökkentésére irányuló beavatkozás
- A tanuló szociális helyzetből eredő hátrányának kompenzálását célzó beavatkozás
- A tanuló testi, lelki, mentális fejlesztésére, illetve szenvedélybetegség kialakulásának és bántalmazásnak a megelőzésére irányuló beavatkozás
- Általános, a lemorzsolódás csökkentését célzó beavatkozás
- Befogadó, együttnevelést célzó oktatás-szervezési beavatkozások
- A tanulási és magatartási nehézségeket kezelő beavatkozás
- Közösségfejlesztő, közösségépítő beavatkozás

Tanulói előrehaladást támogató tevékenységek:

- Egyéni készség- és képességfejlesztés
- Egyéni tanácsadás biztosítása (pl. iskolapszichológus, szociális munkás)
- A hiányzó alapkompétenciákat pótlása, fejlesztése
- Kulcskompetenciákat fejlesztő tanórai tevékenységek
- Tanulásmódszertani támogatás tanórai foglalkozásba ágyazottan
- Képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítés
- Bevont szervezetek szakembereivel együttműködés
- Önismereti, szociális készségeket fejlesztése
- Tanulást segítő szakember bevonása (fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus, stb.)
- A mindennapi életben való eligazodást segítő tevékenységek
- A munkavállaláshoz szükséges kompetenciákat fejlesztése
- Kapcsolat erősítése a szülőkkel
- Mentálhigiénés tevékenységek, foglalkozások biztosítása
- Tantárgyi előrehaladás támogatása személyre szabott pedagógiai módszerekkel

- Gyermekvédelmi jelzőrendszeren keresztül történő beavatkozás - veszélyeztetettség jelzése, külső támogató segítség (gyermekjóléti szolgálat, szakszolgálat stb.) felé irányítás
- Bűnmegelőzési előadás szervezése
- Egészségügyi előadások szervezése
- Szabadidős, közösségfejlesztő programok szervezése

3.6.4 Különleges bánásmódot igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek

3.6.4.1 *A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók ellátása*

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló az a különleges bánásmódot igénylő tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátosnevelési igényűnek.

Tapasztalataink szerint évről évre egyre több beilleszkedési, magatartási zavarral küzdő gyermek kerül be az általános iskolába, illetve kiskamasz korban egyre több, addig „problémamentes” gyermek lépi túl a korral járó és elfogadható viselkedési normák határait. E felismerés szellemében célunk e téren csakis kettős lehet: kiszűrés és prevenció. Iskolánk támogatja azon kollégáink továbbtanulását, illetve szakképzésen való részvételét, akik a beilleszkedési és magatartási zavarokkal kapcsolatos terápiákat kívánják elsajátítani.

Céljaink:

- Az iskolába magatartási nehézségekkel érkező gyerekek kiszűrése, beilleszkedésük megkönnyítése.
- Megelőzés annak érdekében, hogy a rendkívül érzékeny kiskamasz korban – amikor az szülőknek sincs elég idejük a gyermekekkel való foglalkozásra – ne alakuljanak ki ilyen jellegű zavarok.

Feladataink:

- Azoknak a továbbképzéseknek a támogatása, amelyek témája a beilleszkedési zavarok felismerése, a „másság” elfogadása.
- Olyan környezet kialakítása a célunk, amely alkalmas az el- és befogadásra, együttműködésre.
- Rendszeres kapcsolatot tartunk fenn az óvodapedagógusokkal. A leendő első osztályos tanítók hospitálnak az óvodai nagycsoportban.
- A szülőkkel olyan kapcsolat kialakítása, amely lehetővé teszi a hatékony együttműködést a gyermek érdekében.
- A kompetenciákat meghaladó kérdésekben azon szervek, szervezetek ismerete (gyermek pszichiátria, szakértői bizottság stb.), ahová a gyermek irányítható.

- A beilleszkedési és magatartási nehézségekkel küzdő tanulók felismerése, meghatározó tünetek kiválasztása.
- Vizsgálati kérelem a járási ill. megyei szakértői bizottságtól.
- Lehetőség szerint kiderítjük a kiváltó okokat. Mivel a magatartási problémák felmérésének és megoldásának is a legfontosabb eszköze a kommunikáció, fel kell kutatnunk, hogy a problémák a sajátos családi háttérből, iskolai körülményből, vagy esetleg súlyosabb lelki betegségből adódnak-e.
- Rendszeres kapcsolatot alakítunk ki a szülői házzal.
- A beilleszkedést segítő szükséges feltételeket lehetőségeink szerint szakemberekkel biztosítjuk: fejlesztőpedagógus, logopédus, gyógypedagógus, pszichológus.
- Fontos a gyermekkel kapcsolatos információk átadása, azok tapintatos kezelése. A gyermekkel kapcsolatban lévő nevelők egymást segítik munkájukban, közös megbeszéléseket tartanak.
- Szükségesnek tartjuk a fejlesztéshez szükséges helyiség eszközeinek, felszereltségének biztosítását, bővítését.
- Helyes önértékelés, önbecsülés kialakítása.

Eszközeink:

- a mentálhigiénés foglalkozások,
- a szituációs játékok,
- az egyéni és csoportos beszélgetések,
- a külső szakemberekhez való irányítás,
- a szülőkkel való beszélgetés során tényfeltárás,
- a szülőkkel való szoros kapcsolattartás,
- a felvilágosító előadások,
- az elfogadó, őszinte osztályközösség,
- a gyermek egyenrangú partnerként való kezelése.

Az iskolában, az osztályban előforduló viselkedési problémák megnyilvánulási formái, személyiségproblémák, amelyek az érzelmi élet zavarára engednek következtetni:

Beilleszkedési nehézségek: az osztályközösségen belül perifériára szorult tanulók vagy összeszokott közösségbe érkező tanulók beilleszkedési gondjai. Perifériára szorult tanulók esetében fel kell tárni a beilleszkedési zavar okát szülők és osztálytársak segítségével, ki kell dolgozni a módját, hogy a tanuló megtalálja helyét a közösségben.

Magatartási zavarok: a gyermek viszonya, viselkedése hirtelen megváltozik társaival, tanáraival szemben, komoly magatartási problémákkal küzd az agresszivitástól a teljes passzivitásig. Fel kell tárni a gyermek megváltozott magatartásának ok-okozati összefüggéseit, szülői segítséggel meg kell határozni a segítségnyújtás módját.

A beilleszkedési és magatartási nehézségekkel küzdő tanulók tünetei:

- Nyugtalan, túlságosan mozgékony.

- Figyelmetlen, szétszórt.
- Túlzottan fáradékony.
- Visszahúzódó.
- Fél az iskolától, a feladattól.
- Támad, verekszik.
- Szopja az ujját, rágja a körmét.
- Iskolába induláskor fáj a feje.
- Keveset beszél, hamar sír.

Feladatok, nevelési módszerek

Módszerek:

- Biztonságot nyújtó, megértő, bizalmon alapuló légkör, környezet kialakítása. Az állandóság fontossága, megteremtése.
- Következetes nevelés, elvárásokkal.
- Együttműködés a tanuló szűkebb és tágabb környezetében fellelhető segítő erőkkel: hatékony együttműködés a családdal.
- Szükség esetén családsegítő – és gyermekjóléti szolgálat, gyámhivatal, ifjúságvédelmi felelős bevonása.
- Szabadidő hasznos eltöltésére való nevelés, minél több közös élmény, játék a kölcsönös elfogadás érdekében.
- Szituációs játékok alkalmazása csoportra, egyénre.
- Helyzetgyakorlatok a tananyag feldolgozásakor.
- Önértékelés fejlesztése egyszerű feladatokkal, egyénre szabottan.
- Empátiás készség fejlesztése, a másság elfogadása, mások megértése.
- Következetesség a feladattudat kialakításában.
- Konfliktushelyzetekben az osztályközösség pozitív erejének alkalmazása.
- A pedagógusok, gyógypedagógusok közös megbeszélése.
- Esetmegbeszélés, egyéni esetkezelés, egyénre szabott egyéni bánásmód előtérbe helyezése.
- Egyéni problémák esetén elbeszélgetés, elbizonytalanodás esetén megerősítés.

A megvalósulás színterei:

- iskola, osztályközösség, tanórák, osztályfőnöki órák,
- napközi, tanulószoba,
- rehabilitációs célú egyéni vagy kiscsoportos foglalkozások egyéni terv szerint,
- felzárkóztató jellegű foglalkozások egyéni terv szerint,
- szakkörök, különösen a készségtantárgyak köréből,
- szabadidős foglalkozások,
- családlátogatás, fogadóórák, szülői értekezletek.

3.6.4.2 A sajátos nevelési igényű tanulók ellátása

Sajátos nevelési igényű tanuló az a különleges bánásmódot igénylő tanuló, aki a szakértőbizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A részképesség-zavarok körébe elsősorban az alapvető eszköztudás (olvasás, írás, számolás) elsajátításának és képességének deficitjeit, valamint az általuk kiváltott következményes magatartási és/vagy tanulási zavarok komplex tünet együttesét sorolják. E fogyatékoságdiagnosztikai jellemzője, hogy a részképességben az intelligencia szintjének ellentmondásosan, teljesítménybeli elmaradás, teljesítményszóródás mutatható ki a mozgáskoordináció és a beszéd szintje között.

Célok:

- A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatása, képességeik fejlesztése.
- Minden tanulási nehézséggel vagy egyéb magatartási, pszichés nehézséggel küzdő gyermek segítése megfelelő pedagógiai módszerekkel és tanulásszervezési eljárásokkal a hátrányok leküzdésében, a hiányok pótlásában.
- Önbizalom, önismeret, önértékelés fejlesztése, reális énkép kialakítása.

Feladatok:

- A tanulási zavarok kialakulásáért felelős funkciók fejlesztése
- A sajátos nevelési igényű tanulók túlterhelésének elkerülése a fejlesztő folyamatban
- Tankötelezettségük teljesítését szakember segítségével végezzék
- Pontos diagnózis és fejlesztési szempontok, módszerek igénylése, vizsgálatok elvégzése.
- A tanuló fejlettségének megfelelően egyéni továbbhaladás biztosítása
- Az egyénnek megfelelő tanulási technikák elsajátíttatása a tanulókkal
- Diagnosztizálás, a zavar hátterében meghúzódó okok megismerése
- Az egészséges önértékelés megalapozása
- Kedvező, elfogadó iskolai légkör megteremtése

Eszközök:

- A tanítók, tanárok továbbképzése
- Szakvégtettségű pedagógusok, gyógypedagógus
- Napközi, tanulószoba szervezése
- Személyre szabott foglalkozások
- Kedvező iskolai légkör

Módszerek:

- Korrepetálásokat szervezünk, mivel ezek célja az alapképességek fejlesztése és a tantervi követelményekhez való felzárkóztatás.
- Igénylik a megfelelő tárgyi feltételeket és a megkülönböztetett feljűk fordulást, egyéni bánásmódot és egyénre szabott lassabb tananyag feldolgozást, több magyarázatot, amit biztosítunk is számukra.
- A szakértői bizottság javaslatait minden esetben figyelembe vevő, egyénre szabott tananyagfeldolgozás.
- Oktató-nevelő munkánknak, a pedagógiai hatásfolyamatoknak olyan környezetet és helyzeteket kell teremtenie, olyan értékeket kell közvetítenie, melynek eredményeképpen a belső adottságok kiteljesedhetnek, a társadalmi szerepek betöltéséhez szükséges készségek, képességek és funkciók kifejlődhetnek.

A megvalósulás színterei:

- iskola, osztályközösség, tanórák, osztályfőnöki órák,
- napközi, tanulószoba,
- rehabilitációs célú egyéni vagy kiscsoportos foglalkozások egyéni terv szerint,
- felzárkóztató jellegű foglalkozások egyéni terv szerint,
- szakkörök, különösen a készségtantárgyak köréből,
- szabadidős foglalkozások,
- családlátogatás, fogadóórák, szülői értekezletek.

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált oktatására az előírt tananyagok és követelmények az alábbiak szerint kerülnek meghatározásra:

32/2012.(X.8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve.

3.6.4.3 Tehetséges tanulók fejlesztése - tehetség gondozás

Azokat a gyerekeket tekintjük kiemelkedően tehetségesnek, akik egy adott területen sokkal többet képesek teljesíteni az életkoruknak megfelelő átlagnál, akik viszonylag kevés segítséggel nagyon gyorsan tudnak előrehaladni, fejlődni egy adott területen.

A kiemelkedő tehetség kedvezőbb adottságai miatt jelentősen eltér az átlagtól.

A tehetség a legritkább esetben tud önmagától utat törni, fejlődni, ehhez az kell, hogy a szülő, a pedagógus felismerje ezt, megadja a gyorsabb haladáshoz, az intenzívebb fejlődéshez szükséges többletsegítséget.

Minden pedagógus, de elsősorban az osztálytanító, szaktanár és osztályfőnök feladata, hogy felismerje a kiemelkedő teljesítményt, felhívja a figyelmet tehetséges tanítványainkra, hogy megfelelően gondoskodhassunk fejlesztésükről. E tevékenység kiterjed a tanórai és tanórán kívüli területekre egyaránt, együttműködést tételez fel a családdal és a tehetségek fejlesztésével foglalkozó intézményekkel és szakemberekkel.

A tehetségfejlesztés lehetőségei iskolánkban:

- Differenciált tanórai munka
- Tehetséggondozó programokon, pályázatokon való részvétel (Tehetségpont)
- Felkészítés középiskolai tanulmányokra
- Személyes beszélgetések, a biztatás, a jutalmazás megfelelő formáinak megkeresése
- Kiugró tehetségek szakemberhez való irányítása, aki gondoskodik megfelelő fejlesztésükről.
- Versenyeztetés: tantárgyakhoz köthető, sport, művészeti és komplex versenyek való részvétel intézményi, térségi, megyei illetve országos szinten.

3.6.4.4 A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

Feladataink

Kiemelt fontosságú a tehetségek felismerése és fejlesztése.

Nagyon fontos a tehetséges tanulók folyamatos – és nem időszakos – felkészítése az éves versenyekre, tehetségük folyamatos bekapcsolása a napi tanítási gyakorlatba, külön feladatok, kutatómunkák, kiselőadások szervezésével, differenciált foglalkoztatásuk megszervezése, iskolán kívüli eredményes teljesítményük (versenyeredmények) figyelembe vétele az értékelésüknél.

A tehetséggondozás az iskolában az egyik fontos feladat. Kiemelten kell vele foglalkozni. A gyerekek különböző képességekkel, érdeklődéssel rendelkeznek. A nevelő ezt felismerve segítheti, irányíthatja, fejlesztheti a tanulót.

A tehetséggondozás megvalósulhat tanítási órákon és tanítási órákon kívül.

A tehetséggondozás módjai tanítási órán: az érdeklődés felkeltése, a belső motiváltság kialakítása a tanulásban, a tanulói aktivitás biztosítása tanulásszervezési módszerekkel.

Tanulásszervezési formák:

• individuális tanulás:

Valamennyi gyerek számára biztosítja az egyéni haladást, figyelembe véve a tanuló sajátosságait. Egyénre szabott elsajátítási, készség – és képességfejlesztési utakat biztosít, az ennek megfelelő eszközrendszerrel.

• kooperatív tanulás:

A tanulási tartalom elsajátítása, és a készség – és képességfejlesztés csoportos formában történik. A tanulók aktívan együttműködnek a siker érdekében. A tanulási képességek, és a szociális készségek a kooperatív tanulási módszerrel egyszerre fejleszthetők.

/Leghatékonyabb más tanulásszervezési módokkal vegyesen alkalmazva/.

- **projekt módszer:**

Ez az a módszer, amely összefogja mindazt a sok-sok módszert és eszközt, amelyek külön-külön is nagyon sokat segítenek a gyerekek sikeres tanulásában. A projekt a gyerekek érdeklődésére épít. A projekt komplex fejlesztési lehetőség, amely tartalmazza az önálló tanulást, a kutatást az önálló ismeretszerzést és a nagyfokú integrációt.

Eszközök, eljárások:

- Tehetséggondozó foglalkozások,
- Differenciálás a tanórán, új tanítási módszerek alkalmazása a tehetségfejlesztés érdekében,
- Tanórai tehetségfejlesztést jelent az önálló alkotó munka, feladat, produktum létrehozása,
- Szakkörök, sportkör,
- Művészeti oktatásban való részvétel,
- Versenyek, vetélkedők, bemutatók, pályázatok /szaktárgyi, sport, kulturális/
- Szabadidős foglalkozások (színház-, múzeumlátogatás, tanulmányi kirándulás stb.)
- A könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata,
- Személyes beszélgetések, biztatás,
- A továbbtanulás segítése.

3.7 A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

A gyermek- és ifjúságvédelmi munka kapcsolódik a nevelési-oktatási tevékenységhez, átfogja az intézmény életének egészét azzal a céllal, hogy biztosítsa a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, védő-óvóintézkedést tegyen a rászorulóknak érdekében.

A gyermekvédelem kiemelt feladata az osztályfőnökök és a nevelők együttműködésére alapozva a prevenció, melynek kiindulópontja a FELDERÍTÉS, az okok keresése.

A felderítés alapfeltétele, hogy a pedagógus (kiemelten az osztályfőnök) ismerje meg:

- a gyermek személyiségét,
- családi hátterét,
- környezetét,
- baráti és kortársi kapcsolatait.

A felderítés utáni feladat a JELZÉS. Fontos, hogy a felderített probléma után időben kerüljön a jelzés a megfelelő szervezetekhez, szakemberekhez.

A munka harmadik fázisa a TÁMOGATÁS, a megoldási lehetőségek, javaslatok kezdeményezése.

A gyermekvédelmi tevékenység legfontosabb feladatai:

A gyermekvédelem iskolánk valamennyi nevelőjének, különösen az osztályfőnököknek feladata.

- a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű tanulók nyilvántartása,
- a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű tanulók figyelemmel kísérése az osztályfőnökök együttműködésével, szükség esetén intézkedés: családi körülményeinek megismerése, családlátogatások, segítő beavatkozás krízishelyzetekben,
- a veszélyeztető okok megléte esetén a gyermekjóléti szolgálat értesítése, szakmai támogatás és tanácsadás kérése,
- a gyermekjóléti szolgálat tevékenységének segítése, közös esetmegbeszélés,
- aktív együttműködés a gyermekjóléti szolgálat pszichológusával a felmerülő problémák kezelése érdekében,
- együttműködés az iskolai egészségmegőrző programok megszervezésében,
- pedagógiai vélemény, jellemzések készítése (szükség szerint),
- a tanulók anyagi veszélyeztetettsége esetén gyermekvédelmi támogatás megállapításának kezdeményezése,
- a gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges nevelési légkör biztosítása, és testi épségének óvása a családon belül és a családon kívül,
- a gyermek egészségi állapotának figyelemmel kísérése, rendszeres ellátás biztosítása az iskolaorvosi (háziorvos), védőnői szolgálaton keresztül, az iskolafogászati rendeléseken, a szakorvosi ellátásokon keresztül,
- a gyermek intézményes ellátása, az intézmény valamennyi szolgáltatásának biztosítása (ügyelet, étkezés, fejlesztő foglalkozás felzárkóztatás, tehetséggondozás) a gyermek igénye szerint,
- a család anyagi és szociális helyzetének megfelelően a különféle támogatások - pénzbeli és természetbeli - felkutatása, a hozzájutás segítése; támogatása, valamint tanácsadás a családsegítő tevékenységhez,
- segítségnyújtás a kulturált szabadidő eltöltéséhez, az életkoruknak fejlettségüknek megfelelő rendezvényeken történő részvételhez,
- lehetőség szerint biztosítani a nyári táborozást,
- gyors és hatékony intézkedést eszközölni a gyermeket veszélyeztető helyzetben,
- folyamatosan ellenőrizni a tanuló eredményeit, a rendszeres, iskolába járást - szükség esetén eljárást kezdeményezni,
- igazolatlan hiányzások okainak feltárása, lépések tétele ezek okainak megszüntetésére,
- napközi otthonos ellátásbiztosítása.

A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik a területileg illetékes:

- pedagógiai szakszolgálattal,
- gyermekjóléti szolgálattal,
- családsegítő szolgálattal,
- polgármesteri hivatallal,

- gyámhivatallal,
- kisebbségi önkormányzatokkal,
- háziorvossal, védőnővel,
- továbbá a gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal,
- A Mohácsi Rendőrkapitánysággal
- ÁNTSZ-szel.

Amennyiben segítő tevékenységünk a probléma megoldásában nem mutatkozik hatékonnak, kezdeményezzük:

- A gyermek járási szakszolgálatához irányítását.
- Javaslatot teszünk a szülőknek a kapcsolat felvételére a családsegítő szervezetekkel.
- Javaslat a gyermek pszichológiai vizsgálatára.
- Javaslattétel a gyámhatóságnak védő-óvó intézkedések megtételére.
- Súlyos esetben rendőrségi bejelentés, feljelentés (a gyermek súlyos veszélyeztetése, bántalmazása, zaklatása esetén).

A drog rohamos terjedése, a fokozódó alkoholfogyasztás, dohányzás egyre fiatalabb korban való elkezdése sürgetővé teszi a rendszeres mentálhigiéniai foglalkozások, programok szervezését iskolán belül, szakemberek /pszichológus, orvos, védőnő/ foglalkozásokra való meghívását, a gyerekek és a szülők figyelem felhívását a következményekre és a segítségnyújtások igénybevételére.

Fontos, hogy az iskola egész nevelési rendszerébe épüljön be a drogfogyasztással kapcsolatos elutasító magatartás kialakítása.

Ezzel kapcsolatos feladatok:

- A téma ismertetése a nevelők körében: tájékoztatók, kérdőívek, megszerzett ismeretek továbbadása
- Együttműködés kiépítése az osztályfőnökökkel, kollégákkal,
- A megelőzési munka kiszélesítése külső kapcsolatok és specialisták bevonásával,
- A szülők, a család támogatásának megszerzése, megfelelő előkészítés információ átadást követően. Cél az, hogy a felvilágosító, szemléletformáló munka eredményeként a szülők a pedagógus partnereivé váljanak.
- A háziorvos, a védőnő, a Gyermekjóléti Szolgálat, a Diákönkormányzatot segítő nevelő bevonása a drogprevenciós munkába.

Célok:

Tanórai és tanórán kívüli foglalkozások, osztályfőnöki órák anyagába való beépítés, majd a programformák kiválasztása (klub, filmvetítés, vetélkedő, kiscsoportos beszélgetés).

3.8 A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogainak gyakorlási rendje

A tanulók érdekeinek képviselőjére az iskolában diákönkormányzat működik.

A diákönkormányzat feladata, hogy tagjainak érdekeit képviselje, az érintett tanulók érdekében eljárjon.

A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed.

A diákönkormányzat a tanulói érdekképviselőtől túl részt vesz az iskolai élet –tanórán kívüli– alábbi területeinek tervezésében, szervezésében és lebonyolításában:

- a tanulmányi munka (versenyek, vetélkedők, pályázatok stb.);
- tanulói ügyelet, iskolai felelősi rendszer;
- sportélet;
- túrák, kirándulások szervezése;
- kulturális, szabadidős programok szervezése;
- a tanulók tájékoztatása.

Ezekben a kérdésekben

- az osztályközösség véleményét az osztály éves munkatervének összeállítása előtt az osztályfőnököknek ki kell kérniük;
- a diákönkormányzat iskolai vezetőségének véleményét az iskola éves munkatervének összeállítása előtt az igazgatónak ki kell kérnie.

Ezekben a kérdésekben a tanév folyamán az osztályközösségek, illetve a diákönkormányzat iskolai vezetősége javaslatokkal élhet az osztályfőnökök, a nevelőtestület és az igazgató felé.

A magasabb jogszabályok alapján a diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:

- az iskola szervezeti és működési szabályzatának jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
- a házirend elfogadása előtt.

A diákönkormányzatot az iskola vezetésével, a nevelőtestülettel, illetve más külső szervezetekkel való kapcsolattartásban (a tanulók véleményének továbbításában) a diákönkormányzat iskolai vezetőségének diákvezetője (elnöke) vagy a diákönkormányzatot segítő pedagógus.

3.9 Az intézmény együttműködésével kapcsolatos feladatok

3.9.1 A szülők, a tanulók, a pedagógusok és az intézmény partnereinek kapcsolattartási formái

A tanulók nevelésének szinterei

A gyermek nevelésének szinterein, az iskolában a családban és a tágabb környezetben összhangot, egységet kell teremteni a közös cél érdekében. Alapvető értéknek tartjuk aszülőkkel, partnerekkel való harmonikus jó kapcsolat kialakítását, ápolását.

3.9.2 Az intézményvezetés és a nevelőtestület együttműködése

A nevelőtestület különböző közösségeinek együttműködése a következő fórumokon valósul meg:

- értekezletek,
- megbeszélések.

Ezen fórumok időpontját az iskola az éves munkatervében határozza meg. Az intézményvezetés az aktuális feladatokról a nevelői helyiségben elhelyezett hirdetőtáblán, e-mailen keresztül értesíti a nevelőket. A nevelők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg közölhetik az iskola vezetésével.

3.9.3 A szakmai munkaközösségek együttműködése

A tantestületek kis létszáma indokolja, hogy két-két munkaközösség működik a tagiskolákban, közöttük az együttműködés értekezleteken, megbeszéléseken valósul meg. Az intézmények munkaközösségei szükség esetén egymással is együttműködnek pl. pályázatok, továbbképzések, szakmai megbeszélések, versenyek.

3.9.4 A diákok és a pedagógusok együttműködésének formái:

- A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkatervről, illetve az aktuális feladatokról az osztályfőnökök tájékoztatják.
- Az intézmény vezetője a diákönkormányzat munkáját segítő pedagóguson és a faliújságon keresztül.
- A tanulók a jogszabályokban, valamint az iskola belső szabályzataiban biztosított jogaiknak az érvényesítése érdekében – szóban vagy írásban, közvetlenül vagy választott képviselőik, tisztségviselők útján – az iskola vezetőjéhez, az osztályfőnökhöz, az iskola nevelőihez, a diákönkormányzathoz fordulhatnak.
- A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik útján közölhetik az intézmény vezetőjével, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel.

- A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról az osztálytanítók és a szaktanárok folyamatosan (szóban, valamint az elektronikus naplón keresztül) tájékoztatják.

3.9.5 A szülők és a pedagógusok együttműködésének formái

Pedagógiai programunkat a szülőkkel, mint iskolahasználókkal egyetértésben tudjuk megvalósítani.

Ennek érdekében:

- Tájékoztatni kell a szülőket az iskola nevelési céljairól, feladatairól, az alkalmazott módszerekről, ugyanakkor az iskolának mindezekről ismernie kell a szülők véleményét.
- Alkalmat kell biztosítani a szülőknek, hogy az iskolai közélet tevékeny résztvevői, közreműködői és segítői lehessenek.
- Iskolánk nagy gondot fordít arra, hogy a szülők időben, alaposan informálódjanak intézményünk életéről, működéséről.

A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkatervről, az aktuális feladatokról az iskola igazgatója és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola igazgatója legalább évente egyszer a szülői munkaközösség választmányi ülésén vagy az iskolai szintű szülői értekezleten,
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein.

3.9.6 Szülők segítése az iskolaválasztásban

- Beiskolázási szülői értekezleten, amelyen nevelő-oktató munkánkról, az iskoláinkban folyó képzésről tájékoztatjuk az érdeklődőket, személyesen megismerhetik azt a pedagógust, akire gyermeküket bízják.
- A nyolcadikos szülők részére pályaválasztási szülői értekezletet tartunk meghívott középiskolai képviselők részvételével.
- Biztosítjuk tanulóinknak a lehetőséget a középiskolák nyílt napi rendezvényeinek meglátogatásához.

3.9.7 A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:

- Családlátogatás (önállóan, illetve a családsegítő szolgálattal együtt is)
- Egyéni beszélgetés
- Szülői értekezlet
- Fogadóóra
- Bemutatóóra, nyílt nap
- Írásbeli tájékoztató

- Közös programok
- Pályaválasztási tanácsadás
- Az SNI tanulókkal és szüleikkel történő folyamatos kapcsolattartás
- Nyilvánosság biztosítása

Családlátogatás (szükség esetén)

Feladata, a gyermekek családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztésének érdekében.

Egyéni beszélgetés

Feladata a szülők tájékoztatása gyermekük iskolai életéről, magaviseletéről, tanulmányi eredményeiről; segítségnyújtás a szülőknek a gyermek neveléséhez; valamint az együttes, összehangolt pedagógiai tevékenység kialakítása a szülő és a pedagógus között.

Szülői értekezlet:

Feladata, a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása, a szülők tájékoztatása,

- az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről,
- az országos és a helyi köznevelés alakulásáról, változásairól,
- a helyi tanterv követelményeiről,
- az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról,
- saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról,
- a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről,
- az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról,
- a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola igazgatósága felé.

Fogadóóra:

Feladata a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. (Otthoni tanulás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás stb.)

Írásbeli tájékoztató:

Feladata a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról.

A szülői értekezletek, a fogadóórák, a nyílt tanítási napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg. A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével.

A szülők és más érdeklődők az iskola pedagógiai programjáról, szervezeti és működési szabályzatáról, illetve házirendjéről az iskola igazgatójától, valamint nevelőitől az iskolai fogadóórákon, szülői értekezleteken kérhetnek tájékoztatást. Az iskola pedagógiai

programjának, szervezeti és működési szabályzatának és házirendjének előírásai nyilvánosak, azt minden érintettnek (tanulónak, szülőnek, valamint az iskola alkalmazottainak) joga van megismernie. A pedagógiai program, a szervezeti és működési szabályzat, illetve a házirend egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg elektronikus vagy nyomtatott formában:

- a fenntartónál;
- az iskola irattárában;
- az intézményvezetők irodájában;
- nevelői szobában.

Elérhetők az iskola honlapján is.

3.9.8 Kapcsolattartás az iskola partnereivel

3.9.8.1 Az iskola vezetésének és közösségeinek külső kapcsolatai

Az élethosszon át tartó tanulás képességének kialakításához nélkülözhetetlen, hogy az iskola tanulási környezetét tágítsa, azaz az intézményes tanulás kezdeteitől erősítse diákjaiban azt a szemléletet és gyakorlatot, hogy tanulni nemcsak a tanártól, az osztályteremben és az iskolában lehet, hanem a diáktársaktól, a szülőktől, a helyi társadalom szereplőitől, edzéseket vezető oktatóktól, alapítványi szervek tagjaitól stb., valamint az intézmény falain túl, annak közvetlen és tágabb környezetében is.

3.9.8.2 A partnerkapcsolatok résztvevői

- Az oktatási rendszeren belüli partnerek: tagintézmények, járáson belüli és kívüli oktatási intézmények
- A helyi társadalom és szervezetei mint partnerek, együttműködők az iskola életében (pl.: Polgármesteri Hivatal, alapítványok, sportkörök stb.)

3.9.8.3 Az oktatási rendszeren belüli partnerek

Az oktatási rendszeren belüli partneri együttműködések jelentőségét, hasznosságát és eredményességét már a korábbi gyakorlat is alátámasztja. Jó tapasztalatok állnak rendelkezésre a térségben működő, különböző intézmények együttműködéséről (átmenetek), a tanulók képességeinek összeméréséről (társulás iskolái), az iskola-óvoda átmenet megkönnyítéséről (helyi óvoda), a továbbtanulási lehetőségek (középiskolák) biztosításáról.

Iskolánk horizontális kooperációjának egyik sajátos formája az *országhatárokon átnyúló* együttműködés, testvériskolai kapcsolat kialakítása.

3.9.8.4 A helyi társadalom és szervezetei, mint partnerek

A tanulási környezet és tanulási alkalmak nyitottá válásának legkézenfekvőbb partnerei a helyi társadalom és szervezetei: a civil szervezetek; a helyi és kistérségi társintézmények; a gyermekjóléti, családvédelmi, egészségügyi, és egyéb más szociális és jóléti szolgáltatások.

Civil szervezetek

A helyi, települési érdekekért tevékenykedve, a valós élethelyzet által teremtett tanulási alkalmakat tudnak biztosítani, nemegyszer „hétköznapi” személyek segítségével. Azaz lehetővé teszik annak a közvetlen meg tapasztalását, hogy tanulni nem csak az iskolában, iskolás körülmények között és a pedagógusoktól lehet.

Társintézmények

A helyi könyvtár, közművelődési intézmény, közelben található színház, múzeumok is lehetőséget kínálnak az iskolán kívüli tudásgyarapításra. Legyenek ezek az adott társintézmény falai között szervezett vagy az iskolákba kihelyezett programok, egyáltalán nem közömbös, hogy a diákok szempontjából milyen élményekkel, emlékekkel járnak az első találkozások.

Gyermekevédelmi, családvédelmi, egészségügyi, pedagógiai, szociális és jóléti szolgáltatások

Ezek biztosítói és az iskolák közötti jó kapcsolatrendszer és együttműködés fontosságát nem lehet eléggé hangsúlyozni. Sajnos nemegyszer a fizikai, biztonsági szükségletek kielégítetlensége olyan mértékűvé válik, hogy az érintett diákok taníthatóságát, az iskolai folyamatokba való bekapcsolódását is lehetetlenné teszik. Ilyenkor e szolgáltatások megfelelő kínálata különösen felértékelődik.

Az iskolai munka megfelelő szintű irányításának érdekében az iskola igazgatóságának állandó munkakapcsolatban kell állnia a következő intézményekkel:

- Az intézmény fenntartója és működtetője: Mohácsi Tankerületi Központ 7700 Mohács, Szabadság utca 4-6.
- A területileg illetékes önkormányzati képviselőtestülettel és polgármesteri hivatallal: Somberek Község Önkormányzata (Somberek, Kossuth Lajos utca 111.)
- Dunaszekcsői Közös Önkormányzati Hivatal (Dunaszekcső, Kossuth utca 35.)
- A munkakapcsolat megszervezéséért, irányításáért az igazgató és a tagintézmény-vezető a felelős.
- Az eredményes oktató- és nevelőmunka érdekében az iskola rendszeres munkakapcsolatot tart fenn az alábbi intézményekkel, szervezetekkel, gazdálkodókkal:
- gyermek és ifjúságvédelmi szervezetek,
- gyámhatóság,
- szakmai szolgáltató szervezetek,
- szakszolgálatok,

- iskola-egészségügy,
- kulturális és sportszervezetek,
- Szülői Közösség
- Mohács Kistérségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat,
- Munkaügyi Központ Mohács,
- Mohácsi Rendőrkapitányság,
- Sombereki Óvoda és Konyha,
- Dunaszekcsői Óvoda és Konyha,
- Orvosi rendelő, Somberek
- Orvosi Rendelő, Dunaszekcső
- Sombereki Iskoláért Közalapítvány
- civil szervezetek.

A kapcsolattartás rendjét az SZMSZ tartalmazza.

A munkakapcsolat megszervezéséért, felügyeletéért az igazgató, és tagintézmény-vezető a felelős.

Az egyes intézményekkel, szervezetekkel kapcsolatot tartó nevelőket az iskola éves munkaterve rögzíti.

A tanulók egészségi állapotának megóvásáért az iskola igazgatósága rendszeres kapcsolatot tart fenn az illetékes egészségügyi szervezet dolgozóival, (iskolaorvos, fogorvos, védőnő) és segítségükkel megszervezi a tanulók rendszeres egészségügyi vizsgálatát.

A tanulók veszélyeztetettségének megelőzése, valamint a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok eredményesebb ellátása érdekében az iskola gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat ellátó osztályfőnök állandó kapcsolatot tart fenn a Mohácsi Járási Hivatal Gyámügyi előadójával. A munkakapcsolat felügyeletéért az igazgató és a tagintézmény-vezető felelős.

3.9.8.5 A partnerkapcsolatok megvalósításának céljai:

- Az intézmény kötelessége a partneri igények megismerése és mérése. Ennek érdekében azonosítja partnereit, évenként rendszeresen felülvizsgálja a partnertáblát és szabályozza az igények és elégedettség, elégedetlenség felmérésének rendjét.
- A partnerekkel történő együttműködés, kommunikáció formáinak, gyakoriságának meghatározása.
- A tanulók, tanulócsoportok optimális személyiség- és közösségfejlesztése, az intézményi folyamatok folyamatos fejlesztése érdekében meghatározni a pedagógusok együttműködésének, információs és kommunikációs csatornáinak formáit, módszereit.
- A tanulók, szülők, dolgozók, intézményi partnerek felmerülő problémáit, vitáit a legkorábbi időpontban, a legmegfelelőbb szinten lehessen kezelni, feloldani vagy megoldani.
- Az iskola minden dolgozója és a partnerek időben értesüljenek az intézményt érintő eseményekről és az elvégzendő feladatokról.

3.10 A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata

Tanulmányok alatti vizsgákat a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet által előírt esetekben szervez az iskola (egyéni tanrend szerint tanulók, tantestületi döntés alapján kötelezettek esetében).

A vizsgák időpontjáról – a javítóvizsga kivételével – a vizsgára történő jelentkezéskor írásban kell tájékoztatni a tanulót és a szülőt, legalább 10 nappal a vizsga kezdő időpontja előtt. Tanulmányok alatti vizsgát – az e rendeletben meghatározottak szerint – független vizsgabizottság előtt, vagy abban a nevelési-oktatási intézményben lehet tenni, amellyel a tanuló jogviszonyban áll. A tanulmányok alatti vizsgán vizsgabizottság ellenőrzi és értékeli a vizsgakötelezettséggel érintett időszakra vonatkozó követelmények elsajátítását. A bizottság az összesített részeredmények és a kérdező tanár véleményezése alapján dönt a minősítésről.

A tanulmányok alatti vizsgák (osztályozó vizsga, különbözeti vizsga, javítóvizsga) követelményeit, részeit, az értékelés szabályait a szakmai munkaközösségek határozzák meg. A vizsga tantárgyi/évfolyamonkénti követelményei megegyeznek a kerettantervek alapján készült, a Pedagógiai Program részét képező helyi tanterv adott tantárgyra és évfolyamra vonatkozó követelményeivel.

Osztályozó vizsga

Osztályozó vizsgát kell tenni a tanulónak a félévi és év végi osztályzatok megállapításához, ha

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól
- tanulmányait egyéni munkarendben végzi
- hiányzása a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 51. § (7) bekezdésében előírt mértéket meghaladja, és ezért nem osztályozható, de a tantestület engedélyezi, hogy osztályozó vizsgát tegyen.

Különbözeti vizsga

A tanulót jogszabály értelmében megilleti az a jog, hogy a választható tantárgyak esetében a május 20-i határnappal, a következő tanévre más választható tantárgyat válasszon. Ennek feltétele a sikeres különbözeti vizsga. A különbözeti vizsga a tantárgyi követelmények optimumát kéri számon. A vizsgára a szülő jelentkeztetni és készíti fel a tanulót.

Különbözeti vizsgát tehet a tanuló, ha:

- írásbeli határozat alapján engedélyezték,
- átvétellel tanulói jogviszonyt kíván létesíteni és az előző iskolájából eltérő tanterv szerinti tanulmányokat folytatott.

Különbözeti vizsgát a tanév során folyamatosan lehet szervezni.

Javítóvizsga

Ha a tanuló tanév végén bármely tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott, a nevelőtestület határozata alapján javítóvizsgát tehet, kivéve, ha háromnál több tantárgyból van elégtelen osztályzata.

Amennyiben a javítóvizsgán nem teljesíti a meghatározott követelményeket, vagy nem jelenik meg, köteles évet ismételni.

A tanulót a vizsgára a szülő készíti fel, az iskola a nyár folyamán két ízben konzultációs lehetőséget biztosíthat (június-augusztus). A javítóvizsgán elégséges osztályzatot kapott tanuló magasabb évfolyamba léphet.

3.11 A felvétel és az átvétel helyi szabályai

Iskolánk a kötelező beiskolázási körzetéből (Somberek, Görcsönydoboka, Palotabozsok, Dunaszekcső községek) – minden jelentkező tanköteles korú tanulót felvesz.

Az első osztályba történő beiratkozás feltétele, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét augusztus 31. napjáig betöltse.

Az első évfolyamba történő beiratkozáskor be kell mutatni:

- a gyermek születési anyakönyvi kivonatát;
- a szülő személyi igazolványát;
- a gyermek lakcímkártyáját;
- az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító óvodai igazolást;
- szükség esetén a szakértői bizottság véleményét.

A második-nyolcadik évfolyamba történő felvételnél be kell mutatni:

- a tanuló anyakönyvi kivonatát;
- a szülő személyi igazolványát;
- az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt;
- az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot.

Az iskola első évfolyamára felvételt nyer minden olyan tanköteles és iskolaérett gyermek, aki: az iskola beiskolázási körzetében állandó vagy ideiglenesen bejelentett lakásban él illetve a fenntartó által előírt létszámkeretig minden gyermek, akinek szülei az intézményünket választották, és a nevelőtestület ezzel egyetért.

Túljelentkezés esetén előnyben részesülnek a hátrányos helyzetű tanulók.

Magasabb évfolyamon felvételt nyerhet minden tanuló, aki beiskolázási körzetünkbe költözött

körzeten kívüli tanuló abban az esetben, ha az osztályok létszáma ezt lehetővé teszi, és a nevelőtestület ezzel egyetért.

3.11.1A felvételi eljárás során az előnyben részesítés és a különleges helyzetek szabályai

A felvételi kérelmek elbírálása során *előnyben kell részesíteni* a halmozottan hátrányos helyzetű tanulót, ezt követően azt a jelentkezőt, akinek a lakóhelye, tartózkodási helye az iskola székhelyén van, illetve akinek különleges helyzete azt indokolja.

Különleges helyzetűnek tekintjük a jelentkezőt akkor, ha testvére is iskolánkba jár

3.11.2Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

Az iskola lehetőséget biztosít más iskolában tanuló diákok átvételére. A tanuló átvételére akkor van lehetőség, ha az általa tanult tantárgyak többsége megegyezik az iskolánkban tanult tantárgyakkal, illetve a különbség, valamint a tananyagban való esetleges elmaradás mértéke nem haladja meg azt a szintet, amely a tanuló számára pótolhatóvá teszi a lemaradást.

Az állami fenntartású iskolákból történő átvételkor különbözeti vizsgát nem írunk elő. Az átvételkor különbözeti vizsga letétele akkor írható elő, ha a tanult tananyagban vagy annak ütemezésében jelentős eltérés állapítható meg. Lehetőség van arra is, hogy – a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő és a tanuló együttes kérésére – évfolyam ismétléssel eggyel alacsonyabb évfolyamú osztályba kerüljön a diák.

3.11.3Az iskolán belüli magasabb évfolyamra lépés feltételei

Az iskolán belül magasabb évfolyamba lépés feltétele az adott évfolyam helyi tantervében rögzített minimumkövetelményeinek legalább elégséges szintű teljesítése. A tanévnek megfelelően folyamatos értékelések alapján kialakított tanári osztályozás, illetve a periódus végén átfogó diagnosztikus értékelés. Továbbhaladásról a tanulót tanító tanárok csoportja, illetve a tantestület dönt.

3.11.4Általánostól eltérő továbbhaladás

A 2. évfolyam végétől a tantestület évismétlésre kötelezheti a tanulót, ha az évfolyamára megállapított tanulmányi követelményeket nem teljesítette.

A tanuló tankötelezettségének magántanulóként is eleget tehet. A magántanulót az iskola valamennyi kötelező tanórai foglalkozása alól fel kell menteni.

3.11.5Kilépés iskolánk oktatási rendszeréből

Megszűnik a tanulói jogviszony:

- Az átvétel napján, ha a tanulót másik iskola átvette.
- Ha a tanulói jogviszony szünetel, mert külföldi tartózkodás alatt a tankötelezettséget külföldi iskolába járással teljesíti a tanuló.

- A nyolcadik osztály sikeres elvégzése után.

3.12 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai tervek

Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók

- ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat.
- ismerjék fel a vészhelyzeteket;
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegélynyújtási módokat;
- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével;
- sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegélynyújtási alapismeretek területén;
- a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük elsősegélynyújtás alapismereteit;
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegélynyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.

Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében

- az iskola kapcsolatot épít ki az Országos Mentőszolgálattal és a Vöröskereszttel,
- tanulóink bekapcsolódnak az elsősegélynyújtással kapcsolatos iskolán kívüli vetélkedőkbe.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- a helyi tantervben szereplő alábbi tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó alábbi ismeretek:

TANTÁRGY	ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁSI ALAPISMERETEK
biológia	• rovarcsípések • légúti akadály • artériás és ütőeres vérzés • komplex újraélesztés
kémia	• mérgezések • vegyszer okozta sérülések • savmarás • égési sérülések • forrázás

	• szénmonoxid mérgezés
fizika	• égési sérülések • forrázás
testnevelés	• magasból leesés

Az ötödik-nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott elsősegélynyújtási ismeretek: teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás balesetknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja; valamint az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele fél évente egy alkalommal az ötödik-nyolcadik évfolyamon egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában az elsősegély-nyújtási alapismeretekkel kapcsolatosan.

Az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:

- szakkörök;
- elsősegélynyújtási bemutatót szervezünk a tanulóknak;
- egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegélynyújtással foglalkozó projektnap (téma nap) szervezése az alsó és a felső tagozatos tanulók számára.

3.13 Iskolai környezeti nevelési program

Az iskola környezeti nevelési tevékenységének kiemelt feladatai:

- Természetismereti, természetvédelmi, környezetvédelmi problémákkal kapcsolatos ismeretek átadása
- Globális környezeti problémákkal kapcsolatos érzékenység kialakítása
- Helyi környezeti, természeti problémákkal kapcsolatos érzékenység kialakítása, ezek felismeréséhez szükséges kompetenciák kialakítása fejlesztése
- A természet szeretetére nevelés
- A mindennapi életben való környezettudatos gondolkodásra, és magatartásra nevelés
- A fenntartható fejlődéshez szükséges kompetenciák kialakítása, fejlesztése
- A tanulóknak a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése; a természetet, az embert, az épített és a társadalmi környezetet tisztelő szokásrendszer megalapozása
- Tanulóinknak bemutatjuk, és gyakoroltatjuk velük azokat a környezet megóvásához szükséges képességeket, és készségeket, amelyek a természeti és a társadalmi környezet zavartalan működését elősegíthetik
- A tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak a környezet megóvásának szempontjából legfontosabb ismeretekkel:
 - a környezet fogalmával
 - a földi rendszer egységével

- a környezetszennyezés formáival és hatásaival
- a környezetvédelem lehetőségeivel
- lakóhelyünk természeti értékeivel
- lakóhelyünk környezetvédelmi feladataival kapcsolatosan

Tevékenységekhez közvetlenül kapcsolható részcélok

- Saját környezetünkkel kapcsolatos aktivitásra, tevőleges magatartásra nevelés
- Válogatott hulladékkezelésre szoktatás
- A kerékpáros közlekedés gyakorlatának, kultúrájának népszerűsítése – KRESZ és ügyességi verseny
- Községünk helytörténeti, építészeti értékeinek megismertetése
- Népi hagyományaink népszokásaink megismertetése
- A természet szeretetére nevelés, a gyerekek természettel való közvetlen élményekhez juttatása
- A gyerekek lakóhelyük közelében található természeti értékek megismertetése

A környezeti nevelés az iskola minden pedagógusának és a technikai dolgozójának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozásnak feladata.

Tevékenységei:

Környezeti nevelés tantárgyi keretek közt az alsó tagozatban

- A **környezetismeret** tantárgy az elemi környezeti nevelésnek a fókuszpontja azáltal, hogy óráin tervszerűen és intenzíven történik a tanulók környezeti attitűdjének, és ismereteinek fejlesztése. Személyes tapasztalatokra, élménygyűjtésre épül. Integrálja a természeti és társadalmi jelenségeket. A tanulói tevékenységek állnak az órák megtervezésének középpontjában. A tantárgy koncentrációs lehetőségeket kínál: lehetővé teszi az anyanyelvi, matematikai, esztétikai, és a környezeti nevelés összehangolását.
- A **magyar nyelv és irodalom órákon** környezeti neveléshez kapcsolódó tevékenység lehet pl. a mindennapi életből, természeti környezetből vett témán alapuló szépirodalmi művek, versek, prózai alkotások, ismeretterjesztő szövegek tanulmányozása, elemzése. Néhány példa az alkalmazható módszerekből:
 - kapcsolat keresése az olvasott szöveg, és a tanuló saját élményei tapasztalatai között
 - szereplők cselekedeteinek értékelése
 - érzelmek és tulajdonságok megfigyelése kérdések, és válaszok megfogalmazása
 - emberi kapcsolatok felismerése több szempont figyelembevételével

- **Matematika:** Szöveges feladatokban valódi adatok felhasználása a tanítás során, például egyes vadon élő fajok egyedszámának, vagy az emberi népesség számának alakulása. Keressék meg más adatok hozzáférési forrásait, és az adatokat használják fel különböző típusú feladatok (algebrai műveletek grafikonok készítése stb.) megfogalmazásánál. Jelentős szemléletformáló hatása lehet valós, a saját meteorológiai mérőállomáson gyűjtött adatsorok alapján összeállított feladatoknak is.
- A **testnevelés** eszköze lehet pl. a mozgás örömeinek átélése a szabad levegőn tartózkodás fontossága. Az időjárás elemeinek közvetlen megtapasztalása. Lehetséges témák tevékenységek pl.:
 - Gyalogos kerékpáros túrák
 - A természeti környezet sajátosságai
 - Helyes viselkedés a természetben
 - Tájékozódás terepen
 - A zaj is szennyezi a természetet.
- **Vizuális kultúra:** A művészeti tárgyak alkalmasak a kérdéskör érzelmi megközelítésére, a természet és az ember alkotta környezet szépségeinek művészi bemutatására. E tárgyak hatásosan fel tudják hívni a figyelmet az értékvesztésre, az uniformizálódásra, kulturális örökségünk megőrzésének fontosságára (módszer lehet pl. hulladékok felhasználása "művészeti" alkotások létrehozásához, virágok, csigaházak, termések gyűjtése, lenyomatok készítése).
- A **technika és tervezés** tantárgy nagy lehetősége, hogy gyakorlati szempontból elemezzék a környezetbarát létformát és követendő helyes példákat keressenek, és mutassanak be. (Lehetséges témák: ismerkedés az anyagokkal, érzékszervi tapasztalások, a közlekedés, környezetszennyezése: lég és zaj. Ember és környezete. Természeti és ember alkotta környezet. Kézműves technikák. Környezetbarát fogyasztói szokások, hulladékkezelés, takarékoság.)

Környezeti nevelés tantárgyi keretek közt a felső tagozatban

A környezeti nevelés alapvető pillérei a **természettudományi** tantárgyak: *biológia, természetismeret, földrajz, fizika, kémia, matematika*. E tantárgyak tanulása során szerzi a tanuló a természetre vonatkozó ismeretek, összefüggések, kölcsönhatások sokaságát. Védni, szeretni csak azt lehet, amit ismerünk. Környezetünk élővilágának ismerete nemcsak tananyag, hanem a szemléletformálás nagyon fontos eszköze is.

- A **társadalomtudományi** tantárgyak feladata hogy a társadalomszerveződés, valamint az emberi viselkedés és kultúra irányából közelítse meg a kérdést. A környezeti válság megoldása nem képzelhető el a jelenlegi társadalomelőrelátó, felelősséget vállaló magatartása nélkül. A korábbi döntések elemzése segíti a jelenben való eligazodást, növeli a jövő iránti felelősséget. Ezek a tárgyak útmutatást adnak a környezeti gondok

felismeréséhez és megoldásához, a közügyekben való részvételhez. A humán tárgyak feladatai közé tartozik az is, hogy bemutassák a fogyasztói modell helyett javasolt utakat, a környezeti válság kezeléséhez és megoldásához szükséges világképet, erkölcsi értékrendet, valamint a rendelkezésre álló gazdasági és jogi eszközöket.

- A **technika és tervezés** tantárgy nagy lehetősége hogy gyakorlati szempontból elemezze a környezetbarát létformát, és követendő helyes példákat keressen és mutasson be.
- Az **anyanyelv, idegen nyelvek** és a **matematika** oktatása során, a környezeti nevelés lehetősége lehet például: újságcikkek elemzése, fordítása, amelyek környezeti problémákkal, azok sikeres megoldásával foglalkozik. Szituációs játékok játszása a megszerzett ismeretek, környezetvédelmi szakterületen való alkalmazásának bemutatása, illetve ilyen témájú gyakorlati példák alkalmazása. Jelentős szemléletformáló hatása lehet például valós, a saját meteorológiai mérőállomáson gyűjtött adatsorok felhasználásának matematikai, és fizikai számítási feladatokban.
- A **művészeti tárgyak** alkalmasak a kérdéskör érzelmi megközelítésére, a természet és az ember alkotta környezet szépségeinek művészi bemutatására. E tárgyak hatásosan fel tudják hívni a figyelmet az értékvesztésre, az uniformizálódásra, kulturális örökségünk megőrzésének fontosságára (egy módszer lehet pl. hulladékok felhasználása "művészeti" alkotások létrehozásához).
- A **test- és egészségnevelési** tárgyak a környezet és az egészség szoros kapcsolatának megértésével, és az igények kialakításával teheti a legtöbbet.

A környezeti nevelést szolgáló tanórán kívüli foglalkozások:

- osztályonként egy-egy gyalog- vagy kerékpártúra a környékre a környezeti értékek felfedezésére
- az autómentes világnap/Föld napja/ víz napja/ madarak és fák napja alkalmából rendezvény
- „környezetvédelmi őrjárat” szervezése a településen és környezetében (pl. Te szedd! akció)
- a szárazelemgyűjtés megszervezése az iskolában;
- a szelektív hulladékgyűjtés megszervezése;

Módszerek tanulásszervezési formák

Környezeti nevelési tevékenységeink során a következő módszereket és tanulásszervezési formákat alkalmazzuk:

- A tanítási órák klasszikus módszerei
- Kooperatív tanulási technikák
- Erdei iskola (lehetőség)
- Osztálykirándulások
- Túrák

- Csoportszintű előadás napközis szabadidős időszakban
- Csoportszintű gyakorlati foglalkozás napközis szabadidős időszakban
- Előadások szakemberek bevonásával
- Szakköri foglalkozás
- Verseny

3.14 A fogyasztóvédelemmel kapcsolatos feladatok

A fogyasztóvédelem célja a fogyasztói kultúra fejlesztése, és a tudatos kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése a tanulóknál.

A tanulók hatékony társadalmi beilleszkedéséhez, az együttműködéshez és a részvételhez elengedhetetlenül szükséges a szociális és társadalmi kompetenciák tudatos, pedagógiaileg megtervezett fejlesztése.

Olyan szociális motívumrendszerek kialakításáról és erősítéséről van szó, amelyek gazdasági és társadalmi előnyöket egyaránt hordoznak magukban. Szükséges a társadalmi és állampolgári kompetenciák kialakításának elősegítése, a jogukat érvényesíteni tudó, a közéletben részt vevő és közreműködő fiatalok képzése.

Nélkülözhetetlen a szociális és társadalmi kompetenciák fejlesztése, a versenyképesség erősítésével kapcsolatos területek, mint például a vállalkozási, a gazdálkodási és a munkaképesség szoros összefüggése, a cselekvési kompetenciák fejlesztése. Fogyasztói magatartásunk sokféle hatás mentén, a szociális tanulás útján alakul, fejlődik.

Amíg a **kisiskolás** korban leginkább jellemző fogyasztói magatartások a kiválasztás, az áruismeret, a döntés, a kockázatvállalás, a bizalmi elv érvényesülése, addig a **kamaszkorban** már megjelenik a jogérzék, kellő fejlesztés esetén a jogismeret, a szolgáltatásismeret, a fogyasztói értékrend és a vállalkozásismeret is.

A fogyasztás elemi meghatározója a család. A fogyasztói szokások tekintetében az otthonról hozott hatások a legélelénkebbek, ezért is fontos a szülők, a családok bevonása a nevelési folyamatba.

A napi gazdasági tapasztalatok, a gazdasági élet mind alaposabb és tudatosabb megismerése és megértése segít a fenntarthatóság eszméjének elfogadtatásában.

Az emberek sokszor az olcsó, akciós termékeket részesítik előnyben, általában keveset költenek kultúrára, utazásra, erősen differenciálódnak abból a szempontból is, hogy mennyire akarnak, vagy tudnak megtakarítani. E gyakorlattal szemben a helyes értékrend kialakítására fektetünk hangsúlyt. Ehhez lényeges a kívánság és a szükséglet fogalmának tisztázása, az egyéni és társadalmi jogok tiszteletben tartása, a természeti értékek védelme.

Megismertetjük a tanulókkal a piac, a marketing és a reklám szerepét, alkalmassá téve őket a területen való eligazodásra. Hangsúlyozzuk a minőség és a biztonság szerepét a fogyasztás során, valamint a gazdaságosságot és a takarékoságot.

A fogyasztóvédelmi oktatás céljaként megfogalmazott fogyasztói kultúra, valamint a kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése érdekében különösen fontosnak tartjuk, hogy az általános iskola befejezésekor a diákjaink értsék, és a saját életükre alkalmazni tudják az alábbi fogalmakat:

- **tudatos, kritikus fogyasztói magatartás:**

olyan viselkedés, melyet a szuggesztív marketinghatásoktól való távolságtartás képessége, a fogyasztói szükségletek folyamatos mérlegelése, továbbá a felmerülő fogyasztói problémák megértésének, kommunikálásának és megoldásának képessége és készsége jellemez.

- **ökológiai fogyasztóvédelem:**

az elmúlt években sokan felismerték, hogy a környezeti problémáink túlnyomó többségének gyökere a mai fogyasztói társadalmunkban keresendő. Mind a javak pazarló előállítási technológiája, mind pedig fogyasztásunk gyakran ön- vagy csupán vállalati profitcélú volta, mennyisége, valamint annak összetétele hozzájárul erőforrásaink feléléséhez és természeti környezetünk elszennyezéséhez. E szemlélet a környezet szempontjait is figyelembe veszi, ökológiailag tudatos fogyasztókat nevel, akik vásárlási választásaikkal egyben ökológiai környezetük megtartására törekednek.

- **környezettudatos fogyasztás:**

kiegyensúlyozottan dinamikus középút az öncélú, bolygónk erőforrásait gyorsulva felélő fogyasztás és a környezeti erőforrásokat nem kizsákmányoló fogyasztás között.

- **fenntartható fogyasztás:**

a szolgáltatások és a hozzájuk kapcsolódó termékek olyan módon való felhasználása, amely a jelenleginél jobb általános társadalmi életminőséget eredményez, de közben minimálisra csökkenti a természeti források és a mérgező anyagok használatát, valamint a hulladék- és szennyező anyagok kibocsátását az adott szolgáltatás, illetve termék teljes életciklusa során, annak érdekében, hogy a jövő nemzedékek szükségletei – és egészsége – ne kerüljenek veszélybe.

- **preventív, vagyis megelőző fogyasztóvédelem:**

amikor a vevő már a kezdet kezdetén érvényesíteni tudja jogait, és nincs szükség panaszbejelentésre, bírósági perekre.

Az egyes tantárgyak tanórai foglalkozásaiba a következőképpen épülnek be a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos tartalmak:

- Technika – áruismeret, a gyártás és a termékminőség összefüggései,
- Matematika – banki, biztosítási vagy üzemanyag-fogyasztási számítások,
- Fizika – mérés, mértékegységek, mérőeszközök (villany, gáz, víz mérőórák),
- Földrajz - eltérő fogyasztási struktúrák és szokások, az ételkészítés útja a boltig,

- Magyar- reklámnyelv, feliratok; a reklám kommunikációs csapdái,
- Biológia – génmódosított élelmiszerek (GMO), táplálkozás kiegészítők és divatjaik, egészséges táplálkozás,
- Kémia – élelmiszerbiztonság, élelmiszeradalékok (E-számok), vegyszermaradványok, háztartási vegyszerek, kozmetikumok célszerű és tudatos használatuk,
- Informatika – elektronikus kereskedelem (e-kereskedelem), internetes fogyasztói veszélyforrások,
- Történelem – EU fogyasztói jogok, fogyasztástörténet és fogyasztóvédelem története
- Osztályfőnöki- vásárlási szokásaink, zsebpénz

Tanórán kívüli tevékenységek (vetélkedők, versenyek, rendezvények):

- Iskolán kívüli helyszínek (piaci séták, üzletek, bankok látogatása)
- Hazai és nemzetközi együttműködések (más iskolákkal, állami és civil szervezetekkel, cégekkel)
- Az iskola fogyasztóvédelmi működése (az iskola, mint fogyasztó, és mint piac), az ezzel kapcsolatos foglalkozások

4 Helyi tanterv: Sombereki Kalász Márton Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

4.1 Az iskola tantárgyi rendszere kötelező és a választható órák óraterve

Iskolánk helyi tanterve a Kormány által kiadott 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról illeszkedő tartalmi szabályozókra épül:

Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyamára

Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyamára

A német nemzetiségi nevelés-oktatás kerettantervei

Irányelvek a nemzetiségi oktatáshoz

Irányelvek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához

Iskolánk helyi tantervében a kötelező tanítási órák keretében tanított tantárgyak tananyagai és követelményei teljes egészében megegyeznek a 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozókban, kerettantervekben meghatározott tananyaggal és követelményekkel. Mivel a kerettantervek által előírt tananyagok a tantárgyak számára rendelkezésre álló időkeretnek csak a nyolcvan százalékát fedik le, a fennmaradó húsz százalékot iskolánk pedagógusai a kerettantervben szereplő tananyag, követelmények elmélyítésére, gyakorlásra, a tanulói képességek, a tantervben meghatározott kompetenciák fejlesztésére használják fel.

Helyi tantervünk az iskolában folyó pedagógiai munka tervezését oly módon kívánja segíteni, hogy a középpontba állítja a tanulók kompetencia alapú tudásának, képességeinek, személyiségének fejlesztését.

Fejlesztendő kulcskompetenciák:

1. A tanulás kompetenciái
2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
3. A digitális kompetenciák
4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák
5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A Nemzeti alaptantervben meghatározott kiemelt fejlesztési feladatok beépülnek a tantárgyak tanterveibe.

Az 1-8. évfolyamon tanított tantárgyak:

A NAT műveltségi területei	Tantárgyak 1-4. évfolyam	Tantárgyak 5-8. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	Irodalom, magyar nyelv	Irodalom, magyar nyelv
Nemzetiségi nyelv és irodalom	Német nyelv és irodalom	Német nyelv és irodalom
Matematika	Matematika	Matematika
Történelem és állampolgári ismeretek	Irodalom Német népismeret	Történelem Állampolgári ismeretek Hon és népismeret Német népismeret
Etika/ hit- és erkölcsstan	Etika / Hit- és erkölcsstan	Etika / Hit- és erkölcsstan
Természettudomány és földrajz	Környezetismeret Irodalom	Természettudomány Földrajz Fizika Biológia Kémia
Művészetek	Ének-zene Vizuális kultúra	Ének-zene Vizuális kultúra Dráma és színház
Technológia	Technika és tervezés Digitális kultúra	Technika és tervezés Digitális kultúra
Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	Testnevelés
Közösségi nevelés		Osztályfőnöki

Az 1-8. évfolyam tantárgyi rendszere és óraszám

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Magyar nyelv és irodalom	7							
Magyar nyelv		3	3	3	2	2	1,5	1,5
Irodalom		4	3	3	2	2	2	2
Történelem					2	2	2	2
Állampolgári ismeretek								1

Hit – és erkölcsstan	1	1	1	1	1	1	1	1
Hon- és népismeret						1		
Német nyelv és irodalom	5	5	5	5	5	5	5	5
Német népismeret	1	1	1	1	1	1	1	1
Matematika	4	4	4	4	4	4	3,5	3,5
Környezetismeret			1	1				
Természettudomány					2	2		
Fizika							1,5	1,5
Biológia							1,5	1,5
Kémia							1,5	1,5
Földrajz							1,5	1,5
Ének-zene	1,5	1,5	1	2	2	1	1	1
Vizuális kultúra	1,5	1,5	1	1	1	1	1	1
Dráma és színház					1			
Technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1	
Digitális kultúra			1	1	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5
Közösségi nevelés (osztályfőnöki)					1	1	1	1
Angol nyelv						1	1	1
Összes	27	27	27	28	31	31	33	33
Rendelkezésre álló órakeret	22	22	22	23	27	26	28	28
Nemzetiségi	3	3	3	3	3	3	3	3
Választható órakeret	2	2	2	2	1	2	2	2

Választott kerettanterv feletti óraszám

A szabadon tervezhető órakeret terhére a következő évfolyamokon és tantárgyakban emeljük meg az óraszámokat.

Iskolánk a kötelezően választandó és választható tantárgyak közül az 5. évfolyamon a **Dráma és színház**, a 6. évfolyamon a **Hon- és népismeret** tantárgyakat tanítja.

A **természettudomány** tantárgyat a 7. és 8. évfolyamon továbbra is diszciplináris bontásban (kémia, fizika, biológia, földrajz) oktatjuk.

A heti kötelező tanórai foglalkozások egyéni foglalkozásokra fordított időkeretét a Nkt 27. §-ának (5) bekezdése szerint a tehetség kibontakoztatására, a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatására, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók számára, továbbá a tanulók eredményes felkészítésére szolgáló, differenciált fejlesztést biztosító foglalkozásokra fordítjuk. Az évenként rendelkezésre álló időkeret osztályok és évfolyamok közötti felosztását, a foglalkozások jellegét az éves iskolai munkatervben határozzuk meg.

4.2 A tanítás tartalmára vonatkozó helyi sajátosságok

A német nemzetiségi nevelés-oktatás szerepe

A nyelvoktató program a térség nemzetiségi hagyományaira alapozva azzal a céllal indult, hogy a tanulóban alakuljon ki az igény és képesség, hogy gondolataikat, véleményüket és javaslataikat elődeik nyelvén ki tudják fejezni. A nyelv beszédközpontú elsajátítása mellett ismerkedjenek meg a kisebbség történelmével, hagyományaival, kultúrájával, amely a német nemzetiség értékes örökségét jelenti.

A német nemzetiségi nevelés-oktatás megvalósítja az iskolai nevelés-oktatás általános céljait és feladatait, és e mellett biztosítja a nemzetiség nyelvének tanulását, a nemzetiség nyelvén való tanulást, a nemzetiség történelmének, szellemi és anyagi kultúrájának megismerését, a hagyományőrzést és teremtést, az önismeret kialakítását, a nemzetiségi jogok megismerését és gyakorlását.

A német nemzetiségi nevelés-oktatás segíti a nemzetiséghez tartozó tanulót abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze identitását, vállalja másságát, elfogadja és másoknak is megmutassa a nemzetiség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődést.

A tanulók első osztálytól tanulják a német nemzetiségi nyelvet heti öt órában, továbbá heti egy órában német nemzetiségi hon- és népismeretet.

A nemzetiségi nevelés-oktatás során arra törekszünk,

- hogy a tanulók számára nyilvánvalóvá váljanak a nyelvi és kulturális gazdagság előnyei, és alakuljon ki a tanulóban a reális nemzetkép és nemzetiségkép,
- hogy a tanulók felismerjék az előítéletek és kirekesztés megjelenési formáit, és megismerjék a jelenség hátterét, veszélyeit, az emberi, állampolgári és nemzetiségi jogok megsértésének jelenségét, és a jelenség elleni fellépés jogi, illetve egyéb eszközeit.

A fejlesztési feladatok meghatározásának alapja az aktív nyelvhasználat, a szókincsfejlesztés, valamint a tanulók életkori sajátosságait figyelembe vevő kommunikációs képességek fejlesztése. A szintek összhangban vannak az európai hatfokú skálán meghatározott szintekkel.

- Az 1. évfolyamon, a szóbeli előkészítő szakasz során játékos formában sajátítják el az alapvető kommunikációs készségeket, majd a 2. évfolyamtól kezdik az írás-olvasás tanulását is. Ez az írásbeli előkészítő szakasz.

- 4. évfolyam végére tanulóink elsajátítják a beszédértés, a beszédalképség, az olvasásértés és az írásképség alapjait.
- 6. évfolyam félévére érjük el az A1-es szintet, amely az európai minimumszint felének felel meg.
- 7. évfolyamban az A2-es szint teljesítése megtörténik
- 8. évfolyam végére a B1-es szint is minden esetben megkezdésre – a legideálisabb esetben teljesítésre - kerül

A program célja, hogy tanulóink képesek legyenek itt megszerzett tudásukat nyelvtagozatos középiskolákban (gimnázium, szakgimnázium) tovább fejleszteni. Tudásuk legyen korszerű, gyakorlatias és kommunikatív, amellyel majd később a munkaerőpiacon is megállják helyüket. A program számos tanórán kívüli tevékenységet is magában foglal, melynek célja a nyelvgyakorlás mellett a nemzetiségi identitástudat megőrzése.

Fontos, hogy a külsőségekben is a német nemzetiségi jelleg megjelenjen:

- Az osztálytermek, az irodák, és egyéb helyiségek kétnyelvű feliratozása
- faliújságok, dekorációk két nyelven
- német nemzetiségi táncsoport, német színjátszó csoport működtetése
- német tanulmányi versenyeken való részvétel
- kapcsolattartás a különböző szintű német nemzetiségi önkormányzatokkal
- pályázati kiírások folyamatos figyelemmel kísérése, német színjátszó nap rendezése
- német nyelvű média folyamatos figyelemmel kísérése

A hagyományörzés lehetőségei:

Az iskola valamennyi pedagógusának feladata a német nemzetiség támogatása.

Az intézmény földrajzi és helyi elhelyezkedése számos ilyen lehetőséget kínál (tanösvények, tájházak, programok).

A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag:

- Nyelvi ismeret (a kerettanterv tartalmazza a helyi sajátosságokkal kiegészítve)
- Hon- és népismeret
- Természettudományos tantárgyaknál a német származású kutatókról, felfedezőkről részletesebb személyiségrajz
- Történelem: a be- és kitelepítések körülményei, hatásai a magyar gazdaságra és társadalomra.
- Irodalom (német, magyar): a német írók, költők munkásságának részletesebb tárgyalása, kapcsolat a magyar és német irodalom között.
- Ének-zene: a német zeneszerzők kapcsolata hazánkkal, hatásuk a magyar zeneirodalomra.

- Vizuális kultúra: művészettörténeti ismeretanyag bővítése, német festők, szobrászok, építészek életének bemutatásával.

4.3 Az intézmény német nemzetiségi pedagógiai program

Iskolánk profilja évtizedek óta a német nyelv oktatása. Jelenleg hagyományos nyelvoktató program zajlik intézményünkben, azonban korábban a kéttannyelvű programban is részt vettünk.

1. Nemzetiségi nevelést, oktatást meghatározó jogszabályok

- A Magyar Köztársaság alkotmánya
- A nemzetiségek jogairól szóló 2011.évi CLXXIX törvény
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXCV törvény (Köznevelési törvény)
- A mindenkori költségvetési törvény
- Nemzeti Alaptanterv 2020
- A nemzetiség iskolai oktatásának irányelvei EMMI rendelet 17/2013. (III. 1.)
- Német nemzetiségi kerettantervek 2020.

2. Általános célok, elvek, feladatok

A nemzetiségi oktatás egyik célja a nemzetiségi népcsoportokhoz tartozó gyermekek, tanulók jogegyenlőségének érvényesítése a köznevelési rendszerben.

A német nyelv tanulása, annak használata a magyarországi németek továbblépésének fontos feltétele. A nyelv a kultúra egy része. Az iskola feladata, hogy ehhez az alapokat biztosítsa.

A nyelvi-pedagógiai munka ma már sajnos nem számíthat a családok nyelvi támogatására, nem tudják biztosítani a tanulók számára a nyelvi környezetet. Ezért az iskolának olyan ismereteket kell nyújtania, mely lehetővé teszi a nyelv elsajátítását, használatát.

Az iskolában a nyelvet őseink anyanyelveként oktatjuk. Célunk a kétnyelvűsége törekvés, a nemzetiségi identitástudat erősítése. Fő feladatunk az anyanyelvű, anyanyelvi nevelés, oktatás biztosítása, az anyanyelvi kultúra átörökítése és fejlesztése.

A német nemzetiségi nyelv tanítása az első osztályban kezdődik.

A nemzetiségi jogegyenlőség érvényesítésének legfontosabb eleme az esélyegyenlőség biztosítása.

3. Nemzetiségi oktatás környezete

- A nemzetiségi oktatás társadalmi lehetőségei átrendeződtek. A nemzetiségek lehetőségei számos érdekérvényesítő eszközzel bővültek.
- A nemzetiségi oktatás feladatai folyamatosan közösségi alapúak, és alapvetően nyelvi és kulturális természetűek.
- A nemzetiségi önkormányzatok oktatási kérdésekben egyetértési, véleményezési jogukat érvényesítik.
- A köznevelés általános szabályozói és a nemzetiségi oktatás speciális szabályozói együttesen teremtik meg a működés jogszabályi hátterét.
- Az intézmény működéséhez szükséges pénzügyi forrásokat az állam biztosítja.

4. A nemzetiségi oktatáshoz szorosan tartozó célok

- Nemzetiségi kultúra, nemzetiségi értékek (történelem megismerése)
- Nemzetiségi nyelv (anyanyelv) tanulása (őrzése)
- Hagyományok (megismerése) őrzése, ápolása, tisztelete
- Identitás tudat, önismeret, önfelfogadás
- Máság elfogadása
- Helyi hagyományok, népszokások
- Két nyelv-két kultúra
- Közösséghez kötődés
- Toleranciára nevelés
- Anyaország életének, kultúrájának megismerése
- Az anyanyelv megszerettetése
- Elődök, ősök tisztelete (gyökerek)
- Emberi jogok-állampolgári jogok
- Európai, egyetemes értékrend
- Nemzetiségi életmód
- Nem nemzetiségi tanulók toleranciára nevelése
- Hagyományok teremtése
- Nem nemzetiségi tanulók megismertetése a nemzetiség kultúrájával

5. Az iskola német nemzetiségi programja

Iskolánkban német nemzetiségi nyelvoktató oktatás folyik, az oktató-nevelő munka nyelve a magyar és a német. A német nemzetiségi nyelv tanulása, fejlesztése a német nemzetiségi nyelv és irodalom és a német népismeret tantárgyak keretében történik.

Helyi tanterv tartalmazza a német nemzetiségi nyelv és irodalom, valamint a német népismeret követelményrendszerét is. A tantervi témák felépítése és a szókincs ciklikusan bővül, a nyelvtani egységek lineárisan és spirálisan épülnek egymásra.

A tanterv összefogja a különböző szinteket és felosztja évfolyamonként feladatokra.

Előírja a minimális követelményeket, amelyek a továbbjutáshoz feltétlenül fontosak.

A témakörök éppúgy, mint a nyelvi célok a bővítendő szókinccsel és a nyelvtani ismeretekkel minden évfolyamon ciklikusan előfordulnak, és kibővülnek a feldolgozásban.

A nemzetiség történelmét, szellemi, anyagi kultúráját a tanulók tájházak megtekintésével, nemzetiségi projektek, napok szervezésével, tudják a legjobban megismerni. Fontosnak tartjuk a projektoktatás keretében nemzetiségünk hagyományainak, szokásainak megismerését is.

A nemzetiségi jogok megismerése és gyakorlása egész nemzetiségi oktatásunkat átszövi. A német nemzetiségi nyelv és irodalom, valamint a német népismeret tanításán kívül nagy hangsúlyt fektetünk a hagyományőrzésre és hagyományteremtésre, pedagógusaink továbbképzésére.

Ez a következő programokban, feladatokban nyilvánul meg:

- Több éves múltra tekint vissza a német önkormányzat nemzetiségi-napjának megrendezése, melyen tanulóink szerepelnek énekkel, tánccal, jelenetekkel.
- A német önkormányzat számos programjába vonja be iskolánk tanulóit

- Hagyománnyá vált, hogy tanulóink részt vesznek német vers-és prózamondó versenyeken, nyelvjárásban is mondanak verseket, történeteket, német népdaléneklési versenyeken is aktívak.
- Több tanulóink tagja a környék településein működő német nemzetiségi tánccsoportoknak és zenekaroknak
- Jó kapcsolatot alakított ki iskolánk a településen működő német nemzetiségi óvodával.
- Figyelemmel kísérjük az iskolánkba máshonnan járó tanulók településeinek német nemzetiségi rendezvényeit és látogatjuk azokat.
- Német témájú vagy nyelvű színházi előadásokat látogatunk.
- Tanáraink rendszeresen vesznek részt hazai és külföldi német szakmai továbbképzéseken.
- A Villányi Általános Iskola által kezdeményezett, a Mohácsi Tankerület által működtetett német nyelvi intézményközi munkaközösségnek is aktív tagja intézményünk.

6. Célok és feladatok

- Felébresszük a tanulóban a német nyelvtanulás iránti kedvet.
- Megismerje és megőrizze ősei kultúráját.
- A tanuló mind szélesebb területen tudja használni a német (nemzetiségi) nyelvet a köznapok kommunikációs helyzetekben, ismerje meg a német nyelvterület országainak kultúráit, szokásait.
- Kiemelt hangsúlyt fektetünk a nép- és országismeret kérdéseire és a nemzetiségtudat erősítésére.
- Célunk még továbbá, hogy a nyelvismeret segítse tanulóinkat a pályaválasztásban, továbbtanulásban, munkahely keresésében.
- A nyelv használatán keresztül új emberi kapcsolatokat tudjon létesíteni és ezáltal más országok népeit és kultúráját képes legyen értékelni
- A nyelvtanulás során kifejlődő alapkészségek tegyék számára lehetővé nyelvtudása továbbfejlesztését és újabb nyelvek elsajátítását.
- Német gyermekjátékok, énekek, mondókák találós kérdések, mesék közvetítése, a népi kultúra ápolása
- A magyarországi németiség történelme, múltja és jelene
- A német nyelvű irodalomból versek, énekek, prózarészletek megismertetése és a német nyelvterület országainak történelmi, gazdasági életének rövid ismerete.

7. Tárgyi és személyi feltételek

Az iskola rendelkezik a nemzetiségi nyelv tanításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az iskolai könyvtárban német-magyar, magyar-német szótár, segédkönyvek, szemléltető eszközök, tankönyvek, megfelelő számban megtalálhatók.

A német nemzetiségi oktatáshoz szükséges személyi feltételek is adottak. A német programban tanító kollégák német nemzetiségi tanítói végzettséggel, német nyelv és irodalom tanári végzettséggel, német nemzetiségi nyelvtanári végzettséggel rendelkeznek.

8. Partnerkapcsolatok

Iskolánknak jó kapcsolata van:

- a Baranyai Német Önkormányzatok Szövetségével,
- az Országos Német Önkormányzattal,
- a Magyarországi Német Pedagógiai Intézettel,
- a Deutsche Bühne Szekszárdi német színházzal,
- A Pécsi Nemzetiségi Pedagógiai Oktatási Központtal
- a német kulturális csoportokkal,
- a nemzetiségi óvodával,
- az iskolánkba más településről járó tanulók német önkormányzataival,
- több magyarországi német nemzetiségi iskolával.

9. Továbbtanulás

Az általános iskolai német nemzetiségi képzés erősen meghatározza tanulóink iskolaválasztását. Nagy számban választják továbbtanuláskor a nemzetiségi középiskolákat, a német nyelvet.

A Magyarországi Németek Országos Önkormányzata fenntartásában levő Pécsi Koch Valéria Iskolaközponttal együttműködési megállapodást kötöttünk 2015. évben.

Az együttműködési megállapodás tárgya:

A német nemzetiségi oktatásban és nevelésben részesülő általános iskolai tanulók számára a német nemzetiségi képzés folytonosságának biztosítása és szakmai kapcsolattartás.

Az együttműködés célja:

- Hálózatépítés a német nemzetiségi szakmai munka színvonalának emelése érdekében az általános iskolák és az Iskolaközpont között
- A német nemzetiségi általános iskolákban tanuló és gimnáziumba készülő diákok ne lépjenek ki érettségi előtt a német nemzetiségi oktatás és nevelés rendszeréből.

10. A német, a német népismeret tantárgyak értékelése, osztályozása

- Első osztályban és a 2. osztály első félévében a tanulókat szövegesen értékeljük német nyelv és német népismeret tantárgyakból.
- Második osztály második félévétől a német nyelv és német népismeret tárgyat osztályozzuk.

11. Pályázati rendszerünk

Iskolánk pályázatot nyújt be nemzetiségi programjainak megvalósítása érdekében. Hagyománnyá vált a német színjátszó nap megrendezése Sombereken.

- Baranya Megyei Német Önkormányzat
- Német Belügyminisztérium
- Települési önkormányzat
- EMET, EMMI

4.4 Egyéb tanórai és tanórán kívüli foglalkozások

Napközi 1-4. évfolyam	Az alsó tagozaton napközis csoportot szervezünk a tanulóknak, amelyről előzetesen minden tanév végén, illetve tanév elején tájékoztatjuk a szülőket. A napközis foglalkozások az utolsó tanítási óra befejezésétől kezdődnek.
Tanulószoza 5-8. évfolyam	A felső tagozatos és a bejáró tanulók részére igény és rendelkezésre álló személyi feltételek esetén tanulósobai foglalkozást szervezünk, melynek időtartama, kezdete és befejezése az éves iskolai munkatervben kerül rögzítésre.
Tömegsport foglalkozások	A tömegsport foglalkozásokon való részvétel az iskola minden tanulójának alanyi jogon jár.
Alapfokú művészeti oktatás	Első évfolyamtól kezdve lehetőség van hangszeres oktatás igénybevételére. A rézfúvós hangszereken történő oktatás (szolfézs órákkal kiegészítve) 2 (+1) alkalommal történik.
Szakkörök	Megfelelő számú jelentkező és rendelkezésre álló személyi feltételek esetén szakköri foglalkozásokat indítunk, melynek számát minden tanévben az éves munkatervben rögzítjük.
DSD nyelvvizsgára való felkészítés	A 7. és 8. évfolyamon heti egy alkalommal a német nyelv és irodalomból kiemelkedően teljesítők számára felkészülés biztosítása.
Úszásoktatás	Az 1-2. osztályosok a Magyar Úszó Nemzet programban vesznek részt, heti egy tanórán, két tanéven keresztül.
Boldogságóra	A programhoz önkéntes jelleggel kapcsolódhatnak osztályok, az osztályfőnök megítélése alapján.
Projekt	A projekt időpontját és témáját a mindenkori éves iskolai munkaterv tartalmazza. A tanítási napok és órák számába beszámítandók.
Témahét	A témahét időpontját és témáját a mindenkori éves iskolai munkaterv tartalmazza. A tanítási napok és órák számába beszámítandók.
Habilitáció, rehabilitáció	Minden évben a tanulók szükségleteinek megfelelően a szakértői vélemény és a hatályos jogszabályok alapján.

Boldogságórák

A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, amelyek fokról fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit. Az egyes témakörök sorrendben:

1. Boldogságfokozó hála
2. Optimizmus gyakorlása
3. Kapcsolatok ápolása
4. Boldogító jócselekedetek

5. Célok kitűzése és elérése
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömeik élvezete
8. Megbocsátás
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

A tanítási órák keretében meg nem valósítható foglalkozások - nem tanórai tananyag átadási formák

A helyi tantervben meghatározott követelmények egy része a tanórai részvételen túl, tanórán kívül szervezett foglalkozásokon való részvétellel teljesíthetők. Ilyenek:

Tanulmányi kirándulások	A tanítási napok és tanítási órák számába beszámítható tematikus évfolyam kirándulások lehetőség szerint minden évfolyamon. A kirándulások terve és időpontja az éves iskolai munkatervben kerül meghatározásra. A tanulmányi kirándulás költségeit a szülő fedezi. A szülő dönthet úgy, hogy gyermeke a tanulmányi kiránduláson nem vesz részt.

4.5 A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

4.5.1 Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Alsó tagozatban célunk a tanulás iránti érdeklődés és motiváltság felkeltése, erősítése és továbbfejlesztése, az életképes tudás átadása. Célunk az önálló munkavégző képességük erősítése, a figyelem és koncentráció képesség fejlesztése, feladattudatuk kialakítása.

Az alsó tagozat első két évében különösen fontos feladat a tanulók között tapasztalható egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése.

Feladataink:

- a gyermek fokozatos átvezetése az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe
- az ismeretanyag elsajátításában a rendszerességre, alaposagra szoktatás
- az iskolába lépő kisgyermekben a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődés és nyitottság fejlesztése
- a mozgásigény kielégítése, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztése, a koncentráció képességének megalapozása
- a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozása, formálása; helyes magatartásformák megismertetése és gyakoroltatása
- esélyteremtés a sikeres iskolai pályafutás biztonságos megalapozásához, az egységes műveltségbeli alapok megszerzéséhez, személyre szóló fejlesztéssel és értékeléssel

- a gyermekben a sikeres továbbhaladáshoz szükséges fegyelem, figyelem, kötelességérzet megalapozása
- a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozása, a helyes magatartásformák megismertetése és gyakoroltatása

4.5.2 A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Fokozatosan előtérbe kerül a NAT elveiből következő motiválási és a tanulásszervezés folyamat.

Feladataink:

- minták adása az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, a tanulók egyéni tanulási módszereinek és szokásainak a megalapozása
- a tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában elemi ismereteket közvetítése, alapvető képességek és alapkészségek fejlesztése
- a tanulók fejlettségére és fejlesztési szükségleteire ügyelve, differenciálással a terhelés és teljesítményelvárások fokozatos növelése
- a tanulásszervezés változatos módjaival a tanuló magasabb teljesítményre való motiválása
- a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat, az alapvető képességek, készségek elsajátíttatása; a mentális képességek célirányos fejlesztése; az önálló tanulás és az önművelés megalapozása
- a kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük
- az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítése, gazdagítása
- az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztése
- az együttműködés értékének tudatosítása a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban
- a tanuló fogékonyságának növelése saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok, majd a nagyobb közösségek értékei iránt

4.5.3 Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képességegyüttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

Feladataink:

- mintákat adni az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozni a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait
- hozzájárulás az egészséges életvitel kialakításához a biológia-egészségtan tantárgy gyakorlati jellegű oktatásával
- az önismeret alakítása, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztése, az együttműködés értékének tudatosítása a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban
- a tanulási stratégiák megválasztása, az életkori jellemzőknek megfelelően az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés következtetésen alapuló bemutatása;
- az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikák és a tanulásszervezési módok fokozatos bővítése
- a kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük
- a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozása; helyes magatartásformák megismertetése és gyakoroltatása
- megfelelő hangsúly fektetése a tudástartalmak megalapozásának folytatására
- az ismeretszerzés folyamatában a képi gondolkodás fejlesztése, amely a tapasztalatra, a felfedezésre épül
- az egészséges nemzeti öntudat fogalmi elemeinek megismertetése, a tolerancia fontossága, a velünk élő nemzetiségekkel, vallási-nyelvi etnikumokkal szemben
- a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat fejlesztése
- a mentális képességek célirányos fejlesztése; az önálló tanulás és az önművelés alapozása

4.5.4 A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozat hetedik–nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaaorientációra.

Feladataink:

- hangsúly helyezés az elvont fogalmi és az elemző gondolkodás képességének fejlesztésére
- minták adása az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, a tanulók egyéni tanulási módszereinek és szokásainak a megalapozása
- a tanulók felkészítése az érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelő továbbtanulásra, az önművelésre

- önálló munkára és gondolkodásra nevelés, a tanulási tevékenység tudatos, intenzív alkalmazása
- az egészséges életvitel kialakítása az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával
- hangsúly helyezése a környezetvédelem, a fenntartható életmód fontosságára
- az együttműködésre építő kooperatív tanulási technikák és tanulásszervezési módok fejlesztése, bővítése
- fejlesztő értékeléssel és az önértékelés képességének fejlesztésével, az önismeret alakításával az együttműködés értékének tudatosítása a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban
- a tanulók felkészítése a jogok és a kötelességek törvényes gyakorlására, a társadalomba való beilleszkedésére

4.6 A tankönyvek és más taneszközök kiválasztásának elvei

1. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges helyiségek, bútorzatok és egyéb berendezési tárgyak, valamint egészség és munkavédelmi eszközök felsorolását az emberi erőforrások miniszterének 20/2012.(VIII. 31.) EMMI rendelete valamint e rendeletnek a 20/2016. (VIII. 31.) EMMI rendeletben megjelent módosítása a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról tartalmazza.

Ez a módosítás: Az emberi erőforrások minisztere 20/2016. (VIII. 24.) EMMI rendelete a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet módosításáról

Az emberi erőforrások minisztere 4/2017. (IV. 10) EMMI rendelete szerint:

1-2. évfolyamon nincs tartós tankönyv, a szükséges tankönyveket és munkafüzeteket a tanuló térítésmentesen kapja meg.

3-8. évfolyamokon a szükséges tankönyveket és munkafüzeteket a tanuló térítésmentesen kapja meg, a tankönyveket az iskola könyvtári állományából kapják.

Iskolánkban a nevelő-oktató munka során a pedagógusok csak olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép stb.) használnak a tananyag feldolgozásához, amelyeket hivatalosan tankönyvvé nyilvánítottak. A nyomtatott és IKT taneszközön túl néhány tantárgynál (testnevelés, technika, rajz) egyéb eszközökre is szükség van.

Az iskola az iskolai tankönyvrendelés keretében a Nat szerinti kerettantervi tantárgyhoz kizárólag a tankönyvjegyzéken szereplő tankönyvek közül választhat.

A tankönyvek országos megrendelését, beszerzését és az iskolák számára történő eljuttatásának megszervezését, a tankönyvek vételárának beszedését az állam a könyvtárellátó útján látja el.

2. Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei, illetve a szaktanárok határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján.
3. A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt (a megelőző tanév májusában) tájékoztatjuk. A taneszközök beszerzése a tanév kezdetéig a szülők kötelessége.
4. A tantárgyak egyedi taneszköz igényeit a szaktanárok összeállítják, s azt a tanulókkal és szüleikkel közlik.
5. Iskolánk pedagógiai programjában leírtak a Kormány által kiadott 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról illeszkedő tartalmi szabályozókra épülnek. Ezért, az e kerettantervekre épülő helyi tanterveink megvalósításához szükséges, a kompetenciaalapú oktatás kritériumainak is eleget tevő eszközök megvásárlása prioritást élvez az alábbiak szerint:
 - Információhordozók
 - tankönyvek
 - szöveggyűjtemények
 - képek, fotók, illusztrációk
 - demonstrációs segédletek, makettek, kísérleti eszközök
 - IKT eszközök, CD-k, DVD-k, hanghordozók
 - Feladathordozók
 - munkafüzetek,
 - feladatlapok, tesztlapok
 - A kettő kombinációi
 - szoftverek
 - digitalizált tananyag-tartalmak (NKP portál)
 - interaktív munkafüzetek, tankönyvek
 - Értékelési eszközök, amelyek elősegítik a tanulói teljesítmények, a tanulói fejlődés ellenőrzését és értékelését.
 - A fent felsoroltak digitalizált elemeinek megjelenítésére alkalmas kis értékű eszközök beszerzése
6. A taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek és a szaktanárok a következő szempontokat veszik figyelembe:
 - feleljenek meg az iskola helyi tantervének
 - feleljenek meg a tartósság kritériumának,
 - a tankönyvek szakmailag hiteles tananyagot közvetítsenek,
 - feleljenek meg a tanulók életkori sajátosságainak,
 - feleljenek meg a kompetencia alapú oktatás alapelveinek
 - jól strukturált szerkezetű, megfelelő betűtípusú, betűméretű legyen,
 - az ábra és képanyag igazodjon a tananyag tartalmához,

- legyen hozzá digitális tananyag,
- a tananyag feldolgozását illetően elsősorban az induktív, a heurisztikus és a kooperatív tanulásra épülő módszereket részesítsék előnyben,
- differenciált tanítást támogató legyen,
- az egyéni haladást jól szolgálja,
- helyezzen hangsúlyt a képességfejlesztésre,
- a mindennapi élethez kapcsolódó nyelvezetű legyen,
- feladatokban gazdag és változatos legyen,
- ösztönözzön az önálló tanulásra,
- külső megjelenésében esztétikus legyen.

7. Az iskola arra törekszik, hogy saját költségvetési keretéből, illetve más támogatásokból egyre több nyomtatott, illetve digitális taneszközt szerezzen be az iskolai könyvtár számára.

4.7 Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái, a tanulói teljesítmények mérése, értékelése

4.7.1 Értékelés

Az iskolai értékelésben a Nkt törvény 54. §-ában meghatározott érdemjegyeket alkalmazzuk. Évközi értékeléskor minden pedagógus a módszertani szabadság jegyében szabadon alkalmazhat értékelő szimbólumokat. Tantestületünk az értékelés rendszerességét előtérbe helyezve szabályozza a minimális osztályzatok számát. Minden tanulónak rendelkeznie kell félévente a tantárgy heti óraszámának megfelelő +2 érdemjeggyel.

Az értékelés célja:

- a tanulók minősítése
- visszajelzés a szülőnek, iskolának a tanuló tudásáról, az esetleges hiányosságokról.

Az értékelésnél figyelembe kell venni az írásbeli és szóbeli ellenőrzést, az órai aktivitást, a tanórán kívüli tevékenységet, a versenyeken való részvételt.

Az értékelés módja:

- A tanulók teljesítményét szövegesen értékeljük az első évfolyamon és a második évfolyam félévében.
- A második évfolyam második félévétől az értékelés az ötfokú skála alkalmazásával történik.

Az előírt követelmények teljesítését az egyes szaktantárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrizzük. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.

- Az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma tananyagát és követelményeit átfogó témazáró dolgozatot írnak.
- Két témazárónál többet egy napon nem lehet íratni.
- A témazáró dolgozatokat egy héttel előbb be kell jelenteni.

A tanulók tantárgyi teljesítményének értékelési szempontjai:

- Minden tantárgy esetén témakörönként vagy egy-egy fontosabb képesség alapján minősítjük a tanulók teljesítményét.
- A minősítés során a tanuló fejlődését, képességei fejlődését, a változás tendenciáit emeljük ki.
- A tanulmányi követelményekhez viszonyított teljesítményét értékeljük.
- A számonkérés módszereinél, az értékelésnél figyelembe vesszük a tanuló speciális helyzetét (pl. SNI tanuló). A tanuló kifejezett kérésére is helyt adunk ennek a lehetőségnek.

4.7.2 Értékelés a pedagógiai szakaszokban

Értékelés a bevezető és kezdő szakaszban

Az első évben és a második évfolyam első félévében a szöveges értékelést alkalmazzuk.

Az értékelés ezen módjával lehetővé válik és alapvető elvként a gyakorlatban érvényesíthető a gyerek érdeklődésének, adottságainak, tulajdonságainak, életkori sajátosságainak, saját fejlődési ütemének figyelembe vétele. A hangsúly az érés, fejlődés, a tanulás folyamat jellégének az elfogadásán van.

A szöveges értékelés módjai:

- Félévkor az elektronikus naplóban a tantestület által elfogadott mondatbankból a tanuló fejlettségi szintjét jellemző állítások megjelenítésével történik az értékelés.

Év végén teljes körű értékelést készítenek tanítóink, amelyben tantárgyanként részletesen értékelik a tanuló éves teljesítményét.

Az év végi szöveges értékelés a bizonyítvány mellékletét képezi.

- Tanév végén összegzésként a következő minősítést kaphatják a tanulók:

Kiválóan teljesített

Jól teljesített

Megfelelően teljesített

Felzárkóztatásra szorul

..... tantárgyakból dicséretet érdemel.

-kiválóan teljesített: a tanuló a fő tárgyakból kifogástalanul teljesítette a tantervi követelményeket, tudása biztos, ismereteit tudja alkalmazni.

-jól teljesített: a tanuló a fő tárgyak legalább feléből megbízhatóan teljesítette a tantervi követelményeket, kisebb bizonytalansággal alkalmazza a tudását.

-megfelelően teljesített: a tanuló a tantárgyak több mint kétharmadából a tantervi követelményeket pontatlanul, több hibával teljesítette, tudását csak nevelői segítséggel tudja alkalmazni.

-felzárkóztatásra szorul: a tanuló a tantárgyak több mint egyharmadából súlyos hiányosságokkal küzd, a tovább haladáshoz szükséges minimális ismeretekkel nem rendelkezik.

Ha a tanuló "felzárkóztatásra szorul" minősítést kap, az iskolának a szülő bevonásával értékelni kell a tanuló teljesítményét, fel kell tárni a tanuló fejlődését, haladását akadályozó tényezőket, és javaslatot kell tenni az azok megszüntetéséhez szükséges intézkedésekre.

A szöveges értékelés célja

- a helyes önértékelés alakítása, a reális énkép, önismeret kialakulásának segítése,
- szorongásmentes tanulás-tanítás biztosítása,
- segítő információk adása a szülőknek, kisdíjaknak a továbblépéshez, fejlődéshez.

A szöveges értékelésre vonatkozó elvárások

A szöveges értékelés csak akkor tölti be funkcióját, ha

- fejlesztésközpontú, a tanuló önmagához mért fejlődését helyezi a középpontba,
- személyre szóló és ösztönző jellegű,
- a tanítási-tanulási folyamatban megerősítő, korrigáló, fejlesztő szerepet tölt be,
- szolgálja a Pedagógiai programban megfogalmazott, a személyiségfejlesztésre vonatkozó célok megvalósulását,
- összhangban van a helyi tantervi rendszer és a kimunkált értékelési koncepció között,
- árnyalt és differenciált,
- nyelvi megformáltságában érthető mind a tanuló, mind a szülő számára.

A szöveges értékelés szempontjai

- ismeretszerzésben, alkalmazásban elért eredmények,

- munkavégzés rendezettsége,
- munkafegyelem,
- önállóság,
- érdeklődés, aktivitás,
- odafigyelés, összpontosítás,
- munkatempó, hatékonyság,
- együttműködés a társakkal és a tanítókkal.

4.7.3 Értékelés az alapozó és fejlesztő szakaszban

Értékelés osztályzattal

A tanuló osztályzattal történő értékelésére félév végén az e-naplóban, a tanév végén a bizonyítványban kerül sor. A tanév végi osztályzat az egész tanévben nyújtott teljesítményt minősíti. Az osztályzat az érdemjegyeken alapul, melyek közül a témazáró dolgozatok, a félévi és év végi dolgozatok súlyozottan számítanak.

Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők:

- Jeles (5),
- Jó (4),
- Közepes (3),
- Elégséges (2),
- Elégtelen (1).

Az érdemjegyek megállapítása

Jeles (5) érdemjegyet illetve osztályzatot kap a tanuló, ha az iskolai (tanórai) közös munkában különösen nagy figyelmet és érdeklődést mutat, otthoni feladatát folyamatosan végzi, az órán már feldolgozott tananyagról szóban és írásban bármikor kiválóan számot tud adni, helyes és önálló alkalmazásában nincs nehézsége. Kötelességtudása társaira jótekonny hatású. Amennyiben a tanuló valamennyi osztályzata az adott félévben jeles, szaktárgyi dicséretben részesülhet, érdemjegye ebben az esetben kitűnő.

Jó (4) érdemjegyet illetve osztályzatot kap a tanuló, ha az iskolai (tanórai) közös munkában érdeklődéssel és figyelemmel vesz részt, otthoni feladatot általában jól végzi el, a már feldolgozott tananyagról szóban és írásban számot tud adni és azt némi segítséggel, helyesen alkalmazni tudja, kifejezőképességében csak kisebb hiány fordul elő, de tanulmányi kötelezettségeinek teljesítéséről kellő bizonyítékot ad.

Közepes (3) érdemjegyet illetve osztályzatot kap a tanuló, ha az iskolai (tanórai) közös munkában részt vesz, otthoni feladatait nagyjából önállóan elvégzi, a már feldolgozott tananyagról szóban vagy írásban kisebb hiányokkal, tévedésekkel vagy pontatlanságokkal számot tud adni és azt segítséggel alkalmazni is tudja,

kifejezőképességében időnként nehézségei mutatkoznak, amelyeket azonban kötelességtudóan megpróbál javítani.

Elégséges (2) érdemjegyet illetve osztályzatot kap a tanuló, ha az iskolai (tanórai) közös munkában többnyire részt vesz, otthoni munkáját lényegi elemeiben zömmel elvégzi, a már feldolgozott tananyag legfontosabb részeiről szóban és írásban számot tud adni, de ismereteit csak segítséggel tudja alkalmazni. Írásbeli dolgozatainak eredménye pedig legalább fele részben elégséges.

Elégtelen (1) minősítést kap a tanuló, ha az iskolai közös munkában passzív, otthoni feladatait nem vagy csak hanyagul végzi el, a feldolgozott tananyag lényeges részeiből szóban és írásban segítséggel sem tud számot adni, írásbeli dolgozatainak érdemjegye pedig túlnyomórészt egyes.

A tanulók által szerzett érdemjegyekről a szülőt a tantárgyat tanító nevelő értesíti az e-naplón keresztül.

4.7.4 Értékelések összegzése:

Időszak	1. évfolyamon	2. évfolyamon	3-4. évfolyamon	5-8. évfolyamon
Félévkor	Fejlesztő szöveges értékelés előmenetel alapján.	Minősítő szöveges értékelés előmenetel alapján.	Értékelés osztályzattal	Értékelés osztályzattal
Év végén	Bizonyítványban –fejlesztő szöveges értékelés.	Bizonyítványban- osztályzattal.	Bizonyítványban osztályzattal	Bizonyítványban osztályzattal
	Összegző minősítés Kiválóan teljesített (5), Jól teljesített (4), Megfelelően teljesített (3, 2), Felzárkóztatásra szorul (1)	Jeles (5), Jó (4), Közepes (3), Elégséges (2), Elégtelen (1).	Jeles (5), Jó (4), Közepes (3), Elégséges (2), Elégtelen (1).	Jeles (5), Jó (4), Közepes (3), Elégséges (2), Elégtelen (1).

A Etika / Hit- és erkölcstan tantárgy értékelése és minősítése is a fenti táblázat alapján történik.

4.7.5 Az érdemjegyek, osztályzatok megállapítása

A nevelő a tanítási anyag elsajátításának mértékéről számonkérés formájában győződik meg. A számonkérésnek rendszeresnek kell lennie, s törekedni kell arra, hogy a szóbeliség és az írásbeliség megfelelő arányban legyen.

- Fontosnak érezzük, hogy az érdemjegyeket szóban is megbeszéljük a tanulókkal, hol hibáztak, miben, mi lehet a hibák oka, mit kell tenniük a hibák kijavítása érdekében.

- Érdemjegyet csak azoknak a tananyagelemeknek a tudására adunk, amelyekre a követelmények vonatkoznak.
- A tanulók helytelen viselkedése miatt elégtelen osztályzatot nem adunk.
- Figyelembe vesszük a tanulók adott tantárgyban mutatott többletmunkáját.
- A félévi, év végi osztályzatok az évi összteljesítményt értékelik, és nem feltétlenül az évközi érdemjegyek átlagaként jelennek meg.
- A füzetrendet a tantárgyi értékelésnél figyelembe vesszük.
- A tanulók órai munkájára osztályzatot adhatunk, az órai munka megtagadását elégtelen osztályzattal is értékelhetjük.
- A számonkérésnek része lehet az írásbeli házi feladat értékelése is.

4.7.6 A számonkérés formái:

4.7.6.1 Szóbeli

- A szóbeli feleletek érdemjegyeit azonnal közölni kell a tanulókkal - és még azon a napon be kell írni az elektronikus naplóba.

- Érdemjegyet adni csak az órai teljesítményért illetve a tananyaggal összefüggő tanórán kívüli tevékenységért - házi feladat, kiselőadás, verseny, stb. - lehet.

A tantárgyi jegyek nem használhatók közvetlen fegyelmezési eszközként.

- Mind a szóbeli, mind az írásbeli beszámolások követelményeit, értékelési szempontjait a tanulókkal előzetesen ismertetni szükséges.

Fontos, hogy a pedagógusok biztosítsanak tantárgyukban javítási lehetőséget a tanulóknak.

4.7.6.2 Írásbeli

Diagnosztikus felmérés: a folyamat elején annak feltárására irányul, hogy a tanulók milyen szintű előzetes ismeretekkel, kompetenciákkal rendelkeznek, képességeik és készségeik milyen fejlettséget mutatnak.

Ennek ismeretében fogalmazzuk meg a következő pedagógiai fokozat céljait, a fejlesztés irányait.

Várható hatása: Segíti a pedagógiai munka tervezését, elsősorban a differenciálás szempontjainak kialakítását, pótlásra kerülnek fontos ismeretek.

Formája: év eleji felmérés

Értékelés: százalékos kimutatással esetleg érdemjeggyel

Formatív felmérés: fejlesztő célú beszámoltatás a tanulási folyamatban való előre haladásról.

Várható hatása: Lehetővé teszi az elsajátított ismeretek mélységének és stabilitásának megismerését, megmutatja a további fejlődéshez szükséges korrekciót.

Formája: tanév közbeni felmérés

Alkalmazásának köre: szaktanári kompetencia, szükség szerint

Értékelése: érdemjeggyel, 1-5 fokozatú skálával

Tanév közbeni írásbeli tematikus dolgozat: egy-egy rövidebb tanítási-tanulási szakasz eredményességéről, hatékonyságáról ad képet. A tanított ismeretek, kompetenciák számonkérését szolgálja.

Várható hatása: Elősegíti a tantárgyi ismeretrendszerek megszilárdulását. Segíti a tanulók önértékelését, az egyes tanulót a csoporthoz viszonyított teljesítménynek megismerésében, segíti a tanári értékelést.

Formája: témazáró dolgozat

Alkalmazásának köre: szaktanári kompetencia, a tantárgy sajátosságai szerint

Értékelése: érdemjeggyel, 1-5 fokú skála alkalmazásával

Tanév közbeni írásbeli felelet: a tanulók teljes, vagy annál kisebb körében íratott írásbeli felelet. Egy-egy tananyagrészt (lecke) egyéni elsajátításának gyors visszajelzését szolgálja.

Várható hatás: a folyamatos tanulást ösztönzi, segíti egy-egy tanuló ismeretekben való előrehaladásának ellenőrzését.

Formája: írásbeli felelet

Alkalmazásának köre: szaktanári kompetencia

Értékelése: érdemjeggyel, 1-5 fokú skála alkalmazásával

Tanév végi szummatív felmérés: a tanulást lezáró, a végállapot eredményeit tükröző lezáró - minősítő felmérés. Globális képet ad a követelmények teljesítéséről.

Várható hatása: a NAT és az iskolai dokumentumok által rögzített követelményekhez képest ad képet a tanuló tudásáról.

Az év végi osztályzat kialakításában súlyozott szerepe van.

Formája: tanév végi felmérés

Értékelése: szövegesen és érdemjeggyel, 1-5 fokú skála alkalmazásával

A szummatív méréshez használt tantárgytesztek:

- tanár által készített mérőeszköz
- standardizált mérőeszköz
- tudásszintmérő tesztek

- feleletválasztó tesztek
- feleletalkotó tesztek
- képesség- jellegű tudás mérésére alkalmas feladatok

Az írásbeli beszámoltatások értékelésben betöltött szerepe, súlya

2. évfolyam félévétől 8. osztályig a tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak, tesztjeinek értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyekre történő átváltását a következő arányok alapján végzik el a szaktárgyat tanító nevelők:

Teljesítmény	Érdemjegy
0-33%	elégtelen (1)
34-55%	elégséges (2)
56-75%	közepes (3)
76-90%	jó (4)
91-100%	jeles (5)

Az értékelések súlyozása:

Írásbeli témazáró dolgozat	150%
Írásbeli dolgozat	100%
Szóbeli felelet	100%
Gyakorlati feladat	100%
Projektmunka	100%
Szódolgozat	100%
Órai munka	50%
Órai feladat	50%
Szorgalmi feladat	50%
Házi feladat	50%

Az osztályzatok szerepe

A félévi és tanév végi osztályzatok kialakításánál kiemelt szerepe van a témazáró dolgozatnak, ám figyelembe kell vennünk, hogy vannak olyan tanulók, akik számára az írásbeli munka, illetve az ismeretek összegzése komoly gondot jelent, míg szóban, illetve részletekben sikeres beszámolókat produkál. A mérlegelés a szaktanár kompetenciája.

A félévi és év végi osztályzat megállapításánál:

- kiemelt szerepe van: a témazáró dolgozatoknak.
- meghatározó: témaközi felmérések, szóbeli, írásbeli feleletek.
- beszámíthatók: attitűdjegyek, szorgalmi feladatok, gyűjtőmunkák.

4.7.7 A tantárgyi érdemjegyek pótlásának, javításának módjai és lehetőségei

Meg kell adni a lehetőséget a tanulónak pótlásra, esetleges javításra akkor, ha a tanuló

- egészségügyi okok miatt,
- pszichés problémái miatt,
- az esetleges szociokulturális nehézségei miatt,

nem adott számot tudásáról, vagy eredménytelen, minimumszint alatti volt a tanuló teljesítménye. A kialakult helyzet kellő mérlegelése után a szaktanár – indokolt esetben – adjon lehetőséget a pótlásra, illetve a javításra.

Az érdemjegy, a minősítés pótlására vonatkozó lehetőségről minden tanulót tájékoztatni kell.

Konkrétan meg kell mondani a javítás, pótlás

- idejét,
- formáit,
- módját.

Az eredményről a tanulót és a szülőt is tájékoztatni kell. Felmentést adhatunk a beszámolási kötelezettség alól – természetesen a törvényesség keretein belül – a tanuló problémáinak (pl. egészségügyi, szociális) egyéni elbírálása alapján. Erről az osztályfőnökök, a szaktanár, az igazgató együttes megbeszélés után hoz döntést.

4.7.8 A magasabb évfolyamba lépés feltételei

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette.

Az 1. évfolyamon

-A tanuló az első évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamismétlésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni.

-A tanuló részére engedélyezhető az iskola évfolyamának megismétlése abban az esetben is, ha egyébként felsőbb évfolyamra léphetne, de a szülő írásbeli kérelme alapján az igazgató határozatban engedélyezi az évfolyam megismétlését.

A 2-8. évfolyamra vonatkozó előírások

Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti, és a pedagógus, illetve az osztályfőnök által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről.

Abban az esetben, ha az év végi osztályzat a tanuló hátrányára lényegesen eltér a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület felhívja az érdekelt pedagógust, hogy adjon tájékoztatást ennek okáról, és indokolt esetben változtassa meg döntését.

Ha a pedagógus nem változtatja meg döntését, és a nevelőtestület ennek indokaival nem ért egyet, az osztályzatot az évközi érdemjegyek alapján a tanuló javára módosítja.

Diákjaink abban az esetben folytathatják tanulmányaikat magasabb évfolyamon

-ha valamennyi tárgyból eleget tettek a helyi tantervünkben rögzített magasabb évfolyamba lépés követelményeinek.

-ha a tanuló az érvényes jogszabályban leírtaknak megfelelően eredményes javító- és osztályozóvizsgát tett.

4.8 A tanulók magatartásának és szorgalmának értékelése, minősítése

Iskolánkban a tanulók magatartásának és szorgalmának értékelése az alábbi szempontok alapján történik:

Magatartás:

- A közösséghez való viszonya
- A felnőttekkel való viszonya
- A szabályok betartása
- Véleménynyilvánítása
- A tanuló hangneme, viselkedése
- Konfliktuskezelés
- Felelősségtudat
- Kezdeményezőkézség
- Önbizalom

Szorgalom:

- Tanuláshoz való viszonya
- Feladatvégzése
- Munkavégzése
- Kötelességtudata
- Iskolán kívüli munkája

A tanulók magatartásának, szorgalmának megítélése az alsó tagozatban félévkor illetve tanév végén az osztályban tanító és a napközis nevelő együttes véleménye alapján történik.

A felső tagozatban a minősítésről az adott osztályban tanító nevelők együtt döntenek. Vitás esetben a tantestület szótöbbséggel dönt.

4.8.1 A magatartás értékelése és minősítése:

Példás (5) az a tanuló, aki

- a házirendet betartja
- tanórán és tanórán kívül példamutatóan, rendesen viselkedik
- kötelességtudó, feladatait teljesíti
- önként vállal feladatokat és azokat teljesíti
- tiszteletudó
- - társaival, nevelőivel, felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen, segítőkészen viselkedik
- az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz
- óvja és védi az iskola felszerelését, környezetét
- nincs írásbeli figyelmeztetése

Jó (4) az a tanuló, aki

- a házirendet betartja
- tanórán vagy tanórán kívül foglalkozásokon rendesen viselkedik
- feladatait a tőle elvárható módon teljesíti
- feladatokat önként nem vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti
- - az osztály vagy az iskolai közösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt
- nincs írásbeli intője vagy megrovása.

Változó (3) az a tanuló, aki

- az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tarja be
- tanórán vagy tanórán kívül többször viselkedik fegyelmezetlenül
- feladatait nem teljesíti minden esetben
- előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva
- a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik
- igazolatlanul mulasztott
- osztályfőnöki intője van.

Rossz(2) az a tanuló, aki

- a házirend előírásait sorozatosan megsérti
- feladatait egyáltalán nem vagy csak ritkán teljesíti
- magatartása fegyelmezetlen, rendetlen
- társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik
- viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza
- több alkalommal igazolatlanul mulasztott
- több szaktanári figyelmeztetést kapott, illetve van osztályfőnöki megrovása vagy ennél magasabb fokú büntetése.

4.8.2 A szorgalom értékelése és minősítése:

Példás (5) az a tanuló, aki

- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi
- a tanórán aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi
- munkavégzése pontos, megbízható
- a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz
- a taneszközei tiszták, rendesek, ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.

Jó (4) az a tanuló, aki

- képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik
- a tanórákon többnyire aktív
- többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízást teljesíti
- taneszközei tiszták, rendezettek.

Változó (3) az a tanuló, aki

- tanulmányi eredménye elmarad képességeitől
- a tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik
- érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja
- önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgoz

Hanyag(2) az a tanuló, aki

- képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében
- az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg
- tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen
- feladatait folyamatosan nem végzi el
- felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek
- a tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül.
- félévi vagy év végi osztályzata valamelyik tárgyból elégtelen.

Azt a tanulót, aki képességeihez mérten példamutató magatartást tanúsít, vagy folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el, vagy az osztály illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez, vagy vetélkedőkön vesz részt, vagy bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez az iskola jutalomban részesíti.

4.9 Az iskolai jutalmazás és büntetés formái

4.9.1 **Az iskolai jutalmazás formái:**

Az iskolában tanév közben elismerésként a következő dicsérek adhatók:

- szaktanári dicséret
- napközis nevelői dicséret
- osztályfőnöki dicséret
- igazgatói dicséret
- kiemelt igazgatói dicséret
- nevelőtestületi dicséret.
- kiemelt nevelőtestületi dicséret

Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő munkát végzett tanuló tanév végén

- közösségi munkáért
- szaktárgyi teljesítményért
- példamutató magatartásért
- kiemelkedő szorgalomért
- példamutató magatartásért és kiemelkedő szorgalomért dicséretben részesíthetők.

Az egyes tanévek végén, valamint a nyolc éven át kitűnő eredményt elért tanulók oklevelet és könyvjutalmat kapnak, melyet a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt vehetnek át.

Az iskolai szintű versenyek első három helyezettjei oklevelet kapnak, melyet az iskola közössége előtt vehetnek át. Az iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók dicséretben részesülnek. A dicséretet írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni.

Azt a tanulót, aki tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti, vagy a tanulói házirend előírásait megszegi, vagy igazolatlanul mulaszt, vagy bármely módon árt az iskola jó hírnevének, büntetésben lehet részesíteni.

4.9.2 **Az iskolai büntetések formái:**

- szaktanári figyelmeztetés
- napközis nevelői figyelmeztetés
- osztályfőnöki figyelmeztetés
- osztályfőnöki intés
- osztályfőnöki megrovás
- igazgatói figyelmeztetés
- igazgatói intés
- igazgatói megrovás

- tantestületi figyelmeztetés
- tantestületi intés
- tantestületi megrovás.

Az iskolai büntetések kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől indokolt esetben - a vétség súlyára való tekintettel - el lehet térni. A büntetést írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

A jutalmazás iskolai elvei és formái

1. Szaktárgyi és sportversenyek:

Versenyek szintjei	Versenyek megnevezése	Jutalmak			
1. Iskolai szintű		1-3. helyezett: osztályfőnöki dicséret	Minden résztevőnek szaktanári dicséret		
2. Városi szintű	Ákos Jánosné verseny	1-3. helyezett: igazgatói dicséret	Minden további résztevőnek osztályfőnöki dicséret		
	Kisfaludy verseny Boldog Gizella verseny Játékos sportvetélkedő, Térségi német népdaléneklési verseny	1-3. helyezett: kiemelt igazgatói	4-6. helyezett: igazgatói dicséret	Minden további résztevőnek osztályfőnöki dicséret	
3. Tankerületi szintű		1-6. helyezett: kiemelt igazgatói dicséret	6-10. helyezett: igazgatói dicséret	Minden további résztevőnek osztályfőnöki dicséret	
4. Megyei szintű	Muskát, Brodarics versenyek Janus matek, Bátaszéki Tusa	1-6. helyezett: nevelőtestületi dicséret	7-10. helyezett: kiemelt igazgatói	11-20. helyezett: igazgatói dicséret	Minden további résztevőnek osztályfőnöki dicséret
	Zrínyi matematika verseny	1-20. helyezett: nevelőtestületi dicséret	21-100. helyezett: igazgatói dicséret	Minden további résztevőnek oszt. fői. dicséret	

5. Országos szintű	Kálti Márk, Sebestyén Ádám, Német nyelvű vers- és prózamondó	1-10. helyezett: kiemelt nevelőtestületi dicséret	11-20. helyezett: nevelőtestületi dicséret	Minden további résztevőnek igazgatói dicséret	
6. Országos levelező versenyek	Bendegúz	1-10. helyezett: igazgatói dicséret	11-20. helyezett: osztályfőnöki dicséret		
	arany-ezüst fokozatok	Félévkor osztályfőnöki dicséret, év végén igazgatói dicséret			
	bronz fokozat	Félévkor és év végén osztályfőnöki dicséret			
7. Online versenyek		1-3. helyezett: igazgatói dicséret	Minden további résztevő tanulónak osztályfőnöki dicséret		

2. Tanórán kívüli tevékenységek

- Iskoláért, osztályért végzett munka: osztályfőnöki dicséret
- Öt osztályfőnöki dicséret után a hatodik igazgatói dicséret

3. A „Sombereki Kalász Márton Általános Iskola kiváló tanulója” cím:

A „Sombereki Kalász Márton Általános Iskola kiváló tanulója” cím átadása serleg és könyv-/pénzjutalom formájában annak a 8. osztályos tanulónak, akinek a bizonyítványa több éven keresztül kitűnő volt, és a megyei, illetve országos tanulmányi versenyeken rendszeresen kiemelkedő teljesítményt nyújtott.

4. Az iskola olyan 8. osztályos kiváló tanulója, aki egy-egy tantárgyból nyújtott éveken keresztül kiemelkedő teljesítményt, szintén serleget és könyv-/pénzjutalmat kap, amelyet a ballagáson nyújt át az iskola vezetője.

5. Az „*Iskola kiváló sportolója*” címet a szaktanárok ítélik oda az adott évben a sportversenyeken nyújtott kiemelkedő teljesítményért. Jutalmul oklevelet és könyv-/pénzjutalmat kapnak.
6. Azok a tanulók, akik tanulmányi munkában, alsó tagozatban öt, felső tagozatban hat tantárgyi dicséretben részesülnek, a félév, illetve az év végén nevelőtestületi dicséretet kapnak.
7. A kitűnő tanulók a tanév végén dicsérő oklevélben és könyvjutalomban részesülnek.
8. Az országos versenyek 1-10. helyezettjei tanév végén könyvjutalomban részesülnek.

A fegyelmezés iskolai elvei és formái

Szaktanári-, napközis nevelői figyelmeztetés, intés, megrovás (szóbeli, írásbeli)	A tantárgyi követelmények nem teljesítése, a felszerelés, a házi feladat többszöri hiánya, az órákon, napközis foglalkozásokon előforduló fegyelmezetlenség miatt.
Osztályfőnöki figyelmeztetés, intés, megrovás	A tanuló magatartási és tanulmányi kötelességszegése, a házirend enyhéb megsértése miatt.
Igazgatói figyelmeztetés, intés, megrovás (szóbeli, írásbeli), igazgatói szigorú megrovás	Az iskolai házirend gyakori megsértése, szándékos károkozás, fegyelmezetlenség miatt.
Nevelőtestületi figyelmeztetés, intés, megrovás, szigorú megrovás (szóbeli, írásbeli)	Az iskolai házirend súlyos megsértése, szándékos károkozás, súlyos fegyelmezetlenség miatt.
Fegyelmi eljárás Büntetés: Nkt. 58.§ (4)	Ha a tanuló kötelességeit vétkezen és súlyosan, napi rendszerességgel megszegi, fegyelmi eljárás indítható ellene, amely alapján fegyelmi büntetésben részesíthető.

4.10 A tanulók fizikai állapotának mérése

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja:

- Az iskola a mindennapos testnevelést a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezi meg.
- Ez alapján az iskola minden osztályban, megszervezi a mindennapos testnevelést heti 5 testnevelés óra keretében: a kerettanterv testnevelés tantárgyra vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott tanórán való részvétellel.
- A szabadon választható délutáni sportfoglalkozást a tömegsport keretében szervezzük meg. Ezen az iskola minden tanulója jogosult részt venni.
- A tömegsport-foglalkozás pontos idejét tanévenként az iskolai munkatervben határozzuk meg.
- Heti 1 alkalommal nemzetiségi néptáncoktatást is szervezünk az alsó tagozatos tanulók részére szabadon választható szakkörként.

A testnevelés és a sport céljai:

- az alsó tagozatosok a testkultúra elemeiből nyert értékekből olyan testi műveltséggel, jártasságokkal, készségekkel rendelkezzenek, amelyekre a felső tagozaton építeni lehet és tovább lehet fejleszteni azokat,
- a felső tagozaton tovább kell erősíteni a sportági ismereteket, jártasságokat,
- a testnevelés órák folyamatába be kell építeni a motorikus képességek fejlesztését, erősíteni kell a tanulók fizikai állóképességét,
- el kell érni, hogy természetes igényévé váljon a tanulóknak a szellemi munkát kiegészítő mindennapos testmozgás,
- a tanulók életkoruknak megfelelő fizikai terhelést kapjanak,
- hatékonyan fejlődjön mozgáskoordinációjuk,
- a testtartásért felelős izmok megerősítése a helyes testtartás kialakulását segítse,
- évente fizikai állóképességet mérünk 5-8. osztályig, amely összehasonlítási lehetőséget nyújt arra, hogy megfelelő módon fejlesztjük-e a tanulók fizikai állóképességét,
- a rendszeres fizikai aktivitás váljon magatartásuk részévé, épüljön be a mindennapjaikba és szükségletként jelentkezzen az egészség megőrzése érdekében,
- alakítsák ki a helyes higiénias szokásokat: a tisztaság iránti tartós igény kialakítása, órák utáni tisztálkodás szükségessége és jelentősége, öltözők, mosdók kulturált használata,
- erősítsék az ellenálló képességet, edzettséget, megelőzve az ortopédiai elváltozásokat, megfelelően előkészítse a tanulókat a keringési és légző rendszeri betegségek megelőzésére, a károsodások csökkentésére,
- a sportjátékokat sajátítsák el olyan szinten, hogy belső igényként szabadidőben önállóan alkalmazzák,
- az egészséges versenyszellem kialakítása,
- ismerjék meg a tanulók a relaxációs eljárásokat,
- a célokkal szorosan összefüggő felnőtt életben nélkülözhetetlen pozitív tulajdonságok: küzdeni tudás, alázatosság, hazaszeretet, kitartás, büszkeség, önismeret, önuralom fejlesztése,
- a közösségbeli „én-szerep” felismerése,
- a tanulók vegyenek részt aktívan a különböző iskolai, városi, megyei, országos sportversenyeken, diákolimpiákon; alakítsanak ki közös érdeklődésen alapuló, tartalmas baráti kapcsolatokat.

A szabadtéri testnevelés és sportolás tárgyi feltétele iskolánkban jónak mondható. A sportudvar kedvező lehetőséget biztosít a szabad levegőn történő mozgásra. Felszereltségek: labdarúgásra alkalmas műfüves pálya, ugrógödör jó lehetőségeket adnak a testnevelés órák megtartására. A tornaterem megfelelő méretű és felszereltségű.

Ezért stratégiai célunk:

- az iskolai testnevelés és sport szerepének fokozása,
- a tanulók testi, lelki, morális egészségének fejlesztése érdekében, a testkultúra eszközrendszerének hatékonyabb alkalmazása a köznevelésben.

Az általános fizikai teherbíró képesség mérésének fő céljai az oktatás területén:

Az iskolai testnevelés és sport egészségmegőrző hatásának növelése, egészségmegőrző szerepének népszerűsítése és tudatosítása az iskoláskorú fiatalok körében. Az általános fizikai teherbíró képesség egységes mérése, értékelése és minősítése.

Minden fiatal – képesség szerinti differenciált terheléssel, szükség esetén felzárkóztató program biztosításával – úgy jusson el a felnőtté válásig, hogy az egészséges létezéséhez szükséges fizikai fitness szint megfelelő értékét elérje és megtartsa.

A nevelésben-oktatásban eltöltött évek alatt a rendszeres testedzés egészségmegtartó, egészségjavító szerepének tudatosítása. A fizikai fittség méréshez, önálló tudatos alkalmazásához szükséges edzéselméleti, humánbiológiai és sportági ismeretek folyamatos népszerűsítése, készség szintjéig gyakoroltatása.

Az általános fizikai teherbíró képesség mérésének fő céljai az egészségügy területén:

Az iskolaorvosok és védőnők vizsgálati módszereinek, illetve adatainak kibővítése, hogy a testnevelők által mért adatok ismeretében az egészségügyben dolgozó szakemberek felvilágosítást kapjanak a tanulók funkcionális állapotáról, (állóképesség, általános testi izomerő, vagy gyengeség) segítve ezzel a gyógyítást és a betegségek megelőzését.

Az általános fizikai teherbíró képesség mérésének lehetőségei:

1. koordinációs képességek fejlesztése (az ügyesség edzése)
2. kondicionális képességek fejlesztése (erő, gyorsaság, állóképesség, hajlékonyság)

A testnevelő által elvégzendő feladatok:

Egységes minőség-ellenőrzés: Az országosan egységes adatszolgáltatáshoz tanév elején és a tanév végén kell megmérni a fizikai állapot minősítéséhez szükséges motorikus próbákban elért teljesítményt és a mért eredmények pontértékei alapján kell az értékelést és a minősítést elvégezni.

Egységes minőségbiztosítás: Fel kell tárnai az egészség szempontjából leglényegesebb kondicionális képességek területén mutatkozó esetleges hiányosságokat és képesség szerinti differenciált terheléssel törekedni kell azok mielőbbi felszámolására.

Rendszeres testedzési lehetőség biztosításával törekedni kell az egészséges lét megtartására.

Folyamatos visszacsatolás: A tanulók aktív közreműködésével, a megtervezett foglalkozások keretében végzett rendszeres testedzés hatásának elemzése. Az elért változás nyomon követésének biztosítása: a tanár, a diák, a szülő számára. A pillanatnyi fizikai állapottal való szembesülés során a fiatalok önismeretének, tárgyilagos önértékelésének, akaratának és önbecsülésének fejlesztése.

A tanulók fizikai állapotának méréséhez használt módszer:

A 2014/2015-ös tanévtől került bevezetésre (országosan) az új NETFIT mérés (lásd: www.netfit.hu), amit az 5. évfolyamon megismertetünk a tanulókkal.

Általános mérési szempontok

A mérés megkezdése előtt a tanulónak tisztában kell lenni a mérés céljával, gyakorlati hasznosságával és az elvégzendő feladatokkal:

- Valamennyi próbát tornateremben valamint sportudvaron tornaruhában, sportöltözetben célszerű végezni.
- A mérést mindig előzze meg az általános és speciális bemelegítés.
- A tesztek elvégzésekor a legjobb teljesítményt kell nyilvántartásba venni. A vizsgálatokat támogató eszközök a pedagógusok rendelkezésére állnak (mérési útmutató, hanganyagok, oktatófilmek, a tesztek lebonyolításhoz szükséges eszközök: mérleg, testmagasságmérő, hajlékonyságmérő eszköz, kézi szorítóerő-mérő, mérőcsík, 20 m-es szalag, bioimpedencia-analizátor).

A NETFIT felmérés biztosítja a kötelező, intézmény szintű fitsségi tesztelést; a tanulók számára az öntesztelést és önértékelést, valamint az egyéni legjobb teljesítményt célzó tesztelést.

- Az általános fizikai teherbíró-képesség közös mérése és értékelése során el kell érni, hogy a tanulók elméletben és gyakorlatban is megszerezzék azokat az alapvető élettani, egészségtani és edzéselméleti ismereteket, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a fizikai állapotuk szinten tartásához, szükség esetén fejlesztéséhez, valamint szintjének ellenőrzéséhez.
- Az érintett tanuló fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát az iskolai testnevelés tantárgyat tanító pedagógus végzi. A tanulók általános fizikai teherbíró képességének fokozatos fejlesztése, mérése, az iskolai testnevelés részévé, kiemelkedő feladatává kell, hogy váljék.

A fitsségi tesztek A NETFIT 4 fitsségi profilban, 9 mérés segítségével jellemzi a tanulók állóképességét, erejét, hajlékonyságát és testösszetételét:

- Testösszetétel és tápláltsági profil: Testtömeg mérése – testtömeg-index (BMI) Testmagasság mérése, Testzsírszázalék-mérése – testzsírszázalék
- Aerob fitsségi (állóképességi) profil: Állóképességi ingafutás teszt (20 méter vagy 15 méter) – aerob kapacitás

- Vázizomzat fitsségi profil: Ütemezett hasizom teszt – hasizomzat ereje és erő-állóképessége, Törzsemelés teszt – törzsfeszítő izmok ereje és nyújthatósága, Ütemezett fekvőtámasz teszt – felsőtest izomereje, Kézi szorítóerő mérése – kéz maximális szorító ereje, Helyből távolugrás teszt – alsó végtag robbanékony ereje
- Hajlékonysági profil: Hajlékonysági teszt – térdhajlítóizmok nyújthatósága, csípőízületi mozgásterjedelem, Az általános fizikai teherbíró-képesség minősítése

A NETFIT mérések eredményei tesztől függően a tanulók két illetve három zónába kerülhetnek: egészségzónába, fejlesztési zónába és fokozott fejlesztési zónába.

A kiértékelő táblázatban olyan teljesítménymínimum értékek vannak feltüntetve, amelyeket teljesítve a tanuló ún. „egészségzónába” kerül, s ezzel hosszútávon valószínűbben lesz védett az ülő életmóddal, fizikai inaktivitással összefüggő megbetegedésekkel szemben. Az egészségsztenderdeknel gyengébb teljesítmények – fitsségi profiltól függően – további két zónába, „fejlesztés szükséges” és „fokozott fejlesztés szükséges” zónákba kerülhetnek. Ezek a teljesítményértékek felhívják az érintettek figyelmét, hogy az egészséges fizikai fitsségi állapot elérése érdekében több testmozgásra és tervezett, speciális fejlesztő testedzésre, sporttevékenységre van szükség.

El kell érni, hogy az általános fizikai teherbíró képesség fejlődésének folyamatos nyomon követése motivációs tényezőként hasson a tanulókra és az iskolából kikerülve életvitelükben helyet kapjon a rendszeres fizikai aktivitás is.

4.11 A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai

A tantárgyfelosztás az iskola pedagógus-erőforrásainak optimális kihasználásával készül úgy, hogy minden osztály és tanulócsoporthoz számára biztosítsa a szakos ellátást. Ugyanakkor tantárgyfelosztásunknak biztosítania kell azt is, hogy minden pedagógus számára heti 24 óra tanítási órát vagy egyéb foglalkozást biztosítson. Az iskola méretéből adódóan a pedagógusok szülői-tanulói oldalról történő kiválasztására ezért általában nincs lehetőség.

Pedagógiai programunk szerint szabadon választhatóak iskolánkban a szakköri foglalkozások. Szabadon választható a zeneoktatás is.

4.12 Az iskolánkban alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek

Tanulásszervezési eljárások, pedagógiai módszerek, foglalkoztatási formák, programok

Olyan emberekké kívánjuk nevelni diákjainkat, akik képesek egészséges életvitelre, testileg, szellemileg és erkölcsi szempontból egyaránt ép életmódra, rendelkeznek az önképzés, a megújulás és a helyes alkalmazkodás képességével, akikre jellemző a kötelességtudat, a munka tisztelete és megbecsülése, a tudás értékelése. Célunk a szilárd, biztos ismereteket nyújtó, a munkába állást és a továbbtanulást egyaránt biztosító ismeretek átadása, a tanulók képességeinek és személyiségének sokoldalú kibontakoztatása saját életének és egyéniségének javára.

Iskolánk feladata, hogy a tanulókat a XXI. századra felkészítse, azaz számukra hasznosítható tudást adjon, és olyan készségek, képességek birtokába juttassa őket, amelyek segítségével a változó munkaerő-piaci igényekhez alkalmazkodni tudnak.

Ennek érdekében a hagyományos tanulásszervezési módszerek mellett további sajátos pedagógiai módszereket alkalmazunk az oktatás –nevelés folyamatában, élményszerűbbé, változatosabbá téve ezzel az oktatást, biztosítva a tanulók figyelmének fenntartását, a különböző képességű tanulók esélyegyenlőségét.

A tanulásszervezés módszerei

Alapmódszerek:

- tanári magyarázat (frontális tanítás): beszélgetés, kérdezve kifejtés, előadás, szemléltetés
- munkáltatás (egyéni, de nem önálló): variációs módszer, házi feladat
- individuális (egyéni és önálló tanulás): egyéni feladatok.

Motiváló módszerek:

- páros munka
- csoportmunka
- játék
- szerepjáték (drámapedagógia)
- vita
- kutató-felfedező módszer
- kooperatív módszerek
- projekt módszer
- Stationenarbeit
- Freiarbeit.

A tanulásszervezés alapelvei:

- differentiálás
 - egyéni különbségek figyelembevétele
 - tanítási tartalom, tanítási idő rugalmas kezelése.
- szociális készségek fejlettsége-szociális kompetencia
 - divergens gondolkodás, problémamegoldó képesség, kreativitás, kommunikációs készségek (metakommunikáció), önismeret, önkifejezés, társismeret.
- motiváló módszerek alkalmazása –pl. kooperatív-, projekt módszer, drámapedagógia.

Új tanulásszervezési eljárások:

- A kompetencia alapú oktatás implementációja
- Műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatása
- Pedagógiai módszertan alkalmazása
 - Projekt megszervezése
 - Témahét megszervezése
 - Moduláris oktatási program megszervezése

A projekt és a témahét témáját mindig az adott év munkaprogramja határozza meg.

- Digitális tartalmak, taneszközök oktatási gyakorlatban való használata, digitális készségek fejlesztése.

- Mennyiségi differenciálás
- Minőségi differenciálás
- Tanulási követelmények differenciálása

Ajánlott órátípusok:

- Új ismeretanyag feldolgozása
- Alkalmazás-gyakorlás
- Összefoglalás, ellenőrzés-diagnosztikus mérés

Alkalmazására szánt feladattípusok:

- Problémamegoldó csoportfeladatok
- Alkotó feladatok
- Felfedező, kutató feladatok
- Érvelésre-vitára alkalmas feladatok
- Ellenőrzés, értékelés
- Tábor: A tábor több napos, összefüggő, azonos résztvevői körrel zajló, képzéssel összekötött vagy anélkül szervezett szabadidős rendezvény sorozat.
- Tehetséggondozás, fejlesztés: A tevékenység személyre szabott képzési lehetőség egy-egy területen kiemelkedő képességgel rendelkező diák(ok) számára.
- Téma nap, témahét: Élményszerű, tapasztalati úton való ismeretszerzés, meghatározott témában.
- Versenyek: Előre meghatározott területen tartott szabadidős sporttevékenység, amelynek győzteseit a verseny végén díjazták.
- Vetélkedők: Egy-egy témakörben megrendezésre kerülő, nem rendszeres, ismeretterjesztésre is alkalmas program, amelynek végén a legjobb eredményt elérők díjazásban részesülnek.

4.13 A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A társadalmi tendenciák azt mutatják, hogy tanulóink egyre több negatív hatásnak, veszélynek vannak kitéve. Ezért iskolánk kiemelt feladatának tartja a szociálisan hátrányos körülmények között élő tanulók problémáinak felderítését, kezelését, a hatások mérséklését.

E feladatokat az alábbiakban határozzuk meg:

- nevelési eljárásainkkal a lehető legnagyobb mértékben közelíteni kívánjuk egymáshoz az eltérő anyagi és társadalmi helyzetű tanulóink neveltségi és tudásszintjét
- törekszünk a „másság” elfogadtatására
- évente felmérjük és fokozott figyelmet fordítunk a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulóakra
- gondos felderítőmunkát végzünk az iskolánkba lépő új tanulók – első osztályosok és esetenként más iskolából érkezettek – között
- szeretnénk megtanítani tanulóinkat együtt élni hátrányos helyzetű társaikkal, a rászorulókat a segítség elfogadására

- nem zárkózunk el a nevelési problémával, beilleszkedési zavarral, tanulási nehézséggel küzdő, más iskolából jött diákok fogadásától sem
- a legjobb tudásunk szerint próbáljuk integrálni őket
- felismerve a gyermekekre leselkedő veszélyeket, bekapcsolódtunk a dohányzás, alkohol, drog elleni programokba
- a különleges bánásmódot igénylő vagy valamilyen részképesség- fejlődési zavarral küzdő gyermekek számára biztosítjuk a megfelelő ellátást
- Megemlékezünk a hagyományos ünnepnapokról, (mikulás, karácsony, farsangi bál, húsvét, gyereknap), ápoljuk hagyományainkat, élményt és példát adva azok számára is, akiknél ez otthon nem adatik meg.
- A tanulási nehézségekkel küzdő tanítványainkat korrepetáljuk, napközibe, tanulószobába irányítjuk.
- a kontroll nélküli televíziózás ártalmairól, a számítógép mértéktelen használatáról rendszeresen szólunk a szülői értekezleteken és fogadó órákon
- az osztályfőnökök tartós megbízása lehetővé teszi, hogy a veszélyhelyzetbe kerülő tanulóinkat megfelelő segítségnyújtásban és tanácsadásban részesítsék
- Törekszünk arra, hogy minél több pedagógus szerezzon alapos ismereteket a
 - a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása terén (tanfolyamok, előadások, beszélgetések stb.)
 - a szociális hátrányok enyhítését szolgáló feladatok terén
 - a tanulási kudarcnak kitett tanulók megsegítésében (külső, belső képzések, szakirodalom stb.)
 - a különleges bánásmódot igénylő tanulókkal való foglalkozás terén (továbbképzések, jó gyakorlatok stb.)
- Lehetőségeinkhez képest próbálunk enyhíteni az anyagi gondokon:
 - taneszközök, felszerelések megvásárlásának támogatása
 - tanulmányi kirándulások, színház, mozi, egyéb kulturális rendezvény költségeinek támogatása,
 - ingyenes, kedvezményes ebéd biztosítása,
 - javaslat tétele rendszeres gyermekvédelmi támogatás folyósítására.
 - iskolai alapítványunk bevonása a hátrányos helyzetű gyermekek anyagi megsegítésébe
- Rendszeres kapcsolatot tartunk a fenti csoportok segítségét támogató partnerekkel
 - Tanítványaink szüleivel
 - Gyermek- és Családvédelmi Szolgálat
 - Meixner Ildikó EGYMI
 - gyermekpszichológus
 - védőnő, iskolaorvos
 - rendőrség
 - külső előadók

4.14 Belépés az iskolába, tanulók átvétele, magasabb évfolyamba lépés feltételei

4.14.1 Az első évfolyamba lépés

Iskolánk a kötelező beiskolázási körzetéből – melyet az iskola fenntartója határoz meg – minden jelentkező tanköteles korú tanulót felvesz.

Az első osztályba történő beiratkozás feltétele, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét augusztus 31. napjáig betöltse.

4.14.2 Belépés az intézménybe az iskola magasabb évfolyamain

Intézményünk köteles felvenni a körzetébe tartozó, illetve más településről érkező tanulót, ha szüleivel a beiskolázási körzetünkbe költöznek. Különleges esetekben – ideiglenes tartózkodás, átmeneti elhelyezés – is fogadjuk a tanulókat a tartózkodás jellegének igazolása esetén.

Felvételkor vizsgáljuk, hogy a helyi tantervünk szerint tanult tantárgyak követelményeit teljesítette-e a tanuló. Ennek hiányában csak különbözeti vizsgával kerülhet iskolánkba.

A különbözeti vizsgára való felkészüléshez az iskola segítséget biztosít, de a felkészülésről való godoskodás a szülő feladata.

A második-nyolcadik évfolyamba történő felvételnél be kell mutatni:

- a tanuló anyakönyvi kivonatát;
- a szülő személyi igazolványát;
- az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt;
- az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot.

4.14.3 Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei

Az intézmény tanulója magasabb évfolyamba akkor léphet, ha teljesítette az adott évfolyam minden tantárgyának minimumkövetelményeit. A követelmények teljesítését – nem teljesítését az év közbeni tanulmányi munka illetve az évközi érdemjegyek alapján, év végén osztályzattal minősítjük. A követelmények teljesítését a 2, 3, 4, 5 osztályzatok valamelyike fejezi ki, a nem teljesítést az 1 osztályzat.

Az év végi osztályzat megállapításakor a tanév során szerzett folyamatos értékelések alapján kialakított tanári vélekedés a döntő. A tanári döntést az osztályozó értekezlet véleményezi.

Maximum három - a tanév végén kapott - elégtelen osztályzat esetén a tanköteles tanuló javítóvizsgát tehet, ennek elmulasztása, vagy sikertelen javítóvizsga esetén évfolyamismétléssel folytathatja tanulmányait.

A magasabb évfolyamba lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie, ha

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól,

- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- egy tanítási évben 250 óránál többet mulasztott, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
- a tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát.

Osztályozó vizsgát félévkor, a tanév végén, vagy a következő tanév megkezdése előtt előzetes kiértékelés alapján lehet tenni.

A tanuló a 250 órát meghaladó hiányzásai miatt sem köteles feltétlenül évet ismételni, a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.

A tanuló évet ismételt a szülő írásos kérése alapján.

Ha a tanuló 250 óránál többet mulasztott, és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a nevelőtestület egyedi elbírálással megvonhatja az osztályozó vizsga lehetőségét, és az évfolyam megismétlésére kötelezheti a tanulót.

A szülő kérésére az iskola igazgatója egy alkalommal engedélyezheti az első évfolyam megismétlését akkor is, ha az előírt követelményeket a tanuló teljesítette. Ebben az esetben erről az évről nem kap bizonyítványt a tanuló. Egy alkalommal a magasabb évfolyam is megismételhető.

4.14.4A tanulói jogviszony megszűnése

A tanulói jogviszony megszűnik, az általános iskolai tanulmányok befejezésekor, illetve, ha tanuló az iskolai tanulmányok befejezése előtt átiratkozik más iskolába. A tanulói jogviszony a tanév végén megszűnik annál a tanulónál is, aki még nem fejezte be az általános iskolai tanulmányait, de a tankötelezettségi korhatárt a tanév során már átlépte.

4.15 Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei

4.15.1 Az iskola egészségnevelési elvei

Az iskola minden tevékenységével szolgálnia kell a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését. Ez részletesen az iskola nevelési programjában található az egészségnevelési és környezeti nevelési programban.

Az egészséges életmódra nevelés keretében kívánjuk fejleszteni – elsősorban osztályfőnöki órákon, másrészt a szociálisan hátrányos helyzetű diákokkal való egyéni foglalkozás alkalmával – az alábbi képességeket és készségeket:

- érzelmek alkotó kezelése,
- stresszkezelés,
- önismeret, önbecsülés megerősítése,
- célok megfogalmazása és kivitelezése,
- konfliktuskezelés,

- problémamegoldás, döntéshozás,
- kortárs csoport nyomásának kezelése,
- segítségkérés és segítségnyújtás módjának megismerése,
- elutasítási készségek fejlesztése.

Feladataink:

- A tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődésének biztosítása,
- Az egészség megőrzése,
- A betegségek, balesetek, sérülések elkerülése,
- Pozitív magatartások és szokások kialakítása, folyamatos személyiségfejlesztés,
- Az életmódra vonatkozó helyes döntések,
- Az egészséges életvitel kialakítása,
- A káros függőségekhez vezető szokások - rossz táplálkozás - dohányzás - alkohol – drogok,
- A szexuális kultúra és magatartás kialakítása,
- Családi életre nevelés, felkészítés a felelős párkapcsolatra,
- Elfogadó és segítőkész magatartás kialakítása, a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránt.

Területek

- Udvaron, iskola épületében, valamint tágabb lakóhelyünkön és környékén, kulturált egészségmegőrző környezet kialakítása.
- Az egészség iránti egyéni, családi és közösségi felelősség fejlesztése.
- Élelmezési lehetőségek kiszélesítése.
- Egészségügyi szolgáltatások megismertetése a gyerekekkel.
- Kapcsolatfelvétel egészségügyi és nem egészségügyi intézményekkel, személyekkel.

Az egészséges életmódra nevelés beilleszthető az alábbi tantárgyakba:

- Magyar nyelv
- Irodalom
- Környezetismeret
- Természettudomány
- Technika és tervezés
- Testnevelés

Általános célok:

- helyes döntéshozásra való felkészítés az életmódra vonatkozóan
- egészséges életvitel kialakítása,
- sérült fogyatékos társaink iránti segítőmagatartás kialakítása.

4.15.2 Az iskola környezeti nevelési elvei

A környezeti nevelés csak az iskolai oktatással egységben, attól el nem különítve értelmezhető, mivel a tanulók teljes személyiségére hat. A motiváció kialakítása, megőrzése és fejlesztése minden életkori szakaszt átívelő célunk, mely egyben biztosítja is a folyamatosságot a környezeti nevelés során. A célok meghatározásánál figyelembe vettük a pedagógusok véleményét is, kiemelt hangsúlyt adva a gyakorlatnak, mivel fontosnak tartjuk, hogy elérhető, teljesíthető célokat tűzzünk ki magunk elé.

Első és második évfolyam:

- fejleszteni a tanuló környezete iránti megismerési vágyát, nyitottságát
- játékos átmenettel felkészíteni a tanulási tevékenységre
- elemi ismereteket közvetíteni a tanuló számára
- kielégíteni a gyermek kíváncsiságát
- érzelmi kötöttséget kialakítani a gyermekben a természettel
- kialakítani a gyermekek igényét a szabadban történő játékokra, a pihenésre
- az esztétikus, rendezett környezet iránti igény kialakítása

Harmadik és negyedik évfolyam:

- fejleszteni a tanuló környezete iránti megértési vágyát
- tudatosítani a környezetből megismerhető értékeket
- mintákat adni a természet megismeréséhez
- kialakítani a csoportos és az egyéni megismerés képességét
- az esztétikai nevelés részeként kialakítani a közvetlen környezet rendezettségének igényét
- kialakítani egy természet- és embertisztelő szokásrendszert

Ötödik és hatodik évfolyam:

- képi megismerési formákkal továbbfejleszteni a természettel kialakult kötődést
- stabilizálni a kialakult helyes viselkedési szokásokat
- lehetőséget biztosítani gyakorlati tapasztalatok szerzésére a végzett tevékenységek során
- megalapozni a környezettudatos érdeklődés kulcskompetenciáit
- tovább erősíteni a környezeti tapasztalatszerzés készségét és képességét
- kialakítani az empátia képességét a természeti jelenségekkel kapcsolatosan

Hetedik és nyolcadik évfolyam:

- elvont megismerési formákat is felhasználva továbbfejleszteni a természettel kialakult érzelmi kötődést
- a természetes és épített környezet iránti felelős magatartás kialakításával előkészíteni a társadalomba való beilleszkedést
- fejleszteni a tanuló önismeretét és együttműködési képességét a környezeti problémák iránt érzett felelőssége kapcsán

- kialakítani a gyermekben az emberiség közös problémái megértésének képességét
- a környezetkímélő életmód fontosságának megérttetése a tanulókkal
- a természetközelség igényének, a pozitív jövőképnek a kialakítása

5 Helyi tanterv Dunaszekcső

5.1. Célok és eszközök az oktatás folyamatában

Célok	Eszközök
az oktatás folyamatában	
A nevelés-oktatás bevezető szakaszában a játékosság fokozása.	Pedagógiai módszereinket és tanmeneteinket olyan irányban módosítjuk, hogy a tanulók iskolai motivációját ezzel az eszközzel is növelhessük. Kiemelt teret engedünk az egyéni érdeklődésnek és az egyéni különbségek kezelésének változatos tanulásszervezési eljárások alkalmazásával.
A kezdő szakaszban az iskolai teljesítményelvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok erősítése. A tanulás alapformáinak tanítása	A tanulói közreműködésre építve, az érdeklődés felkeltésére, a problémák felvetésére, a megoldáskeresésre alkalmas módszerek alkalmazása. 4. osztálytól tanulásmódszertan alapjainak elsajáttatása.
Az alapozó szakaszban az iskolai tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek megalapozása. A tanulás tanítása az alapozó szakasz követelményeinek megfelelően.	A képesség együttesek, kulcskompetenciák célzott megalapozása. A tanulásmódszertani ismeretek gyarapítása.
A fejlesztő szakaszban a már megalapozott kompetenciák fejlesztése, bővítése, hatékonyságának növelése.	Az iskolai tudás és tanítás tagolódása változatos tanulásszervezési eljárásokkal.
A terhelésnek a képességekhez és életkorhoz igazítása.	Tantervünk - az oktatási folyamatot irányító dokumentumként – előírja az egyéni képességek figyelembe vételét, és a differenciálás révén megvalósítható egyéni terhelés követelményét, gyakorlatát.
A lemaradó vagy gyengébb képességű tanulók állandó és rendszeres felzárkóztatása.	A tanórák kompetenciafejlesztő szakaszaiban, a méréseknek megfelelő egyéni teljesítményszintekhez igazodva, többszintű tervezés, differenciált oktatás és fejlesztő, felzárkóztató foglalkozások keretében valósítjuk meg a felzárkóztatást.
A tanulók érdeklődésének, felkészültségének, továbbtanulási	Emelt szintű oktatással, tanórai differenciálással, tanórán kívüli tanulási formák biztosításával, versenyeztetéssel. Az

szándékának figyelembevétele,
tehetséggondozás.

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált
nevelése és oktatása.

Nemzetiségi oktatás

érdeklődésnek megfelelő differenciált
célkijelölés a motiváció fenntartása
érdekében.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelése és
oktatása a tanulók lehetőségeihez,
korlátaikhoz és speciális igényeihez igazodva
valósul meg a követelmények kialakítása,
teljesítése és értékelése során. Egyéni
haladási ütem, a szükségletekhez illeszkedő
eljárások biztosításával.

A nemzetiségi iskolai nevelés és oktatás helyi
tanterve a nemzetiségi iskolai oktatás
irányelvére épül.

Helyi tantervünk az iskolában folyó pedagógiai munka tervezését oly módon kívánja segíteni,
hogy a középpontba állítja a tanulók kompetencia alapú tudásának, képességeinek,
személyiségének fejlesztését.

Oktató munkánk során kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy tanítványaink megszerezzék
azokat a kulcskompetenciákat, amelyek elengedhetetlenek a változásokhoz való rugalmas
alkalmazkodáshoz, amelyekre minden egyénnek szüksége van személyes boldogulásához és
fejlődéséhez, az aktív állampolgári léthez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához.

Fejlesztendő kulcskompetenciák:

1. A tanulás kompetenciái
2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi) .
3. A digitális kompetenciák
4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák
5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák .
6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái .
7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A Nemzeti alaptantervben meghatározott kiemelt fejlesztési feladatok beépülnek a műveltségi
területekből kialakított tantárgyak tanterveibe.

5.2. Az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyak, a kötelező és választható tanórai foglalkozások valamint azok óraszámai

5.2.1. Az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyak

A NAT műveltségi területei	Tantárgyak 1-4. évfolyam	Tantárgyak 5-8. évfolyam

Magyar nyelv és irodalom	Irodalom, magyar nyelv	Irodalom, magyar nyelv
Nemzetiségi nyelv és irodalom	Német nyelv és irodalom	Német nyelv és irodalom
Matematika	Matematika	Matematika
Történelem és állampolgári ismeretek	Irodalom Német népismeret	Történelem Állampolgári ismeretek Hon és népismeret Német népismeret
Etika/ hit- és erkölcsstan	Etika / Hit- és erkölcsstan	Etika / Hit- és erkölcsstan
Természettudomány és földrajz	Környezetismeret Irodalom	Természettudomány Földrajz Fizika Biológia Kémia
Művészetek	Ének-zene Vizuális kultúra	Ének-zene Vizuális kultúra Dráma és színház
Technológia	Technika és tervezés Digitális kultúra	Technika és tervezés Digitális kultúra
Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	Testnevelés
Közösségi nevelés		Osztályfőnöki

A könyvtárismeret (innovációk keretében) beépül a magyar nyelv és irodalom, környezetismeret, természetismeret, földrajz, történelem, digitális kultúra tantárgyakba. Tanulásmódszertant oktatunk súlyozottan a tanítási év első hetében, és kiemelten kezeljük oktatását a tanév folyamán is.

5.2.2. Kötelező és választható tanórai foglalkozások valamint azok óraszámai

Az óratervek tartalmazzák:

- az egyes évfolyamok óratervét,
- kötelező óraszámokat
- szabadon tervezhető óraszámokat
- választható óraszámokat
- az évfolyamok összes óraszámát.

Az 1-8. évfolyam tantárgyi rendszere és óraszámja:

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Magyar nyelv és irodalom	7							
Magyar nyelv		3	3	3	2	2	2	2
Irodalom		4	3	3	2	2	2	2
Történelem					2	2	2	2
Állampolgári ismeretek								1
Erkölcstan	1	1	1	1	1	1	1	1
Hon- és népismeret						1		
Német nyelv és irodalom	5	5	5	5	5	5	5	5
Német népismeret	1	1	1	1	1	1	1	1
Matematika	4	4	4	4	4	4	4	4
Környezetismeret			1	1				
Természettudomány					2	2		
Fizika							1,5	1,5
Biológia							1,5	1,5
Kémia							1,5	1,5
Földrajz							1,5	1,5
Ének-zene	1,5	1,5	1	2	2	1	1	1
Vizuális kultúra	1,5	1,5	1	1	1	1	1	1
Dráma és színház					1			
Technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1	
Digitális kultúra			1	1	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5
Közösségi nevelés (osztályfőnöki)					1	1	1	1
Összes	27	27	27	28	31	30	33	33
Rendelkezésre álló órakeret	22	22	22	23	27	26	28	28
Nemzetiségi	3	3	3	3	3	3	3	3

Választható órakeret	2	2	2	2	1	2	2	2

A német nyelv és irodalom csoportbontásban való oktatása tanévenként, az osztályok/csoportok létszámától függően az éves tantárgyfelosztásban kerül meghatározásra.

A heti kötelező tanórai foglalkozások egyéni foglalkozásokra fordított időkeretét a Nkt 27. §-ának (5) bekezdése szerint a tehetség kibontakoztatására, a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatására, a beilleszkedési, tanulási nehézség, magatartási rendellenességgel diagnosztizált tanulók számára, illetőleg az 1-4. évfolyamra járó tanulók eredményes felkészítésére szolgáló differenciált fejlesztést biztosító 1 -3 fős foglalkozásokra fordítjuk. Az évenként rendelkezésre álló időkeret osztályok és évfolyamok közötti felosztását, a foglalkozások jellegét az éves tantárgyfelosztásban határozzuk meg.

Egyéni foglalkozások heti órakerete

Évfolyam	Heti kötelező óra	Osztályok heti időkerete
1-3. évfolyam	25 óra/ osztály	52 óra/osztály
4. évfolyam	27 óra/ osztály	55 óra/ osztály
5-6.évfolyam	28 óra/ osztály	51 óra/ osztály
7-8. évfolyam	31óra/ osztály	56 óra/ osztály

5.2.3. Egyéb tanórai és tanórán kívüli foglalkozások

Iskolaotthon (egész napos iskola)	Az első osztályban (ha a tantárgyfelosztás lehetővé teszi) iskolaotthonos rendszerben tanítunk. Jó tapasztalataink nyomán (ha a feltételek biztosíthatóak) felmenő rendszerben folytatnánk bevezetését.
Napközi 2-4. évfolyam	Napközis csoportot igény szerint szervezünk a tanulónak, amelyről előzetesen minden tanév végén, illetve tanév elején tájékoztatjuk a szülőket. A napközis foglalkozások időtartama napi 4,5 óra az utolsó tanítási óra befejezésétől kezdődően.
Tanulószoza 5-8. évfolyam	- Igény és rendelkezésre álló személyi feltételek esetén - tanulósobai foglalkozást szervezünk, melynek időtartama, kezdete és befejezése az éves iskolai munkatervben kerül rögzítésre.
Sportköri foglalkozások	A sportköri foglalkozásokon való részvétel az iskola minden tanulójának alanyi jogon jár.
Alapfokú művészeti oktatás	Első évfolyamtól kezdve lehetőség van hangszeres oktatás igénybevételére. A rézfúvós hangszereken történő oktatás (szolfézs órákkal kiegészítve) 2 (+1) alkalommal történik.
Alapfokú művészeti oktatás	Az alsó tagozatban heti 1+1 órában társastánc oktatást biztosítunk, ha a szükséges feltételek adottak. Az indítás és az óraszámok az éves munkatervben kerülnek rögzítésre.

Alapfokú művészeti oktatás	A felső tagozatban heti 1 (+1) órában drámapedagógiai oktatást biztosítunk, ha a szükséges feltételek adottak. Az indítás és az óraszámok az éves munkatervben kerülnek rögzítésre.
Szakkörök	Megfelelő számú jelentkező és rendelkezésre álló személyi feltételek esetén szakköri foglalkozásokat indítunk, melynek számát minden tanévben az éves munkatervben rögzítjük.
Úszásoktatás	A 1-2. évfolyamos tanulók részvételével, heti egy órában délutánonként kerül megszervezésre.
Boldogságóra	A programhoz önkéntes jelleggel kapcsolódhatnak osztályok, az osztályfőnök megítélése alapján.
Projekt	A projekt időpontját és témáját a mindenkor évi iskolai munkaterv tartalmazza. A tanítási napok és órák számába beszámítandók.
Témahét	A témahét időpontját és témáját a mindenkor évi iskolai munkaterv tartalmazza. A tanítási napok és órák számába beszámítandók.
Habilitáció, rehabilitáció	Mindig a gyerek szükségleteinek megfelelően a szakértői vélemény és a hatályos jogszabályok alapján.

A Boldogságórák:

A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, amelyek fokról fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit. Az egyes témakörök sorrendben:

1. Boldogságfokozó hála
2. Optimizmus gyakorlása
3. Kapcsolatok ápolása
4. Boldogító jócselekedetek
5. Célok kitűzése és elérése
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömek élvezete
8. Megbocsátás
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

5.2.4. A tanítási órák keretében meg nem valósítható foglalkozások - nem tanórai tananyag átadási formák

A helyi tantervben meghatározott követelmények egy része a tanórai részvételen túl, tanórán kívül szervezett foglalkozásokon való részvétellel teljesíthetők. Ilyenek:

Tanulmányi kirándulások	A tanítási napok és tanítási órák számába beszámítható tematikus évfolyam kirándulások lehetőség szerint minden évfolyamon. A kirándulások terve és időpontja az éves iskolai munkatervben kerül meghatározásra. A tanulmányi kirándulás költségeit a szülő fedezi. A szülő dönthet úgy, hogy gyermeke a tanulmányi kiránduláson nem vesz részt.
Erdei iskola	Csak megfelelő számú jelentkező esetén.

	Többnapos, bentlakásos, erdei környezetben zajló tanulási forma. Programját, követelményeit és értékelését az Erdei iskola projektterve tartalmazza. Az étkezés, szállás és utazás költségeit a szülő fedezi. A szülő dönthet úgy, hogy gyermeke az erdei iskola programon nem vesz részt.

5.2.5. Sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése-oktatása

Iskolánk Szakmai alapidokumentumában rögzítetten és az iskola nevelési programjában részletezetten - integrált nevelés keretében gondoskodik azoknak a sajátos nevelési igényű tanulóknak a neveléséről és oktatásáról, akik a beiskolázási körzetünkbe tartoznak, és a szakértői bizottság integrált nevelés-oktatás keretében látja biztosítottak képzésüket, valamint az intézményünket kijelöli, nevesíti a szakértői véleményben

5.2.6. A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrált oktatása

Iskolánkban halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrált oktatása folyik. Az integrációs és képesség - kibontakoztató program a 2010/11. tanévben került bevezetésre minden osztályban. Tanévekre lebontott programját a nevelőtestület által tanévenként elfogadott az intézményi IPR stratégiai- és éves cselekvési és ütemterv tartalmazza. Az intézmény a tantestület döntése alapján vesz részt a programban.

5.2.7. Kompetencia alapú oktatás implementációja

A kompetencia alapú oktatás a 2009/2010. tanévtől a Társadalmi Megújulás Operatív Program/TÁMOP 3. 1. 4./08/2-2009-0185 Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés innovatív intézményekben című projekt megvalósításával épül be helyi tantervünkbe.

Általános alapelvek

Az iskolánkban dolgozó minden pedagógussal szembeni elvárásunk a kompetenciafejlesztés minimális feltételeinek biztosítása valamennyi tanórán és tanórákon kívüli foglalkozáson:

- tanulóközpontú, differenciált módszertan
- személyre szabott tanulási stratégiák
- motiváció, önszabályozó stratégiák kialakítása
- változatos tanulásszervezési megoldások
- tevékeny tanulói magatartásra épülő tanári munka
- kooperáció és csapatmunka (tanulók, tanárok)
- megváltozott pedagógus-szerep: új kompetenciák
- befogadó iskola, együttnevelés
- IKT alapú támogatás

5.3. Az előírt tananyag és követelményei

Az előírt tananyagok és követelmények az alábbiak szerint kerülnek meghatározásra:

Az iskola <i>tantárgyi rendszerében megjelölt tantárgyak</i> - céljai, feladatai, fejlesztési követelményei, - az ismeretanyag témakörei és tartalma, - az évfolyamonként belépő tevékenységi formák, - a továbbhaladás feltételei	110/2012.(VI.4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról A Kormány 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról Az emberi erőforrások minisztere 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelete 1–2. számú melléklete - Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyamára - Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyamára
<i>A sajátos nevelési igényű tanulók integrált oktatása</i> <i>A német nyelv és irodalom nyelvoktató kisebbségi oktatás,</i> -fejlesztési feladatai -a kisebbségi nyelv- és irodalom, a népismeret időkerete -a kisebbségi nyelv- és irodalom feladatai, fejlesztési feladatok -kisebbségi népismeret fejlesztési feladatai részletes fejlesztési feladatok	32/2012.(X.8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról 17/2013.(III.1.) EMMI rendelet A nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
<i>Halmazottan hátrányos helyzetű tanulók integrált oktatása</i>	20/2012.(VIII.31.)EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről 171- 172.§-a alapján
Fogyasztóvédelemmel összefüggő iskolai feladatok Közlekedésre nevelés Társadalmi bűnmegelőzés Áldozattá válás elkerülése Erőszakmentes konfliktuskezelés Korszerű természettudományos ismeretek Egészségfejlesztés Környezetvédelem	Az ismeretek és azok gyakorlati alkalmazására felkészítést a helyi tantervként választott kerettantervek biztosítják. Az ismeretek és a gyakorlati alkalmazásra való felkészítés feladatait egyrészt a tantárgyak tananyagába építve, tanórákon, másrészt tanórán kívüli alkalmakkor (vetélkedők, versenyek, rendezvények) valósítjuk meg.

Az iskola helyi tantervében a kötelező tanítási órák keretében tanított tantárgyak tananyagai és követelményei teljes egészében megegyeznek

- az oktatásért felelős miniszter által engedélyezett kerettantervekkel, melyet a függelék tartalmaz elektronikus adathordozón.
- A tantárgyak követelményei megegyeznek a kerettantervekben meghatározott követelményekkel.
- Ezen kerettantervek megfelelnek a kompetenciaalapú oktatás kritériumainak.
- A kerettantervek méreteik miatt ezen program függelékében elektronikus adathordozón található meg.

Az iskola helyi tantervében meghatározott tananyag elsajátítása, a követelmények teljesítése csak a szabadon választott kötelező tanítási órákon való részvétellel teljesíthető.

Az iskolába történő beiratkozás jelenti a szabadon választott kötelező tanítási órákon való részvétel vállalását.

Adott tantárgyat tanító pedagógus illetve az osztályfőnök feladata a helyi tantervre épülő tanmenetek gondozása és szükség szerinti átdolgozása.

5.4. Német nemzetiségi kisebbségi nevelés és oktatás

(hagyományos nyelvoktató kisebbségi oktatási forma)

A kisebbségi nevelés és oktatás célja és feladata megegyezik a többségi oktatásával. Sajátossága, hogy intézményi feltételek között biztosítja a nemzetiségi német nyelv tanulását, a német nemzetiségi történelmi kultúra megismerését, a hagyományörzést és teremtést, a kisebbségi jogok megismerését és gyakorlását. A kisebbségi nevelés-oktatás irányadó dokumentumai biztosítják hogy tanulóink tudása megfeleljen a közös és kötelező követelményeknek.

A nyelvoktatás osztálykeretben, illetve csoportbontásban folyik.

A nyelv oktatásához a hivatalos tankönyvjegyzéken szereplő, a nemzetiségi oktatás számára kiadott tankönyveket és munkafüzeteket, valamint a nyelvtanárok által összeállított feladatlapokat használjuk.

Az osztályozás és értékelés az általános elvek és módszerek alapján történik.

Személyi –tárgyi feltételek

Az oktató-nevelő munka személyi feltételei biztosítottak az intézményben.

Intézményünk biztosítani tudja a német nemzetiségi nyelv oktatásához és a nemzetiségi programok megvalósításához szükséges tárgyi-dologi feltételeket.

Tanulók

A tanulók összetétele rendkívül heterogén. Vannak nemzetiségi német családokból, vegyes házasságokból, magyar családból érkező tanulóink. Egy dologban a tanulók többsége egyforma. Otthonról nem vagy csak kevésbé hozzák magukkal a német nyelv ismeretét. A nemzetiségi német családokban már alig beszélnek a német nyelvet, a nagyszülők is könnyebben szólnak meg magyarul, mint németül.

Szóbeli készségek fejlesztése terén kitűzött célok

- a) Beszédértés, beszéd: a tanulók
legyenek képesek a német nyelvű kommunikációra,
ismerjék meg a nonverbális kommunikáció lehetőségeit,
értsék meg a beszélgetőpartnert,
értsék meg a tömegkommunikációs eszközök német nyelvű adásait (rádió, televízió, filmek),
legyenek képesek párbeszéd folytatására,
legyenek képesek szövegek összeállítására és elemzésére, - tudják magukat a köznyelven kifejezni,
beszédnél törekedjenek a nyelvtani helyességre,
szókincse a 8. évfolyam végére érje el az 1700 szót
- b) Olvasás, szövegértés: a tanuló

lelje örömét az olvasásban,
fejlődjön ki benne a szövegértés,
ismert témákhoz kapcsolódó szövegeket értsen meg és tudja feldolgozni,
legyen képes a nyomtatott médiák használatára,
legyen képes információszerzésre,
tudjon szótárakat, segédeszközöket használni.

Írásbeli készségek terén elérendő célok

A tanuló

írásbeli kreatív képességei fejlődjenek ki,
ismerje meg a fontosabb szövegszerkezeteket,
tudja gondolatait írásban kifejezni,
írásbeli munkáinál törekedjen a nyelvtani és helyesírási szabályok betartására.

Sajátos aspektusok

Fejlesszük ki tanulóinkban a nemzetiségtudatot.
Ismerje meg a tanuló a nemzetiségi lakosság történelmét és kultúráját.
Ismerje a német nyelvű országokat, azok kulturális értékeit.
Fejlesszük ki bennük az érdeklődést a multikulturális értékek iránt.
Ismerje meg a tanuló a számára leghatékonyabb tanulási módszereket.

A német nemzetiségi népismeret tananyagát külön tantárgyként oktatjuk. Egyes tananyagait a tanórán kívüli tevékenységek keretében dolgozzuk fel.

Kiemelt feladataink

- A kisebbségi nyelv művelt köznyelvi szinten történő elsajátításának elősegítése.
- A szokások és hagyományok megismertetése és ápolása.
- A történelem, az anyanyelvi kultúra oktatása.
- Az anyaország életének, kultúrájának megismertetése.
- A kisebbség nyelve, tárgyi és szellemi kultúrájának tudatossá tétele
- Iskolánk külső megjelenésén is mutakozzék a német nemzetiségi kultúra, hagyományápolás: német faliújság, népviselet bemutatása.

5.5. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

Iskolánkban a nevelő-oktató munka során csak olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép stb.) használunk a tananyag feldolgozásához, amelyek szerepelnek a hivatalos tankönyvjegyzéken.

A tankönyvek kiválasztásában a pedagógus szabadsága érvényesül azzal a megkötéssel, hogy a tankönyv kiválasztása során egyeztetni köteles a munkaközösséggel, továbbá figyelemmel kell lennie arra, hogy a felmenő rendszerű egymásra épülés biztosított legyen. Ugyanez az eljárás vonatkozik az eszközök, tanulmányi segédletek kiválasztására is (pl. tornafelszerelés, rajzfelszerelés).

A tankönyvekkel, tanulmányi segédletekkel szemben támasztott tartalmi és minőségi kritériumok:

- feleljenek meg az iskola helyi tantervének
- feleljenek meg a tartósság kritériumának,
- a tankönyvek szakmailag hiteles tananyagot közvetítsenek,
- feleljenek meg a tanulók életkori sajátosságainak,
- feleljenek meg a kompetencia alapú oktatás alapelveinek
- jól struktúrált szerkezetű, megfelelő betűtípusú, betűméretű legyen,
- az ábra és képanyag igazodjon a tananyag tartalmához,
- legyen hozzá digitális tananyag,

- a tananyag feldolgozását illetően elsősorban az induktív, a heurisztikus és a kooperatív tanulásra épülő módszereket részesítsék előnyben,
- differenciált tanítást támogató legyen,
- az egyéni haladást jól szolgálja,
- helyezzen hangsúlyt a képességfejlesztésre,
- a mindennapi élethez kapcsolódó nyelvezetű legyen,
- feladatokban gazdag és változatos legyen,
- ösztönözzön az önálló tanulásra,
- külső megjelenésében esztétikus legyen.

5.6.1. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

Az 1–2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése a későbbi haladásra nézve rendkívül fontos feladat.

Kiemelten fontosnak tartjuk továbbá, hogy iskolánk:

- óvja és fejlessze tovább az iskolába lépő kisgyermekben a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot
- vezesse át a gyermeket az óvoda játékközpontú tevékenységéből az iskolai tanulás tevékenységközpontú vagy sajátélményű rendszerébe
- teremtsen esélyt a sikeres iskolai pályafutás biztonságos megalapozásához, az egységes műveltségbeli alapok megszerzéséhez, személyre szóló fejlesztéssel és értékeléssel
- kezdetektől fordítson figyelmet a megfelelő tanulási módszerek elsajátíttatására
- alakítsa ki a gyermekben a sikeres továbbhaladáshoz szükséges fegyelem, figyelem, kötelességérzet minden formáját
- a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával, helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával készítse őket a továbbhaladásra.

A 3–4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat harmadik–negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítményelvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Fokozatosan előtérbe kerül a NAT elveiből következő motiválási és tanulásszervezési folyamat.

Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy iskolánk:

- tegye fogékonnyá a tanulót saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok, majd a nagyobb közösségek értékei iránt
- a tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában elemi ismereteket közvetítsen, alapvető képességeket és alapkészségeket fejlesszen
- a tanulók fejlettségére és fejlesztési szükségleteire ügyelve, differenciálással fokozatosan növelje a terhelést és teljesítményelvárásokat
- a tanulásszervezés változatos módjaival motiválja a tanulót a magasabb teljesítményre

Az 5–6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy iskolánk:

- folytassa az előző évek munkáját, a képességek, a készségek, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség együttesek fejlesztését, esélyt adva az eredményesebb munkára
- a szakrendszerű oktatással fektessen hangsúlyt a tudástartalmak megalapozásának folytatására
- a 10-12 éves tanulók esetében az ismeretszerzés folyamatában a képi gondolkodás fejlesztése kerül előtérbe, amely a tapasztalatra, a felfedezésre épül
- a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével; az önálló tanulás és az önművelés alapozásával segítse a továbbhaladásban

A 7–8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozat hetedik–nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaeorientációra.

Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy iskolánk:

- hangsúlyt helyezzen az elvont fogalmi és az elemző gondolkodás képességének fejlesztésére
- mintákat adjon az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozza a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait;
- a tanulókat érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően készítse fel a továbbtanulásra
- készítsen fel az önművelésre
- neveljen önálló munkára és gondolkodásra, a tanulási tevékenység tudatos, intenzív alkalmazására
- az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával járuljon hozzá
- helyezzen hangsúlyt a környezetvédelem, a fenntartható életmód fontosságára,
- fejlessze, bővítse az együttműködésre építő kooperatív tanulási technikákat és tanulásszervezési módokat
- fejlesztő értékeléssel és az önértékelés képességének fejlesztésével, az önismeret alakításával az együttműködés értékét tudatosítsa a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban
- alapozza meg a felkészülést a jogok és a kötelességek törvényes gyakorlására, készítse fel a tanulókat a társadalomba való beilleszkedésre

5.6.2. Mindennapos testnevelés

Óvodás és iskolás korban még remény van arra, hogy a gyerekekben kialakítható a rendszeres testmozgás igénye, továbbá megalapozhatók a helyes táplálkozási szokások, rögzíthetők az egészséges életvitel alapelemei. Mindezt az iskola egészségnevelési programja célul tűzte ki a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítését a testmozgás különböző eszközeivel, lehetőségeivel.

A mindennapi testnevelés céljai:

- Tanulóinkban felkelteni a rendszeres testmozgás, az egészséges életmód iránti igényt, elsajátíttatni az ehhez szükséges elméleti és gyakorlati tudnivalókat, ismereteket.
- Tudatosítani a tanulóknál a saját szervezetük felépítésének és működésének legalább alapfokú tudnivalóit.
- A testnevelés, sport segítségével kialakítani a tanulóknál a mindennapi életéhez szükséges alapvető tulajdonságokat, készségeket: akaraterő, szorgalom, kitartás, becsületesség, szabályok

betartása, a társak tisztelete, segítése, a csapatmunka szerepe, az idegi és fizikai állóképesség, az egészséges önbizalom, a céltudatosság stb.

- Megismertetni a tanulókat a társadalmi élet alapvető elvárásaival, a megfelelő viselkedéskultúrával, az alapvető erkölcsi követelményekkel, az önvédelem alapjaival.

Egészségügyi és pedagógiai szempontok:

A fenti célok elérése érdekében a következő sajátos egészségügyi és pedagógiai szempontoknak kell érvényesülniük, megjelenniük a tanítási órákon, egyéb foglalkozásokon:

- Minden tanuló minden tanítási napon részt vesz a testmozgás-programban.
- Minden testnevelési órán és sportfoglalkozáson figyelünk a keringési és légzőrendszer megfelelő terhelésére.
- Minden testnevelési órán, foglalkozáson van gimnasztika, valamint a helyes testtartást szolgáló gyakorlatsor, légzőtorna.
- A testnevelési tananyag egészében betartandóak a gerinc- és ízületvédelmi szabályok.
- Fontos feladat a tanulók fizikai és motorikus képességeinek mérése.
- Fontosnak tartjuk, hogy minden testnevelési óra, sportfoglalkozás örömet, sikerélményt jelentsen az eltérő adottságú tanulóknak is.
- Alapvető, hogy érvényesüljenek a sport személyiségfejlesztő hatásai.
- Fontos, hogy minden foglalkozáson szerepeljenek életmód-sportok, amelyeket egy életen át lehet folytatni.

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját a köznevelési törvény 27. § (11) bekezdésének alapján szervezzük meg a következő módon:

Iskolánk biztosítja a mindennapos testnevelést a heti öt óra keretében, amelyből legfeljebb heti két órát a tanulók kiválthatnak a kerettanterv testnevelés tantárgyra vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott oktatásszervezési formákkal, iskolai sportkörben való sportolással, sportszervezet keretei között szervezett edzéssel (utóbbit igazolniuk kell).

5.6.3. A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai

A tantárgyfelosztás az iskola pedagógus-erőforrásainak optimális kihasználásával készül úgy, hogy minden osztály és tanulócsoporthoz számára biztosítsa a szakos ellátást. Ugyanakkor tantárgyfelosztásunknak biztosítania kell azt is, hogy minden pedagógus számára heti 24 óra tanítási órát vagy egyéb foglalkozást biztosítson. Az iskola méretéből adódóan a pedagógusok szülői-tanulói oldalról történő kiválasztására ezért általában nincs lehetőség.

Pedagógiai programunk szerint szabadon választhatóak iskolánkban a szakköri foglalkozások. A választható foglalkozások közé tartoznak a délutáni sportfoglalkozások is. Szabadon választható a zeneoktatás is.

5.6.4. Az iskolánkban alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek

Tanulásszervezési eljárások, pedagógiai módszerek, foglalkoztatási formák, programok

Olyan emberekké kívánjuk nevelni diákjainkat, akik képesek egészséges életvitelre, testileg, szellemileg és erkölcsi szempontból egyaránt ép életmódra, rendelkeznek az önképzés, a megújulás és a helyes alkalmazkodás képességével, akikre jellemző a kötelességtudat, a munka tisztelete és megbecsülése, a tudás értékelése. Célunk a szilárd, biztos ismereteket nyújtó, a munkába állást és a továbbtanulást egyaránt biztosító ismeretek átadása, a tanulók képességeinek és személyiségének sokoldalú kibontakoztatása saját életének és egyéniségének javára.

Iskolánk feladata, hogy a tanulókat a XXI. századra felkészítse, azaz számukra hasznosítható tudást adjon, és olyan készségek, képességek birtokába juttassa őket, amelyek segítségével a változó munkaerő-piaci igényekhez alkalmazkodni tudnak.

Ennek érdekében a hagyományos tanulásszervezési módszerek mellett további sajátos pedagógiai módszereket alkalmazunk az oktatás –nevelés folyamatában, élményszerűbbé, változatosabbá téve ezzel az oktatást, biztosítva a tanulók figyelmének fenntartását, a különböző képességű tanulók esélyegyenlőségét.

A tanulásszervezés módszerei

Alapmódszerek:

- tanári magyarázat (frontális tanítás): beszélgetés, kérdezve kifejtés, előadás, szemléltetés
- munkáltatás (egyéni, de nem önálló): variációs módszer, házi feladat
- individuális (egyéni és önálló tanulás): egyéni feladatok.

Motiváló módszerek:

- páros munka
- csoportmunka
- játék
- szerepjáték (drámapedagógia)
- vita
- kutató-felfedező módszer
- kooperatív módszerek
- projekt módszer
- Stationenarbeit
- Freiarbeit.

A tanulásszervezés alapelvei:

- differenciálás
 - egyéni különbségek figyelembevétele
 - tanítási tartalom, tanítási idő rugalmas kezelése.
- szociális készségek fejlettsége-szociális kompetencia
 - divergens gondolkodás, problémamegoldó képesség, kreativitás, kommunikációs készségek (metakommunikáció), önismeret, önkifejezés, társismeret.

- motiváló módszerek alkalmazása –pl. kooperatív-, projekt módszer, drámapedagógia.

Új tanulászervezési eljárások:

- A kompetencia alapú oktatás implementációja
- Műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatása
- Pedagógiai módszertan alkalmazása
 - Projekt megszervezése
 - Témahét megszervezése
 - Moduláris oktatási program megszervezése

A projekt és a témahét témáját mindig az adott év munkaprogramja határozza meg.

- Digitális tartalmak, taneszközök oktatási gyakorlatban való használata, digitális készségek fejlesztése.
 - Mennyiségi differenciálás
 - Minőségi differenciálás
 - Tanulási követelmények differenciálása

Ajánlott órátípusok:

- Új ismeretanyag feldolgozása
- Alkalmazás-gyakorlás
- Összefoglalás, ellenőrzés-diagnosztikus mérés

Alkalmazására szánt feladattípusok:

- Problémamegoldó csoportfeladatok
- Alkotó feladatok
- Felfedező, kutató feladatok
- Érvelésre-vitára alkalmas feladatok
- Ellenőrzés, értékelés
- Tábor: A tábor több napos, összefüggő, azonos résztvevői körrel zajló, képzéssel összekötött vagy anélkül szervezett szabadidős rendezvény sorozat.
- Tehetséggondozás, fejlesztés: A tevékenység személyre szabott képzési lehetőség egy-egy területen kiemelkedő képességgel rendelkező diák(ok) számára.
- Téma nap, témahét: Élményszerű, tapasztalati úton való ismeretszerzés, meghatározott témában.
- Versenyek: Előre meghatározott területen tartott szabadidős sporttevékenység, amelynek győzteseit a verseny végén díjazták.
- Vetélkedők: Egy-egy témakörben megrendezésre kerülő, nem rendszeres, ismeretterjesztésre is alkalmas program, amelynek végén a legjobb eredményt elérők díjazásban részesülnek.

5.6.5. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A társadalmi tendenciák azt mutatják, hogy tanulóink egyre több negatív hatásnak, veszélynek vannak kitéve. Ezért iskolánk kiemelt feladatának tartja a szociálisan hátrányos körülmények között élő tanulók problémáinak kezelését, a tanulók veszélyeztetettségének megelőzését, illetve megszüntetését. E feladatokat az alábbiakban határozzuk meg:

- A rossz anyagi helyzetben levő, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű diákok segítésének formái:
 - részvételünk a képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítésben (IPR)
 - taneszközök, felszerelések megvásárlásának támogatása
 - tanulmányi kirándulások, színház, mozi, egyéb kulturális rendezvény költségeinek támogatása,
 - ingyenes, kedvezményes ebéd biztosítása,
 - javaslat tétele rendszeres gyermekvédelmi támogatás folyósítására.

- Törekszünk arra, hogy minél több pedagógus szerezzon alapos ismereteket a
 - a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása terén (tanfolyamok, előadások, beszélgetések stb.))
 - a szociális hátrányok enyhítését szolgáló feladatok terén
 - a tanulási kudarcnak kitett tanulók megsegítésében (külső, belső képzések, szakirodalom stb.)
 - a különleges bánásmódot igénylő tanulókkal való foglalkozás terén (továbbképzések, jó gyakorlatok stb.)

- Rendszeres kapcsolatot tartunk a fenti csoportok segítését támogató partnerekkel (Gyermek- és Családvédelmi Szolgálat, Gyámhatóság, Meixner Ildikó EGYMI, pszichológus, pszichiáter, gyógypedagógus, szociális munkás stb.)
- A tanulók jogainak fokozott védelme.
- Az életmódprogram keretében rendszeres felvilágosító munka végzése az osztályfőnök, a szaktanárok, védőnő, iskolaorvos, rendőrség, külső előadók segítségével (drog, alkohol, dohányzás).
- Rendszeres kapcsolattartás a tanulók szüleivel.
- A veszélyeztetett, illetőleg halmozottan hátrányos helyzetű tanulók helyzetének különös gonddal történő figyelemmel kísérése.

5.7. Belépés az iskolába, tanulók átvétele, magasabb évfolyamba lépés feltételei

5.7.1. Az első évfolyamba lépés

Feltételeit a köznevelésről szóló törvény szabályozza. E szerint a beiratkozáshoz szükséges együttes feltétel:

- megfelelő életkor,
- óvodai szakvélemény

Az első évfolyamra történő beiratkozáson be kell mutatni:

- a gyermek személyi igazolványát és lakcímkártyáját
- a gyermek felvételét javasoló óvodai szakvéleményt;
- a Járási Szakértői Bizottság felvételt javasoló szakvéleményt (ha a gyermek nem volt óvodás, vagy ha az óvoda a nevelési tanácsadó vizsgálatát javasolta);
- szükség esetén a Megyei Szakértői Bizottság szakvéleményét.

Alkalmazott eljárások:

- szülők tájékoztatása
- beiratkozás
- leendő elsősök szülői értekezlete

5.7.2. Belépés az intézménybe az iskola magasabb évfolyamain

Intézményünk köteles felvenni a körzetébe tartozó, illetve más településről érkező tanulót, ha szüleivel a beiskolázási körzetünkbe költöznek. Különleges esetekben – ideiglenes tartózkodás, átmeneti elhelyezés – is fogadjuk a tanulókat a tartózkodás jellegének igazolása esetén.

Felvételkor vizsgáljuk, hogy a helyi tantervünk szerint tanult tantárgyak követelményeit teljesítette-e a tanuló. Ennek hiányában csak különbözeti vizsgával kerülhet iskolánkba. A különbözeti vizsgára való felkészüléshez az iskola segítséget biztosít, de a felkészülésről való gondoskodás a szülő feladata.

5.7.3. Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei

Az intézmény tanulója magasabb évfolyamba akkor léphet, ha teljesítette a tantárgyi tantervekben előírt továbbhaladási követelményeket. A követelmények teljesítését a nevelők a tanulók év közbeni tanulmányi munkája, illetve érdemjegyei alapján bírálják el.

A tanuló magasabb évfolyamba lépésének feltétele a tantárgyi tantervekben előírt továbbhaladási követelmények sikeres teljesítése. Maximum három - a tanév végén kapott - elégtelen osztályzat esetén a tanköteles tanuló javítóvizsgát tehet, ennek elmulasztása, vagy sikertelen javítóvizsga esetén évfolyamismétléssel folytathatja tanulmányait.

A szülő kérésére az iskola igazgatója egy alkalommal engedélyezheti az első évfolyam megismétlését akkor is, ha az előírt követelményeket a tanuló teljesítette. Ebben az esetben erről az évről nem kap bizonyítványt a tanuló. Egy alkalommal magasabb évfolyam is megismételhető.

Az első évfolyamra felvett tanulót a szakértői és rehabilitációs bizottság vagy a nevelési tanácsadó szakértői véleménye alapján az igazgató mentesítheti az értékelés és minősítés alól. Ha a tanulót mentesítették az értékelés és minősítés alól, az első évfolyamot a többi tanulóval azonos osztályban előkészítő évfolyamként végzi és fejezi be. Az előkészítő évfolyam során a tanuló játékos felkészítés keretében készül az iskolai követelmények teljesítésére.

Előkészítő évfolyamra a tanuló csak egy tanéven keresztül járhat, és csak abban az esetben, ha tanulmányait legkésőbb a hetedik életévében megkezdte. A következő tanévben osztályozás nélkül újra kezdheti tanulmányait az első évfolyamon.

Valamennyi tantárgyból év végi osztályzatot és bizonyítványt kapnak tanulóink. Az év végi osztályzat megállapításakor a tanév során szerzett folyamatos értékelések alapján kialakított tanári vélekedés a döntő. A tanári döntést az osztályozó értekezlet véleményezi.

- Felsőbb osztályba az a tanuló bocsátható, aki valamennyi tantárgyból legalább elégséges osztályzatot kapott.

- Az a tanuló, aki maximum három tárgyból elégtelen osztályzatot szerzett, felsőbb osztályba csak sikeres javítóvizsga után léphet. Ennek elmulasztása, vagy sikertelen javítóvizsga esetén évfolyamismétléssel folytathatja tanulmányait.

A magasabb évfolyamba lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie, ha

- az iskola igazgatója felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól;

- az iskola igazgatója engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse;

- egy tanítási évben 250 óránál többet mulasztott,

- egyéni tanulmányi rend szerint tanult.

Osztályozó vizsgát félévkor, a tanév végén, vagy a következő tanév megkezdése előtt előzetes kiértékelés alapján lehet tenni.

Ha a tanuló 250 óránál többet mulasztott, és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a nevelőtestület egyedi elbírálással megvonhatja az osztályozó vizsga lehetőségét, és az évfolyam megismétlésére kötelezheti a tanulót.

5.7.4. A tanulói jogviszony megszűnése

A tanulói jogviszony megszűnik, az általános iskolai tanulmányok befejezésekor, illetve, ha tanuló az iskolai tanulmányok befejezése előtt átiratkozik más iskolába. A tanulói jogviszony a tanév végén megszűnik annál a tanulónál is, aki még nem fejezte be az általános iskolai tanulmányait, de a tankötelezettségi korhatárt a tanév során már átlépte.

5.8. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái, a tanulói teljesítmények mérése, értékelése

5.8.1. Értékelés

Az iskolai értékelésben a Nkt törvény 54. §-ában meghatározott érdemjegyeket alkalmazzuk. Évközi értékeléskor minden pedagógus a módszertani szabadság jegyében szabadon alkalmazhat értékelő szimbólumokat. Tantestületünk az értékelés rendszerességét előtérbe helyezve szabályozza a minimális osztályzatok számát. Minden tanulónak rendelkeznie kell félévente a tantárgy heti óraszámának megfelelő +2 érdemjeggyel.

Az értékelés célja:

- a tanulók minősítése
- visszajelzés a szülőnek, iskolának a tanuló tudásáról, az esetleges hiányosságokról.

Az értékelésnél figyelembe kell venni az írásbeli és szóbeli ellenőrzést, az órai aktivitást, a tanórán kívüli tevékenységet, a versenyeken való részvételt.

Az értékelés módja:

- A tanulók teljesítményét szövegesen értékeljük az első évfolyamon és a második évfolyam félévében.
- A második évfolyam második félévétől az értékelés az ötfokú skála alkalmazásával történik.

Az előírt követelmények teljesítését az egyes szaktantárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrizzük. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.

- Az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma tananyagát és követelményeit átfogó témazáró dolgozatot írnak.
- Két témazárónál többet egy napon nem lehet íratni.
- A témazáró dolgozatokat egy héttel előbb be kell jelenteni.

A tanulók tantárgyi teljesítményének értékelési szempontjai:

- Minden tantárgy esetén témakörönként vagy egy-egy fontosabb képesség alapján minősítjük a tanulók teljesítményét.
- A minősítés során a tanuló fejlődését emeljük ki; képességei fejlődését, a változás tendenciáit.
- A tanulmányi követelményekhez viszonyított teljesítményét értékeljük.

- A számonkérés módszereinél, az értékelésnél figyelembe vesszük a tanuló speciális helyzetét (pl. SNI tanuló). A tanuló kifejezett kérésére is helyt adunk ennek a lehetőségnek.

7.8.2. Értékelés a pedagógiai szakaszokban

Értékelés a bevezető és kezdő szakaszban

Az első évben és a második évfolyam első félévében a szöveges értékelést alkalmazzuk.

Az értékelés ezen módjával lehetővé válik és alapvető elvként a gyakorlatban érvényesíthető a gyerek érdeklődésének, adottságainak, tulajdonságainak, életkori sajátosságainak, saját fejlődési ütemének figyelembe vétele. A hangsúly az érés, fejlődés, a tanulás folyamat jellegének az elfogadásán van.

	<i>1. évfolyamon</i>	<i>2. évfolyamon</i>	<i>3 - 4. évfolyamon</i>
Félévkor	Fejlesztő szöveges értékelés előmeneteli napló alapján.	Minősítő szöveges értékelés előmeneteli napló alapján.	Értékelés osztályzattal.
Év végén	Bizonyítványban – fejlesztő szöveges értékelés.	Bizonyítványban- osztályzattal.	

Minősítő értékelési formák: Kiváló (5), Jó (4), Megfelelt (2, 3), Felzárkóztatásra szorul (1)

Ha a tanuló "felzárkóztatásra szorul" minősítést kap, az iskolának a szülő bevonásával értékelni kell a tanuló teljesítményét, fel kell tárni a tanuló fejlődését, haladását akadályozó tényezőket, és javaslatot kell tenni az azok megszüntetéséhez szükséges intézkedésekre.

A szöveges értékelés részletes és konkrét fokozatait a munkaközösség dolgozza ki.

A szöveges értékelés célja

- a helyes önértékelés alakítása, a reális énkép, önismeret kialakulásának segítése,
- szorongásmentes tanulás-tanítás biztosítása,
- segítő információk adása a szülőknek, kisdíjaknak a továbblépéshez, fejlődéshez.

A szöveges értékelésre vonatkozó elvárások

A szöveges értékelés csak akkor tölti be funkcióját, ha

- fejlesztésközpontú, a tanuló önmagához mért fejlődését helyezi a középpontba,
- személyre szóló és ösztönző jellegű,
- a tanítási-tanulási folyamatban megerősítő, korrigáló, fejlesztő szerepet tölt be,
- szolgálja a Pedagógiai programban megfogalmazott, a személyiségfejlesztésre vonatkozó célok megvalósulását,
- összhangban van a helyi tantervi rendszer és a kimunkált értékelési koncepció között,
- árnyalt és differenciált,
- nyelvi megformáltságában érthető mind a tanuló, mind a szülő számára.

A szöveges értékelés szempontjai

- ismeretszerzésben, alkalmazásban elért eredmények,

- munkavégzés rendezettsége,
- munkafegyelem,
- önállóság,
- érdeklődés, aktivitás,
- odafigyelés, összpontosítás,
- munkatempó, hatékonyság,
- együttműködés a társakkal és a tanítókkal.

Értékelés az alapozó és fejlesztő szakaszban

Értékelés osztályzattal

A tanuló osztályzattal történő értékelésére félév végén az e-naplóban, a tanév végén a bizonyítványban kerül sor. A tanév végi osztályzat az egész tanévben nyújtott teljesítményt minősíti. Az osztályzat az érdemjegyeken alapul, melyek közül a témazáró dolgozatok, a félévi és év végi dolgozatok duplán számítanak. Ezen kívül vannak 150, 100, 50%-ot érő érdemjegyek. A szülők és a tanulók az érdemjegyek beszámításának százalékos arányáról az e-naplóból tájékozódhatnak.

Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők:

- Jeles (5),
- Jó (4),
- Közepes (3),
- Elégséges (2),
- Elégtelen (1).

A tanulmányi átlagok értelmezése:

- Kitűnő tanulmányi eredményű az, akinek minden tantárgyból jeles osztályzata van.
- Jeles tanulmányi eredményű az, akinek négyesnél rosszabb osztályzata nincs, és a tanulmányi átlaga 4,71 felett van.
- Jó tanulmányi eredményű az, akinek tanulmányi átlaga 3,71 és 4,7 között van
- Közepes tanulmányi eredményű az, akinek tanulmányi átlaga 2,71 és 3,7 között van.
- Elégséges tanulmányi eredményű az, akinek a tanulmányi átlaga 2,7-nél rosszabb.
- Elégtelen tanulmányi eredményű az, aki legalább egy tárgyból elégtelen osztályzatot kapott.

Az átlagba nem számoljuk bele a magatartás és szorgalom osztályzatokat.

5.9. Az érdemjegyek megállapítása

Jeles (5) érdemjegyet illetve osztályzatot kap a tanuló, ha az iskolai (tanórai) közös munkában különösen nagy figyelmet és érdeklődést mutat, otthoni feladatát folyamatosan végzi, az órán már feldolgozott tananyagról szóban és írásban bármikor kiválóan számot tud adni, helyes és önálló alkalmazásában nincs nehézsége. Kötelességtudása társaira jótékony hatású. Amennyiben a tanuló valamennyi osztályzata az adott félévben jeles, szaktárgyi dicséretben részesülhet, érdemjegye ebben az esetben kitűnő.

Jó (4) érdemjegyet illetve osztályzatot kap a tanuló, ha az iskolai (tanórai) közös munkában érdeklődéssel és figyelemmel vesz részt, otthoni feladatot általában jól végzi el, a már feldolgozott tananyagról szóban és írásban számot tud adni és azt némi segítséggel, helyesen alkalmazni tudja, kifejezőképességében csak kisebb hiány fordul elő, de tanulmányi kötelezettségeinek teljesítéséről kellő bizonyítékot ad.

Közepes (3) érdemjegyet illetve osztályzatot kap a tanuló, ha az iskolai (tanórai) közös munkában részt vesz, otthoni feladatait nagyjából önállóan elvégzi, a már feldolgozott tananyagról szóban vagy írásban kisebb hiányokkal, tévedésekkel vagy pontatlanságokkal számot tud adni és azt segítséggel alkalmazni is tudja, kifejezőképességében időnként nehézségei mutatkoznak, amelyeket azonban kötelességtudóan megpróbál javítani.

Elégséges (2) érdemjegyet illetve osztályzatot kap a tanuló, ha az iskolai (tanórai) közös munkában többnyire részt vesz, otthoni munkáját lényegi elemeiben zömmel elvégzi, a már feldolgozott tananyag legfontosabb részeiről szóban és írásban számot tud adni, de ismereteit csak segítséggel tudja alkalmazni. Írásbeli dolgozatainak eredménye pedig legalább fele részben elégséges.

Elégtelen (1) minősítést kap a tanuló, ha az iskolai közös munkában passzív, otthoni feladatait nem vagy csak hanyagul végzi el, a feldolgozott tananyag lényeges részeiből szóban és írásban segítséggel sem tud számot adni, írásbeli dolgozatainak érdemjegye pedig túlnyomórészt egyes.

A tanulók által szerzett érdemjegyekről a szülőt a tantárgyat tanító nevelő értesíti az e-naplón keresztül.

5.9.1. Az érdemjegyek, osztályzatok megállapítása

- Fontosnak érezzük, hogy az érdemjegyek, osztályzatok ne csupán kinyilatkoztatott ítéletként lebegjenek a tanulók előtt, szóban is megbeszéljük, hol hibáztak, miben, mi lehet a hibák oka, mit kell tenniük a hibák kijavítása érdekében.
- Érdemjegyet csak azoknak a tananyagelemeknek a tudására adunk, amelyekre a követelmények vonatkoznak. A tanulók helytelen viselkedése miatt elégtelen osztályzatot nem adunk.

- Figyelembe vesszük a tanulók adott tantárgyban mutatott többletmunkáját.
- A félévi, év végi osztályzatok az évi összteljesítményt értékelik, és nem feltétlenül az évközi érdemjegyek középárayosaként jelennek meg.
- A füzetrendet a tantárgyi értékelésnél figyelembe vesszük.
- A tanulók órai munkájára osztályzatot adhatunk, az órai munka megtagadását elégtelen osztályzattal is értékelhetjük.
- A házi feladat rendszeres hiányáért is elégtelen osztályzat adható.
- A témanapokon, témaheteken, projektekben tanúsított teljesítmény osztályzattal is értékelhető.

A nevelő a tanítási anyag elsajátításának mértékéről számonkérés formájában győződik meg. A számonkérésnek rendszeresnek kell lennie.

Formái:

- szóbeli
- írásbeli

Az értékeléskor törekedni kell arra, hogy a szóbeliség és az írásbeliség megfelelő arányban legyen.

A számonkérés része lehet az írásbeli házi feladat értékelése is.

Az osztályzatok szerepe

A félévi és év végi osztályzat megállapításánál:

- kiemelt szerepe van: a témazáró dolgozatoknak.
- meghatározó: témaközi felmérések, szóbeli, írásbeli feleletek.
- beszámíthatók: attitűdjegyek, szorgalmi feladatok, gyűjtőmunkák.

5.9.2. Az írásbeli beszámoltatások értékelésben betöltött szerepe, súlya

A félévi és tanév végi osztályzatok kialakításánál kiemelt szerepe van a témazáró dolgozatnak, ám figyelembe kell vennünk, hogy vannak olyan tanulók, akik számára az írásbeli munka, illetve az ismeretek összegzése komoly gondot jelent, míg szóban, illetve részletekben sikeres beszámolókat produkál. A mérlegelés a szaktanár kompetenciája.

A témazáró dolgozatok valamint az év eleji és év végi felmérők osztályzatánál az alábbi százalékos teljesítményeket kell figyelembe venni.

0-35 %	elégtelen (1)
36-55%	elégséges (2)
56-75%	közepes (3)
76-85 %	jó (4)
86-100 %	jeles (5)

5.9.3. A tantárgyi érdemjegyek pótlásának, javításának módjai és lehetőségei

Meg kell adni a lehetőséget a tanulónak pótlására, esetleges javítására akkor, ha a tanuló

- egészségügyi okok miatt,
- pszichés problémái miatt,
- az esetleges szociokulturális nehézségei miatt,

nem adott számot tudásáról, vagy eredménytelen, minimumszint alatti volt a tanuló teljesítménye. A kialakult helyzet kellő mérlegelése után a szaktanár – indokolt esetben – adjon lehetőséget a pótlásra, illetve a javításra.

Az érdemjegy, a minősítés pótlására vonatkozó lehetőségről minden tanulót tájékoztatni kell.

Konkrétan meg kell mondani a javítás, pótlás

- idejét,
- formáit,
- módját.

Az eredményről a tanulót és a szülőt is tájékoztatni kell. Felmentést adhatunk a beszámolási kötelezettség alól – természetesen a törvényesség keretein belül – a tanuló problémáinak (pl. egészségügyi, szociális) egyéni elbírálása alapján. Erről az osztályfőnökök, a szaktanár, az igazgató együttes megbeszélés után hoz döntést.

5.10. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása

A házi feladat típusa szerint lehet:

- A tanórák során megszerzett ismeretek bevésése, begyakorlása.
- Változatos feladatokkal az ismeretek alkalmazáson alapuló rögzítése.
- A tanultak alkalmazásával újabb ismeretek önálló megszerzése.
- Adott témában készségfejlesztés (írásgyakorlatok, memoriterek, rajzok stb.).
- Új anyag előkészítése (könyvtári gyűjtés, kutatás, otthoni megfigyelés, adatgyűjtés stb.).

- A tanulókat (versenyre készülők, a tantárgy iránt aktívan érdeklődők) egyéni választásuk, kérésük alapján szorgalmi feladattal segíthetjük, számukra szorgalmi feladatot javasolhatunk.

A házi feladat meghatározásának elvei

Az otthoni feladat

- célja* - az önálló tanulás képességének fejlesztése
- a felelősség- és kötelességtudat kialakulása, fejlődése,
 - a jó munkaszokások kialakulása,
 - az önálló ismeretszerzés és a tanulás iránti igény felkeltése házi dolgozatokkal, gyűjtőmunkákkal, az internet által kínált lehetőségek felhasználásával (projekt feladatok)
 - A tanulási szokások, tevékenységek fejlesztése.
 - Tanulási technikák elsajátítása.
 - Tanulási módszerek kiválasztása.
- vegye figyelembe* - a tanulók képességeit (individualizált, differenciált feladatok),
- életkorát, érdeklődését,
 - a házi feladat elkészítéséhez szükséges időt,
 - az írásbeli és a szóbeli feladatok arányát,
- egy része épüljön* -az iskolai könyvtár nyújtotta lehetőségekre.

A házi feladat akkor tölti be pedagógiai szerepét, ha a tanulási-tanítási folyamatba illeszkedve, a tanulók önállóan vagy kevés segítséggel képesek elvégezni. Ennek érdekében fontos, hogy útmutatást kapjanak az elkészítéshez.

A házi feladat tervezésénél folyamatosan figyelemmel kell lennünk az iskolánkban tanuló gyerekek napi összterhelésének szintjére. Az írásbeli és szóbeli feladatok mennyiségét a tanulók életkori sajátosságaihoz igazítjuk, és figyelembe vesszük az egyéni képességeket is.

5.11. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

Iskolánkban csoportbontásban tanítjuk az idegen nyelvet, ha az osztály létszáma azt indokolja. Célunk ezzel, hogy az ismereteket elmélyítsük, hogy több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére és a tanulók tudásának megalapozására. A csoportbontás szempontjáról a szaktanárok döntenek. Megvalósításában ők működnek közre.

Minden évben választható a zeneoktatás és a sportfoglalkozás, az egyéb szakköri foglalkozások igény illetve személyi és tárgyi feltételek biztosításának lehetősége esetén indulnak. Választható tantárgy esetén a jelentkezés során tanulók és a szülők aláírásukkal megerősítik, és tudomásul veszik, hogy az értékelés, a mulasztás tekintetében úgy kell tekinteni, mintha kötelező tanórai foglalkozás lenne.

5.12. A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek

Az utóbbi évek vizsgálatait azt mutatják, hogy a gyerekek egészségi állapota aggasztó, fokozatosan romlik nem csak az iskolánkban, hanem országos viszonylatban is. A bajok között vezető szerepet játszanak a krónikus betegségek, a gerincbetegségek, az elhízás és a mozgásszegény életmód. Ezt figyelembe véve rengeteg speciális gyakorlatot is végeztetünk a tanulókkal. A gyerekek az állóképességüket a koruk előrehaladtával fokozatosan veszítik el, amit folyamatos testedzéssel lehet csak megőrizni.

Az általános fizikai teherbíró képesség mérése során feltérképezhetők az egyes képességek területén mutatkozó hiányosságok. E hiányosságok feltárása kiindulási alapul szolgál az általános fizikai teherbíró képesség fokozatos fejlesztésére, a kívánt szint elérésére. Az egészséges (fitt) egyén testi-lelki egészsége nehezebben sebezhető, szilárdabb. Így kapcsolódik az edzettség, a fizikai fittség az egészséghez.

A tanulók fizikai állapotának mérése iskolánkban kétféle módon történik:

- az iskolaorvosi vizsgálatok jogszabályokban meghatározott módszereivel,
- a testnevelési órákon a NETFIT (Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt) alkalmazásával.

Felmérésünket a NETFIT kézikönyv segítségével és alkalmazásával végezzük.

A felmérések a tanulók állapotának rögzítését célozzák, ezért azokra a diákok osztályzatot nem kaphatnak. A felmérések eredményeit a törvény előírásai alapján a testnevelő tanárok számítógépen kötelesek vezetni úgy, hogy az egyes osztályokban tanuló diákok fizikai állapotának követéséhez szükséges adatok évről évre hozzáférhetőek legyenek. A mérés eredményei a kódok megadásával a tanulóknak és a szülőknek is hozzáférhetővé válnak.

A felmérések a tanulók állapotának rögzítését célozzák, ezért azokra a diákok osztályzatot nem kaphatnak. A felmérést követő időszakban értékelhető azonban osztályzattal a tanulók a mért eredményekhez képest felmutatott fejlődésének mértéke. A felmérések eredményeit a testnevelő tanárok kötelesek vezetni úgy, hogy az egyes osztályokban tanuló diákok fizikai állapotának követéséhez szükséges adatok évről évre hozzáférhetőek legyenek. A mérés alapján a nevelők a tanulók fizikai állapotát, általános teherbíró képességét minősítik, az évente kapott eredményeket összehasonlítják, és ezt a szülők tudomására hozzák.

Az általános fizikai teherbíró képesség mérésének fő célja az oktatás területén:

- ✓ minőség-ellenőrzés (egységes felmérés, minősítés, értékelés)

- ✓ minőségbiztosítás (minden fiatal úgy jusson el a felnőtté válásig, hogy az egészséges létezéshez szükséges szintet megtarthassa)
- ✓ a rendszeres testedzés egészségmegtartó, egészségjavító szerepének tudatosítása

Általános mérési szempontok:

- A mérés megkezdése előtt a tanulóknak tisztában kell lenniük a mérés céljával, és az elvégzendő feladatokkal
- Valamennyi próbát sportudvaron vagy tornateremben sportöltözetben végeztetünk el.
- A megfelelő pontértékeket a megadott kézikönyv segítségével határozzuk meg.
- A próbák mérése, értékelése a testnevelő tanárok feladata

Felmérési feladatok

- Testtömegindex (BMI)
- Testzsírszázalék-mérés
- 20 méteres állóképességi ingafutás teszt
- Ütemezett hasizomteszt
- Törzsemelés teszt
- Ütemezett fekvőtámasz teszt
- Kézi szorítóerő mérése
- Helyből távolugrás teszt
- Hajlékonysági teszt

5.13. Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei

Részletesen az iskola nevelési programjában van meghatározva az egészségnevelési és környezeti nevelési programban.

Az iskola egészségnevelési elvei

Az egészséges életmódra nevelés keretében kívánjuk fejleszteni – elsősorban osztályfőnöki órákon, másrészt a szociálisan hátrányos helyzetű diákokkal való egyéni foglalkozás alkalmával – az alábbi képességeket és készségeket:

- érzelmek alkotó kezelése,
- stresszkezelés,
- önismeret, önbecsülés megerősítése,
- célok megfogalmazása és kivitelezése,
- konfliktuskezelés,
- problémamegoldás, döntéshozás,

- kortárs csoport nyomásának kezelése,
- segítségkérés és segítségnyújtás módjának megismerése,
- elutasítási készségek fejlesztése.

Egészségfejlesztési tevékenységünk célja az egészséggel kapcsolatos egyéni és közösségi érzékenység fokozása, az egészséges életstílusok elterjesztése és olyan környezeti körülmények kialakítása, melyek elősegítik az egészség feltételeinek létrejöttét.

Az egészségkultúra összetevői, amelyekre nevelőmunkánkban kiemelt figyelmet fordítunk:

- egészséges táplálkozás,
- rendszeres testmozgás,
- higiénés magatartás,
- tartózkodás az egészségkárosító anyagok szervezetbe juttatásától.

Az iskola környezeti nevelési elvei

A környezeti nevelés csak az iskolai oktatással egységben, attól el nem különítve értelmezhető, mivel a tanulók teljes személyiségére hat. A motiváció kialakítása, megőrzése és fejlesztése minden életkori szakaszt átívelő célunk, mely egyben biztosítja is a folyamatosságot a környezeti nevelés során. A célok meghatározásánál figyelembe vettük a pedagógusok véleményét is, kiemelt hangsúlyt adva a gyakorlatnak, mivel fontosnak tartjuk, hogy elérhető, teljesíthető célokat tűzzünk ki magunk elé.

Első és második évfolyam:

- fejleszteni a tanuló környezete iránti megismerési vágyát, nyitottságát
- játékos átmenettel felkészíteni a tanulási tevékenységre
- elemi ismereteket közvetíteni a tanuló számára
- kielégíteni a gyermek kíváncsiságát
- érzelmi kötöttséget kialakítani a gyermekben a természettel
- kialakítani a gyermekek igényét a szabadban történő játékokra, a pihenésre
- az esztétikus, rendezett környezet iránti igény kialakítása

Harmadik és negyedik évfolyam:

- fejleszteni a tanuló környezete iránti megértési vágyát

- tudatosítani a környezetből megismerhető értékeket
- mintákat adni a természet megismeréséhez
- kialakítani a csoportos és az egyéni megismerés képességét
- az esztétikai nevelés részeként kialakítani a közvetlen környezet rendezettségének igényét
- kialakítani egy természet- és embertisztelő szokásrendszert

Ötödik és hatodik évfolyam:

- képi megismerési formákkal továbbfejleszteni a természettel kialakult kötődést
- stabilizálni a kialakult helyes viselkedési szokásokat
- lehetőséget biztosítani gyakorlati tapasztalatok szerzésére a végzett tevékenységek során
- megalapozni a környezettudatos érdeklődés kulcskompetenciáit
- tovább erősíteni a környezeti tapasztalatszerzés készségét és képességét
- kialakítani az empátia képességét a természeti jelenségekkel kapcsolatosan

Hetedik és nyolcadik évfolyam:

- elvont megismerési formákat is felhasználva továbbfejleszteni a természettel kialakult érzelmi kötődést
- a természetes és épített környezet iránti felelős magatartás kialakításával előkészíteni a társadalomba való beilleszkedést
- fejleszteni a tanuló önismeretét és együttműködési képességét a környezeti problémák iránt érzett felelőssége kapcsán
- kialakítani a gyermekben az emberiség közös problémái megértésének képességét
- a környezetkímélő életmód fontosságának megértetése a tanulókkal
- a természetközelség igényének, a pozitív jövőképnek a kialakítása

5.14. A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei

Magatartáson értjük a tanuló

- iskolai közösséghez, valamint annak tagjaihoz való viszonyát,
- önmagához való viszonyát, felelősségét, önállóságát,
- hatását a közösségre, viselkedését a társas kapcsolatokban,
- házirendben leírtak és közös iskolai szabályaink betartatását,

- a közösség érdekében végzett tevékenységét,
- viselkedését, hangnemét, beszédkultúráját, önfegyelmét.

Szorgalmon értjük a tanuló

- tanulmányi munkához való viszonyát,
- munkavégzésének pontosságát, kötelességtudatát,
- önálló feladatai elvégzésének minőségét,
- rendszeretét, pontosságát, felszerelésének rendben tartását,
- többletfeladatok vállalását, teljesítését,
- tanórán kívül szerzett ismereteinek felhasználását,
- aktivitását.

Az osztályfőnök minden tanév első napján ismerteti a tanulókkal a magatartás és szorgalom értékelésének alapelveit, az egyes minősítések feltételeit, a követelményekről a szülőket a tanév első szülői értekezletén tájékoztatja.

Az értékelés formái

- Az osztályfőnök a szaktanárok véleményét kikérve havonta értékeli a tanulók magatartását és szorgalmát a megfogalmazott kritériumok alapján.
- Félévkor és év végén – a havi jegyek és a szaktanárok véleményének figyelembevételével – az osztályfőnök érdemjegyet javasol. A félévi és év végi magatartás és szorgalom jegyeiről az osztályozó konferencia dönt. Vitás esetekben az osztályfőnök véleményének nagyobb súlya van.

A magatartás értékelésének elvei

Példás

- Az a tanuló, aki a közösség alakítását, fejlődését munkájával, jó kezdeményezéseivel, véleményével, példás viselkedésével elősegíti, társait ösztönzi.
- Az iskolai feladatokból önként részt vállal, azokat teljesíti.
- A házirendet betartja, s ezzel társainak jó példát mutat.
- A tanulói együttműködésre épülő tanulás során társaival szemben udvarias, segítőkész, tisztelettudó, megértő, együttműködő és jóindulatú.
- A tanulói együttműködésre épülő tanórákon segítőkész
- Fegyelmező intézkedés nem volt vele szemben.
- Munkavégzése megbízható, pontos, lelkiismeretes.

- Megnyilvánulásaiban őszinte.

Jó

- Az a tanuló, akinek neveltségi szintjében, emberi kapcsolataiban apróbb hiányosságok tapasztalhatók, de törekszik a kijavításukra.
- Részt vesz a közösségi életben, a rábízott feladatokat elvégzi.
- A tanulói együttműködésre épülő tanulás során együttműködő.
- A házirendet igyekszik betartani.
- Fegyelmezési problémák ritkán fordulnak elő, ezek kismértékűek.
- Fegyelmi fokozata: legfeljebb szóbeli osztályfőnöki figyelmeztetés.

Változó

- Az a tanuló, aki a közösségi munkában csak vonakodva vesz részt, alakítására nincs befolyása.
- Viselkedésével szemben kifogás merül fel.
- Többször vét a házirend és a közösségi magatartás szabályai ellen.
- Társaival szemben időnként durva, goromba, nem segítőkész.
- A tanulói együttműködésre épülő tanulás során nem mindig képes együttműködni, társaira odafigyelni.
- Önértékelése irreális, felelősségérzete, rendszeretete ingadozó.
- Fegyelmezési fokozata: írásbeli osztályfőnöki megrovás.

Rossz

- Az a tanuló, aki fegyelmezetlen magatartásával a közösség fejlődését hátráltatja, rossz példát mutat társainak, hibáit nem látja be, szándékosan árt a közösségnek.
- A nevelési ráhatásokat tudatosan elutasítja.
- A tanulói együttműködésre épülő tanulás során nehezen képes együttműködésre, nem képes társaira odafigyelni, a segítő szándékot elutasítja.
- A felnőttekkel szemben gyakran neveletlenül viselkedik, tisztetlen, társaival durván beszél, verekedik.
- Fegyelmezési fokozata: igazgatói figyelmeztetés.

A szorgalomjegyek megállapításának elvei

Példás

- Annak a tanulónak a szorgalma, aki a tanulmányi munkában kitartó, a tőle telhető legjobb eredményre törekszik.
- Munkája pontos, megbízható, precíz, törekszik a hibátlan munkavégzésre.
- Többszörfeladatokat vállal, feladatait maximális önállósággal és megbízhatóan végzi el.
- Kötelességtudata magas fokú, munkatempója állandó, mindig kész, figyel, érdeklődő.
- Érdeklődése sokirányú, egyes tantárgyakban a tananyagon felül is produkál, ismeretanyaga a tananyagon kívülre is kiterjed.

Jó

- Annak a tanulónak a szorgalma, aki figyel az órákon, a házi feladatokat elvégzi, az órákra képességeihez mért lelkiismeretesen készül, az órán megfelelően dolgozik, de többre nem törekszik.
- Ösztönző hatásokra rendszeresen dolgozik, és ellenőrzi munkáját, önmagát.
- Általában felkészül, se különösebb érdeklődést nem mutat, az órai aktivitása, a munkához való viszonya a tőle elvárható szintű.
- Érdeklődése megmarad az iskolai tananyag keretein belül.

Változó

- Annak a tanulónak a szorgalma, akinek munkája ingadozó, hanyag és jó munkák váltogatják egymást.
- Önállóan, csak utasításra kezd a munkához, nem ellenőrzi önmagát.
- Munkája változékony, gyakran dolgozik képességszintje alatt.
- Szétszórtság jellemzi, ritkán figyel valamire.

Hanyag

- Annak a tanulónak a szorgalma, aki fegyelmezetlenül dolgozik, megbízhatatlan, a munkáját nem végzi el.
- Képességeihez, a körülményeihez képest csak vonakodva és keveset tesz tanulmányi előrehaladása érdekében munkavégzése megbízhatatlan, pontatlan.
- Gyakran mulasztja el kötelességeit, munkafegyelme rossz.
- Érdemtelen, teljes közömbösség jellemzi.

A fenti értékelési formák mellett az évközi értékelési módokat, eszközöket a (pl. piros pont, jelek, szimbólumok, százalékos teljesítmények stb.) eljárásait a nevelők határozzák meg. A konkrét teljesítményhez kötődő, alternatív megoldások bármely területen és fejlesztési szakaszban alkalmazhatók. Érdemjeggyé vagy szöveges értékeléssé történő átszámítása munkaközösségenként egyeztetett szabályok szerint, ennek hiányában a pedagógus egyéni döntésével valósulhat meg. Az átszámítás szabályairól a tanulókat a tanév elején tájékoztatni kell.

A jutalmazás iskolai elvei és formái

		IDEJE	ADOMÁNYOZZA
Szaktanári dicséret, napközis nevelői dicséret	Kiemelkedő tantárgyi, napköziotthonos teljesítményért	A tanév folyamán, amikor a tanuló érdemes lesz rá	Szaktanár, napközis nevelő
Osztályfőnöki dicséret	A tanév folyamán, amikor a tanuló érdemes lesz rá (helyi, körzeti verseny 1-3. térségi 4-6. helyezés)	A tanév folyamán, amikor a tanuló érdemes lesz rá.	Az osztályfőnök (a szaktanárok, a napközis nevelők, a diákönkormányzat javaslata alapján)
Igazgatói dicséret	Kimagasló tanulmányi, kulturális és sporteredményért (térségi 1-3.helyezés, megyei 4-6. ,országos 7-10. helyezés) a harmadik osztályfőnöki dicséret helyett.	A tanév folyamán, amikor a tanuló érdemes lesz rá.	Az osztályfőnök és a szaktanár javaslatára az igazgató
Nevelőtestületi dicséret	Megyei verseny 1-3. , országos verseny 1-6. helyezéseért, 2 igazgatói dicséret után, legalább három tantárgyból elért kitűnő osztályzatért.	A tanév folyamán, amikor a tanuló érdemes lesz rá. A tanév végén	Az osztályfőnök, szaktanár javaslatára a nevelőtestület
Jutalomkönyv	Kimagasló tanulmányi, kulturális és sporteredményért, közösségi munkáért, legalább három tantárgyból elért kitűnő osztályzatért.	A tanév végén	A szaktanárok, osztályfőnökök vagy a napközis nevelő
Oklevél	Kitűnő tanulmányi eredményért, példamutató szorgalomért,	A tanév végén	Osztályfőnök, szaktanár, napközis nevelő

	kiemelkedő közösségi munkáért stb.		
Az év tanulója	Kiemelkedő tanulmányi és versenyeredményért.	A tanév végén	A szülők közössége és a tantestület javaslatára
Az év sportolója	Kiemelkedő versenyeredményekért	A tanév végén	Szaktanárok javaslatára

A fegyelmezés iskolai elvei és formái

Szaktanári, napközis, nevelői figyelmeztetés, intés, megrovás (szóbeli, írásbeli)	A tantárgyi követelmények nem teljesítése, a felszerelés, a házi feladat többszöri hiánya, az órákon, napközis foglalkozásokon előforduló fegyelmezetlenség miatt.
Osztályfőnöki figyelmeztetés, intés, megrovás	A tanuló magatartási és tanulmányi kötelességzegése, a házirend enyhébb megsértése miatt.
Igazgatói figyelmeztetés, intés, megrovás (szóbeli, írásbeli), igazgatói szigorú megrovás	Az iskolai házirend gyakori megsértése, szándékos károkozás, fegyelmezetlenség miatt.
Nevelőtestületi figyelmeztetés, intés, megrovás, szigorú megrovás (szóbeli, írásbeli)	Az iskolai házirend súlyos megsértése, szándékos károkozás, súlyos fegyelmezetlenség miatt.
Fegyelmi eljárás Büntetés: Nkt. 58.§ (4)	Ha a tanuló kötelességeit vétkesen és súlyosan, napi rendszerességgel megszegi, fegyelmi eljárás indítható ellene, amely alapján fegyelmi büntetésben részesíthető.

6. ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

6.1. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ - OKTATÓ MUNKA FONTOSABB PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, FELADATAI, CÉLJAI

- Az alapfokú művészetoktatás a művészi kifejezőkészségeket alapozza meg, illetve felkészít a szakirányú továbbtanulásra.
- A művészetoktatás fontos szerepet tölt be a nemzeti hagyományok ápolásában, a nemzeti értékek megőrzésében, a különböző kultúrák iránti nyitottság kialakításában. Az alapfokú művészetoktatási intézmény a zeneművészet iránt érdeklődő tanulók számára biztosítja készségeik, képességeik fejlesztését, az alkotó és önkifejező képességeik kibontakoztatását, tehetségük gondozását.
- Az alapfokú művészetoktatás olyan fejlesztőpedagógiát képvisel, amelyben a hangsúly a meghatározott követelmények teljesítésével történő képességfejlesztésen van. A tananyag eszköz a tanulók értelmi, érzelmi és kifejezőképességeinek fejlesztésében. A művészetoktatás a készség- és képességfejlesztést, az ismeretgazdagítást a személyiségformálás eszközeként kezeli, követelményeit a gyermek életkori fejlődési jellemzőihez igazítja.
- A művészetoktatás tantervi programja a művészeti területek követelményeire, és oktatástörténeti értékeire, a művészeti nevelés tapasztalataira, a művészetpedagógiai és művészetpszichológiai kutatások eredményeire, a magyar művészeti nevelés nemzetközileg is elismert gyakorlatára épül.
- Pedagógiai programunkban a művészetek nevelő hatását szeretnénk az alapfokú művészetoktatásban meghatározott értékek, irányelvek szerint a helyi körülmények, értékek figyelembevételével megvalósítani. A különböző tanszakok tantervei azt a célt szolgálják, hogy a tanulók által választott művészeti ismeretek, készségek, képességek tanulásával minél teljesebb személyiség bontakozzék ki.
- A tanulók életkori, fejlettségi szintjének megfelelő és képességeinek fejlődéséhez szükséges irányelveket, követelményeket kell meghatároznunk. Alapelveink, hogy: fejlesszük a tanulók zene iránti érzékenységet és fogékonyságát, önismeretét és önértékelését, magatartási és együttműködési kulturáltságát, nemzeti identitását, empátiáját és érzelmi gazdagságát, kulturált életmódját és szocializációját, az értékekkel való azonosulását és azok alkotását. Pedagógiai programunk olyan tevékenységet feltételez, amelyben a tanulók művészeti ismereteinek, tudásának, készségeinek, képességeinek, érzelmeinek, egész személyiségének fejlődése, fejlesztése, gazdagodása áll a középpontban.

Kiemelt célok:

- A növendékek által választott szakon belül nyújtson az iskola speciális ismereteket, segítse hozzá a tanulókat a művészi munkával együtt járó élmények megszerzéséhez, melynek révén érzelmileg gazdag, harmonikus, kreatív személyiséggé válhatnak.
- Keltse föl az érdeklődést és igényt az esztétikailag magas színvonalú művészeti alkotások befogadására.
- Segítsen a szociális érzék kialakításában, a társadalmi érintkezésben, kommunikációban, megértésben és empátiában.
- Teremtsen lehetőséget egy olyan kommunikációs nyelv kialakítására, amelynek birtokában képes lesz a valódi értéket felismerni. Az értékek iránti fogékonyság hozzájárul az önismerethez és az embertársak jobb, árnyaltabb megismeréséhez, a belső értékek tiszteltéhez.
- Teremtse meg a feltételeit a növendékek szakirányú továbbtanulásra való felkészítésének, illetve a művészeti önképzőkörök, együttesek munkájába való bekapcsolódásra.

6. 2. A SZEMLYISÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

- A művészeti tevékenység, mint minden tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét.
- A művészeti nevelés alapja a nemzeti és egyetemes kultúra és a mindennapi élet esztétikai jelentéssel bíró tartománya.
- A művészeti nevelés biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját.
- Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás a legértékesebb emberi alapképesség.
- A művészeti nevelés megalapozza a tanuló esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az értékes alkotások iránti igényét. A rendszeresen átélt pozitív élmények alakítják ki azokat az emberi tulajdonságokat, magatartási szokásokat, melyek a művészetek területén az eredményes szereplés összetevői.
- A művészeti nevelés az alkotó típusú tevékenységek megismertetése által járul hozzá az akarati, az alkotó-alakító cselekvőképesség fejlesztéséhez. A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozót segíti abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze identitását, vállalja másságát, elfogadja és másoknak is megmutassa a kisebbség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődést.
- A nevelés-oktatás személyiségfejlesztéssel kapcsolatos iskolai feladatok négy területre bonthatók:
 - a) az értelem kiművelésére (kognitív kompetencia)
 - b) segítő életmódra nevelésre (szociális kompetencia)
 - c) egészséges és kulturált életmódra nevelésre (személyes kompetencia)
 - d) a szakmai képzés alapozására (speciális kompetencia)

- Célunk, hogy a művészeti iskolába járó növendékek „szép” iránti elkötelezettsége, igényessége, fokozatosan megnyilvánuljon a munkához való hozzáállásukban és a magatartásuk kulturáltságában is. Ebben jelentős szerepe van a pedagógusok által megtestesített hiteles példának.

6.3. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

- Az iskolai oktató-nevelő munka nemcsak az egyén önmagához mért fejlesztését, helyes önértékelését foglalja magában, hanem a közösséghez való viszonyának fejlesztését, helyes önértékelését foglalja magában, hanem a közösséghez való viszonyának fejlesztését, a sikerek és kudarcok közös feldolgozását, a motivációs bázis újabb és újabb közösségi élménnyel történő állandósítását is.
- Művészeti nevelésünk meghatározó eleme kell, hogy legyen a kis és nagy együttesek szakmai megalapozása és színvonalas fejlesztése. Iskolánkban a különböző zenekar, kamaraegyüttesek, munkájában való részvétel nyújt lehetőséget a közösséghez tartozás, a közös munka sikerének a megélésében. Ebből következően a növendékeknek számos alkalommal van lehetőségük közös produkciókkal közönség elé állni. Ezen alkalmakkor kidomborodik a tanulók egymásra támaszkodása: a csoport sikere az egyéni produkciókon is múlik.
- A művészeti képzés során végzett munka, s az alkotás öröme, mind-mind közösség- és személyiségfejlesztő hatással bír. A művészeti munkánk során tapasztalatainkból tudjuk, hogy a növendékekkel tett kirándulások, más településeken való szereplések, más települések művészeti csoportjainak befogadása, baráti kapcsolatok, ismeretségek kialakulásának lehetőségét hordozzák magukban.

6.4. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

Felzárkóztatás, tehetséggondozás:

- Az Intézményben a hátrányos helyzetű (rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő) tanulók aránya általában a gyermekek közel egyharmada, ezért különös szerepe van a felzárkóztatásnak és a tehetséggondozásnak.
- A művészetoktatáson belül a zeneterápia, drámapedagógia, speciális eszközeivel segítjük hátrányos helyzetű diákjaink beilleszkedését, felzárkóztatását, ezzel is hozzájárulva a közösség tagjainak kooperációs – és együttműködési készségének, toleranciaszintjének növeléséhez. Az egyéni és csoportos foglalkozások kínálta különböző lehetőségeket tudatosan alkalmazzuk a differenciált oktatásban.

- A Sombereki Iskoláért Közalapítványon keresztül, ill. jótékonyági rendezvények szervezésével támogatjuk hátrányos helyzetű tanulóink tanulmányaival kapcsolatos költségeit.
- Kiemelt feladata az oktatási-nevelési intézményeknek a kulturális fogyasztás és a kultúrában való részvétel színvonalának javítása, a területi különbségek csökkentése. A kulturális értékekhez való hozzáférés elősegítése. A diákok hozzásegítése ahhoz, hogy elfogadják és gyarapítsák a nemzeti, illetve az európai kultúrát, bontakoztassák ki egyéni tehetségüket, és alkotó módon vegyenek részt társadalmi-kulturális viszonyaink alakításában. A szabadidő eltöltése lehetőségének bővítése annak érdekében, hogy a korosztályok értékrendszere, szocializációjuk és alapvető kompetenciáik fejlesztése kevésbé függjön a család és a lakóhely által meghatározott életminőségtől. A fiatalok kultúrafogyasztását alapvetően meghatározó passzív befogadói-fogyasztói magatartást az aktív részvételi attitűd irányába elmozdítani. Segítséget nyújtani, teret adni a saját kultúra kifejezésének az ifjúsági szereplők – egyének és csoportok – számára. A lokális identitást erősíteni, illetve a másságot befogadó, toleráns attitűdöt támogatni.

Az iskolai tevékenységrendszernek a személyiség sokoldalú fejlesztésén kell alapulnia, figyelembe véve a gyermekek fejlődés lélektani jellemzőit, számolva az életkori sajátosságokból adódó teljesítőképességgel.

A tehetséggondozás tevékenységrendszere két fő területen jelenik meg:

- tanítási - tanulási tevékenység
- tanórán és iskolán kívüli nevelési-oktatási tevékenység (szereplések, versenyek, előadások, stb.)

Az iskolának kiemelten kell foglalkoznia minden, művészeti pályán tovább tanulni szándékozó növendékkel és fel kell készítenie a tovább tanulásra.

A tehetségek nyomon követése:

Folyamatosan tartjuk a kapcsolatot volt tanítványainkkal. Az egykori növendékek visszajárnak volt tanáraikhoz és beszámolnak elért eredményeikről. Lehetőséget teremtünk a volt és a jelenlegi növendékeink találkozásánál, hogy a fiataloknak komoly motivációjuk legyen a művészeti pályára való felkészülésben. Példaképek állításával próbáljuk növendékeinket szorgalmasabb, kitartóbb munkára ösztönözni. Bő választékunk van régi növendékek visszahívására.

6.5. A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK

- A szakmai fejlesztések a 2004-2005-ös tanévtől dinamikusan növekedtek, különösen a technikai eszközök és a társművészeti területeken a hiányzó felszerelések, eszközök tekintetében.
- Az egyéni és csoportos oktatáshoz szükséges technikai berendezések megfelelő számban rendelkezésre állnak.
- Az iskolai könyvtár az intézménynek szerves része, állományának mennyiségét és összetételét folyamatosan kell fejleszteni. Rendszeresen beszerezzük azokat a segédanyagokat, amelyekre az iskola nevelőinek és növendékeinek szüksége van az eredményes munkához.

6.6. AZ INTÉZMÉNY KAPCSOLATRENDSZERE - A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI, LEHETŐSÉGEI

Fontos számunkra, hogy az iskolában folyó oktató munka ismert és elismert legyen. Kellő mélységben tájékoztassuk az intézményben dolgozókat, tanulókat, szülőket az iskolával kapcsolatos összes kérdéssel kapcsolatban.

- A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével.
- A szaktanárok folyamatosan tájékoztatják a tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról (szóban illetve a tájékoztató füzetten keresztül írásban).

A tanuló joga, hogy:

- Az osztálynaplóba, e-naplóba kerülő jegyeiről, őt érintő bejegyzésekről a szaktárgyi órán, a szaktanártól folyamatosan értesüljön, illetve előmeneteléről legalább havonta érdemjegyet kapjon.
- Szóbeli, vagy aláírásával ellátott írásbeli kéréseire, felvetéseire, javaslataira érdemi válaszban részesüljön.
- A tanuló az iskola által kiadott írásbeli tájékoztató segítségével választhat a pedagógiai programban megjelölt foglalkozások közül, feltéve, ha a szabadon választható foglalkozások létszámkeretei erre lehetőséget adnak.

- A tanuló élhet a szaktanárválasztás lehetőségével is.
- Az iskola felszerelési, berendezési tárgyait használja – tanulmányainak - tanárával egyeztetett - szükséglete szerint
- részt vegyen az iskola által szervezett rendezvényeken
- megfelelő előmenetel esetén városi, megyei, országos rendezvényeken, versenyeken szerepeljen
- megfelelő tanulmányi színvonal elérése esetén emelt szintű „B” tagozatos képzésben részesüljön, az óratervek keretein belül segítséget kapjon a művészeti szakközépiskolai, ill. művészeti főiskolai vagy egyetemi felvételi vizsgára történő felkészüléshez

Diákönkormányzat:

- A tanulók, a tanulóközösségek a tanulók érdekeinek képviselőjére diákönkormányzatot hozhatnak létre. A diákönkormányzat szervezeti és működési szabályzatát a tanulóközösség képviselői fogadják el és az iskola nevelőtestülete hagyja jóvá.
- A diákönkormányzat tevékenységét az iskolai DÖK-segítő nevelő támogatja és fogja össze, a diákok rajta keresztül is érvényesíthetik jogait és fordulhatnak az intézmény vezetőségéhez. A diákközség az iskola tanulóinak legmagasabb tájékozódó - tájékoztató fóruma, amely a tanulóközösségek által megválasztott küldöttekből áll. A diákközség nyilvános, azon bármelyik tanuló megteheti közérdekű észrevételeit, kritikai megjegyzését.

Szülő és a pedagógusok együttműködésének formái:

A tanév során működő nyílt napok programjai mellett a személyes találkozás, kölcsönös ismerkedés, tájékozódás lehetőségét biztosítjuk az egyéni és csoportos szakmai konzultációk alkalmával. A diákokat, szülőket szaktanáraink közvetlenül tájékoztatják a tanítás-tanulás folyamatáról, az ellenőrzés és értékelés formáiról.

Az együttműködés konkrét formái:

- Szülői értekezlet
- Írásbeli tájékoztató
- Iskolai rendezvények, bemutatók

- Versenyre, fellépésekre való szülői kíséret
- Személyes beszélgetések
- A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat, szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőjük útján közölhetik az iskola vezetésével, nevelőtestületével.

Szülői közösség:

A növendékek szülei, jogaik érvényesítésére, az iskola munkájának segítésére Szülői Munkaközösséget működtetnek. Az SZMK dönt saját működési rendjéről, összeállítja munkatervét. Az SZMK munkáját választmány irányítja.

Az intézmény külső kapcsolatrendszere:

Az iskolának sajátos jellegénél fogva kiterjedtek, szerteágazóak a kapcsolatai.

Az intézmény munka megfelelő szintű irányításának érdekében az intézmény vezetése állandó munkakapcsolatban áll a következő partnerekkel:

- a Mohácsi járás és Baranya megye közművelődési intézményeivel,

A munkakapcsolat megszervezéséért, irányításáért az intézmény igazgatója és a tanszakvezető a felelősök.

Az eredményes nevelő-oktatómunka érdekében az intézmény rendszeres kapcsolatot tart fenn a következő szervezetekkel:

- Mohács és környékén működő történelmi egyházak
- Sombereki Iskoláért Közalapítvány
- Somberek- Palotabozsok- Mohács Fúvószenekar
- Sombereki Szociális Otthon,
- Kodály Központ, Pécs - Pannon Filharmonikusok, Pécs
- Pécsi Nemzeti Színház
- Filharmónia Dél-Dunántúli Nonprofit Kft. Pécs
- Zsolnay Kulturális Negyed, Pécs

- Helyi és környékbeli média

Az intézmény menedzselése szempontjából fontos az aktív reklám-, marketing-tevékenység. Ennek a munkának része az iskola saját honlapjának kezelése, és más internetes fórumok, oldalak felhasználása is.

Az intézmény alapfokú művészeti tevékenységével aktívan kapcsolódik a szakmai szervezetek országos, illetve területi rendezvényeihez, a nemzetközi és országos szintű szakmai szervezetekhez, a megyei és községi társadalmi és kulturális rendezvényekhez.

Az iskola vezetése, ill. tanáairendszeresen tartanak szakmai tapasztalatcserét az alapfokú művészetoktatási intézményekkel, illetve azok együtteseivel.

6. 7. A FELVÉTEL ÉS A MAGASABB ÉVFOLYAMRA LÉPÉS FELTÉTELEI

6.7.1. A tanulók felvétele:

- A felvételi meghallgatásokat általában április-május végén kell megtartani, szeptember első hetében az esetleg üres helyek betöltésére pótfelvételi vizsgát lehet tartani.
- A vezető a helyi szokásoknak megfelelően hívja fel a lakosság figyelmét a tanulás lehetőségére, a jelentkezés módjára és határidejére, a beiratkozás időpontjára. A felvételi időpontját az iskola igazgatója határozza meg, és az időpontot legalább 10 nappal előbb nyilvánosságra kell hozni. Más művészeti iskolából érvényes bizonyítvánnyal érkező növendéket lehetőség szerint át kell venni. A felvételi vizsgabizottság előtt folyik. A bizottság az iskola tanáraiból áll, tagjait az igazgató bízza meg. A felvételre a bizottság tesz javaslatot az igazgatónak.
- Zeneművészeti ágon az alkalmassági vizsga a szolfézstanár feladata, az ő munkáját a tanárok segítik. A bizottság a gyermek éneklési, hallási és ritmuskészségét vizsgálja. Ezután a hangszeres tanárok vizsgálják meg a gyermek alkalmasságát (testfelépítés, izmok lazasága, kézfelépítés, légzés, fogazat). A kiválasztásnál fontos a gyermekekkel és szüleikkel való elbeszélgetés, ill. tájékoztatás a képzéssel kapcsolatos tudnivalókról. A bizottság ezután javaslatot tesz a felvételre.

- Az iskolába kerülés szeptemberben lezárul (a zenei tanszakokon általában hamarabb). Ezután már csak a kimaradások arányában lehet új növendékeket felvenni. Az előképző évfolyamok elvégzése nem jelent automatikus felvételt az iskola tanszakaira. A felvételi vizsga követelményei érvényesek az előképzőt végzett növendékekre is.
- A felvételi vizsga eredményéről a szülőt írásban kell értesíteni szeptember 1-ig. Ha egy tanszakra több jelentkező van, mint férőhely, a jelentkezőket a vizsga eredménye és az alkati megfelelés alapján kell rangsorolni.
- A tanulók osztályba sorolására felvételi vizsgán nyújtott teljesítménye alapján a felvételi bizottság tesz javaslatot.

6.7.2 A magasabb évfolyamra lépés feltételei:

- A felsőbb évfolyamba bocsátható az a tanuló, aki megfelel évfolyama minimális követelményeinek, valamint főtárgyból eredményes vizsgát tett. Ha bármilyen elfogadható ok miatt (pl.: betegség) a növendék a beszámolón nem vett részt, osztályzatát évi munkája alapján a főtárgy tanár állapítja meg.
- Ha a növendék főtárgyból és kötelező tárgyból a tanév végén elégtelen osztályzatot kapott, javítóvizsga letételére van lehetősége. Ha a tanuló a javítóvizsga napján nem jelenik meg, vagy a javítóvizsgán nem felelt meg, tanulmányait csak az évfolyam megismétlésével folytathatja. Erre tanulmányai során egy alkalommal van lehetősége.
- Ha a tanuló igazolt és igazolatlan mulasztásai meghaladják az előírt kötelező óraszám egyharmadát, akkor vizsgát csak a nevelőtestület írásbeli engedélyével tehet.
- A tanulói hiányzások igazolásának rendjét a Házi rend szabályozza.
- A továbbképző évfolyamokba lépés feltétele, hogy a tanuló a minden tanszak által kidolgozott művészeti alapvizsgát teljesíti.

6.8. A TANULÓ TELJESÍTMÉNYÉNEK MÉRÉSE, AZ ÉRTÉKELÉS, MINŐSÍTÉS KÖVETELMÉNYEI ÉS FORMÁI

A készségfejlesztés hosszabb folyamat, amelyet különféle időegységekben kell mérnünk.

A tanulók értékelésének az alapja az önmagukhoz viszonyított fejlődés.

A tanulói teljesítmény mérésének formái, lehetőségei:

- Órai értékelés
- Havi értékelés
- Tanulmányi versenyek, találkozók
- Tanszaki hangversenyek, bemutató
- Növendékhangversenyek
- Zenekarok, énekkarok, kamaracsoportok bemutatkozása
- Fesztiválok
- Előjátás, meghallgatás, vizsga, művészeti alapvizsga
- helyi, vidéki fellépések, egyéb...

Előjátás, vizsga:

Az előjátás, ill. az év végi meghallgatás/vizsga/bemutató zártkörű, részt vesznek benne: igazgató és/vagy igazgató helyettes és a tanszak tanárai. Érdemjegyet a főtárgy tanár javaslata alapján a vizsgabizottság ad.

Szorgalmi jegyet a főtárgy tanár állapítja meg. Ha a tanuló elfogadható indok miatt a vizsgán nem vett részt, akkor egész évi munkája alapján a főtárgy tanár ad érdem- és szorgalmi jegyet.

A tanulók jutalmazása:

A kiemelkedő eredményeket elért tanulók jutalomban részesíthetők. A különböző versenyeken eredményesen szereplő növendékek, ill. a sikeres felvételi vizsgát tett diákok igazgatói dicséretben részesülnek. A jutalmakat a tanévzáró ünnepélyen az igazgató nyilvánosan adja át. A kiemelkedő éves munkáért, szorgalomért szaktanári dicséret adható. A dicséret a bizonyítványba bejegyzésre kerülnek.

Hiányzások:

Ha a tanuló a tanítási óráról távol marad, a hiányzást igazolni köteles.

A mulasztást 8 napon belül igazolnia kell annál a szaktanárnál, akinél a tanuló hiányzott.

A mulasztást az intézmény igazoltnak tekinti, ha

- a tanuló – kiskorú esetén a szülő írásbeli kérelmére – engedélyt kapott a távolmaradásra,
- a tanuló beteg volt és azt orvos igazolja,
- a tanuló hatósági intézkedés vagy egyéb alapos ok miatt nem tudott kötelezettségének eleget tenni.

Ha a távolmaradást nem igazolják, a mulasztás igazolatlan.

Az órarend és foglalkozási rend által behatárolt tanulmányi időben (tanítási időben) az iskola épülete csak a szaktanár engedélyével hagyható el.

Az iskola értesíti a szülőt, ha a kiskorú tanuló igazolatlanul hiányzott. Az értesítésben felhívja a figyelmet az igazolatlan mulasztás következményeire.

Ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a tanítási órák egyharmadát meghaladja, és emiatt a tanuló teljesítménye a tanítási év közben nem osztályozható, akkor év végén sem osztályozható, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen.

Az Iskola a tanulók felügyeletét kizárólag a gyermekek órarend szerinti tanóráinak ideje alatt biztosítja. A tanórákon kívül történt rendkívüli eseményekért (pl. baleset) felelősséget az intézmény nem vállal. Ezt a szülők minden tanév elején írásos nyilatkozat aláírásával veszik tudomásul.

6.9. A MŰVÉSZETI TEVÉKENYSÉG OKTATÁSÁNAK CÉL - ÉS FELADATRENDSZERE

6.9.1 Zeneművészeti ág:

Kiemelt feladat, hogy fejlesszük a növendék:

- hallását
- belső hallását
- intonációs képességét

- hangszeres adottságait
- hangszertechnikai tudását
- megformáló és előadói képességét

Kiemelt feladat, hogy képessé tegyük növendékeinket:

- rendszeres, hatékony, igényes gyakorlásra
- a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására
- a beállított alapfunkciók önellenőrzésére
- a tiszta intonációra
- folyamatos hangszerjátékra, árnyalt, stílusos előadásra
- a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei előadásmódra, illetve a tempóra vonatkozó utasítások megvalósítására

Legfontosabb alapfeladataink:

1. A zenei műveltség megalapozása és fejlesztése, kreativitásra ösztönzés
 2. A zenei írás és olvasás készségeinek elsajátítása
 3. A technikai készség kialakítása
 4. Rendszerezett zenei ismeretek átadása, általános zenei műveltség kialakítása
 5. A főbb zenei stílusok sajátosságainak megismertetése
 6. A kortárs zene befogadására nevelés
 7. Az értékes zene megszerettetése
 8. A növendékek zenei ízlésének formálása
 9. A tanulók rendszeres zenehallgatásra nevelése
 10. Koncertlátogatásra ösztönzés
- Kiemelt célkitűzéseink a zene megszerettetése az iskolán belül, és ez által értő, igényes zenehallgatásra nevelés. Lehetőségeink szerint igyekszünk minél több hangversenyt szervezni, esetleg a környék igényes koncertjeire is eljutni.

- Kiemelt feladatunk a zenei kultúra terjesztése a régióban. A város és a környék kulturális intézményeivel, művelődési központjaival szorgalmazzuk a minél jobb együttműködést. Szélesíteni kívánjuk az Egyházakkal, civil szervezetekkel való jobb kulturális együttműködést.
- A tantervi kereteken belül szükség van szélesebb rétegek zenei igényének kiszolgálására: például: a hagyományörzés (német és délszláv zene) szerepének hangsúlyosabbá tételére, ill. az igényes könnyűzene, jazz... megismertetésére.

6.10. AZ OKTATÁSBAN ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

A taneszközök kiválasztása a szaktanárok javaslata alapján történik. A tankönyvválasztás a szakmai munkaközösség véleményének kikérésével a szaktanár joga. A választásnál a következő szempontokat vesszük figyelembe:

- tartalma feleljen meg az iskola helyi tantervének
- korszerű ismereteket közvetítsen;
- didaktikai módszerei feleljenek meg – a pedagógiai programban meghatározott – az iskolában folyó nevelés-oktatás alapelveinek, céljainak, feladatainak, eszközeinek, eljárásainak;
- segítse a tanulást, motiváljon;
- nyelvezete az adott korosztálynak megfelelő legyen;
- szerkezete legyen világos, érthető
- esztétikus, igényes legyen;
- az ára legyen kedvező

7. A ZENEMŰVÉSZETI ÁG HELYI TANTERVE

7.1. A zeneművészeti ág általános fejlesztési követelményei

7.1.1 Főtárgy

A hatályos törvények, rendeletek képezik helyi tantervünk alapját. Az alábbiakban a központi tantervhez kapcsolódó helyi sajátosságokból adódó kiegészítések következnek:

- **Rézfúvó, fafúvó szolfézs tanszak:**

Fontos, hogy a növendékek életkoruknak megfelelően a tananyag részeként megtanulják az alapvető zenekari szólamokat, és minél előbb bekapcsolódhassanak a fúvószenekari munkába. Somberek és környéke soknemzetiségű térség, ezért a központilag kiadott tananyagot kiegészítjük - minden évfolyamon - a különböző nemzetiségek dallamaival, zenéjével, ill. egyházzenei művekkel. A növendékek és a közönség változó igényeihez alkalmazkodva fokozatosan építjük be a tananyagba az igényes könnyűzenei darabokat is, akár meglévő zenei alapot is felhasználva ehhez.

- **Kamarazene** *(főtárgyként csak továbbképző évfolyamokon):*

Sombereken a tanulók jelentős hányada folytatja itthon tanulmányait. Ennek köszönhetően zenei előmenetele is folytatódhat, – a Kt. 31.§ (2.) bekezdése alapján – az alapfokú évfolyamok elvégzése és a művészeti alapvizsga letétele után kamarazene főtárgyat választhat.

A kamarazene főtárgy választott szak mellett kötelező a minimum 30 perc – lásd óraterv – hangszeres képzés igénybevétele. A főtárgy jellegénél fogva legalább két hasonló képességű és hasonló hangszeres tudású tanuló alkothat egy csoportot.

- **Kötelező tárgy - Szolfézs:**

A központi program két osztályra bontja a zenei előképzőt. Iskolánkban van olyan év, amikor „kiselőképző” csoportot is tudunk indítani, de ez nem általános. Amennyiben a növendékek az előképző osztályt egy év alatt végzik, akkor természetesen a két évre bontott anyagot sűrítve dolgozzuk fel. Fontos az előképző osztályokban a zene játékos tanítása, sok mozgással, esetleg tánccal. Folyamatosan próbálunk beszerezni ritmushangszereket, játékokat, szemléltető eszközöket, melyek segítségével élményszerűbbé válhat az oktatás.

Az eddigieknél nagyobb hangsúlyt kell kapnia a hangszeres oktatás és az elméleti oktatás összhangjának. A tanszak tanárai folyamatosan bővítik ezzel kapcsolatos módszertani eszköztárukat.

A szolfézs tanszak a hangszerükön kiemelkedően zenélő növendékei részére biztosítani kívánja az emelt szintű szolfézs-oktatást, a zenei pályára való felkészítést.

4. évfolyamtól működhetnek külön „B” tagozatos szolfézscsoportjaink. Óraszámban nem jelentenek többletet, hiszen a „B” tagozatos szolfézssórák is heti 2 x 45 percesek. Ezekben a csoportokban nagy hangsúlyt kell fektetnünk a készségfejlesztésre.

Természetesen szolfézsából szükség szerint, növendékeink egyéni korrepetálását, felvételi előkészítését a művészeti alapvizsgára ill. záróvizsgára való felkészítését is kötelességünk megoldani. Fontosnak tartjuk a növendékek általános és zenei műveltségének, érdeklődésének fejlesztését a tárgy keretein belül, a komplex művészeti nevelés eszközeivel.

A központi tanterv által ajánlott szakirodalmon kívül alkalmazható tankönyvek, segédanyagok: Ének-szolfézs – Zenebarát 1-4.

Zombola: Ritmusgyakorlatok

Gryllus Vilmos: Dalok (minden kötet)

Mendölyné: Ide hallgass! oktatócsomag

Antal-Lundström Ilona: Látható hangok oktatócsomag

dr. Várnai Ferenc: Szivárványos az ég alja

Mohácsi, baranyai népdalgyűjtemények

7.1.2 Kötelezően választható vagy szabadon választott tárgyak:

- **Zeneelmélet:**

Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja a zeneelmélet főtanszakosokra vonatkozik. Iskolánkban speciális a helyzet a zeneelmélet tárgy vonatkozásában, ugyan nem főtanszakként tanulják növendékeink a zeneelméletet, mégis kiemelt jelentősége van. Többnyire azok a hangszeres továbbképzős növendékeink tanulnak zeneelméletet, akik főiskolai, zeneakadémiai felvételre készülnek. Ebből következik, hogy a képzés célja: a felsőfokú felvételi vizsgára való felkészítés, így a zeneművészeti szakközépiskolák zeneelmélet-oktatás szintjét kell biztosítani e növendékeink számára. E tárgy tanításában figyelemmel kell lennünk arra, hogy különböző szolfézs-, illetve zongora-előképzettségű növendékek járnak egy csoportba, így a differenciált foglalkozásra is módot kell találni.

- **Zenetörténet-zeneirodalom:**

Fő célunk: a főbb zenei stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.

Kiemelt feladat: a rendszeres zenehallgatásra, a zenei tárgyú könyvek olvasása. Fontos, hogy nyomon kövessük a helyi hangversenyeket, a rádió és televízió által közvetített zenei eseményeket, s esetleg előre felkészüljünk az adott szerző életművéből, vagy az adott zeneműből; illetve utólag értékeljük az elhangzottakat.

- **Kötelező zongora:**

A (nem zongora szakos) növendékek számára biztosítani kell legkésőbb 8. osztálytól (de ha lehetőség van rá, már egy évvel korábban) a kötelező zongora tárgy oktatását. Így, akik zeneművészeti szakközépiskolába készülnek, minimum egy évig tanulnak zongorázni, mielőtt elkezdik középiskolai tanulmányaikat.

A hangszer-főtanszakon tovább tanuló növendékeknek nem kell kötelező zongorából felvételi vizsgát tenni, viszont a szolfézs-zeneelmélet szakra jelentkezőknek igen. Ezért nekik ajánlatos minimum két évig zongorázni, mielőtt felvételiznek.

A növendékeinknek egy része nem tanul tovább zeneművészeti középiskolában, hanem a zeneiskolában továbbképzősként folytatja tanulmányait, s innen készül a főiskolai, illetve

akadémiai felvételire. Ők 4 – 5 évig tanulnak zongorázni, hiszen nekik már egy magasabb követelményszintnek kell megfelelniük, felvételizniük kell ebből a tárgyból is.

- **Kamarazene:**

A kamarazene-tanítás célja, hogy fejlessze életformává a növendékekben a kamarazene művelését és így növelje azok táborát, akik zeneiskolai tanulmányaik elvégzése után szabadidejük egy részét kamaramuzsikálással töltik. A tanulók többségét fel kell készítenünk szabadidejük tartalmas eltöltésére, a társas muzsikálásra. Fontos, hogy minden tanszakon lehetőséget teremtsünk növendékeinknek a kamarazenélésre.

- **Kórus:**

A kórus kötelezően választható, vagy szabadon választható tantárgy az iskola növendékeinek. Pedagógiaiilag legnagyobb jelentősége a kórus közösségformáló erejében van. Olyan pozitív élményt nyújthat, mely felnőtt korában is ösztönzi a kulturális életben való részvételre.

A hangképzés, tiszta intonálás, többszólamúság, harmónia-hallás: alapvető feladat. Választható a barokk-reneszánsz stílustól napjaink értékesebb, de hozzájuk közelálló irodalmából, bármi. Ezt az aktuális összetétel és létszám nagyban befolyásolja. Ajánlatos évente legalább két szereplésen részt venni.

- **Zenekar:**

Iskolánkban már évek óta többféle zenekar működik, melyek kiváló színterei a közösségfejlesztésnek, nevelésnek.

Célkitűzéseink: a zenekarok fellépéseinek színvonalas megszervezése, lehetőségünkhöz mértén a taneszközök biztosítása.

7.2. A zeneművészeti ágon tanított tantárgyak óraszámai, feladatai, követelményei

A különféle szinteken elérendő célok:

Előképző évfolyamokban: (szolfézs ek.1. 2. és hangszeres előképző)

A kottaolvasás alapfogalmai.

Az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyértékek és ezek szünetjelei.

A 4/4-es és 3/4-es ütem.

A helyes testtartás kialakítása.

Alapvető funkciók beállítása.

Alapfokú évfolyamokban:

„A” tagozat

Alapszinten a funkciók jól legyenek beállítva. Legyen képes a növendék hangok biztonságos megszólaltatására.

Ismerje a tanult anyagban előforduló tempó és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését. A hangterjedelmén belül kiegyenlített hangzást tudjon elérni. Tudjon tisztán játszani hangszerén. Az alapfok követelményein belül biztos stílusismerettel rendelkezzen. Rendszeresen vegyen részt csoportos együttzenélésben. Rendelkezzék megfelelő zenei memóriával, koncentráló és állóképességgel. Legyen felkészült a tanuló kottahű játéokra és lapról olvasásra, folyamatos, mérsékelt tempóban.

„B” tagozat

Feladata a tehetséggondozás.

Céljai a magasabb minőségi szint elérése, illetve művészi pályára való felkészítés. Az alapfok követelményeit egyenletesen magas minőségi színvonalon teljesítse. A zeneiskolán kívül is csillogtassa kiváló felkészültségét. Készüljön fel a különféle zenei versenyekre, fellépésekre.

Továbbképző évfolyamokban:

„A” tagozat

Ismerje a növendék a hangszer múltját, irodalmát, a jelentősebb alkotó és előadóművészek munkásságát. Legyen képes oldott hangszerkezelésre.

Rendelkezzék megfelelő koncentráló képességgel, zenei kifejezést lehetővé tevő képzelőerővel, technikával, formáló készséggel.

„B” tagozat

A növendék rendelkezék kiemelkedő állóképességgel. Ismerje a hangképzés folyamatát. Legyen képes a tudatos, helyes technika alkalmazására. A tehetséges növendék játéka elsősorban az előadás kifejezőerejében, szuggesztivitásában kell, hogy meghaladja az „A” tagozatos szintet.

- **A 2011/12-es tanév előtt beiratkozott tanulók számára kimenő rendszerben:**

Zeneművészeti ágon tanított tantárgyak:

Intézményünkben a képzés: 10-12 év

Kivételt képez a magánének tárgya, melynek 7 év a képzési ideje.

A képzés szintjei:

Képzési formák	Hosszú tanszak	Rövid tanszak
Előképző	2 év	2 év
Alapfok	6 év	4 év
Továbbképző	4 év	4 év
összesen:	12 év	10 év

❖ **Hangszeres főtárgyak**

- fuvola
- furulya
- klarinét
- szaxofon
- trombita
- kürt
- tenor-bariton
- harsona
- tuba
- kamarazene

❖ **Kötelező tárgy**

- szolfézs

❖ **Kötelezően választható, illetve választható tárgyak**

- zeneelmélet
- zeneirodalom-zenetörténet
- kamarazene
- fúvós zenekar
- kórus

❖ **Korrepetíció**

- **Tanított tantárgyak óraszámai:**

❖ **Főtárgy:**

Előképző 2 x 30 perc

„A” tagozaton minimum 2 x 30 perc

„B” tagozaton minimum 2 x 45 perc

❖ **Kötelező tárgy:**

A képzési idő 2 x 45 perc

„A” tagozaton a 4. évfolyam végéig

„B” tagozaton az utolsó évfolyam végéig

❖ **Kötelezően választható tárgy:**

Az előképző első évfolyamától egy vagy két foglalkozás (egy foglalkozás 45 perc).

Zeneelmélet:

Minimum 1 x 45 perc

Zeneirodalom:

Minimum 1 x 45 perc

Kamarazene:

Minimum 1 x 45 perc

A kamarazene csoportlétszáma a műfajnak megfelelően: 2-8 fő

Zenekar:

Minimum 2 x 45 perc.

Zongora, második hangszer:

Minimum 1 x 30 perc.

Kórus:

Minimum 1 x 45 perc

❖ **Korrepetíció:** a tantervi előírás szerint

• **A képzés struktúrája 2011-12-es tanévtől felmenő rendszerben**

Tanszakok és tantárgyak

Fafúvós tanszak tantárgyai: furulya, fuvola, klarinét, szaxofon

Rézfúvós tanszak tantárgyai: trombita, kürt, harsona-tenorkürt-baritonkürt, tuba

Zeneismeret tanszak tantárgyai: szolfézs kötelező, zeneismeret, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet,

Kamarazene tanszak tantárgyai: kamarazene, zenekar, kórus

• **Hangszeres tanszakok – egyéni képzés**

„A” tagozat

Főtárgy: hangszeres tantárgyak

Kötelező tantárgy: szolfézs kötelező*

* Ha a tanuló már teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit (szolfézs alapfok 4. évfolyam), akkor helyette a kötelezően választható tantárgyak közül körül köteles egyet felvenni.

Kötelezően választható tantárgyak: szolfézs, zeneismeret, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene, zenekar, kórus

Választható tantárgyak: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, zeneismeret, második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus, tantervi programjainak tantárgyai

Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

• Óratervek

Az „A” tagozatos óratervek magukba foglalják az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat. Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak számai

(2)+6+4 évfolyam: furulya, fuvola, klarinét, szaxofon, trombita, kürt, harsona-tenorkürt-baritonkürt, tuba,

• A tanítási órák időtartama:

Főtárgy: „A” tagozaton 2x30 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: „A” tagozaton a 4. évfolyam végéig 2x45 perc (csoportos)

Kötelezően választható tantárgy: 5-10. évfolyamig

Csoportos foglalkozás: 2x45 perc

(zenekar, kórus: minimum 9 fő; kamarazene, 2-8 fő)

Választható tantárgy: Az előképző 1. évfolyamától a képzés teljes idejében 1 vagy 2 tantárgy.

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc

(zenekar, kórus: minimum 9 fő; kamarazene, improvizáció: 2-8 fő)

- **„B” tagozat:**

Főtárgy: hangszeres és vokális tanszakok – alapfok 2. évfolyamától javasolt.

Kötelező tantárgy: szolfézs

Kötelezően választható tantárgy: zongora a 3. évfolyamtól

Választható tantárgyak: zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, zeneismeret, második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus, tantervi programjainak tantárgyai

Korrepetíció (zongorakiséret): a hangszeres tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

- **Óratervek**

Az „B” tagozatos évfolyamok óratervei magukba foglalják az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat. A zárójelbe tett évfolyamok az „A” tagozaton végzett előtanulmányokat jelentik. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	(1)	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy					0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1
Választható tantárgy	(2)	(2)	(2)	0-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

(2+1)+5+4 évfolyam: furulya, fuvola, klarinét, szaxofon, trombita, kürt, harsona-tenorkürt-baritonkürt, tuba

- **Kamarazene:** „A” tagozat:

Főtárgy: kamarazene

Kötelező tantárgy: kamarazene főtárgynál zongora vagy az előzőleg tanult hangszeres tárgy

Választható tantárgy: második hangszer, zenekar, kórus, szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, zeneismeret, tantervi programjainak tantárgyai

Óraterv 2

Tantárgy	Évfolyamok					
	Alapfok		Továbbképző			
	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma:

(2+4) 2+4 évfolyam: kamarazene

A első (zárójelben levő) számjegy az előtanulmányok, a második számjegy az alapfokú évfolyam, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.

A zenetörténet-zeneirodalom és zeneelmélet tantárgyak választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulhatók.

A kamarazene főtárgyként csak az alapfokú hangszeres évfolyamok elvégzése után, kötelezően választható tantárgyként a 4. évfolyam után tanulható.

A főtárgyként nem választható tantárgyak képzési ideje:

szolfézs kötelező: (2)+4 évfolyam (előképző 1-2) + alapfok 1-4. évfolyam

zeneismeret: 2+4 évfolyam, kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható

zenekar: kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható

kórus: kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: „A” tagozaton 2x45 perc

kamarazene csoportlétszáma: minimum 2 fő

Kötelező tantárgy: „A” tagozaton egyéni 2x30 perc

Választható tantárgy:

Egyéni foglalkozás minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás minimum 1x 45 perc

zenekar, kórus minimum 9 fő; kamarazene: 2-8 fő

A 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelet hatálybalépését megelőzően – folytatott fenti képzések felmenő rendszerben folytathatók, oly módon, hogy a tanulmányaikat már megkezdett tanulók azt legkésőbb a 2026/2027. tanévig be tudják fejezni.

A 2011/2012. tanévtől felmenő rendszerben intézményünk helyi tantervként a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelet 2. melléklete szerinti új tantervi struktúrában szereplő tantervet alkalmazza.

7.3. 2. számú melléklet intézményünkre vonatkozó részletezése

7.3.1.FAFÚVÓS TANSZAK

7.3.1.1.FURULYA

Az alapfokú művészetoktatás furulya tantárgyának hangszere a barokk (angol) fogású hangszer.

A furulyatanítás általános céljai, feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)

- a furulya lehetőségeit, saját irodalmát és a furulyán is játszható egyéb művek minél szélesebb körét,
- hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a furulyairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a furulyacsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvómódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező furulyahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
- hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat,
- tegye jártassá a tanulót a furulyairodalom javát képező reneszánsz és barokk művek díszítésében.

Fordítson figyelmet

- a furulyázni tanulók alapfunkcióinak gondos megalapozására,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a különböző alaphangú furulyák használatakor az abc-s névvel történő helyes (nem transzponáló) olvasásra,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- az eredeti furulyairodalom mellett más zenei korszakok műveinek megismertetésére,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulót a hangszer ápolására.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

A zeneiskola 1. évfolyamának tanterve a 8 éves tanulók (általános iskola 3. évfolyam) életkori sajátosságainak figyelembevételével készült. Az ennél fiatalabb tanulókkal szemben nem támaszthatók ugyanazok a követelmények.

Fejlesztési feladatok

A tanulók értelmi, érzelmi és fizikai fejlettségéhez alkalmazkodva az előképző célja a tanuló hangszeres készségének, zenei érzékének felmérése.

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszer részei, összeállítása.
- Egyszerű ritmusértékek és ütemszűlyok.
- Különböző játékmód és hangindítások.
- A játszott anyagban előforduló tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes légzéstechnika elsajátítása, fejlesztése.
- Játék a hangszer fejével.
- Helyes test-, hangszer- és kéztartás kialakítása, a bal hüvelykujj megfelelő helyzeteinek mielőbbi pontos begyakorlása
- A helyes gyakorlás és memorizálás módjai kottával és kotta nélkül.

Ajánlott tananyag

- Lőrincz-Paragi: Furulya ABC (EMB 14090)
- Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
- Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 1.
- Gyermekdalok, népdalok

Követelmények

- Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
- A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
- Gyermekdalok, népdalok és egyszerűbb táncok értelmeseen tagolt megszólaltatása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Négy gyermekdal, illetve egyéb dallam a tanult hangterjedelemben kotta nélkül.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

A tanulók értelmi, érzelmi és fizikai fejlettségéhez alkalmazkodva az előképző célja a hangmagasság, ritmus iránti fogékonyságának, zenei memóriájának fejlesztése, aktivitásának, kreativitásának kibontakoztatása, az életkornak megfelelően játékos formában ritmikus mondókák, ütőhangszerek, esetleg táncmozgások segítségével. Feladata olyan alapokat adni, melyekre az 1. évfolyam tananyaga szilárdan támaszkodhat.

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszer részei, összeállítása.
- Egyszerű ritmusértékek és ütemszűlyok.

- Különböző játékmód és hangindítások.
- A játszott anyagban előforduló tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes légzéstechnika elsajátítása, fejlesztése.
- Helyes test-, hangszer- és kéztartás kialakítása, a bal hüvelykujj megfelelő helyzeteinek mielőbbi pontos begyakorlása.
- Az ismert hangterjedelmen belül lehetőleg intenzív, lebegésmentes hang elérése.
- A helyes gyakorlás és memorizálás módjai kottával és kotta nélkül.

Ajánlott tananyag

- Lőrincz-Paragi: Furulya ABC (EMB 14090)
- Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
- Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 1.
- Gyermekdalok, népdalok

Követelmények

- Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
- A tanuló kizárólag helyes beidegződésekkel rendelkezzen.
- A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
- Gyermekdalok, népdalok és egyszerűbb táncok értelmesen tagolt megszólaltatása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Négy gyermek- vagy népdal, illetve egyéb dallam a tanult hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével, kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszer részei, összeállítása.
- Különböző ritmusértékek, pontozások, ütemszúlyok, felütés.
- A játékmód és az artikuláció alapfogalmai, különböző hangindítások és hanglezárás nyelvvel.
- A játszott anyagban előforduló tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A szerkezet és tagolás alapfogalmai (motívum, zenei sor stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes légzéstechnika elsajátítása és állandó fejlesztése.
- Helyes test-, hangszer- és kéztartás kialakítása, a bal hüvelykujj megfelelő helyzeteinek mielőbbi pontos begyakorlása (a tartófunkció kialakulásának elkerülése érdekében).
- Hangképzés, különböző hosszúságú hangok.
- A dü és tü hangindítások, valamint hanglezárás nyelvvel.
- A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.
- A társas muzsikálás kezdetei, esetleg a tanár vagy zongorakísérő közreműködésével is.

Ajánlott tananyag

Lőrincz-Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090) Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406) Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 1. Gyermekdalok, népdalok

Követelmények

- A hangszer helyes összeállítása és ennek önálló ellenőrzése.
- Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
- A tanult hangkészlet és ritmusok biztonságos olvasása, valamint a hangkészlet fogásainak ismerete.
- Gyermekdalok, ritmikus népdalok és egyszerűbb táncdarabok értelmesen tagolt megszólaltatása (kotta nélkül is).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két-három népdal, kotta nélkül.
- Egy-két könnyű táncétel kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

- Az eddig tanult hangkészlet bővítése, főfogásokkal is könnyen játszható trillák.
- Az artikulációk szerepe a furulyajátékban.
- Tizenhatodok, nyolcad szünet, nyújtott ritmus, nyolcad felütés.
- Régi és új stílusú magyar népdalok.
- A játszott anyag formai elemzése az életkornak megfelelő szinten: azonosság, hasonlóság, különbségek felismerése stb.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az alapfunkciók (testtartás, légzéstechnika, kéztartás) állandó ellenőrzése és fejlesztése.
- Tartott hangok gyakorlása minimális crescendo-decrescendo-val.
- A hangindítás és hangismétlés gyorsítása a nyelv lazaságának megőrzésével.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duók.

Ajánlott tananyag

- Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 2.
- Bali J.: Furulyaiskola I.
- Béres J.: Furulyaiskola I., II. (EMB 5406, 7062)
- Keuning, Hans P.: 30 simple studies
- Giesbert, F. J.: 77 Daily Exercises
- Anonymus: Allemande (EMB 4303)
- Anonymus: Angol tánc (EMB 7888)
- Anonymus: Hajdútánc (EMB 7888)
- Anonymus: Rondo (EMB 7888)
- Bach, J. S.: Menuett (EMB 14090/118)
- Purcell, H.: A pásztor (EMB 8959)

Követelmények

- Jól értelmezhető beintés a kamarapartner felé.

- Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
- A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
- A tü-dü hangindítások zökkenőmentes, de megszólalásában határozottan megkülönböztethető alkalmazása.
- Dúr skálák gyakorlása.
- Rövidebb lélegzetű etűdök.
- Egyszerűbb táncdarabok értelmesen tagolt megszólaltatása a már megismert artikulációk és trillák alkalmazásával, kotta nélkül is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála lehetőleg figurációkkal kotta nélkül.
- Egy népdal, kotta nélkül.
- Egy etűd.
- Két különböző karakterű táncjáték, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A furulyacsalád tagjai és hangterjedelmük.
- Az eddig tanult hangkészlet bővítése.
- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
- A játszott anyagban előforduló új ritmusértékek, ütemfajták, tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. pavane, allemande, chorea, menüett stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése

- A tü, dü, rü artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
- Hanglezárása száj kinyitásával.
- Dúr és moll skálák c1-c3 hangterjedelemben.
- Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel játszása, szopránfurulyán.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duók, triók.

Ajánlott tananyag

- Markovich J. GRADUS a barokk furulyához 3.
- Oromszegi O. 101 etűd, népdalvariáció és karakterdarab
- Sellner, J. Etüden für Oboe /I., II., III.(EMB 12002)
- Hinke, G. Praktische Elementarschule für Oboe (Peters 2377)
- Keuning, H. P. 20 studies
- Rodgers, Ph. Sight reading exercises 118-150. (SM 1479)
- Giesbert, F. J. 77 Daily Exercises
- Anonymus: Lassú tánc (EMB 7888)
- Bach, J. S.: Menuett (EMB 14090/142)
- Bach, J. S.: Menuett (EMB 2750)
- Bach, J. S.: Polonaise (EMB 14090/130)
- Pepusch, J. Chr.: C-dúr szonáta III-IV. tétel (6 szopránszonáta/1.) (EMB 14071)
- Purcell, H.: Bourrée (EMB 6106)

Követelmények

- Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hanglezárás, hüvelykujjtechnika.
- A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
- Egyszerűbb szabad díszítések a kottakép alapján.
- Társas zenélésnél hangolás tanári segítséggel.
- Parlando népdalok (szöveggel is) és egyszerű táncjátékok értelmesen tagolt megszólaltatása, a már megismert artikulációk és trillák alkalmazásával, hangsorok, mérsékelt tempójú rövidebb etűdök (kotta nélkül is).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
- Egy etűd.
- Két különböző karakterű előadási darab, trillákkal, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
- A hangmagasság és az artikulációs magánhangzók összefüggéseinek tudatosítása.
- A megfelelő artikuláció megválasztásának szempontjai.
- Könnyebb ékítések a trillákon kívül: mordent, paránytrilla, előkék.
- A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. gagliarda, gavotte, siciliano stb.).
- „F” alapú furulya bevezetése, fogásai és olvasása hangzó magasságban.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A t, d, r artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
- Staccato-játék nyelvezéssel.
- Dúr és moll skálák c1-d3 tercekkel, hármashangzat-felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal.
- Az „F”-alapú furulya használatának gyakorlása.
- Kézfunkciók (különösen a bal hüvelykujj) fokozott ellenőrzése az altfurulya bevezetésekor.
- A „rekesz”-légzés és támasz állandó ellenőrzése, különös tekintettel az altfurulya megnövekedett levegő-szükségletére.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió.

Ajánlott tananyag

- Giesbert, F. J.: 77 Daily Exercises
- Hinke, G.: Praktische Elementarschule für Oboe
- Keuning, H. P.: 20 studies
- Keuning, H. P.: 10 difficult studies
- Keuning, H. P.: 25 studies
- Keuning, H. P.: 40 simple studies
- Linde, H. M.: Die kleine Übung (Tägliche Studien für....)
- Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 3.
- Oromszegi O.: 101 etűd, népdalvariáció és karakterdarab
- Sellner, J.: Etüden für Oboe /I., II. (EMB 12002)

- Fesch, W. de: G-dúr szonáta III., IV. tétel (Dobblinger Musicverlag)
- Pepusch, J. Chr.: d-moll szonáta III-IV. tétel (6 szopránszonáta/4.) (EMB. 14071)
- Telemann, G. Ph.: G-dúr Partita VI. Aria (Tempo di Minuet) (EMB 14071)
- Telemann, G. Ph.: Menuett (EMB 13100)
- Vivaldi, A.: Largo (EMB 14090/167)
- Händel, G. Fr.: F-dúr szonáta III., IV tétel
- Lavigne, Ph. de: Gaiment (EMB 13100)
- Loeillet, J. B. John: op. 3/2 d-moll szonáta III., IV tétel (EMB 13100)
- Somis, G. B.: Allegro (EMB 14095)

Követelmények

- A összetett hangindítások gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatása alapján.
- „F”-alapú furulya használata.
- Melodikus vagy összhangzatos moll hangsorok gyakorlása.
- A fogástáblázat önálló használata.
- A tanuló alkalmazzon minimális dinamikát a zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására, a tanár útmutatásai alapján, legyen képes változó nyomáserősségű levegővezetésre.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála: figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
- Egy etűd.
- Két szonátatétel trillákkal, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
- A trillatáblázat használata.
- Inégál játék fogalma, szerepe a furulyajátékban.
- A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A játszott anyagban előforduló új tánc típusok jellegzetességei (pl. gigue, rigaudon stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése

- Gyakorlás szoprán- és altfurulyán is.
- Az artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
- Hangsorok gyakorlása lehetőleg altfurulyán.
- Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel való játéka altfurulyán.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szoprán- és altfurulyán.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes.

Ajánlott tananyag

- Kállay G. Hang nemgyakorló szopránfurulyára (EMB14071)
- Keuning, H. P. 10 difficult studies
- Keuning, H. P. 25 studies
- Keuning, H. P. 12 difficult studies
- Kölz, E. M. I Essercizi per il Flauto dolce

- Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
- Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
- Corelli, A: Sarabande (EMB 7888)
- d'Hervelois, L. de Caix: La Tubeuf (EMB 14071)
- Loeillet, J. B.: e-moll szonáta I., II. tétel op. 3/7
- Loeillet, J. B.: F-dúr szonáta (szopránkiadásból 3/2.)
- Pepusch, J. Chr.: G-dúr „altszonáták” 6/3. szopránon
- Telemann, G. Ph.: II. G-dúr Partita - tételek
- Lavigne, Ph. de: Rondeau - Tambourin I., II. (EMB 13100)
- Marcello, B.: B-dúr szonáta op. 2/7 III., IV., V tétel
- Marcello, B.: d-moll szonáta op. 2/2
- Telemann, G. Ph.: F-dúr szonáta II., I. tétel

Követelmények

- Az egyszerűbb hangnemekhez tartozó fontosabb trillák ismerete.
- Mordent, paránytrilla, előkék alkalmazása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
- Egy etűd.
- Két szonáta- vagy szvittétel trillákkal és egyéb egyszerűbb ékesítésekkel, kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A furulya története és különböző stíluskorszakokban betöltött szerepe.
- A népi furulya és a furulya (blockflöte) közti különbség.
- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
- A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
- Kromatikus skála.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon szoprán- és altfurulyán.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag

- Kállay G. Hang nemgyakorló szopránfurulyára (EMB 140719)
- Keuning, H. P. 10 difficult studies
- Keuning, H. P. 25 studies
- Keuning, H. P. 12 difficult studies
- Kölz, E. M. I Essercizi per il Flauto dolce
- Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
- Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
- Bach, J. S.: Gavotte, Bourrée D-dúr (EMB 14071)
- Fesch, W.: G-dúr szonáta I., II. tétel

- Händel, G. Fr.: Menuett (EMB 7888)
- Loeillet, J. B.: h-moll szonáta op. 3/10 (EMB 13160-3)
- Telemann, G. Ph.: I. B-dúr Partita - tételek
- Bellinzani, P. B.: C-dúr szonáta op. 3/3
- Händel, G. Fr.: C-dúr szonáta III., IV. tétel
- Telemann, G. Ph.: B-dúr szonáta III., IV. tétel
- Veracini, Fr. M.: G-dúr szonáta I., II. tétel (12/2)

Követelmények

- A trillatáblázat önálló használata.
- Egyszerűbb trillák forgódíszítéssel.
- A tanuló alkalmazzon önállóan minimális belső dinamikát zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül,
- Egy etűd,
- Két szonáta- vagy szvittétel, trillákkal és egyéb egyszerűbb ékesítésekkel illetve dallami díszítésekkel, kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a „B” tagozatos oktatás minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A furulyacsalád tagjai és hangterjedelmük.
- Az eddig tanult hangkészlet bővítése.
- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
- Pontozott ritmusértékek, 8-ados ütemmutatók, hemiola ismerete, használata.
- Könnyebb ékítések a trillákon kívül: mordent, paránytrilla, előkék.
- Enharmónia.
- A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. pavane, allemande, chorea, menüett stb.).
- Az „f” alapú furulya bevezetése, fogásai és olvasása hangzó magasságban.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
- Hanglezárása száj kinyitásával.
- dúr és moll skálák tercekkel, hármashangzat felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal.
- Hosszabb zenei gondolatok egy levegőre játszása, szopránfurulyán.
- Az „f” alapú hangszer használatának gyakorlása.
- A „rekesz”-légzés és támasz állandó ellenőrzése a kétféle hangolású hangszer levegőszükségletének figyelembevételével.

- Kézfunkciók (különösen a bal hüvelykujj) fokozott ellenőrzése a kétféle hangolású hangszer bevezetésekor.
- Az abc-s névvel való helyes, nem transzponáló gondolkodás ellenőrzése különböző módszerekkel.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duók, triók.

Ajánlott tananyag

- Giesbert, F. J. 77 Daily Exercises
- Hinke, G. Praktische Elementarschule für Oboe
- Keuning, H. P. 20 studies
- Keuning, H. P. 10 difficult studies
- Keuning, H. P. 25 studies
- Keuning, Hans P. 40 simple studies
- Linde, H. M. Die kleine Übung (Tägliche Studien für....)
- Markovich J. GRADUS a barokk furulyához 3.
- Oromszegi 0.101 etűd, népdalvariáció és karakterdarab
- Sellner, J. Etüden für Oboe /1., II. (EMB 12002)
- Bach, J. S.: Menüett I. (EMB 4303)
- Bach, J. S.: Polonaise (EMB 14090/130)
- Corelli, A.: op. 5/8 a-moll szonáta III., II. tétel
- Fesch, W. de: G-dúr szonáta III., IV. tétel (Dobiinger Musicverlag)
- Pepusch, J. Chr.: C-dúr szonáta (6 szopránszonáta/1.)
- Händel, G. Fr.: F-dúr szonáta III., IV. tétel (EMB 13100)
- Loeillet, J. B. John: op. 3/2 d-moll szonáta III., IV tétel (EMB 13160-3)
- Telemann, G. Ph.: F-dúr szonáta II., I. tétel

Követelmények

- Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hanglezárás, biztos hüvelykujjtechnika.
- A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
- Összetett hangindítások gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatásai alapján.
- Melodikus moll hangsorok gyakorlása.
- Társas zenélésnél hangolás tanári segítséggel.
- A tanuló alkalmazzon minimális dinamikát, zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására, a tanár útmutatásai alapján, legyen képes változó nyomáserősségű levegővezetésre.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála: tercekkel, hármashangzat felbontásokkal, kotta nélkül.
- Egy etűd,
- Két különböző karakterű előadási darab/tétel, trillákkal, kísérettel kotta nélkül.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
- A trillatáblázat használata.

- Jelzetlen kötelező díszítések szükségességének felismerése.
- Egyszerűbb szabad díszítések a tanár útmutatásai alapján.
- A megfelelő artikuláció megválasztásának szempontjai.
- A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. gagliarda, gavotte, rondeau, gigue stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése

- Artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
- Staccatók nyelvezéssel.
- Az altfurulya használatának gyakorlása.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szopránfurulyán.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duók, triók.

Ajánlott tananyag

- Kállay G. Hang nemgyakorló szopránfurulyára (EMB 14071)
- Keuning, H. P. 10 difficult studies
- Keuning, H. P. 25 studies
- Keuning, H. P. 12 difficult studies
- Kölz, E. M. I Essercizi per il Flauto dolce
- Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
- Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
- Bach, J. S.: Bourrée I., II. h-moll (Z. 14071)
- Corelli, A.: op. 5/8 a-moll szonáta I., IV. tétel
- Loeillet J. B.: C-dúr szonáta (szopránkiadásból 3/1.)
- Pepusch J. Chr.: d-moll szonáta III-IV. tétel (6 szopránszonáta/1.) (EMB 14071)
- Telemann, G. Ph.: G-dúr Partita - tételek
- Händel, G. Fr.: g-moll szonáta III., IV tétel
- Lavigne, Ph. de: Gaiment (EMB 13100)
- Marcello, B.: op. 2/2 d-moll szonáta
- Telemann, G. Ph.: F-dúr szonáta II., I. tétel

Követelmények

- Mordent, paránytrilla, előkék alkalmazása.
- Altfurulya használata.
- A fogástáblázat önálló használata.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül.
- Két etűd.
- Két szonátatétel egyszerűbb ékesítésekkel és dallami díszítésekkel, kísérettel kotta nélkül.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
- Egész értéknél hosszabb hangok és szünetjelek, tizenhatod-triolák.

- Inégál játék fogalma.
- A moduláció fogalma, egyszerű hangnemi kitérések felismerése a tanár segítségével.
- A szonáta felépítése, variációs formák, az anyagban megjelenő új tánc típusok.
- A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Gyakorlás szoprán és altfurulyán is.
- Hangsorok gyakorlása altfurulyán, tempójának fokozása.
- Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel való játéka altfurulyán.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szoprán- és altfurulyán.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes.

Ajánlott tananyag

- Kállay G. Hang nemgyakorló szopránfurulyára (EMB 14071)
- Keuning, H. P. 10 difficult studies
- Keuning, H. P. 25 studies
- Keuning, H. P. 12 difficult studies
- Kölz, E. M. I Essercizi per il Flauto dolce
- Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
- Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
- d'Hervelois, L. de Caix: La Tubeuf (EMB 14071)
- Händel, G. Fr.: Menüett (EMB 7888)
- Loeillet, J. B.: F-dúr szonáta (szopránkiadásból 3/2)
- Loeillet, J. B.: h-moll szonáta op. 3/10
- Telemann, G. Ph.: II. G-dúr Partita
- Händel, G. Fr.: C-dúr szonáta III., IV. tétel
- Lavigne, Ph. de: Rondeau - Tambourin I., II. (EMB 13100)
- Marcello, B.: op. 2/7 B-dúr szonáta
- Pepusch, J. Chr.: B-dúr „altszonáták” 6/6.
- Telemann, G. Ph.: B-dúr szonáta III., IV tétel
- Veracini, Fr. M.: G-dúr szonáta I., II. tétel (12/2)
- Vivaldi, A.: d-moll szonáta RV 36 I., III. tétel (EMB 14130)

Követelmények

- A t, d, r artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások önálló megválasztása, bejegyzése a játszandó anyagnak megfelelően.
- A trillatáblázat önálló használata.
- Egyszerűbb trillák forgódíszítéssel.
- Minimális belső dinamika önálló alkalmazása a zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül.
- Két etüd.
- Két szonáta- vagy szvittétel egyszerűbb ékesítésekkel és dallami díszítésekkel, kísérettel, kotta nélkül.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A furulya története és különböző stíluskorszakokban betöltött szerepe.
- A népi furulya és a furulya (blockflöte) közti különbség.
- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
- Az inégál játék (elsősorban francia zenénél) alkalmazásának szabályai.
- A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- Versenymű, fantázia.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Gyakorlás szoprán és altfurulyán is.
- A t, d, r artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t-) t-r-t-r-t inégál játék állandó gyakorlása.
- A t-l d-l összetett hangindítások bevezetése, gyakorlása.
- Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szoprán- és altfurulyán.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

Ajánlott tananyag

- Quantz, J. J.-Nagy Frigyes 100 Tägliche Übungen für Flöte
- Winterfeld, L. H. v. 40 Studien für Altblockflöte
- Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels
- Sellner, J. Etüden für Oboe VI. (EMB 12002)
- Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum
- Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum (átírta: Báthori Béla)
- Brüggen, F.5 etüd
- Collette, J. 12 melodikus gyakorlat
- Staeps, H. U. Methodische Übungen
- Veilhan, J.-C. La flute ? bee baroque
- Winterfeld, L. Höfferv. Technische Studien für Altblockflöte
- EyckJ.v. DerFluyten Lust-hof I-III.
- Thomas, B. The Baroque solo book
- Anonymus: Greensleeves to a Ground
- Bach, J. S.: Menüett h-moll (EMB 13100)
- Fesch, W.: G-dúr szonáta I., II. tétel
- Telemann, G. Ph.: I. B-dúr Partita - tételek
- Bellinzani, P. B.: op. 3/3 C-dúr szonáta
- Händel, G. Fr.: a-moll szonáta III., IV. tétel
- Marcello, B.: op. 2/4 e-moll szonáta I., II. tétel
- Telemann, G. Ph.: „kis” C-dúr szonáta I., II. tétel (TWV 41: C 2)
- Telemann, G. Ph.: Andante (EMB 14095)
- Veracini, Fr. M.: a-moll szonáta (12/6)
- Vivaldi, A.: g-moll szonáta op. 13/6 III., IV. tétel

Követelmények

- Zárlati hemiolák önálló felismerése.
- Önálló hangolás.

- Hosszabb lélegzetű etűdök technikailag pontos megoldása.
- Barokk szonáták élményszerű előadása a tanult zenei kifejezőeszközök felhasználásával.
- Altfurulya szólamok olvasása kóruslejegyzésben.
- Bonyolultabb szabad díszítések játéka a kottakép alapján.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála tercekkel, hármashangzat és domináns négyeshangzat - felbontásokkal, kotta nélkül.
- Egy etűd.
- Egy teljes szonáta kotta nélkül.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat

A tanuló

- legyen képes a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően megszólaltatni,
- rendelkezze a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrációképességgel,
- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,
- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya klasszikusan értelmezett hangterjedelmében f g3-ig (in F),
- legyen jártas mind a C, mind az F alaphangú hangszer használatában,
- tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,
- alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait, többek között a t, r, d hangindításokat és ezek különböző kombinációit,
- törekedjék játékában a tiszta intonációra, javítsa tudatosan hangszere intonációs hibáit, rendelkezze az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges ujjtechnikával,
- tudjon önállóan hangolni,
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.), az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,

Ismerje

- az f-g3 (in F), hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat,
- a hangszer ápolásának karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
- a tanult anyagban előforduló tempo- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a furulya történetét, rokon hangszereit,
- a furulya szerepét különböző zenei korszakokban.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- dúr és moll skálák 3#, 4b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat- és dominánsseptim négyeshangzat-felbontásokkal, minimum az f1-g3 (in F) hangterjedelem teljes kihasználásával,
- két etűd vagy egy variációsorozat,
- legalább két tétel egy nagybarokk szonátából vagy versenyműből.

A művészeti alapvizsga követelményei

Művészeti alapvizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Furulya főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy etűd vagy technikai jellegű mű szoprán-vagy altfurulyán; Kállay G.: Hangnemgyakorló (EMB14071), Baroque Solo Book-ból könnyebb darabok, Giesbert: Furulyaiskola 2. rész (Schott) nehézségi szintjén.

- Előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is; Anon: Greensleeves to a Ground, Marcello szonáták (EMB13476-7), Loeillet de Gant: Szonáták, op. 1 és op. 3 (EMB 13160-3), Vivaldi: F-dúr szonáta RV 52, d-moll RV 36 (Ricordi Nrl 3322300), Telemann: F-dúr szonáta (EMB 13542), kamaraművek:

Boismortier: Leichte Duos (Schott), 6 Suite, Loeillet: 6 szonáta 2 furulyára, Naudot: Triószonáta, Czidra: Régi magyar táncok (EMB 14283) nehézségi szintjén. A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy etűd vagy szólómű; Kállay G.: Hangnemgyakorló (EMB 14071), J.v.Eyck: Der Fluyten Lust-hof - Variációk (Amadeus), Braun: etűdök/Baroque Solo Book, Winterfeld: 12 etűd altfurulyára (Hofmeister) nehézségi szintjén.

- Előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is; Telemann: C-dúr szonáta (EMB 13542), Veracini: a-moll szonáta (Peters), Lavigne: Rondeau és Tambourin I-II. tétel, Fesch: F-dúr szonáta op. 6. no. 2; Telemann: 6 duett, Telemann: Kánonszonáták, Loeillet de Gant: Szonáta 2 altfurulyára nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot az etűd és kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációkés díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
- T-I, d-l artikulációk szerepe a furulyajátékban.
- Nehezebb trillák forgódíszítéssel, kettős ékesítések (doppelschlag).
- A vibrato szerepe a zenében; vibrato, mint a barokk díszítés eszköze.
- A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A fa hangszerek tisztítása, karbantartása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Összetett hangindítások, valamint az inégál játék állandó gyakorlása.
- Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
- Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag

- Quantz, J. J.-Nagy Frigyes 100 Tägliche Übungen für Flöte
- Winterfeld, L: H. v.: 40 Studien für Altblockflöte
- Linde, H. M.: Der Kunst des Blockflötenspiels
- Sellner, J.: Etüden für Oboe/ VI. - (EMB 12002)
- Staeps, H. U.: Das Tagliche Pensum
- Staeps, H. U.: Das Tagliche Pensum (átírta: Báthori Béla)
- Brüggem, F.: 5 etüd
- Collette, J.: 12 melodikus gyakorlat
- Staeps, H. U.: Methodische Übungen
- Veilhan, J.-C: La flute ? bee baroque
- Winterfeld, L: Höfferv. Technische Studien für Altblockflöte
- Eyck, J.v.: DerFluyten Lust-hof I-III.
- Thomas, B.: The Baroque solo book
- Anonymus: Greensleeves to a Ground
- Bach, J. S.: Menüett h-moll (EMB 13100)
- Fesch, W.: G-dúr szonáta I., II. tétel
- Telemann, G. Ph.: I. B-dúr Partita - tételek
- Bellinzani, P. B.: op. 3/3 C-dúr szonáta
- Händel, G. Fr.: a-moll szonáta III., IV. tétel
- Marcello, B.: op. 2/4 e-moll szonáta I., II. tétel
- Telemann, G. Ph.: „kis” C-dúr szonáta I., II. tétel (TWV 41: C 2)
- Telemann, G. Ph.: Andante (EMB 14095)
- Veracini, Fr. M.: a-moll szonáta (12/6)
- Vivaldi, A.: g-moll szonáta op. 13/6 III., IV tétel

Követelmények

- Zárlati hemiolák önálló felismerése.
- Önálló hangolás.

- Az artikulációs magánhangzók tudatos, önálló alkalmazása a hangmagasság függvényében.
- Hosszabb lélegzetű etűdök technikailag pontos megoldása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála: (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
- Egy etűd.
- Két különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár; lehetőleg kotta nélkül.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
- A tanult ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó rendszerezése.
- Egyszerűbb szabad díszítések önállóan.
- A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t-) t-r-t-r-t inégál játék állandó gyakorlása.
- Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
- Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszereken.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag

- Quantz, J. J.-Nagy Frigyes 100 Tägliche Übungen für Flöte
- Winterfeld, L. H. v. 40 Studien für Altblockflöte
- Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels
- SellnerJ. Etüden fürOboe/VI. (EMB 12002)
- Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum
- Brüggen, F.5 etűd
- Collette, J. 12 melodikus gyakorlat
- Staeps, H. U. Methodische Übungen
- Veilhan, J.-C. La flute a bee baroque
- Winterfeld, L. Höfferv. Technische Studien für Altblockflöte
- EyckJ.v. DerFluyten Lust-hof I-III.
- Thomas, B. The Baroque solo book
- Anonymus: Greensleeves to a Ground
- Bach, J. S.: Menüett h-moll (EMB 13100)
- Fesch, W.: G-dúr szonáta I., II. tétel
- Telemann, G. Ph.: I. B-dúr Partita - tételek
- Bellinzani, P. B.: op. 3/3 C-dúr szonáta
- Händel, G. Fr.: a-moll szonáta III., IV. tétel
- Marcello, B.: op. 2/4 e-moll szonáta I., II. tétel

- Telemann, G. Ph.: „kis” C-dúr szonáta I., II. tétel (TWV 41: C 2)
- Telemann, G. Ph.: Andante (EMB 14095)
- Veracini, Fr. M.: a-moll szonáta (12/6)
- Vivaldi, A.: g-moll szonáta op. 13/6 III., IV. tétel

Követelmények

- A t-d, t-r, d-r artikulációk egységes tempójú alkalmazási képessége.
- Inégál játék gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatásai alapján.
- Jelzetlen kötelező díszítések önálló alkalmazása.
- Barokk szonáták élményszerű előadása a tanult zenei kifejezőeszközök felhasználásával.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
- Egy etűd.
- Két különböző karakterű előadási darab vagy egy tétel Ipar, lehetőleg kotta nélkül.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
- Új ritmikai elemek megértése az eddig tanultak alapján.
- A t-r-l-r összetett hangindítás szerepe a furulyajátékban.
- A hangindítások tempójának fokozását szolgáló artikulációk.
- A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A különböző barokk szonátatípusok tételeinek jellegzetességei.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t-) t-r-t-r-t inégál játék állandó gyakorlása.
- A t-r-l-r összetett hangindítás bevezetése és gyakorlása.
- Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
- Különböző vibratok állandó gyakorlása, hajlékony, változatos alkalmazása (tempó, amplitúdó).
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszereken.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag

- Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels
- Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum
- Brüggen, F.5 etűd
- Collette, J. 12 melodikus gyakorlat
- Eyck J.v. Der Fluyten Lust-hof I-III.
- Thomas, B. The Baroque solo book
- Staeps, H. U. Methodische Übungen
- Veilhan, J.-C. La flute a bee baroque
- Winterfeld, L. Höfferv. Technische Studien für Altblockflöte

- Boeke, K. Three exercises for alto recorder
- Loeillet J. B. deGant: 12 szonáta op. 1 (EMB 13160-3)
- Loeillet, J. B. John: 12 szonáta op. 3 (EMB 13160-3)
- Marcello, B.: 12 szonáta
- Telemann, G. Ph.: 6 partita (szoprán)
- Telemann, G. Ph.: B-dúr szonáta
- Telemann, G. Ph.: F-dúr szonáta
- Valentine, R.: 12 szonáta op. 2
- Vivaldi, A.: F-dúr koncert op. 10 no. 5
- Vivaldi, A.: a-moll koncert RV 108 (+ 2 hegedű + be.)

Követelmények

- A (t-) t-r-t-r-t inégál játék önálló alkalmazása.
- Nehezebb trillák forgódíszítéssel.
- Kettős ékesítések problémamentes alkalmazása.
- Ujjvibrato, rekeszvibrato.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
- Egy etűd.
- Két különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár lehetőleg kotta nélkül.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
- A barokk „duplanyelv”, a di-dll di-dll.
- A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A fa hangszerek „block”-jának tisztítása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, a (t-) t-r-t-r-t inégál játék, valamint a „duplanyelves” hangindítások állandó gyakorlása.
- Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
- A különböző vibratok tudatos és változatos alkalmazása.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag

- Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels
- Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum
- Brüggem, F.5 etűd
- Collette, J. 12 melodikus gyakorlat
- Eyck J.v. Der Fluyten Lust-hof I-III.

- Thomas, B. The Baroque solo book
- Staeps, H. U. Methodische Übungen
- Veilhan, J.-C. La flute à bec baroque
- Winterfeld, L. Höfferv. Technische Studien für Altblockflöte
- Boeke, K. Three exercises for alto recorder
- Loeillet J. B. deGant: 12 szonáta op. 1 (EMB 13160-3)
- Loeillet, J. B. John: 12 szonáta op. 3 (EMB 13160-3)
- Marcello, B.: 12 szonáta
- Telemann, G. Ph.: 6 partita (szoprán)
- Telemann, G. Ph.: B-dúr szonáta
- Telemann, G. Ph.: F-dúr szonáta
- Valentine, R.: 12 szonáta op. 2
- Vivaldi, A.: F-dúr koncert op. 10 no. 5
- Vivaldi, A.: a-moll koncert RV 108 (+ 2 hegedű + be.)

Követelmények

- A t-k t-k, d-g d-g „duplanyelves” hangindítások alkalmazása.
- Egyszerűbb szabad díszítések önálló alkalmazása.
- Összetett ornamensek.
- Az előző években tanult artikulációk stílusos alkalmazása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála: tercek, hármashangzat, kotta nélkül.
- Egy etűd.
- Két különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár, lehetőleg kotta nélkül.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
- A túlpontozás, mint zenei elem.
- Összetett ornamensek.
- Bonyolultabb szabad díszítések a tanár útmutatásai alapján.
- A vibrato szerepe a zenében; vibrato, mint a barokk díszítés eszköze.
- A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A fa hangszerek tisztítása, karbantartása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Gyakorlás szoprán- és altfurulyán is.
- A t, d, r, l artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t-) t-r-t-r-t inégál játék állandó gyakorlása.
- Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
- Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.

- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

Ajánlott tananyag

- Braun, D.: Szólók
- Eyck, J. van: Der Fluyten Lust-hof I-III.
- Händel, G. Fr.: B-dúr szonáta
- Händel, G. Fr.: g-moll szonáta
- Kölz, E. M.: Essercizi per il Flauto dolce
- Loeillet J. B. deGant: 12 szonáta op. I (EMB 16160-3)
- Marcello, B.: 12 szonáta
- Preludes from The Division Flute (1706)
- Quantz, J. J.-Nagy Frigyes: 100 Tägliche Übungen für Flöte (szopr.)
- Telemann, G. Ph.: 6 partita (szoprán)
- Telemann, G. Ph.: F-dúr szonáta
- Telemann, G. Ph.: (kis) f-moll szonáta (TWV 41: f 2)
- Valentine, R.: 12 szonáta op. 2
- Vivaldi, A.: F-dúr koncert op. 10 no. 5
- Winterfeld, L. H. v.: Zwölf Etüden für Altblockflöte

Követelmények

- Az artikulációs magánhangzók tudatos, önálló alkalmazása a hangmagasság függvényében.
- A t-d, t-r, d-r artikulációk könnyed alkalmazása tizenhatodokban is.
- Inégál játék gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatásai alapján.
- Jelzetlen kötelező díszítések önálló alkalmazása.
- Nehezebb trillák forgódíszítéssel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála, tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül.
- Két etüd.
- Egy versenymű két tétele, vagy egy egyéb tételpár kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
- A tanult ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó rendszerezése.
- A t-r-l-r összetett hangindítás szerepe a furulyajátékban.
- Egyszerűbb szabad díszítések önállóan.
- A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A különböző barokk szonátatípusok tételeinek jellegzetességei.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Gyakorlás C- és F-alapú furulyán is.
- Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t-) t-r-t-r-t inégál játék állandó gyakorlása.

- A t-r-l-r összetett hangindítás bevezetése, gyakorlása.
- Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
- A skálák tempójának fokozása.
- Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

Ajánlott tananyag

- Brügger, Fr.: 5 etűd
- Collette, J.: 12 melodikus gyakorlat (szopránra)
- Corelli, A.: Szonáták op. 5, 7-11.
- Eyck, J. van: Der Fluyten Lust-hof I-III.
- Fesch, W.: 6 szonáta op. 6
- Frescobaldi, G.: 5 canzona (szopránra vagy tenorra)
- Händel, G. Fr.: F-dúr szonáta
- Mancini, Fr.: 12 szonáta
- Pepusch, J. Chr.: 6 szonáta (alt!)
- Schickhardt, J. Chr.: 6 szonáta op. 1
- Select Preludes and Voluntaries for the Flute (1708)
- Telemann, G. Ph.: (kis) C-dúr szonáta (TWV 41: C 2)
- Veracini, Fr. M.: 12 szonáta
- Vivaldi, A.: RV 427. D-dúr koncert (szoprán)

Követelmények

- Az előző években tanult artikulációk stílusos alkalmazása.
- A (t-) t-r-t-r-t inégál játék önálló alkalmazása.
- Összetett ornamensek.
- Ujjvibrato, rekeszvibrato.
- A barokk szvit tételeinek ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül.
- Két etűd.
- Egy versenymű két tétele, vagy egy egyéb, tételpár kotta nélkül.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
- Új ritmikai elemek megértése az eddig tanultak alapján.
- A hangindítások tempójának fokozását szolgáló artikulációk.
- A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Gyakorlás C- és F-alapú furulyán is.
- Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t-) t-r-t-r-t inégál játék állandó gyakorlása.

- A dúr és melodikus moll skálák ismétlése kibővített hangterjedelemben, tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal. A skálák tempójának fokozása.

- Különböző vibratok állandó fejlesztése, alkalmazása.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

Ajánlott tananyag

- Bach, J. S.: F-dúr (fuvolára írt) szonáta BWV 1031
- Bellinzani, P. B.: 12 szonáta
- Corelli, A.: La Follia op. 5 no. 12
- Dieupart, Ch.: 6 szvit
- Eyck, J. van: Der Fluyten Lust-hof I-III.
- Feltkamp, J. H.: 12 Etudes vor Sopran-Blockfluit
- Fesch, W.: 6 szonáta op. 8
- Händel, G. Fr.: C-dúr szonáta
- Hotteterre, J.: 4 szvit op. 5 / F-dúr, d-moll
- Linde, H. M.: Der Kunst des Blockflötenspiels
- Sammartini, G.: F-dúr koncert
- Schickhardt, J. Chr.: 24 szonáta op. 30 (különböző hangnemekben)
- Staeps, H. U.: Das Tägliche Pensum
- Staeps, H. U.: Methodische Übungen (szopránra)
- Telemann, G. Ph.: a-moll fantázia
- Valentine, R.: 6 szonáta op. 5 (a szerző díszítéseivel)
- Vivaldi, A.: g-moll szonáta (II Pastor fido 6 szonáta)
- Vivaldi, A.: F-dúr koncert op. 10 no. 1 (La tempesta di Maré)
- Vivaldi, A.: D-dúr koncert op. 10 no. 3 (II Gardellino), (piccolo)
- Winterfeld, L. H. v.: 40 Studien für Altblockflöte
- Winterfeld, L. H. v.: Technische Studien für Altblockflöte

Követelmények

- Valamennyi tanult hangindítás egységes tempójú alkalmazási képessége, stílusos használata.
- Ujjvibrato és rekeszvibrato differenciált alkalmazása.
- Ritkán előforduló enharmóniák intonálásának ismerete.
- Tájékozódás bonyolult polifon zenében.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skálák tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül.
- Egy etűd.
- Egy kora barokk vagy XX. századi mű/tétel, kotta nélkül.
- Egy versenymű két tétele kotta nélkül.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.

- A barokk „duplanyelv”, a di-dll di-dll.
- A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A fa hangszerek „block”-jának tisztítása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Gyakorlás C- és F-alapú furulyán is.
- Valamennyi eddig tanult artikuláció és a belőlük alkotott összetett hangindítások, a (t-) t-r-t-r-t inégál játék, valamint a t-k t-k, d-g d-g „duplanyelves” hangindítások állandó gyakorlása, hármas elrendezésben is.
- Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
- A technikai elemek továbbfejlesztése a virtuozitás irányába.
- A különböző vibratok tudatos és változatos alkalmazása.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag

- Bach, J. S.: C-dúr (fuvolára írt) szonáta BWV 1032
- Bach, J. S.: F- (vagy G-)dúr (fuvolára írt) szonáta BWV 1035
- Castello, D.: Sonata seconda (szopránra vagy tenorra)
- Castrucci, P.: F-dúr szonáta (a szerző díszítéseivel) op.1/5
- Castrucci, P.: C-dúr szonáta (a szerző díszítéseivel) op.1/6
- Corelli, A.: Szonáták 1-6. op. 5 (részben korabeli díszítésekkel)
- D’Hervelois, De Caix: G-dúr szvit (szoprán)
- Eyck, J. van: Der Fluyten Lust-hof I-III.
- Fontana, G. B.: 6 szonáta (szoprán)
- Hotteterre, J.: 4 szvit op. 5
- Quantz, J. J.: Capricciok
- Schickhardt, J. Chr.: 24 szonáta op. 30 (különböző hangnemekben)
- Staeps, H. U.: Neue Übungen im chromatischen Raum der A
- Telemann, G. Ph.: a-moll szvit
- Telemann, G. Ph.: B-dúr fantázia
- Telemann, G. Ph.: d-moll fantázia
- Vivaldi, A.: G-dúr koncert op. 10 no. 6

Követelmények

- Valamennyi tanult hangindítás egységes tempójú alkalmazási képessége, stílusos használata. At-kt-k, d-g d-g „duplanyelves” hangindítások használata, hármas elrendezésben is. Egyszerűbb szabad díszítések önállóan.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- skálák: b-s mollok kibővített hangterjedelemben tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül.
- Egy etűd.
- Egy kora barokk vagy XX. századi mű/tétel, kotta nélkül.
- Egy versenymű két tétele kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat

A tanuló legyen képes

- a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya XX. századi elvárásainak megfelelő hangterjedelemben,
- a hangindítás és zárás különböző módjainak önálló alkalmazására,
- a segédfogások önálló megválasztására,
- az előadandó mű stílusának, jellegének megfelelő zenei kifejezőeszközök önálló megválasztására,
- a játszott zenei anyagot stílushű értelmes tagolt, kifejező megszólaltatására,
- az új darabok egyszerűbb, de önálló dallami díszítésére,
- megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő előadási darabok, kamarazenei szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására, a hibák önálló javítására.

Ismerje a furulya történetét, fizikai sajátosságait, irodalmát, különböző műfajokban betöltött szerepét. Rendelkezzék

- az egyéni és társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképesseggel, lapról olvasási készséggel,
- egyenletes, laza ujjtechnikával,
- zenei képzelőerővel.

„B” tagozat (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- hangszer történetét és irodalmát,
- f-a3-ig (in F) a fogásokat,
- a trilla-, segéd-, piano-, forte- fogásokat,
- az irodalomra legjellemzőbb tánc- és tételtípusok tempóit és karaktereit. Legyen képes
- a természetes, könnyed hangszerkezelésre,
- megfelelő légzéstechnika alkalmazására,
- a levegő tudatos beosztására,
- vibrato-mentes hang képzésére,
- értelmesen tagolt, kifejező előadásra. Rendelkezzék
- összehangolt ujj- és nyelvtechnikával,
- furge szimpla-nyelvtechnikával,
- saját adottságainak megfelelő gyakorlási módszerrel,
- megfelelő lapról olvasási készséggel. Tudjon
- tisztán intonálni,
- pontos ritmusban játszani,
- dúr és moll hangsorokat játszani 4#, 5b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat- és dominánsszeptim-felbontásokkal.

A művészeti záróvizsga követelményei

Művészeti záróvizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Furulya főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy technikai jellegű mű vagy szólódarab; Brüggen: Etűdök, Linde: Neuzeitliche Übungsstücke (Schott), Winterfeld: Technische Studien, (Hofmeister), Telemann: Fantáziák (Bärenreiter), Eyck: Der Fluyten Lust-hof I-III. (Amadeus) nehézségi szintjén.

- Egy teljes szonáta vagy concerto (kettősverseny).

- Egy korabarrokk, vagy XX. századi illetve kortárs mű, vagy tétel; Telemann: vagy Händel szonáták, Telemann: Metodikus szonáták 1-6., (Bärenreiter), nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab; Brüggen: 1., Quantz: Solos 1-5. (Baroque Solo Book), Eyck, J. van: Der Fluyten Lust-hof I-III. (Amadeus), G. Ph. Telemann: Fantázia 2, c-moll (Bärenreiter), nehézségi szintjén.

- Egy teljes szonáta vagy concerto.

- Egy korabarrokk vagy XX. századi mű vagy tétel, amely lehet kamaramű; Krahmer, E: Variációk op. 18, Händel: g-moll szonáta (V.) (EMB 13405, Castrucci, P.: Szonáták op. 1/5, op. 1/6, nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő hangolású és minőségű hangszerek.

Egy billentyűs hangszer.

Egész alakot visszaadó tükör.

Két vagy több állítható magasságú kottaállvány.

Metronóm.

7.3.1.2.FUVOLA

A fuvolatanítás általános céljai, feladatai:

- a helyes légzés kialakítása,
- a kifejező fuvolahang elsajátíttatása,
- a kéz-, test-, fej-, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
- a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
- a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
- a belső hallás fejlesztése,
- a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
- rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a fuvola történetét,
- a fuvola társhangszereit (fafűvös hangszercsalád),
- a hangszer irodalmát,
- a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyes légzéstechnikára épülő ideális befűvési mód (ansatz) együttes használatát,
- a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
- a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
- a fuvola hangképzésének fizikai törvényszerűségeit,
- a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
- a kottahű játék - mint legfontosabb alapelv - pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit

- hangszeres technikáját,
- improvizációs tevékenységét (kreativitását),
- lapról játszási készségét,
- zenei memóriát.

Ösztönözze a tanulót

- a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Az általános iskola második évfolyamos tanulóinak nagy része alkalmas a fuvolatanulás megkezdésére a fizikai adottságok figyelembevételével. A hangszeres előkészítő évfolyam a képességek kibontakoztatását, a készségek felmérését szolgálja.

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Rövid ismertetés a fafűvös hangszerekről.
- A fuvola részei, összeállításának helyes módja, tisztítása.
- A törzshangok olvasása.
- A negyed, nyolcad, fél, pontozott fél és egész értékek valamint az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete.
- A 2/4, 4/4-es ütemek.
- Egyszerű ritmusértékek és ütem súlyok.
- A szerkezet, a tagolás alapfogalmai: ismétlőjel, korona, záróvonal, a levegővételi jele, motívum, periódus, prima volta, seconda volta.
- Gyermek- és népdalok szöveg szerinti értelmezése, szövegtudása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Különböző légzésgyakorlatok.
- A test- és kéztartás ismertetése és lépésről-lépésre való megvalósítása a gyakorlatban.
- A játékmód és az artikuláció alapfogalmai: nyelv nélküli (rekesz) hangindítás (huhogás), később nyelvvél kombinálva, rövid és hosszú hangok (tenuto, staccato, legato).
- A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.

Ajánlott tananyag

- Bántai - Sipos: Fuvola ABC (EMB 14005)
- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
- Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat (EMB 3741)
- Kodály Zoltán: Ötfokú zene I. (EMB 2809)
- Józsefné Szmrecsányi Magda: Előképzős olvasókönyv (EMB 5725,6102,6573)
- Házimuzsika gyermekeknek (EMB 13846)
- Béres János: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
- Lőrincz-Paragi: Furulya ABC (EMB 14090)
- Czidra László: Furulyamuzsika kezdők számára (EMB 7888)

Követelmény

- Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyermekdal (népek dalai) eljátszása.
- A 2/4,4/4-es ütem pontos ritmikai ismerete.
- A törzshangok biztonságos olvasása és azok fogásai.
- Bántai - Sipos: Fuvola ABC gyermekdalok, vagy ennek megfelelő szintű darabok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két gyermekdal vagy magyar népdal kotta nélkül.
- Két gyakorlat a tanult hangterjedelem minél teljesebb használatával.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Hangszerismeret.
- A fuvola részei, összeállításának helyes módja, tisztítása.
- A törzshangok biztosabb olvasása.
- A nyújtó pont ismerete, nyújtott és éles ritmus.
- A 2/4, 3/4,4/4-es ütemek ütem súlyok.
- A szerkezet, a tagolás alapfogalmai: ismétlőjel, korona, záróvonal, a levegővétel jele, motívum, periódus, prima volta, seconda volta.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Különböző légzésgyakorlatok a helyes légzés technika kialakítása érdekében.
- A test- és kéztartás ismertetése és lépésről-lépésre való megvalósítása a gyakorlatban.
- Koncentrált figyelem a tiszta intonáció kialakításához.
- A játékmód és az artikuláció alapfogalmai: nyelv nélküli (rekesz) hangindítás (huhogás), később nyelvvel kombinálva, rövid és hosszú hangok (tenuto, staccato, legato).
- A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.
- A hallás útján történő önkontroll fejlesztésének megalapozása.

Ajánlott tananyag

- Bántai - Sipos: Fuvola ABC (EMB 14005)
- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
- Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat (EMB 3741)
- Kodály Zoltán: Ötfokú zene I. (EMB 2809)
- Józsefné Szmrecsányi Magda: Előképzős olvasókönyv (EMB 5725,6102,6573)

- Házimuzsika gyermekeknek (EMB 13846)
- Béres János: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
- Lőrincz-Paragi: Furulya ABC (EMB 14090)
- Magic Flute (Die Flötenschule von Anfang an Band 1 (Barbara Gisler-Haase UE 30370)
- Spiel und Spass mit der Blockflöte I. (Schott 7770)

Követelmény

- A tanult ritmusértékek pontos játéka, hallás és kottakép alapján.
- A 2/4,4/4-es ütem pontos ritmikai ismerete.
- A törzshangok biztonságos olvasása és azok fogásai.
- Biztos hangindítás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két gyermekdal vagy magyar népdal kotta nélkül,
- Két gyakorlat a tanult hangterjedelem minél teljesebb használatával.

Alapfok évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A fafúvós hangszerek jellegzetességeinek ismerete (külső megjelenés, hangmagasság, hangszín stb.).
- A fuvola részei, összeállításának helyes módja, tisztítása.
- Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok.
- A végzett anyagban szereplő törzshangok valamint a módosított hangok olvasása és fogása.
- A módosítójelek ismerete.
- Hangsorok tudatosítása, abszolút hangnévvel is.
- Ütemmutatók és tempójelzések, amelyek a végzett anyagban előfordulnak.
- Szerkezet, tagolás: dalforma (ABA), trios forma, Tempo I.
- A jó gyakorlási módszer és emlékezőképesség megalapozása.
- A lapról olvasási készség fejlesztése az előző tanév nehézségi fokán.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes test-, hangszer- és kéztartás folyamatos ellenőrzése.
- Az alapvető légzéstechnika megalapozása (rekeszlégzés).
- A helyes szájtartás és a befúvási szög beállítása és állandó ellenőrzése. A hangindítás és -befejezés igényének felkeltése és fokozatosan történő megvalósítása.
- A tanult hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, szép hang elérése, kitartott hangok segítségével.
- A megismert hangsorok gyakorlása különböző artikulációval: legato, tenuto, nyelv nélküli rekesz (huhogás), staccato.
- A jó gyakorlási módszer és emlékezőképesség megalapozása.
- A lapról olvasási készség fejlesztése az előző tanév nehézségi fokán.

Ajánlott tananyag

- Bántai - Sipos: Fuvola ABC (EMB 14005)

- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
- Bántai - Kovács: Skálaiskola I. (EMB 8233)
- Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
- Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)
- Bántai - Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)
- Abracadabra Flute (Malcolm Pollock) (A&C Black, London ISBN7136-5685-9)
- Bántai - Sipos: Könnyű előadási darabok fuvolára (EMB 8959)
- Bántai - Kovács: Kis előadási darabok fuvolára (EMB 2791)
- Czidra László: Furulyamuzsika kezdők számára (EMB 7888)
- Lőrincz - Paragi: Furulya-ABC (EMB 14090)
- Házimuzsika gyermekeknek (EMB 13846)
- Szokolay Sándor: (Bántai Vilmos) Magyar gyermekdalok két és három furulyára vagy fuvolára
- Papp Lajos: Magyar karácsonyi dalok 2-3 furulyára kezdőknek (EMB 14080)
- Petrovics Emil: Magyar gyermekdalok fuvolára és zongorára (EMB 7373) (EMB 7768)

Követelmény

- Egész, fél (pontosított fél), negyed, nyolcad értékeket tartalmazó rövid gyakorlatok, népdalok két oktáv hangterjedelembe.
- A törzshangok és a tanult módosított hangok olvasása.
- Legalább 8 ütemes előadási darabok kotta nélkül, kísérettel.
- Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola 1.60-61. vagy ennek megfelelő szintű etűdök, darabok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor (staccato, legato), csak alapskála.
- Két különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: 1.61-ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok).
- Egy előadási darab (zongorakísérettel).

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem kibővítése.
- Az enharmónia fogalma.
- Újabb ütemfajták és tempójelzések.
- A ritmikai ismeretek bővítése.
- Dúr és moll hangnemek ismerete 2#, 2b előjegyzésig, abszolút hangnévvel is.
- A hármashangzat és felbontásának fogalma.
- Szerkezet, tagolás: Da Capo, trios forma.
- A tanult művek formai elemzése (Azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés-felelet viszonya).

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzéstechnika állandó fejlesztése.
- Hangképzés: fokozott törekvés a helyes technikával képzett, kifejező fuvolahangra.
- A rekeszizom szerepének tudatosítása (huhogás).

- A hangindítás gyorsítása, repetíció a torok és nyelv lazaságának megőrzésével. Hangsorok gyakorlása különböző kötésvariációkkal.
- A helyes tartás állandó ellenőrzése.
- A játékmód, artikuláció további differenciálása, (non legato, portato, marcato).
- Dinamikai árnyalás: f, mf, p.
- Memóriafejlesztés készségfejlesztő gyakorlatok segítségével.
- Társas zenélés.
- Lapról játék.

Ajánlott tananyag

- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
- Bántai - Kovács: Skálaiskola I. (EMB 8233)
- Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
- Platonov: A fuvolajáték iskolája (Moszkva 11672)
- Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)
- Bántai - Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)
- Renate Unger: Die Querflöte (VEB Deutsche Verlag für Musik BN 30040)
- Rieger-Unger: Das Querflöten Spiel I. (Hofmeister8060)
- M. Moyse: Le debutant Flutiste (Leduc 18802)
- Bántai - Kovács: Kis előadási darabok fuvolára (EMB 2791)
- Bartók és Kodály művei fuvolákra és zongorára I. (Bántai - Sipos, EMB 7958)
- Bartók és Kodály művei fuvolára és zongorára II. (Bántai - Sipos, EMB 8940)
- Bántai - Kovács: Fuvolamuzsika I. EMB 6587
- Abracadabra Flute Repertoire (Malcolm Pollock) (A&C Black, London ISBN7136-3527-4)
- Classical Album for Flute and Piano (Rudall C. 730)
- Klassisches Spielbuch (Peters 12295)
- Händel: Menüette (Hofmeister B.144)
- Mozart: Themes I-II. (Fentone F 413-A, B)
- Dolzikov: Gyűjtemény fuvolára és zongorára (Muzika 12389)
- Leichte Spielmusikdes Rokoko (Schott 5248)
- Das Notenbüchem des 18. Jahrhunderts I. (Hofmeister 1006)
- Das Notenbüchem des 18. Jahrhunderts II. (Hofmeister 1498)

Követelmény

- Egy adott technikai feladatot tartalmazó 8-16 ütemes gyakorlat eljátszása.
- Mérsékelt tempójú, egyszerűbb ritmusképletekből álló etűdök.
- Könnyebb előadási darabok kotta nélkül.
- Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. kötet 102., vagy ennek megfelelő szintű etűdök; Bántai - Kovács: Válogatott etűdök I. 22., vagy Gariboldi: Etűdök, továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála (alap + hármashangzat),
- Két különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: 1.102-ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok),

- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
- Elemi tudnivalók a felhangokról (átfűzések).
- Nehezebb ritmusképletek ismerete: tizenhatod és harmincketted érték és szünetjelei, kis éles és kis nyújtott ritmus.
- Dúr és moll hangnemek a megismert hangterjedelemben, abszolút hangnévvel is.
- Kromatika.
- Újabb tempójelzések (largo, larghetto, menő mosso, marcia stb.).
- Szerkezet, tagolás: a tempo, dal Segno, Vi-de, Coda, G. P.
- A játszott zenei anyagban előforduló barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A kialakult mechanizmusok helyes alkalmazása, esetleg javítása.
- Törekvés a hangtalan és egyre gyorsabb levegővételre, a támasz automatikussá tételére. A dinamika határainak szélesítése, a szép hang és a tiszta intonáció megtartása mellett.
- Differenciált hangindítás és a hang befejezésének gyakorlása.
- Egységes hangszín kialakítása az alsó és felső regiszterben egyaránt.
- A skálázás tempójának mérsékelt fokozása különböző variációkkal: éles és nyújtott ritmusok, különféle artikulációk, repetíció.
- Hármashangzat-felbontások és terclépések.
- Játékmód, artikuláció: az eddig tanult ismeretek készsége szintre emelése.
- Memóriafejlesztés: előadási darabok zenei igényű, kontrollált gyakorlása.
- Társas zenélés: Lapról játszás.

Ajánlott tananyag

- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458)
- Bántai - Kovács: Skálaiskola I. (EMB 8233)
- Csupor László: Újjgyakorlatok (EMB 7266)
- Platonov: A fuvolajáték iskolája (Moszkva 11672)
- Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)
- Bántai - Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)
- Bántai - Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
- Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet I. (PWM 6464)
- Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet II. (PWM 6246)
- M. Moyse: Le debutant Flutiste (Leduc 18802)
- Werner Richter: Schule für die Querflöte (Schott ED 4777)
- Bartók és Kodály művei fuvolákra és zongorára I. (Bántai - Sipos) (EMB 7958)
- Bartók és Kodály művei fuvolára és zongorára II. (Bántai - Sipos) (EMB 8940)
- Bartók Béla: Este a székelyeknél (Pröhle) (EMB 8317)
- Kocsár Miklós: Saltus Hungaricus (EMB 6744)
- Bántai - Kovács: Fuvolamuzsika I. (EMB 6587)
- Bántai - Kovács: Fuvolamuzsika II. (EMB 8732)

- Bántai - Kovács: Könnyű kamarazene fuvolára (EMB 6387)
- Barokk táncok fuvolára és zongorára (Nagy) (EMB 13272)
- Classical Music for Flute (B.&H. 20342)
- Forty little Pieces (L. Moyse) (Schirmer43191)
- Der junge Flötist (Zimmermann 1394)
- J. Hook: Szonatina (F-dúr) (Schott 10138)

Követelmény

- A hangok olvasása és fogásainak ismerete c1-g3-ig, kromatikusán.
- Különböző karakterű és tempójú etűdök biztonságos eljátszása 2#, 2b előjegyzésig.
- Egy stílusosan előadott, tisztán intonált előadási darab eljátszása kotta nélkül, zongora- vagy egyéb hangszerkísérettel.
- A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten.
- Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 22., vagy Bántai - Kovács: Válogatott etűdök I. 14., továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála (tercmenet, hármashangzat-felbontás is),
- Két különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: II. 22-ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok),
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az egyszerűbb felhangok ismerete.
- Aszimmetrikus ütemek, a hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó rendszerezése, tizenhatod-triola, kettős nyújtópont.
- Dúr és moll hangnemek 4#, 4b előjegyzésig a hangszer teljes hangterjedelmében.
- A könnyebb ékesítések (előke, parányzó, trilla) írásmódja és ritmusa.
- A moduláció fogalma.
- A játszott anyag zenei formáinak elemzése, stílusjegyeinek tudatosítása (pl. tánc típusok).

A hangszerkezelés fejlesztése

- A felhangok szerepének tudatosítása és használata, a támasz és a helyes szájtartás összefüggésében (egyszerűbb átfújások: oktáv, kvint).
- A laza, könnyed ujj- és a nyelvtechnika fejlesztése.
- A kettős nyelvütés használata (dupla staccato), először lassú tempóban.
- A skálázás tempójának fokozása különböző dinamikával, ritmikával és artikulációval.
- A megfelelően kialakított légzéstechnika elsajátítása lehetővé teszi a vibrato tanítását (nem évfolyamhoz kötötte!).
- A dinamikai árnyalás fejlesztése (crescendo, diminuendo).
- Az önálló hangolásra való törekvés.
- Memóriafejlesztés a megszerzett formai, szerkezeti ismeretek alapján.
- Rendszeres társas zenélés vagy kisenekari játék.
- A lapról játszási készség továbbfejlesztése.

Ajánlott tananyag

- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458)
- Bántai - Kovács: Skálaiskola II. (EMB 8625)
- Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
- Bántai - Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
- Gariboldi: 30 etűd (EMB 8007)
- M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
- M. Moyse: Cinquante Études Mélodiques op. 4 I-II. (Leduc 19480 19481)
- Towarnicki: Szkola na Flet I. (PWM 5706)
- Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet I. (PWM 6464)
- Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet II. (PWM 6264)
- Fuvolamuzsika II.(Bántai - Kovács) (EMB 8732)
- Romantikus album (Bántai - Sipos) (EMB 12350)
- 3 Gavotte (Bántai - Sipos) (EMB 13099)
- 3 Minuetti (Bántai - Sipos) (EMB 13196)
- Barokk táncok fuvolára és zongorára (Nagy) (EMB 13272)
- Album of Sonatinas for young Flutists (Schirmer 44374)
- J. Conte: Impromptu (G. Billaudot 3433)
- Heinrich Funk: Kleine Sonata (VEB Hofmeister-Leipzig 7237)
- DerJunge Flötist (Zimmermann 1394)
- Salon-Stücke II. (Kunzelmann GM 903 b)
- Bárcsak volna fuvolán! (Csetényi) (AKKORDA-1019)
- Hangversenydarabok fuvolára (Szebenyi - Nagy) (EMB 6958)
- Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
- Bononcini: Táncok és szonáták I. (Máriássy) (EMB 13612)
- Valentine: 12 szonáta (Kalmár) (EMB 12054)
- Csupor László: Fuvoladuók II. (EMB 14043)

Követelmény

- Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás 3#, 3b előjegyzésig a tanult variációkkal.
- Közepes terjedelmű, mérsékelt tempójú, többféle technikai feladatot tartalmazó etűdök megszólaltatása.
- Barokk táncétel vagy egyszerűbb előadási darab eljátszása.
- Társas zenélés: kíséretes előadási darabok, duók, triók.
- Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 64., vagy Bántai - Kovács: Válogatott etűdök II. kötetből 28-32. közül egy, továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála (duplanyelvvel is),
- Két különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: II. 70-ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok),
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az eddig tanult ismeretek összefoglalása és elmélyítése.

- Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
- Dúr és moll hangnemek ismerete 5#, 5b előjegyzésig, a hangszer teljes terjedelmében.
- Tudnivalók a vibrátoréiról a zenei kifejezés érdekében.
- A hangszeres és elméleti órákon tanult formai és harmóniai elemzés a tanár irányításával.
- A bonyolultabb ékesítések (trilla utókéval vagy a nélkül).
- A különböző népek zenéje ritmikai és hangzásvilágának megismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A levegő megfelelő vezetésével és irányításával az egységes hangszín kialakítása az alsó és a felső regiszterekben egyaránt.
- A hangminőség és vibrato összefüggésének tudatosítása.
- Különböző hangindítások és hangbefejezések gyakorlása.
- A nyelv differenciált szerepének tudatosítása.
- A dupla staccato sebességének mérsékelt fokozása.
- Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
- Skálázás egyenletes, gyorsabb tempóban, bonyolultabb variációkkal (pl. hangról hangra, visszafordulás oktolákkal, duplanyelv stb.).
- Önálló hangolás (javasolt a játszott mű hangnemében).
- A zenei anyagban előforduló díszítések pontos megszólaltatása.
- Szélsőséges dinamikák (pianissimo, fortissimo stb.).
- A memória fejlesztése hosszabb terjedelmű műveken keresztül.
- Társas zenélés, lehetőség szerint más hangszerekkel is (vonós, fúvós, gitár stb.).
- Lapról játszás: az előző év anyagának megfelelő nehézségi szinten.

Ajánlott tananyag

- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458)
- Bántai - Kovács: Skálaiskola II. (EMB 8625)
- Bántai - Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
- E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 331. (Pröhle) (EMB 8513)
- E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 331. (Zimmermann ZM 1090)
- Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet II. (PWM 6246)
- M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
- Flöten Studien in alten und neuen Stil I. (E. List) (VEB Hofmeister 7352)
- Das Flötenbuch Friedrich des Grossen (Breitkopf 5606)
- Romantikus Album (Bántai - Sipos) (EMB 6958)
- 3 Tambourin (Bántai - Sipos) (EMB 12574)
- 3 Polonaise (Bántai - Sipos) (EMB 13446)
- Hangversenydarabok fuvolára és zongorára (Szebenyi - Nagy) (EMB 6958)
- Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
- Bononcini: Táncok és szonáták I. (Máriássy) (EMB 13612)
- Marcello: 12 szonáta fuvolára op. 2 I. (Máriássy) (EMB 13476))
- D. Scarlatti: Három szonáta (EMB 8958)
- Járdányi Pál: Szonatina (EMB 1371)
- Bárcsak volna fuvolán! (Csetényi Gyula) (AKKORDA-1019)
- Album of Sonatinas for young Flutists (Schirmer 44374)
- Telemann: F-dúr szonáta (Amadeus GM 666)
- Debussy: A kis néger (EMB 7933)
- Jeney Zoltán: Fuvoladuók II. (EMB 6640)

- Zempléni: Fuvolatrió (EMB 12807)

Követelmény

- A hangok olvasásának és fogásának ismerete c1-h3-ig, kromatikusán.
- Egyenletes tempójú skálázás 4#, 4b előjegyzésig, a tanult variációkkal.
- Különböző karakterű etűdök megszólaltatása, zenei megközelítése jellegüknek megfelelő tempóban.
- Barokk tánc vagy könnyebb szonáta tételpár stílusos, intonált előadása, kísérettel.
- Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 68-78., vagy Bántai - Kovács: Válogatott etűdök 11.21., továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála (alap + hármashangzat + felbontás + tercmenet),
- Két különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: II. 87. vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok),
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Dúr és moll hangnemek 6#, 6b előjegyzésig.
- A kromatikus hangsor.
- A tanuló tudja hangszerének intonációs hibáit és korrigálja azokat.
- Önálló gyakorlási módszerek ismerete a felmerülő problémák megoldására.
- Értelmes tagolás, kisebb előadási darabok önálló megformálása.
- A tanuló ismerje a különböző korok zenéjének díszítésrendszerét. (Barokk lassú tételek egyszerűbb díszítésekkel való előadása.)
- Tájékozódjon a különböző korok stílusainak jellemző jegyeiről.
- A vibrato szerepe a zenei megvalósításban.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Törekvés a kiegyenlített és kifejező hang elérésére.
- Biztonságos hangindítás minden regiszterben.
- A befúvás szélsőséges helyzetei (ki- és befordítás).
- A laza, könnyed ujjtechnika fejlesztése.
- Trilla és egyéb díszítő elemek magasabb szintű, önálló alkalmazása.
- Skálák és etűdök tempójának fokozása.
- Szimpla és dupla staccato, gyorsaságfejlesztő gyakorlatokon keresztül.
- A vibrato fokozatos fejlesztése (sebesség, amplitúdó).
- A tudatos zenei memorizálás fejlesztése.
- Rendszeres társas zenélés.
- A lapról játék készsége fokozott mértékben fejlődjön.

Követelmény

- Az eddig tanult skálák biztonságos tudása több figurációval (terc, hármashangzat stb.).
- A három regiszter összekapcsolása rövid és könnyű gyakorlatokon keresztül.

- Nagyobb lélegzetű, összetett feladatot tartalmazó etűdök eljátszása (pl. Bántai-Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. 12.).
- A fuvola több regiszterét összefogó gyakorlat.
- Előadási darabok tisztán intonálva, kotta nélkül.
- Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 84-85., vagy E. Köhler: Etűdök op. 33 I. kötet első három etűdjének egyike, továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok.

Ajánlott tananyag

- Bántai - Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
- Bántai - Kovács: Válogatott etűdök fuvolára III. (EMB 8593)
- Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok I. (EMB 1801)
- Fuvolaetűdök középfokra (Jeney Zoltán) (EMB 12062)
- E. Köhler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66 (ZM 12240)
- M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
- M. Moyse: Exercices Journaliers pour La Flute (Leduc 16638)
- M. Moyse: Cinquante Études Mélodiques op. 4 I. (Leduc 19480)
- M. Moyse: Cinquante de Demersseman II. (Leduc 19481)
- M. Moyse: Vingt-Quatre Études Mélodiques avec variations (Leduc 18026)
- Taffanel: 17 Grands Exercices Journaliers de Mécanisme (Leduc 17204)
- Platonov: 30 etűd (ASMP 36)
- Towamicki: Szkola na Flet II. (PWM 1989)
- Hangversenydarabok fuvolára és zongorára (Szebenyi - Nagy) (EMB 2791)
- Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
- Romantikus album (Bántai - Sipos) (EMB 12350)
- 3 olasz arietta (Csetényi) (AKKORD A-I 006)
- Bárcsak volna fuvolán! (Csetényi) (AKKORD A-1019)
- Händel: Hallei szonáták (Bántai - Máriássy) (EMB 5739)
- Händel: Hallei szonáták (Peters 4554)
- Händel: Hallei szonáták (EMB 7217)
- Händel: Elf Sonaten (DVfM 4003)
- Händel: 6 szonáta fuvolára és basso continuóra I-II. (Malina - Máriássy) (EMB 13404 13405)
- Telemann: C-dur Sonata (Amadeus GM 666)
- Telemann: Sechs Sonaten in Kanon (Hofmeister B.124)
- Boismortier: Sechs Suiten (Schott ED. FTR15)
- Boismortier: Sechs Sonaten I-II. (Schott 5056,5057)
- Boismortier: 6 szonáta op. 9 (Máriássy) (EMB 13350)
- Marcello: 12 szonáta fuvolára és basso continuóra I-II. (EMB 13476,13477)
- Loeillet: 12 szonáta op. 4 I-IV. (EMB 12989- 12992)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála + variációi,
- Egy etűd (pl. E. Köhler: op. 33 I. kötetből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
- Egy tételpár vagy kamaramű.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik. Érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a minőségben és mennyiségben magasabb követelményeknek.

„B” tagozatos oktatásra legkorábban az első évfolyam végén nyílik lehetőség.

A „B” tagozaton a tanuló hangszeres játéka elsősorban hangminőségben, a hangszerkezelés biztonságában, virtuoizálásban és az előadás kifejezőerejében haladja meg az „A” tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem kibővítése kromatikusan c1-a3-ig.
- Elemi tudnivalók a felhangokról.
- Az enharmónia fogalma.
- Dúr és moll hangnemek 3#, 3b előjegyzésig, abszolút hangnévvel is.
- A hármashangzat-felbontások és terclépések fogalma.
- A ritmikai ismeretek bővítése (tizenhatodok és azok szünetjelei).
- Újabb tempójelzések (stringendo, allargando, sostenuto stb.).
- Szerkezet, tagolás: a tempo, dal segno, Vi-de, Coda.
- A játszott anyagban előforduló barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete (felütés, ütemsúlyok stb.).
- A tanult művek formai elemzése az (azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés-felelet viszonya).
- Hangindítás súlytalan helyen, átkötések.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzéstechnika állandó fejlesztése (tartott hangok dinamikával: crescendo, diminuendo az intonáció és a hangminőség változása nélkül).
- A torok és a nyelv lazaságának megőrzése.
- A hangindítás és a repetíció gyorsítása Hangsorok gyakorlása különböző kötésekkel és variációkkal.
- A kéz- (csukló-) tartás lazításával az ujjak határozott, ugyanakkor laza billentése.
- Dúr és moll hangnemek 2#, 2b előjegyzésig, hármashangzattal, felbontásokkal, terclépésekkel a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig. Memóriafejlesztés több készségfejlesztő gyakorlat segítségével.
- Társas zenélés.
- Lapról játszás az első év nehézségi fokán.

Ajánlott tananyag

- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
- Bántai - Kovács: Skálaiskola I. (EMB 8233)
- Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
- Platonov: A fuvolajáték iskolája (Moszkva 11672)
- Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)
- Bántai - Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)
- Renate Unger: Die Querflöte (VEB Deutsche Verlag für MusikBN 30040)
- Rieger-Unger: Das Querflöten Spiel I. (Hofmeister8060)
- M. Moyse: Le debutant Flutiste (Leduc 18802)
- Bántai - Kovács: Kis előadási darabok fuvolára (EMB 2791)
- Bartók és Kodály művei fuvolákra és zongorára I. (Bántai - Sipos, EMB 7958)
- Bántai - Kovács: Fuvolamuzsika I. EMB 6587
- Abracadabra Flute Repertoire (Malcolm Pollock) (A&C Black, London ISBN7136-3527-4)
- Classical Album for Flute and Piano (Rudall C. 730)
- Klassisches Spielbuch (Peters 12295)
- Händel: Menüette (Hofmeister B.144)

- Mozart: Themes I-II. (Fentone F 413-A,B)
- Leichte Spielmusik des Rokoko (Schott 5248)
- Das Notenbüchchen des 18. Jahrhunderts I. (Hofmeister 1006)
- Das Notenbüchchen des 18. Jahrhunderts II. (Hofmeister 1498)
- Kamarazene kezdők számára I. (Máriássy) (EMB 6915)
- Kamarazene kezdők számára II. (Máriássy-Vígh) (EMB 8741)
- Szokolay Sándor: (Bántai Vilmos) Magyar gyermekdalok két és három furulyára vagy fuvolára (EMB 7768)

Követelmény

- Igényes hangindításra való törekvés.
- A légzéstechnika állandó tökéletesítése, megfelelő támasz kialakítása, állandó ellenőrzése.
- Tartott hangok különböző dinamikával: crescendo-descrescendo az intonáció változása nélkül.
- Árnyaltabb dinamikai kifejezés.
- Előadási darabok kotta nélkül.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála (tercmenet, hármashangzat-felbontás is),
- Két különböző karakterű gyakorlat.
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem bővítése.
- Nehezebb ritmusképletek ismerete: tizenhatod és harmincketted érték, valamint ezek szünetjelei, tizenhatod-triola, kettős nyújtópont.
- Dúr és moll hangnemek 3#, 3b előjegyzésig az ismert hangterjedelemben, abszolút hangnévvel is. - Hármashangzat-felbontások és tercmenetek.
- Újabb tempójelzések a játszott zenei anyagban.
- Szerkezet, tagolás: formai ismeretek az újabb előadási daraboknál.
- A játszott zenei anyagban előforduló barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete, tudatosítása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Egységes hangszín kialakítása, alsó és felső regiszterben egyaránt Tartott hangok különböző dinamikával, az intonáció és a hangminőség változtatása nélkül.
- Törekvés a hangtalan és egyre gyorsabb levegővételre, a támasz automatikussá tételére.
- Differenciált hangindítás és a hang befejezésének gyakorlása. A hangindítás gyorsítása, repetíció a torok és a nyelv lazaságának megőrzésével.
- A kettős nyelvűtés használata (dupla staccato) lassított tempóban.
- Hangsorok gyakorlása kotta nélkül, a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig.
- A skálázás tempójának fokozása különböző variációkkal: éles és nyújtott ritmusok, különféle kötések, repetíció.
- Játékmód, artikuláció: az eddigi ismeretek készségszintre emelése, további differenciálása.
- Memóriafejlesztés: gyakorlatok és előadási darabok segítségével.

- Társas zenélés.
- Lapról játszás az előző év nehézségi fokán.

Ajánlott tananyag

- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458)
- Bántai - Kovács: Skálaiskola I. (EMB 8233)
- Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
- Platonov: A fuvolajáték iskolája (Moszkva 11672)
- Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)
- Bántai - Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)
- Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet I. (PWM 6464)
- M. Moyse: Le debutant Flutiste (Leduc 18802)
- M. Moyse: Cinquante Études Mélodiques I-II. (Leduc 19480,19481)
- Bartók és Kodály művei fuvolákra és zongorára I. (Bántai - Sipos) (EMB 7958)
- Bartók és Kodály művei fuvolára és zongorára II. (Bántai - Sipos) (EMB 8940)
- Kocsár Miklós: Saltus Hungaricus (EMB 6744)
- Bántai - Kovács: Fuvolamuzsika I. (EMB 6587)
- Bántai - Kovács: Könnyű kamarazene fuvolára (EMB 6387)
- Barokk táncok fuvolára és zongorára (Nagy) (EMB 13272)
- Classical Music for Flute (B.&H. 20342)
- Derjunge Flötist (Zimmermann 1394)
- J. Hook: Szonatina (C-dúr) (Schott 10139)
- Händel: Menüette (Hofmeister B. 144)
- J. Haydn: 12 menüett fuvolára és gitárra (Mosóczi - Vági) (EMB 12915)
- Csupor László: Fuvoladuók kezdők számára I. (EMB 8498)

Követelmény

- A már megszerzett ismeretek és készségek helyes alkalmazása.
- Különböző karakterű, nagyobb technikai képzettséget igénylő gyakorlatok, műzenei példák biztonságos eljátszása.
- Bonyolultabb ütemfajta, ritmikai elemek, ritmusképletek alkalmazása.
- Különböző karakterű és tempójú etűdök biztonságos eljátszása.
- Egy stílusosan előadott, tisztán intonált előadási darab eljátszása kotta nélkül, zongora- vagy egyéb hangszerkísérettel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála (tercmenet, hármashangzat-felbontás is),
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Egy előadási darab kotta nélkül.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Hangterjedelem: c1-h3-ig.
- A felhangrendszer megismertetése.

- Aszimmetrikus ütemek, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó és rendszerezett ismerete.

- Tizenhatod-triola, kettős nyújtópont.
- Dúr és moll hangnemek 4#, 4b előjegyzésig, a hangszer teljes hangterjedelmében.
- Modális hangsorok.
- A könnyebb ékesítések (előke, parányzó, trilla) írásmódja és ritmusa.
- A moduláció fogalma.
- Egyszerűbb hangnemi kitérések felismerése a tanár segítségével.
- A játszott anyag zenei formáinak elemzése, stílusjegyeinek tudatosítása (pl. tánc típusok).
- A belső hallás fejlesztése (tempó, karakter és intonáció elképzelése a játék megkezdése előtt).

A hangszerkezelés fejlesztése

- A felhangok szerepének tudatosítása a támasz és a helyes szájtartás kialakításában.
- Törekvés az ujjak és a nyelv könnyed mozgására.
- A skálázás tempójának fokozása különböző dinamikával, ritmikával és artikulációval, kettős nyelvütéssel.
- A dinamikai árnyalás fejlesztése a szép hang és a tiszta intonáció mellett.
- Önálló hangolásra nevelés.
- Memóriafejlesztés: a megszerzett formai, szerkezeti ismeretek alapján.
- Rendszeres társas zenélés, vagy kisenekari játék.
- A lapról játszási készség az előző év nehézségi fokán.

Ajánlott tananyag

- Bántai - Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
- Gariboldi: 30 etűd (EMB 8007)
- M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
- M. Moyse: Cinquante Études Mélodiques op. 4 I-II. (Leduc 19480 19481)
- Towarnicki: Szkola na Flet I. (PWM 5706)
- Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet I. (PWM 6464)
- Flöte Lemen mit Trewor Wye II. (Zimmermann ZS. 243)
- Flötenetűden I. (Immánuel Lucchesi) (DVfM 31050)
- Fuvolamuzsika II. (Bántai - Kovács) (EMB 8732)
- Romantikus album (Bántai - Sipos) (EMB 12350)
- 3 Gavotte (Bántai - Sipos) (EMB 13099)
- Album of Sonatinas for young Flutists (Schirmer 44374)
- J. Conte: Impromptu (G. Billaudot 3433)
- Heinrich Funk: Kleine Sonata (VEB Hofmeister-Leipzig 7237)
- Der Junge Flötist (Zimmermann 1394)
- Salon-Stücke II. (Kunzelmann GM 903 b)
- Bárcsak volna fuvolán! (Csetényi) (AKKORD A-I019)
- Hangversenydarabok fuvolára (Szebenyi - Nagy) (EMB 6958)
- Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
- Bononcini: Tánccok és szonáták I. (Máriássy) (EMB 13612)
- Csopor László: Fuvoladuók II. (EMB 14043)
- Bartók Béla: 18 duó 2 fuvolára (Csopor László) (UE 17288)
- Beethoven: Sonata a due flauti (EMB 4172)
- Bartók és Kodály művei fuvolára és zongorára II. (Bántai - Sipos) (EMB 8940)

- Bántai - Kovács: Könnyű kamarazene fuvolára (EMB 6387)
- Telemann: Sechs Sonaten im Kanon (Hofmeister 124)
- Blavet: 15 Duetté für Flöten (Heinrichschofen 1340)
- Boismortier: Leichte Duos op. 11 (Peters 9664)
- Mozart: 5 Pieces for 3 Flutes (UE 16157 L)

Követelmény

- Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása.
- Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel.
- Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás a tanult variációkkal.
- Társas zenélés: kíséretes előadási darabok, duók, triók.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála (duplanyelvvel is),
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Egy előadási darab kotta nélkül.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az eddig tanult ismeretek és megszerzett készségek elmélyítése.
- Bonyolultabb ritmusképletek, dinamikai és artikulációs előírások megvalósítása.
- Dúr és moll hangnemek 5#, 5b előjegyzésig, a hangszer teljes terjedelmében.
- A bonyolultabb ékesítések írásmódja és ritmusa.
- A szélsőséges dinamikák fogalma.(pianissimo, fortissimo stb.).
- A formai és szerkezeti ismeretek bővítése (rondóforma, variációs forma).
- A tanuló ismerje a történelmi társastáncok tempóit és jellegzetességeit.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés, nyelv- és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek elmélyítése, tökéletesítése.
- Lehetőleg biztonságos hangindítás minden regiszterben.
- Szélsőséges dinamikák (ff, pp) megvalósítása, fokozott figyelemmel a szép hang és a tiszta intonáció megtartására.
- A befúvás szélsőséges helyzetei (ki- és befördítés).
- A trilla és egyéb díszítő elemek magasabb szintű, önálló alkalmazása.
- A laza, könnyed ujjtechnika kidolgozása.
- Hangsorok rendszeres gyakorlása a korábban megismert variációk szerint, 5#, 5b előjegyzésig.
- A tanuló önállóságának fejlesztése.
- A vibrato szerepe a zenei megvalósításban. A tanuló uralja a vibrato sebességét és amplitúdóját.
- Etűdök és skálák tempójának fokozása.
- Memóriafejlesztés: hosszabb terjedelmű műveken keresztül.
- Társas zenélés más hangszerekkel is (pl. vonós, fúvós, gitár stb.).
- Lapról játszás: az előző év nehézségi fokán.

Ajánlott tananyag

- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458)
- Bántai - Kovács: Skálaiskola II. (EMB 8625)
- Bántai - Kovács: Válogatott etűdök furolára II. (EMB 8592)
- E. Köhler: Etűdök furolára op. 331. (Zimmermann ZM 1090)
- M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
- Das Flötenbuch Friedrich des Grossen (Breitkopf 5606)
- Romantikus Album (Bántai - Sipos) (EMB 6958)
- 3 Tambourin (Bántai - Sipos) (EMB 12574)
- 3 Polonaise (Bántai - Sipos) (EMB 13446)
- Hangversenydarabok furolára és zongorára (Szebenyi - Nagy) EMB 6958
- Népszerű előadási darabok furolára (Kovács L.) (EMB 12654)
- Bononcini: Tánckok és szonáták II. (Máriássy) (EMB 13613)
- Marcello: 12 szonáta furolára op.2 I. (Máriássy) (EMB 13476)
- D. Scarlatti: Három szonáta (EMB 8958) Járdányi Pál: Szonatina (EMB 1371)
- Bárcsak volna furolám! (Csetényi Gyula) (AKKORDA-1019)
- Album of Sonatinas for young Flutists (Schirmer 44374)
- Telemann: F-dúr szonáta (Amadeus GM 666)
- Vivaldi: „Il pastor fido” 6 Sonaten für Querflöte und Basso continuo (Hortus Musicus 135)
- Quantz: Sonata in F-durop. 3 no. 6 (Peters 9675)
- Lavigne: Drei Sonaten (Peters 9663)
- Debussy: A kis néger (EMB 7933)
- Jeney Zoltán: Fuvoladuók II. (EMB 6640)
- E. Köhler: Válogatott duók (Tösér) (EMB 13780) Telemann: Sechs Sonaten in Kanon (Hofmeister B.124) Hotteterre: Trio Sonatas I-II. (Musica Rara 1806,1807)
- Bengráf József: Magyar táncok a 18. századból furolára, gitarra és gordonkára (Pejtsik) (EMB 12804)
- Zempléni: Fuvolatrió (EMB 12807)

Követelmény

- Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok hármashangzat-felbontásaikkal, tercmeneteikkel együtt, kotta nélkül.
- Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban.
- Barokk tánc vagy könnyebb szonáta tételpár stílusos, intonált előadása, kísérettel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála (alap + hármashangzat + felbontás + tercmenet),
- Egy különböző karakterű gyakorlat,
- Egy szonáta tételpár,
- Egy előadási darab kotta nélkül.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az eddig megszerzett ismeretek összefoglalása (különböző ritmusok, ütemfajták, ütemjelzések, tempójelzések, díszítések stb. átfogó, rendszerezett ismerete).
- Dúr és moll hangnemek 6#, 6b előjegyzésig, hármashangzat- és dominánsszeptim-felbontásokkal és tercmenetekkel együtt.
- Eltérő, sajátos stílusjegyek felismerése (stílusismeret).
- Tudatosítsuk a gyakorlás helyes módszerét.
- A játszott művek formai és szerkezeti elemzése.
- Kromatikus skála.
- A tanuló ismerje az előadási darabok szerzőit, zenei korszakokba helyezve.
- A zenei ízlés, stílus- és hangszínérzék, valamint a karakterek iránti érzékenység fejlesztése, a zenei fantázia kibontakozása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A hangindítás és hangbefejezés differenciálása, repetíció gyakoroltatása, tempójának fokozása (szimpla és dupla staccatóval is).
- Tartott hangok állandó vagy változó dinamikával, a jó hangminőség, a tiszta intonáció megtartásával.
- Valamennyi hangsor rendszeres gyakorlása a korábban megismert változatok szerint.
- Trilla-skála.
- A hallás és ritmusérzék továbbfejlesztése, a dinamikai, hangszínbeli és intonációs igényességre való törekedés.
- A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer fejlesztése.
- A tanuló ismerje hangszerének intonációs hibáit és tudatosan korrigálja azokat.
- Tudatos zenei memorizálás.
- Rendszeres társas zenélés.
- Lapról játszás az előző év nehézségi fokán.

Ajánlott tananyag

- Bántai - Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
- Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok I. (EMB 1801)
- E. Köhler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66 (ZM 12240)
- M. Moyse: Exercices Journaliers pour La Flûte (Leduc 16638)
- M. Moyse: Cinquante Études Mélodiques op. 4 I. (Leduc 19480)
- M. Moyse: Vingt-Quatre Études Mélodiques avec variations (Leduc 18026)
- Das Flötenbuch Friedrich des Grossen (Breitkopf 5606)
- Hangversenydarabok fuvolára és zongorára (Szebenyi - Nagy) (EMB 2791)
- Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
- Romantikus album (Bántai - Sipos) (EMB 12350)
- 3 olasz arietta (Csetényi) (AKKORD A-I 006)
- Bárcsak volna fuvolán! (Csetényi) (AKKORD A-1019)
- Händel: Hallei szonáták (Bántai - Máriássy) (EMB 5739)
- Händel: Hallei szonáták (EMB 7217)
- Händel: Elf Sonaten (DVfM 4003)
- Telemann: Sechs Sonaten in Kanon (Hofmeister B.124)
- Boismortier: Sechs Sonaten I-II. (Schott 5056,5057)
- Boismortier: 6 szonáta op. 9 (Máriássy) (EMB 13350)
- Mozart: G-dúr szonáta K. 285/a (EMB 13067)
- Mozart: C-dúr szonáta K. 285/b (EMB 13011)

- Mozart: D-dúr szonáta K. 285 (EMB 13009)
- Mozart: A-dúr szonáta K. 298 (EMB 13010))
- Vivaldi: Concerto V F-dur op. 10 (Schott FTR 83)
- Vivaldi: Concerto IV. G-dur op. 10 (Schott 41413) Rossini: Andante és Allegro (Eulenburg GM 209)
- Szervánszky: Szonatina (EMB 1372)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála + variációi,
- Egy etűd,
- Egy tételpár vagy kamaramű.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a fuvola és a fafúvós hangszerek múltját, irodalmát,
- a hangszer teljes hangterjedelmét,
- a tudatos és helyes légzéstechnikát,
- a fuvola intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat),
- a dúr és moll hangnemeket 4#, 4b előjegyzésig,
- az egyszerűbb díszítések írásmódját és ritmusát,
- a vibrato szerepét a zenei megvalósításban,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a jelentősebb fuvolás előadóművészeket.

Legyen képes

- a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,
- a különböző nyelvütések (szimpla és dupla staccato) gyorsaságának fejlesztésére,
- az önálló hangolásra,
- a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
- a kotta hű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
- hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
- egyenletes, pergő-technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- dúr és moll skálákat játszani 4 #, 4 b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat- és szimpla- és duplanyelvvel is, a játszott irodalom által megkövetelt dinamikák megvalósítására,
- készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására (pl. Eördögh, Platonov stb.),
- nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására (pl. Köhler op. 33-as és op. 66-os etűdsorozata),
- egy barokk szonáta lassú és gyors tételének eljátszására egyszerűbb díszítésekkel,
- hosszabb terjedelmű művek memorizálására (pl. Járdányi: Szonatina, Szervánszky: Szonatina stb.).

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama Fuvola főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc „B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Jeney: Fuvolaiskola II. kötet/56-85., Bántai: Válogatott etűdök II. kötet/12., Köhler: Etűdök op. 33 no. 1/1-3. nehézségi szintjén).

- Egy barokk szonátatétel; Marcello: d-moll szonáta, Telemann: F-dúr szonáta valamelyik tételle nehézségi szintjén.

- Egy előadási darab; Romantikus album, 3 Menüett, 3 Tambourin, Népszerű előadási darabok nehézségi szintjén. Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két különböző karakterű etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű; Platonov: 30 etűd 1-10., Köhler: Etűdök op.33 no. 1/1-5., Eördögh: Technikai és olvasógyakorlatok 1/1-4. nehézségi szintjén.

- Egy barokk szonáta tételpár; Händel: Hallei szonáták nehézségi szintjén.

- Egy karakterdarab vagy kamaramű; Járdányi Pál: Szonatina nehézségi szintjén. A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációkés díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam

„A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták, ütemjelzések átfogó, rendszerezett ismerete.
- Dúr és moll hangnemek 7#, 7b előjegyzésig.
- Eltérő, sajátos stílusjegyek felismerése, ezek megvalósítása (stílusismeret).

- Különböző korhű díszítésfajták megismerése.
- A zenei anyag kiválasztása az életkori sajátosságok figyelembevételével.
- Zenekari művek fuvolaszólamainak megismertetése.
- A játszott művek formai, szerkezeti elemzése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
- Skálák különböző kötésvariációkkal.
- A hallás és ritmusérzék fejlesztése, a dinamikai és hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.
- Az önállóság fejlesztése a gyakorlás módszerességében, az etűdökben és előadási darabokban felmerülő problémák gyorsabb megoldása érdekében.
- Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
- Memóriafejlesztés: a kotta nélküli játék gyakorlása.
- Társas zenélés: kamarazene.

Ajánlott tananyag

- Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok I. (EMB 1801)
- Bántai - Kovács: Válogatott etűdök fuvolára III. (EMB 8593)
- E. Köhler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66 (ZM 12240)
- Fuvolaetűdök középfokra (Jeney Zoltán) (EMB 12062)
- M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
- Flötenetűden II. (Immánuel Lucchesi) (DVfM 31057)
- Fr. Vester: 50 weitere klassische Studien (UE 14672)
- Szemelvények zenekari művekből (Gyöngyössy) (EMB 12949)
- Boismortier: Sechs Suiten (Schott FTR 15)
- Telemann: Zwölf methodische Sonaten (Peters 13069)
- Kuhlau: 12 Caprices I-II. Ger. (Billaudot 1801,1802)
- Das Frühbarock (Máriássy) (EMB 13533)
- Das Italianische Barock (Máriássy) (EMB 13534)
- Marcello: 12 szonáta fuvolára és basso continuóra I-II. (EMB 13476,13477)
- Loeillet: 12 szonáta op. 4 I-IV. (EMB 12989-12992)
- Loeillet: 12 szonáta op. 1 I-IV. (EMB 12638-12641)
- Loeillet: 12 szonáta op. 3 I-IV. (EMB 13160-13163)
- Vivaldi: D-dúr fuvolaverseny op. 10 (II Cardellino) (EMB 7226)
- J. S. Bach: Suite no. 2 (h-moll) táncjátékok (EMB 13185)
- Händel: Elf Sonaten (DVfM 4003)
- Pergolesi: Fuvolaverseny (G-dúr) (B.&H. 17502)
- Gluck: G-dúr fuvolaverseny (Amadeus BP 2061)
- Corelli: La Follia (Schott 43236)
- Czerny: Rondo facile et brillant (G-dúr) (KunzelmannnGM831C)
- Benda: Sonata C-dúr (Hofmeister 742)
- Mozart: D-dúr szonáta K. 285 (EMB 13009)
- Mozart: A-dúr szonáta K. 298 (EMB 13010)
- Telemann: Largo e vivace (4 fuvolára) (Edizioni Bérben E. 1954 B.)
- Barokk mesterek variációi II. (Kállay) (EMB 14137)
- Boccherini: Menüett és variációk 4 fuvolára (BA6888)

Követelmény

- Az eddigi évfolyamokban elért színvonal megőrzése.
- Különböző karakterű etűdök megszólaltatása a jellegüknek megfelelő tempóban.
- Előadási darab (vagy kamaramű stb.) értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása.
- E. Köhler: Etűdök op. 33 I. 5., 7., 9., vagy Bántai - Kovács: Válogatott etűdök II. 12-14., továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok vagy kamaraművek.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy etűd (pl. romantikus: Köhler op. 66-ból vagy Platonov: 30 etűdből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
- Egy szonáta tételpár,
- Egy előadási darab vagy kamaramű.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A bonyolultabb felhangok ismerete.
- Kromatikus és egéshangú skálák.
- A játszott művekben előforduló tempójelzések, karakterjelzések, dinamikai és előadási jelek, zenei műszavak.
- Differenciálabb hangnemi kitérések (pl. tercrokonság) felismertetése a tanár segítségével.
- Improvizáció különböző műfajokban (pl. 1-2 ütemes rövid zárati kadenciák - futamok, hármashangzatok- rögtönzése).
- Ismerkedés a kortárs zenei irányzatokkal.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Kromatikus és egéshangú skálák mérsékelt tempóban.
- Hármasszólás (tripla staccato).
- A trillázás fejlesztése.
- Fokozott figyelem a hang szépségére, a hangminőség és vibrato összefüggésére.
- A nehezebb átfújások gyakorlása.
- A halk és gyors belélegzés továbbfejlesztése.
- A skálázás tempójának fokozása; a különböző figurációk egy levegőre (tudatos gazdálkodás a levegővel).
- Kortárs zenei irányzatok, technikai megoldások.
- A tudatos zenei memorizálás fejlesztése.
- Társas zenélés: kamarazene, zenekari játék.

Ajánlott tananyag

- Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok II. (EMB 1838)
- Andersen: 24 etűd fuvolára (Kovács L.) (EMB 8520)
- E. Köhler: Etűdök fuvolára II. op. 33 (Pröhle) (EMB 8514)
- E. Köhler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66 (ZM 12240)
- Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet III. (PWM 6465)
- Fürstenau: 24 Etüden für Flöte (Hofmeister 7293)
- M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
- Bellinzani: 4 szonáta (EMB 12792)

- Blavet: Szonáták (Fleury) (Rudall 585, 594,597,626,632)
- Vanhal: G-dúr Sonata (Pánton 876)
- Veracini: 12 Sonaten I-IV. (Kolneder) (Peters 4965a, 4965b, 4965c, 4965d)
- Quantz: Flötenkonzert g-moll (Peters 12885)
- Telemann: f-moll Sonata (Amadeus GM 666)
- Kuhlau: 12 Capries I-II. (G. Billaudot 1801,1802)
- Fiocco: Allegro (P. Paubon) (G. Billaudot G. 3190/b)
- Mozart: Rondo, D-dúr (Pröhle) (EMB 8521)
- Diezweite Halftedes 18. Jahrhunderts (Máriássy) (EMB 13536)
- Mozart: A-dúr Szonáta (Homolya) (EMB 13010)
- Rosier- Rosetti: D-dúr fuvolaverseny (Szebenyi) (EMB 3949)
- Hajdú M.: Magyar pásztordalok (EMB 1670)

Követelmény

- Rendelkezzék a tanuló olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befűvási érzetek rövid időn belül elérhetők.
- Technikai felkészültségének megfelelő etűdök kiválasztása és azok, lehetőleg hibátlan megszólaltatása.
- Képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.
- E. Köhler: Etűdök op. 66 kötetből, vagy Bántai - Kovács: Válogatott etűdök II. 46., vagy III. 9-10., továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes vagy kamaraművek.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
 - Egy etűd (pl. Köhler: op. 33II. kötetből, Bántai - Kovács: Válogatott etűdök III. kötetből)
- vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
- Egy tételpár vagy kamaramű.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az egészhangú és a kromatikus skála ismerete és ezek kombinációi.
- A művek lassú tételeinek zenei összefogása, zenei ívek felépítése, illetve lekerekítése.
- Romantikus zenei előadásmód.
- A zenei stílusérzék és a zenei fantázia fogalma.
- Tájékozódás a XX. század különböző stílusában.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Nagyobb, nehezebb hangközök kötésének gyakorlása.
- A mély regiszter intenzitásának továbbfejlesztése.
- A hármas nyelvütés gyorsítása.
- Hangképzés nagy dinamikai különbségekkel.
- A memória szinten tartása.
- Társas zenélés: kamarazene, zenekari játék.

Ajánlott tananyag

- E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 II. (Pröhle) (EMB8514)

- Andersen: 24 etűd fuvolára (Kovács L.) (EMB 8520)
- J. Chr. Bach: Sonata F-dúr per flauto e cembalo (EMB 8977)
- Mozart: D-dúr szonáta (Homolya) (EMB 13009)
- M. Haydn: Fuvolaverseny (Vécsey) (EMB 2297)
- Hoffmeister: D-dúr fuvolaverseny (EMB 4274)
- Vivaldi: La notte (g-moll) op. 10 (EMB 1822)
- Boccherini: Concerto in D major (Rampal) (IMC 10017)
- Schubert: Téma variációkkal, B-dúr (Bántai - Sipos) (EMB 12573)
- Schumann: Három románc op. 94 (EMB 12841)
- Debussy: Syrinx, En bateau (Szebenyi) (EMB 8290)
- Farkas Ferenc: Bihari román táncok (EMB 958)
- G. Fauré: Pièces Célebres pour Flute et Piano (Leduc 29002)
- Mozart: Sechs Duetté op. 75 I-II. (Zimmermann 2260,11340)
- Doppler: Duettinoamerica (Adorján) 2flüte+piano (Billaudot G 3104B)
- Jean-Jean: Modern etűdök

Követelmények

- Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármas- és négyeshangzat-felbontásokkal, teremenetekkel kotta nélkül.
- Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban.
- Lassú-gyors szonáta-, koncert- (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel.
- Jártasság nehezebb ritmusképletekben.
- Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel, lehetőség szerint zenekari játék.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy etűd (pl. Köhler: op. 33 III. kötetből, vagy a Fuvolaetűdök középfokra című kottából) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
- Egy tételpár vagy kamaramű.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az eddig tanult ismeretek összegzése.
- Modern zenei effektusok.
- Pergőnyelv.
- Bevezetés és ismertetés az újabb légzéstechnikák (körkörös légzés) fogalmáról, használatáról.
- A fuvola társhangszereinek és transzponálási módjainak ismerete (piccolo, altfuvola, basszusfuvola).
- Kitekintés a jazz és az értékes könnyűzene irányába.
- Alakuljon ki a tanulóban egy olyan értelmi és érzelmi kapcsolat a zenével, hogy a mindennapi zenélés életszükségletévé váljék.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az elsajátított hangszertechnikai ismeretek alárendelése az egyes művek zenei igényeinek.
- Az improvizációs készség lehetőségének kihasználása a játék örömeinek fokozására.

- Nehezebb kamaramű (vagy zenekari anyag) technikai problémáinak megoldása transzponálási lehetőségek kihasználásával.
- A tanuló lapról játék során érje el, hogy első látásra mind zeneileg, mind technikailag megfelelően játsszon el nem túl nehéz műveket.
- Társas zenélésnél az intonálás tisztaságában és az együttjátszás precizitásában tudjon magas színvonalon fuvolázni.
- Legyen alkalmas arra, hogy különböző együttesekben mindenki számára örömet szerző játékot produkáljon.

Ajánlott tananyag

- E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III. (Pröhle) (EMB 8515)
- E. Köhler: Virtuóz etűdök fuvolára op. 75 I. (EMB 8516)
- E. Köhler: Virtuóz etűdök fuvolára op. 75 II. (EMB 8517) Ittész Gergely: Kettősfogások fuvolára (táblázat) saját kiadás Quantz: Capricien (Amadeus BP 2050)
- Ph. E. Bach: Szólószonáta fuvolára (Hofmeister 7141)
- A bécsi klasszikusok (Pröhle) (EMB 13537)
- Romantikus fuvolavirtuózok I-II. (EMB 13538,13539)
- Faúré: Fantázia (Jeney Zoltán) (EMB 7675)
- Vivaldi: Concerto in do minőre (Hartay - Nagy) (EMB 3770)
- F. Mendelssohn-Bartholdy: Rondo capriccioso (Bántai - Sipos) (EMB 13195)
- Quantz: Flötenconcerto G-dur (Peters 12981)
- Borne: Carmen-Fantasie (Kunzelmann GM 890)
- Schubert: Bevezetés és variációk az „Elszáradt virágok” témájára (EMB 13286)
- P. Csillag: Kavicsok szólófuvolára (EMB 13949)
- Devienne: Sechs Sonaten (Kunzelmann GM 877/a, b)
- Kuhlau: Three Trios op. 13 (Rampal) (IMC 2787)
- Devienne: Trio D-dur (Eulenburg 10005)
- E. Bozza: Trois pi?ces (pour 4 flûtes) (Leduc 25584)
- F.-K. Doppler: Magyar Fantázia op. 35 (Adorján) (2 fuvola, zongora) (Musica Rara 1275)
- Grieg: Ausgewählte Stücke aus Peer Gynt für 2 Flöten und Klavier (UE 30350)
- S. Joplin: The Entertainer für drei Flöten und Klavier (Amadeus BP 2411)
- J. Castérède: Flutes en Vacances Quatre Pieces pour 3 flutes (ad libitum 4 flutes) (Leduc 23296)
- J. Haydn: Die Jahreszeiten für zwei Flöten (UE 18036)
- Mozart: Die Hochzeit des Figaro für 2 Flöten (UE 16773)
- Láng: Duo (EMB 4532)
- Bozza: Kvartett (Leduc 21318)

Követelmény

- A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő szinten, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg. Jean-Jean: Modern etűdök, vagy Fuvolaetűdök középfokra, vagy Hangversenyetűdök fuvolára (Kovács L.), továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darab vagy kamaramű.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy etűd (pl. Andersen: 24 etűdből vagy Jean-Jean: Modern etűdökből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,

- Egy tételpár vagy kamaramű.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A fuvolahang fizikai törvényszerűségei.
- Dúr és moll hangnemek 7#, 7b előjegyzésig.
- Kromatikus skála.
- A tempójelzések, karakterjelzések ismeretének bővítése.
- A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták, ütemjelzések átfogó, rendszerezett ismerete.

További aszimmetrikus ütemek.

- Eltérő, sajátos stílusjegyek felismerése, ezek megvalósítása (stílusismeret).
- Különböző korok díszítésfajtáinak megismertetése.
- Barokk művek felépítése (szonáta, koncert).
- Szekvenciális szerkesztésmód a barokk művekben.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A kialakult mechanizmusok továbbfejlesztése
- Hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.
- A nyelvindítás különböző módjai, a dinamika és az intonáció összefüggései.
- A rekeszizom tudatos működtetése, alkalmazása.
- Hangsorok különböző ritmikai variációkkal, változó kötésmódokkal, repetíciókkal, többféle hangerősségben.

- Trillaskálák a tanult hangnemekben.
- A vibrato, mint a zenei kifejezés egyik eszköze.
- A fuvolajátékkal kapcsolatos állóképesség fejlesztése, idejének növelése.
- Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
- Önálló gyakorlási módszerek bővítése.
- Társas zene (kamarazene, zenekari játék).
- A lapról olvasási készség fejlesztése folyamatos tempóban.

Ajánlott tananyag

- Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok I. (EMB 1801)
- Bántai - Kovács: Válogatott etűdök fuvolára III. (EMB 8593)
- E. Köhler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66 (ZM 12240)
- Fuvolaetűdök középfokra (Jeney Zoltán) (EMB 12062)
- Szemelvények zenekari művekből (Gyöngyössy) (EMB 12949)
- Boismortier: Sechs Suiten (Schott FTR 15)
- Telemann: Zwölf Fantasien für Querflöte (Bärenreiter 2971)
- Telemann: Zwölf methodische Sonaten (Peters 13069)
- Kuhlau: 12 Caprices I-II. Ger. (Billaudot 1801, 1802)
- Das Frühbarock (Máriássy) (EMB 13533)
- Das Italianische Barock (Máriássy) (EMB 13534)
- Marcello: 12 szonáta fuvolára és basso continuo I-II. (EMB 13476,13477)
- Loeillet: 12 szonáta op. 3 I-IV. (EMB 13160-13163)
- Vivaldi: „Il pastor fido” 6 Sonaten für Querflöte und basso continuo (Hortus Musicus 135)

- Vivaldi: D-dúr fuvolaverseny op. 10 (II Cardellino) (EMB 7226)
- J. S. Bach: Suite no. 2 (h-moll) táncjátékok (EMB 13185)
- Pergolesi: Fuvolaverseny (G-dúr) (B.&H. 17502)
- Gluck: G-dúr fuvolaverseny (Amadeus BP 2061)
- Corelli: La Follia (Schott 43236)
- Czerny: Rondo facile et brillant (G-dúr) (KunzelmannnGM831C)
- Benda: Sonata C-dúr (Hofmeister 742)
- Mozart: D-dúr szonáta K. 285 (EMB 13009)
- Mozart: A-dúr szonáta K. 298 (EMB 13010)
- Popp - Moniuszko: A fonóányka (PWM 1179)
- Bartók Béla: Három csíkmegyei népdal (Szebenyi) (EMB 2142)
- Farkas Ferenc: Szonatina (EMB 5870)
- Decsényi János: Szonatina pastorale (EMB 2953)

Követelmény

- Hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.
- A nyelvváltás különböző módjai, a dinamika és az intonáció összefüggései.
- Különböző díszítések stílusos alkalmazása
- A tanult daraboknak megfelelő tempók alkalmazása
- Nagyobb terjedelmű mű stílusos, biztonságos előadása

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy etűd (pl. romantikus: Köhlerop. 66-ból vagy Platonov: 30 etűdből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
- Egy szonáta tételpár vagy kamaramű.
- Egy előadási darab

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A tanuló ismerje a négy zenei alapkaraktert: dolce, espressivo, risoluto, grazioso.
- A klasszikus zeneirodalom stílusainak jellemzői.
- A szonátaforma tematikus és hangnemi elemzése.
- Improvizáció különböző műfajokban (pl. 1-2 ütemes rövid zárlati kadenciák rögtönzése).
- Ismerkedés a XX. századi zene hangzásvilágával.
- Egészhangú skálák és kombinációi.
- Szűkített és bővített hármashangzatok.
- Nehezebb hangnemi kitérések önálló felismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A hangképzés eddig tanult elemeinek ismételése, bővítése dinamikai követelményekkel.
- Kifejező hang, hangminőség, a vibrato gyakorlati megvalósítása.
- Nehezebb átfújások gyakorlása.
- A halk és gyors belégzés továbbfejlesztése.
- Tudatos gazdálkodás a levegővel.
- Laza, könnyed ujjtechnika.
- Az ujjak szinkronizálása.

- Hangsorok különböző tempókban, figurációkkal, hangközmenetekkel, harmóniafelbontásokkal (kromatikus és egészhangú skálákban is).
- Hármas nyelvütés.
- Trillák egyenletes és gyors tempóban.
- Tudatos zenei memorizálás.
- Társas zenélés különféle együttesekben.
- Lapról játszás: különös tekintettel a klasszikus irodalom zenei anyagára.

Ajánlott tananyag

- Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok II. (EMB 1838)
- Andersen: 24 etűd fuvolára (Kovács L.) (EMB 8520)
- M. Moyse: Exercices Journalier pour la Flûte (Leduc 16638)
- Bellinzani: 4 szonáta (EMB 12792)
- Vanhal: G-dúr Sonata (Pánton 876)
- Veracini: 12 Sonaten I-IV. (Kolneder) (Peters 4965a, 4965b, 4965c, 4965d)
- Quantz: Flötenkonzert g-moll (Peters 12885)
- Telemann: f-moll Sonata (Amadeus GM 666)
- Kuhlau: 12 Capries I-II. (G. Billaudot 1801,1802)
- Fiocco: Allegro (P. Paubon) (G. Billaudot G. 3190/b)
- Mozart: Rondo, D-dúr (Pröhle) (EMB 8521)
- Mozart: A-dúr Szonáta (Homolya) (EMB 13010)
- Rosier- Rosetti: D-dúr fuvolaverseny (Szebenyi) (EMB 3949)
- Hajdú M.: Magyar pásztordalok (EMB 1670)
- Corrette: Six sonatas op. 2 for 2 flute (Nova Music NM 165)
- Jeney Zoltán: Fuvoladuók I-III. (EMB 6562,6640, 7816)
- J. Haydn: Sechs Duetté (UE 18037-38)
- J. Haydn: Three Trios (for 3 flutes) (J. P. Rampal) (IMC 1958)
- C. Wanausek: 10 Miniatürén für 4 Flöten (Dobiinger 05023)

Követelmény

- Rendelkezzék a tanuló olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befűvási érzetek rövid időn belül elérhetők.
- Technikai felkészültségének megfelelő etűdök kiválasztása és azok, lehetőleg hibátlan megszólaltatása.
- Képes legyen a tanuló a művek stílushű, igényes előadására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy etűd (pl. Köhler: op. 33II. kötetből, Bántai - Kovács: Válogatott etűdök III. kötetből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
- Egy barokk szonátatétel pár vagy barokk kamaramű,
- Egy előadási darab.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A tempó- és dinamikai jelek bővebb ismerete.

- A zenei stílusérzék és a zenei fantázia fogalma.
- Lassú tételek zenei összefogása, zenei ívek felépítése, illetve lekerekítése.
- Romantikus művek (hangszeres dalok, karakterdarabok stb.) zenei előadásmódja.
- Társzművészetek.
- Zenekari művek fuvolaszólamainak megismertetése.
- Pergőnyelv.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Tartott hangok nagy dinamikai különbségekkel (pp, ff).
- A mély regiszter intenzitásának fokozása.
- Hangindítás, hangbefejezés és a nyelv szerepének kapcsolata.
- A hármas nyelvütés gyorsítása.
- Pergőnyelv az alsó regiszterben is.
- Nehezebb, nagyobb hangközök kötése.
- Valamennyi hangsor rendszeres gyakorlása élénk és egyenletes tempóban.
- A memória szinten tartása, felhasználva a nehezebb technikai feladatok gyakorlására.
- Társas zene, kamarazene, zenekari játék.
- A lapról játszás továbbfejlesztése a romantikus zenei anyagon.

Ajánlott tananyag

- E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III. (Pröhle) (EMB 8515)
- Andersen: 24 etűd fuvolára (Kovács L.) (EMB 8520)
- M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
- Händel: Elf Sonaten (DVfM 4003)
- C. Ph. E. Bach: 6 Sonaten (Zimmermann 1800)
- J. Chr. Bach: Sonata F-dur per flauto e cembalo (EMB 8977)
- Mozart: D-dúr szonáta (Homolya) (EMB 13009)
- M. Haydn: Fuvolaverseny (Vécsey) (EMB 2297)
- Hoffmeister: D-dúr fuvolaverseny (EMB 4274)
- Schubert: Téma variációkkal, B-dúr (Bántai - Sipos) (EMB 12573)
- Schumann: Három románc op. 94 (EMB 12841)
- Debussy: Syrinx, En bateau (Szebenyi) (EMB 8290)
- Farkas Ferenc: Bihari román táncok (EMB 958)
- G. Fauré: Pièces Célèbres pour Flute et Piano (Leduc 29002)
- G. Fauré: Berceuse op. 16, Berceuse op. 56, Piece, Fantaisie op. 79 (Leduc 4229)
- Dávid: Szonáta (EMB 1867)
- Szervánszky: Szvit két fuvolára (EMB 2671)
- W. Fr. Bach: Sechs Duetté I-II. (Breitkopf 5655, 5656)

Követelmény

- A laza, könnyed ujjtechnika.
- Jártasság nehezebb ritmusképletekben.
- Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel, lehetőség szerint zenekari játék.
- Érzékeny és igényes intonáció
- Hajlékony legato, technikailag biztonságos nyelvtechnika

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy etűd

- Egy barokk szonáta tételpár
- Egy XX. századi mű

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A megtanultak összegzése.
- A modern zenei effektusok.
- Glissando, üveghangok, a fuvola felhangrendszerére épülő segédfogások.
- Ismerkedés újabb légzéstechnikák (körkörös légzés) alapjaival.
- Korunk zenéjének intonációs és ritmikai sajátosságai.
- A bartóki zene hangrendszerei.
- Kitekintés a jazz és az értékes könnyűzene irányába.
- A fuvola társhangszerei (piccolo, altfuvola, basszusfuvola) és transzponálási módja és ezek zenekari használata.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az elsajátított hangszerttechnikai ismeretek a virtuozitás irányába.
- Biztos hangindítás és hangbefejezés minden regiszterben, többféle dinamikával.
- Üveghangok, él- és réshangok, frulláto-módok bővítése.
- Az improvizációs készség lehetőségének kihasználása a játék örömeinek fokozására.
- Nehezebb kamaramű (vagy zenekari anyag) technikai problémáinak megoldása a transzponálási lehetőségek kihasználásával.
- Memóriafejlesztés, koncentráció hosszabb terjedelmű műveken keresztül.
- Társas zenélésnél az intonálás tisztaságában és az együttjátszás precizitásában tudjon magas színvonalon fuvalázni.
- A tanuló lapról játék során érje el, hogy első látásra mind zeneileg, mind technikailag megfelelően játsszon el műveket.

Ajánlott tananyag

- E. Köhler: Etűdök fuvalára op. 33 III. (Pröhle) (EMB 8515)
- E. Köhler: Virtuóz etűdök fuvalára op. 75 I. (EMB 8516)
- Hangversenyetűdök fuvalára (Kovács L) (EMB 12652))
- Jean-Jean: Modern etűdök (Leduc 24726)
- S. Karg-Elert: 30 Capricien op. 107 (Steingráber 2240)
- E. Bozza: Quators Études - Arabesques (Leduc 22830) Ittész Gergely: Kettősfogások fuvalára (táblázat) saját kiadás Quantz: Capricien (Amadeus BP 2050)
- Ph. E. Bach: Szólószonáta fuvalára (Hofmeister 7141)
- Devienne: Konzert für Flöte und Orchestra (Szebenyi - Nagy) (EMB 4723)
- Fauré: Fantázia (Jeney Zoltán) (EMB 7675)
- F. Mendelssohn-Bartholdy: Rondo capriccioso (Bántai - Sipos) (EMB 13195)
- Kuhlau: Introductio e Rondo op. 98 (Billaudot MB 23178)
- P. Csillag: Kavicsok szólófuvalára (EMB 13949)
- Devienne: Sechs Sonaten (Kunzelmann GM 877/a, b)
- F.-K. Doppler: Magyar Fantázia op. 35 (Adorján) (2 fuvola, zongora) (Musica Rara 1275)
- P. Tschaikowsky: Dansedes Mirlitonsfrom Nut Cracker Suite (4 flútes) (Symphony 691-24)

- Grieg: Ausgewählte Stücke aus Peer Gynt für 2 Flöten und Klavier (UE 30350)
- S. Joplin: The Entertainer für drei Flöten und Klavier (Amadeus BP 2411)
- J. Castérède: Flûtes en Vacances Quatre Pièces pour 3 flûtes (ad libitum 4 flûtes) (Leduc 23296)
- J. S. Bach: 15 kétszólamú invenció (UE 18030)
- Láng: Duo (EMB 4532)
- Bozza: Kvartett (Leduc 21318)

Követelmény

- A kortárs zene notációjának és alapvető technikai megoldásainak ismerete (üveghangok, él- és réshangok, frullató-módok)
- A technikai készségek virtuózabb fejlesztése.
- A tanuló a zenei anyagot kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy etűd,
- Egy barokk szonáta tételpár vagy kamaramű,
- Egy előadási darab.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

„A” tagozat

A tanuló legyen képes

- a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,
- a tiszta intonációra,
- a hangszerét könnyedén kezelni,
- a levegő tudatos beosztására,
- hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- a nagyobb lélegzetű, összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására,
- a vibrato sűrűségének fokozására, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazására,
- a különböző zenei korok megkomponált stílushű díszítéseinek önálló alkalmazására,
- a technikai és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,
- az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra,
- a legfontosabb zenei karakterek megjelenítésére,
- egyszerűbb javítási műveletek elvégzésére (pl. csavar meghúzása, rugó visszatétele, a hangoló dugó folyamatos ellenőrzése stb.).

A tanuló rendelkezzen

- megfelelő hangszeres technikával
- olyan lapról olvasási készséggel, amely a kamarazenei és zenekari játékhoz szükséges,
- olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befűvási érzetek rövid időn belül elérhetők,
- a tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál. A tanuló tudja alkalmazni
- a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, felhangok stb.),
- a különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).

„B” tagozat (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a modern zenei effektusokat,
- az újabb légzéstechnikákat,
- a fuvola társhangszereit, azok transzponálási módjait,
- korunk zenéjének intonációs sajátosságait. Legyen képes
- biztos hangindításra és -befejezésre,
- nehéz etűd virtuóz előadására (pl. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III. kötet, Wehner: 12 nagy etűd vagy Jean-Jean: Modern etűdök),
- nehezebb előadási darab, kamaramű, zenekari szólam önálló zenei és technikai megoldására.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Fuvola főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű; Bántai: Fuvolaetűdök III. kötet (EMB 8593, vagy Köhler: Etűdök op. 33 no. II. kötet (EMB 8514) nehézségi szintjén.
- Egy barokk szonáta két tétele, vagy egy barokk kamaramű; Marcello: a-moll szonáta, (EMB 12534), Telemann: C-dúr szonáta (EMB 13535), Händel: F-dúr szonáta nehézségi szintjén.
- Egy karakterdarab, vagy XX. századi mű; Fauré: Siciliano (EMB 7583), Doppler: Berceuse (EMB 12350), Mező Imre: Szvit (EMB 3358), Szervánszky Endre: Szonatina (EMB 1372) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű; Köhler: Etűdök op. 33 no. III. 1-5., (EMB 8514) Andersen: 24 etűd fuvolára/1. (EMB 8520); Hangversenyetűdök fuvolára c. gyűjtemény (EMB 12652) nehézségi szintjén.
- Egy barokk szonáta két tétele, vagy egy barokk kamaramű; Händel: Hat szonáta (EMB 13404), egy barokk triószonáta két tétele nehézségi szintjén.
- Egy XX. századi mű; Farkas: Bihari román táncok (EMB 958) nehézségi szintjén. A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációkés díszítések alkalmazása,

- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- Jó minőségű és állapotú, lehetőség szerint sima fejrésszel ellátott tanuló-hangszerek.
- Jól hangolt zongora, vagy pianínó.
- Legalább 2 db állítható magasságú kottaállvány.
- Teljes alakot visszaadó tükör.
- Metronóm.

7.3.1.3.KLARINÉT

A klarinéttanítás általános célja, feladatai

- a helyes légzés kialakítása,
- a kifejező klarinéthang elsajátíttatása,
- a kéz-, test-, fej-, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
- a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
- a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
- a belső hallás fejlesztése,
- a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
- rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a klarinét történetét,
- a klarinét társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
- a hangszer irodalmát,
- a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
- a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
- a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
- a klarinét hangképzésének fizikai törvényszerűségeit,
- a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
- a kottahű játék - mint legfontosabb alapelv - pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit

- hangszeres technikáját,
- improvizációs tevékenységét (kreativitását),
- lapról játszási készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

A hangszeres előkészítő elsősorban a képesség kibontakozását, a készségek felmérését szolgálja.

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangszer részei, összeállításuk helyes módja, tisztítás, karbantartás. Nád felhelyezése.
- A helyes légzéstechnika ismertetése.
- A törzshangok olvasása és fogásai.
- Egyszerű ütemszűlyok, ritmusértékek.
- Módosítójelek, ismétlőjel, korona, a levegővétel jele.
- A játékmód és artikuláció alapfogalmai, kivéve staccato.
- A helyes gyakorlás és memorizálás módszereinek tanítása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes légzéstechnika gyakoroltatása.
- Helyes test-, hangszer- és kéztartás kialakítása.
- A helyes befúvás, hangindítás és befejezés begyakorlása, a nyelv helyzete és szerepe.
- A megadott hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, egészséges hang elérése.
- A helyes gyakorlás és memorizálás, fejlesztése.

Ajánlott tananyag

- Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB Z 12282)
- A szeretet dalai kl.-zg. „Alkotó Muzsikuskok Társasága”
- Gallai Attila: A klarinétzene alapjai (Editio Tatabánya PZ001)

Követelmény

A légzés, befúvás, hangindítás állandó ellenőrzése.

A törzshangok biztonságos olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben. Gyermekdalok, népdalok és egyéb dallamok megszólaltatása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Négy gyermekdal vagy népdal, illetve egyéb dallam kotta nélkül, a hangterjedelem minél teljesebb igénybevételel.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangszer részei, összeállításuk helyes módja, tisztítás, karbantartás.
- A nád szerepe és beállítása.
- A törzshangok ismeretének bővítése.
- A helyes légzéstechnika ismertetése.
- Egész, fél, negyed, nyolcad értékek és szünetjeleik. Nyújtópont, pontozott ritmusok.
- Módosítójelek, ismétlőjel, korona, a levegővétel jele.
- Alapvető játékmódok ismeretének bővítése, kivéve staccato

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes légzéstechnika állandó gyakoroltatása.
- Helyes test-, hangszer- és kéztartás rögzítése.
- A helyes befúvás, hangindítás és befejezés gyakorlása, a nyelv helyzetének állandó kontrollja, rögzítése és szerepe.
- A megadott hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, egészséges hang elérése.
- A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.

Ajánlott tananyag

- Klarinét ABC (Arany - Bakos - Meizl) OPI 1982
- Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB Z 12282)
- A szeretet dalai kl.-zg. „Alkotó Muzsikások Társasága”
- Gallai Attila: A klarinétzene alapjai (Editio Tatabánya PZ001)

Követelmény

- A légzés, befűvés, hangindítás állandó ellenőrzése.
- A törzshangok biztonságos olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben.
- Gyermekdalok, népdalok és egyéb dallamok megszólaltatása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Négy gyermekdal vagy népdal, illetve egyéb dallam kotta nélkül, a hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A fafűvés hangszerek ismertetése, külső megjelenés, hangszín, hangmagasság (kezdőknél).
- A klarinét részei, összeállításuk helyes módja, tisztítás, karbantartás. Nád helyes felhelyezése.
- A törzshangok olvasása és fogásai.
- Egyszerű ütem súlyok, ritmusértékek.
- Ismétlőjel, korona, levegővétel jele, módosítójelek.
- A dūr és moll érzet kialakítása, a hangsorok tudatosítása abszolút hangnévvel.
- A játékmód és artikuláció alapfogalmai, jelei, kivéve staccato.
- A szerkezet, tagolás alapfogalmai.
- A helyes gyakorlás és memorizálás különböző módjainak megismertetése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes légzéstechnika állandó megalapozása, gyakoroltatása.
- A helyes test-, hangszer- és kéztartás kialakítása és folyamatos ellenőrzése.
- A helyes befűvés, hangindítás és elválasztás.
- A megadott hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, szép hang elérése, kitartott hangok mf dinamikával.
- Dūr hangsor kotta nélkül,
- Társas zenélés.

Ajánlott tananyag

- Balassa: Klarinétiskola I. (EMB Z 5503)
- Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB Z 12282)
- Dudás L: Klarinétiskola I. (Music Trade M 06)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4550)

Követelmény

- Jól beállított légzés, befúvás, hangindítás.
- A törzshangok olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben.
- A hangsor ismerete és megszólaltatása kotta nélkül.
- Rövid, előjegyzést nem tartalmazó gyakorlatok, népdalok, gyermekdalok fél, negyed, nyolcad értékekkel, Kovács B.:
- Klarinétozni tanulók 1/58; 68., Balassa- Berkes: Klarinétiskola 1/21,48 stb. nehézségi fokán.
- Előadási darabok (vagy népdalok), lehetőleg kísérettel. Pl. J. S. Bach: Parasztkantáta, W. A. Mozart: Francia gyermekdal
- (Klarinétalbum I.-Edition Music-Soft)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két gyakorlat a tanult hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével,
- Négy népdal, illetve egyéb dallam kotta nélkül, lehetőleg zongorakísérettel.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem bővítése.
- Éles és nyújtott ritmus, nyújtópont, szinkópa.
- Felütés, csonkaütem.
- A dúr és moll hangsor szerkezete, a természetes, összhangzatos és dallamos moll. A hármashangzat fogalma.
- Az enharmónia fogalma.
- A szerkezet, tagolás alapfogalmai; (pl. motívum, sor, ütem súly).
- A tanult művek formai elemzése a periódus kérdés-felelet viszonya.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzéstechnika állandó ellenőrzése, tökéletesítése.
- Tartott hangok dinamikával.
- A hangindítás gyorsítása, repetíció a torok és nyelv lazaságának megőrzésével.
- A kéztartás és billentés állandó ellenőrzése, javítása.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok, valamint hármashangzat-felbontásaik kotta nélkül, a tanult hangterjedelem határáig.
- Hangsorok gyakorlása repetícióval.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
- Társas zenélés.

Ajánlott tananyag

- Balassa: Klarinétiskola I. (EMB 5503)
- Kovács: Klarinétozni tanulók I. (EMB 12282)
- Dudás L: Klarinétiskola I. (Music Trade M 06)
- Perényi É: Klarinét-etűdök. (EMB 14300)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4550)
- Périer: Le debutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)

Követelmény

- Helyes alapon nyugvó légzés, befúvás, hangindítás.
- A hangok olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben.
- A tanult hangsorok, valamint hármashangzat-felbontásaik ismerete és megszólaltatása kotta nélkül.
- Előjegyzés nélküli vagy 1 előjegyzésű gyakorlatok, népdalok, műzenei példák fél, negyed, nyolcad értékekkel, éles, nyújtott ritmussal vagy szinkópával, páros és páratlan lüktetéssel; a fenti hangterjedelem teljes igénybevételével;
- Perényi: Klarinét-etűdök: 17; 19. nehézségi fokán.
- 16-32 ütemes előadási darabok kulturált hangon, tagoltan, törekedve a tiszta intonációra, kísérettel. Pl. J. Brahms:
- Álommanó; M. Glinka: Air (Perényi: Repertoire 4., 5.)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két gyakorlat a hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével,
- Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem bővítése a kisujj-billentyűknél mindkét fogásvariáció ismerete és alkalmazása.
- A tizenhatod érték és szünetjele, nyújtópont a nyolcad érték mellett, triola.
- A tanult művek formai elemzése: azonosság, hasonlóság, különbségek felismerése, a periódus kérdés-felelet viszonya.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzéstechnika állandó javítása, a megfelelő támasz kialakítása.
- A játékmód, artikuláció további differenciálása, finomítása (portato, staccato stb.).
- A dinamika határainak kiterjesztése a tiszta intonáció megtartása mellett.
- A regiszterváltások finomítása a levegő megfelelő vezetésével; az egységes hangszín kialakítása.
- Differenciált hangindítás és a hang szép befejezésének gyakorlása.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, hármashangzat-felbontások és tercmenetek, kotta nélkül.
- A skálázás tempójának fokozása különböző kötésekkel, repetíció. A belső hallás fejlesztése.
- Lapról játék az előző év anyagának nehézségi fokán.
- Társas zenélés.

Ajánlott tananyag

- Balassa: Klarinétiskola I. (EMB 5503)
- Dudás L: Klarinétiskola II. (Music Trade M 07)
- Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB 12282)
- Perényi É.: Klarinét-etűdök (EMB 14300)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 2124)
- Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4550)

- Périer: Le debutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
- 100 Studien (G. Joppig-S. Trier) (Universal UE 18264)

Követelmény

- A már megszerzett ismeretek és készségek helyes alkalmazása.
- A hangok olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok, valamint hármashangzat-felbontásaik ismerete és megszólaltatása, kotta nélkül.
- Mérsékelt tempójú, egyszerű ritmusképletekből álló, különböző karakterű gyakorlatok, műzenei példák biztonságos eljátszása a fenti hangterjedelemben, Perényi É.: Klarinét-etűdök 26; 32. nehézségi fokán.
- Több regisztert érintő előadási darabok stílusosan, tisztán intonálva, zongora- vagy egyéb hangszerkísérettel. Pl. Ch.
- W. Gluck: Boldog lelkek tánca (Klarinétalbum II. - Edition Music Soft), P. I. Csajkovszkij: Régi francia dal (Perényi: Repertoire 24)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két különböző karakterű etűd,
- Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem bővítése
- A legegyszerűbb segédfogások.
- A klarinét szerepe a különböző zenei műfajokban.
- A harmincketted és szünetjele, tizenhatod triola, többütemes szünetek.
- A legegyszerűbb díszítések: rövid és hosszú előke, paránytrilla.
- Dalforma (ABA), trios forma.
- Tempo I, dal Segno, Vi-de.
- A játszott előadási darabok stílusjegyeinek megismerése (pl. tánc típusok).

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés-, nyelv- és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek elmélyítése, tökéletesítése.
- Minden regiszterben kiegyenlített, telt hang kialakítására való törekvés.
- Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, kotta nélkül; hármashangzat felbontásokkal, tercmenetekkel.
- Skálázás különböző variációkkal: éles, nyújtott ritmusok, különféle kötések, repetíció.
- Az eddig megszerzett formai és szerkezeti ismeretek alkalmazása a művek előadásában.
- A lapról játék formailag és zeneileg igényes megvalósítása.
- Rendszeres társas zenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag

- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB 13291)
- Perényi É.: Klarinét-etűdök (EMB 14300)
- Beekun: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmónia H. U. 3465)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
- Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
- Kratochvil: 66 etűd
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
- Périer: Le debutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
- 100 Studien (G.Joppig-S. Trier) (Universal UE 18264)

Követelmény

- Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
- A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusán a tanult terjedelemben.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok hármashangzat-felbontásaikkal, tercmeneteikkel együtt, kotta nélkül.
- Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása; Kovács: Klarinétozni tanulok 11/9; 15. Balassa: Klarinétiskola 11/ 7; 13. nehézségi fokán.
- Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel.
- Pl. F. Schubert: Menuetto, G. Marie: Dal régi stílusban (Perényi: Repertoire 27., 19.)
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- - Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- - Két különböző karakterű és tempójú etűd,
- - Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A klarinét kialakulása, fejlődése, sajátosságai (furata, átfűvése, transzponáló jellege stb.).
- A hangterjedelem bővítése a kisujj-billentyűknél mindkét fogásvariáció ismerete és alkalmazása.
- Bonyolultabb segédfogások, tisztítófogások.
- További díszítések: a trilla, utóka, kettős ékesítés (mordent) írásmódja.
- A négyeshangzatok fogalma, domináns- és szűkített szeptim-felbontások. A tanuló ismerje fel és játékában alkalmazza a különböző stílusjegyeket.
- Rondóforma, variációs forma, szonátaforma.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés-, nyelv- és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek további elmélyítése.
- Minden regiszterben kiegyenlített, telt hang kialakítása.
- Hangindítások és hangbefejezések gyakorlása.

- Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, kotta nélkül; hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel.
- Skálázás a korábban megismert módokon, különböző dinamikával, ritmikával és artikulációval.
- További díszítések: a trilla, utóka, kettős ékesítés (mordent) gyakorlása.
- A dinamikai árnyalás fejlesztése (crescendo, diminuendo).
- Az eddig megszerzett formai és szerkezeti ismeretek alkalmazása a művek előadásában.
- A lapról játék formailag és zeneileg igényes megvalósítása.
- Rendszeres társas zenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag

- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB 13291)
- Perényi É.: Klarinét etűdök (EMB 14300)
- Beekun: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmónia H. U. 3465)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
- Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
- Kratochvil: 66 etűd
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 00132700)
- Périer: Le debutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
- 100 Studien (G. Joppig-S. Trier) (Universal UE 18264)

Követelmény

- Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
- A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok kotta nélkül; hármashangzat-felbontásokkal, tercmenetekkel.
- Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása; Kovács: Klarinétozni tanulok 11/13., 28., illetve Balassa: Klarinétiskola 11/40., 56. nehézségi fokán.
- Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel.
- Pl. Beethoven: Sonatine; Ch. Dancla: Romance (Perényi É.: Repertoire 35., 39.)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két különböző karakterű és tempójú etűd,
- Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A klarinét kialakulása, fejlődése, sajátosságai (furata, átfúvása, transzponáló jellege stb.)
- A klarinét szerepe a különböző zenei műfajokban.
- A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusán.
- Bonyolultabb segédfogások, tisztítófogások önálló alkalmazása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés-, nyelv- és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek további elmélyítése, tökéletesítése.
- Minden regiszterben kiegyenlített telt hang kialakítása.
- Ismerje a tanuló hangszerének intonációs hibáit és törekedjen javításukra.
- A megfelelő nád kiválasztásának szempontjai.
- Különböző hangindítások és hangbefejezések tökéletesítése a nyelv differenciált alkalmazásával.
- Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, kotta nélkül; hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel.
- Kromatikus skálák.
- A lapról játék formailag és zeneileg további fejlesztése, igényes megvalósítása.
- Rendszeres társas zenélés és zenekari játék.

Ajánlott tananyag

- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB 13291)
- Perényi É.: Klarinét etűdök (EMB 14300)
- Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmónia H. U. 3465)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
- Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
- Kratochvil: 66 etűd
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 00132700)
- Périer: Le debutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
- 100 Studien (G.Joppig-S. Trier) (Universal UE 18264)
- Gabucci: 60 Divertimenti (Ricordi E.R. 2541)

Követelmény

- Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
- A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusán a tanult terjedelemben.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok hármashangzat-felbontásaikkal, tercmeneteikkel együtt, kotta nélkül.
- Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása; Kovács: Klarinétozni tanulok 11/36., 75., illetve Balassa: Klarinétiskola 11/55., 71; 81. nehézségi fokán.

- Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel. Pl. Donizetti: Concertino (Edition Music-Soft); Weber: Szonatina; Barmann: Romance (Perényi: Repertoire 42.)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két különböző karakterű és tempójú etűd,
- Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

Alapfokú évfolyam „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a minőségben és mennyiségben magasabb követelményeknek.

A „B” tagozatos tanuló hangszeres játéka elsősorban hangminőségben, a hangszerkezelés biztonságában, virtuozításban és az előadás kifejezőerejében haladja meg az „A” tagozaton tanulók szintjét!

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem bővítése kromatikusán. A kisujj-billentyűknél mindkét fogásvariáció ismerete és alkalmazása.
- Éles és nyújtott ritmus, nyújtópont, szinkópa.
- Felütés, csonkaütem.
- Az enharmónia fogalma.
- A játékmód, artikuláció további differenciálása (portato stb.).
- A legegyszerűbb díszítések; rövid és hosszú előke; a trilla fogalma.
- A tanult művek formai elemzése, azonosság, hasonlóság, különbségek felismerése, a periódus kérdés-felelet viszonya.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzéstechnika állandó tökéletesítése, megfelelő támasz kialakítása, állandó ellenőrzése.
- Tartott hangok különböző dinamikával: crescendo-decrescendo az intonáció változása nélkül.
- A hangindítás gyorsítása, repetíció, a torok és nyelv lazaságának megőrzésével.
- A kéztartás és billentés állandó ellenőrzése, javítása, az ujjmozgások lazítása trillák segítségével.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármashangzat-felbontásaik kotta nélkül, a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
- Társas zenélés: kíséretes előadási darabok, duók, triók.

Ajánlott tananyag

- Balassa: Klarinétiskola I. (EMB Z 5503)
- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB Z 12282)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)

- Dudás L: Klarinétiskola I. (Music Trade M 06)
- Dudás L: Klarinétiskola II. (Music Trade M 07)
- Perényi É.: Klarinét-etűdök (EMB 14300)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4550)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
- Périer: Le debutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
- 100 Studien (G. Joppig-S. Trier) (Universal UE 18264)

Követelmény

- Helyes alapon nyugvó légzés, befúvás, hangindítás.
- A hangok olvasása és fogásainak ismerete.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok, valamint hármashangzat-felbontásaik ismerete és megszólaltatása, kotta nélkül.
- Gyakorlatok, műzenei példák fél, negyed, nyolcad, tizenhatod értékekkel, éles, nyújtott ritmussal és szinkópával, páros és páratlan lüktetéssel; a fenti hangterjedelem teljes igénybevételével; Kovács: Klarinétozni tanulok 1/196; 221; illetve Balassa: Klarinétiskola I./97. nehézségi fokán.
- Előadási darabok kotta nélkül, kulturált hangon, tagoltan, törekedve a tiszta intonációra - kísérettel. Pl. Mozart: Allegretto (Perényi: Repertoire 28.); Martini: Andantino (The Joy of Clarinet 14-1967 Yorktown Music Press, Inc.)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két gyakorlat (a hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével),
- Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A klarinét kialakulása, fejlődése.
- A hangterjedelem bővítése kromatikusan. A tizenhatod érték és szünetjele, nyújtópont nyolcad érték mellett, triola.
- A legegyszerűbb segédfogások.
- A kromatikus skála fogalma, szekvenciák felépítése.
- Díszítések: paránytrilla, trilla és utóka.
- A játékmód, artikuláció finomítása, staccato.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzéstechnika állandó ellenőrzése, szükség esetén javítása, a támasz automatikussá tétele.
- A dinamika határainak kiterjesztése a tiszta intonáció megtartása mellett.
- Regiszterváltások finomítása a levegő megfelelő vezetésével, az egységes hangszín kialakítása.
- Differenciált hangindítás és a hang szép befejezésének gyakorlása.
- Repetíció gyorsítása a torok és nyelv lazaságának megőrzésével.
- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok a hangterjedelem alsó és felső határáig.
- Hármashangzat-, és tercmenetek, kotta nélkül.

- A skálázás tempójának fokozása különböző variációkkal: éles, nyújtott ritmusok, különféle kötések, repetíció.
- Lapról játék az előző év anyagának nehézségi fokán.
- Társas zenélés.

Ajánlott tananyag

- Iskolák, gyakorlatok
- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB 13291)
- Dudás L: Klarinétiskola II. (Music Trade M 07)
- Perényi É.: Klarinét-etűdök (EMB 14300)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4550)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
- Périer: Le debutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
- 100 Studien (G. Joppig-S. Trier) (Universal UE 18264)

Követelmény

A már megszerzett ismeretek és készségek helyes alkalmazása.

A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusán a tanult terjedelemben.

Dúr és összhangzatos moll hangsorok és hármashangzat-felbontásaik, valamint tercmeneteik ismerete és megszólaltatása kotta nélkül.

Különböző karakterű, nagyobb technikai képzettséget igénylő gyakorlatok, műzenei példák biztonságos eljátszása a fenti hangterjedelemben; bonyolultabb ütemfajták, ritmikai elemek, ritmusképletek alkalmazása; Kovács: Klarinétozni tanulok 11/13., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok 1/21. Perényi: Klarinét-etűdök: 38. nehézségi fokán.

Különböző regiszterekben mozgó előadási darabok stílusosan, tisztán intonálva, kotta nélkül, zongora- vagy egyéb hangszerkísérettel. Pl. Türk: Larghetto amoroso; Gluck: Ária (Perényi: Repertoire 29., 34.)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két különböző karakterű etűd,
- Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül,

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A klarinét szerepe különböző zenei műfajokban.
- A hangterjedelem bővítése kromatikusán.
- Bonyolultabb segédfogások, tisztítófogások.
- A harmincketted és szünetjele, tizenhatod triola, többütemes szünetek.
- A négyeshangzatok fogalma, domináns- és szűkített szeptim-felbontások
- Dalforma (ABA), trios forma, szonátaforma.
- Tempo I, dal Segno, Vi-de.
- A játszott előadási darabok stílusjegyeinek megismerése (tánc típusok).

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés-, nyelv- és ujjtechnika területén megszerzett készségek elmélyítése, tökéletesítése.
- Minden regiszterben kiegyenlített, telt hang kialakítása.
- Különböző hangindítások és hangbefejezések gyakorlása a nyelv differenciált alkalmazásával.
- A játékmód, artikuláció finomítása, staccato.
- Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
- Az eddig megszerzett formai és szerkezeti ismeretek alkalmazása a művek előadásában.
- Rendszeres társas zenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag

- Iskolák, gyakorlatok
- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB 13291)
- Perényi É.: Klarinét-etűdök (EMB 14300)
- Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmónia H. U. 3465)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
- Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc 17089)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4594)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4905)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
- Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
- 100 Studien (G.Joppig-S. Trier) (Universal UE 18264)

Követelmény

- Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
- A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusán a tanult terjedelemben.
- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hármashangzat- és négyeshangzat-felbontásaikkal, tercmeneteikkel, kotta nélkül.
- Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai problémát feldolgozó etűdök megszólaltatása, Perényi: Klarinét-etűdök: 60; 74. nehézségi fokán.
- Lassú-gyors szonáta-, koncert- (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár, vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása kotta nélkül, kísérettel. Pl. K. Stamitz: Rondo (Klarinétmuzsika -EMB Z. 7919); W. A. Mozart: Larghetto (Perényi: Repertoire 33.)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két különböző karakterű és tempójú etűd,
- Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem bővítése kromatikusán.
- További segédfogások és tisztítófogások.
- Kvintola, szextola, kettős nyújtópont.
- A szűkített szeptimek hangjainak enharmonikus átértékelése.
- A kettős ékesítés (mordent) írásmódja.
- Rondóforma, variációs forma.
- Különböző stílusjegyek megismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés-, nyelv- és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek elmélyítése, tökéletesítése.
- Minden regiszterben kiegyenlített, telt hang kialakítására való törekvés.
- Különböző hangindítások és hangbefejezések gyakorlása a nyelv differenciált alkalmazásával.
- Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig kotta nélkül; hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel.
- A kettős ékesítés (mordent) gyakorlati megvalósítása.
- Rendszeres társas zenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag

- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
- Perényi É.: Klarinét-etűdök (EMB Z 14300)
- Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmónia H. U. 3465)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
- Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
- Kratochvil: 66 etűd
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
- Périer: Le debutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
- Perényi: Klarinét etűdök (EMB 14300)
- 100 Studien (G.Joppig-S. Trier) (Universal UE 18264)

Követelmény

- Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
- A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusán a tanult terjedelemben.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok hármashangzat-felbontásaikkal, tercmeneteikkel együtt, kotta nélkül.
- Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása; Kovács: Klarinétozni tanulok 11/ 28; 59; 67. Perényi: Klarinét-etűdök: 70; 76. nehézségi fokán.
- Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel. Pl. Glinka: Vocalise; Barát: Szláv dal (Music-Soft)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két különböző karakterű és tempójú etűd,
- Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül (vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
- A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendszerezett ismerete.
- Díszítések korhű, stílusos alkalmazása.
- A (kora)klasszikus versenyművek felépítése, jellegzetességei.
- A megfelelő nád kiválasztásának szempontjai.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés, ujj- és nyelvtechnika további tökéletesítése.
- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok minél nagyobb hangterjedelemben, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
- Kromatikus skála.
- Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag

- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
- Perényi É.: Klarinét-etűdök (EMB Z 14300)
- Beekun: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmónia H. U. 3465)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
- Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
- Kratochvil: 66 etűd
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
- Périer: Le debutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
- Perényi: Klarinét etűdök (EMB 14300)
- 100 Studien (G. Joppig - S. Trier) (Universal UE 18264)
- Gabucci: 60 Divertimenti (Ricordi 2541)

Követelmény

- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
- Kromatikus skála.
- Etűdök Jean-Jean: Etűdök I. (Leduc 24740) Klose: Napi gyakorlatok (15 etűd:1.) (Leduc A.L.06400) nehézségi szintjén

- Versenymű tételek és előadási darabok. Pl. Stamitz: B-dúr klarinétverseny (EMB 8993), Donizetti: Concertino. (Peters 8206), Debussy: Kis néger (EMB 7933); Klose: Fantázia (a Perényi: Repertoire gyűjteményben 45. EMB 14406) nehézségi szintjén

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, (hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel.)
- Két különböző karakterű és tempójú etűd,
- Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül (vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a klarinét és a fafúvós hangszerek múltját, irodalmát,
- a hangszer teljes hangterjedelmét,
- a tudatos és helyes légzéstechnikát,
- a klarinét intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat),
- a dúr és moll hangnemeket 4#, 4b előjegyzésig,
- egyszerűbb ékesítések írásmódját és ritmusát,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a jelentősebb klarinétos előadóművészeket. Legyen képes
- a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,
- a különböző nyelvütések gyorsaságának fejlesztésére,
- az önálló hangolásra,
- a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
- a kotta hű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
- hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
- egyenletes, pergő-technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- dúr és moll skálákat játszani 4#, 4b előjegyzésig, a 6. osztálynak megfelelő variációkkal
- szélsőséges dinamikák megvalósítására,
- készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására,
- nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására,
- hosszabb terjedelmű művek memorizálására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A tantárgya és időtartama

Klarinét főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Két különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű; Perényi Éva: Klarinétetűdök 60-tól (EMB14300), Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II: 13., 28. (EMB13291) nehézségi szintjén.

- Két különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaramű is; Dancla: Románc (Perényi Éva-Perényi Péter: Repertoár 39 EMB14406.), Weber: Sonatina Perényi Éva-Perényi Péter: Repertoár44 (EMB14406), Haydn: Szent Antal korál (200 év klarinétmuzsikája- Barokk- EMB 13971) nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű; Perényi Éva: Klarinétetűdök 86-tól, (EMB 14300) Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 36., 46., 59., 75. (EMB 13291); Jean-Jean I: 2. nehézségi szintjén.

- Két különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaramű is; Bármann: Románc, Debussy: Kis néger, Mozart: Sonatina (EMB 8291), Mendelssohn: Dal szöveg nélkül (Berkes: Előadási darabok klarinéra és zongorára II. kötetből a 9-es EMB 13972), Donizetti: Concertino II. tétel (Peters 8206), Kocsár Miklós: Ungaresca (EMB 5991) nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációkés díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem további bővítése.
- A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendszerezett ismerete.
- Ismerje a tanuló hangszerének intonációs hibáit és tudatosan javítsa azokat.
- A megfelelő nád kiválasztásának szempontjai és a nád alakításának legalapvetőbb módjai.
- Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
- Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság megszerzése a klarinét szóló- és kamarazene-irodalmában.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az alsó fokon megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
- Az önálló játék fejlesztése a megtanulandó etűdök, előadási darabok gyakorlásakor felmerülő problémák megoldására.
- Hangolás lehetőleg önállóan.
- A tanuló igényének felkeltése a tudatos hangképzésre.
- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hangzatsfelbontásokkal, hangközmenetekkel, kotta nélkül.
- A technikai készségek állandó fejlesztése.
- Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel is; lehetőség szerint zenekari játék.

Ajánlott tananyag

- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 1329)
- Beekun: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmónia H. U. 3465)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Gabucci: 20 studi di medio difficulta (Ricordi ER 2169)
- Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
- Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök I. (Leduc A. L. 17348)
- Klosé: 30 etűd (Leduc A. L. 7233)
- Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
- Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)
- Kratochvil: 66 etűd
- Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Schmidt Musicverlag, Heilbronn 457-460)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
- Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
- Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
- 100 Studien (G. Joppig-S. Trier) (Universal UE 18264)
- Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

Követelmény

- Hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusán a tanult terjedelemben.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármass- és négyeshangzat-felbontásokkal, tercmenetekkel kotta nélkül.
- Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban; Klosé: Napi gyakorlatok (15 etűd)/1.,
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok 1/42. nehézségi szintjén.

- Lassú-gyors szonáta-, koncert- (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel; kamaramű klarinétszólamának biztonságos eljátszása. Pl. Telemann: Szonatina no.
- 3, Debussy: A lenhajú lány (Kocsis - Berkes: Későromantika), J. E. A. Kozeluch: Esz-dúr klarinétverseny nehézségi szintjén.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem további bővítése.
- A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendszerezett ismerete.
- A megfelelő nád önálló kiválasztása és alakítása.
- Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
- Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság megteremtése a klarinét szóló- és kamarazene-irodalmában.
- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hangzatfelbontásokkal, hangközmenetekkel, kotta nélkül.
- Kromatikus skálák.
- A tanuló önállóságának fejlesztése a megtanulandó etűdök, előadási darabok gyakorlásakor.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A hangszeres készségek állandó karbantartása és tökéletesítése, valamint fejlesztése a megtanulandó etűdök, előadási darabok gyakorlásakor felmerülő problémák megoldására.
- Hangolása tanár segítségével.
- Ismerje a tanuló hangszerének intonációs hibáit és tudatosan javítsa azokat.
- A tanuló igényének felkeltése a tudatos hangképzésre.
- A skálák és etűdök tempójának fokozása.
- Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel is; lehetőség szerint zenekari játék.

Ajánlott tananyag

- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
- Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmónia H. U. 3465)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Gabucci: 20 studi di medio difficulta (Ricordi ER 2169)
- Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
- Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök I. (Leduc A. L. 17348)
- Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)
- Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
- Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc A. L. 5963)
- Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)
- Kratochvil: 66 etűd
- Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Schmidt Musicverlag, Heilbronn. 457-460)

- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
- Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
- Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
- Wiedemann: Gyakorlatok IV. (Breitkopf EB 4234)
- Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister6018)

Követelmény

- Hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusán a tanult terjedelemben.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármás- és négyeshangzat-felbontásokkal, tercmenetekkel kotta nélkül.
- Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban; Klosé: Napi gyakorlatok (15 etűd)/1., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok 1/42. nehézségi szintjén.
- Lassú-gyors szonáta-, koncert- (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel; kamaramű klarinétszólomának biztonságos eljátszása. Pl. Telemann: Szonatina no. 3, Debussy: A lenhajó lány (Kocsis-Berkes: Későromantika), J. E. A. Kozeluch: Esz-dúr klarinétverseny nehézségi szintjén

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem további bővítése
- Különböző díszítések.
- Az eddig megszerzett ismeretek átfogó rendszerezése.
- A hangszer intonációs hibáinak ismerete.
- A klarinét irodalmának minél szélesebb körű ismerete, tájékozódás korunk zenéjében.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A már megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
- A tanuló hangszeres játékának önálló kontrollálása, javítása.
- Hangolása tanár segítségével nélkül.
- Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
- A hangképzés fejlesztése a zenei karakterek minél kifejezőbb megszólaltatásához.
- Állandó törekvés a tiszta intonációra.
- Önálló nádválasztás és alakítás.
- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hangzاتفelbontásokkal, hangközmenetekkel, kotta nélkül.
- Kromatikus és egészhangú skálák.
- A skálák és etűdök tempójának fokozása.
- Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel is; lehetőség szerint zenekari játék.

Ajánlott tananyag

- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
- Beekun: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmónia H. U. 3465)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Gabucci: 20 studi di medio difficulta (Ricordi ER 2169)
- Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
- Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)
- Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc A. L. 5963)
- Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)
- Kratochvil: 66 etűd
- Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Schmidt Musicverlag Heilbronn 457-460)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok IV (PWM 4906)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
- Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
- Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
- Wiedemann: Gyakorlatok V. (Breitkopf EB 4235)
- 100 Studien (G. Joppig-S. Trier) (Universal UE 18264)
- Baermann (C): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister6018)

Követelmény

- Hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusán a tanult terjedelemben.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármas- és négyeshangzat-felbontásokkal, teremenetekkel kotta nélkül.
- Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban; Klosé: Napi gyakorlatok (15 etűd)/1., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok 1/42. nehézségi szintjén.
- Lassú-gyors szonáta-, koncert- (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel; kamaramű klarinétszólamának biztonságos eljátszása. Pl. Telemann: Szonatina no. 3, Debussy: A lenhajú lány (Kocsis-Berkes: Későromantika), J. E. A. Kozeluch: Esz-dúr klarinétverseny nehézségi szintjén

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Korunk zenéjében előforduló bonyolultabb ritmusképletek ismerete.
- A helyes vibrato fogalma.
- Kromatikus és egész hangú skála.
- Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
- A különböző transzpozíciók ismertetése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Tökéletes alapfunkciók megszerzése, automatizálása.
- A vibrato gyakorlása.
- Önálló hangolás.
- A tanuló igényének felkeltése a minél árnyaltabb, kifejezőbb hang megvalósítására.
- A hangszer intonációs hibáinak tudatos javítása.
- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hangzatfelbontásokkal, hangközmenetekkel, kotta nélkül, egyénileg kialakított figurációkkal, a technika további fejlesztése érdekében.
- Kromatikus és egészhangú skálák gyakorlása.
- Társas zenélés, zenekari gyakorlat.

Ajánlott tananyag

- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
- Beekun: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmónia H. U. 3465)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Gabucci: 20 studi di medio difficulta (Ricordi ER 2169)
- Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
- Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök I. (Leduc A. L. 17348)
- Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)
- Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc A. L. 5963)
- Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)
- Kratochvil: 66 etűd
- Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Schmidt Musicverlag Heilbronn 457-460)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok IV. (PWM 4906)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
- Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
- Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
- Wiedemann: Gyakorlatok IV (Breitkopf EB 4234)
- Wiedemann: Gyakorlatok V (Breitkopf EB 4235)
- Wiedemann: Gyakorlatok VI. (Breitkopf EB 4236)
- 100 Studien (G. Joppig-S. Trier) (Universal UE 18264)
- Kovács: Mindennapi skálagyakorlatok (EMB Z 8852)
- Baermann (C): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

Követelmény

- Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármashangzat- és négyeshangzat-felbontásokkal, tercmenetekkel, kromatikus skála kotta nélkül.
- Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban; Klosé: Napi gyakorlatok (15 etűd)/1., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok 1/42. nehézségi szintjén.
- Lassú-gyors szonáta-, koncert- (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel; kamaramű klarinét szólamának biztonságos eljátszása. Pl. Telemann: Szonatina no. 3, Debussy: A lenhajú lány (Kocsis-Berkes: Későromantika), J. E. A. Kozeluch: Esz-dúr klarinétverseny nehézségi szintjén

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendszerezett ismerete.
- Díszítések korhű, stílusos alkalmazása.
- A (kora)klasszikus versenyművek felépítése, jellegzetességei.
- A megfelelő nád kiválasztása és a nád alakítás alapvető módjai.
- A hangszer intonációs problémáinak ismerete és tudatos javítása.
- A klarinét szóló- és kamarazene irodalmának minél átfogóbb ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Hangolása tanár segítségével nélkül.
- Nád kiválasztás, nád igazítás.
- A hangterjedelem bővítése kromatikusán.
- A tanuló igényének fejlesztése a tudatos hangképzésre.
- A légzés, ujj- és nyelvtechnika további tökéletesítése.
- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, minél nagyobb hangterjedelemben, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
- Kromatikus skála.
- Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag

- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
- Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök I. (Leduc A. L. 17348)
- Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
- Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)
- Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Schmidt Musicverlag, Heilbronn 457)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
- Périer: 331 Mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
- Baermann (C): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister6018)

Követelmény

- A hangok olvasása és fogásainak ismerete a tanult hangterjedelem határain belül.
- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
- Etűdök-Jean-Jean: Etűdök 1/1-13-ig. Kröpsch: Etűdök 1/1-105-ig - nehézségi szintjén.
- Versenymű tételek, szonáták, előadási darabok Stamitz: B-dúr klarinétverseny, Hoffmeister: Esz-dúr szonáta, Mozart:

- Larghetto nehézségi szintjén.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
- Két különböző karakterű és tempójú etűd,
- Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az eddig megszerzett ismeretek átfogó rendszerezése.
- A hangszer intonációs hibáinak tudatosítása.
- Akusztikus intonáció.
- A különböző transzpozíciók fogalma.
- A leggyakrabban használt díszítések, ékesítések önálló alkalmazása.
- Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság megszerzése a klarinét szóló- és kamarazene-irodalmában.
- A nád alakításának legalapvetőbb tudnivalói.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, minél nagyobb hangterjedelemben, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, terc- és kvartmenetekkel, kotta nélkül.
- Kromatikus skála.
- A skálázás tempójának növelése.
- Teljes etűdsorozatok elvégzése.
- Az előadás kifejezőerejének fokozása.
- Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag

- Bach: 15 etűd (Hegedűszonáták) (Leduc A. L. 21245)
- Bozza: 12 etűd (Leduc A. L. 21300)
- Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
- Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök I. (Leduc A. L. 17348)
- Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)
- Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)
- Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Schmidt Musicverlag, Heilbronn 457)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
- Baermann (C): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister6018)
- Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
- Périer: 331 Mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
- Baermann (C): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister3018)

Követelmény

- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
- Kromatikus skála.
- Etűdök Jean-Jean: Etűdök I. Kröpsch: Etűdök I. nehézségi szintjén

- Versenymű tételek, szonáták, előadási darabok Krommer: Esz-dúr klarinétverseny, Donizetti: Concertino, Honegger:
- Szonatina Bartók: Három csíkmegyei népdal nehézségi szintjén

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
- Két különböző karakterű és tempójú etűd,
- Egy tételpár, vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel kotta nélkül.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem bővítése.
- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, kiegészítve kvint hangközeikkel is.
- A nádfaragási ismeretek bővítése.
- A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendezett ismerete. Különböző ékesítések.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Tökéletes alapfunkciók kialakítása.
- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, minél nagyobb hangterjedelemben, az előző évben megszokott módon, kiegészítve kvint hangközeikkel is; kotta nélkül.
- Skálázás egyénileg kialakított figurációkkal.
- A hangszer intonációs hibáinak tudatos javítása.
- Különböző ékesítések korhű és stílusos alkalmazása.
- A klarinét irodalmának minél szélesebb körű ismerete, tájékozódás korunk zenéjében.
- A zenei kifejezőképesség fejlesztése.
- Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag

- Bach: 15 etűd (Hegedűszonáták) (Leduc A. L. 21245)
- Bitsch: 12 etűd (Leduc A. L. 21842)
- Bozza: 12 etűd (Leduc A. L. 21300)
- Cavallini: Caprices I. (Leduc A. L. 20981)
- Cavallini: Caprices II. (Leduc A. L. 20533)
- Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
- Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)
- Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök III. (Leduc A. L. 17490)
- Klosé: 30 etűd (Leduc A. L. 07233)
- Kröpsch: Etűdök I-II. (C. F. Schmidt Musicverlag, Heilbronn. 458)
- Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
- Baermann (C): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister3018)

Követelmény

- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, terc- és kvartmenetekkel, kotta nélkül.
- Kromatikus skála.

- Etűdök - Jean-Jean: Etűdök II. 21-33 Kröpsch: Etűdök II. 272 - nehézségi szintjén.
- Versenymű tételek, szonáták, előadási darabok - Stamitz: Esz-dúr klarinétverseny, Saint-Saens: Szonáta, Kovács: Hommages - nehézségi szintjén.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
- Két különböző karakterű és tempójú etűd,
- Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Glissando.
- A vibrato helyes kivitelezése.
- Ismerkedés a klarinétcsalád egyéb tagjaival.
- Tájékozottság a klarinét szóló- és kamarairodalmában.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Tökéletes alapfunkciók rögzítése, automatizálása.
- A vibrato és glissando gyakorlása.
- Az összes dúr és moll skála az előző évben megszokott módon, kotta nélkül.
- Skálázás egyénileg kialakított figurációkkal.
- Egészhangú skálák.
- A technikai és zenei megvalósítás összhangjának fejlesztése.
- Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag

- Bach: Csellószvittek (Leduc A. L. 23508)
- Bach: 15 etűd (Hegedűszonáták) (Leduc A. L. 21245)
- Bitsch: 12 etűd (Leduc A. L. 21842)
- Cavallini: Caprices I. (Leduc A. L. 20981)
- Cavallini: Caprices II. (Leduc A. L. 20533)
- Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)
- Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök III. (Leduc A. L. 17490)
- Klosé: 30 etűd (Leduc A. L. 7233)
- Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc A. L. 5963)
- Kröpsch: Etűdök IV. (C. F. Schmidt Musicverlag, Heilmronn 460)
- Paganini: 17 Caprices (Leduc A. L. 21204)
- Kovács: Mindennapi skálagyakorlatok (EMB Z 8852)
- Baermann (C): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister6018)

Követelmény

- Az összes dúr és moll skála hármashangzat-, domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, terc-, kvart- és kvintmenetekkel.
- Etűdök-Jean-Jean: Etűdök II. Kröpsch: Etűdök II. Klosé: Karakterisztikus etűdök-nehézségi szintjén

- Versenymű tételek, szonáták, előadási darabok - Weber: Concertino, Poulenc: Szonáta - nehézségi szintjén

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
- Két különböző karakterű és tempójú etűd,
- Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló legyen képes

- a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,
- a tiszta intonációra,
- a hangszerét könnyedén kezelni,
- a levegő tudatos beosztására,
- hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- a nagyobb lélegzetű, összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására,
- a különböző zenei korok megkomponált, stílushű díszítéseinek kottából való lejátszására,
- a technikai és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,
- az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra,
- a legfontosabb zenei karakterek megjelenítésére,
- egyszerűbb javítási műveletek elvégzésére (pl. csavar meghúzása, rugó visszatétele).

A tanuló rendelkezzen

- megfelelő hangszeres technikával,
- olyan lapról olvasási készséggel, amely a kamarazenei és zenekari játékhoz szükséges,
- olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befűvási érzetek rövid időn belül elérhetők,
- a tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál. A tanuló tudja alkalmazni
- a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, felhangok stb.),
- a különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a modern zenei effektusokat,
- a társhangszereit, azok transzponálási módjait,
- korunk zenéjének intonációs sajátosságait. Legyen képes
- biztos hangindításra és befejezésre,
- nehéz etűd virtuóz előadására,
- nehezebb előadási darab, kamaramű, zenekari szólam önálló zenei és technikai megoldására.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Klarinét főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Két etűd, vagy technikai jellegű mű; Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc 05963), Jean-Jean: Etűdök I. (Leduc) nehézségi szintjén;

- Két különböző stílusú és műfajú zongorakíséretes előadási darab, vagy kamaramű; Wagner: Adagio, Barát: Szláv dal, Donizetti: Concertino I-II. tétel (Peters), Niels Gade: Fantáziadarab op. 43., Draskóczy: Korondi táncok (EMB 12064); kamaraművek: Pleyel: Duók: I-II., Devienne: Concertino 2 klarinéra és zongorára (EMB 8687) Stamitz: Kettősverseny (EMB 6046) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két etűd, vagy technikai jellegű mű; Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc), Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc), Jean-Jean: Etűdök I. (Leduc) nehézségi szintjén.

- Két különböző stílusú és műfajú zongorakíséretes előadási darab, vagy kamaramű; Danzi: Szonáta, Stamitz: Esz-dúr koncert (Leduc), Weiner: Csüddöntő (EMB 8292), Dimler: B-dúr klarinétverseny, Wasilenko: Keleti táncok, Weber: Variáció op. 33 (Peters); kamaraművek: Kreutzer: Duók, Pleyel: Duók I-II. nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő minőségű hangszerek, fúvókák.

Havonta és fejenként egy nád.

Megfelelően hangolt zongora vagy pianínó.

Teljes alakot visszaadó tükör.

Metronóm.

7.3.1.4.SZAXOFON

A szaxofontanítás feladatai

- a helyes légzés kialakítása,
- a kifejező szaxofonhang elsajátíttatása,
- a kéz-, test-, fej-, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
- a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,

- a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
- a belső hallás fejlesztése,
- a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
- rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a szaxofon történetét,
- a szaxofon társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
- a szaxofon irodalmát,
- a jelentősebb alkotó- és előadóművészeinek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
- a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
- a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
- a hangképzés fizikai törvényszerűségeit,
- a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
- a kottahű játék - mint legfontosabb alapelv - pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit

- hangszeres technikáját,
- improvizációs tevékenységét (kreativitását),
- lapról játszási készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

A szaxofontanulást az életkorra, a fizikai és termeti adottságokra való tekintettel általában 10-12 éves kortól lehet megkezdeni a hangszercsalád kisebb méretű fajtáival. 10 éves kor előtt a szaxonett (chalupeau) vagy klarinéttanulás a legmegfelelőbb előkészület a szaxofontanulmányokhoz.

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A szaxofon formájának és hangjának megismertetése.
- A szaxofon keletkezése, fejlődése, sajátosságai.
- A hangszer összeállítása, tisztítása, karbantartása.
- A nyakló helyes beállítása.
- A fúvóka, a nád szerepe és beállítása.
- Zenei alapfogalmak: törzshangok, módosítójelek, alapvető ritmusképletek, levegővételi jel(ek), tempójelzések.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Helyes test- és hangszer-, fej- és kéztartás, az ujjak szerepe, a hangszer egyensúlyban tartása.
- A helyes légzéstechnika (mélylégzés) megtanítása játékos úton: bemutatása lehetőleg hangszerrel, illetve érzékelhetővé, érthetővé tétele a tanuló számára (légző gyakorlatok, levegővételi játékok).
- Befúvás, hangindítás, hangképzés, a szaktanár ellenőrzésével a megfelelő nád kiválasztása.

- A nyelv szerepének tisztázása a hangindításban és a hang képzésben. Az egyenes, lebegésmentes hang kialakítása.
- A kotta nélküli játék fejlesztése könnyű darabokkal.
- Népdalok, rövid zongorakíséretes darabok megtanulása.

Ajánlott tananyag

- Schuster Gy.: Szaxofoniskola I. (Edit. Simonffy 026)
- Londeix: Szaxofoniskola I. (Schultz Blasmusik-verlag A/847)
- Perényi É.&P.: Szaxofon ABC1 (EMB 14289)
- Béres J.: Furulyaiskola I. (EMB Z. 5406)
- Ormándlaky P. Gyakorolni jó! (Edit. Simonffy)
- Sipos A.: Süss fel nap (Rózsavölgyi)

Követelmény

- Helyes test- és hangszertartás.
- Helyes légzés, hangképzés, hangindítás.
- Tiszta intonálás c1d1-c2-ig, valamint fisz1.
- Népdalok, gyermekdalok, könnyű darabok.

Az év végi beszámoló anyaga

- Négy gyermek-vagy népdal, illetve más könnyű darab, lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A szaxofon hangjának megismertetése.
- A hangszer összeállítása, tisztítása, karbantartása.
- A nyakló helyes beállítása.
- A fűvőka, a nád szerepe és beállítása.
- Zenei alapfogalmak: törzshangok, módosítójelek, alapvető ritmusképletek, levegővételi jel(ek), tempójelzések.
- Kottaolvasás

A hangszerkezelés fejlesztése

- Helyes test- és hangszer-, fej- és kéztartás, az ujjak szerepe, a hangszer egyensúlyban tartása.
- A helyes légzéstechnika (mélylégzés) megtanítása játékos úton: bemutatása lehetőleg hangszerrel, illetve érzékelhetővé, érthetővé tétele a tanuló számára (légző gyakorlatok, levegővételi játékok).
- A rekeszlégzés megalapozása és fejlesztése.
- Befúvás, hangindítás, hangképzés, a szaktanár ellenőrzésével a megfelelő nád kiválasztása.
- A nyelv szerepének tisztázása a hangindításban és a hangképzésben. Az egyenes, lebegésmentes hang kialakítása.

Ajánlott tananyag

- Schuster Gy.: Szaxofoniskola I. (Edit. Simonffy 026)
- Londeix: Szaxofoniskola I. (Schultz Blasmusik-verlag A/847)
- Perényi É.&P.: Szaxofon ABC1. (EMB 14289)
- Béres J.: Furulyaiskola I. (EMB Z. 5406)

- Ormándlaky P. Gyakorolni jó! (Edit. Simonffy) Sipos A.: Süss fel nap (Rózsavölgyi)

Követelmény

- Helyes test- és hangszertartás.
- Helyes légzés, hangképzés, hangindítás.
- Tiszta intonálás d1-c2-ig
- Kottaolvasás, alapvető ritmusképletek biztos játéka
- Népdalok, gyermekdalok, könnyű darabok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Négy gyermek-vagy népdal, illetve más könnyű darab, lehetőleg kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A szaxofon formájának, hangjának és szerkezetének megismertetése.
- A szaxofon keletkezése, fejlődése és sajátosságai.
- A hangszer összeállítása, tisztítása, karbantartása.
- A nyakló helyes beállítása.
- Zenei alapfogalmak: törzshangok c1-c2-ig (vagy c3-ig, esetleg d3-ig), módosított hangok: fisz, b (esetleg cisz, esz, gisz), egész, negyed, fél, nyolcad érték és szünetjelek, nyújtott ritmus, dinamikai és agogikai alapfogalmak, tempójelzések, ismétlőjelek, korona, levegővételi jel(ek).
- A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten. (Azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés-felelet viszonya).
- A törzshangok olvasása és fogása c1-től d3-ig, valamint a végzett anyagban szereplő módosított hangok.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A rekeszlégzés megalapozása és fejlesztése.
- A hangképzés és hangindítás napi gyakoroltatása kitartott hangokkal, helyes nyelvhasználattal.
- Törekvés a tiszta intonációra és a tömör, lebegésmentes hang elérésére.
- A szaktanár figyeljen arra, hogy a fúvóka optimális helyen legyen, hogy a hangszer önmagán belül a lehető legtisztább intonációban szólaljon meg.
- A helyes gyakorlási módszerek kialakítása.
- Skálák: dúr és moll hangsorok (összhangzatos és természetes moll).
- A skálák és könnyebb darabok, népdalok memorizálása.
- Duók és zongorakíséretes darabok játéka.

Ajánlott tananyag

- Schuster Gy.: Szaxofoniskola I. (Edit. Simonffy 026)
- Herrer P.: Szaxofoniskola (EMB)
- Londeix: Szaxofoniskola I. (Schultz Blasmusik-verlag A/847)
- Bumeske: Etűdök szaxofonra I. (Elite Edit. 350)
- Perényi É.&P.: Szaxofon ABC 1 (EMB 14289)
- Béres J.: Furulyaiskola I-II. (EMB Z. 5406)

- Schuster Gy.: Szaxofoniskola I. (in Es)
- É.&P. Perényi: Saxophone methode (in Es, in B)
- Lilo: Könnyű darabok I. (in Es) (Coppelia 266451 0523) Magyar népdalok (harmóniajelzéssel) (in B) (Edit. Simonffy 012)

Követelmény

- Helyes tartás, légzés, hangképzés.
- A törzshangok ismerete, skálák: C-, G- és F-dúr (esetleg a-moll), módosított hangok: fisz, b.
- Hangterjedelem: c1-g2-ig.
- Népdalok, kisebb előadási darabok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két gyakorlat (lehetőleg különböző karakterű),
- Két előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dallamos moll hangsor megismerés.
- A háromféle moll hangsor különbségeinek megértése.
- Dúr és moll hangnemek ismerete 2#, 2b előjegyzésig, abszolút hangnévvel is.
- A metrumismeret bővítése: 3/8, 4/8, 6/8 ütembeosztás.
- Az éles ritmus, a triola, esetleg a tizenhatodok.
- A hármashangzat és felbontásának fogalma.
- Szerkezet, tagolás: Da Capo, trios forma, dalforma.
- A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten. (Azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés-felelet viszonya).

A hangszerkezelés fejlesztése

- A legato és tenuto játék fejlesztése.
- A hangterjedelem bővítése c1-c3-ig (vagy h-e3-ig, esetleg b-f3-ig).
- A crescendo-decrescendo alkalmazása.
- A levegőbeosztás gyakorlása az intonáció megváltozása nélkül.
- A hangindítás fejlesztése, változatos lehetőségei.
- Dúr és moll skálák.
- Hármashangzatok, tercskálák.
- Lapról játék 1#, 1b előjegyzésig, vagyis az első év nehézségi fokán. Előadási darabok játszása kotta nélkül; kamarazenélés a tanár vagy magasabb szinten játszó tanuló közreműködésével; zenekari előkészítő gyakorlatok.

Ajánlott tananyag

- Schuster Gy.: Szaxofoniskola II. (Edit. Simonffy 027)
- É.&P. Perényi: Saxophone Methode (EBP 1996)
- Herrer P.: Szaxofoniskola (EMB)
- Bumcke: Etűdök szaxofonra I. (Elite Edit 350)
- Mule: 24 könnyű etűd (Leduc A1 20455)

- É.&P. Perényi: Szaxofon ABC 1. (EMB 14289)
- É.&P. Perényi: 222 Etűd szaxofonra (EMB)
- Schuster Gy.: Szaxofoniskola II. (in Es)
- É.&P. Perényi: Saxophone Methode (in Es in B)
- Lilo: Könnyű darabok II. (in Es) (Coppelia 266451 0523)
- Magyar népdalok (harmóniajelzéssel) (in B) (Edit. Simonffy 012) Kraszna L. Szaxofonmuzsika (in Es in B) (EMB) Klarinétmuzsika kezdőknek (Kuszing) (EMB Z. 6851)

Követelmény

- Helyes tartás, légzés, hangindítás, befűvés.
- Hangterjedelem c1-c3-ig, módosított hangok: fisz, cisz, b, esz, gisz.
- A megadott dúr és moll hangsorok ismerete (a dallamos moll ismerete nem kötelező).
- Skálák, lehetőleg kotta nélkül.
- Az évfolyamnak megfelelő ritmusképletek és ütemmutatók.
- Dinamikai jelek ismerete az évfolyamnak megfelelően.
- Tiszta intonáció, muzikális hang.
- Előadási darabok, lehetőleg kotta nélkül.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor, kotta nélkül,
- Két gyakorlat (lehetőleg különböző karakterű),
- Két előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az új kromatikus hangok megismertetése.
- Az alsó regiszter hangjai és fogásai.
- A kromatikus skála bevezetése.
- A segédfogások.
- A tizenhatodok, a szinkópák fajtái, a kis éles és nyújtott ritmusok beiktatása.
- Dúr és moll hangnemek 3#, 3b előjegyzésig a megismert hangterjedelembe, abszolút hangnévvel is.
- Az alia breve fogalma.
- Az alapvető formai ismertek bővítése.
- A memorizálás fejlesztése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A hangképzés és befűvés továbbfejlesztése, a hangindítások finomítása a légzés segítségével.
- A légzés technika továbbfejlesztése.
- A rekeszizom és a támasztás erősítése.
- Hangterjedelem: h-e3 (esetleg b-f3).
- A dinamika és az agogika további bővítése.
- A nyelvtechnika gyakoroltatása.
- Dúr és moll (mindhárom fajta) skálák, hármashangzat, terc indítva és kötve.
- A gyors játék fejlesztése.

- Előkék és egyszerűbb trillák.
- Lapról játék 2#, 2b előjegyzésig, vagyis a második év nehézségi fokán. Kamarazenélés, zenekari előkészítő gyakorlatok alkalmazása.

Ajánlott tananyag

- Schuster Gy.: Szaxofoniskola III. (Edit. Simonffy 028)
- É.&P. Perényi: Saxophone Methode (EBP 1996)
- Londeix: Szaxofoniskola II. (Schultz Blasmusik-verlag A/848)
- Bumcke: Etüdek szaxofonra II. (Elite Edit. 350)
- Mule: 24 könnyű etüd (Leduc A1 20455)
- É.&P. Perényi: Szaxofon ABC1 (EMB 14289)
- É.&P. Perényi: Szaxofon ABC2 (EMB 14299)
- É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)
- Beekun: Studies (HU 37994)
- Verroust 24 Études I (Billaudot G.2138 B)
- Kraszna L. Szaxofonmuzsika (in Es in B) (EMB)
- Schuster Gy.: Szaxofoniskola III. (in Es)
- Előadási darabok I szaxofonra és zongorára (Edit. Simonffy 053/A)
- Előadási darabok II szaxofonra és zongorára (Edit. Simonffy 053/B)
- Händel: Largo (in Es) (Edit. Simonffy 053/A)
- Gluck: Boldog lelkek tánca (in Es) (Edit. Simonffy 053/A)
- Mozart: Ave verum corpus (in Es) (Edit. Simonffy 053/A)
- Brahms: Bölcsődal (in Es) (Edit. Simonffy 053/B)
- Csajkovszkij: Szomorú dal (in Es) (Edit. Simonffy 053/B)
- Schumann: Álmodozás (in Es) (Edit. Simonffy 053/B)
- Lilo: Könnyű darabok III.fln Es) (Coppelia 266451 0523)
- Schubert: Keringő (in Es, in B) (Edit. Simonffy 070-071)
- Chopin: Mazurka (in Es, in B) (Edit. Simonffy 070-071)
- Saint-Saëns: A hattyú (in Es, in B) (Edit. Simonffy 070-071)
- Zsoldos B.: I love blues (in B) (Edit. Simonffy 025)

Követelmény

- Tiszta intonáció az adott hangterjedelmen belül.
- Skálák 2#, 2b előjegyzésig.
- Az alapvető dinamikai és agogikai jelek ismerete.
- Kisebb előadási darabok előadása kotta nélkül.
- Könnyű kamaradarabok és egyszerűbb zenekari szólamok eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két gyakorlat (lehetőleg különböző karakterű),
- Két előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az összes hang és fogásaik ismerete b-P-ig.
- A 2/2, 3/2, 4/2, 5/4, 6/4-es ütem. Bonyolultabb szinkópák.
- Dúr és moll hangnemek a hangszer teljes hangterjedelmében (P-ig), abszolút hangnévvel is.
- Díszítések: előkék, mordentek, bonyolultabb trillák használata.
- Domináns- és szűkített szeptimakkordok és akkordfelbontás.
- A stílusismeret elmélyítése.
- Az elméleti, hangnemi, formai ismeretek bővítése, pl. a moduláció, alteráció megismertetése és bemutatása a gyakorlatban.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés szerepének állandó kontrollja, csak zenei indítatásból, nem mechanikusan.
- A hangképzés állandó gyakoroltatása, a hangideál keresése.
- Hangindítás, a nyelvtechnika differenciált alkalmazása, fejlesztése.
- Kromatikus skála legalább két oktávon keresztül.
- Az ujjtechnika fejlesztése, az ujjak lazítása.
- A staccato játékmód.
- A lapról olvasás állandó gyakorlása a 3. évfolyam anyagának megfelelő színvonalon.
- A formai ismeretek tudatos alkalmazása.
- Kamarazene, zenekari gyakorlat.

Ajánlott tananyag

- Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV. (Edit. Simonffy 029)
- Londeix: Szaxofoniskola III. (Schultz Blasmusik-verlag A/849)
- Bumcke: Etűdök szaxofonra III (Elite Edit. 350)
- Demler: Zenekari részletek I-II. (Edit. Simrock Eg 5187)
- É.&P. Perényi: 222 Etűd szaxofonra (EMBZ 14371)
- É.&P. Perényi: Szaxofon ABC 2 (EMB Z 14299)
- É.&P. Perényi: Repertoire zeneiskolásoknak - szaxofon szóló (EMB 14449)
- Beekun: Studies (HU 37994)
- Verroust: 24 Études I. (Billaudot G.2138 B)
- Verroust: 24 Études II. (Billaudot G.2057 B)
- Kraszna L.: Szaxofonmuzsika (in Es in B) (EMBZ 14251)
- Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV. (in Es) (Edit. Simonffy 029)
- Grieg: Solvejg dala (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
- Dvorak: Humoreszk (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
- Muszorgszkij: Ódon kastély (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
- Rimszkij-Korszakov: Hindu dal (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
- Albéniz: Granada (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
- Joplin: The easy winners (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
- Vivaldi: Der Winter (Largo) (in Es) (Edit. Simonffy 004)
- Szabó S.: Blues is Blue (in Es) (Edit. Simonffy 016)
- Bizet: Agnus Dei (in Es) (Edit. Simonffy 006)
- Massenet: Elégia (in Es in B) (Edit. Simonffy 072-073)
- Mendelssohn: Velencei gondoladal (in Es) (in B) (Edit. Simonffy 072-073)
- Händel: Arié (in B) (Edit. Simonffy 009)
- Kis előadási darabok (Berkes) (EMB Z 2101)

Követelmény

- Az első három év anyagának ismételése, összefoglalása.
- A hangterjedelmen belüli hangok és fogásaik ismerete.
- Skálák 3#, 3b előjegyzésig, hármas-hangzat felbontásokkal, terc-skálák.
- Előadási darabok megszólaltatása kotta nélkül.
- Nehezebb etűdök eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két különböző karakterű etűd,
- Két előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

- A vibrato.
- Az összes hang és fogásaik ismerete b-f3-ig (esetleg fisz3-ig).
- A 2/2, 3/2, 4/2, 5/4, 6/4-es ütem. Bonyolultabb szinkópák.
- Dúr és moll hangnemek a hangszer teljes hangterjedelmében (P-ig), abszolút hangnévvel is.
- Díszítések: előkék, mordentek, bonyolultabb trillák használata.
- Domináns- és szűkített szeptimakkordok és akkordfelbontás.
- A stílusismeret elmélyítése.
- Az elméleti, hangnemi, formai ismeretek bővítése, pl. a moduláció, alteráció megismertetése és bemutatása a gyakorlatban.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés szerepének állandó kontrollja, csak zenei indítatásból, nem mechanikusan.
- A hangképzés állandó gyakoroltatása, a hangideál keresése.
- Hangindítás, a nyelvtechnika differenciált alkalmazása, fejlesztése.
- A helyes ajakvibrato kialakítása.
- Kromatikus skála legalább két oktávon keresztül.
- Az ujjtechnika fejlesztése, az ujjak lazítása.
- A staccato játékmód fejlesztése.
- A lapról olvasás állandó gyakorlása a 4. évfolyam anyagának megfelelő színvonalon.
- A formai ismeretek tudatos alkalmazása.
- Kamarazene, zenekari gyakorlat.

Ajánlott tananyag

- Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV. (Edit. Simonffy 029)
- Londinex: Szaxofoniskola III. (Schultz Blasmusik-verlag A/849)
- Bumcke: Etűdök szaxofonra III (Elite Edit. 350)
- Demler: Zenekari részletek I-II. (Edit. Simrock Eg 5187)
- É.&P. Perényi: 222 Etűd szaxofonra (EMB)
- É.&P. Perényi: Repertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
- Beekum: Studies (HU 37994)
- Verroust: 24 Études I. (Billaudot G.2138 B)
- Verroust: 24 Études II. (Billaudot G.2057 B)
- Kraszna L.: Szaxofonmuzsika (in Es in B) (EMB)
- Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV.(in Es)(Edit. Simonffy 029)

- Előadási darabok III szaxofonra és zongorára (Edit. Simonffy 053/C)
- Grieg: Solvejg dala (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
- Dvorak: Humoreszk (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
- Muszorgszkij: Ódon kastély (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
- Rimszkij-Korszakov: Hindu dal (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
- Albéniz: Granada (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
- Joplin: The easy winners (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
- Vivaldi: Der Winter (Largo) (in Es) (Edit. Simonffy 004)
- Szabó S.: Blues is Blue (in Es) (Edit. Simonffy 025)
- Bizet: Agnus Dei (in Es) (Edit. Simonffy 006)
- Massenet: Elégia (in Es in B) Edit. (Simonffy 072-073)
- Mendelssohn: Velencei gondoladal (Edit. Simonffy 072-073)

Követelmény

- Az első három év anyagának ismételése, összefoglalása.
- A hangterjedelmen belüli hangok és fogásaik ismerete.
- Skálák 4#, 4b előjegyzésig, hármas- és négyeshangzat-felbontásokkal, tercskálák.
- Előadási darabok megszólaltatása kotta nélkül.
- Nehezebb etűdök eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két különböző karakterű etűd,
- Két előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A vibrato.
 - Az összes hang és fogásaik ismerete b-f3-ig.
 - A 2/2,3/2,4/2,5/4,6/4,9/8-, és a 12/8-es ütem. Bonyolultabb szinkópák.
 - Dúr és moll hangnemek a hangszer teljes hangterjedelmében, abszolút hangnévvel is.
 - Díszítések: előkék, mordentek, bonyolultabb trillák használata.
 - Domináns- és szűkített szeptimakkordok és akkordfelbontás. A stílusismeret elmélyítése.
- Az elméleti, hangnemi, formai ismeretek bővítése, pl. a moduláció, alteráció megismertetése és bemutatása a gyakorlatban.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés szerepének állandó kontrollja, csak zenei indítatásból, nem mechanikusan.
- A hangképzés állandó gyakoroltatása, a hangideál keresése.
- Hangindítás, a nyelvtechnika differenciált alkalmazása, fejlesztése.
- A helyes ajakvibrato fejlesztése.
- Kromatikus skála legalább két oktávon keresztül.
- Az ujjtechnika fejlesztése, az ujjak lazítása.
- A staccato játékmód fejlesztése.
- A lapról olvasás állandó gyakorlása a 5. évfolyam anyagának megfelelő színvonalon.

- A formai ismeretek tudatos alkalmazása.
- Kamarazene, zenekari gyakorlat.

Ajánlott tananyag

- J. Harle: Easy Classical Studies (Universal Edition UE 17770)
- Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV. (Edit. Simonffy 029)
- Londeix: Szaxofoniskola IV. (Schultz Blasmusik-verlag A/850)
- Bumcke: Etűdök szaxofonra IV (Elite Edit. 350)
- Mule: 24 könnyű etűd (Leduc AL 20455)
- Mule: 53 etűd (Leduc 20 441)
- Demler: Zenekari részletek I-II. (Edit. Simrock Eg 5187)
- É.&P. Perényi: 222 Etűd (szaxofonra EMB)
- É.&P. Perényi: Szaxofon ABC2 (EMB 14299)
- Beekun: Studies (HU 37994)
- Verroust 24 Études I (Billaudot G.2138 B)
- Verroust: 24 Études II (Billaudot G.2057 B)
- Perényi É&P: Repertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
- J. S. Bach: Gavottes (A. Leduc AL 19664)
- B. Marcello: Adagio Schuster-Perényi: Szaxofoniskola 111/5., (Simonffy 028)
- A. Corelli: Adagio (A. Leduc AL 25707)
- Dancla: Románc Szaxofonmuzsika kezdőknek Kraszna L. (EMB 14251)
- Fr. Schubert: Serenade (A. Leduc AL 25708)
- Glinka: Vocalise (Simonffy 014)
- Debussy: A lenhajú lány (Hofmeister FH 2136)
- Teal Larry Solos (Schirmer 45722)

Követelmény

- Az első öt év anyagának ismételése, összefoglalása.
- A hangterjedelmen belüli hangok és fogásaik ismerete.
- Skálák, hármas- és négyeshangzat-felbontásokkal, tercskálák.
- Előadási darabok megszólaltatása kotta nélkül.
- Nehezebb etűdök eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két különböző karakterű etűd,
- Két előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra a kiemelkedő adottságokkal rendelkező tanulók irányíthatók. A „B” tagozatos oktatás elsődleges feladata, hogy a tanulókat felkészítse a zenei pályára.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A segéd- és tisztítófogások alapvető ismerete és alkalmazásuk.

- A 3/8-os, 6/8-os, ütem és az alla breve.
- Szinkópák, triolák, tizenhatod-menetek, kis és nagy nyújtott és éles ritmus játéka.
- Az alapvető formai ismeretek bővítése (pl. da capo stb.).
- Zenei műszavak ismerete a felhasznált tananyag szerint.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A rekeszlégzés és a helyes szájtartás alkalmazásának tudatossá tétele.
- A gyors játékmódhoz szükséges laza kéztartás kifejlesztése.
- A hangterjedelem bővítése b-f3-ig.
- Dúr és moll skálák, hármashangzat- és tercmenet különböző frazeálással.
- A hangképzés fejlesztése hangindítások, és különböző tempójú repetíciós gyakorlatok segítségével.
- A regiszterkülönbségek kiegyenlítésére irányuló törekvés megalapozása.
- A dinamikai árnyalókéesség bővítése.
- Lapról olvasás és memóriagyakorlatok.
- Egyszerűbb díszítőelemek alkalmazása.

Ajánlott tananyag

- Schuster Gy.: Szaxofoniskola II. (Edit. Simonffy 027)
- Herrer P.: Szaxofoniskola (EMB 4194)
- Londeix: Szaxofoniskola I-II. (Schultz Blasmusik-verlag A/847)
- Klosé: Méthode Complétel.(Leduc AL 3186)
- É.&P. Perényi: 222 Etűd szaxofonra (EMB)
- É.&P. Perényi: Szaxofon ABC1 (EMB 14289)
- 25 Exercices Journaliers (Leduc AL 6402)
- Mule: 24 Études Faciles (Leduc AL 20 455)
- Harle: Easy Classisal Studies (Universal)
- Bumcke: Etűdök szaxofonra I-II. (Elite Edit. 350)
- Beekum: Studies (HU 37994)
- Előadási darabok altszaxofonra I. II. (Edit. Simonffy 053/A., B)
- Both: Klassische Saxophon-Soli (in Es) (Schott 7331)
- Debussy Album (Universal 17 777)
- Mule: Pieces Classiques Célèbres les Recueil (in Es) I., II. (Leduc AL 25 707/708)
- Franck Pièce II. (in Es) (Leduc AL 19 996)
- Haydn: Andante (in Es) (Kliment 1210)
- Bach: Scherzetto (in B) (Leduc AL 25 141)
- Purcell: Suite (in B) (Musicus)
- Schubert: Suite de Valses (in B) (Leduc AL 25 148)

Követelmény

- Helyes légzés, befűvés.
- Megbízható kottaolvasás.
- Skálák: dúr és moll 1#, 1 b előjegyzésig, kotta nélkül, hármashangzattal és tercskálával együtt.
- Legalább két periódusból álló darabok eljátszása kotta nélkül.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor 2#, 2b előjegyzésig, kotta nélkül,

- Két különböző karakterű etűd,
- Két különböző stílusú előadási darab kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kromatikus hangsor bevezetése és struktúrájának megismertetése.
- Az 5/4-, 6/4-es és a 9/8-os ütem.
- A tenuto és staccato játékmód.
- Tizenhatodok, bonyolultabb szinkópák és hasonló nehézségű ritmusok.
- Trillák, előkék és utókák használata.
- Négyeshangzatok.
- A tananyagban szereplő darabok stílári elemzése és a szempontok megvalósítása az előadásban.
- A formai ismeretek elmélyítése (pl. a szonátaforma jellemzői).

A hangszerkezelés fejlesztése

- A hangképzés fejlesztése: hangindítások megvalósítása pp dinamikai fokozatnál, a halk játék kifejlesztése, a mély hangok finomítása.
- Megalapozott légzéstechnikával és befúvásmóddal a regiszterkülönbségek lehetséges kiegyenlítése.
- Hosszabb tizenhatod- és rövidebb harmincketted-menetek eljátszása, a gyors és egyenletes játék kívánalmainak megfelelően.
- Dúr és moll skálák, hármás-, négyeshangzat- és tercmenet.
- Lapról olvasás, legalább 3-4 epizódból álló darabok memorizálása.

Ajánlott tananyag

- Harle: Scale and Arpeggios (Universal)
- Londeix: Szaxofoniskola II-III. (Shultz Blasmusik-verl. A/849-A/850)
- Bumcke: Etűdök szaxofonra III (Elite Edit. 350)
- Klosé: Méthode Complete 1. 2. (Leduc AL 3186, AL 6023)
- 25 Exercices Journaliers (Leduc AL 6402)
- Mule: 24 Études Faciles (Leduc AL 20 455)
- Exercies Journaliers (Leduc AL 20 210)
- Blémant: 20 Études Melodiques 1. (Leduc AL 15 801)
- Szabó F.: Etűdök szaxofonra (Edit. Simonffy 042)
- É.&P. Perényi: 222 Etűd szaxofonra (EMB)
- É.&P. Perényi: Szaxofon ABC1 (EMB 14289)
- É.&P. Perényi: Szaxofon ABC2 (EMB 14299)
- Beekum: Studies (HU 37994)
- Verroust 24 Études I (Billaudot G.2138 B)
- Verroust 24 Études II (Billaudot G.2057)
- Rózsa P.: Három szólódarab szaxofonra (Edit. Simonffy 041)
- Előadási darabok altszaxofonra III. IV. (Edit. Simonffy 053/C/D)
- Válogatott művek szaxofonra és zongorára II. (Edit. Simonffy 072)
- Mule Pieces Classiques Céléb (Leduc AL 25 708)
- Albéniz: Chant d’amour (in Es) (Leduc AL 19 568)
- Albéniz: Tango (in Es) (Schott 33 749)

- Bizet: Agnus Dei (in Es) (Edit. Simonffy 006)
- Elgar: Salut d'amour (in Es) (Schott 33 750)
- Mozart: Gavotte Sentimentale (Leduc AL 19 540)
- Szabó S.: Blues in Blue (in Es)(Edit. Simonffy 025)
- Vivaldi: Der Winter (Largo) (in Es) (Edit. Simonffy 004)
- Joplin: Ragtimes (in Es, in B) (Noetzel 3693)
- Go down Moses (Vincze) (in Es, in B) (Edit. Simonffy 022)
- Händel: Arié (in B) (Edit. Simonffy 009)

Követelmény

- A hangok megfűvése p dinamikai fokozatnál e-e3-ig.
- Dúr és moll skálák 2#, 2b előjegyzésig, hármass- és négyeshangzatok, tercskálák, az összes hang fogásainak ismerete és alkalmazásuk, b-f3-ig kromatikusán,
- Valamennyi hangsor kotta nélkül.
- Tizenhatod-menetek egyenletes eljátszása.
- Egy- és kétagú előkék és utókák alkalmazása, valamint a trillák egyenletes megszólaltatása (kivéve a nehezebbeket).
- Triós formájú darabok kotta nélkül történő előadása.
- Biztos kottaolvasás, és lapról olvasás legalább az előző tanév anyagnak megfelelő nehézségi fokon.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor 3#, 3b előjegyzésig, kotta nélkül,
- Két ellentétes karakterű etűd,
- Két előadási darab kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kromatikus skálák ismerete.
- A nagy triola, pontozása a triolán belül, kvintolák, szextolák és hasonló ritmusképletek.
- Trillák, előkék és utókák használata.
- Az 5/4-, 6/4-, 9/8-, és a 12/8-os ütem.
- Az intonációs hibák tudatos korrigálása.
- A formai ismeretek további bővítése: rondóforma, variációs forma stb.
- Transzponálás „C”-be könnyű dallamokkal.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Skálák kotta nélkül, hármass- és négyeshangzatok, tercmenet, valamint kromatikus skála.
- A helyes ajakvibrato kialakítása.
- A pp játékmód továbbfejlesztése.
- Harmincketted-menetek egyenletes eljátszása.
- Lapról olvasás, az eddig tanultaknál hosszabb művek memorizálása.
- Az alkalmazkodóképesség továbbfejlesztése, kamarazenélés vagy zenekari játék által.

Ajánlott tananyag

- Harle: Scale and Arpeggios (Universal)
- Giampieri: 16 Studi (Ricordi)

- Klosé: 25 Études de Mécanisme (Leduc AL 6403)
- Études de Genre et de Mécanisme (Leduc AL 17 363)
- Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)
- Bumcke: Etüdek szaxofonra III-IV. (Elite Edit. 350)
- Londeix: Szaxofoniskola III-IV. (Shultz Blasmusik-verl. A/849-A/850)
- É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)
- Beekun Studies (HU 3794)
- Verroust: 24 Études I. II. (Billaudot G.2138 B/2057 B)
- É.&P. Perényi: Repertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
- Demler: Zenekari részletek I-II. (Edit. Simrock Eg 5187)
- Bach: Aria (in Es) (Leduc AL 19 576)
- Bach: Badinerie (in Es) (Leduc AL 19 511)
- Bach: Sonate (? 4 Fl.) (in Es) (Leduc AL 20 831)
- Chopin: Nocturne (in Es) (Leduc AL 19 651)
- Dukas: Álla Gitana (in Es) (Leduc AL 19 995)
- Faúré: Piece (in Es) (Leduc AL 16 152)
- Händel: Sicilienne et Gigue (in Es)(Leduc AL 20 834)
- Händel: Sonate (? 4 Fl.) (in Es) (Leduc AL 20 828)
- Ibert: L'age d'or (in Es) (Leduc AL 21 654)
- Ravel: Piece en Forme de Habanera
- Händel: Sonate (? 1) (in B) (Leduc AL 25 143)
- Händel: Sonate en Sol Mineur (LeducAL 25144)

Követelmény

- A hangszer hangjainak megfűvése p dinamikával d-f3-ig.
- Tiszta intonáció.
- Dúr és moll skálák3#, 3b előjegyzésig, kotta nélkül, hármashangzat, tercmenet,
- A leggyakoribb trillák és díszítőelemek magabiztos alkalmazása.
- Rövidebb szonátatételek vagy hasonló terjedelmű művek kotta nélkül történő előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor 4#, 4b előjegyzésig, kotta nélkül,
- Két ellentétes karakterű etüd,
- Két előadási darab, kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem bővítése f3-tól fölfelé, egyéni adottságok szerint.
- A nagy triola, pontozása a triolán belül, kvintolák, szextolák és hasonló ritmusképletek.
- Bonyolultabb díszítőelemek: előkék, trillák, mordentek alkalmazása.
- Az intonációs hibák tudatos korrigálása.
- A formai ismeretek további bővítése: rondóforma, variációs forma stb.
- Transzponálás „C”-be könnyű dallamokkal.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Skálák kotta nélkül, hármashangzatok, négyeshangzatok, tercmenet, valamint kromatikus skála és egészhangú skála.
- A helyes ajakvibrato fejlesztése.
- A pp játékmód továbbfejlesztése.
- Harminckettes-menetek egyenletes eljátszása.
- Lapról olvasás, az eddig tanultaknál hosszabb művek memorizálása.
- Az alkalmazkodóképesség továbbfejlesztése, kamarazenélés vagy zenekari játék által.

Ajánlott tananyag

- Harle: Scale and Arpeggios (Universal)
- Giampieri: 16 Studi (Ricordi)
- Capelle: 20 Grandes Études 1. (Leduc AL 20 085)
- Klosé: 25 Études de Mécanisme (Leduc AL 6403)
- Études de Genre et de Mécanisme (Leduc AL 17 363)
- Blémant: 20 Études Melodiques 2. (Leduc AL 15 802)
- Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)
- Londeix: Szaxofoniskola III-IV. (Shultz BlasmusikA/849-A/850)
- É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)
- Beekun: Studies (HU 3794)
- Verroust: 24 Études I. II. (Billaudot G.2138 B/2057 B)
- Demler: Zenekari részletek I-II. (Edit. Simrock Eg 5187)
- É.&P. Perényi: Repertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
- Mendelssohn: Andante Perényi: Szaxofon ABC 11/53. (EMB 14299)
- Muszorgszkij: Ódon kastély (Simonffy 053/C)
- Rimszkij-Korszakov: Hindu dal (Simonffy 053/D)
- Debussy: A kis néger (Simonffy 074 v. Leduc 19555)
- Bozza: Aria (Leduc 19714)
- Teal Larry Solos (Schirmer 45722)

Követelmény

- A hangszer hangjainak megfűvése p dinamikával d-f3-ig.
- Tiszta intonáció.
- Dúr és moll skálák, kotta nélkül, hármashangzat, négyeshangzat, tercmenet, valamint a kromatikus skála.
- A leggyakoribb trillák és díszítőelemek magabiztos alkalmazása.
- Rövidebb szonátatételek vagy hasonló terjedelmű művek kotta nélkül történő előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor 5#, 5b előjegyzésig, kotta nélkül,
- Két ellentétes karakterű etüd,
- Két előadási darab, kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem bővítése P-től fölfelé.
- A nagy triola, pontozása a triolán belül, kvintolák, szextolák és hasonló ritmusképletek.
- Bonyolultabb díszítőelemek: előkék, trillák, mordentek alkalmazása.
- Az intonációs hibák tudatos korrigálása.
- A formai ismeretek további bővítése: rondóforma, variációs forma stb.
- Transzponálás „C”-be könnyű dallamokkal.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Skálák kotta nélkül: 6#, 6b előjegyzésig, hármashangzatok, tercmenet, valamint kromatikus skála és egészhangú skála.
- A helyes ajakvibrato továbbfejlesztése.
- A pp játékmód továbbfejlesztése.
- Harmincketted-menetek egyenletes eljátszása.
- Lapról olvasás, az eddig tanultaknál hosszabb művek memorizálása.
- Az alkalmazkodóképesség továbbfejlesztése, kamarazenélés vagy zenekari játék által.

Ajánlott tananyag

- J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)
- Schuster-Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028)
- M. Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20455)
- Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402)
- Harle: Scale and Arpeggios (Universal)
- Giampieri: 16 Studi (Ricordi)
- Études de Genre et de Mécanisme (Leduc AL 17 363)
- Blémant: 20 Études Melodiques 2. (Leduc AL 15 802)
- Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)
- É.&P. Perényi: 222 Etűd szaxofonra (EMB)
- Beekun: Studies (HU 3794)
- Verroust: 24 Études I. II. (Billaudot G.2138 B/2057 B)
- Demler: Zenekari részletek I-II. (Edit. Simrock Eg 5187)
- É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
- Händel: Sicilienne et Gigue (Leduc 20834)
- Pescetti: Presto Hresztomatija 5-6 (Muzika 14103)
- Mendelssohn: Andante Perényi: Szaxofon ABC 11/53. (EMB 14299)
- Muszorgszkij: Ódon kastély (Simonffy 053/C)
- Rimszkij-Korszakov: Hindu dal (Simonffy 053/D)
- Debussy: A kis néger (Simonffy 074 v. Leduc 19555)
- Bozza: Aria (Leduc 19714)
- Teal Larry Solos (Schirmer 45722)

Követelmény

- A hangszer hangjainak megfűvése p dinamikával d-f3-ig.
- Tiszta intonáció.
- Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig, kotta nélkül, hármashangzat, tercmenet, valamint a kromatikus skála.
- A leggyakoribb trillák és díszítőelemek magabiztos alkalmazása.

- Rövidebb szonátatételek vagy hasonló terjedelmű művek kotta nélkül történő előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két ellentétes karakterű etűd,
- Két előadási darab, kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a szaxofon és a fafúvós hangszerek múltját, irodalmát,
- a hangszer teljes hangterjedelmét,
- a tudatos és helyes légzéstechnikát,
- a szaxofon intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat),
- a dúr és moll hangnemeket 4#, 4b előjegyzésig,
- a egyszerűbb díszítések írásmódját és ritmusát,
- a vibrató szerepét a zenei megvalósításban,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a jelentősebb szaxofonos előadóművészeket.

Legyen képes

- a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,
- az önálló hangolásra,
- a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
- a kotta hű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
- hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
- egyenletes, pergő-technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- dúr és moll skálákat játszani 4#, 4b előjegyzésig tercekkel, hármashangzattal, szimpla- és duplanyelvvel
- a játszott irodalom által megkövetelt dinamikák megvalósítására,
- készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására
- nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására
- hosszabb terjedelmű művek memorizálására

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Szaxofon főtárgy

„A”tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

A vizsga bármilyen hangolású szaxofonon teljesíthető.

- Egy etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű; J. Harle: Easy Classical Studies (Universal Edition UE 17 770) 50., Perényi É.-P.: 222 etűd (EMB Z.14371) 158., 178., 182., M.Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20455) 5., 13., 35 J.v.Beekum: Studies (Harmónia HU 3794) Valsette (in a), Tiroler Landler (in Esz), nehézségi szintjén.

- Két különböző stílusú és karakterű előadási darab; J. S. Bach: Gavottes (A. Leduc AL 19 664), B.Marcello: Adagio (Schuster-Perényi: Szaxofoniskola 111/5., Simonffy 028), A. Corelli: Adagio (A. Leduc AL 25 707), Dancla: Románc (Szaxofonmuzsika kezdőknek - Kraszna L. EMB 14 251), Fr. Schubert: Serenade (A. Leduc AL 25 708), Glinka: Vocalise (Simonffy 014), Debussy: A lenhajú lány (Hofmeister FH 2136). nehézségi szintjén.

Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű Az előadási darabot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

A vizsga kötelező alaphangszere az altszaxofon, egy előadási darabnál azonban más hangolású hangszer is használható.

- Két különböző karakterű etűd vagy egyéb gyakorlat; Schuster-Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028) 37., Perényi É.-P.: 222 etűd (EMB Z. 14 371) 192., 194., 201., M. Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20 455) 9., 15., J.v. Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794) Square Dance (in B), Tarantella (in c), Invention (in f), Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402) 8. nehézségi szintjén.

- Két különböző stílusú és karakterű, előadási darab, (egy barokk tételpár esetében még egy más stílusú művet is választani kell); G. Fr. Händel: Sicilienne et Gigue (A. Leduc AL 20 834), G.Pescetti: Presto (Hresztomatyija 5-6 Muzika 14 103), F.Mendelssohn: Andante (Perényi: Szaxofon ABC 11/53. EMB 14 299), M. Muszorgszkij: Ódon kastély (Simonffy 053/C), Rimszkij-Korszakov: Hindu dal (Simonffy 053/D), Cl. Debussy: A kis néger (Simonffy 074 v. A. Leduc AL 19 555), E. Bozza: Aria (A. Leduc AL 19 714). nehézségi szintjén.

Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációkés díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem fokozatos bővítése a tanuló adottságai szerint
- Az eddig megismert ritmusképletek rendszerezése.
- A vibrato.
- A többi szaxofonfajta megismerése és lehetőség szerint oktatása.
- Transzponálási alapismeretek.
- A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny-látogatások, szakmai beszélgetések stb.).
- Hangszerjavítási alapismeretek és nádfaragás.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Skálák,
- A helyes ajakvibrato fejlesztése.
- Az önálló gondolkodás és kifejezőmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése.
- Igényesebb előadási művek megszólaltatása.
- Kamarazene, zenekari munka.

Ajánlott tananyag

- Harle: Scale and Arpeggios (Universal)
- J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)
- Klosé: Méthode Complete 1. 2. (Leduc AL 3186/6023)
- 25 Exercices Journaliers (Leduc AL 6402)
- 15 Etudes Chantantes (Leduc AL 6404)
- Mule: 24 Etudes Faciles (Leduc AL 20 455)
- Exercices Journaliers (Leduc AL 20 211)
- Mule: 53 Etudes 1. (Leduc AL 20 441)
- Blémant: 20 Etudes Melodiques 1.2. (Leduc AL 15 801/802)
- Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)
- Szabó F.: Etüdök szaxofonra (Edit. Simonffy 042)
- É.&P. Perényi: Repertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
- Rózsa P.: Három szólódarab szaxofonra (Edit. Simonffy 041)
- Albéniz: Tango (in Es) (Schott 33 749)
- Bach: Aria (in Es) (Leduc AL 19 576)
- BachCopin: Nocturne (in Es) (Leduc AL 1965)
- Dukas: Álla Gitana (in Es) (Leduc AL 19 995)
- Faúré: Pièce (in Es) (Leduc AL 16 152)
- Ibert: Aria (in Es) (Leduc AL 19 675)
- Leclair: Adagio et Allemande (Leduc AL 20 830)
- Mozart: Adagio (Klar. v. II. t.) (Leduc AL 19 595)
- Soproni: Four Pieces for Saxophon (in Es) (EMB 8811)
- Telemann: Sonate (in Es) (Leduc AL 25 008)
- Go down Moses (Vincze P.) (in Es, in B) (Edit. Simonffy 022)
- Joplin: Ragtimes (in Es, in B) (Noetzel 3693)
- Ravel: Piece en Forme de Habanera (in Es) (Leduc AL 17 680)
- Händel: Sonate en Sol Mineur (in B) (LeducAL21 144)

Követelmény

- Az összes hang és fogási ismerete b-f3-ig.
- Skálák
- Tiszta intonáció, egészséges hang.
- Az előadási darabok stílusos megszólaltatása.
- Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
- Két ellentétes karakterű etűd,
- Két különböző tempójú darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül (valamelyik kamarazenei mű is lehet).

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem fokozatos bővítése a tanuló adottságai szerint
- Az eddig megismert ritmusképletek rendszerezése.
- A vibrato.
- A többi szaxofonfajta megismerése és lehetőség szerint oktatása.
- Transzponálási alapismeretek.
- A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny-látogatások, szakmai beszélgetések stb.).
- Hangszerjavítási alapismeretek és nádfaragás.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Skálák, kromatikus hangsor gyors tempóban.
- A helyes ajakvibrato fejlesztése.
- Az önálló gondolkodás és kifejezőmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése.
- Igényesebb előadási művek megszólaltatása. Kamarazene, zenekari munka.

Ajánlott tananyag

- Harle: Scale and Arpeggios (Universal)
- J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)
- Klosé: Méthode Complete 1. 2. (Leduc AL 3186/6023)
- 25 Exercices Journaliers (Leduc AL 6402)
- 15 Etudes Chantantes (Leduc AL 6404)
- Mule: 24 Etudes Faciles (Leduc AL 20 455)
- Exercices Journaliers (Leduc AL 20 211)
- Mule: 53 Etudes 1. (Leduc AL 20 441)
- Blémant: 20 Etudes Melodiques 1.2. (Leduc AL 15 801/802)
- Bernhards: 24 Virtuosen Etűdén (Zimmermann)
- Szabó F.: Etűdök szaxofonra (Edit. Simonffy 042)
- É.&P. Perényi: Repertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
- Rózsa P.: Három szólódarab szaxofonra (Edit. Simonffy 041)
- Albéniz: Tango (in Es) (Schott 33 749)

- Bach: Aria (in Es) (Leduc AL 19 576)
- BachCopin: Nocturne (in Es) (Leduc AL 1965)
- Dukas: Álla Gitana (in Es) (Leduc AL 19 995)
- Faúré: Pièce (in Es)(Leduc AL 16 152)
- Ibert: Aria (in Es) (Leduc AL 19 675)
- Leclair: Adagio et Allemande (Leduc AL 20 830)
- Mozart: Adagio (Klar. v. II. t.) (Leduc AL 19 595)
- Soproni: Four Pieces for Saxophon (in Es) (EMB 8811)
- Telemann: Sonate (in Es) (Leduc AL 25 008)
- Go down Moses (Vincze P.) (in Es, in B) (Edit. Simonffy 022)
- Joplin: Ragtimes (in Es, in B) (Noetzel 3693)
- Ravel: Piece en Forme de Habanera (in Es) (Leduc AL 17 680)
- Händel: Sonate (? 1) (in B) (Leduc AL 25 143)
- andel: Sonate en Sol Mineur (in B) (LeducAL21 144)

Követelmény

- Az összes hang és fogási ismerete b-f3-ig.
- Skálák
- Tiszta intonáció, egészséges hang.
- Az előadási darabok stílusos megszólaltatása. Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
- Két ellentétes karakterű etűd,
- Két különböző tempójú darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül (valamelyik kamarazenei mű is lehet).

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem fokozatos bővítése a tanuló adottságai szerint
- Az eddig ismeretlen ritmusképletek megismertetése.
- A vibrato.
- A többi szaxofonfajta megismerése és lehetőség szerint oktatása. Transzponálási alapismeretek.
- A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny-látogatások, szakmai beszélgetések stb.).
- Hangszerjavítási alapismeretek és nádfaragás.
- A jazz elemeinek megismertetése a zeneelmélet tantárgy által szerzett ismeretekre támaszkodva.

A hangszerkezelés fejlesztése

Skálák teljes hangterjedelemben, kromatikus, hangsorok

A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.

Az önálló gondolkodás és kifejezőmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése. Igényesebb előadási művek megszólaltatása. Kamarazene, zenekari munka.

Ajánlott tananyag

- Harle: Scale and Arpeggios (Universal)
- J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)
- Klosé: Méthode Complete 1. 2. (Leduc AL 3186/6023)
- 25 Exercices Journaliers (Leduc AL 6402)
- 15 Etudes Chantantes (Leduc AL 6404)
- Mule: 24 Etudes Faciles (Leduc AL 20 455)
- Exercices Journaliers (Leduc AL 20 211)
- Mule: 53 Etudes 1. (Leduc AL 20 441)
- Blémant: 20 Etudes Melodiques 1.2. (Leduc AL 15 801/802)
- Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)
- Szabó F.: Etűdők szaxofonra (Edit. Simonffy 042)
- É.&P. Perényi: Repertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
- Corelli: Gigue (Muzika 13672)
- G. Fr. Händel: Allegro, Largo et Final (Leduc AL 20835)
- Bach: Badinerie (Leduc AL 19511)
- Bach: Esz-dúr szonáta Hresztomatyija 5-6. (Muzika 14103)
- Singelee: Solo de concert (Lemoine 26260)
- Bozza: Aria (Leduc 19714)
- Ravel: Darab Habanera formában (Leduc 17679)
- Götz Nándor: Koncertetűdők (Fon-Trade)

Követelmény

- Az összes hang és fogási ismerete b-f3-ig.
- Skálák
- Tiszta intonáció, egészséges hang.
- Az előadási darabok stílusos megszólaltatása.
- Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
- Két ellentétes karakterű etűd,
- Két különböző tempójú darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül (valamelyik kamarazenei mű is lehet).

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem fokozatos bővítése a tanuló adottságai szerint.
- Az eddig ismeretlen ritmusképletek megismertetése.
- A vibrato.
- A többi szaxofonfajta megismerése és lehetőség szerint oktatása.
- Transzponálási alapismeretek.
- A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny-látogatások, szakmai beszélgetések stb.).
- Hangszerjavítási alapismeretek és nádfaragás.

- A jazz elemeinek megismertetése (ahol mód és lehetőség van rá), kizárólag hozzáértő tanár vezetésével, és ha lehetséges, a zeneelmélet tantárgy által szerzett ismeretekre támaszkodva.

A hangszerkezelés fejlesztése

Skálák teljes hangterjedelemben, kromatikus hangsor gyors tempóban.

A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.

Az önálló gondolkodás és kifejezőmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése. Igényesebb előadási művek megszólaltatása. Kamarazene, zenekari munka.

Ajánlott tananyag

- J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)
- Perényi É.-P: 222 etűd (EMB Z 14371)
- Schuster-Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028)
- Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20455)
- Beekun: 35 Studies (Harmónia HU 3794)
- Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402)
- Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A. Leduc AL 6403)
- Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A. Leduc AL 6404)
- Feriing: 48 etűd (A. Leduc AL 20402)
- Corelli: Gigue (Muzika 13672)
- Fr. Händel: Allegro, Largo et Final (A. Leduc AL 20)
- Fr. Händel: 4. szonáta (A. Leduc AL 20828)
- Bach: Badinerie (A. Leduc AL 19511)
- J. B. Singelée: Rondo Op. 63.
- Perényi: Szax. ABC 11/84 (EMB 14299)
- J. B. Singelée: Solo de concert (H. Lemoine 26 260 H.L)
- A. Chailleur: Andante és Allegro (A. Leduc AL 22177)
- E. Bozza: Aria (A. Leduc AL 19714)
- Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon-Trade)
- Ravel: Darab Habanera formában (A. Leduc AL 17679)

Követelmény

- Az összes hang és fogási ismerete b-f3-ig.
- Skálák 6#, 6b előjegyzésig.
- Tiszta intonáció, egészséges hang.
- Az előadási darabok stílusos megszólaltatása.
- Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
- Két ellentétes karakterű etűd,
- Két különböző tempójú darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül (valamelyik kamarazenei mű is lehet).

Továbbképző évfolyam „B” tagozat

A tanulók csekély hányada, egyéb tanulmányai mellett, a „B” tagozat továbbképző évfolyamain készül későbbi felvételi vizsgára, továbbra is megőrizve a zenei pálya választásának lehetőségét.

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kromatikus és egészhangú skálák bevezetése.
- A hangterjedelem bővítése:
- Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása.
- A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. század témakörében.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Dúr és moll skálák, kotta nélkül, hármas- és négyeshangzatok, tercmenet, kvint- és oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
- A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
- A virtuóz technika kifejlesztése.
- A hangszerteknikai és zenei feladatok önálló megoldása.
- Az egyéni hangszín megkeresése.
- A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.

Ajánlott tananyag

- J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17 770)
- Rascher: Top Tones for the Saxophone (Carl Fischer Edit.)
- Capelle: 20 Grandes Etudes 1. 2.(Leduc AL 20085/086)
- Caillieret: 15 Etudes (Bach) (Leduc AL 23 918)
- Mule: 53 Etudes 2. 3. (Leduc AL 20442/443)
- Mule: 48 Etudes (Leduc AL 20 402)
- É.&P. Perényi: Repertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
- Bach: Sonate (? 6 F1.) (in Es) (Leduc AL 20 832)
- Bozza: Aria (in Es) (Leduc)
- Bozza: Pulcinella (in Es)(Leduc)
- Bernstein: Rhapsody (in Es) (Gerard Billaudot Edit.)
- Händel: Sonate (? 6 VI.) (Leduc AL 20 830)
- Ibert: Aria (in Es) (Leduc AL 19 675)
- Lajtha: Intermezzo (in Es) (Leduc AL 21 438)
- Martin: Ballada (in Es) (Universal)
- Poulenc: Presto (in Es) (Gerard Billaudot Edit.)

Követelmény

- Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig,
- Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása.
- Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, 6#, 6b előjegyzésig,

- Két ellentétes karakterű etűd,
- Két előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kromatikus és egészhangú skála bevezetése.
- A hangterjedelem bővítése: b-a3-ig, kromatikusan.
- Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása.
- Modern effektusok: glissando, flatterzunge.
- A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. Század témakörében.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig, kotta nélkül, hármas- és négyeshangzatok, tercmenet, kvint- és oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
- A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
- A virtuóz technika kifejlesztése.
- A hangszertechnikai és zenei feladatok önálló megoldása.
- Az egyéni hangszín megkeresése.
- A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.

Ajánlott tananyag

- J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17 770)
- Rascher: Top Tones for the Saxophone (Carl Fischer Edit.)
- Capelle: 20 Grandes Etudes 1. 2. (Leduc AL 20085/086)
- Caillieret: 15 Etudes (Bach) (Leduc AL 23 918)
- Mule: 53 Etudes 2. 3. (Leduc AL 20442/443)
- Mule: 48 Etudes (Leduc AL 20 402)
- Karg-Elert: 25 Capricen und Sonaten I-II. (Zimmermann)

Követelmény

- Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
- Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása.
- Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, 6#, 6b előjegyzésig,
- Két ellentétes karakterű etűd,
- Két előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

9. Évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kromatikus és egészhangú skálák mellett a fél-egész skálák bevezetése.

- A hangterjedelem bővítése
- Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása.
- Modern effektusok: glissando, flatterzunge stb.
- A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. század témakörében.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Dúr és moll skálák, kotta nélkül, hármashangzatok, négyeshangzatok, tercmenet, kvint- és oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
- A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságának változtatására és helyes alkalmazása.
- A virtuóz technika kifejlesztése.
- A hangszerkezleti és zenei feladatok önálló megoldása.
- Az egyéni hangszín megkeresése.
- A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.

Ajánlott tananyag

- J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17 770)
- Rascher: Top Tones for the Saxophone (Carl Fischer Edit.)
- Capelle: 20 Grandes Etudes 1. 2. (Leduc AL 20085/086)
- Caillieret: 15 Etudes (Bach) (Leduc AL 23 918)
- Mule: 53 Etudes 2. 3. (Leduc AL 20 442/443)
- Mule: 48 Etudes (Leduc AL 20 402)
- Karg-Elert: 25 Capricen und Sonaten I-II. (Zimmermann)
- Bach: Szonáta (Leduc 20831)
- Händel 2. szonáta (Leduc 20829)
- Händel 6. szonáta (Leduc 20830)
- Vivaldi: Concerto Op. 3/6 RV 356 (Universal 19075)
- Schumann: Fantáziadarab (Schirmer 45722)
- Singelée: Fantaisie brillante (Lemoine 26260)
- Singelée: Solo de concert (Lemoine 26259)
- Bozza: Scaramouche (Leduc 20299)
- Busser: Aragon (Leduc 21143)
- Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon-Trade)

Követelmény

- Dúr és moll skálák 6#, 6b előjegyzésig, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
- Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása.
- Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, 7#, 7b előjegyzésig,
- Két ellentétes karakterű etűd,
- Két előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kromatikus és egészhangú skálák mellett a fél-egész skálák bevezetése.
- A hangterjedelem bővítése: b-b3-ig, kromatikusán.
- Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása.
- Modern effektusok: glissando, flatterzunge, stb.
- A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. század témakörében.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Dúr és moll skálák, kotta nélkül, hármas- és négyeshangzatok, tercmenet, kvint- és oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
- A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
- A virtuóz technika kifejlesztése.
- A hangszerteknikai és zenei feladatok önálló megoldása.
- Az egyéni hangszín megkeresése.
- A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.

Ajánlott tananyag

- J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)
- Perényi É.-P: 222 etűd (EMB Z 14371)
- Schuster-Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028)
- Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20455)
- Beekun: 35 Studies (Harmónia HU 3794)
- Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402)
- Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A. Leduc AL 6403)
- Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A. Leduc AL 6404)
- Ferling: 48 etűd (A. Leduc AL 20402)
 - Corelli: Gigue (Muzika 13)
- Fr. Händel: Allegro, Largo et Final (A. Leduc AL 20835)
- G. Fr. Händel: 4. szonáta (A. Leduc AL 20828)
- J. S. Bach: Badinerie (A. Leduc AL 19511)
- J. S. Bach: Esz-dúr szonáta Hresztomatyija 5-6. (Muzika 14 103)
- J. B. Singelée: Rondo Op. 63.
- Perényi: Szax. ABC 11/84 (EMB 14299)
- J. B. Singelée: Solo de concert (H.Lemoine 26 260 H.L)
 - Chailleux: Andante és Allegro (A. Leduc AL 22177)
- E. Bozza: Aria (A. Leduc AL 19714)
- M. Ravel: Darab Habanera formában (A. Leduc AL 17679)
- Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon-Trade)

Követelmény

- Dúr és moll skálák 6#, 6b előjegyzésig, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
- Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása.
- Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, 7#, 7b előjegyzésig,
- Két ellentétes karakterű etűd,
- Két előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló legyen képes

- a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,
- a tiszta intonációra,
- a hangszerét könnyedén kezelni,
- a levegő tudatos beosztására,
- hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- a nagyobb lélegzetű, összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására,
- a vibrató sűrűségének fokozására, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazására,
- a különböző zenei korok megkomponált stílushű díszítéseinek kottából való lejátszására - a technikai és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,
- az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra,
- a legfontosabb zenei karakterek megjelenítésére,
- egyszerűbb javítási műveletek elvégzésére (pl. csavar meghúzása, rugó visszatétele stb.). A tanuló rendelkezzen
- megfelelő hangszeres technikával,
- olyan lapról olvasási készséggel, amely a kamarazenei és zenekari játékhoz szükséges,
- olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befűvési érzetek rövid időn belül elérhetők,
- a tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál. A tanuló tudja alkalmazni
- hangszerének transzponáló jellegét,
- a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, stb.),
- a különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a modern zenei effektusokat,
- az újabb légzéstechnikákat,
- a szaxofon társhangszereit, azok transzponálási módjait,
- korunk zenéjének intonációs sajátosságait. Legyen képes
- biztos hangindításra és befejezésre,
- nehéz etűd virtuóz előadására
- nehezebb előadási darab, kamaramű, zenekari szólam önálló zenei és technikai megoldására

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Szaxofon főtárgy „A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

A vizsga bármilyen hangolású szaxofonon teljesíthető.

- Egy szabadon választott dúr vagy harmonikus és melodikus moll skála legalább három előjegyzéssel, hármashangzat-felbontással, tercmenettel, domináns-, ill. szűkített szeptim-felbontással, minél teljesebb hangterjedelemben, kotta nélkül.

- Egy etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű; J. Harle: Easy Classical Studies (Universal Edition UE 17 770) 49., 66.; Perényi É.-P.: 222 etűd (EMB Z 14 371) 210., 211., 221.; Schuster-Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028) 9.; M. Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20 455) 9., 15.; J.v.Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794) Musette (in G); Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402) 13-tól; Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A. Leduc AL 6403) 9-től; Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A Leduc AL 6404) bármely etűd; Ferling: 48 etűd (A Leduc AL 20 402) nehézségi szintjén.

- Két különböző stílusú és karakterű előadási darab; A. Corelli: Gigue (Muzika 13 672); G. Fr. Händel: Allegro, Largo et Final (A. Leduc AL 20 835); G. Fr. Händel: 4. szonáta (A. Leduc AL 20 828); J. S. Bach: Badinerie (A. Leduc AL 19 511); J. S. Bach: Esz-dúr szonáta (Hresztomatyija 5-6. Muzika 14 103 v. G.Schirmer45 722); J.B.Singelée: Solo de concert (H.Lemoine 26 260 H.L); A. Chailleur: Andante és Allegro (A. Leduc AL 22 177); E. Bozza: Aria (A. Leduc AL 19714); M. Ravel: Darab Habanera formában (A. Leduc AL 17 679); Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon-Trade); nehézségi szintjén

Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

A vizsga kötelező alaphangszere az altszaxofon, egy előadási darabnál azonban más hangolású hangszer is használható.

- Két dúr vagy harmonikus és melodikus moll skála, legfeljebb öt előjegyzéssel, hármashangzat-felbontással, tercmenettel, domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontással, minél teljesebb hangterjedelemben, kotta nélkül.

- Két különböző karakterű, megfelelő etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű; Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402) 19-től; Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A. Leduc AL 6403) 9-től; Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A. Leduc AL 6404) bármelyik etűd; Ferling: 48 etűd (AL 20 402) nehézségi szintjén.

- Két különböző stílusú és karakterű, előadási darab, (egy barokk szonáta vagy versenymű lassú-gyors tétele, és egy romantikus, impresszionista vagy későbbi mű); J. S. Bach: Szonáta (A. Leduc AL 20 831); G. Fr. Händel: 2. szonáta (A. Leduc AL 20 829); G. Fr. Händel: 6. szonáta (A. Leduc AL 20 830); A. Vivaldi: Concerto Op. 3/6 RV 356 (Universal Edition UE 19 075); R.Schumann: Fantáziadarab (G. Schirmer 45 722); J. B. Singelée: Fantaisie brillante (H. Lemoine 26 260 H.L); J. B. Singelée: Solo de concert (H. Lemoine 26 259 H.L); E. Bozza: Scaramouche (A. Leduc AL 20 299); Busser: Aragon (A. Leduc AL 21 143); Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon-Trade) nehézségi szintjén.

Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációkés díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,

- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Megfelelő mennyiségű és minőségű, többfajta hangolású hangszer és tartozékok (fúvóka, nyakló).

Fejenként és havonta 1 db nád.

Zongora, vagy pianínó.

Nagyméretű falitükör.

Kottaállvány.

Metronóm.

7.3.2. RÉZFÚVÓS TANSZAK

7.3.2.1. TROMBITA

A trombitatanítás feladatai:

- a tanuló egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása, kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,
- a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,
- a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,
- a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevitel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
- a zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
- az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a trombita történetét,
- a trombitának a rézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét,
- a hangszer irodalmának, tananyagban megjelenő részét,
- a hangszer irodalmának, tananyagban megjelenő részét
- a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat,
- a trombita hazai és külföldi művészeinek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát,
- a helyes szájtartás, mint a jó befúvási mód (ansatz) alapfeltételének fontosságát,
- a mindennapi gyakorlás didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti szükségességét,
- a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.

Fejlessze a tanuló

- hallását, belső hallását, „intonációs” képességét,
- hangszeres adottságait,
- hangszerteknikai tudását,
- megformáló- és előadói képességét.

Tegye képessé a tanulókat

- rendszeres, hatékony, igényes gyakorlásra,
- a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására,
- a beállított alapfunkciók önellenőrzésére,
- a tiszta intonációra,
- folyamatos hangszerjátékra, árnyalt stílusos előadásra,
- a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasítások megvalósítására.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszer felépítése, részeinek megismerése.
- A kottaolvasás alapfogalmainak megismerése.
- A helyes be- és kilégzés alapjainak elsajátítása.
- A helyes testtartás kialakítása. A helyes szájtartás gyakorlása. Fúvókázás, ajakrezgés.
- Hangterjedelem az egyvonalas C-től az egyvonalas G-ig.

Ajánlott tananyag

- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola I. kötet Colin: Trombitaiskola kezdőknek
Gyermekek dalok, népdalok

Követelmény

- A helyes be- és kilégzés ismerete. Hangterjedelem az C - G'-ig.
- Hangjegyek, ritmusértékek szünetjelek ismerete a tananyag által megkívánt szinten.
- Egyszerű népdalok és gyermekdalok eljátszása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy gyakorlat
- Egy népdal vagy gyermekdal

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A helyes testtartás rögzítése.
- A helyes légzés további tudatosítása.
- Fúvókával végzett gyakorlatok a trombitaiskola alapján.

Ajánlott tananyag

- Varasdy - Nagyiván - Sztán Trombitaiskola I.
- Colin: Trombitaiskola kezdőknek
- Gyermekek dalok, népdalok
- Brodszky: Májusköszöntő
- Régi francia dal

Követelmények

- Az egészséges, szép trombitahang kialakítása.
- Hangterjedelem a kis h-tól az egyvonalas a-ig.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszer felépítése, részei.
- Az egész, fél, negyed és nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek.
- Nyújtópont a fél érték mellett.
- Módosítójelek.
- A 4/4-es, 2/4-es, 3/4-es ütem.
- Az előforduló hangok fogásai.
- Memóriafejlesztés: gyermekdalok, népdalok és az előadási darabok megtanulása kotta nélkül.
- Motívumok, dallamok azonosságának, különbségének felismerése.
- A helyes testtartás, hangszertartás kialakítása.
- A rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása.
- A helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
- A hangindítás megalapozása.
- A legato játékmód alapjainak elsajátítása, szekundkötések (ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel).

Ajánlott tananyag

- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola I.
- Colin: Trombitaiskola kezdőknek
- Susato: Rondo (Trombitamuzsika)
- Gyermekdalok, népdalok

Követelmény

- Legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belül a tanult ritmusértékeket tartalmazó gyakorlat egészséges, szép hangon való eljátszására.
- Hangterjedelem a kis a-tól a kétvonalas c-ig.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dúr és a moll hangsor hangközei, hármashangzatai.
- A tizenhatod érték és szünetjele.
- Nyújtópont a negyed és a nyolcad érték mellett, valamint a szinkópa. -A tanult művek formai elemzése.
- A periódus két felének kérdés-felelet viszonya.
- A magyar népdal jellemzői, formái, valamint a dalforma.
- A testtartásban és hangszertartásban előforduló hibák korrigálása.
- A rekeszlégzés gyakorlása.
- Az egészséges, szép hang létrehozása, a változó sebességű hangindítás megalapozása (nyolcad-, tizenhatodjáték).
- A természetes kötések megalapozása, kvint- és kvartkötések.
- A dinamikai árnyalás alapjai, visszhanghatás (f-p).

Ajánlott tananyag

- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola I.
- Colin: Skálatanulmányok
- Krumpfer: Trombitaiskola I.
- Fischer: Induló
- Cole: Gránit
- Barnes: A kis géniusz
- Barnes: A kis művész

Követelmény

- A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, valamint kvint- és kvartkötéseket tartalmazó gyakorlat eljátszására.
- Hangterjedelem a kis g-től a kétvonalas d-ig.
- Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a megadott hangterjedelmen belül (1#, 2b előjegyzésig).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála első képlete,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dúr és a moll hangsor szerkezete.
- A 3/8-os, a 6/8-os és a változó ütem; különböző ritmusképletek, a triola.
- A zenei anyagban szereplő darabok, táncok főbb jellegzetességei.
- A társas zenélés megismertetése duókon keresztül.
- A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
- A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés elsajátítása, a légoszlop megtámasztása, a levegővezetés gyakorlása, fokozott figyelemmel a szép hangra.
- Az ajaktechnika és a nyelvtechnika továbbfejlesztése a mindennapi, illetve a skálagyakorlatok segítségével.
- A dinamikai skála szélesítése fokozott figyelemmel a hangképzés minőségére (crescendo, diminuendo).

- A legato játékmód fejlesztése a természetes kvint- és kvartkötésekkel.

Ajánlott tananyag

- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola I. II.
- Davidson: Befűzési gyakorlatok
- Krumpfer: Trombitaiskola I.
- Krumpfer: Téma és variációk egy Ph. E. Bach-témára
- Hammerschmied: Csókdal
- Susato: Rondo és saltarello
- Bogár: Régi magyar táncok
- Barnes: A kis virtuóz
- Barnes: A kis mester
- Charpentier: Prelúd
- Kamprath: Három epizód
- Scselokov: Mese
- Scselokov: Tréfa
- Scselokov: Ifjú gavallér

Követelmény

- A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő, gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.
- Hangterjedelem a kis g-től a kétvonalas e-ig.
- Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 3#, 3b előjegyzésig.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála első képlete,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk.
- A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
- A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete.
- A társas zenélés művelése különböző összeállítású együttesekben, vagy zenekarban.
- A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű gyakorlatok segítségével.
- A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint-, kvart- és nagy terc-kötésekkel.
- A dinamikai határok tágítása (p-mf-f).

Ajánlott tananyag

- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola II.
- Davidson: Befűjési gyakorlatok
- Arban: Díszítés- és trillaelőkészítő gyakorlatok
- Bach: Ária
- Fitzgerald: Angol szvit
- Telemann: Szvit (1. és 2.)
- Albinoni: F-dúr concerto (FAM)
- Tornyos: Scherzo
- Tornyos: Változatok
- Scselekov: Ballada
- Scselekov: Gyermekkoncert

Követelmény

- A tanuló legyen képes melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszására.
- A hangterjedelem kibővítése a kis fizs-tól a kétvonalas f-ig.
- Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála első képlete,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Egyoktávós skála, tercskála, a hangnem fő hármashangzatai (I, IV, V), a dominánsszeptimakkord ismerete.
- Az 5/8, 7/8, 9/8-0s ütemfajták és különböző ritmusképletek ismerete.
- A zenei anyagban szereplő darabok formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése.
- Az előforduló tempójelzések ismerete.
- A kamarazenélés előtérbe helyezése.
- A légzéstechnikában előforduló hibák korrigálása, a játék biztonságának fejlesztése.
- Az ujj- és nyelvtechnika tökéletesítése, különös tekintettel a művek zenei megoldására.
- Az ajaktechnika fejlesztése az eddig tanult természetes kötések gyakorlásával, a kvint-, kvart- és nagy terc-kötések összekapcsolásával. -Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (pp-ff) különös figyelemmel a szép hangra.

Ajánlott tananyag

- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola III.
- Peters: Gyakorlatok kezelőknek
- Colin: 100 Warm Ups
- Árban: Skálatanulmányok
- Clodomir: Petits exercises
- Clodomir: Etűdök I.
- Árban: Trombitaiskola

- Baldassari: Szonáta
- Barát: Orientálé
- Händel: Hallei szonáta
- Händel: B-dúr szonáta
- Diabelli: Szonatina
- Botti: Románc
- Rangers: Velencei karnevál
- Tornyos: Szonatina
- Tornyos: 3 sárpilisi népdal
- Clerisse: Téma és változatok
- Telemann: B-dúr szvit (FAM)

Követelmény

- A tanuló legyen képes zeneileg és ritmikailag igényesebb, differenciáltabb technikát kívánó gyakorlat eljátszására.
- A hangterjedelem kialakítása a kis fiz-től a kétvonalas g-ig.
- Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 2#, 2b előjegyzésig, terclépések, hármashangzat-felbontások (I, IV, V) hangköztanulmányok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála első képlete,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

Egy oktávós skála, tercskála, a főhármások és a dominánsseptim-akkord hangjainak ismerete és összehasonlításuk.

A tonika, szubdomináns, domináns funkciók ismerete.

A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.

A légzés és a levegővétel terén eddig tanultak következetes alkalmazása a gyakorlatban.

Az előírt hangterjedelmen belül szép, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.

A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb fordulatok megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.

Ajánlott tananyag

- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola IV
- Peters: Gyakorlatok
- Stamp: Warm Ups+Studies
- Collin: Warm Ups, Lip flexibilités
- Árbán: Trombitaiskola
- Clodomir: Petits exercices Etűdök I.
- Árbán: Trombitaiskola (ritmustanulmányok, trillák, díszítések)

- Albinoni: Esz-dúr concerto III-IV tétel
- Albinoni: F-dúr concerto I. tétel Händel: c-moll concerto I. tétel Händel: B-dúr szonáta Händel: Asz-dúr szonáta Telemann: F-dúr szonáta Telemann: d-moll szonáta Balay: Adante et allegro Scselokov: Koncert no. 3 Hanus: Impromptus Thome: Fantázia Bogár: Concertino I. Bogár: Concertino II. Desportes: Introductions Hidas: Concerto no. 2,1. tétel Cimarosa: F-dúr concerto (FAM)

Követelmény

- A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
- Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a természetes kis terc-kötésig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra.
- A hangterjedelem kibővítése a kétvonalas a-ig.
- Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála első képlete,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dúr és a moll hangsor hangközei, hármashangzatai.
- A tizenhatod érték és szünetjele.
- Nyújtópont a negyed és a nyolcad érték mellett, valamint a szinkópa. -A tanult művek formai elemzése.
- A periódus két felének kérdés-felelet viszonya.
- A magyar népdal jellemzői, formái, valamint a dalforma.
- A testtartásban és hangszertartásban előforduló hibák korrigálása.
- A rekeszlégzés gyakorlása.
- Az egészséges, szép hang létrehozása, a változó sebességű hangindítás megalapozása (nyolcad-, tizenhatodjáték).
- A természetes kötések megalapozása, kvint- és kvartkötések.
- A dinamikai árnyalás alapjai, visszhanghatás (f-p).

Ajánlott tananyag

- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola I.
- Colin: Skálatanulmányok
- Krumpfer: Trombitaiskola I.
- Fischer: Induló
- Cole: Gránit Barnes: A kis géniusz Barnes: A kis művész

Követelmény

- A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, valamint kvint- és kvartkötéseket tartalmazó gyakorlat eljátszására.
- Hangterjedelem a kis g-től a kétvonalas e-ig.
- Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a megadott hangterjedelmen belül (2#, 2b előjegyzésig).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála első három képlete
- Egy gyakorlat,
- Két különböző karakterű előadási darab.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A dúr és a moll hangsor szerkezete.
- A 3/8-os, a 6/8-os és a változó ütem; különböző ritmusképletek, a triola.
- A zenei anyagban szereplő darabok, táncok főbb jellegzetességei.
- A társas zenélés megismertetése duókon keresztül.
- A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
- A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés elsajátítása, a légoszlop megtámasztása, a levegővezetés gyakorlása, fokozott figyelemmel a szép hangra.
- Az ajaktechnika és a nyelvtechnika továbbfejlesztése a mindennapi, illetve a skálagyakorlatok segítségével.
- A dinamikai skála szélesítése fokozott figyelemmel a hangképzés minőségére (crescendo, diminuendo).
- A legato játékmód fejlesztése a természetes kvint- és kvartkötésekkel.

Ajánlott tananyag

- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola I. II.
- Davidson: Befűzési gyakorlatok
- Krumpfer: Trombitaiskola I.
- Krumpfer: Téma és variációk egy Ph. E. Bach-témára
- Hammerschmied: Csókdal
- Susato: Rondo és saltarello
- Bogár: Régi magyar táncok
- Barnes: A kis virtuóz
- Barnes: kis mester
- Charpentier: Prelúd
- Kamprath: Három epizód
- Scselokov: Mese
- Scselokov: Tréfa
- Scselokov: Ifjú gavallér

Követelmény

- A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő, gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.

- Hangterjedelem a kis g-től a kétvonalas f-ig.
- Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.
- Kvint- és kvartkötések, valamint összekapcsolásuk, illetve nagy terc-kötések.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála első képlete,
- Egy gyakorlat,
- Két előadási darab.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk.
- A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
- A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete.
- A társas zenélés művelése különböző összeállítású együttesekben, vagy zenekarban.
- A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű gyakorlatok segítségével.
- A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint-, kvart- és nagy terc-kötésekkel.
- A dinamikai határok tagítása (p-mf-f).

Ajánlott tananyag

- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola II.
- Davidson: Befűzési gyakorlatok
- Árbán: Díszítés- és trillaelőkészítő gyakorlatok
- Bach: Ária
- Fitzgerald: Angol szvit
- Telemann: Szvit (1. és 2.)
- Albinoni: F-dúr concerto (FAM)
- Tornyos: Scherzo
- Tornyos: Változatok
- Scselekov: Ballada
- Scselekov: Gyermekkoncert

Követelmény

- - Melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszása. Ujjgyakorlatok, a díszítés és a trilla megalapozása.
- A természetes kvint-, kvart- és nagy terc-kötések.
- A hangterjedelem kibővítése a kis fisz-től a kétvonalas g-ig.
- Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála első három képlete,
- Egy gyakorlat,
- Két előadási darab.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk.
- A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
- A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete.
- A társas zenélés művelése különböző összeállítású együttesekben, vagy zenekarban.
- A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű gyakorlatok segítségével.
- A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint-, kvart- és nagy terc-kötésekkel. A dinamikai határok tágítása (p-mf-f).

Ajánlott tananyag

- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola II.
- Davidson: Befűzési gyakorlatok
- Árban: Díszítés- és trillaelőkészítő gyakorlatok
- Bach: Ária
- Fitzgerald: Angol szvit
- Telemann: Szvit (1. és 2.)
- Albinoni: F-dúr concerto (FAM)
- Tornyos: Scherzo
- Tornyos: Változatok
- Scselekov: Ballada
- Scselekov: Gyermekek-koncert

Követelmény

- A tanuló legyen képes melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszására.
- A hangterjedelem kibővítése a kis fisz-tól a kétvonalas f-ig.
- Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.
- A tanuló legyen képes egy barokk szonáta-tételpár (lassú-gyors) és két különböző karakterű előadási darab stílusos eljátszására.
- Egyszerű díszítések és trillák.
- Kvint-, kvart- és terc-kötések összekapcsolása, oktávkötések.
- A hangterjedelem kialakítása a kis fisz-tól a kétvonalas a-ig.
- Ismerkedés a pedálhangokkal.
- Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül.

Terclépések, hármashangzat-felbontások (I, IV, V), hangköztanulmányok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála négy képlete,
- Egy gyakorlat,
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele,
- Egy más stílusú előadási darab.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Egy oktávos skála, tercskála, a főhármasok és a dominánsszeptim-akkord hangjainak ismerete és összehasonlításuk.
- A tonika, szubdomináns, domináns funkciók ismerete.
- A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.
- A légzés és a levegővétel terén eddig tanultak következetes alkalmazása a gyakorlatban.
- Az előírt hangterjedelmen belül szép, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb fordulatok megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.

Ajánlott tananyag

- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola IV.
- Peters: Gyakorlatok)
- Stamp: Warm Ups+Studies
- Collin: Warm Ups, Lip flexibilites
- Árbán: Trombitaiskola
- Clodomir: Petits exercices Etűdök I.
- Albinoni: Esz-dúr concerto III-IV. tétel
- Albinoni: F-dúr concerto I. tétel
- Händel: c-moll concerto I. tétel
- Händel: B-dúr szonáta
- Händel: Asz-dúr szonáta
- Telemann: F-dúr szonáta
- Telemann: d-moll szonáta
- Balay: Adante et allegro
- Scselokov: Koncert no. 3
- Hanus: Impromptus
- Thome: Fantázia
- Bogár: Concertino I.
- Bogár: Concertino II.
- Desportes: Introductions
- Hidas: Concerto no. 2,1. tétel
- Cimarosa: F-dúr concerto (FAM)

Követelmény

- A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
- Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a természetes kis terc-kötésig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra.
- A hangterjedelem kibővítése a kétvonalas a-ig.
- Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.
- Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a pedálhangoktól a természetes kis terc-kötésekig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra.
- A hangterjedelem kibővítése a kétvonalas b-ig.
- Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül.
- A másfél oktávós, ötképletes skálatanulmányokból egy dúr és egy moll hangsor.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála négy képlete
- Egy gyakorlat,
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele,
- Egy más stílusú előadási darab.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló

- a helyes test- és hangszertartást,
- a helyes légzéstechnikát,
- a hangszere irodalmát a tanult anyag alapján
- a dúr és moll hangnemeket 4 #, 4 b előjegyzésig,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes

- a helyes légzéstechnika alkalmazására, fejlesztésére,
- az alapvető funkciók helyes alkalmazására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével: fúvóka nélkül, csupán ajakrezgéssel, csak fúvókával, hangszerrel,
- az előírt hangterjedelmen belül g2-ig kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
- a tanult darabok stílushű megszólaltatására,
- folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
- a különböző artikulációs előírások (staccato, tenuto, legato, marcato) megszólaltatására,
- skálázni egy oktávon keresztül 4# 4 b-ig.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

Ismerje a tanuló

- a dúr és moll hangnemeket 7 #, 7 b előjegyzésig. Legyen képes
- az előírt hangterjedelemben belül (b2-ig) kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- az állóképesség növelésére,

- árnyaltabb zenei megformálásokra.

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Trombita főtárgy

„A” tagozat: minimum 8 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy másfél oktávos skála első képlete.

- Egy etűd; Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./1-65. (EMB13492), Clodomir: Petits exercices 1-21. (Leduc), nehézségi szintjén.

- Egy előadási darab; Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./66-74. (EMB13492), Baldassari: Szonáta, Händel: Hallei szonáta, Rangers: Velencei karnevál, Tornyos: Szonatina nehézségi szintjén.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy másfél oktávos skála öt képlettel.

- Egy etűd; Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./1-65., IV./1-53. (EMB13492), Clodomir: Petitsexercices 1-29. Leduc, nehézségi szintjén.

- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele; Albinoni: Esz-dúr concerto III-IV. tétel, Albinoni: F-dúr concerto I. tétel, Händel: B-dúr szonáta, Telemann: F-dúr szonáta nehézségi szintjén.

- Egy, az előbbtől eltérő stílusú előadási darab; Balay: Andantéet allegro, Bogár: Lés II. Concertino nehézségi szintjén.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációkés díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem további bővítése fokozott figyelemmel a szép hangra, és a tiszta intonációra.

- A játszott művek alaposabb ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.

- A ritmusértékek, ütemfajták átfogó, ismerete.

- A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.

Ajánlott tananyag

- Stamp: Warm-ups+studies
- Colin: Lip Flexibilities
- Clarke: Technical Studies
- Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
- Fekvéstágító skálák
- Árbán: Trombitaiskola
- Előkészítő gyakorlatok a trillához
- Tripla nyelv előtanulmányok.
- Kromatikus skálák
- Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
- Keller: Szonáta
- Albinoni: F-dúr Concerto
- Esz-dúr Concerto
- Barát: Fantázia
- Haendel: c-moll Concerto
- Vivaldi: d-moll Concerto I-II. tétel
- Richter: Concerto I. tétel Ci marosa: Concerto

Követelmény

- A tanuló legyen képes zeneileg és ritmikailag igényesebb darabok eljátszására.
- Dúr és összhangzatos moll skálák tercmenetben és hármashangzat felbontással.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála három képletben

- Egy gyakorlat

- Egy előadási darab zongorakísérettel, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló részvételével.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hangterjedelem bővítése a - lehetőségek szerint, figyelemmel a szép hangra és a tiszta intonációra.

- A játszott darabok alapos ismerete.

- A tanuló önállóságának fejlesztése a gyakorlás során felmerülő nehézségek megoldására.

- A könnyed játékmód megőrzése, fejlesztése.

- Nagyobb terjedelmű etűdök tanulása - állóképesség javítás

Ajánlott tananyag

- Stamp: Warm-ups + studies
- Colin: Lip Flexibilities
- Clarke: Technical Studies

- Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
- Davidson: Napi Gyakorlatok Fekvéstágító skálák
- Árban: Trombitaiskola
- Clodomir: Petits exercices Etűdök I.
- Purcell: B-dúr szonáta
- Neruda: Esz-dúr trombitaverseny I.
- Albinoni: g-moll trombitaverseny
- Sahov: Scherzo
- Bach: Passacaglia
- Tartini: Largo és Allegro
- Veracini: Concerto

Követelmény

- Skálák három képletben, kromatikus skála biztos játéka, nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása. Koncert, vagy szonáta gyors és lassú tételének ízléses és karakteres eljátszása kísérettel. Kamaramű szólamának előadása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála 3 képletben
- Egy etűd
- Egy előadási darab zongorakísérettel, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló részvételével

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

hangszeres és zenei ismeretek átadása

- a hangterjedelem bővítése a lehetőségek szerint, az ajánlott napi gyakorlatok közül válogatva.
- a technikai készség megőrzése, továbbfejlesztése (előke és duplanyelv)
- a zenei kifejezőkészség fejlesztése.
- skálák öt képletben.

Ajánlott tananyag

- Stamp: Warm-ups + studies
- Clarke: Technical Studies
- Colin: Lip Flexibilities
- Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
- Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
- Davidson: Napi gyakorlatok
- Árban: Trombitaiskola
- Varasdy - Nagyiván - Sztán Trombitaiskola IV.
- Corelli: e-moll Szonáta
- Albinoni: C-dúr Concerto
- Hidas: Concerto no.2
- Bozza: Capriccio
- Gedike: Koncertetűd
- Manfredini: B-dúr Concerto két trombitára

Követelmények

- Skálák öt képlettel.
- Tripla és dupla nyelv ismerete, és egyszerűbb esetekben használata.
- Szonáta, vagy koncert gyors és lassú tételének ízléses és karakteres eljátszása kísérettel, kamaramű szólamának előadása.
- A játszott művek zenei és zenetörténeti összefüggéseinek vázlatos ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála öt képlettel
- Egy etűd
- Egy előadási darab, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló közreműködésével

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A megszerzett hangterjedelem és állóképesség megőrzése, a megtanult technikai elemek összefüggő alkalmazása.
- A zenei kifejezés fejlesztése.
- A tanult darabok zenei és zenetörténeti összefüggéseinek vázlatos ismerete.
- Az önállóan ismerje fel a hangszer problémáit és tudja ezeket kezelni.
- A tripla és a dupla nyelv ismerete, a díszítések, trillák ízléses használata.

Ajánlott tananyag

- Stamp: Warm-ups + Studies
- Clarke: Technical Studies
- Colin: Lip Flexibilities
- Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
- Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
- Davidson: Napi gyakorlatok
- Skálák a Varasdy - Nagyiván - Sztán Trombitaiskola IV. kötete alapján.
- Árbán: Trombitaiskola
- Hummel: Trombitaverseny I. tétel
- Haydn: Trombitaverseny II-III. tétel
- Arutjunjan: Trombitaverseny
- Hindemith: Szonáta I.
- Valentino: Szonáta
- Vivaldi: B-dúr Concerto két trombitára
- Händel: Szonáta két trombitára

Követelmények

- A tanuló legyen képes egy versenymű vagy szonáta gyors és lassú tételének ízléses előadására, a tanult technikai és zenei elemek önálló alkalmazására.
- Egy kamaramű szólamának eljátszására.
- Legyen képes önállóan megtanulni és eljátszani egy előadási darabot.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála öt képlettel
- Egy etűd
- Egy előadási darab, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló részvételével

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

A hangterjedelem bővítése, figyelemmel a szép hangra, a tiszta intonációra. Kiegyenlített hangzásra törekvés a teljes hangterjedelmen keresztül. Skálák öt képlettel másfél oktávos rendszerben. Díszítés előtanulmányok, tripla nyelv tanulmányok. A játszott művek alapos ismerete, a zenei műveltség elmélyítése. A ritmusértékek, ütemfajták átfogó ismerete. A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.

Ajánlott tananyag

- Stamp: Warm Ups
- Colin: Lip Flexibilities
- Clarke: Technical Studies
- Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
- Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
- Árbán: Skálagyakorlatok
- Árbán: Trombitaiskola
- Clodomir: Petits exercices Etűdök I.
- Keller: Szonáta
- Albinoni: F-dúr Concerto
- Esz-dúr Concerto
- Barát: Fantázia
- Haendel: c-moll Concerto
- Vivaldi: d-moll Concerto I-II. tétel
- Richter: Concerto I. tétel
- Ci marosa: Concerto

Követelmények

- A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényesebb darabok előadására.
- Dúr és összhangzatos moll skálák másfél oktávos rendszerben öt képlettel.
- Nagyobb terjedelmű etűdök eljátszására.
- A kromatikus skála biztos ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála öt képlettel
- Egy etűd
- Egy barokk szonáta vagy versenymű két tétele
- Egy más stílusú előadási darab

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem további bővítése, a hangminőség fejlesztése, a dinamikai tartomány tágítása.
- Skálák öt képletben, másfél oktávos rendszerben.
- Díszítés tanulmányok, tripla és dupla nyelv tanulmányok.

- A játszott művek alapos ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.
- A ritmusértékek ütemfajták átfogó ismerete.
- A kamarazene, és a zenekari játék előtérbe helyezése.

Ajánlott tananyag

- Stamp: Warm Ups
- Clarke: Technical Studies
- Colin: Lip Flexibilities
- Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
- Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
- Árbán: Skálagyakorlatok
- Árbán: Trombitaiskola
- Clodomir: Petits exercices Etűdök I.
- Purcell: B-dúr szonáta
- Neruda: Esz-dúr trombitaverseny I.
- Albinoni: g-moll trombitaverseny
- Sahov: Scherzo
- Bach: Passacaglia
- Tartini: Largo és Allegro
- Veracini: Concerto

Követelmények

- A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényesebb darabok előadására.
- Dúr és összhangzatos moll skálák másfél oktávos rendszerben öt képlettel.
- Nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása.
- A trillák, díszítések biztos és helyes alkalmazására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála öt képlettel
- Egy etűd
- Egy barokk szonáta vagy koncert két tétele
- Egy más stílusú előadási darab

9. évfolyam „B” Tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem növelése, a hangminőség fejlesztése, a dinamikai tartomány szélesítése.
- Az állóképesség fejlesztése a mindennapi gyakorlatok segítségével.
- Skálák öt képletben, a másfél oktávos rendszer szerint.
- Az eddig tanult technikai elemek biztos alkalmazása.
- A zenei formálás tudatos alakítása.
- A dupla nyelv technika elsajátítása alapszinten.

Ajánlott tananyag

- Stamp: Warm-Ups
- Clarke: Technical Studies
- Colin: Lip Flexibilities
- Advanced Daily Studies
- Maggio: Mindennapi Gyakorlatok

- Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
- Árban: Hármashangzat és négyeshangzat tanulmányok
- Varasdy - Nagyiván - Sztán Trombitaiskola IV.
- Corelli: e-moll Szonáta
- Albinoni: C-dúr Concerto
- Hidas: Concerto no.2
- Bozza: Capriccio
- Gedike: Koncertetűd
- Manfredini: B-dúr Concerto két trombitára
- Charlier: Solo de Concours
- Haydn: Trombitaverseny I-II-III.
- Hummel: Trombitaverseny I-II.
- Telemann: Asz-dúr Concerto

Követelmények

- A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényes darabok ízléses előadására.
- Skálák öt képletben.
- Nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása.
- A tripla és a dupla nyelv alkalmazása.
- A játszott előadási darabok alapos ismerete.
- Az előadási darabok által megkívánt állóképesség elérése.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála öt képlettel
- Egy etűd
- Egy barokk vagy klasszikus szonáta vagy versenymű két tétele
- Egy más stílusú előadási darab

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A tökéletes alapfunkciók rögzítése, automatizálása.
- Az összes dúr és moll skála öt képlettel, az előző években megszokott módon.
- Az önállóság fejlesztése a hangszeres játék minden területén: funkcionális, technikai és zenei szempontok szerint.
- A kamarazene és a zenekari játékelő térbe kerülése.
- A trombita szóló, kamara és zenekari irodalmának megismertetése.

Ajánlott tananyag

- Stamp: Warm Ups
- Clarke: Technical Studies
- Colin: Lip Flexibilities
- Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
- Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
- Árban: Etűdök
- Tartini: B-dúr Concerto
- Enescu: Legenda
- Torelli: D-dúr Concerto

- Purcell. D-dúr szonáta
- Hummel: Trombitaverseny I. tétel
- Haydn: Trombitaverseny II-III. tétel
- Arutjunjan: Trombitaverseny
- Hindemith: Szonáta I.
- Valentino: Szonáta
- Vivaldi: B-dúr Concerto két trombitára
- Händel: Szonáta két trombitára

Követelmények

- A tanuló legyen képes önállóan megtanulni és előadni a szintjén lévő előadási darabokat.
- Ismerje a hangszerkezelés problémáit, és megoldási módjait.
- Szép hangon és zeneileg megoldottan adjon elő etűdöket, szóló és kamarazene darabokat.
- Biztosan tudja a skálákat, a kromatikus skálát, alapszinten tudja a tripla és a dupla nyelv technikát.
- Rendelkezzen a szintjének megfelelő állóképességgel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála öt képlettel
- Egy etűd
- Egy barokk vagy klasszikus szonáta, vagy versenymű két tétele
- Egy más stílusú előadási darab

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló

- a hangszere múltját, a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát,
- a rézfúvós hangszerek közötti azonosságot, különbséget. Legyen képes a tanuló
- az előforduló légzéstechnikai és funkcionális problémák korrigálására a mindennapi gyakorlatok segítségével,
- a játszott művek hangterjedelmén belül kiegyenlített és kifejező hang elérésére,
- a különböző hangindítások, hangbefejezések megvalósítására,
- a különböző nyelvütések (szimpla, dupla, tripla) gyorsaságának fejlesztésére,
- önálló hangolásra,
- a hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- skálázni másfél oktávon keresztül valamennyi hangnemben,
- az adott zenei anyagot egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezéssel megszólaltatni.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül) A tanuló rendelkezzen megfelelő állóképességgel. Ismerje a hangképzés folyamatát. Legyen képes a tudatos légzéstechnika alkalmazására. Ismerje a tanuló

- az ajak-, a nyelv- és a manuális technika alapjait,
- az összes dúr és moll skálát a kétoktávós rendszerben, 6 képleten.

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Trombita főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy másfél oktávos skála öt képlettel.
- Egy etűd; Clodomir: Petits exercices (Leduc) 22-70., Clodomir: Etűdök (Leduc) II., III., IV., VI., és Árban: Trombitaiskola (Hofmeister) etűdjeinek nehézségi szintjén.
- Két különböző karakterű előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is; Albinoni: Esz- dúr, g-moll, C-dúr concerto, Barát: Fantázia (Leduc), Gedicke: Koncertetűd; kamaraművek: Borst: Trombitaduók (EMB 6870), Mező Imre: Variációk (EMB 4687), Clodomir: Six petits duo és Six duo faciles, Reschofsky: Trió (EMB 6819), Farkas Ferenc: Régi magyar táncok nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy skála másfél oktávon, öt képlettel.
- Egy etűd; Clodomir: Petits exercices (Leduc) 22-70., Clodomir: Etűdök (Leduc) II., III., IV., VI., és Árban: Trombitaiskola (Hofmeister) etűdjeinek nehézségi szintjén; kamaraművek: Clodomir: Six duo Faciles, Scheidt: Brass: Quintets I-II., nehézségi szintjén.
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele; Albinoni: Esz-dúr, g-moll, C-dúr concerto, Corelli: e-moll szonáta, Purcell: B-dúr szonáta, Vivaldi: d-moll concerto nehézségi szintjén.
- Egy más stílusú előadási darab Bozza: Capriccio (Leduc) nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő minőségű, trombiták, tartozékokkal (tok, fúvóka).

Jól felhangolt zongora (pianínó).

Legalább 2 db, állítható magasságú kottaállvány

Metronóm

Lehetőleg a teljes alakot visszaadó tükör.

7.3.2.2. KÜRT

A kürttanítás célja feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)

- a hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait,
- a kürtirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a kürtcsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Alakítson ki

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,

- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező kúrthangot,
- differenciált hangindítást, elválasztást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást,
- könnyed hangszerkezelést.

Gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával (pl. mf, ff, pp), az intonáció megtartásával,
- hangsorokat fokozatosan táguló hangterjedelembe,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A gyakorlatban felmérni a tanuló hangszeres készségét, zenei érzékét.
- Könnyen játszható anyagon keresztül megalapozni a hangszeres továbbtanulást.

Ajánlott tananyag

- Szilágyi - Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB Z.13369)
- Szilágyi: Hang palota (EB 51001)
- Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1 (Hresztomatya Muzgisz, Muzika Moszkva)
- Szilágyi - Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény

- A fúvóka helyes felhelyezése az ajakra.
- Helyes test- és hangszertartás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy gyermekdal,
- Egy szemelvény, vagy előadási darab eljátszása.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

Könnyen játszható anyagon keresztül megalapozni a hangszeres továbbtanulást.

Helyesen működő funkciók kialakítása:

- helyes légzés, szájtartás,
- a fúvóka helye az ajkakon,
- testtartás,
- hangszertartás.

Ajánlott tananyag

- Szilágyi - Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB Z.13369)
- Szilágyi: Hang palota (EB 51001)
- Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1 (Hresztomatyja Muzgisz, Muzika Moszkva)
- Szilágyi - Beleznyay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény

- A fúvóka helyes felhelyezése az ajakra.
- Helyes test- és hangszertartás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy gyermekdal,
- Egy szemelvény, vagy előadási darab eljátszása.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

Az előképzőben megalapozott funkciók továbbfejlesztése:

- helyes test- és hangszertartás,
- szájtartás, a fúvóka helyének kialakítása,
- a helyes légvezetés megalapozása,
- a nyelvtechnika megalapozása,
- a manuális technika megalapozása. Az intonációs készség fejlesztése.

Ajánlott tananyag

- Szilágyi - Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB Z.13369)
- Szilágyi: Hang palota (EB 51001)
- Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1 (Hresztomatyja Muzgisz, Muzika Moszkva)
- Sollár - Uszov: Kürtiskola (válogatva) (Hresztomatyja Muzgisz, Zimmermann Frankfurt)
- Szilágyi - Beleznyay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény

- Játék szép kúrthangon.
- Portato hangindítás.
- Az ujj-, nyelv- és légzésvezetés-technika összehangolása

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy hangsor - a meglévő hangterjedelem eljátszása negyed és nyolcad értékekben, nyelvvel és legato,
- Egy kantiléna,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Helyes test- és hangszertartás.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más-más tempóban.
- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
- Skálák játszása a meglévő hangterjedelmen belül Dúr és összhangzatos moll
- Az intonációs készség fejlesztése.
- Zenei stílusismeret kialakítása szemelvényeken keresztül.

Felhasználható irodalom

- Szilágyi - Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB)
- Szilágyi: Hang palota (EB 51001)
- Sollár - Uszov: Kürtiskola (válogatva) Hresztomatyja Muzgisz, Zimmermann Frankfurt)
- Kling: Kürtiskola (válogatva) (IMC New York),
- Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1,2 (Hresztomatyja Muzgisz, (Muzika Moszkva)
- Szilágyi - Beleznyay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény

- Játék kifejező, szép kúrthangon.
- Különböző hangindítások.
- Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
- Széles dinamikai skála alkalmazása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála
- Egy kantiléna kotta nélkül
- Egy gyakorlat
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül, zongorakísérettel.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A funkciók ellenőrzése, a hibák javítása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más-más tempóban.
- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
- Dúr és összhangzatos moll
- Skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
- Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
- Társas zenélés: kánonok, egyszerűbb duók, triók.

Ajánlott tananyag

- Szilágyi - Kökényessy: Kürtiskola II. (EMB)
- Szilágyi: Hang palota (EB 51001)
- Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1,2,3 (Muzika Moszkva)
- Sollár - Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
- Kling: Kürtiskola (IMC New York)
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Szilágyi - Belezay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény

- Játék kifejező, szép kúrthangon.
- Különböző hangindítások.
- Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
- Széles dinamikai skála alkalmazása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála, különböző skálaképletekkel,
- Egy kantiléna kotta nélkül,
- Két gyakorlat (különböző karakterű szemelvények,
- Egy előadási darab vagy tétel lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A teljes légzés alkalmazása a hangszeres játék minden helyzetében.
- A könnyed fúvástechnika megalapozása.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
- Dúr, és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
- Az intonációs készség fejlesztése.
- Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
- Társas zenélés.

Ajánlott tananyag

- Szilágyi - Kökényessy: Kürtiskola I (EMB)
- Szilágyi: Hang palota
- Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1,2,3,4 (Muzika Moszkva)
- Sollár - Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
- H.Kling: Kürtiskola (IMC New York)
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Szilágyi - Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény

- Játék szép kúrthangon
- Különböző hangindítások.
- Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála, különböző skálaképletekkel
- Egy kantiléna
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Egy darab vagy tétel lehetőleg kotta nélkül, zongorakísérettel.

5. évfolyam „A” tagozat

A hangszerkezelés fejlesztése

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
- A könnyed fúvástechnika megalapozása
- A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
- Az intonációs készség fejlesztése.
- Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
- Transzponálás esz és d kürtben
- Társas zenélés

Ajánlott tananyag

- Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II
- Szilágyi: Hang palota
- Poleh: Dal -, darab-, etűdgyűjtemény no. 1, 2, 3, 4 (Muzika Moszkva)
- Sollár-Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
- H. Kling: Kürtiskola (IMC New York) O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Maxim-Alphonse: Etűdök (A. Leduc Paris) Bordogni-Gabler: Vokálisén (Dobiinger)
- Szilágyi-Beleznay: Előadási darabok kürtre II

Követelmény

- Különböző hangindítások. Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain. A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán. Transzponálás esz-kürtben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála skálaképletekkel
- Egy kantiléna
- Két különböző karakterű gyakorlat
- Egy darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül (kivéve kortárszene) zongorakísérettel

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
- A könnyed fúvástechnika megalapozása
- A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
- Az intonációs készség fejlesztése.
- Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
- Transzponálás esz, d, és c kürtben
- Társas zenélés

Ajánlott tananyag

- Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II
- Szilágyi: Hang palota
- Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1, 2, 3, 4, (Muzika Moszkva)
- Sollar-Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
- H. Kling: Kürtiskola (IMC New York)
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Maxim-Alphonse: Etűdök I (A. Leduc Paris)
- Bordogni-Gabler: Vokálisén (Doblinger)
- Szilágyi-Beleznay: Előadási darabok kürtre II.

Követelmény

- Játék szép kürt hangon.
- Különböző hangindítások.
- Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán. Transzponálás esz- és d kürtben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála skálaképletekkel,

- Egy kantiléna,
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Egy darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül (kivéve kortárszene) zongorakísérettel.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Helyes test- és hangszertartás.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más-más tempóban.
- Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
- Dúr, és összhangzatos moll skálák, különböző skálaképletekkel.
- Az intonációs készség fejlesztése.
- Zenei stílusismeret kialakítása szemelvényeken keresztül.

Ajánlott tananyag

- Szilágyi - Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB)
- Szilágyi: Hang palota (EB 51001)
- Sollár - Uszov: Kürtiskola Hresztomatya Muzgisz, Zimmermann Frankfurt)
- Kling: Kürtiskola (IMC New York),
- Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1,2 (Hresztomatya Muzgisz, Muzika Moszkva)
- Szilágyi - Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény

- Játék szép kúrthangon.
- Portato, tenuto hangindítás.
- Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kantiléna kotta nélkül,
- Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
- Egy lassú és egy gyors előadási darab, melyeket kotta nélkül (kivéve kortárs zene), zongorakísérettel kell előadni.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A funkciók ellenőrzése, a hibák javítása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más-más tempóban.

- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
- Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
- Társas zenélés: kánonok, egyszerűbb duók, triók.

Ajánlott tananyag

- Szilágyi - Kökényessy: Kürtiskola II. (EMB)
- Szilágyi: Hang palota (EB 51001)
- Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1,2,3 (Muzika Moszkva)
- Sollár - Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
- Kling: Kürtiskola (IMC New York)
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Szilágyi - Belezay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény

- Játék kifejező, szép kúrthangon Különböző hangindítások.
- Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
- Széles dinamikai skála alkalmazása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kantiléna kotta nélkül,
- Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
- Egy lassú és egy gyors előadási darab, melyeket kotta nélkül (kivéve kortárs zene), zongorakísérettel kell előadni.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A teljes légzés alkalmazása a hangszeres játék minden helyzetében.
- A könnyed fúvástechnika megalapozása.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
- Kifejező, szép kúrthang kialakítása
- Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
- Az intonációs készség fejlesztése.
- Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
- Társas zenélés.

Ajánlott tananyag

- Szilágyi - Kökényessy: Kürtiskola I (EMB)
- Szilágyi: Hang palota
- Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1,2,3,4 (Muzika Moszkva)
- Sollár - Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)

- H.Kling: Kürtiskola IMC New York)
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Szilágyi - Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény

- Játék szép kürthangon.
- Különböző hangindítások.
- Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kantiléna kotta nélkül,
- Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
- Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel (az egyik kortárszene legyen), melyeket kotta nélkül (kivéve kortárszene), zongorakísérettel kell előadni.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
- A könnyed fúvástechnika megalapozása
- A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
- Kifejező szép kürthang kialakítása
- Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
- Az intonációs készség fejlesztése.
- Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
- Transzponálás esz és d kürtben
- Társas zenélés

Ajánlott tananyag

- Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II
- Szilágyi: Hang palota
- Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1, 2, 3, 4, (Muzika Moszkva)
- Sollar-Usov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
- H. Kling: Kürtiskola (IMC New York)
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Maxim-Alphonse: Etűdök I. (A. Leduc Paris)
- Bordogni-Gabler: Vokalisieren (Doblinger)
- Szilágyi-Beleznay: Előadási darabok kürtre II.

Követelmény

- Játék szép kürt hangon.
- Különböző hangindítások.

- Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán. Transzponálás esz-kürtben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kantiléna kotta nélkül,
- Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
- Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel kotta nélkül (kivéve kortárszene) zongorakísérettel előadni.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
- A könnyed fúvástechnika megalapozása
- A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
- Az intonációs készség fejlesztése.
- Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
- Transzponálás esz, d, és c kürtben
- Társas zenélés

Ajánlott tananyag

- Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II
- Szilágyi: Hang palota
- Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1, 2, 3, 4 (Muzika Moszkva)
- Sollar-Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
- H.Kling: Kürtiskola (IMC New York)
- O.Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Maxim-Alphonse: Etűdök I. (A. Leduc Paris)
- Bordogni-Gabler: Vokalisieren (Doblinger)
- Szilágyi-Beleznay: Előadási darabok kürtre II.

Követelmény

- Játék szép kürt hangon.
- Különböző hangindítások.
- Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
- Transzponálás esz- és d kürtben.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kantiléna kotta nélkül,
- Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
- Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel kotta nélkül (kivéve kortárszene) zongorakísérettel előadni.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló

- a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
- rendelkezzen a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképeséggel,
- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,
- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a klasszikus hangterjedelemben,
- tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező kúrhangot képezni,
- alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait,
- törekedjék játékában a tiszta intonációra,
- rendelkezzen az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges technikával,
- tudjon önállóan hangolni,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- ismerje a kürt történetét, rokon hangszereit,
- ismerje a kürt szerepét különböző zenei korszakokban. Legyen képes
- Egy kantiléna,
- Egy gyakorlat,
- Egy darab, vagy tétel előadására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak:

- egy skála a tanuló meglévő hangterjedelmében (alap, terc és I. fokú hármashangzat, nyelvvél és kötve, negyed és nyolcad értékekben),
- egy kantiléna,
- két etűd,
- egy előadási darab - ajánlott: J. Skroup: B-dúr koncert (rövid kadenciával), L. V. Beethoven: Románc, J. Concone: Téma és variáció, vagy ehhez hasonló nehézségű darab - előadására kotta nélkül

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Kürt főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy kantiléna; Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola 11/31., 11/47., 11/52., 11/73. (EMB13370) nehézségi szintjén.

- Két különböző karakterű etűd; Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola 11/9., 11/15., 11/16., 11/37., 11/42., 11/68., 11/90. (EMB13370) nehézségi szintjén. Az egyik etűd helyett lehet kamaramű is Tarjáni Ferenc: Muzsikáljunk c. gyűjteményéből G. F. Händel: Sándor-ünnep nehézségi szintjén.

- Egy előadási darab; J. Mattheson: Ária, A. J. Varlamov: Orosz népdal, J. A. Hasse: Két tánc, G. F. Händel: Bourrée (Z6902), Mező I: Tánc, F. Schubert: A tavaszhoz nehézségi szintjén.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy skála különböző képletekkel, a meglévő hangterjedelemben.

- Egy kantiléna; Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola 11/110., 11/116., 11/142., 11/155. (EMB13370). nehézségi szintjén.

- Két etűd; Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola 11/119., 11/150., 11/167., 11/209. (EMB13370). nehézségi szintjén; az egyik etűd helyett lehet kamaramű is.

- Egy előadási darab; L. V. Beethoven: Románc, J. Loeillet: Szonáta, J. S. Kroup: B-dúr koncert, A. Frehse: Andante, Székely: Szonatina II-III. tétel (EMB5990) nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációkés díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes tanulók tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján, ezért elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg. A továbbképző évfolyamok fő célja a zenei műveltség elmélyítése és a zenélési kedv ébrentartása.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A zeneiskolai osztályokban elért színvonal eredményes megőrzése.
- A zenei műveltség megőrzése, bővítése, a zenélési kedv ébrentartása.
- Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
- A dinamikai skála határainak kiszélesítése.

- A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
- Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c)
- Társas zenélés.
- Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordinó használat, ajaktrilla, f-kürt fogások)

Ajánlott tananyag

- Kling: Etűdök (IMC New York)
- Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II.
- Maxim-Alphonse: Etűdök I. (A. Leduc)
- Kofron: Etűdök
- Ónozó: Kürtiskola I-II.
- Bujanovszkij: Válogatott etűdök
- Szilágyi-Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
- Macello: a-moll szonáta
- Grieg: Tavasz
- Mozart: Larghetto
- Schubert: Ave Maria
- Franz Danzi: Esz-dúr szonáta
- Bach: Air
- Vivaldi: Concerto 2 kürtre

Követelmény

- Játék szép kürt hangon.
- Különböző hangindítások.
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
- Transzponálás (esz, d, c).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kantiléna,
- Egy gyakorlat,
- Egy lassú és 1 gyors előadási darab vagy versenymű tétel.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
- A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
- A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
- Nyilvános szereplés félévente egy alkalommal.
- Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c, g, fisz)
- Társas zenélés.

- Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordinó használat, ajaktrilla, f-kürt fogások)

Ajánlott tananyag

- Kling: Etűdök (IMC New York)
- Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II.
- Panseron: 20 cantilena
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Maxim-Alphonse: Etűdök I. (A. Leduc)
- Geisler: Kürtiskola (Hofmeister)
- Kofron: Etűdök
- Bujanovszkij: Válogatott etűdök
- Szilágyi-Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
- Loeillet: Szonáta
- Wagner: Walter dala
- Vlaszov: Melódia
- Händel: Larghetto
- Franz Danzi: Esz-dúr szonáta
- C. Saint-Saens: A hattyú
- Saint-Saens: Koncert
- Matis: Koncert
- Maxim Alfonz: Eűdökl.
- Franz Strauss: Notturmo
- Dvorak: X. szláv tánc
- Rachmaninoff: Vocalise

Követelmény

- Játék szép kűrthangon.
- Különböző hangindítások.
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
- Transzponálás (e, esz, d, c, g).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kantiléna,
- Egy gyakorlat,
- Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.

A dinamikai skála határainak kiszélesítése.

A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.

Kifejező szép kűrthang Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.

Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban)

Társas zenélés.

Zenekari szólamismeret.

Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f-kürt fogások)

Ajánlott tananyag

- Kling: Etűdök (IMC New York)
- Panseron: 20 cantilena
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Kopprasch: Etűdök I. (Hofmeister)
- Maxim-Alphonse: Etűdök II. (A. Leduc)
- Thevet: 60 Etűd I. (A. Leduc)
- Geisler: Kürtiskola (Hofmeister)
- Kofron: Etűdök
- Bujanovszkij: Válogatott etűdök
- Szilágyi-Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
- Bozza: En Irlande
- Mendelssohn: Tavaszi dal
- Mozart: D-dúr kürtverseny (Breitkopf & Hartel)
- Mozart: Esz-dúr kürtverseny no. 3. (Breitkopf & Hartel)
- Franz Danzi: Esz-dúr szonáta
- C. Saint-Saens: A hattyú
- O. Franz: Dal szöveg nélkül
- Kofron: Sonatina
- Saint-Saens: Koncert
- Matis: Koncert
- Hidas: Concerto per corno
- Bordogni-Gabler: Canilénák
- Franz Strauss: Koncert
- B.Kroll: Laudatio
- Lorenz: Elégia
- J. Haydn: D-dúr kürtverseny II.

Követelmény

- Játék szép kürt hangon.
- Különböző hangindítások.
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
- Transzponálás (e, esz, d, c, g, fisz).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kantiléna,
- Egy gyakorlat,
- Egy lassú és 1 gyors előadási darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
- A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
- A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.

- Kifejező szép kúrthang Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
- Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban)
- Társas zenélés.
- Zenekari szólamismeret.
- Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f-kürt fogások)

Ajánlott tananyag

- Kling: Etűdök (IMC New York)
- Panseron: 20 cantilena
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Kopprasch: Etűdök I. (Hofmeister)
- Maxim-Alphonse: Etűdök II. (A. Leduc)
- Thevet: 60 Etűd I. (A. Leduc)
- Kofron: Etűdök
- Bujanovszkij: Válogatott etűdök
- Glazunov: Álom
- Pergolesi: Siciliana
- Mozart: D-dúr kürtverseny (Breitkopf & Hartel)
- Mozart: Esz-dúr kürtverseny no. 3. (Breitkopf & Hartel)
- Jan Vaclav Stich: Concerto No.7.
- S. R. Mercadante: Concerto
- O. Franz: Dal szöveg nélkül
- Kofron: Sonatina
- Koetsier. Romance
- Saint-Saens: Koncert
- Mozart: Esz-dúr kürtverseny no. 2
- Mozart: Esz-dúr kürtverseny no. 4
- Mozart: Kürtkvintett
- Hidas: Concerto per corno
- Bordogni-Gabler: Cantilenák
- R. Strauss: Kürtverseny op. 11.
- R. Strauss: Andante
- F. Strauss: Téma és variációk
- Ravel: Pavane

Követelmény

- Játék szép kúrthangon.
- Különböző hangindítások.
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
- Transzponálás (minden transzpozíció).

Az év végi vizsgaajánlott anyaga

- Egy kantiléna,
- Egy gyakorlat,
- Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

A továbbképző évfolyamok „B” tagozatos tanulói nem zenei jellegű közismereti tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét, hogy elkerüljék a korai pályaválasztást.

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
- Kiegyenlített, dinamikailag árnyalt hang képzése
- Tudatos nyelv-technikák alkalmazása
- Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
- A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
- A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.

- Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c)

- Társas zenélés.

- A különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása
- A művek harmóniai és formai elemzése
- A zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése
- A kortárs zene értő befogadása és művelése.

Ajánlott tananyag

- Kling: Etűdök (IMC New York)
- Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II.
- Maxim-Alphonse: Etűdök I. (A. Leduc)
- Kofron: Etűdök
- Ónozó: Kürtiskola I-II.
- Bujanovszkij: Válogatott etűdök
- Szilágyi-Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
- Macello: a-moll szonáta
- Grieg: Tavasz
- Mozart: Larghetto
- Schubert: Ave Maria
- Franz Danzi: Esz-dúr szonáta
- Bach: Air
- Vivaldi: Concerto 2 kürtre

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kantiléna,
- Egy gyakorlat,
- Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
- Tudatos nyelv-technikák alkalmazása

- Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
- A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
- A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
- Kifejező szép kúrthang
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
- Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c, g, fisz)
- Társas zenélés.
- Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f-kürt fogások)

Zenei ismeretek

- a különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása
- a művek harmóniai és formai elemzése
- a zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése.
- a tanulót a kortárs zene befogadására és művelésére.

Ajánlott tananyag

- Kling: Etűdök (IMC New York)
- Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II.
- Panseron: 20 cantilena
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Maxim-Alphonse: Etűdök I. (A. Leduc)
- Geisler: Kürtiskola (Hofmeister)
- Kofron: Etűdök
- Bujanovszkij: Válogatott etűdök
- Szilágyi-Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
- Loeillet: Szonáta
- Wagner: Walter dala
- Vlaszov: Melódia
- Händel: Larghetto
- Franz Danzi: Esz-dúr szonáta
- C. Saint-Saens: A hattyú
- Saint-Saens: Koncert
- Matis: Koncert
- Maxim Alfonz: Etűdök II.
- Franz Strauss: Notturmo
- Dvorak: X. szláv tánc
- Rachmaninoff: Vocalise

Követelmény

- Játék szép kúrthangon.
- Különböző hangindítások.
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
- Transzponálás (e, esz, d, c, g).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kantiléna,
- Egy gyakorlat,
- Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
- Tudatos nyelv-technikák alkalmazása
- Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
- A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
- A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
- Kiegyenlített, dinamikailag árnyalt hang képzése
- Kifejező szép kúrthang Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
- Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban)
- Társas zenélés.
- Zenekari szólamismeret.
- Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f-kürt fogások)

Zenei ismeretek

- A különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása
- A művek harmóniai és formai elemzése
- A zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése.
- A tanulót a kortárs zene befogadására és művelésére.

Ajánlott tananyag

- Kling: Etűdök (IMC New York)
- Panseron: 20 cantilena
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Kopprasch: Etűdök I. (Hofmeister)
- Maxim-Alphonse: Etűdök II. (A. Leduc)
- Thevet: 60 Etűd I. (A. Leduc)
- Geisler: Kürtiskola (Hofmeister)
- Kofron: Etűdök
- Bujanovszkij: Válogatott etűdök
- Szilágyi-Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
- Bozza: En Irlande
- Mendelssohn: Tavasz dal
- Mozart: D-dúr kürtverseny (Breitkopf & Hartel)
- Mozart: Esz-dúr kürtverseny no. 3. (Breitkopf & Hartel)
- Franz Danzi: Esz-dúr szonáta
- C. Saint-Saens: A hattyú
- O. Franz: Dal szöveg nélkül
- Kofron: Sonatina
- Saint-Saens: Koncert
- Matis: Koncert
- Hidas: Concerto per corno
- Bordogni-Gabler: Canilenák
- Franz Strauss: Koncert
- B.Kroll: Laudatio
- Lorenz: Elégia

- J. Haydn: D-dúr kürtverseny II.

Követelmény

- Játék szép kúrthangon.
- Különböző hangindítások.
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
- Transzponálás (e, esz, d, c, g, fisz).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kantiléna,
- Egy gyakorlat,
- Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
- Tudatos nyelv-technikák alkalmazása
- Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
- A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
- A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
- Kiegyenlített, dinamikailag árnyalt hang képzése
- Kifejező szép kúrthang
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
- Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban)
- Társas zenélés.
- Zenekari szólamismeret.
- Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordinó használat, ajaktrilla, f-kürt fogások)
- A különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása
- A művek harmóniai és formai elemzése
- A zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése.
- A kortárs zene értő befogadása és művelése.

Ajánlott tananyag

- Kling: Etűdök (IMC New York)
- Panzeron: 20 cantilena
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Kopprasch: Etűdök I. (Hofmeister)
- Maxim-Alphonse: Etűdök II. (A. Leduc)
- Thevet: 60 Etűd I. (A. Leduc)
- Kofron: Etűdök
- Bujanovszkij: Válogatott etűdök
- Glazunov: Álom
- Pergolesi: Siciliana
- Mozart: D-dúr kürtverseny (Breitkopf & Hartel)
- Mozart: Esz-dúr kürtverseny no. 3. (Breitkopf & Hartel)
- Jan Vaclav Stich: Concerto No.7.

- S. R. Mercadante: Concerto
- O. Franz: Dal szöveg nélkül
- Kofron: Sonatina
- Koetsier. Romance
- Saint-Saens: Koncert
- Mozart: Esz-dúr kürtverseny no. 2
- Mozart: Esz-dúr kürtverseny no. 4
- Mozart: Kürtkvintett
- Hidas: Concerto per corno
- Bordogni-Gabler: Cantilenák
- R. Strauss: Kürtverseny op. 11.
- R. Strauss: Andante
- F., Strauss: Téma és variációk
- Ravel: Pavane

Követelmény

- Játék szép kúrthangon.
- Különböző hangindítások.
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
- Transzponálás (e, esz, d, c, g, fisz).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

Egy kantiléna,

Egy gyakorlat,

Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje hangszere múltját, irodalmát, a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.

Legyen képes

- természetes, oldott hangszerkezelésre, helyes testtartásra, hangszertartásra, a tudatos légzéstechnika alkalmazására,
- C-g2 hangterjedelemben kiegyenlítetten, különböző dinamikai árnyalattal, tiszta intonációval játszani, a nyelvtechnika tudatos alkalmazásával,
- életkorának és képességeinek megfelelő zenei anyag kottahű, stílusos, a zenei összefüggéseket visszaadó, értelmesen tagolt, árnyalt előadására, szép kifejező kúrthangon,
- az előadási darabokat fejből játszani,
- technikai szempontból tudatos, elemző gyakorlásra,
- igényesebb kamarazenei művek előadásában közreműködni. Rendelkezzék
- a zenei kifejezést lehetővé tevő képzelőerővel, technikával, formálókészséggel,
- koncentrálóképeséggel,
- lapról olvasási készséggel, amely a mindenkori darab megszólaltatásához, illetve a kamarazenéléshez szükséges.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- F-c3 között kiegyenlítetten, tiszta intonációval, a nyelvtechnika tudatos alkalmazásával játszani,

- az ajaktrilla megvalósítására.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Kürt főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy kantiléna transzponálása Esz-kürtben; Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II (EMB 13370) 11/110., 11/161., 11/203. nehézségi szintjén.

- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, ill. versenymű, vagy szonáta lassú és gyors tétele; az egyik előadási darab helyett kamaramű játszható; Schubert: Szerenád, Telemann: Allegretto, Mozart: D-dúr kürtverseny (Breitkopf), Händel: Ária, Skroup: B-dúr koncert, Csajkovszkij: Édes álom, Glinka: Északi fény, Martini: Gavotte, Székely: Szonatina (EMB 5990 kötetben), Szervánszky: Kis szvit (EMB 5990 kötetben) nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Transzponálás Esz-, vagy D-kürtben; Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II (EMB 13370) 11/136., 11/187. nehézségi szintjén.

- Egy etűd; Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II (EMB 13370) 11/182., 11/193., 11/210. nehézségi szintjén.

- Egy kamaramű; Mozart-kürtduók (Hofmeister), Haydn: Divertimento, Farkas F.: Régi magyar táncok - fúvósötös (EMB 14056) - nehézségi szintjén.

- Egy előadási darab, vagy 2 különböző karakterű tétel zongorakísérettel; Bogár: Változó felhők, Zempléni: Rapszódia nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációkés díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő számú, jó minőségű hangszeres tartozék.

Jól felhangolt zongora (pianínó).

Legalább 2 db kottatartó.
Metronóm.

7.3.2.3. HARSONA-TENORKÜRT-BARITONKÜRT

A harsona és rokon hangszerei, a tenorkürt- és a baritonkürt-tanítás szakirányú feladatai

A képzés legeredményesebb módjának az tekinthető, ha a tanuló 8-9 éves korában tenoron vagy baritonon kezdi a mélyrézfúvós hangszerek tanulását és csak a tanulmányok során amikor erre alkalmassá válik, tér át a harsona tanulására. A tenoron vagy baritonon megszerzett készségek birtokában a továbbtanulást megelőző két évben elegendő a harsonatanulást megkezdeni a zeneművészeti szakközépiskolai felvételi követelmény eléréséhez.

A harsonatanítás szakirányú feladatai:

- ismeresse meg a tanulóval (életkoruknak megfelelő szinten) a hangszerek lehetőségeit, irodalmát; történetét, akusztikai sajátosságait, az irodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, száj-, hangszer- és kéztartást, tolókezelést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező zenei hangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes kartechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és karmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
- hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelembe, különböző figurációkkal,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a helyes légzés kialakítására, gyakorlására, fejlesztésére intenzív légzésfejlesztési gyakorlatokkal,

- a helyes szájartás kialakítására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével:

- fúvóka és hangszer nélkül csupán ajakkal,
- csak fúvókával,
- hangszerrel,
- mindezek ellenőrzése fúvóka karikával,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulót a hangszer karbantartására.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hangszer felépítése, részei.
- A kottaolvasás alapfogalmai, illetve kulcs.
- Az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek.
- A 4/4-es, 2/4-es és 3/4-es ütemek.
- Az előforduló hangok fogásai.
- A helyes test- és hangszertartás kialakítása.
- A rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása.
- A helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
- A hangindítás megalapozása.

Ajánlott tananyag

Steiner: Harsona ABC (ajak- és fúvókagyakorlatok) Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola I. Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola I. Steiner-Völgyi-Zilcz: Harsonaiskola I. Steiner: Bariton ABC Steiner: Harsona ABC Colin: Trombitaiskola kezdőknek Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola I. Ujfalussy - Steiner: Előadási darabok rézfúvókra, Sztán: Repertoire Trombita-Előadási darabok gordonkára I, Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1. Gyerekdalok, népdalok

Követelmény

- Az egészséges, szép hang kialakítása.
- Hangterjedelem: maximum B-g-ig (hangzó).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hangszer felépítése, részei.
- A kottaolvasás alapfogalmai, illetve kulcs.
- Az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek.
- A 4/4-es, 2/4-es és 3/4-es ütemek.
- Az előforduló hangok fogásai.
- A helyes test- és hangszertartás kialakítása.
- A rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása.
- A helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
- A hangindítás megalapozása.
- A legato játék alapjainak elsajátítása ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel.

Ajánlott tananyag

- Steiner: Harsona ABC
- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola I. vagy a tanuló képességeinek ismeretében a tanár belátása és tapasztalata szerinti gyakorlatok
- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola I.
- Steiner-Völgyi-Zilcz: Harsonaiskola I.
- Steiner: Bariton ABC

- Steiner: Harsona ABC
- Colin: Trombitaiskola kezdőknek
- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola I.
- Ujfalussy - Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
- Sztán: Repertoire Trombita-Előadási darabok gordonkára I,
- Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1.

Követelmény

- Az egészséges, szép hang kialakítása.
- Hangterjedelem: maximum G-b-ig (hangzó).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hangszer felépítése, részei.
- Az egész, fél, negyed és nyolcad hangérték és a megfelelő szünetjelek.
- Nyújtópont a félkotta mellett.
- A módosítójelek.
- A 4/4-es, 2/4-es, 3/4-es ütem.
- Az előforduló hangok fogásai.
- Memóriafejlesztés: gyermekdalok, népdalok, és az előadási darabok kotta nélkül.
- Motívumok, dallamok azonosságának, különbözőségének megismerése.
- A helyes test- és hangszertartás kialakítása.
- A rekeszlégzés alapjainak gyakorlása, a levegővezetés megalapozása.
- A helyes szájtartás fejlesztése ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
- A hangindítás megalapozása.
- A legato játék alapjainak elsajátítása ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel.

Ajánlott tananyag

- Steiner: Bariton ABC
- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola I.
- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola I.
- Steiner: Bariton ABC-ből válogatva
- Perényi Péter: 347 etűd-ből válogatva
- Krumpfer: Trompeten schule für anfangen-ből válogatva
- Colin: Trombitaiskola kezdőknek
- Colin: Modern Method for Trombon
- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola I. (zongorakíséretes darabok)
- Steiner: Harsonaiskola (a zongorakíséretes darabokból)
- Ujfalussy - Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
- Sztán: Repertoire Trombita
- Manfred Schmitz Trompeten spiele 1.
- Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I.

- Csáth: Előadási darabok gordonkára I.

Követelmény

- A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belül a tanult ritmusértékeket tartalmazó gyakorlat előadására egészséges, szép hangon.
- Hangterjedelem: G-b-ig (hangzó).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A kottaolvasás továbbfejlesztése: szinkópa, nagy és kis nyújtott és éles ritmusok ismertetése, a tizenhatod érték és szünetjele.
- A 3/8-os, 6/8-os, ütem és alia breve.
- Ritmusképlet: a triola és a 6/8-os ütem különböző képletei.
- A játékmód további differenciálása (staccato nyolcad mozgásban).
- Dinamika: a pianótól a fortéig.
- Memóriafejlesztés: hangsorok és előadási darabok (3-4) kotta nélkül.
- Hangterjedelem: G-d'-ig.
- Hangképzés: tiszta szép intonáció kialakítása fúvóka- és hangképző gyakorlatokon keresztül.
- A légvezetés, nyelvtechnika továbbfejlesztése.
- Hangsorok a tanuló hangterjedelmi képességeinek függvényében

Ajánlott tananyag

- Steiner: Harsonaiskola ABC (ajak- és fúvókagyakorlatok) Steiner: Mindennapi gyakorlatok (felhangkötések) Colin: Kötésgyakorlatok
- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola
- Ujfalusi - Pehl - Perlaki: Harsonaiskola II.
- Steiner: Bariton ABC
- Perényi Péter: 347 etűd
- Steiner: Harsona ABC
- Lubik: Kantilénák
- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola
- Steiner: Harsona ABC (a zongorakíséretes darabokból)
- Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra
- Sztán: Repertoire - Trombita,
- Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1-2.
- Lengyel - Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
- Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
- Steiner: Repertoire - Rézfúvók
- Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
- Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)
- Borst - Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
- Lengyel - Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

Követelmény

- A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, tartalmazó darabok lejátszására.
- Egy dúr skála és párhuzamos mollja kotta nélkül.
- Különböző karakterű és ritmikájú gyakorlatok.
- Évfolyamának megfelelő hangterjedelmű előadási darab előadása kotta nélkül

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála kotta nélkül,
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A dúr és moll hangsorszerkezete.
- A 9/8-os, 12/8-os ütem.
- Ritmusképletek: az eddig elsajátított ritmusképletek kombinációi.
- A zenei anyagban szereplő előadási darabok stílusjegyeinek ismerete.
- A társas zenélés alapjai, két-háromszólamú gyakorlatok eljátszása.
- A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatokon keresztül.
- Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása.
- A manuális készség továbbfejlesztése.
- A legato játék kifejlesztése, kvart- és kvintkötések lefelé és felfelé.

Ajánlott tananyag

- Steiner: Harsonaiskola ABC (ajak- és fúvókagyakorlatok)
- Steiner: Mindennapi gyakorlatok (felhangkötések)
- Colin: Kötésgyakorlatok
- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola (63-118)
- Ujfalusi - Pehl - Perlaki: Harsonaiskola II.
- Steiner: Bariton ABC
- Perényi Péter: 347 etűd
- Steiner: Harsona ABC
- Lubik: Kantilénák
- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola
- Steiner: Harsona ABC (a zongorakíséretes darabokból)
- Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra
- Sztán: Repertoire - Trombita,
- Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1-2.
- Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
- Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
- Steiner: Repertoire - Rézfúvók
- Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
- Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)
- Borst - Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
- Lengyel - Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

Követelmény

- A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.
- Felhangkötéseket tartalmazó gyakorlatok.
- Barokk vagy klasszikus szonátatétel előadása.

Az év végi beszámoló ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ütemfajták: váltakozó ütemek.
- Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
- Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat.
- Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
- Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- le és felfelé.

Ajánlott tananyag

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Steiner: Harsona ABC (mindennapi gyakorlatok)
- Lubik: Kantiléna
- Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
- Colin: Kötésgyakorlatok
- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola II. (skálatanulmányok)
- Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II. (1-51)
- Clodomier: Petits Exercices.
- Robert Müller: Technische studien I.
- Steiner: Harsona ABC
- Perényi Péter: 347 etűd
- Ujfalussy - Pehl - Perlaki: Harsonaiskola II.
- Arban: gyakorlatok válogatva a hangterjedelemnek megfelelően
- Steiner: Harsona ABC
- Ujfalussy - Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
- Sztán: Repertoire Trombita
- Előadási darabok gordonkára I
- Manfred Schmitz Trompeten spiele 1-2.
- Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I-II.
- Csáth: Előadási darabok gordonkára I-II.
- Steiner: Repertoire Rézfúvók

- Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára
- Sugár: Dal és tánc
- Hasse: Két tánc
- Purcell: Szvit

Követelmény

- Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
- Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
- Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ütemfajták: váltakozó ütemek.
- Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
- Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni.

Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat.

- Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.

- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.

- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.

- Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- le és felfelé.

Ajánlott tananyag

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Lubik: Kantiléna
- Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola II. (skálatanulmányok)
- Arban: Skálagyakorlatok
- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola II. (52-116)
- Clodomir: Petits Exercices.
- Robert Müller: Technische studien I.
- Steiner: Harsona ABC
- Ujfalussy-Pehl - Perlaki: Harsonaiskola II.
- Árbán: gyakorlatok válogatva
- Steiner: Harsona ABC
- Ujfalussy - Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
- Sztán: Repertoire Trombita
- Előadási darabok gordonkára I
- Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1-2.
- Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I-II.

- Csáth: Előadási darabok gordonkára I-II.
- Steiner: Repertoire Rézfűvők
- Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára
- Sugár: Dal és tánc
- Hasse: Két tánc
- Purcell: Szvit
- Diabelli: Sonatina

Követelmény

- Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
- Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
- Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ütemfajták: váltakozó ütemek.
- Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
- Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni.

Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat. Sajátítsa el a tenorkulcs olvasását és használatát.

- Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.

- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.

- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.

- Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart-oktáv kötések le és felfelé.

Ajánlott tananyag

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Steiner: Harsona ABC
- Arban: Vollständige schule für trompete - válogatott gyakorlatok
- Lubik: Kantiléna
- Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
- Borst: Skálagyakorlatok trombitára
- Arban: Technikai gyakorlatok - skálagyakorlatok (violin és basszuskulcsban, szükség szerint)
- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola III.
- Clodomir: Petits Exercices.
- Robert Müller: Technische studien I-II.
- Kopprasch: Technikai etűdök I.
- Ujfalussy - Pehl - Perlaki: Harsonaiskola II.

- Makovecz: Válogatott etűdök I.
- Arban: gyakorlatok válogatva Steiner: Harsona ABC
- Ujfalussy - Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
- Sztán: Repertoire Trombita-Előadási darabok gordonkára I.
- Manfred Schmitz Trompeten spiele 1-2.
- Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I-II.
- Csáth: Előadási darabok gordonkára I-II.
- Steiner: Repertoire Rézfúvók
- Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára
- Sugár: Dal és tánc
- Hasse: Két tánc
- Diabelli: Szonatina
- Händel: B-dúr sonata
- Vivaldi: Sechs violoncello sonaten - válogatva
- Purcell: Szvit Telemann: F-dúr sonata
- Fitzgerald: Angol szvit
- Marcello: Hat szonáta csellóra

Követelmény

- Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
- Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
- Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

Az év végi beszámoló ajánlott anyaga

- Egy skála
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

2. évfolyam „B” tagozat

„B” tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a „B” tagozatos oktatás minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

A tanulók legkorábban az „A” tagozat 2. évfolyam elvégzése után kerülhetnek „B” tagozatra.

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A kottaolvasás továbbfejlesztése: szinkópa, nagy és kis nyújtott és éles ritmusok ismertetése, a tizenhatod érték és szünetjele.
- A 3/8-os, 6/8-os, ütem és alla breve.
- Ritmusképlet: a triola és a 6/8-os ütem különböző képletei.
- A játékmód további differenciálása (staccato nyolcad mozgásban).
- Dinamika: a pianótól a fortéig.
- Memóriafejlesztés: hangsorok és előadási darabok kotta nélkül.
- Hangterjedelem: G-d'-ig.
- Hangképzés: tiszta szép intonáció kialakítása fúvóka- és hangképző gyakorlatokon keresztül.

- A légvezetés, nyelvtechnika továbbfejlesztése.
- Hangsorok a tanuló hangterjedelmi képességeinek függvényében.

Ajánlott tananyag

- Steiner: Harsonaiskola ABC
- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Colin: Kötésgyakorlatok
- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola
- Ujfalusy - Pehl - Perlaki: Harsonaiskola II.
- Steiner: Bariton ABC
- Perényi Péter: 347 etűd
- Steiner: Harsona ABC
- Lubik: Kantilénák
- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola
- Steiner: Harsona ABC (a zongorakíséretes darabokból)
- Ujfalusy-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra
- Sztán: Repertoire - Trombita,
- Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1-2.
- Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
- Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
- Steiner: Repertoire - Rézfúvók
- Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
- Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)
- Borst - Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
- Lengyel - Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

Követelmény

- A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, tartalmazó darabok lejátszására.
- Egy dúr skála és párhuzamos mollja kotta nélkül.
- Különböző karakterű és ritmikájú gyakorlatok.
- Évfolyamának megfelelő hangterjedelmű előadási darab előadása kotta nélkül
- Hangsorok hármashangzat-felbontással a megadott hangterjedelmen belül.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála kotta nélkül,
- Egy gyakorlat,
- Két előadási darab kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A dúr és moll hangsorszerkezete.
- A 9/8-os, 12/8-os ütem.
- Ritmusképletek: Az eddig elsajátított ritmusképletek kombinációi.
- A zenei anyagban szereplő előadási darabok stílusjegyeinek ismerete.
- A társas zenélés alapjai, két-háromszólamú gyakorlatok eljátszása.
- A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatokon keresztül.

- Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása.

- A manuális készség továbbfejlesztése.

- A legato játék kifejlesztése, kvart- és kvintkötések lefelé és felfelé.

Ajánlott tananyag

- Steiner: Harsonaiskola ABC
- Steiner: Mindennapi gyakorlatok (felhangkötések)
- Colin: Kötésgyakorlatok
- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola
- Ujfalusy - Pehl - Perlaki: Harsonaiskola II.
- Steiner: Bariton ABC
- Perényi Péter: 347 etűd
- Steiner: Harsona ABC
- Lubik: Kantilénák
- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola
- Steiner: Harsona ABC (a zongorakíséretes darabokból)
- Ujfalusy-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra
- Sztán: Repertoire - Trombita,
- Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1-2.
- Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
- Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
- Steiner: Repertoire - Rézfúvók
- Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
- Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)
- Borst - Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
- Lengyel - Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

Követelmény

- A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.
- Felhangkötéseket tartalmazó gyakorlatok.
- Barokk vagy klasszikus szonátatétel előadása.
- Kvint- és kvartkötések és összekapcsolásuk nagy és kis terckötésekkel;
- Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 2#, 2b előjegyzésig.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,

- Egy gyakorlat,

- Két előadási darab kotta nélkül.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ütemfajták: váltakozó ütemek.

- Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.

- Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni.

- Hangképzés: a használt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
- Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- le és felfelé.

Ajánlott tananyag

- Steiner: Harsonaiskola ABC
- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Colin: Kötésgyakorlatok
- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola
- Ujfalusy-Pehl - Perlaki: Harsonaiskola II.
- Steiner: Bariton ABC
- Perényi Péter: 347 etűd
- Steiner: Harsona ABC
- Lubik: Kantilénák
- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola
- Steiner: Harsona ABC
- Ujfalusy-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra
- Sztán: Repertoire - Trombita,
- Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1-2.
- Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
- Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
- Steiner: Repertoire - Rézfúvók
- Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
- Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)
- Borst - Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
- Lengyel - Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

Követelmény

- Ujjgyakorlatok, a díszítések megalapozása.
- A természetes kvint-, kvart-, nagy és kis terckötések.
- Hangsorok, terclépések, hármashangzatok másfél oktávon keresztül 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy gyakorlat,
- Két előadási darab kotta nélkül.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ütemfajták: váltakozó ütemek.
- Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.

- Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat.
- Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
- Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- le és felfelé.

Ajánlott tananyag

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Lubik: Kantiléna
- Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola II.
- Árban: Skálagyakorlatok
- Clodomir: Petits Exercices.
- Robert Müller: Technische studien I.
- Steiner: Harsona ABC
- Ujfalusy - Pehl - Perlaki: Harsonaiskola II.
- Arban: gyakorlatok válogatva
- Steiner: Harsona ABC
- Ujfalusy - Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
- Sztán: Repertoire Trombita
- Előadási darabok gordonkára I
- Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1-2.
- Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I-II.
- Csáth: Előadási darabok gordonkára I-II.
- Steiner: Repertoire Rézfúvók
- Sugár: Dal és tánc
- Hasse: Két tánc
- Purcell: Szvit
- Diabelli: Sonatina

Követelmény

- Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
- Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
- Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
- Ujjgyakorlatok, a díszítések megalapozása.
- A természetes kvint-, kvart-, nagy és kis terckötések.
- Hangsorok, terclépések, hármashangzatok másfél oktávon keresztül 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy gyakorlat,
- Két előadási darab kotta nélkül.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ütemfajták: váltakozó ütemek.

- Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.

- Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat. Sajátítsa el a tenorkulcs olvasását és használatát.

- Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.

- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.

- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.

- Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- oktáv kötések le és felfelé.

Ajánlott tananyag

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Steiner: Harsona ABC (mindennapi gyakorlatok)
- Lubik: Kantiléna
- Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
- Borst: Skálagyakorlatok trombitára
- Arban: Technikai gyakorlatok - skálagyakorlatok (violin és basszuskulcsban, szükség szerint)
- Clodomir: Petits Exercices.
- Robert Müller: Technische studien I-II
- Kopprasch: Technikai etűdök I.
- Ujfalusy - Pehl - Perlaki: Harsonaiskola II.
- Makovecz: Válogatott etűdök I.
- Arban: gyakorlatok válogatva
- Steiner: Harsona ABC
- Ujfalusy - Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
- Sztán: Repertoire Trombita-Előadási darabok gordonkára I.
- Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I-II.
- Steiner: Repertoire Rézfúvók
- Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára
- Sugár: Dal és tánc
- Diabelli: Szonatina
- Vivaldi: Sechs violoncello sonaten - válogatva
- Telemann: F-dúr sonata
- Marcello: Hat szonáta csellóra

Követelmény

- Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
- Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
- Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
- Ujjgyakorlatok, a díszítések megalapozása.
- A természetes kvint-, kvart-, nagy és kis terckötések.
- Hangsorok, terclépések, hármashangzatok másfél oktávon keresztül 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy gyakorlat,
- Két előadási darab kotta nélkül.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló

- a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
- rendelkezze a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrációképességgel,
- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot,
- sajátítsa el az ajak és a kéz összehangolt munkáját; harsonánál a helyes tolokakezelést,
- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására az előírt hangterjedelemben,
- tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,
- alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait,
- törekedjék játékában a tiszta intonációra,
- rendelkezze az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges technikával,
- tudjon önállóan hangolni,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- ismerje a használt hangszer történetét, rokon hangszereit,
- ismerje az adott hangszer szerepét különböző zenei korszakokban.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- egy szabadon választott skála és hármashangzat-felbontás két oktávon keresztül,
- két, lehetőleg különböző jellegű gyakorlat
- egy előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül (minimum Pergolesi: Ária című mű nehézségi szintjén).

Legyen képes

- a használt hangterjedelmen belül kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- az állóképesség növelésére
- árnyaltabb zenei megformálásra.

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Harsona-tenorkürt-baritonkürt főtárgy

„A” tagozat: minimum 8 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

Harsona

„A” tagozat

- Egy dúr hangsor másfél oktávon keresztül, a hozzá tartozó hármashangzat-felbontással.

- Egy etűd; Steiner: Harsona-ABC 16/2. Andante, 17/1. Andantino, 18/2. Allegretto, 19/2. Allegretto (EMB Z 14144) nehézségi szintjén.

- Egy előadási darab; Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMBZ 13114) F. Schubert: Bölcsődal 20., L. Mozart: Trombitaszó 22., Anonymus: Hornpipe 24., H. Purcell: Induló 26., Corelli: Gavotta 28., Rimsky-Korsakov: Mazurka 35., vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl.: hármashangzat-felbontás, tercmenet).

- Egy etűd; Makovecz: Válogatott etűdök harsonára (EMB Z 14143) I./4. Poco Allegro, 6. Allegro, 12. Allegretto nehézségi szintjén.

- Egy előadási darab; Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMBZ 13114) J.S. Bach: Menüett 27., Nagy Olivér: Chorea Hungarica 31., G. Giordani: Arietta 33., G. B. Pergolesi: Ária 34., Bogár István: 4 bagatell 36.; Hasse: Két tánc a Repertoire album gordonkára és zongorára c. gyűjteményből (EMB Z 5958), Marcello szonátatételek a 6 szonáta gordonkára és basso continuóra c. kötetből (EMB Z 13547), vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Tenorkürt

„A” tagozat

- Egy másfél oktávos skála első képlete.

- Egy etűd; Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II. 51-116. (EMB12657) nehézségi szintjén.

- Egy előadási darab; Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB13114). Schubert: Bölcsődal 20., L. Mozart: Trombitaszó 22., Anonymus: Hornpipe 24., H. Purcell: Induló 26., Corelli: Gavotta 28., Rimsky-Korsakov: Mazurka 35., vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy másfél oktávos skála három képlettel.

- Egy etűd; Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II. 51-116. (EMB12657) Clodomir: Etűdök I-II. nehézségi szintjén.

- Egy előadási darab; Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB13114), J. S. Bach: Menüett 27., Nagy Olivér: Chorea Hungarica 31. G. Giordani: Arietta 33., G. B. Pergolesi: Aria 34., Bogár István: 4 bagatell 36.; Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Baritonkürt

„A” tagozat

- Egy másfél oktávos skála első képlete.

- Egy etűd; Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II. 51-116. (EMB12657) nehézségi szintjén.

- Egy előadási darab; Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB13114) F. Schubert: Bölcsődal 20., L. Mozart: Trombitaszó 22., Anonymus: Hornpipe 24., H. Purcell: Induló 26., Corelli: Gavotta 28., Rimsky-Korsakov: Mazurka 35., vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy másfél oktávos skála három képlettel.

- Egy etűd; Steiner: Bariton-ABC (EMB14284) 70-86; Perényi: 347 etűd harsonára (EMB14452) 130-137. nehézségi szintjén.

- Egy előadási darab; Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB13114) J. S. Bach: Menüett 27., Nagy Olivér: Chorea Hungarica 31., G. Giordani: Arietta 33., G. B. Pergolesi: Aria 34., Bogár István: 4 bagatell 36.; Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációkés díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kottaolvasás: baritonkürtön a tenorkulcs használatának megismerése, elsajátítása és gyakorlása.

- Díszítések és trillák.

- Az előadott művek levegővel való önálló tagolása.

- Gyors táncételek karakterisztikus megoldása.

- Közepesen nehéz etűdök és előadási darabok lapról játssza.

- Az ajkak rugalmasságának és erejének fejlesztése, különböző kötés- és intervallumgyakorlatokkal.

- A zenei anyagban szereplő művek formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése.

- Az előforduló tempójelzések ismerete.

- A kamara- és zenekari játék előtérbe helyezése.

- Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (pp-ff-ig), különös figyelemmel a szép hangra.

Ajánlott tananyag

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Rolf Quinke: ASA method
- Colin: Kötésgyakorlatok
- Arban: Gyakorlatok
- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola III.
- Árban: Skálatanulmányok
- Clodomir: Etűdök I-II.
- Arban: Ritmustanulmányok, díszítés- és trilla-előkészítő tanulmányok, intervallumgyakorlatok
- Kopprasch: Technikai etűdök I.
- Makovecz: Válogatott etűdök I.
- Müller: Technikai gyakorlatok II-III.
- Couillaud: 20 etűd
- Marcello: Szonáták
- Paudert: Berühmte Arien
- Kurpihski: Kavatina
- Baldassari: Szonáta
- Barát: Orientale
- Händel: Hallei szonáta
- Telemann: B-dúr szonáta
- Rouger: Velencei karnevál

Követelmény

- A díszítések stílusos alkalmazása a gyakorlatokban és előadási darabokban.
- Dúr és moll hangsorok másfél oktávon keresztül, hármashangzat-felbontásokkal.
- Intervallumgyakorlatok másfél oktávon keresztül.
- Barokk, klasszikus vagy romantikus darab stílusos előadása díszítésekkel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Két oktávós skála, tercskála; a főhármások, a dominánsszeptim hangjainak ismerete és összehasonlításuk.

- Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó és rendszerezett ismerete.
- A teljes hangterjedelem birtoklása, kiegyenlített hangerővel és hangszínnel.
- Az ajkak rugalmasságának és erejének fokozása.

Ajánlott tananyag

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok

- Rolf Quinque: ASA method
- Colin: Lip flexibilites (válogatva)
- Slokar: Hangképző gyakorlatok
- Árban: Skálatanulmányok, kromatikus gyakorlatok, hármashangzat-felbontások
- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola IV.
- Clodomir: Etűdök II.
- Árban: Ritmustanulmányok, trillák, díszítések
- Kopprasch: Technikai etűdök I.
- Makovecz: Válogatott etűdök
- Bordogni: Vocalises
- Müller: Technikai etűdök III
- Blazevich: Etűdök harsonára
- Ujfalusy - Steiner: Előadási darabok
- Marcello: Szonáták
- Vivaldi: Szonáták

Követelmény

- A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
- Tudja megvalósítani az előírt dinamikát (pp-ff-ig) az egész hangterjedelemben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Az eddig elsajátított készségek megőrzése, fejlesztése.

A légzés és levegővezetés terén eddig tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.

A további hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása.

A kamarazenélés és a zenekarban való játék előtérbe helyezése.

Ajánlott tananyag

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Slokar: Hangképző gyakorlatok
- Rolf Quinque: ASA method
- Stamp: Warm Ups
- Colin: Warm Ups
- Maggio: Befúvási gyakorlatok
- Colin: Skálatanulmányok
- Arban: Skálatanulmányok
- Arban: Famous Method for Trombone
- Colin: Modern Method for Trombone
- Muller: Technikai etűdök III

- Kopprasch: Technikai etűdök I-II
- Bordogni: Vocalises
- Lafosse: Complete Method III
- Couillaud: 20 etűd
- Vobaron: Etűdök I-II.
- Clodomier: Etűdök II-III.
- Makovecz: Válogatott etűdök I-II.
- Corelli: Szonáták
- Marcello: Szonáták
- Vivaldi: Szonáták
- A trombita- és harsonairodalom szólóművei

Követelmény

- Díszítések.
- Tripla- és/vagy duplanyelv előkészítés.
- Rövid előke, dupla előke.
- Trilla élőkével, utókéval.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig elsajátított készségek megőrzése, fejlesztése.
- A légzés és levegővezetés terén eddig tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.
- A további hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása.
- A kamarazenélés és a zenekarban való játék előtérbe helyezése.
- A záróvizsga sikeres letétele érdekében a lehető legtöbb egyéni szereplési lehetőség kihasználása.

Ajánlott tananyag

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Slokar: Hangképző gyakorlatok
- Rolf Quinque: ASA method
- Stamp: Warm Ups
- Colin: Warm Ups
- Maggio: Befúvási gyakorlatok
- Colin: Skálatanulmányok
- Arban: Skálatanulmányok
- Arban: Famous Method for Trombone
- Colin: Modern Method for Trombone
- Müller: Technikai etűdök III
- Kopprasch: Technikai etűdök I-II

- Bordogni: Vocalises
- Lafosse: Complete Method III
- Couillaud: 20 etűd
- Vobaron: Etűdök I-II.
- Clodomier: Etűdök II-III.
- Makovecz: Válogatott etűdök I-II.
- Corelli: Szonáták
- Marcello: Szonáták
- Vivaldi: Szonáták

Követelmény

- Díszítések.
- Tripla és duplanyelv gyakorlatok.
- Rövid előke, dupla előke.
- Trilla élőkével, utókéval.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kottaolvasás: baritonkürtön a tenorkulcs használatának megismerése, elsajátítása és gyakorlása.
- Díszítések és trillák.
- Az előadott művek levegővel való önálló tagolása.
- Gyors táncjátékok karakterisztikus megoldása.
- Közepesen nehéz etűdök és előadási darabok lapról játszása.
- Az ajkak rugalmasságának és erejének fejlesztése, különböző kötés- és intervallumgyakorlatokkal.
- A zenei anyagban szereplő művek formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése.
- Az előforduló tempójelzések ismerete.
- A kamara- és zenekari játék előtérbe helyezése.
- Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (pp-ff-ig), különös figyelemmel a szép hangra.

Ajánlott tananyag

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Rolf Quinque: ASA method
- Colin: Kötésgyakorlatok
- Arban: Gyakorlatok
- Arban: Skálatanulmányok
- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola III.
- Clodomir: Etűdök I-II.

- Arban: Ritmustanulmányok, díszítés- és trilla-előkészítő tanulmányok, intervallumgyakorlatok
- Kopprasch: Technikai etűdök I.
- Makovecz: Válogatott etűdök I.
- Müller: Technikai gyakorlatok II-III.
- Couillaud: 20 etűd
- Marcello: Szonáták
- Paudert: Berühmte Arien Kurpiriski: Kavatina Baldassari: Szonáta Barát: Orientale Händel: Hallei szonáta Telemann: B-dúr szonáta Rouger: Velencei karnevál

Követelmény

- A díszítések stílusos alkalmazása a gyakorlatokban és előadási darabokban.
- Dúr és moll hangsorok másfél oktávon keresztül, hármashangzat-felbontásokkal.
- Intervallumgyakorlatok másfél oktávon keresztül.
- Barokk, klasszikus vagy romantikus darab stílusos előadása díszítésekkel.
- Egyszerű díszítések és trillák.
- Kvint-, kvart- és tercskötések összekapcsolása, oktávkötések.
- Dúr és moll hangsorok másfél oktávon keresztül, terclépések, hármashangzat-felbontások (I-IV-V), hangköztanulmányok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy gyakorlat,
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétel kotta nélkül,
- Egy más stílusú előadási darab kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kétoktávós skála, tercskála; a főhármasok, a dominánsszeptim hangjainak ismerete és összehasonlításuk.
- Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó és rendszerezett ismerete.
- A teljes hangterjedelem birtoklása, kiegyenlített hangerővel és hangszínnel.
- Az ajkak rugalmasságának és erejének fokozása.

Ajánlott tananyag

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Rolf Quinque: ASA method
- Colin: Lip flexibilites (válogatva)
- Slokar: Hangképző gyakorlatok
- Arban: Skálatanulmányok, kromatikus gyakorlatok, hármashangzat-felbontások
- Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola IV.
- Clodomir: Etűdök II.
- Arban: Ritmustanulmányok, trillák, díszítések
- Kopprasch: Technikai etűdök I.
- Makovecz: Válogatott Etűdök
- Bordogni: Vocalises
- Müller: Technikai etűdök III.

- Blazevich: Etűdök harsonára
- Ujfalusy - Steiner: Előadási darabok
- Marcello: Szonáták
- Vivaldi: Szonáták

Követelmény

- A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
- Tudja megvalósítani az előírt dinamikát (pp-ff-ig) az egész hangterjedelemben.
- Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása, a pedálhangoktól a magas regiszterig fokozott figyelemmel a helyes funkciókra és a szép hangra.
- A kétoktávós ötképletes skálatanulmányokból egy dúr és egy moll hangsor.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála
- Egy gyakorlat,
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
- Egy más stílusú előadási darab kotta nélkül.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hangterjedelem bővítése, figyelemmel a szép hangra, a tiszta intonációra.
- Kiegyenlített hangzásra törekvés a teljes hangterjedelemben keresztül.
- Skálák két oktávós hangterjedelemben.
- Díszítés előtanulmányok, tripla nyelv tanulmányok.
- A játszott művek alapos ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.
- A ritmusértékek, ütemfajták átfogó ismerete.
- A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.
- Technikai virtuozitás és a tenorkulcsban való tájékozódás fejlesztése
- A tanuló eddig megszerzett tudását elsősorban a társas zenélés különböző formációiban (kamara, zenekar) tudja kamatoztatni

Ajánlott tananyag

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Slokar: Hangképző gyakorlatok
- Rolf Quinque: ASA method
- Stamp: Warm Ups
- Colin: Warm Ups
- Maggio: Befúvási gyakorlatok
- Colin: Skálatanulmányok
- Árbán: Skálatanulmányok
- Árbán: Famous Method for Trombone
- Colin: Modern Method for Trombone
- Müller: Technikai etűdök III.
- Kopprasch: Technikai etűdök I-II.
- Bordogni: Vocalises
- Lafosse: Complete Method III.
- Couillaud: 20 etűd

- Vobaron: Etűdök I-II.
- Clodomir: Etűdök II-III.
- Makovecz: Válogatott etűdök I-II.
- Clodomir: Etűdök II-III-IV.
- Bhöme: Etűdök
- Brandt: Etűdök
- Corelli: Szonáták
- Marcello: Szonáták
- Vivaldi: Szonáták

Követelmény

- Díszítések.
- Tripla- és/vagy duplanyelv előkészítés.
- Rövid előke, dupla előke.
- Fejlessze a színpadi biztonságot egyéni és társas zenei produkciókban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy gyakorlat,
- Két előadási darab kotta nélkül.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Technikai virtuozitás
- A tenor- és altkulcsban való tájékozódás

Ajánlott tananyag

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Slokar: Hangképző gyakorlatok
- Rolf Quinque: ASA method
- Stamp: Warm Ups
- Colin: Warm Ups
- Maggio: Befúvási gyakorlatok
- Colin: Skálatanulmányok
- Arban: Skálatanulmányok
- Arban: Famous Method for Trombone
- Colin: Modern Method for Trombone
- Müller: Technikai etűdök III.
- Kopprasch: Technikai etűdök I-II.
- Bordogni: Vocalises
- Lafosse: Complete Method III.
- Couillaud: 20 etűd
- Vobaron: Etűdök I-II.
- Clodomir: Etűdök II-III.
- Makovecz: Válogatott etűdök I-II.
- Clodomir: Etűdök II-III-IV.
- Bhöme: Etűdök

- Brandt: Etűdők
- Corelli: Szonáták
- Marcello: Szonáták
- Vivaldi: Szonáták

Követelmény

- Díszítések.
- Tripla és duplanyelv gyakorlatok.
- Rövid előke, dupla előke.
- Trilla előkével, utókével.
- Fejlessze a színpadi biztonságot egyéni és társas zenei produkciókban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála
- Egy gyakorlat,
- Két előadási darab kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A légzés, levegővezetés terén tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.

A hangterjedelem további bővítése, fokozott figyelemmel a szép hangra és a tiszta intonációra.

A kamarazenélés és a zenekari játék előtérbe helyezése.

A tanuló ismerjen különböző

- díszítéseket,
- trillákat,
- előkéket, tripla- és duplanyelves megoldásokat.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- hangszer múltját, irodalmát,
- a kiművelt hangszeres technika alapjait.

Legyen képes

- minden regiszterben kiművelt hang megszólaltatására,
- biztonságos, pontos, hibátlan hangindításra,
- jó legato-technikára,
- dupla- és triplanyelv alkalmazására

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Harsona-Tenorkürt-Baritonkürt főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

Harsona

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy etűd; Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I.: (EMB14143) 20. Andante con moto, 27. Allegretto, 28. Mazurka, 30. Allegro moderato, 31. Allegretto, 32. Allegro moderato nehézségi szintjén.

- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is (barokk szonáta, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható); Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I. EMB14143: 33-35., 37., 38., 44., 46-50. gyakorlatok nehézségi szintjén.

- Egy barokk szonáta két tétele (lassú-gyors).

- Egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Tenorkürt

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel

- Egy etűd; Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola IV. (EMB13493) 1-30. nehézségi szintjén.

- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab; Corelli: Szonáták, Marcello: Szonáták, Vivaldi: Szonáták nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel

- Egy etűd Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola IV. (EMB13493) 30-53. nehézségi szintjén.

- Egy barokk szonáta két tétele (lassú-gyors).

- Egy más stílusú előadási darab.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Baritonkürt

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel

- Egy etűd; Kopprasch: Technikai etűdök I. füzet (Hofmeister) nehézségi szintjén.

- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab; Corelli: Szonáták, Marcello: Szonáták, Vivaldi: Szonáták nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel.

- Két etűd; (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható) Kopprasch: Technikai etűdök 7-22.1 füzet (Hofmeister), Perényi: 347 etűd harsonára 250-270 (EMB14452); Bordogni: Vocalises nehézségi szintjén.

- Egy barokk szonáta két tétele (lassú-gyors).
- Egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő mennyiségű és minőségű hangszer.

Jó minőségű zongora, vagy pianínó.

Lehetőleg teljes alakot visszaadó tükör.

Metronóm.

Legalább 2 darab állítható magasságú kottatartó.

7.3.2.4. TUBA

A tubatanítás célja feladatai:

- a tanuló egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása - kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,
- a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,
- a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,
- a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
- a zenei elképzelések fejlesztése, a zenei előrelátás, a folyamatos kottaolvasás kialakítása,
- a zenei hallás átfogó fejlesztése,
- zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
- az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a tuba történetét, legalább elméletben a különböző hangolású hangszereket
- a tuba a mélyrézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét, szakmai lehetőségeit,
- a hangszer irodalmát, a hangszer zenekari-, kamarazenei- és szóló-irodalmának legalább a tananyagban megjelenő részét,

- a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat,
- a segédfogásokat, alkalmazásuk lehetőségeit a tiszta intonáció és az előforduló díszítések könnyebb megvalósítása érdekében,
- a tuba hazai és külföldi művészeinek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát,
- a helyes szájtartás, mint a jó befúvási mód (ansatz) alapfeltételének fontosságát,
- a mindennapi gyakorlás - didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti - szükségességét,
- a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.

Fejlessze a tanuló

- hallását, belső hallását, intonációs képességét,
- hangszertechnikai tudását,
- megformáló- és előadói képességét.

Tegye képessé a tanulókat

- a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására,
- a beállított alapfunkciók önellenőrzésére, szinten tartására és javítására
- a tiszta intonációra,
- folyamatos hangszerjátékra, árnyalt és stílusos előadásra,
- a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasításainak megvalósítására.
- társas muzsikálásra.

Fejlessze és ellenőrizze a különböző funkcionális készségek kialakítását

- a helyes légzést intenzív légzésfejlesztő gyakorlatokkal (hangszerrel és hangszer nélkül);
- a szájjizomzatot

Előképző évfolyamok

A tuba oktatásának megkezdésekor kiemelt figyelmet kell fordítani a tanulók fizikai, alkati fejlettségére, alkalmasságára.

Általában 9-10 éves korban éri el testi fejlődésük a hangszeroktatás elkezdéséhez kívánatos szintet. A hangszeres előképző évfolyamok az általános zenei érzék és a hangszeres készségek felmérését, a képességek kibontakoztatását szolgálják.

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A törzshangok olvasása basszuskulcsban.
- Az egész, fél, negyed hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete.
- Az ismétlőjel, záróvonal, korona, a dinamikai jelek, módosítójelek ismerete.
- A helyes test- és hangszertartás kialakítása.
- A helyes szájtartás beállítása, a fúvóka helyének kialakítása.

Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi - Pehl - Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- Sára J.: Tubaiskola

Követelmény

- Az ideális tubahang igényének kialakítása.
- Hangterjedelem: E-f-ig a hangok fogásai.
- A kottaolvasás basszuskulcsban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A törzshangok olvasása violin- és basszuskulcsban.
- Az egész, fél, negyed, nyolcad, tizenhatod hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete.
- Az ismétlőjel, záróvonal, korona, a dinamikai jelek, módosítójelek ismerete.
- A rézfúvós hangszerek - ezen belül a tuba - felépítésének, megszólaltatási módjának ismerete.
- A helyes test- és hangszertartás kialakítása.
- A helyes szájtartás beállítása, a fúvóka helyének kialakítása.

Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi - Pehl - Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- Sára J.: Tubaiskola

Követelmény

- Az ideális tubahang igényének kialakítása.
- Hangterjedelem: E-f-ig a hangok fogásai.
- A biztos, folyamatos kottaolvasás basszuskulcsban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A 4/4-es, 2/4-es és 3/4-es ütem
- Az előjegyzések ismerete.
- Az egész, fél, negyed, nyolcad értékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek.
- A tananyagban előforduló tempójelek, zenei műszavak ismerete.
- A jó gyakorlási módszer és emlékezőképesség megalapozása.
- Memóriafejlesztés: népdalok és előadási darabok kotta nélkül játszása.
- A hangszer felépítése, részei, a megszólaltatás módja.
- A helyes test- és hangszertartás kialakítása.
- A helyes légzés beállítása, a rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a légvezetés megalapozása.

- A helyes szájtartás beállítása, a fúvóka helyének kialakítása, fúvóka-gyakorlatokkal.
- A hangindítás megalapozása.
- A nyelvtechnika megalapozása.
- A legato játékmód alapjainak elsajátítása ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel.
- A nyújtópont alkalmazásának ismerete.

Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
- Sára József: Tubaiskola
- Ujfalusi - Pehl - Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- Lengyel - Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára (EMB Z 6312)
- Brodsky: Régi zene gordonkára (előadásai darabok) (EMB Z 2452)

Követelmény

- A megadott hangterjedelmen belül tanult hangszeres gyakorlatok, előadási darabok egyenletes, folyamatos előadása, helyesen kialakított légzés és szájtartás mellett.
- A tananyagban előforduló tempójelzések, zenei műszavak ismerete.
- A jó gyakorlási módszer és emlékezőképesség megalapozása.
- Hangterjedelem: D-a-ig.
- Skála: 2#, 2b előjegyzésig, két variációval.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A folyamatos, pontos kottaolvasás kialakítása.
- A dúr és moll hangsor szerkezete, kromatika.
- A helyes test és hangszertartás önellenőrzésének kialakítása.
- A helyes légzés folyamatos ellenőrzése.
- A befúvás, hangindítás mindennapi feladatainak kialakítása.
- A legato játékmód igényes kialakításának elősegítése: ajakrezgetés fúvóka nélkül, fúvókával, valamint zongorával közösen.
- Nyújtópont az egész, fél, negyed értékek mellett.
- A zenei memória fejlesztése, a tananyagból kiválasztott darabok kotta nélküli játéka.
- A tananyagban előforduló tempójelzések, dinamikai előírások, zenei műszavak ismerete.

Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
- Sára József: Tubaiskola (10)
- Ujfalusi - Pehl - Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- Lengyel - Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára (EMB Z 6312)
- Brodsky: Régi zene gordonkára (előadásai darabok) (EMB Z 2452)

Követelmény

- Skálák 2#, 2b előjegyzésig dúrban és mollban, legalább 2 variációval.

- Hangterjedelem C-b-ig.
- A tanuló legyen képes a tanult etűdöket és előadási darabokat jó szájtartással, jó légzéstechnikával, egyenletes és folyamatos játékkal előadni, elvárható alapvető dinamikai árnyalással.
- A végzett tananyagban előforduló tempó, dinamikai jelzések, zenei műszavak ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése.
- Újabb ütemfajták és tempójelzések
- A ritmikai ismeretek bővítése (szinkópa, éles és nyújtott ritmus).
- A hangérték tagolásának szélesítése (tizenhatod értékű hangjegyek és szünetjelek).
- A játékmód további differenciálása.
- A szerkezeti tagolás, da capo, triós forma, a magyar népdal jellemző formái.
- A hangterjedelem bővítése: kontra B-b-ig.
- Memóriafejlesztés: skálák, népdalok, előadási darabok kotta nélküli játszása.
- A dinamikai árnyalások továbbfejlesztése.
- A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten (azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbség felismerése; a periódus).
- A hangképzés, hangindítás, légvezetési technika továbbfejlesztése.
- A manuális technika továbbfejlesztése.
- Az intonáció fejlesztése.

Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
- Sára J.: Tubaiskola
- Ujfalusi - Pehl - Perlaki: Tubaiskola I. (EMB Z 2550)
- Előadási darabok gordonkára. 1. kötet (EMB Z 2417), 2. kötet (EMB Z 4480)
- Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister F-Tuba: FH2091, B-Tuba: FH2092)

Követelmény

- Skálák 3#, 2b előjegyzésig, 4 variációval.
- Különböző karakterű és ritmikájú etűdök.
- Hangterjedelem: kontra B-b-ig.
- Előadási darabok.
- Különböző játékmódok megvalósítása.
- A tanuló legyen képes nyolcadokat és tizenhatodokat, különféle kötéseket tartalmazó gyakorlatok tiszta interpretálására, előadására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála kotta nélkül,
- Két különböző karakterű gyakorlat,

- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek egyéb tagolásának további szélesítése (triola, kvintola, duola).
- A dúr és moll hangsorok 5 variációval.
- Az előadási darabok legfőbb stílusjegyeinek ismerete.
- Újabb ütem fajták és tempójelzések (5/4, 7/8, marcia, meno, mosso, largo, alla breve, stb.)
- Dinamikai differenciálás (pp-ff-ig).
- A zeneművek szerkezeti tagolása (Da capo, triós forma).
- A hangterjedelem bővítése kontra B-től 1 vonalas d-ig.
- A tanult zeneművek elemzése (azonosság, hasonlóság, szekvencia, periódus, különbség felismerése.)
- A társas zenélés megalapozása, két-háromszólamú gyakorlatok játsszása.
- Memóriafejlesztés: előadási darabok kotta nélküli játsszása.
- Hangképzés, az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül a magabiztos, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása.
- A kialakított intonáció állandó ellenőrzése, a hibák korrigálása.
- Alapvető hangszer karbantartási ismeretek elsajátítása, kisebb hibák kijavítására történő felkészítés.

Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi - Pehl - Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- Sára J.: Tubaiskola
- Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister, F-Tuba: FH2091, B-Tuba: FH2092)

Követelmény

- A kialakított hangterjedelmen belül a tanult ritmusok kottahű előadása az előírt tempóban, tiszta intonációval és árnyalt dinamikával.
- Dúr és moll skálák 3#, 3b előjegyzésig 5 variációval.
- Előadási darabok kotta nélküli játéka.
- A társas zenélés követelményeinek ismerete.
- A minimális, legalapvetőbb hangszerápolási, karbantartási ismeretek.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála legalább öt képlettel,
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (kvartola, szextola).
- A dinamikai árnyalás továbbfejlesztése.
- Az előadási darabok formai elemzése.

- A lapról olvasási készség fejlesztése.
- A memória továbbfejlesztése (előadási darabok, egyes koncert etűdök kotta nélküli játékaival).
- A társas zenélés (kamara, illetve zenekari) elmélyítése.
- Belső igény kialakítása a folyamatos, hibátlan hangszerjáték iránt.
- A hangterjedelem továbbfejlesztése.
- A telt, kiegyensúlyozott, plasztikus hangszerhang kialakítása, a tiszta intonáció állandósítása, valamint könnyed hangszeres játékmód és fúvóstechnika birtoklása.
- A manuális készség továbbfejlesztése (virtuóz etűdök, ujjgyakorlatok segítségével).
- A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
- A zenei megformáló, kifejező készség fejlesztése,
- Alapvető megjelenési, viselkedési ismeretek, szólista szerepkörben, színpadi körülmények között.
- A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás fejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékaival.
- A zenei megformálás igényének fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.

Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi - Pehl - Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
- Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister, F-Tuba: FH2091, B-Tuba: FH2092)

Követelmény

- A kialakított hangterjedelemhez igazodó nagyobb terjedelmű, többféle technikai és zenei feladatot tartalmazó etűdök előadása.
- Dúr és moll skálák 4#, 4b előjegyzésig.
- Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás dúrban és mollban.
- Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasási készség továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (tizenhatod triolák).
- A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
- A dinamikai árnyalás kiszélesítése.
- A hangnemi kitérés, moduláció felismerése.
- A zenei memória továbbfejlesztése.
- A szólista feladatok, ismeretek elmélyítése, a színpadi magatartás tökéletesítése.
- A társas zenélés (kamara, zenekar) fejlesztése, gyakoroltatása.
- Belső igény kialakítása az igényes, pontos hangszerjátékra.
- Hangterjedelem bővítése.

- A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
- A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás továbbfejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékaival.
- A zenei megformálás igényének állandó fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.

Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed.Simonffy)
- Ujfalusi-Pehl-Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
- Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister, F-Tuba: FH2091, B-Tuba: FH2092)

Követelmény

- Színvonalas „művészi” megformálást igénylő nagyobb terjedelmű, sokféle zenei feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok játszása.
- Egyenletes tempójú skálázás dúrban, mollban 4#, 4b-ig dúrban, mollban, hat variációval.
- Magabiztos színpadi fellépés.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála,
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A folyamatos, pontos kottaolvasás kialakítása.
- A dúr és moll hangsor szerkezete, kromatika.
- A 3/8,6/8,-os ütemek.
- A tananyagban előforduló tempójelzések, dinamikai előírások, zenei műszavak ismerete.
- A helyes test és hangszer tartás önellenőrzésének kialakítása.
- Nyújtópont az egész, fél, negyed értékek mellett.
- A helyes légzés folyamatos ellenőrzése.
- A befúvás, hangindítás mindennapi feladatainak kialakítása.
- A legato játékmód igényes kialakításának elősegítése: ajakrezegetés fúvóka nélkül, fúvókával, valamint zongorával közösen.
- A zenei memória fejlesztése, a tananyagból kiválasztott darabok kotta nélküli játéka.

Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
- Sára József: Tubaiskola
- Ujfalusi - Pehl - Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- Lengyel - Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára (EMB Z 6312)

Követelmény

- Színvonalas „művészi” megformálást igénylő nagyobb terjedelmű, sokféle zenei feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok játszása.

- Egyenletes tempójú skálázás dúrban, mollban.
- Magabiztos színpadi fellépés Az „A” tagozat anyagán túl a skálaformációk, skálatanulmányok kibővített alkalmazása, valamint a gyakorlatok könnyített változata helyett a nehezebb megoldás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála kibővített képletekkel, variációkkal,
- Két gyakorlat,
- Két előadási darab kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése.
- Újabb ütemfajták és tempójelzések
- A ritmikai ismeretek bővítése (szinkópa, éles és nyújtott ritmus).
- A hangérték tagolásának szélesítése (tizenhatod értékű hangjegyek és szünetjelek).
- A játékmód további differenciálása.
- A szerkezeti tagolás, da capo, triós forma, a magyar népdal jellemző formái.
- A hangterjedelem bővítése: kontra B-b-ig.
- Memóriafejlesztés: skálák, népdalok, előadási darabok kotta nélküli játéka.
- A dinamikai árnyalások továbbfejlesztése.
- A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten (azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbség felismerése; a periódus).
- A hangképzés, hangindítás, légvezetési technika továbbfejlesztése.
- A manuális technika továbbfejlesztése.
- Az intonáció fejlesztése.

Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
- Sára J.: Tubaiskola
- Ujfalusi - Pehl - Perlaki: Tubaiskola I. (EMB Z 2550)
- Lebegye: Tubaiskola (Muzika Moszkva)
- Előadási darabok gordonkára 1. kötet (EMB Z 2417), 2. kötet (EMB Z 4480)
- Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister F-Tuba: FH2091, B-Tuba: FH2092)

Követelmény

- Skálák 2#, 2b előjegyzésig, 4 variációval.
- Különböző karakterű és ritmikájú etűdök.
- Hangterjedelem: kontra B-b-ig.
- Előadási darabok.
- Különböző játékmódok megvalósítása.
- A tanuló legyen képes nyolcadokat és tizenhatodokat, különféle kötések tartalmazó gyakorlatok tiszta interpretálására, előadására.
- Skálaformációk, skálatanulmányok kibővített alkalmazása, valamint a gyakorlatok könnyített változata helyett a nehezebb megoldás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála kibővített képletekkel, variációkkal,

- Két gyakorlat,
- Két előadási darab kotta nélkül.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek egyéb tagolásának további szélesítése (triola, kvintola, duola).

- A dúr és moll hangsorok 5 variációval.
- Az előadási darabok legfőbb stílusjegyeinek ismerete.
- Újabb ütem fajták és tempójelzések (5/4, 7/8, marcia, meno, mosso, largo, alla breve, stb.)
- Dinamikai differenciálás (pp-ff-ig).

A hangterjedelem bővítése.

- A tanult zeneművek elemzése (azonosság, hasonlóság, szekvencia, periódus, különbség felismerése.)

- A társas zenélés megalapozása, két-háromszólamú gyakorlatok játszása.
- Memóriafejlesztés: előadási darabok kotta nélküli játszása.
- Hangképzés, az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül a magabiztos, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása.
- A kialakított intonáció állandó ellenőrzése, a hibák korrigálása.
- Alapvető hangszer karbantartási ismeretek elsajátítása, kisebb hibák kijavítására történő felkészítés.

Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi - Pehl - Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- Sára J.: Tubaiskola
- Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister, F-Tuba: FH2091, B-Tuba: FH2092)

Követelmény

- A kialakított hangterjedelmen belül a tanult ritmusok kottahű előadása az előírt tempóban, tiszta intonációval és árnyalt dinamikával.
- Dúr és moll skálák 3#, 3b előjegyzésig 5 variációval,
- Előadási darabok kotta nélküli játéka.
- A társas zenélés követelményeinek ismerete.
- A minimális, legalapvetőbb hangszerápolási, karbantartási ismeretek.
- A legato, staccato, játékmód telt, folyamatos, szép tónusú előadása, kottahű tolmácsolása, valamint tercmenetes variáció.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála három képlettel,
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Két előadási darab különböző zenei korszakból, kotta nélkül.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (kvartola, szextola).

- A dinamikai árnyalás továbbfejlesztése.
- Az előadási darabok formai elemzése.
- A lapról olvasási készség fejlesztése.
- A memória továbbfejlesztése (előadási darabok, egyes koncert etűdök kotta nélküli játékaival).
- A társas zenélés (kamara, illetve zenekari) elmélyítése.
- Belső igény kialakítása a folyamatos, hibátlan hangszerjáték iránt.
- A hangterjedelem továbbfejlesztése.
- A telt, kiegyensúlyozott, plasztikus hangszerhang kialakítása, a tiszta intonáció állandósítása, valamint könnyed hangszeres játékmód és fúvóstechnika birtoklása.
- A manuális készség továbbfejlesztése (virtuóz etűdök, ujjgyakorlatok segítségével).
- A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
- A zenei megformáló, kifejező készség fejlesztése,
- Alapvető megjelenési, viselkedési ismeretek, szólista szerepkörben, színpadi körülmények között.
- A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás fejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékaival.
- A zenei megformálás igényének fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.

Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi - Pehl - Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
- Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister F-Tuba: FH2091, B-Tuba: FH2092)

Követelmény

- A kialakított hangterjedelemhez igazodó nagyobb terjedelmű, többféle technikai és zenei feladatot tartalmazó etűdök előadása.
- Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás dúrban és mollban.
- Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
- A díszítés és a trilla megalapozása, a skálák tempójának fokozása.
- A tanuló tudja korrigálni hangszerének intonációs hibáit, valamint hangszerét önállóan behangolni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála három képlettel,
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Két előadási darab különböző zenei korszakból, kotta nélkül.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasási készség továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (tizenhatod triolák).
- A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
- A dinamikai árnyalás kiszélesítése.
- A hangnemi kitérés, moduláció felismerése.
- A zenei memória továbbfejlesztése.

- A szólista feladatok, ismeretek elmélyítése, a színpadi magatartás tökéletesítése.
- A társas zenélés (kamara, zenekar) fejlesztése, gyakoroltatása.
- Belső igény kialakítása az igényes, pontos hangszerjátékra.
- Hangterjedelem bővítése kontra.
- A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
- A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás továbbfejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékaival.
- A zenei megformálás igényének állandó fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.

Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola 1. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi-Pehl-Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
- Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister F-Tuba: FH2091, B-Tuba: FH2092)

Követelmény

- Színvonalas „művészi” megformálást igénylő nagyobb terjedelmű, sokféle zenei feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok játszása.
- Magabiztos színpadi fellépés.
- A díszítés és a trilla játékanak ismerete.
- Fokozott tempójú skálázás.
- A tanuló ismerje saját hangszerének technikai és intonációs hiányosságait, és azt legyen képes korrigálni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála három képlettel,
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Két előadási darab különböző zenei korszakból, kotta nélkül.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló

- a helyes szájtartást, légzéstechnikát, befúvást, hangszertartást, a könnyed hangszeres játékmódot,
- a rokon rézfúvós hangszereket,
- a tuba szerkezeti felépítését, és felhangrendszerét a tanult hangterjedelemben (lehetőleg a 10. felhangig), alkalmazási területeit,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes a tanuló

- ideális tubahang kialakítására, megszólaltatására,
- különböző artikulációs előírások (tenuto, staccato, legato, marcato) és játékmódok megvalósítására,
- a zenei mondanivaló megformálására
- az ajak és a kéz összehangolt munkájának kialakítására,

- a helyes befűvés és légzéstechnika alkalmazására,
- a zenei gyakorlatok, előadási darabok pontos, kottahű előadására,
- az előadási darabok kotta nélküli játszására,
- a gyakorlás során előforduló hibák felismerésére, azok önálló kijavítására,
- a hangszer építéséből fakadó intonációs problémák korrigálására,
- a hangszer önálló behangolására,
- a hangszer szakszerű karbantartására.
- skálázni 4# - 4b előjegyzésig

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

Legyen képes

- az tanult anyagban előforduló hangterjedelmen belül kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- az állóképesség növelésére,
- árnyaltabb zenei megformálásokra.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Tuba főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy skála legalább három variációval.
- Egy gyakorlat; Kietzer: I. kötet (Zimmermann), Sára: Tubaiskola, Jakab Gedeon: Tubaiskola I. kötet 172., 183., 187., 192., gyakorlatainak nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab; F. Schubert: Bölcsődal (EMB13114) (169), H. Purcell: Rigaudon (166) nehézségi szintjén. Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy skála dúr és moll változata, legalább három variációval.
- Egy gyakorlat; Kietzer: I. kötet, Sára: Tubaiskola, Jakab G.: Tubaiskola 1 kötet 161., 163., 179., 186. gyakorlatainak nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab; Vivaldi: Tél, Händel: Bourrée, Corelli: Sarabande és Gavotte nehézségi szintjén. Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,

- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes tanulók tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján ezért elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dinamikai szélsőségek (pp-ff), valamint a köztes árnyalások tudatos alkalmazása.
- A zenei díszítések, trillák tökéletesítése.
- A zenei formák elemzése, modulációk, hangnemi kitérések felismerése, tudatosítása.
- Az előforduló zenei műszavak ismerete, tudatos alkalmazása.
- A zenei memória továbbfejlesztése.
- Különböző karakterek megformálása, stílusos előadása.
- A lapról olvasás fejlesztése.
- Hangszeres játék megvalósításában résztvevő izmok lazaságának, terhelhetőségének, a tartós igénybevétel képességének kialakítása.
- Csoportos együttműködés (kamara, zenekar) szükségességének elmélyítése.

Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi - Pehl - Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
- Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
- Pejstik - Lengyel: Gordonkamuzsika II. (EMB Z 6748).

Követelmény

- A tanuló zenei, technikai felkészültségének megfelelő etűdök, előadási darabok pontos, stílusos előadása.
- Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig.
- Barokk, klasszikus, vagy romantikus darabok, stílusok előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála variációkkal,
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek tagolása és a ritmusformulák átfogó, rendszerezett ismerete.

- A hangterjedelem fokozása egyenletes hangerővel és változatlan hangszínnel.
- A skálatanulmányok bővítése, az alapfunkciók (T-S-D, I-IV-V) beépítésével, alkalmazásával.

- Kromatikus skálagyakorlatok mérsékelt tempóban.
- A formáló- és kifejezőkészség továbbfejlesztése.
- A dinamikai árnyalási képesség fejlesztése.
- A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
- A kamarazenei és zenekari feladatok bővítése.

Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi - Pehl - Perlaki: Tubaiskola II. (EMB Z 2550)
- Kietzer: Tubaiskola I. (Zimmermann)
- D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
- Barokk szonáták (Marcello, Vivaldi).

Követelmény

- Nagyobb terjedelmű, igényes zenedarabok stílusos, színvonalas eljátszása (kotta nélkül is).
- Skálatanulmányok 6#, 6b előjegyzésig.
- Igényes kamarazenei, zenekari közreműködésre való alkalmasság.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála variációkkal,
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab kotta nélkül.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kialakult készségek, képességek továbbfejlesztése.
- A kialakult hangszeres intonációk továbbfejlesztése.
- Skálatanulmányok tovább bővítve nehezebb kötésgyakorlatokkal.
- A zeneelméleti, zeneirodalmi ismeretek elmélyítése a tananyaghoz kapcsolódóan.
- A hangszerhang minőségi továbbfejlesztése.
- A formálóképesség, zenei kifejezőkészség továbbfejlesztése.
- A társas zenélési feladatok növelése, minőségi fejlesztése.

Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi - Pehl - Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
- Lachman: 10 etűd (Hofmeister)
- Gordon Jacob: Szvit tubára (Boosey & Hawke)
- Marcello: Szonáták
- Vivaldi: szonáták

Követelmény

- Skálatanulmányok 7#, 7b előjegyzésig.

- A zenei díszítések, előkék, trillák ismerete.
- Szólisztikus feladat ellátása kamaracsoportban zenekarban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála variációkkal,
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az eddig tanult ismeretek összegzése és elmélyítése.
- A mindennapi zenélés életszükségletté válásának kialakítása, az értelmi, érzelmi kapcsolat elmélyítésével.
- A lapról játék továbbfejlesztése, a zenemű első látásra történő eljátszása megfelelő zenei és technikai szinten, folyamatos tempóban.

Az intonáció tökéletesítése a társas zenélés alkalmával, más hangszerekkel való játszás során.

Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy))
- Ujfalusi - Pehl - Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
- Lachman: Etüdök (Hofmeister)
- J. Ringleben: „The Storm King” (Carl Fischer Music)
- Allan Street: Rondino (Boosey & Hawkes)
- Don Haddad: Szvit tubára (Shawnee Press Inc.)
- Marcello: Szonáták
- Vivaldi: Szonáták
- Gordon Jacob: Hat rövid darab (Emerson Edition Ltd)

Követelmény

- A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni készségeinek, képességeinek megfelelő szinten, kottahűen és stílusosan, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála variációkkal,
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dinamikai szélsőségek (pp-ff), valamint a köztes árnyalások tudatos alkalmazása.
- A zenei díszítések, trillák tökéletesítése.
- A zenei formák elemzése, modulációk, hangnemi kitérések felismerése, tudatosítása.
- Az előforduló zenei műszavak ismerete, tudatos alkalmazása.

- A zenei memória továbbfejlesztése.
- Különböző karakterek megformálása, stílusos előadása.
- A lapról olvasás fejlesztése.
- Hangszeres játék megvalósításában résztvevő izmok lazaságának, terhelhetőségének, a tartós igénybevétel képességének kialakítása.
- Csoportos együttműködés (kamara, zenekar) szükségességének elmélyítése.

Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi - Pehl - Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
- Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
- Pejstik - Lengyel: Gordonkamuzsika II. (EMB Z 6748).

Követelmény

- A tanuló zenei, technikai felkészültségének megfelelő etűdök, előadási darabok pontos, stílusos előadása.
- Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig.
- Barokk, klasszikus, vagy romantikus darabok, stílusok előadása.
- A tanuló egyéni képességéhez igazodva kiválasztott különböző zenei stílusú, technikailag és zeneileg igényesebb, nehezebb előadási darabok stílusos, karakterisztikus előadása.
- A skálagyakorlatok variációkkal bővített előadása.
- Művészileg igényesebb kamarazenei, vagy zenekari feladat ellátása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála variációkkal,
- Két gyakorlat,
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
- Egy előadási darab kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek tagolása és a ritmusformulák átfogó, rendszerezett ismerete.
- Az ismert hangterjedelem egyenletes hangerővel és változatlan hangszínnel.
- A skálatanulmányok bővítése, az alapfunkciók (T-S-D, I-IV-V) beépítésével, alkalmazásával.
- Kromatikus skálagyakorlatok mérsékelt tempóban.
- A formáló- és kifejezőképesség továbbfejlesztése.
- A dinamikai árnyalási képesség fejlesztése.
- A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
- A kamarazenei és zenekari feladatok bővítése.

Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi - Pehl - Perlaki: Tubaiskola II. (EMB Z 2550)
- Kietzer: Tubaiskola I. (Zimmermann)

- D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
- Barokk szonáták (Marcello, Vivaldi).

Követelmény

- Nagyobb terjedelmű, igényes zenedarabok stílusos, színvonalas eljátszása (kotta nélkül is).
- Skálatanulmányok 6#, 6b előjegyzésig.
- Igényes kamarazenei, zenekari közreműködésre való alkalmasság.
- Szólistikus feladatok ellátása kamara-, szimfonikus-, illetve fúvós zenekarban.
- Skálatanulmányok játssza fokozottabb tempóban.
- A hang megszólaltatásában résztvevő izmok lazaságának, terhelhetőségének fokozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála variációkkal,
- Két gyakorlat,
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
- Egy előadási darab kotta nélkül.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kialakult készségek, képességek továbbfejlesztése.
- A kialakult hangszeres intonációk továbbfejlesztése.
- Skálatanulmányok tovább bővítve nehezebb kötésgyakorlatokkal.
- A zeneelméleti, zeneirodalmi ismeretek elmélyítése a tananyaghoz kapcsolódóan.
- A hangszerhang minőségi továbbfejlesztése.
- A formálóképesség, zenei kifejezőkészség továbbfejlesztése.
- A társas zenélési feladatok növelése, minőségi fejlesztése.

Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi - Pehl - Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
- Lachman: 10 etűd (Hofmeister)
- Gordon Jacob: Szvit tubára
- Marcello: Szonáták
- Vivaldi: szonáták

Követelmény

- Skálatanulmányok 7#, 7b előjegyzésig.
- A zenei díszítések, előkék, trillák ismerete.
- Szólistikus feladat ellátása kamaracsoportban zenekarban.
- A zenei díszítések eszköztárának bővítése;
- A dupla- és triplanyelv megalapozása;
- A nehezebb, bonyolultabb ritmusképletek ismerete, elsajátítása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála variációkkal,

- Két gyakorlat,
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
- Egy előadási darab kotta nélkül.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az eddig tanult ismeretek összegzése és elmélyítése.
- A mindennapi zenélés életszükségletté válásának kialakítása, az értelmi, érzelmi kapcsolat elmélyítésével.
- A lapról játék továbbfejlesztése, a zenemű első látásra történő eljátszása megfelelő zenei és technikai szinten, folyamatos tempóban.
- Az intonáció tökéletesítése a társas zenélés alkalmával, más hangszerekkel való játszás során.
- A zenei előadásmódok, tempójelzések, zenei műszavak bővebb ismerete;
- A zeneirodalom néhány híres tubaszólójának megismertetése

Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi - Pehl - Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
- Lachman: 10 etűd (Hofmeister)
- J. Ringleben: „The Storm King” (Carl Fischer Music)
- Allan Street: Rondino (Boosey & Hawkes)
- Don Haddad: Szvit tubára Shawnee Press Inc.)
- Marcello: Szonáták
- Vivaldi: Szonáták
- Gordon Jacob: Hat rövid darab (Emerson Edition Ltd)

Követelmény

- A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni készségeinek, képességeinek megfelelő szinten, kottahűen és stílusosan, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.
- Skálatanulmányok 7#, 7b előjegyzésig.
- Szólisztikus feladat ellátása kamaracsoportban zenekarban.
- A zenei díszítések eszköztárának bővítése.
- A dupla- és triplanyelv használata.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy dúr vagy moll skála minimum 4 képlettel (kotta nélkül),
- Két különböző karakterű etűd,
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
- Egy előadási darab kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje meg a tanuló

- a tuba és a rézfúvós hangszerek rokon vonásait
- a tuba irodalmát,

- a zeneirodalom híres tubaszólóit.

Legyen képes a tanuló

- a technikailag és művészileg igényesebb előadási darabok, kamarazenei és zenekari művek interpretálására,

- a skálaformációkat élénk tempóban, kiegyenlítetten, különböző dinamikai árnyalatokkal 7 #, 7 b előjegyzésig játszani dúrban és mollban egyaránt,

- az általa képzett hangszerhang szépségét, teltségét, plasztikusságát folyamatosan fejleszteni,

- a megtanult előadási darabok közönség előtti színvonalas bemutatására,

- tiszta intonációra, tiszta hangszeres játékra,

- az önálló munkára. Tudja alkalmazni a tanuló

- a hangszerhang képzésének fizikai sajátosságait,

- a különböző zenei utasításokat az előadás módjára, tempójára, dinamikájára vonatkozóan.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- természetes, oldott hangszerkezelésre,

- helyes test- és hangszertartásra,

- a tudatos légzéstechnika alkalmazására.

- a tanár útmutatásai alapján a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.)

- játékában a hangindítás, hangelválasztás és hangbefejezés a stílus és a zenei karakter megkívánta különböző módjait,

- árnyaltabb artikulációra (portato, sfz, martellato),

- a tananyagban szereplő és előadott művekhez szükséges mértékű virtuozításra.

Tudjon kontra F és f között

- kiegyenlítetten,

- különböző dinamikai árnyalatokkal,

- tiszta intonációval,

- megfelelő nyelvtechnikával játszani.

- ismerje az alapvető díszítéseket (trilla, mordent, előke),

- alapszinten a dupla- és tripla nyelv-technikát,

- ismerje fel alkalmazásának lehetőségét a zenekari, a kamarazenei és a szóló művekben.

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Tuba főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy skála, legalább 3 képlettel,

- Egy etűd; Kietzer: Tubaiskola I-II. kötet, Jakab G.: Tubaiskola II. kötet (Ed. Simonffy) 291., 297. gyakorlatok nehézségi szintjén.

- Két előadási darab; G. F. Händel: Siciliana, W. A. Mozart: Menuet nehézségi szintjén vagy egy könnyebb barokk szonáta két tétele és egy, az előbbtől eltérő stílusú előadási darab.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy skála, legalább 4 képlettel, mely szekvenciát is tartalmaz

- Egy gyakorlat; Kietzer: Tubaiskola I-II. kötet, Jakab G.: Tubaiskola II. kötet (Ed. Simonffy) 291,297 Kopprasch: I. kötet: (Hofmeister FH6045) 3., 8., gyakorlatok nehézségi szintjén.

- Egy barokk szonáta két tétele; B. Marcello: F-dúr szonáta, C-dúr szonáta nehézségi szintjén.

- Egy, az előbbtől eltérő stílusú darab; Hidas F.: Három kis tétel tubára nehézségi szintjén.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

A tanulók létszámának megfelelő, jó minőségű hangszer.

Jól hangolt zongora.

Egész alakot visszaadó tükör

Minimum 2 darab kottaállvány.

Metronóm

7.3.2.5..SZOLFÉZS KÖTELEZŐ

A szolfézsnak, mint kötelező tantárgynak két előképző és négy alapfokú évfolyama van, követelményei megegyeznek a szolfézs tantárgy azonos évfolyamainak követelményeivel. Az előképző évfolyamok elvégzése nem kötelező. A 4. évfolyam végén alapvizsga tehető.

A szolfézsstanítás - a hangszerstanítással szerves egységben - a zene megszerettetését, megértését, valamint a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.

A zeneművek élményt nyújtó megismerésén és megértésén túl a tantárgy sajátosságából adódóan a hangsúly a tanítás folyamatában a zenei ismeretek elsajátíttatására, a képesség- és készségfejlesztésre, a kreativitás és a tudás alkalmazásának kimunkálására kerül.

A végső cél a globális zenei látásmód és gondolkozás alapjainak kialakítása, elindítása az alapfokú szolfézsstanításban is: „A tanuló, hallja, amit lát és látja, amit hall!” (Kodály Zoltán)

A tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy az általános zenei képességek fejlesztését és a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.

Külön figyelmet fordít arra, hogy e tevékenység gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömeivel.

A szolfézstanítás célja, feladata:

A tanulók zenei készségeinek kiművelése, képességeik fejlesztése és ismereteik bővítése az alábbi területeken:

- belső hallás
- ritmus-metrum,
- tiszta intonáció,
- tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök),
- dallamhallás,
- többszólamúság
- harmóniaazonosítás
- zenei olvasás-írás,
- zenei szerkezet (forma),
- zenei memória,
- zenehallgatás (zeneértés)
- a kreativitás fejlesztése, - rögtönzés,
- a megszerzett tudás alkalmazása,
- a hangszertanulás segítése,
- a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek megismertetése,
- a zenei műveltség igényének kialakítása,
- a társművészetek iránti nyitottság megalapozása
- a zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra
- a tanulók személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; nemzeti identitástudatuk megerősítése, érzelmviláguk kibontakoztatása

Rendelkezzék a tanuló

- olyan készetéssel, mely a választott - eddig tanult - muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,

- a tanulmányai során elsajátított készség-, jártasság-, ismeret-repertoárral, melyek eszközt biztosítanak a zene belső elképzeléséhez, értelmezéséhez, stílusos megszólaltatásához,

- olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség-készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,

- biztos zenei ízléssel és ítélő képességgel és

- a zene iránti elkötelezettséggel.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel és játékkal.
- A zene megszerettetése, örömteli művelése.
- A figyelmes zenehallgatás kezdeti lépéseinek kimunkálása.

Az éneklési készség fejlesztése

- Helyes testtartás, levegővétel.
- Kezdőhang átvétele.
- Megfelelő tempóválasztás és tempótartás.
- Éneklés játékkal.

- Éneklés szöveggel emlékezetből.
- Ismert dallami fordulatok éneklése kézjelekkel.
- Önálló dalkezdés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Egyenletes járással ritmusmotívumok megszólaltatása.
- A ritmusértékek neveinek, jeleinek és gyakorlóneveinek elsajátítása: negyed, nyolcad és negyed szünet értékekkel.
- 2/4-es ütem.
- Ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
- A „belső mérés” kialakítása.
- Ritmusmotívumok hangoztatása, visszatapsolása, olvasása, ütemekbe helyezése.
- Dalfelismerés ritmusról, ritmusfelismerés dallamról.
- A különböző tempók közötti különbségek érzékelése.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- Daltanulás játékkal együtt.
- A belső hallás kialakításának kezdeti lépései.
- Hangmagasság-megfigyelés, magas és mély képzet kialakítása.
- A relatív szolmizáció bevezetése (pentaton, pentachord hangkészletben).
- A dallami jelrendszerek: kéz-, betűjel, hangjegy.
- Hanglépcső, vonalrendszer.
- Az elsajátított hangkészleteken belüli rövid dallamfordulatok kiemelése, gyakorlása.
- Dalfelismerés, dallambújtatás.

A kétszólamúság előkészítése

- Felelgetős játékok, dal és mérő (ritmusosztinátók, ritmuskíséret, egyszerű dallamosztinátók).

Rögtönzés

- Ritmussorok kiegészítése.
- Kérdés, felelet.
- Mondókák, versek, ritmusok megszólaltatása énekléssel.
- Mozdulás és játék rögtönzése.

Zenehallgatás

- A zeneértő és -érző képesség fejlesztése.
- Aktív (előkészített) zenehallgatás.
- Alapvető tempó különbségek megfigyelése (gyors-lassú).
- Zajok-zörejek, zenei hang.
- Hangszínek (hangerő) megfigyelése és megkülönböztetése, hangszerek hangjainak felismerése.
- Zenei hangulatok - karakterek hallás utáni megfigyelése.
- A többször hallgatott zeneművek felismerése.

Ajánlott tananyag

- Magyar népi mondókák, gyermekversek, gyermekjátékok, gyermekdalok
- Zeneszerzők kicsinyeknek írt dalai
- Rokon népek dalai
- Horváth Istvánné-Smid Anna: Csicsergő 1. (tankönyv, munkafüzet és útmutató)
- Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, tanmenet)

- József Andrásné-Szmrecsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
- P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)
- P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek
- Kodály Zoltán: Kis emberek dalai
- Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
- Forrai Katalin: Ének az óvodában
- Forrai Katalin: Jár a baba
- Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
- Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
- Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)
- Dobszay László: A magyar dal könyve
- Weöres Sándor: Magyar etűdök
- Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne
- Cini-cini muzsika (Óvodások verseskönyve)
- Szabó Helga-Réber László: Te is tudsz énekelni
- Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)
- Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)
- Borsai I.-Haider E.: Magyar népi gyermekjátékok
- Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény
- Dimény Juci: Hang-játék

Ajánlott zenehallgatási anyag:

- Magyar gyermekdalok és népdalok, népdalfeldolgozások, más népek gyermekdalai szóló-, kíséretes- vagy kórusfeldolgozásban.
- Hangszeres szemelvények (karakter-, mesedarabok) lehetőleg élő előadásban.

Követelmények

- A „belső” lüktetés fejlesztése.
- Az egyenletes lüktetés és a dalritmus különbségeinek megéreztetése.
- A negyed, páros nyolcad és a negyed szünet ritmusjeleinek folyamatos olvasása gyakorlónevekkal.
- A törzshangok szolmizációs nevének, kézjeleinek ismerete.
- A zenére figyelés, valamint együttműködési képesség a játékban, éneklésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel, játékkal.
- A magyar gyermekjátékok, dalok és népdalok - mint zenei anyanyelvünk és néphagyományunk - megismerése.
- A zenei készségek megalapozása a 7-9 éves korú gyermekek hangszertanulásához.
- Felkészítés a hangszerválasztásra, a zenére figyelés, a zenehallgatási élmény megteremtése.

Az éneklési készség fejlesztése

- A tiszta intonáció, a helyes zenei hangsúlyok kialakítása.
- A kifejező éneklés igényének felkeltése.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Az egyenletes lüktetés és az ütempárok megéreztetése mozgással (ütemezéssel).
- A negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed és fél és egész értékek, szünetjelek, a szinkópa, éles és nyújtott ritmus elsajátítása gyakorló és zenei nevekkel, jelekkel.
- 2/4-es ütem.
- a 3/4-es lüktetés megéreztetése.
- Szövegek ritmusának megfejtése.
- Ritmusmotívumok olvasása, felismerése.
- Az ütemhangsúlyok érzékeltetése.
- Metrum és ritmus egyidejű megfigyelése.
- Osztinató, majd ritmuskíséret ismert dalokhoz.
- Ritmusgyakorlatok.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- Daltanulás játékkal együtt, illetve hallás után.
- A magas és mély képzet kialakítása.
- A szolmizációs relációk elsajátítása (hétfokúság).
- A dallami jelrendszerek ismerete.
- A szolmizációs hangok kézjele, betűjele és helye a vonalrendszeren.
- Dallamfordulatok gyakorlása a pentaton és hétfokú hangkészletekben.
- Éneklés kézjel után, olvasás betűkottáról és ötvonalas rendszerben kulcs nélkül.
- Dallamfordulatok visszaéneklése.
- Memorizálás hallás után.
- A belső hallás fejlesztése.

A kétszólamúság előkészítése

- Dal és mérő.
- Felelgetős játékok.
- Ritmososztinátók, ritmuskísérek.
- Egyszerű dallamosztinátók (dudakíséret).
- Kétszólamú (igen könnyű) gyakorlatok kézjelekről.
- Igen könnyű kánonok - a csoport képességei szerint.
- Kétszólamú ritmusok, ének-kopogós „játékok”.
- Ének, járás, taps, ütőhangszerek kíséretével, változatos csoportosításban.

Zenei ismeretek:

- Hangközök fogalmának bevezetése, kis- és nagy szekund, tiszta oktáv, tiszta kvint.

Formai ismeretek:

- Motívum
- Azonosság, hasonlóság, különbözőség.

Zenei olvasás, írás

- Az íráskészség kialakítása (írástechnika, zenei helyesírás).
- Rövid ritmusmotívumok, könnyű dalok ritmusának lejegyzése ritmusjelekkel (2-4-8 ütem).
- A dó helyének változtatása.
- Tájékozódás a vonalrendszeren.
- Kulcsok, ábécés nevek bevezetése.

- Dallamok, olvasógyakorlatok éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal betűkottáról és hangjegyekről.

- Memorizálás.

- Könnyű dalok, dalrészletek, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással vagy emlékezetből, betűkottával, majd hangjegyekkel (2-4-8 ütem).

Rögtönzés

- Zárások megkeresése ritmusokban, dallamokban.

- Hiányos dallamok kiegészítése egy-két hanggal.

- Ritmusfelelgetős, dallamfelelgetős.

- Ütempárhoz ütempár rögtönzése.

- Mondókák, versek megszólaltatása énekléssel.

- Mozgás és játék rögtönzése.

Zenehallgatás

- Hangszínek megfigyelése, megkülönböztetése.

- Emberi hangfajták (gyermek-, női-, férfi).

- Zenei együttesek: énekkar, zenekar.

- Dinamika, előadási módok.

- Különböző karakterek megfigyelése.

- Hangszerek hangja: zongora, hegedű, cselló, furulya (réz- és fafúvósok).

- A dallami azonosság, különbözőség felismerése a zenehallgatási anyagban is.

Zenei kifejezések:

- Ritmus, dallam.

- Ütem, ütemmutató, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.

- A megismert ritmusértékek nevei.

- Tempó, mérőütés.

- Osztinató.

- Hangmagasság, hangköz, hangkészslet, hangsor.

- Pentaton, pentachord.

- A G-kulcs, F-kulcs.

- A törzshangsor.

- A megismert hangközök nevei, jelentésük.

- Motívum, dallamsor.

- Kánon.

- Piano-forte.

Ajánlott tananyag

- Magyar népi mondókák, gyermekjátékok, népszokások
- Magyar gyermekdalok, népdalok
- Gyermekversek.
- Rokon népek dalai
- Magyar zeneszerzők gyermekeknek komponált dalai
- Más népek dallamai
- Horváth Istvánné Smid Anna: Csicsergő 2.(tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
- Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, Útmutató)
- József Andrásné-Szmrecsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
- P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)

- P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek
- Kodály Zoltán: Kis emberek dalai
- Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
- Forrai Katalin: Ének az óvodában
- Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
- Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
- J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I. kötet
- Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)
- Dobszay László: A magyar dal könyve
- Bárdos Lajos: 70 kánon
- Weöres Sándor: Magyar etűdök
- Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne
- Cini-cini muzsika (Óvodások verseskönyve)
- Szabó Helga-Réber László: Te is tudsz énekelni
- Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)
- Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)
- Borsai Ilona-Haider Edit: Magyar népi gyermekjátékok
- Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény
- Dimény Judit: Hang-játék

Ajánlott zenehallgatási anyag

- Válogatás a néphagyomány zenei anyagából. Gyermekdal feldolgozások.
- A hangszeres műzene karakterdarabjai. Mesedarabok.
- Rövid daraboka hangszeres iskolákból (különböző hangszereken).

Követelmények az előképző évfolyamok elvégzése után

- Rendelkezzék a tanuló a zenetanuláshoz szükséges alapvető magatartásformákkal: tudjon zenére figyelni, tudjon együttműködni társaival, tanárával a csoportos éneklésben, játékban.
- Tudjon az egyenletes lüktetéshez járni, énekelni. Tudjon önállóan dalt kezdeni.
- Ismerje fel kottáról a negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed értékű hangokat, a megfelelő szüneteket, valamint a szinkópa, éles és nyújtott ritmust.
- Legyen képes 4-8 ütemes ritmust folyamatosan olvasni és hangoztatni.
- Tudja alkalmazni a ritmuselemeket 2/4-es ütemekben.
- Tudjon lejegyezni rövid ritmusmotívumokat.
- Ismerje a szolmizációs neveket, kézjeleket és a hangok viszonyított helyét a vonalrendszeren.
- Tudja a dalokat szöveggel és szolmizálva - a zenei tartalomnak megfelelő tempóban, pontos ritmusban, helyes frazeálással - emlékezetből énekelni.
- Tudjon rövid zenei egységet (a tanult dallami fordulatok köréből) visszaénekelni.
- Ismerje a G-kulcs hangjait, legyen tájékozott a vonalrendszeren.
- Ismerje a kis és nagy szekund, tiszta kvint, tiszta oktáv hangközöket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

Alapfokú évfolyamok

Az első évfolyam tanítási anyagának összeállítása az előképző évfolyamok követelményeinek ismeretét feltételezi.

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A zenei élményanyag bővítése.
- A magyar népzene régi stílusú dallamainak megismerése.
- Betekintés a műzene kis formáiba. A zenei értelmezés kezdeti lépéseinek kimunkálása.
- Az előképzőben tanult zenei ismeretanyag ismételése.
- A készségek megalapozása, fejlesztése a tananyaghoz kapcsolódóan.
- Az abszolút rendszer további gyakorlása.
- A szolfézs és a hangszerjáték kapcsolatának kialakítása.
- A zenehallgatási élmény elmélyítése.

Az éneklési készség fejlesztése

- Helyes testtartás, levegővétel, tiszta intonáció, tempótartás.
- Artikuláció, szövegmondás.
- A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
- Az igényes, szép éneklés kialakítása.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Az előképzőben tanult ritmikai elemek alapos ismételése.
- A korona, az átkötés, az értéknyújtó pont ismerete.
- A legegyszerűbb ütemek: 2/4, 4/4, 3/4.
- Ütem súlyok. (ütemezés).
- A szinkópa, az éles és a nyújtott ritmus ismételése, elmélyítése.
- A tizenhatodok páros formációi.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- Daltanulás hallás után, kézjelről, betűkottáról.
- Az új szolmizációs hangok (relációk) elsajátítása.
- A régi stílusú magyar népdalok jellemzői.
- A tonálisérzék fejlesztése, a dallamzáró alaphang: lá, és dó.
- A hétfokúság dallamfordulatainak gyakorlása.
- Periodizáló műzenei szemelvények éneklése, memorizálása.
- A belső hallás további kimunkálása: memorizálás belső hallás alapján kézjelről, kottaképről.

A kétszólamúság előkészítő gyakorlatai

- Dallamhoz ritmusosztinató vagy önálló ritmusszólam megszólaltatása.
- Könnyű kétszólamú művek éneklése (a csoport képességeinek megfelelően válogatott könnyű kánonok, biciniumok).

Hangközök:

- Tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, tiszta oktáv.
- Éneklés szolmizálva, építés megadott hangokra.
- Felismerés kottakép és hallás után (hallás után: szekundok, tercek, kvint, oktáv).

Hangzatok:

- Az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok szerkezete.
- Éneklés szolmizálva mindkét irányban.

- Felismerés hallás után együtthangzásban vagy felbontásban.
- Építés megadott ábécés hangokra a tanult hangnemek alapján.

Hangkészlet, hangsorok, hangnemek

- Alaphang fogalma.
- Tiszta- és pien hangos pentatónia.
- Pienhangok (fá, ti, fi), díszítőhangok.
- Módosító jelek, előjegyzések.
- A módosított hangok nevei
- A tanult hangnemek előjegyzéseinek sorrendje írásban is.
- Hétfokúság: dúrok és mollok (eol) 2#, 1b előjegyzésig.
- A párhuzamos hangsorok fogalma.
- A zeneművek hangnemenek megállapítása kottakép alapján az eddigi ismeretek felhasználásával.

A formaérzék fejlesztése:

- Részletek, egységek megfigyeltetése: hasonlóság, azonosság, különbözőség, variáns, sorszerkezet.
- A kvintváltás megfigyeltetése.
- A5A5vAAv, illetve A5B5A B sorszerkezetek.
- A helyes frazeálás.

Zenei olvasás-írás

- A helyes kottaírás.
- Ritmusgyakorlatok olvasása.
- Ritmusfordulatok lejegyzése hallás és memorizálás alapján.
- Éneklés betűkottáról, majd ötvonalas rendszerben hangjegyekről, G-kulcsban, abszolút magasságban ábécés nevekkkel 2#, 1b előjegyzéssel.
- Dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre, illetve G-kulcsból F-kulcsba (és fordítva).
- Igen könnyű diktálási feladatok.
- Könnyű dalok, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással, betűkottával G- és F-kulcsban (2-4-8 ütem).
- Transzponálás írásban.

Rögtönzés

- Ritmussorok rögtönzése.
- Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása (szaporítás - ritkítás stb.).
- Megadott több ritmussorból, dallamsorból teljes zenei forma kialakítása.
- Ritmus kiegészítések megadott ütemmutatók alapján.
- Párbeszéd, kérdés-felelet.
- Adott dallamhoz ritmuskíséret.
- Hiányos dallam kiegészítése.

Zenehallgatás

- Különféle kórushangzások.
- Dallam és kíséret, szólamok megfigyelése.
- A hangszerek hangszínének felismerése.
- Dinamikai különbségek megismerése.
- A népzene és műzene.
- A különféle hangulatok, előadásmódok (pl. parlando) megfigyelése.

Zenei szakkifejezések ismerete

- A szolfézs előképzőben tanultakhoz.
- Ütemmutató, ütemsúly, ütempár.
- Alkalmazkodó ritmus.
- Kulcsok, előjegyzések, módosító jelek.
- Pentatónia, díszítőhang, vendéghang (pienhang).
- Hangkészlet, hangsor, hangnem.
- Pentachord, Dur és moll (eol).
- A párhuzamos hangsor fogalma.
- Dallamsorok, alaphang, kvintváltás, szolmizációváltás.
- Ereszkedő dallamvonal.
- Azonosság, variáns, sorszerkezet.
- Szekvencia.
- Periódus.
- Transzponálás.
- Prima volta, seconda volta.
- Solo, tutti.
- Parlando, rubato, tempo giusto.
- Staccato, legato.

Ajánlott tananyag

- Régi stílusú magyar népdalok, énekelhető műzenei szemelvények a hangszeres iskolák anyagából is (könnyű barokk és klasszikus táncok).
- Könnyű kánonok, biciniumok.
- Horváth Istvánné-Smid Anna: Csicsergő II. (tankönyv, munkafüzet és Útmutató)
- Dobszay László: A hangok világa I. és Útmutató
- Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába I. II. (könyv és munkafüzet, tanmenet)
- J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I.
- Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
- Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
- Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
- Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I.
- Bárdos Lajos: 70 kánon
- Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
- Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
- Péter József: 165 kánon
- Kocsárné Herbolty Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában
- Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában
- Brukner Adrienn: Énekelni jó!
- Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában
- Balázs Oszkár-Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
- Lázárné Nagy Andrea: Margaréta (Gyakorló feladatok)
- Dalkísérek I. Szőlő érik (Tankönyvkiadó)

Ajánlott zenehallgatási anyag:

- Eredeti népzenei felvételek gyermekdalok, népdalok.
- Gyermeknek komponált művek Bartók Béla, Kodály Zoltán Bárdos Lajos kórusműveiből.

- Szemelvények a tanulók hangszeres anyagából: barokk, klasszikus táncok (különböző hangszereken).
- Mese- és karakterdarabok.

Követelmény

- Tudja a tanuló a dalokat zeneileg igényesen énekelni.
- Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G- és F-kulcsban ábécés névvel olvasni.
- Ismerje a módosítójeleket, az előjegyzések sorrendjét írásban is mindkét kulcsban 2#, 1 b előjegyzésig.
- Ismerje a dúr és moll hangsorokat 2#, 1b előjegyzésig.
- Ismerje fel és tudja ritmusolvasásban folyamatosan hangoztatni a szinkópát, az éles és nyújtott ritmust, valamint a tizenhatodok páros formációit.
- Legyen képes egyszerű, rövid (a tanult zenei anyagnál könnyebb) dallamfordulatokat hallás után szolmizálva visszaénekelni, memorizálni, lejegyezni.
- Ismerje a tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközök fogalmát, tudja ezeket kottakép alapján azonosítani.
- Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, a kis és nagy terc, a tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.
- Ismerje az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok felépítését.
- Ismerje a régi stílusú népdalok jellemző vonásait.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A zenei ismeret- és élményanyag bővítése.
- A zenei képességek, készségek fejlesztése a szolfézs, illetve hangszeres anyaghoz kapcsolódóan.
- Az új stílusú magyar népdalok jellemzőinek elsajátítása.
- A műzene kis formáinak megismerése: elsősorban barokk táncjátékok megszólaltatásával.
- Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben.
- Az aktív, a figyelmes zenehallgatás további kimunkálása, fejlesztése.
- A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.

Az éneklési és intonációs készség fejlesztése

- A népdalok kifejező megszólaltatása.
- A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
- A kétszólamú éneklés kimunkálása.
- Intonációs gyakorlatok.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Az előző évfolyamokban elsajátított ritmusok ismétlése, további gyakorlása, alkalmazása.
- A „kis nyújtott” és „kis éles” ritmus, a negyedértékű triola.
- Negyed felütés.
- 3/8-os ütem.
- Váltakozó ütem.
- A 4/4-2/4 és a 3/4-2/4 váltás megéreztetése.

- Alla breve.
- Az új stílusú magyar népdalok néhány ritmikai jellegzetessége: alkalmazkodó ritmus, erős és gyenge zárás.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- Daltanulás hallás után, valamint kottaképről.
- A fi, szi és ta hang, valamint dallamfordulataik.
- A népdalanyagon belül: dó, lá, ré (mi) és szó alaphangú dalok éneklése.
- A tanult zenei anyag jellegzetes dallamfordulatainak gyakorlása, olvasása és hallás utáni felismerése.
- Az alap és kvint szerepe, kvintváltás felfelé.
- Régi és új stílusú népdalok stílusjegyeinek rendszerezése, összefoglalása az eddigi ismeretek alapján.
- A dúr és moll tonalitás megfigyelése műzenei anyagon.
- A műzene dallamfordulatainak megfigyelése, éneklése, gyakorlása (hármashangzat felbontások, skálamenetek, terclépések, szekvenciák).

A többszólamúság fejlesztése

- Hangközök megszólaltatása két szólamban.
- Intonációs gyakorlatok.
- Kánonok, biciniumok éneklése.
- A többszólamú művek szólammozgásainak énekes megszólaltatása (párhuzamos mozgás, ellenmozgás).

Hangközök:

- Az előző években tanult hangközök további gyakorlása.
- Éneklés szolmizálva, ábécés-s nevekkal mindkét irányban.
- Felismerés hallás után és kottaképről.
- A szext hangköz és a szűkített-bővített kvint elsajátítása.
- A bővített szekund megfigyelése.
- Hangközláncok építése, éneklése.

Hangzatok:

- Az előző évben tanult hármashangzatok további gyakorlása, elsősorban hallási elmélyítése.
- A tanult hangnemek alap-hármashangzatai.

Hangsorok:

- A háromféle moll hangsor elsajátítása, a vezetőhang.
- Dúrok és mollok 3#, 3b előjegyzésig.

A formaérzék fejlesztése

- AA5A5vA, AA5BA, ABBvA, AABA formaszervezetek.
- A periódus felépítése (előtag, utótag, nyitás, zárás).
- Formai elemzések az elsajátított ismeretek alapján.

Zenei olvasás, írás

- Ritmusgyakorlatok olvasása.
- Ritmusírás énekelt népdalok alapján.
- Hangszeren megszólaltatott egyszerű ritmusú barokk táncjátékok ritmusának lejegyzése.
- Könnyű dallamok olvasása (mérővel), memorizálás, lejegyzés.
- Egyszerű periodizáló dallamok memorizálása, lejegyzése.

- Hangközök, hangközláncok lejegyzése betűvel és számmal.
- Hármashangzatok lejegyzése együtthangzás vagy felbontás alapján.
- Új stílusú népdalok lapról éneklése szolmizálva, szöveggel.
- Műzenei szemelvények éneklése szolmizálva és ábécés nevekkal, alkalmi hangzókkal, szöveggel

Rögtönzés

- Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása.
- Hiányos dallam kiegészítése.
- Megadott dallamsorokból a tanult népdalformák kialakítása.
- Adott dallamhoz ritmuskíséret.
- A tanult népdalokhoz hasonló dallamok rögtönzése.
- AA5A5vA, A5BA, ABBvA formákban, megadott egy vagy több sor alapján.
- Rögtönzés szövegre is.
- Megadott periodizáló dallamrészletek kiegészítése.
- Előtagra utótag rögtönzése (a-av).

Zenehallgatás

- A tanult népdalok felismerése népdalfeldolgozásokban.
- Mozdás, gesztus a zenében.
- Népdalok, népi táncdallamok feldolgozásai, régi magyar táncok.
- Műzenei táncok (elsősorban menüett) megismerése.
- A barokk táncjátékok jellemzőinek megfigyelése hallás alapján is.
- A zenekari hangzás megfigyelése, hangszerek hangszínének felismerése.
- A többszólamú művek szólammozgásainak követése: párhuzamos mozgás, ellenmozgás, „pont”, „vonal” stb.

Zenei szakkifejezések ismerete

- Triola, „kis” nyújtott, „kis” éles ritmus.
- Felütés.
- Váltakozó ütem.
- Eol, összhangzatos, dallamos moll, vezetőhang fogalma.
- Az eddigi hangközökön kívül a kis és nagy szext, bővített szekund.
- Parlando, rubato, tempo giusto.
- A régi és új stílusú népdalok.
- Motívum, periódus, szekvencia.
- Kvintoszlop.
- Párhuzamos és ellenmozgás.
- A metronómjelzés.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések, valamint a megismert zeneszerzők nevének helyes kiejtése, leírása.

Ajánlott tananyag

- A magyar népdalok újabb rétege: pentaton, dúr, háromféle moll, valamint dór (fríg) és mixolid hangkészletű dallamok.
- Néhány táncjáték a barokk korból - elsősorban a tanulók hangszeres anyagából (menüett, bourrée, sarabande, rigaudon, gavotte).
- Válogatás Bartók Béla Mikrokosmosz c. művéből énekes megszólaltatáshoz (a népdalanyagban megismert zenei jelenségek, valamint a többszólamú komponálási technikák megfigyelésére).
- Könnyű kétszólamúság: kánonok, biciniumok.

- Dobszay László: A hangok világa II. és III. kötet és Útmutatók
- Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába I. II. (könyv és munkafüzet, tanmenet)
- Lázárné Nagy Andrea: Margaréta
- J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok II.
- Kodály Zoltán: Ötfokú zene I-II.
- Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
- Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
- Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I-II.
- Bárdos Lajos: 70 kánon
- Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
- Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
- Péter József: 165 kánon
- Sulyok Gizella: Pilletánc I. és II. kötet.
- Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában
- Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában
- Brukner Adrienn: Énekelni jó!
- Kezdők zongoramuzsikája sorozat (Purcell, J. S. Bach, Händel stb.)
- Kezdők hangszeres kottagyűjteményei, előadási darabjai
- Komjáthyiné: Zongoraiskola II.
- Fantóné-Komjáthyiné-Hernádiné: Régi táncok gyermekeknek
- Balázs Oszkár-Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek

Ajánlott zenehallgatási anyag

- Népdalfeldolgozások (elsősorban a tanult dalokhoz kapcsolódóan).
- Szemelvények Bartók Béla Gyermekeknek és Mikrokozmosz című műveiből.
- Válogatás Bartók Béla és Kodály Zoltán kórusműveiből.
- Barokk táncok, (hangszeres táncok, zenekari tételek).
- Mesealakok a zenében.

Követelmény

- Tudja a tanuló a dalokat - ezen belül műzenei szemelvényeket - szöveggel, zeneileg igényesen előadni.
- Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G- és F-kulcsban folyamatosan ábécés névvel olvasni.
- Ismerje fel kottaképről a tanult ritmusképleteket, tudja folyamatosan olvasni, hangoztatni mérőütéssel vagy belső méréssel.
- Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb, rövid dallamokat szolmizálva visszaénekelni, hallás után lejegyezni, memorizálni.
- Ismerje fel a népdalok jellegzetességeit, stílusát (sorszerkezet, hangnem).
- Ismerje a dúr és moll hangsorokat 3#, 3b előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
- Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja ezeket felépíteni, illetve kottaképről azonosítani.
- Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.
- Ismerje a dúr, moll alaphelyzetű hármashangzatok felépítését. Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatokat felbontásban vagy együtthangzásban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag, a ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A zenei élményanyag bővítése.
- Bevezetés a bécsi klasszikus zene forma- és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok és műzenei szemelvények alapján.
- Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben - elsősorban a dúr és moll tonalitáson belül.
- A többszólamúság, társas zenélés készségének fejlesztése funkciós művek alapján.
- A magyar népdalok élményszerű előadása.
- A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
- Tudatos zenehallgatásra nevelés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Kis éles, kis nyújtott ritmusok, a nyolcad triola további gyakorlása, alkalmazása.
- A nyújtott és szinkópa ritmusok variánsai.
- Nyolcad és páros tizenhatod felütés.
- 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8-ban.
- Asiciliano és a mazurka ritmus jellegzetessége.
- Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- Daltanulás elsősorban kottaképről.
- Módosított hangok: fi, szi, di, ri és ta gyakorlása népzenei és műzenei olvasási anyagon (szolmizálva és ábécés névvel).

A többszólamú éneklés készségfejlesztése

- Más népek zenéjének többszólamú megszólaltatása.
- Hangszerkíséretes dalok.
- Kánonok.
- Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjátékkal is.
- T-D-T kapcsolatok megfigyelése.
- Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkal.
- A belső hallás és memória fejlesztése.

Hangközök:

- Az előző évben tanult hangközök gyakorlása: felismerés hallás után és kottaképről.
- A szűkített, bővített kvint (oldással) ismertetése.
- Új hangközök: a kis és nagy szeptim, (oldással).

Hangzatok:

- Az alaphelyzetű hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban, építésük, felismerésük kottaképről.
- A hármashangzatok megfordításainak elve.
- Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban.

Hangsorok:

- Dúrok és mollok 4#, 4b előjegyzésig.
- Azonos alapú dúr és moll.
- A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.

A formaérzék fejlesztése

- A periódus felépítése. Nyitás-zárás.
- Kis kéttagú-, háromtagú forma. Rondo forma.

Zenei olvasás, írás

- Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkal.
- Igen könnyű magyar népdalok lejegyzése.
- Hangközök, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtthangzásban vagy felbontásban.
- Hangközmenetek éneklése felbontással is, lejegyzése memorizálás, hallás után.
- Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről.
- Lejegyzés memorizálás vagy hallás után egy szólamban.
- Igen könnyű funkciós kísérszólamok megfigyelése, éneklése, lejegyzése betűkottával a dallamhangok alá.

Rögtönzés

- Adott dallamhoz tercmenet, kürtmenet szerkesztése.
- Periódusok kiegészítése: adott előtaghoz utótag (A-Av).
- Periodizáló dallamokhoz egy-egy kísérszólam éneklése.

Zenehallgatás

- Magyar és más népek táncai a műzenében.
- Barokk, klasszikus táncok - elsősorban a tanulók hangszeres darabjaiból.
- A hangszerelés, a dinamika - mint a zenei kifejezés eszközei.
- Dinamika a barokk korban.
- A barokk és bécsi klasszikus zenekar hangszerei.
- A tanult formák, dallami elemek megfigyelése hallás után.

Zenei szakkifejezések ismerete

- Siciliano és mazurka ritmus.
- Azonos alapú dúr és moll hangsor.
- Kvintoszlop.
- Kürtmenet.
- Funkciók.
- Hangnemi kitérés, moduláció.
- Periódus.
- Kéttagú-, háromtagú forma. Triós forma. Da Capo forma.
- Duett, duó, tercett, trió.
- Partitúra.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

Ajánlott tananyag

- Más népek funkciós népzeneje: egyszerű tercelő, kürtmenetes dalok kísérszólammal vagy hangszerkísérettel (lengyel, francia, német, olasz népdalok).
- Könnyű szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből, darabok a tanulók hangszeres anyagából is.
- Két-három-négszólamú könnyű kánonok.

- Dobszay László: A hangok világa III. és IV. kötet, Útmutatók
- Szigetiné Horváth Zsuzsa-Simonné Sármási Ágnes: Készségfejlesztő gyakorlatok
- J. Irsai Vera: Szolfézs példatár II.
- Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
- Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
- Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
- Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
- Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
- Péter József: 165 kánon
- Bárdos Lajos: 70 kánon
- Bárdos Lajos: Európa peremén
- Bárdos Lajos: Írások népzeneinkről
- Kerényi M. György: Százszínű csokor
- Sulyok Gizella: Pilletánc II-III.
- Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában
- Nógrádi László-Papp Károlyné-Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
- Györffy István: Dallamírási feladatok
- Kezdők zongoramuzsikája (J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber)
- Szemelvények a tanulók hangszeres darabjaiból
- Dalkísérek II. Érik a szőlő (Tankönyvkiadó)

Ajánlott zenehallgatási anyag:

- Magyar és más népek táncai a műzenében (pl. bécsi klasszikus táncok, valamint
- F. Chopin, A. Dvořák, B. Smetana, P. I. Csajkovszkij, J. Brahms, M. Ravel művei).
- Balett részletek (nemzeti karakter-táncok: mazurka, csárdás stb.).
- Szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből: dalok, opera- és szimfóniarészletek.

Követelmény

- Tudja a tanuló a dalokat, illetve a bécsi klasszikus korból a műveket, részleteket stílusosan előadni.
- Tudjon folyamatosan 6/8-os ütemben ritmust olvasni.
- Egyszerű 4-8 ütemnyi dallamot lejegyezni, memorizálni.
- A tanult anyagnál könnyebb dallamfordulatokat kottából szolmizálva, alkalmi hangzókkal, szöveggel megszólaltatni.
- Tudja a dúr és moll hangsorokat, vezetőhangokat 4#, 4b előjegyzésig.
- Tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
- Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja kottaképről azonosítani és felépíteni.
- Ismerje fel hallás után a kis és nagy szext hangközt.
- Ismerje fel hallás után az alaphelyzetű dúr, moll, szűkített és bővített hármashangzatokat.
- Tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni (a tanult hangnemek körében).
- Ismerje a dúr és moll hármashangzatok fordításainak nevét, felépítését, a funkciókat.
- Ismerje a periódus és a kisformák felépítését.
- Ismerje az alapvető tempo és előadási jeleket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag, a ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Zenei élményanyag gyűjtése a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből.
- A periodizáló és funkciós zenei ismeretek elmélyítése.
- Betekintés a romantika és a XX. század zenéjébe.
- A tanult magyar népzenei anyag bővítése aszimmetrikus dalokkal.
- Az eddig tanultak rendszerező ismételése.
- A zenei elemzési képesség fejlesztése.

Hallásfejlesztés és zenei ismeretek

- Átkötés, pontozás gyakorlása.
- Harminckettedek.
- Alla breve további gyakorlása.
- A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése.
- 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal.
- A módosított szolmizációs hangok további gyakorlása.
- A bővített kvart oldással.
- Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnemváltás eszközei.
- A kromatika megfigyelése, kromatikus fordulatok éneklése.
- Késleltetés.
- A hangközök rendszerezése.
- A hangközfördítés elve.
- A tiszta, kis- és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkkel is.
- Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés nevekkkel; a hangközök megnevezésével, zenei szerepük megfigyelésével.
- A dúr és moll hármashangzatok fordításai, illetve az alaphelyzetű szűkített, bővített hármashangzat gyakorlása oldással.
- Felismerésük hallás és kottakép alapján, építés.
- A dominánsseptim dúrban és mollban.
- Éneklése oldással szolmizálva.
- A nyolcütemes bécsi klasszikus periódusforma ritmus- és dallamfordulatainak megfigyelése, kiemelése, gyakorlása.
- Dallami variánsok, figuráció.
- A bécsi klasszikus zene funkciós rendjének gyakorlása.
- T-D-T; T-S-D-T kapcsolatok, funkciós jelző basszus hangok.
- Funkciós kísérszólam éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkkel.
- Műdalok olvasása zongorakísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
- Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus művek éneklése a tanult zenei ismeretek megfigyeltetésével.
- Két- és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesek előadásában.
- Kánonok éneklése.
- Hangsorok 6#, 6b előjegyzésig, vezetőhanggal.

A formaérzék fejlesztése

- Zárlatok: fél- és egész-zárlat, álzárlat.

- A klasszikus (és romantikus) dal.
- Két- és háromtagú kisformák, visszatérési típusok megfigyelése.
- Egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma formai megismerése.

Zenei olvasás, írás

- Könnyű periódusok lapról éneklése.
- Periódus terjedelmű bécsi klasszikus anyag lejegyzése a tanult hangnemekben.
- Könnyű hangközmenetek éneklése, írása.
- A kétszólamú írás bevezetése: a kísérő szólamban funkciós főhangok.
- Könnyű népdalok lejegyzése (szöveggel is).

Zenehallgatás

- A zenei kifejezés eszközei a bécsi klasszikus korban (stílusjegyek összegyűjtése).
- Hangszín-hangszerelés.
- A ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepének hallás utáni megfigyelése: (alteráció, kromatika, késleltetés, hangzatfelbontások, funkciók, záratok, feszültség - oldás, hangnemi kitérés, moduláció).
- Két- és háromtagú kisformák, visszatérési típusok, egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma megismerése zenehallgatás alapján is.
- A bécsi klasszikus zene stílusjegyeinek, jellegzetes műfajainak, előadói apparátusainak megfigyelése a meghallgatott művekben.
- A romantika kifejezési eszközeinek és a XX. század új hangzásvilágának megfigyelése.
- A homofon és polifon szerkesztési mód felismerése hallás után is.

Rögtönzés

- Ritmuskíséreték rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz. Osztinátók.
- Periódus kiegészítése: megadott előtaghoz utótag rögtönzése.
- Periódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzatfelbontás, kromatika, késleltetés stb.).
- Funkciójelző basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban, mollban.

Zenei elemzési képesség

- A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
- A stílusjegyek és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).

Zenei szakkifejezések ismerete

- Bécsi klasszikusok, Köchel-jegyzék, opusz.
- Kvint kör.
- Hangnemi rokonságok, maggiore-minore, a hangnemi kitérés, moduláció.
- A hangközfordítás elve.
- Tritonusz.
- Alteráció, kromatika.
- Funkciók, funkciós vonzás.
- Késleltetés.
- Kadencia, álzárlat, fél- és egész-zárlat.
- Előjáték, utójáték, visszatérés, Coda.
- Imitáció.
- Orgonapont.
- Hangszeres és vokális zene.
- Dal, ária, opera.

- Szimfónia.
- Kamarazene, duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett.
- Kisformák.
- Triós forma, szonátaforma, rondóforma, variáció.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.
- Az eddig megismert zenei korok rövid áttekintő ismételése, kronológiai rendezése, a legfontosabb stílusjegyek kiemelése.

Ajánlott tananyag

- Elsősorban bécsi klasszikus (romantikus) hangszerkíséretes dalok, duettek
- Szimfónia tételek, hangszeres szonáta, variáció, rondó
- Néhány könnyű XX. századi dal, kórusmű vagy énekelhető hangszeres darab
- Dobszay László: A hangok világa IV. és V. kötet, Útmutatók
- Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
- Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatás a kötetekből)
- Kodály Zoltán: Biciniumok
- Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorlófüzetei
- Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján
- Virágos sorozat népdalfüzetei
- Péter József: 165 kánon
- W. A. Mozart: 30 kánon
- Bárdos Lajos: 70 kánon
- Molnár Antal: Klasszikus kánonok
- Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
- Nógrádi László-Papp Károlyné-Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I.
- Györffy István: Dallamírási feladatok

Ajánlott zenehallgatási anyag:

- Szemelvények a bécsi klasszikusok műveiből a szonátaforma, a szimfónia (Menüett tétel), az opera megismeréséhez.
- Romantikus dalok, karakterdarabok.
- A XX. század zenéjéből néhány vokális és hangszeres mű.
- Néhány darab Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából (aszimmetria).

Követelmény

- Tudjon a tanuló emlékezetből bécsi klasszikus, romantikus műveket, szemelvényeket (dal, kánon, műrészlet) zeneileg igényesen előadni.
- Tudjon leolvasni, lejegyezni egyszerű, könnyű klasszikus periódust.
- Ismerje a dúr és moll hangsorokat 6#, 6b előjegyzésig.
- Ismerje az oktávon belüli hangközöket.
- Ismerje a négy alaphelyzetű hármashangzatot, a dúr és moll hangzatok fordításait, valamint a dominánsseptim akkordot.
- Tudja ezeket szolmizálva énekelni, felismerni hallás után, ábécés hangokkal megnevezni a könnyebb hangnemekben (3#, 3b.).
- Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.
- Ismerje a klasszikus zene alapvető stílusjegyeit, a tanult formáit és műfajait.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,
- A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával,
- Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).

Követelmények az alapfokú évfolyamok (4. évfolyam) elvégzése után

Ismerje a tanuló a ritmuselemeket a harminckettedektől az egész értékű kottáig.

Ismerje fel hallás után és kottaképről a szinkópa-, éles- és nyújtott ritmust, valamint az egyszerűbb ritmikai átkötéseket.

Legyen áttekinthetősége a 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8, 2/2-es ütemekben.

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben (könnyebb alterációkban is) 4#, 4b előjegyzésig.

Ismerje a

- pentaton hangsorokat.
- tudja a dúr és moll hangsorokat 6#, 6b előjegyzésig,
- ismerje a háromféle moll hangsort.

Ismerje fel a művek hangnemeit - hangszeres darabjaiban is.

Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban:

- tudja azonosítani - hangszeres tanulmányaihoz kapcsolódóan is - az oktávon belüli tiszta, kis és nagy hangközöket,

- ismerje fel ezeket kottaképről és hallás után.

Ismerje a bővített szekund, bővített kvart, szűkített és bővített kvint hangközöket; tudja ezeket kottaképről azonosítani.

Ismerje a négyféle alaphelyzetű hármashangzat, a dúr és moll fordítások elvét, valamint a dominánsseptim-hangzat felépítését.

Legyen képes ezeket hallás után felismerni, és kottaképről azonosítani.

Ismerje a funkciós főhangokat 3#, 3b előjegyzésig.

Ismerje a funkciós vonzást.

Ismerje a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát.

Tudjon lejegyezni:

- rövid szótagszámú, tempo giusto magyar népdalt szöveggel,
- kétszólamú, igen könnyű műzenei periódust, illetve szólamait hallás után kiegészíteni.

Legyen képes a fentieknek megfelelő nehézségi fokú dallamot lapról olvasni.

Ismerje és tudja kottaképről is azonosítani (hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni):

- a magyar népzene stílusjegyeit,
- a periódus fogalmát,
- a kis formákat,
- a triós formát,
- a klasszikus szonátaformát,
- a rondót.

Rendelkezzék a tanulmányai során érintett zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (elsősorban a bécsi klasszikus zenében).

Ismerje a leggyakrabban előforduló zenei kifejezéseket.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

Írásbeli vagy szóbeli vizsga

A vizsga feladatait az iskola választja ki az A) és B) feladatsor közül vagy a helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama

Szolfézs

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.

A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

Az alapvizsga tartalma

Írásbeli vizsga

A) Feladatsor

1. Feladatok a hangköz-, hangzat-ismeretek köréből - hallás után, kottakép és szerkesztés alapján.

- 5 hangköz, 5 hármashangzat lejegyzése hallás után (jelölés betűvel és számmal)

- 5 hangköz, 5 hármashangzat építése megadott hangokra,

- 5 hangköz, 5 hármashangzat felismerése kottaképről.

A tanulók számára adottak azon hangok kottaképe, melyekre a hangközöket, hármashangzatokat építenie kell.

2. Könnyű kétszólamú klasszikus periódus felső szólamának lejegyzése

A zenei részlet 2/4, 3/4 vagy 4/4-es löktetésű, lehetőleg A-Av felépítésű, modulációt, alterációt, nehezebb hangközlépéseket nem tartalmazó legyen. A tanulók számára a táblán adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.

A részlet zongorán két szólamban tizenkétszer hangozhat el.

3. Megadott klasszikus kis forma elemzése hallás és kottakép alapján.

Az elemzés szempontjai: hangnem, az előforduló zenei elemek megjelölése (hármashangzat-felbontás, szekvencia, késleltetés stb.), formai felépítés, funkciók.

B) Feladatsor

1. Feladatok a hangköz-, hangzat-ismeretek köréből - hallás után, kottakép és szerkesztés alapján

- 5 hangköz, 5 hármashangzat lejegyzése hallás után (jelölés betűvel és számmal)

- 5 hangköz, 5 hármashangzat építése megadott hangokra,

- 5 hangköz, 5 hármashangzat felismerése kottaképről.

A tanulók számára adottak azon hangok kottaképe, melyekre a hangközöket, hármashangzatokat építenie kell.

2. Egy magyar népdal lejegyzése

A népdal: új stílusú, négysoros, 8-10-es szótagszámú, tempo giusto, izometrikus, szinkópát, nyújtott és éles ritmust tartalmazhat. A tanulók számára adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.

A népdal nyolcszor hangozhat el a megadott abszolút magasságban, énekes előadásban.

3. Megadott klasszikus kis forma elemzése hallás és kottakép alapján.

Az elemzés szempontjai: hangnem, az előforduló zenei elemek megjelölése (hármashangzat-felbontás, szekvencia, késleltetés stb.), formai felépítés, funkciók.

Az írásbeli vizsgához ajánlott feladatlap készítése.

Szóbeli vizsga

1. Memoriter anyag:

A vizsgázó

- tudjon 5 népdalt előadni,

- ismerje azok legfontosabb jellemzőit;
- tudjon 5 műzenei szemelvényt szóló énekléssel vagy hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező) megszólaltatni,
- ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

2. A vizsgán a tanuló elemezzen egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a negyedik évfolyam elvégzése utáni követelmények alapján.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

1. feladat - teszt: A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése
2. feladat: - dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottairási készség, külalak.
3. feladat: - elemzés: Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helytállósága, a jelölések pontossága.

A szóbeli vizsga értékelése.

- a választott zenei anyag élményszerű megszólaltatása
- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete)
- zenetörténeti tájékozottság
- stílusismeret
- formai ismeretek
- tájékozódás a zenei műfajok között

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jó minőségű és felhangolt zongora vagy pianínó. Hangjegytábla, szemléltető anyagok, ritmushangszerek

Megfelelő minőségű audiovizuális berendezés (magnetofon, DVD, CD-lejátszó)

A stíluskorszakokat megfelelően bemutató, kellő számú és minőségű hangfelvétel, zenei szakkönyv.

7.3.2.6.SZOLFÉZS

A szolfézstanítás - a hangszer-tanítással szerves egységben - a zene megszerettetését, megértését, valamint a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.

A zeneművek élményt nyújtó megismerésén és megértésén túl a tantárgy sajátosságából adódóan a hangsúly a tanítás folyamatában a zenei ismeretek elsajátíttatására, a képesség- és készségfejlesztésre, a kreativitás és a tudás alkalmazásának kimunkálására kerül.

A végső cél a globális zenei látásmód és gondolkodás alapjainak kialakítása, elindítása az alapfokú szolfézstanításban is: „A tanuló, hallja, amit lát és látja, amit hall!”

A tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy az általános zenei képességek fejlesztését és a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.

Külön figyelmet fordít arra, hogy e tevékenység gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömeivel.

A szolfézstanítás célja, feladata:

A tanulók zenei készségeinek kiművelése, képességeik fejlesztése és ismereteik bővítése az alábbi területeken:

- belső hallás
- ritmus-metrum
- tiszta intonáció
- tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök)
- dallamhallás
- többszólamúság
- harmóniaazonosítás
- zenei olvasás-írás
- zenei szerkezet (forma)
- zenei memória
- zenehallgatás (zeneértés)
- a kreativitás fejlesztése, - rögtönzés
- a megszerzett tudás alkalmazása
- a hangszerstanulás segítése
- a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek megismertetése
- a zenei műveltség igényének kialakítása
- a társművészetek iránti nyitottság megalapozása.
- A zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra.
- A tanulók személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; nemzeti identitástudatuk megerősítése, érzelmviláguk kibontakoztatása.

Rendelkezzék a tanuló

- olyan készetéssel, mely a választott - eddig tanult - muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,
- a tanulmányai során elsajátított készség-, jártasság-, ismeret-repertoárral, melyek eszközt biztosítanak a zene belső elképzeléséhez, értelmezéséhez, stílusos megszólaltatásához,
- olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség-készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
- biztos zenei ízléssel és ítélő képességgel,
- a zene iránti elkötelezettséggel.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel és játékkal.
- A zene megszerettetése, örömteli művelése.
- A figyelmes zenehallgatás kezdeti lépéseinek kimunkálása.

Az éneklési készség fejlesztése

- Helyes testtartás, levegővétel.
- Kezdőhang átvétele.
- Megfelelő tempóválasztás és tempótartás.
- Éneklés játékkal.
- Éneklés szöveggel emlékezetből.
- Ismert dallami fordulatok éneklése kézjelekkel.
- Önálló dalkezdés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Egyenletes járással ritmusmotívumok megszólaltatása.

- A ritmusértékek neveinek, jeleinek és gyakorlóneveinek elsajátítása: negyed, nyolcad és negyed szünet értékekkel.

- 2/4-es ütem.
- Ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
- A „belső mérés” kialakítása.
- Ritmusmotívumok hangoztatása, visszatapsolása, olvasása, ütemekbe helyezése.
- Dalfelismerés ritmusról, ritmusfelismerés dallamról.
- A különböző tempók közötti különbségek érzékelése.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- Daltanulás játékkal együtt.
- A belső hallás kialakításának kezdeti lépései.
- Hangmagasság-megfigyelés, magas és mély képzet kialakítása.
- A relatív szolmizáció bevezetése (pentaton, pentachord hangkészletben).
- A dallami jelrendszerek: kéz-, betűjel, hangjegy.
- Hanglépcső, vonalrendszer.
- Az elsajátított hangkészleteken belüli rövid dallamfordulatok kiemelése, gyakorlása.
- Dalfelismerés, dallambújtatás.

A kétszólamúság előkészítése

- Felelgetős játékok, dal és mérő (ritmusosztinátók, ritmuskíséret, egyszerű dallamosztinátók).

Rögtönzés

- Ritmussorok kiegészítése.
- Kérdés, felelet.
- Mondókák, versek, ritmusok megszólaltatása énekléssel.
- Mozgás és játék rögtönzése.

Zenehallgatás

- A zeneértő és -érző képesség fejlesztése.
- Aktív (előkészített) zenehallgatás.
- Alapvető tempó különbségek megfigyelése (gyors-lassú).
- Zajok-zörejek, zenei hang.
- Hangszínek (hangerő) megfigyelése és megkülönböztetése, hangszerek hangjainak felismerése.
- Zenei hangulatok-karakterek hallás utáni megfigyelése.
- A többször hallgatott zeneművek felismerése.

Ajánlott tananyag

- Magyar népi mondókák, gyermekversek, gyermekjátékok, gyermekdalok
- Zeneszerzők kicsinyeknek írt dalai
- Rokon népek dalai
- Horváth Istvánné-Smid Anna: Csicsergő 1. (tankönyv, munkafüzet és útmutató)
- Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, tanmenet)
- József Andrásné-Szmrecsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
- P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)
- P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek
- Kodály Zoltán: Kis emberek dalai

- Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
- Forrai Katalin: Ének az óvodában
- Forrai Katalin: Jár a baba
- Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
- Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
- Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)
- Dobszay László: A magyar dal könyve
- Weöres Sándor: Magyar etűdök
- Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne
- Cini-cini muzsika (Óvodások verseskönyve)
- Szabó Helga-Réber László: Te is tudsz énekelni
- Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)
- Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)
- Borsai I.-Haider E.: Magyar népi gyermekjátékok
- Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény
- Dimény Judit: Hang-játék

Ajánlott zenehallgatási anyag:

- Magyar gyermekdalok és népdalok, népdalfeldolgozások, más népek gyermekdalai szóló-, kíséretes- vagy kórusfeldolgozásban.
- Hangszeres szemelvények (karakter-, mesedarabok) lehetőleg élő előadásban.

Követelmények

- A „belső” lüktetés fejlesztése.
- Az egyenletes lüktetés és a dalritmus különbségeinek megéreztetése.
- A negyed, páros nyolcad és a negyed szünet ritmusjeleinek folyamatos olvasása gyakorlónevekkel.
- A törzshangok szolmizációs nevének, kézjeleinek ismerete.
- A zenére figyelés, valamint együttműködési képesség a játékban, éneklésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel, játékkal.
- A magyar gyermekjátékok, dalok és népdalok - mint zenei anyanyelvünk és néphagyományunk - megismerése.
- A zenei készségek megalapozása a 7-9 éves korú gyermekek hangszerstanulásához.
- Felkészítés a hangszerválasztásra, a zenére figyelés, a zenehallgatási élmény megteremtése.

Az éneklési készség fejlesztése

- A tiszta intonáció, a helyes zenei hangsúlyok kialakítása.
- A kifejező éneklés igényének felkeltése.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Az egyenletes lüktetés és az ütemparók megéreztetése mozgással (ütemezéssel).

- A negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed és fél és egész értékek, szünetjelek, a szinkópa, éles és nyújtott ritmus elsajátítása gyakorló és zenei nevekkal, jelekkel.

- 2/4-es ütem.
- a 3/4-es lüktetés megéreztetése.
- Szövegek ritmusának megfejtése.
- Ritmusmotívumok olvasása, felismerése.
- Az ütemhangsúlyok érzékeltetése.
- Metrum és ritmus egyidejű megfigyelése.
- Osztinató, majd ritmuskíséret ismert dalokhoz.
- Ritmusgyakorlatok.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- Daltanulás játékkal együtt, illetve hallás után.
- A magas és mély képzet kialakítása.
- A szolmizációs relációk elsajátítása (hétfokúság).
- A dallami jelrendszerek ismerete.
- A szolmizációs hangok kézjele, betűjele és helye a vonalrendszeren.
- Dallamfordulatok gyakorlása a pentaton és hétfokú hangkészletekben.
- Éneklés kézjel után, olvasás betűkottáról és ötvonalas rendszerben kulcs nélkül.
- Dallamfordulatok visszaéneklése.
- Memorizálás hallás után.
- A belső hallás fejlesztése.

A kétszólamúság előkészítése

- Dal és mérő.
- Felelgetős játékok.
- Ritmusosztinátók, ritmuskísérek.
- Egyszerű dallamosztinátók (dudakíséret).
- Kétszólamú (igen könnyű) gyakorlatok kézjelekről.
- Igen könnyű kánonok - a csoport képességei szerint.
- Kétszólamú ritmusok, ének-kopogós „játékok”.
- Ének, járás, taps, ütőhangszerek kíséretével, változatos csoportosításban.

Zenei ismeretek:

- Hangközök fogalmának bevezetése, kis- és nagy szekund, tiszta oktáv, tiszta kvint.

Formai ismeretek:

- Motívum
- Azonosság, hasonlóság, különbözőség.

Zenei olvasás, írás

- Az íráskészség kialakítása (írástechnika, zenei helyesírás).
- Rövid ritmusmotívumok, könnyű dalok ritmusának lejegyzése ritmusjelekkel (2-4-8 ütem).
- A dó helyének változtatása.
- Tájékozódás a vonalrendszeren.
- Kulcsok, ábécés nevek bevezetése.
- Dallamok, olvasógyakorlatok éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal betűkottáról és hangjegyekről.
- Memorizálás.
- Könnyű dalok, dalrészletek, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással vagy emlékezetből, betűkottával, majd hangjegyekkel (2-4-8 ütem).

Rögtönzés

- Zárások megkeresése ritmusokban, dallamokban.
- Hiányos dallamok kiegészítése egy-két hanggal.
- Ritmusfelelgetős, dallamfelelgetős.
- Ütempárhoz ütempár rögtönzése.
- Mondókák, versek megszólaltatása énekléssel.
- Mozdás és játék rögtönzése.

Zenehallgatás

- Hangszínek megfigyelése, megkülönböztetése.
- Emberi hangfajták (gyermek-, női-, férfi).
- Zenei együttesek: énekkar, zenekar.
- Dinamika, előadási módok.
- Különböző karakterek megfigyelése.
- Hangszerek hangja: zongora, hegedű, cselló, furulya (réz- és fafúvósok).
- A dallami azonosság, különbözőség felismerése a zenehallgatási anyagban is.

Zenei kifejezések:

- Ritmus, dallam.
- Ütem, ütemmutató, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
- A megismert ritmusértékek nevei.
- Tempó, mérőütés.
- Osztinató.
- Hangmagasság, hangköz, hangkészlet, hangsor.
- Pentaton, pentachord.
- A G-kulcs, F-kulcs.
- A törzshangsor.
- A megismert hangközök nevei, jelentésük.
- Motívum, dallamsor.
- Kánon.
- Piano-forte.

Ajánlott tananyag

- Magyar népi mondókák, gyermekjátékok, népszokások
- Magyar gyermekdalok, népdalok
- Gyermekversek.
- Rokon népek dalai
- Magyar zeneszerzők gyermekeknek komponált dalai
- Más népek dallamai
- Horváth Istvánné Smid Anna: Csicsergő 2. (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
- Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, Útmutató)
- József Andrásné-Szmrecsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
- P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)
- P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek
- Kodály Zoltán: Kis emberek dalai
- Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
- Forrai Katalin: Ének az óvodában
- Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
- Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában

- J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I. kötet
- Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)
- Dobszay László: A magyar dal könyve
- Bárdos Lajos: 70 kánon
- Weöres Sándor: Magyar etűdök
- Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne
- Cini-cini muzsika (Óvodások verseskönyve)
- Szabó Helga-Réber László: Te is tudsz énekelni
- Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)
- Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)
- Borsai Ilona-Haider Edit: Magyar népi gyermekjátékok
- Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény
- Dimény Judit: Hang-játék

Ajánlott zenehallgatási anyag

- Válogatás a néphagyomány zenei anyagából. Gyermekdal feldolgozások.
- A hangszeres műzene karakterdarabjai. Mesedarabok.
- Rövid daraboka hangszeres iskolából (különböző hangszereken).

Követelmények az előképző évfolyamok elvégzése után

- Rendelkezzék a tanuló a zenetanuláshoz szükséges alapvető magatartásformákkal: tudjon zenére figyelni, tudjon együttműködni társaival, tanárával a csoportos éneklésben, játékban.
- Tudjon az egyenletes löktetéshez járni, énekelni. Tudjon önállóan dalt kezdeni.
- Ismerje fel kottáról a negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyedértékű hangokat, a megfelelő szüneteket, valamint a szinkópa, éles és nyújtott ritmust.
- Legyen képes 4-8 ütemes ritmust folyamatosan olvasni és hangoztatni.
- Tudja alkalmazni a ritmuselemeket 2/4-es ütemekben.
- Tudjon lejegyezni rövid ritmusmotívumokat.
- Ismerje a szolmizációs neveket, kézjeleket és a hangok viszonyított helyét a vonalrendszeren.
- Tudja a dalokat szöveggel és szolmizálva - a zenei tartalomnak megfelelő tempóban, pontos ritmusban, helyes frazeálással - emlékezetből énekelni.
- Tudjon rövid zenei egységet (a tanult dallami fordulatok köréből) visszaénekelni.
- Ismerje a G-kulcs hangjait, legyen tájékozott a vonalrendszeren.
- Ismerje a kis és nagy szekund, tiszta kvint, tiszta oktáv hangközöket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

Alapfokú évfolyamok

Az első évfolyam tanítási anyagának összeállítása az előképző évfolyamok követelményeinek ismeretét feltételezi.

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A zenei élményanyag bővítése.
- A magyar népzene régi stílusú dallamainak megismerése.
- Betekintés a műzene kis formáiba. A zenei értelmezés kezdeti lépéseinek kimunkálása.
- Az előképzőben tanult zenei ismeretanyag ismételése.
- A készségek megalapozása, fejlesztése a tananyaghoz kapcsolódóan.
- Az abszolút rendszer további gyakorlása.
- A szolfézis és a hangszerjáték kapcsolatának kialakítása.
- A zenehallgatási élmény elmélyítése.

Az éneklési készség fejlesztése

- Helyes testtartás, levegővétel, tiszta intonáció, tempótartás.
- Artikuláció, szövegmondás.
- A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
- Az igényes, szép éneklés kialakítása.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Az előképzőben tanult ritmikai elemek alapos ismételése.
- A korona, az átkötés, az értéknyújtó pont ismerete.
- A legegyszerűbb ütemek: 2/4, 4/4, 3/4.
- Ütem súlyok (ütemezés).
- A szinkópa, az éles és a nyújtott ritmus ismételése, elmélyítése.
- A tizenhatodok páros formációi.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- Daltanulás hallás után, kézjelről, betűkottáról.
- Az új szolmizációs hangok (relációk) elsajátítása.
- A régi stílusú magyar népdalok jellemzői.
- A tonálisérzék fejlesztése, a dallamzáró alaphang: lá, és dó.
- A hétfokúság dallamfordulatainak gyakorlása.
- Periodizáló műzenei szemelvények éneklése, memorizálása.
- A belső hallás további kimunkálása: memorizálás belső hallás alapján kézjelről, kottaképről.

A kétszólamúság előkészítő gyakorlatai

- Dallamhoz ritmusszótínátó vagy önálló ritmusszólam megszólaltatása.
- Könnyű kétszólamú művek éneklése (a csoport képességeinek megfelelően válogatott könnyű kánonok, biciniumok).

Hangközök:

- Tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, tiszta oktáv.
- Éneklés szolmizálva, építés megadott hangokra.
- Felismerés kottakép és hallás után (hallás után: szekundok, tercek, kvint, oktáv).

Hangzatok:

- Az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok szerkezete.
- Éneklés szolmizálva mindkét irányban.
- Felismerés hallás után együtthangzásban vagy felbontásban.
- Építés megadott ábécés hangokra a tanult hangnemek alapján.

Hangkészlet, hangsorok, hangnemek

- Alaphang fogalma.
- Tiszta- és pien hangos pentatónia.

- Pienhangok (fă, ti, fi), díszítőhangok.
- Módosító jelek, előjegyzések.
- A módosított hangok nevei
- A tanult hangnemek előjegyzéseinek sorrendje írásban is.
- Hétfokúság: dúrok és mollok (eol) 2#, 1 b előjegyzésig.
- A párhuzamos hangsorok fogalma.
- A zeneművek hangnemének megállapítása kottakép alapján az eddigi ismeretek felhasználásával.

A formaérzék fejlesztése:

- Részletek, egységek megfigyeltetése: hasonlóság, azonosság, különbözőség, variáns, sorszerkezet.
- A kvintváltás megfigyeltetése.
- A5A5vAAv, illetve A5B5A B sorszerkezetek.
- A helyes frazeálás.

Zenei olvasás-írás

- A helyes kottaírás.
- Ritmusgyakorlatok olvasása.
- Ritmusfordulatok lejegyzése hallás és memorizálás alapján.
- Éneklés betűkottáról, majd ötvonalas rendszerben hangjegyekről, G-kulcsban, abszolút magasságban ábécés nevekkkel 2#, 1 b előjegyzéssel.
- Dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre, illetve G-kulcsból F-kulcsba (és fordítva).
- Igen könnyű diktálási feladatok.
- Könnyű dalok, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással, betűkottával G- és F-kulcsban (2-4-8 ütem).
- Transzponálás írásban.

Rögtönzés

- Ritmussorok rögtönzése.
- Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása (szaporítás - ritkítás stb.).
- Megadott több ritmussorból, dallamsorból teljes zenei forma kialakítása.
- Ritmus kiegészítések megadott ütemmutatók alapján.
- Párbeszéd, kérdés-felelet.
- Adott dallamhoz ritmuskíséret.
- Hiányos dallam kiegészítése.

Zenehallgatás

- Különféle kórushangzások.
- Dallam és kíséret, szólamok megfigyelése.
- A hangszerek hangszínének felismerése.
- Dinamikai különbségek megismerése.
- A népzene és műzene.
- A különféle hangulatok, előadásmódok (pl. parlando) megfigyelése.

Zenei szakkifejezések ismerete

- A szolfézs előképzőben tanultakhoz.
- Ütemmutató, ütemszúly, ütempár.
- Alkalmazkodó ritmus.
- Kulcsok, előjegyzések, módosító jelek.
- Pentatónia, díszítőhang, vendéghang (pienhang).

- Hangkészlet, hangsor, hangnem.
- Pentachord, Dur és moll (eol).
- A párhuzamos hangsor fogalma.
- Dallamsorok, alaphang, kvintváltás, szolmizációváltás.
- Ereszkedő dallamvonal.
- Azonosság, variáns, sorszerkezet.
- Szekvencia.
- Periódus.
- Transzponálás.
- Prima volta, seconda volta.
- Solo, tutti.
- Parlando, rubato, tempo giusto.
- Staccato, legato.

Ajánlott tananyag

- Régi stílusú magyar népdalok, énekelhető műzenei szemelvények a hangszeres iskolák anyagából is (könnyű barokk és klasszikus táncok).
- Könnyű kánonok, biciniumok.
- Horváth Istvánné-Smid Anna: Csicsergő II (tankönyv, munkafüzet és Útmutató)
- Dobszay László: A hangok világa I. és Útmutató
- Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába I.II. (könyv és munkafüzet, tanmenet)
- J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I.
- Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
- Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
- Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
- Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I.
- Bárdos Lajos: 70 kánon
- Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
- Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
- Péter József: 165 kánon
- Kocsárné Herbolty Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában
- Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában
- Brukner Adrienn: Énekelni jó!
- Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában
- Balázs Oszkár-Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
- Lázárné Nagy Andrea: Margaréta (Gyakorló feladatok)
- Dalkíséreték I. Szőlő érik (Tankönyvkiadó)

Ajánlott zenehallgatási anyag:

- Eredeti népzenei felvételek gyermekdalok, népdalok.
- Gyermeknek komponált művek Bartók Béla, Kodály Zoltán, Bárdos Lajos kórusműveiből.
- Szemelvények a tanulók hangszeres anyagából: barokk, klasszikus táncok (különböző hangszereken).
- Mese- és karakterdarabok.

Követelmény

- Tudja a tanuló a dalokat zeneileg igényesen énekelni.

- Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G- és F-kulcsban ábécés névvel olvasni.
- Ismerje a módosítójeleket, az előjegyzések sorrendjét írásban is mindkét kulcsban 2#, 1 b előjegyzésig.
- Ismerje a dúr és moll hangsorokat 2#, 1b előjegyzésig.
- Ismerje fel és tudja ritmusolvasásban folyamatosan hangoztatni a szinkópát, az éles és nyújtott ritmust, valamint a tizenhatodok páros formációit.
- Legyen képes egyszerű, rövid (a tanult zenei anyagnál könnyebb) dallamfordulatokat hallás után szolmizálva visszaénekelni, memorizálni, lejegyezni.
- Ismerje a tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközök fogalmát, tudja ezeket kottakép alapján azonosítani.
- Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, a kis és nagy terc, a tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.
- Ismerje az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok felépítését.
- Ismerje a régi stílusú népdalok jellemző vonásait.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A zenei ismeret- és élményanyag bővítése.
- A zenei képességek, készségek fejlesztése a szolfézs, illetve hangszeres anyaghoz kapcsolódóan.
- Az új stílusú magyar népdalok jellemzőinek elsajátítása.
- A műzene kis formáinak megismerése: elsősorban barokk táncjátékok megszólaltatásával.
- Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben.
- Az aktív, a figyelmes zenehallgatás további kimunkálása, fejlesztése.
- A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.

Az éneklési és intonációs készség fejlesztése

- A népdalok kifejező megszólaltatása.
- A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
- A kétszólamú éneklés kimunkálása.
- Intonációs gyakorlatok.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Az előző évfolyamokban elsajátított ritmusok ismétlése, további gyakorlása, alkalmazása.
- A „kis nyújtott” és „kis éles” ritmus, a negyedértékű triola.
- Negyed felütés.
- 3/8-os ütem.
- Váltakozó ütem.
- A 4/4-2/4 és a 3/4-2/4 váltás megéreztetése.
- Alla breve.
- Az új stílusú magyar népdalok néhány ritmikai jellegzetessége: alkalmazkodó ritmus, erős és gyenge zárás.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- Daltanulás hallás után, valamint kottaképről.

- A fi, szi és ta hang, valamint dallamfordulataik.
- A népdalanyagon belül: dó, lá, ré (mi) és szó alaphangú dalok éneklése.
- A tanult zenei anyag jellegzetes dallamfordulatainak gyakorlása, olvasása és hallás utáni felismerése.
- Az alap és kvint szerepe, kvintváltás felfelé.
- Régi és új stílusú népdalok stílusjegyeinek rendszerezése, összefoglalása az eddigi ismeretek alapján.
- A dúr és moll tonalitás megfigyelése műzenei anyagon.
- A műzene dallamfordulatainak megfigyelése, éneklése, gyakorlása (hármashangzat felbontások, skálamenetek, terclépések, szekvenciák).

A többszólamúság fejlesztése

- Hangközök megszólaltatása két szólamban.
- Intonációs gyakorlatok.
- Kánonok, biciniumok éneklése.
- A többszólamú művek szólammozgásainak énekes megszólaltatása (párhuzamos mozgás, ellenmozgás).

Hangközök:

- Az előző években tanult hangközök további gyakorlása.
- Éneklés szolmizálva, ábécés-s nevekkkel mindkét irányban.
- Felismerés hallás után és kottaképről.
- A szext hangköz és a szűkített - bővített kvint elsajátítása.
- A bővített szekund megfigyelése.
- Hangközláncok építése, éneklése.

Hangzatok:

- Az előző évben tanult hármashangzatok további gyakorlása, elsősorban hallási elmélyítése.
- A tanult hangnemek alap-hármashangzatai.

Hangsorok:

- A háromféle moll hangsor elsajátítása, a vezetőhang.
- Dúrok és mollok 3#, 3b előjegyzésig.

A formaérzék fejlesztése

- AA5A5vA, AA5BA, ABBvA, AABA formaszerkezetek.
- A periódus felépítése (előtag, utótag, nyitás, zárás).
- Formai elemzések az elsajátított ismeretek alapján.

Zenei olvasás, írás

- Ritmusgyakorlatok olvasása.
- Ritmusírás énekelt népdalok alapján.
- Hangszeren megszólaltatott egyszerű ritmusú barokk táncjátékok ritmusának lejegyzése.
- Könnyű dallamok olvasása (mérővel), memorizálás, lejegyzés.
- Egyszerű periodizáló dallamok memorizálása, lejegyzése.
- Hangközök, hangközláncok lejegyzése betűvel és számmal.
- Hármashangzatok lejegyzése együtthangzás vagy felbontás alapján.
- Új stílusú népdalok lapról éneklése szolmizálva, szöveggel.
- Műzenei szemelvények éneklése szolmizálva és ábécés nevekkkel, alkalmi hangzókkal, szöveggel.

Rögtönzés

- Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása.
- Hiányos dallam kiegészítése.
- Megadott dallamsorokból a tanult népdalformák kialakítása.
- Adott dallamhoz ritmuskíséret.
- A tanult népdalokhoz hasonló dallamok rögtönzése.
- AA5A5vA, A5BA, ABBvA formákban, megadott egy vagy több sor alapján.
- Rögtönzés szövegre is.
- Megadott periodizáló dallamrészletek kiegészítése.
- Előtagra utótag rögtönzése (a-av).

Zenehallgatás

- A tanult népdalok felismerése népdalfeldolgozásokban.
- Mozdás, gesztus a zenében.
- Népdalok, népi táncdallamok feldolgozásai, régi magyar táncok.
- Műzenei táncok (elsősorban menüett) megismerése.
- A barokk táncjátékok jellemzőinek megfigyelése hallás alapján is.
- A zenekari hangzás megfigyelése, hangszerek hangszínének felismerése.
- A többszólamú művek szólammozgásainak követése: párhuzamos mozgás, ellenmozgás, „pont”, „vonal” stb.

Zenei szakkifejezések ismerete

- Triola, „kis” nyújtott, „kis” éles ritmus.
- Felütés.
- Váltakozó ütem.
- Eol, összhangzatos, dallamos moll, vezetőhang fogalma.
- Az eddigi hangközökön kívül a kis és nagy szext, bővített szekund.
- Parlando, rubato, tempo giusto.
- A régi és új stílusú népdalok.
- Motívum, periódus, szekvencia.
- Kvintoszlop.
- Párhuzamos és ellenmozgás.
- A metronómjelzés.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések, valamint a megismert zeneszerzők nevének helyes kiejtése, leírása.

Ajánlott tananyag

- A magyar népdalok újabb rétege: pentaton, dúr, háromféle moll, valamint dór (fríg) és mixolid hangkészletű dallamok.
- Néhány táncjáték a barokk korból - elsősorban a tanulók hangszeres anyagából (menüett, bourrée, sarabande, rigaudon, gavotte).
- Válogatás Bartók Béla Mikrokosmosz c. művéből énekes megszólaltatáshoz (a népdalanyagban megismert zenei jelenségek, valamint a többszólamú komponálási technikák megfigyelésére).
- Könnyű kétszólamúság: kánonok, biciniumok.
- Dobszay László: A hangok világa II. és III. kötet és Útmutatók
- Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába I-II. (könyv és munkafüzet, tanmenet)
- Lázárné Nagy Andrea: Margaréta
- J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok II.
- Kodály Zoltán: Ötfokú zene I-II.

- Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
- Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
- Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I-II.
- Bárdos Lajos: 70 kánon
- Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
- Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
- Péter József: 165 kánon
- Sulyok Gizella: Pilletánc I. és II. kötet.
- Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában
- Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában
- Brukner Adrienn: Énekelni jó!
- Kezdők zongoramuzsikája sorozat (Purcell, J. S. Bach, Händel stb.)
- Kezdők hangszeres kottagyűjteményei, előadási darabjai
- Komjáthyiné: Zongoraiskola II.
- Fantóné-Komjáthyiné-Hernádiné: Régi táncok gyermekeknek
- Balázs Oszkár-Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek

Ajánlott zenehallgatási anyag

- Népdalfeldolgozások (elsősorban a tanult dalokhoz kapcsolódóan).
- Szemelvények Bartók Béla Gyermekeknek és Mikrokozmosz című műveiből.
- Válogatás Bartók Béla és Kodály Zoltán kórusműveiből.
- Barokk táncok, (hangszeres táncok, zenekari tételek).
- Mesealakok a zenében.

Követelmény

- Tudja a tanuló a dalokat - ezen belül műzenei szemelvényeket - szöveggel, zeneileg igényesen előadni.
- Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G- és F-kulcsban folyamatosan ábécés névvel olvasni.
- Ismerje fel kottaképről a tanult ritmusképleteket, tudja folyamatosan olvasni, hangoztatni mérőütéssel vagy belső méréssel.
- Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb, rövid dallamokat szolmizálva visszaénekelni, hallás után lejegyezni, memorizálni.
- Ismerje fel a népdalok jellegzetességeit, stílusát (sorszerkezet, hangnem).
- Ismerje a dúr és moll hangsorokat 3#, 3b előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
- Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja ezeket felépíteni, illetve kottaképről azonosítani.
- Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.
- Ismerje a dúr, moll alaphelyzetű hármashangzatok felépítését. Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatokat felbontásban vagy együtthangzásban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag, a ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A zenei élményanyag bővítése.
- Bevezetés a bécsi klasszikus zene forma- és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok és műzenei szemelvények alapján.
- Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben - elsősorban a dúr és moll tonalitáson belül.
- A többszólamúság, társas zenélés készségének fejlesztése funkciós művek alapján.
- A magyar népdalok élményszerű előadása.
- A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
- Tudatos zenehallgatásra nevelés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Kis éles, kis nyújtott ritmusok, a nyolcad triola további gyakorlása, alkalmazása.
- A nyújtott és szinkópa ritmusok variánsai.
- Nyolcad és páros tizenhatod felütés.
- 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8-ban.
- A siciliano és a mazurka ritmus jellegzetessége.
- Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- Daltanulás elsősorban kottaképről.
- Módosított hangok: fi, szi, di, ri és ta gyakorlása népzenei és műzenei olvasási anyagon (szolmizálva és ábécés névvel).

A többszólamú éneklés készségfejlesztése

- Más népek zenéjének többszólamú megszólaltatása.
- Hangszerkíséretes dalok.
- Kánonok.
- Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjátékkal is.
- T-D-T kapcsolatok megfigyelése.
- Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkal.
- A belső hallás és memória fejlesztése.

Hangközök:

- Az előző évben tanult hangközök gyakorlása: felismerés hallás után és kottaképről.
- A szűkített, bővített kvint (oldással) ismertetése.
- Új hangközök: a kis és nagy szeptim, (oldással).

Hangzatok:

- Az alaphelyzetű hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban, építésük, felismerésük kottaképről.
- A hármashangzatok megfordításainak elve.
- Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban.

Hangsorok:

- Dúrok és mollok4#, 4b előjegyzésig.
- Azonos alapú dúr és moll.
- A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.

A formaérzék fejlesztése

- A periódus felépítése. Nyitás-zárás.
- Kis kéttagú-, háromtagú forma. Rondo forma.

Zenei olvasás, írás

- Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkal.
- Igen könnyű magyar népdalok lejegyzése.
- Hangközök, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtthangzásban vagy felbontásban.
- Hangközmenetek éneklése felbontással is, lejegyzése memorizálás, hallás után.
- Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről.
- Lejegyzés memorizálás vagy hallás után egy szólamban.
- Igen könnyű funkciós kísérőszólamok megfigyelése, éneklése, lejegyzése betűkottával a dallamhangok alá.

Rögtönzés

- Adott dallamhoz tercmenet, kürtmenet szerkesztése.
- Periódusok kiegészítése: adott előtaghoz utótag (A-Av).
- Periodizáló dallamokhoz egy-egy kísérőhang éneklése.

Zenehallgatás

- Magyar és más népek táncai a műzenében.
- Barokk, klasszikus táncok - elsősorban a tanulók hangszeres darabjaiból.
- A hangszerelés, a dinamika - mint a zenei kifejezés eszközei.
- Dinamika a barokk korban.
- A barokk és bécsi klasszikus zenekar hangszerei.
- A tanult formák, dallami elemek megfigyelése hallás után.

Zenei szakkifejezések ismerete

- Siciliano és mazurka ritmus.
- Azonos alapú dúr és moll hangsor.
- Kvintoszlop.
- Kürtmenet.
- Funkciók.
- Hangnemi kitérés, moduláció.
- Periódus.
- Kéttagú-, háromtagú forma. Triós forma. Da Capo forma.
- Duett, duó, tercett, trió.
- Partitúra.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

Ajánlott tananyag

- Más népek funkciós népzeneje: egyszerű tercelő, kürtmenetes dalok kísérőszólammal vagy hangszerkísérettel (lengyel, francia, német, olasz népdalok).
- Könnyű szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből, darabok a tanulók hangszeres anyagából is.
- Két-három-négyszólamú könnyű kánonok.
- Dobszay László: A hangok világa III. és IV. kötet, Útmutatók
- Szigetiné Horváth Zsuzsa-Simonné Sármási Ágnes: Készségfejlesztő gyakorlatok
- J. Irsai Vera: Szolfézs példatár II.
- Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
- Forrai Katalin: Európai gyermekdalok

- Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
- Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
- Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
- Péter József: 165 kánon
- Bárdos Lajos: 70 kánon
- Bárdos Lajos: Európa peremén
- Bárdos Lajos: Írások népzeneinkről
- Kerényi M. György: Százszínű csokor
- Sulyok Gizella: Pilletánc II-III.
- Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában
- Nógrádi László-Papp Károlyné-Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
- Györffy István: Dallamírási feladatok
- Kezdők zongoramuzsikája (J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber)
- Szemelvények a tanulók hangszeres darabjaiból
- Dalkísérek II. Érik a szőlő (Tankönyvkiadó)

Ajánlott zenehallgatási anyag:

- Magyar és más népek táncai a műzenében (pl. bécsi klasszikus táncok, valamint
- F. Chopin, A. Dvořák, B. Smetana, P. I. Csajkovszkij, J. Brahms, M. Ravel művei).
- Balett részletek (nemzeti karakter-táncok: mazurka, csárdás stb.).
- Szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből: dalok, opera- és szimfónia részletek.

Követelmény

- Tudja a tanuló a dalokat, illetve a bécsi klasszikus korból a műveket, részleteket stílusosan előadni.
- Tudjon folyamatosan 6/8-os ütemben ritmust olvasni.
- Egyszerű 4-8 ütemnyi dallamot lejegyezni, memorizálni.
- A tanult anyagnál könnyebb dallamfordulatokat kottából szolmizálva, alkalmi hangzókkal, szöveggel megszólaltatni.
- Tudja a dúr és moll hangsorokat, vezetőhangokat 4#, 4b előjegyzésig.
- Tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
- Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja kottaképről azonosítani és felépíteni.
- Ismerje fel hallás után a kis és nagy szext hangközt.
- Ismerje fel hallás után az alaphelyzetű dúr, moll, szűkített és bővített hármashangzatokat.
- Tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni (a tanult hangnemek körében).
- Ismerje a dúr és moll hármashangzatok fordításainak nevét, felépítését, a funkciókat.
- Ismerje a periódus és a kisformák felépítését.
- Ismerje az alapvető tempo és előadási jeleket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

A tanult zenei anyag, a ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- Zenei élményanyag gyűjtése a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből.
- A periodizáló és funkciós zenei ismeretek elmélyítése.
- Betekintés a romantika és a XX. század zenéjébe.
- A tanult magyar népzenei anyag bővítése aszimmetrikus dalokkal.
- Az eddig tanultak rendszerező ismételése.
- A zenei elemzési képesség fejlesztése.

Hallásfejlesztés és zenei ismeretek

- Átkötés, pontozás gyakorlása.
- Harminckettedek.
- Alla breve további gyakorlása.
- A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése.
- 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal.
- A módosított szolmizációs hangok további gyakorlása.
- A bővített kvart oldással.
- Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnembváltás eszközei.
- A kromatika megfigyelése, kromatikus fordulatok éneklése.
- Késleltetés.
- A hangközök rendszerezése.
- A hangközfördítés elve.
- A tiszta, kis- és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkkel is.
- Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés nevekkkel; a hangközök megnevezésével, zenei szerepük megfigyelésével.
- A dúr és moll hármashangzatok fordításai, illetve az alaphelyzetű szűkített, bővített hármashangzat gyakorlása oldással.
- Felismerésük hallás és kottakép alapján, építés.
- A dominánsszeptim dúrban és mollban.
- Éneklése oldással szolmizálva.
- A nyolcütemes bécsi klasszikus periódusforma ritmus- és dallamfordulatainak megfigyelése, kiemelése, gyakorlása.
- Dallami variánsok, figuráció.
- A bécsi klasszikus zene funkciós rendjének gyakorlása.
- T-D-T; T-S-D-T kapcsolatok, funkciós jelző basszus hangok.
- Funkciós kísérszólam éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkkel.
- Műdalok olvasása zongorakísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
- Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus művek éneklése a tanult zenei ismeretek megfigyeltetésével.
- Két- és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesek előadásában.
- Kánonok éneklése.
- Hangsorok 6#, 6b előjegyzésig, vezetőhanggal.

A formaérzék fejlesztése

- Zárlatok: fél- és egész-zárlat, álzárlat.
- A klasszikus (és romantikus) dal.
- Két- és háromtagú kisformák, visszatérési típusok megfigyelése.
- Egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma formai megismerése.

Zenei olvasás, írás

- Könnyű periódusok lapról éneklése.

- Periódus terjedelmű bécsi klasszikus anyag lejegyzése a tanult hangnemekben.
- Könnyű hangközmenetek éneklése, írása.
- A kétszólamú írás bevezetése: a kísérő szólamban funkciós főhangok.
- Könnyű népdalok lejegyzése (szöveggel is).

Zenehallgatás

- A zenei kifejezés eszközei a bécsi klasszikus korban (stílusjegyek összegyűjtése).
- Hangszín-hangszerelés.
- A ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepének hallás utáni megfigyelése: (alteráció, kromatika, késleltetés, hangzatfelbontások, funkciók, zárlatok, feszültség - oldás, hangnemi kitérés, moduláció).
- Két- és háromtagú kisformák, visszatérési típusok, egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma megismerése zenehallgatás alapján is.
- A bécsi klasszikus zene stílusjegyeinek, jellegzetes műfajainak, előadói apparátusainak megfigyelése a meghallgatott művekben.
- A romantika kifejezési eszközeinek és a XX. század új hangzásvilágának megfigyelése.
- A homofon és polifon szerkesztési mód felismerése hallás után is.

Rögtönzés

- Ritmuskíséreték rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz. Osztinátók.
- Periódus kiegészítése: megadott előtaghoz utótag rögtönzése.
- Periódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzatfelbontás, kromatika, késleltetés stb.).
- Funkciójelző basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban, mollban.

Zenei elemzési képesség

- A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
- A stílusjegyek és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).

Zenei szakkifejezések ismerete

- Bécsi klasszikusok, Köchel-jegyzék, opusz.
- Kvint kör.
- Hangnemi rokonságok, maggiore-minore, a hangnemi kitérés, moduláció.
- A hangközfördítés elve.
- Tritonusz.
- Alteráció, kromatika.
- Funkciók, funkciós vonzás.
- Késleltetés.
- Kadencia, álzárlat, fél- és egész-zárlat.
- Előjáték, utójáték, visszatérés, Coda.
- Imitáció.
- Orgonapont.
- Hangszeres és vokális zene.
- Dal, ária, opera.
- Szimfónia.
- Kamarazene, duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett.
- Kisformák.
- Triós forma, szonátaforma, rondóforma, variáció.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

- Az eddig megismert zenei korok rövid áttekintő ismételése, kronológiai rendezése, a legfontosabb stílusjegyek kiemelése.

Ajánlott tananyag

- Elsősorban bécsi klasszikus (romantikus) hangszerkíséretes dalok, duettek
- Szimfónia tételek, hangszeres szonáta, variáció, rondó
- Néhány könnyű XX. századi dal, kórusmű vagy énekelhető hangszeres darab
- Dobszay László: A hangok világa IV. és V. kötet, Útmutatók
- Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
- Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatás a kötetekből)
- Kodály Zoltán: Biciniumok
- Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorlófüzetei
- Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján
- Virágos sorozat népdalfüzetei
- Péter József: 165 kánon
- W. A. Mozart: 30 kánon
- Bárdos Lajos: 70 kánon
- Molnár Antal: Klasszikus kánonok
- Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
- Nógrádi László-Papp Károlyné-Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I.
- Györffy István: Dallamírási feladatok

Ajánlott zenehallgatási anyag:

- Szemelvények a bécsi klasszikusok műveiből a szonátaforma, a szimfónia (Menüett tétel), az opera megismeréséhez.
- Romantikus dalok, karakterdarabok.
- A XX. század zenéjéből néhány vokális és hangszeres mű.
- Néhány darab Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából (aszimmetria).

Követelmény

- Tudjon a tanuló emlékezetből bécsi klasszikus, romantikus műveket, szemelvényeket (dal, kánon, műrészlet) zeneileg igényesen előadni.
- Tudjon leolvasni, lejegyezni egyszerű, könnyű klasszikus periódust.
- Ismerje a dúr és moll hangsorokat 6#, 6b előjegyzésig.
- Ismerje az oktávon belüli hangközöket.
- Ismerje a négy alaphelyzetű hármashangzatot, a dúr és moll hangzatok fordításait, valamint a dominánsszeptim akkordot.
- Tudja ezeket szolmizálva énekelni, felismerni hallás után, ábécés hangokkal megnevezni a könnyebb hangnemekben (3#, 3b.).
- Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.
- Ismerje a klasszikus zene alapvető stílusjegyeit, a tanult formáit és műfajait.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,
- A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával,
- Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).

Követelmény

- Tudja a tanuló emlékezetből a bécsi klasszikus, romantikus műveket, szemelvényeket (dal, kánon, műrészlet) zeneileg igényesen előadni.
- Tudjon leolvasni, lejegyezni egyszerű, könnyű klasszikus periódust.
- Ismerje a dúr és moll hangsorokat 6#, 6b előjegyzésig.
- Ismerje az oktávon belüli hangközöket.
- Ismerje a négy alaphelyzetű hármashangzatot, a dúr és moll hangzatok fordításait, valamint a dominánszeptim akkordot.
- Tudja ezeket szolmizálva énekelni, felismerni hallás után, ábécés hangokkal megnevezni a könnyebb hangnemekben (3#, 3b.).
- Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.
- Ismerje a klasszikus zene alapvető stílusjegyeit, a tanult formáit és műfajait.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,
- A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával,
- Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A bécsi klasszikus zene periodizáló és funkciós gondolkodásának elmélyítése nagyobb lélegzetű zenei formákban.
- A romantikus zeneirodalom alaposabb megismerése.
- Ismerkedés a XX. századi zene néhány alkotásával.
- A tanult magyar népdalkincs bővítése.
- A többszólamú éneklés hangsúlyosabb megjelenése.

Ismeretanyag és hallásfejlesztés

- Az előző évfolyamban tanult ritmusok további gyakorlása, alkalmazása.
- Nyolcad szinkópa és tizenhatod triola és változataik.
- Augmentálás-diminuálás.
- Klasszikus és romantikus dalok, duettek megszólaltatása kottakép alapján.
- Az alterált fordulatok megfigyelése.
- Az alterációk díszítő vagy hangnemi szerepe.
- Könnyű klasszikus, romantikus és XX. századi dalok, énekelhető szemelvények, kórusművek megszólaltatása.
- A dó váltás alkalmazásának elmélyítése.
- A tonalitás felbomlásának megfigyelése.

Hangközök:

- Az előző évfolyamokban tanult hangközök ismétlése, gyakorlása, hallási elmélyítése.
- A belső hangközhallás intenzív fejlesztése, törekvés a szolmizáció lassú, fokozatos elhagyására.
- A szűkített septime hangköz, a nóna és decima hangköz fogalma.
- Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés névvel.
- A hangközök zenei szerepének megfigyelése (alterációk és funkciók).

Hangzatok:

- Az alaphelyzetű hármashangzatok, a dúr és moll fordítások, valamint az alaphelyzetű dominánsszeptim hangzat (oldással dúrban, mollban) további gyakorlása, hallási elmélyítése.
- A szűkített hármashangzat megfordításainak felépítése, éneklése oldással dúrban.
- A szűkített szeptimhangzat felépítése, éneklése oldással.
- A dúr és moll hangsor fokaira épített hármashangzatok.
- A funkciós alaphangokra építhető hármashangzatok.

Hangsorok:

- Dúrok, mollok, vezetőhangok 6#, 6b előjegyzésig.
- A modális hangsorok elnevezésének, alaphangjainak ismerete.

A formaérzék fejlesztése:

- Rendhagyó periódusok.
- Álzárlat.
- Egyszerű, két- és háromtagú klasszikus formák éneklése, elemzése.
- A hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése (domináns vagy párhuzamos hangnemek).
- A szonáta-, a variációs és a rondóforma ismételése, további megfigyelése nagyobb lélegzetű zeneművek tételeként.
- A formai ismeretek mélyítése.

Zenei olvasás, írás

- Klasszikus periódusok, egyszerű modulációs zenei részletek éneklése szolmizálva, dó váltással, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkkel.
- Alterált fordulatok gyakorlása: lapról olvasással, lejegyzéssel.
- Könnyű romantikus és XX. századi dallamok éneklése, memorizálása, (pl. témák a zenehallgatással feldolgozott művekből).
- Műdalok olvasása hangszerkísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
- Két- vagy többszólamú vokális művek különféle hangszeres együttesekkel is.
- Könnyű periódusok lejegyzése funkciós alsó szólammal, a felső szólamban egy-egy alterált hanggal.
- Egyszerű, rövid XX. századi tonális dallamok, dallamrészletek írása emlékezetből.
- Hangzatok lejegyzése hallás után, felépítés, felismerés kottaképről.
- Kánonok éneklése a klasszikus és romantikus korból.

Rögtönzés

- Dallamokhoz funkciójelző alsó szólam éneklése.
- Egyszerű periódusok zenei anyagának variálása a klasszikus művekben előforduló zenei elemekkel (késleltetés, figuráció, kromatika stb.).
- Periódusok rögtönzése megadott támpontok alapján.

Zenehallgatás

- A zenei kifejezőeszközök megfigyelése a romantikus zenében.
- Új hangnemi rokonságok, harmóniakapcsolatok, formai bővítések.
- A programzene eszközeinek felismerése: a hangulati elemek előtérbe kerülése, a zenekari hangzás bővülése.
- Új hangszerek, hangszínek megjelenése.
- A programzene és a társzművészetek kapcsolata.
- A tonalitás felbomlása.
- A XX. századi zene hangzásvilágának megfigyelése (pl. impresszionizmus).
- A zenei formák változásainak megfigyelése.
- Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.

A zenei elemzési képesség fejlesztése

- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése a bécsi klasszikus zenében.
- Az alapvető zenei összefüggések felismertetése (ritmika, dallam, harmónia, funkció, forma).
- A kisformák és a triós forma önálló elemzése kottakép (és hallás) alapján.
- Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, moll és dúr bitonalitása stb.).

Zenei szakkifejezések ismerete

- Komplementer, osztinató ritmus.
- Modális hangsorok.
- A hangnemek rokonsága, tercrokonság, enharmónia.
- Tonalitás, atonalitás, bitonalitás.
- Főhang, váltóhang, átmenőhang, figuráció, körülírás, késleltetés, előlegezés.
- A bővült periódusok: külső és belső bővülés.
- Zárlatok (gyenge, erős, stb.), álzárlat.
- A szonáta- és a variációs forma.
- A klasszikus szimfónia tételrendje.
- Az opera dramaturgiai felépítése, zenei részei.
- A szimfonikus költemény.
- Tempó- és előadási jelzések: az elsajátított zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

- Dobszay László: A hangok világa V. kötet és Útmutató
- Agócsy László: Zenei olvasókönyv
- Molnár Antal: Klasszikus kánonok
- Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
- Péter József: 165 kánon
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorló füzetek
- Németh Rudolf-Nógrádi László-Puster János: Szolfézs antológia
- Forrai Miklós: Duettek I-II.
- Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
- Szabolcsi Bence: Zenetörténet
- L. Bernstein: Hangverseny fiataloknak
- A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
- Frank Oszkár: Alapfokú zeneelmélet
- Frank Oszkár: Hangzó zeneelmélet
- Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
- Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
- Frank Oszkár: Schubert dalok

Ajánlott zenehallgatási anyag:

- Klasszikus szonáták, szimfóniák, versenyművek tételeinek elemző feldolgozása zenehallgatással.
- A zenei kifejező eszközök megfigyelése a programzene alkotásaiban: válogatás a romantikus dalokból, kis formákból (F. Schubert: dalok, táncok, Moments musicaux darabjai, részletek R. Schumann: Jugendalbum című művéből)

- Egy dalciklus (pl. Schubert: Die schöne Müllerin) vagy egy szimfonikus költemény meghallgatása, feldolgozása (pl.
- Muszorgszkij: Egy kiállítás képei)
- Romantikus opera részletek.
- A XX. századi művek hangzásvilágának bemutatása (pl. Bartók Béla kórusművei, válogatott szemelvények a Mikrokozmosz-ból, Kodály Zoltán: Epigrammák c. művéből, B. Britten népdalfeldolgozásai) alapján.

Követelmény

- Tudja a tanuló a bécsi klasszikus és romantikus dallamokat kotta nélkül stílusosan énekelni, szöveggel előadni (a tanár, a csoporttárs vagy saját zongorakíséretével).
- Tudja a hangnemeket 6#, 6b előjegyzésig.
- Ismerje az oktávon belüli hangközöket.
- Tudja a hármashangzatokat és fordításait (a bővített hármashangzatot alaphelyzetben), valamint a dominánsszeptim-akkordokat 3#, 3b hangnemekben elhelyezni.
- Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatok megfordításait, valamint a dominánsszeptim-akkordot.
- Ismerje a szűkített septimek hangzat felépítését.
- Tudjon - a tanultaknál jóval könnyebb dallamot - lapról olvasni.
- Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb periódus terjedelmű dallamot szólam kiegészítésekkel lejegyezni funkciót jelző basszussal együtt.
- Tudjon megadott könnyű, periódusterjedelmű dallamot befejezni.
- Ismerje a klasszikus, romantikus kor fontosabb zenei stílusjegyeit.
- Tudjon felsorolni a megismert zenei korokból zeneszerzőket, műveket.
- Ismerje a megtanult zenei formák jellemzőit.
- Tudja ismereteit a hangszeres repertoárja elemzésére is alkalmazni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.
- Egy klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).
- Stílusfelismerés hangzó anyag alapján.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A zenei élményanyag bővítése.
- Betekintés a reneszánsz zene művészetébe.
- A barokk zene stílusjegyeinek, főbb műfajainak, zeneszerzőinek alaposabb megismerése.
- További ismerkedés a XX. századi zene hangzás- és formavilágával, elsősorban a folklórizmus és a neoklasszicizmus törekvéseivel (valamint a dodekafónia és más irányzatokkal a csoport képességeitől függően).
- A hat évfolyam műzenei és népzenei ismeretanyagának ismételése, rendszerezése.
- Az önálló elemzői munka készségének fejlesztése.

Ismeretanyag és hallásfejlesztés

- Reneszánsz vokális és hangszeres művek, barokk áriák, táncformák, színpadi betétdalok, vokális és énekelhető hangszeres művek, szemelvények, énekes megszólaltatása kottakép alapján.

- A jellegzetes barokk fordulatok (komplementer ritmika, hemiola - imitáció, szekvencia, ellenmozgás) megfigyeltetése, felismerése.

- A művek harmóniai vázának megszólaltatása hangközmenetek, hangzatmenetek éneklésével.

- Homofon és könnyű polifon többszólamúság éneklése és kamarazene-szerű megszólaltatása (a tanulók hangszeres előadásában).

- Kánonok éneklése, megszólaltatása hangszerekkel is.

- A XX. századi művek éneklése, hangszeres megszólaltatása, feldolgozása során a pentatónia, a modális hangsorok, egészhangú skála, akusztikus skála, kvartépítkezés, bitonalitás, tizenkétfokúság, cluster megfigyelése, felfedezése.

Hangközök:

- A hangközök további gyakorlása, hallási elmélyítése, a hangközök rendszerezése.

- A szűkített kvart fogalma.

- Az enharmónia.

Hangzatok:

- Az eddigiek gyakorlása, elsősorban hallási elmélyítése.

Zenei olvasás, írás

- Reneszánsz zenei szemelvények, moduláló barokk és bécsi klasszikus dallamok olvasása.

- Könnyű XX. századi szemelvények éneklése.

- A zenei íráskészség segítése hallás utáni elemzésekkel.

- Könnyű barokk és klasszikus kétszólamúság lejegyzése hallás után.

- Memorizálás kottakép, valamint hallás után.

Rögtönzés

- Dallam- és ritmus kiegészítés.

- Adott dallamhoz funkciós basszus éneklése.

- Dodekafon dallamok szerkesztése, komponálása hangszeren.

- XX. századi effektusok kipróbálása hangszeren.

Zenehallgatás

- A reneszánsz zene harmóniáinak, szerkesztésmódjának megfigyelése, hangszereinek bemutatása, felismerése a hallgatott művekben.

- A régi barokk hangszerek jellegzetes hangzásának megismerése.

- A barokk zenekar hangszerei. Continuo.

- A zenekar koncertáló szólamcsoportjainak megfigyelése hallás után.

- A zenei dramaturgia az oratórikus művekben.

- A barokk táncok a szvitekben.

- A barokk variáció megfigyelése zenehallgatással.

- A XX. század néhány kiemelkedő magyar alkotásának elemző megismerése, a magyar népzenei elemek megfigyelése e művekben.

- A zeneművészet korszakainak összefoglaló rendszerezése.

- Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.

Zenei szakkifejezések ismerete

- Hemiola, komplementer ritmus.

- Számozott basszus, continuo.
- Imitáció, tonális és reális válasz. Fuga.
- Motetta, madrigál, mise.
- Tonalitás, bitonalitás, politonalitás.
- Akusztikus skála, egészhangú skála, tizenkétfokúság, cluster.
- Szvit, opera, kantáta, oratórium, korál, recitativo, ária.
- A barokk versenymű, concerto grosso, concertálás.
- A szvit és a barokk táncok (allemande, courante, sarabande, gigue, menüett, gavotte).
- Barokkvariáció (passacaglia, chaconne, folia).
- Tempó- és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Zenei elemzési képesség

- Az alapvető zenei összefüggések felismerése, (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), a zenei gondolkodás és elemzési képesség alakítása hallás és kottaképi megfigyelés alapján.
- Önálló elemzés (pl. klasszikus kis formák elemzése lehetőleg hallás után, nagyobb lélegzetű formák elemzése kottakép alapján, tanári irányítással).

Ajánlott tananyag

- Magyar népdalok.
- Reneszánsz kórusművek, hangszeres táncok énekelhető szemelvényei.
- Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
- Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
- Németh Rudolf-Nógrádi László-Puster János: Szolfézs antológia
- Kodály Zoltán: 15 kétszólamú énekgyakorlat
- Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
- Kodály Zoltán-Vargyas Lajos: Magyar népzene
- Dobszay László: A magyar dal könyve
- Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I-II.
- Forrai Miklós: Duettek I-II.
- Bartók Béla: Mikrokozmosz
- Bartók Béla: Gyermekeknek
- Bartók Béla: 27 egyneműkar
- Kodály Zoltán: Gyermek- és nőikarok
- Máriássy István: Bevezetés a barokk zene világába
- Agócsy László: Bach olvasókönyv
- Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
- Frank Oszkár: A funkciós zene harmónia- és formavilága
- Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
- Frank Oszkár: Bevezetés a Mikrokozmosz világába
- Kortárs zeneszerzők hangszeres darabjai a tanulók repertoárjából
- Párkai István: Modern kórusetűdök (Népművelési Intézet)
- Nógrádi László-Papp Károlyné-Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I-II.
- Nógrádi László-P. Vesztróczy Judit-Szatmári Judit: Muzsikáljunk együtt, Szolfézs 8 (kazetta és munkafüzet)
- Győrfly István: Dallamírási feladatok
- Barokk hangszeres és oratórikus művek, áriák, színpadi betétdalok, opera részletek. (Válogatva J. S. Bach, H. Purcell,
- G. F. Händel, A. Vivaldi műveiből)

Ajánlott zenehallgatási anyag:

- Barokk zene régi hangszereken.
- XX. századi nagyobb lélegzetű mű, illetve műrészlet feldolgozása.
- (Pl. C. Debussy: A tenger, Bartók Béla: Concerto, Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus, I. Sztravinszkij: Petruska)

Követelmény

- Tudjon a tanuló kotta nélkül öt magyar népdalt, öt reneszánsz, barokk vagy klasszikus dallamot és egy művet a XX. század könnyen énekelhető szemelvényeiből, a megismert művek témáiból (elsősorban Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből).
- A megszólaltatás legyen zeneileg pontos, stílusos, muzikális.
- Ismerje a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig.
- Tudjon olvasni, írni, tájékozódni 5#, 5b előjegyzésig.
- Tudjon egyszerű barokk vagy klasszikus periódust lapról énekelni, kottakép, vagy hallás után memorizálni és lejegyezni.
- Ismerje a hangközöket, hármashangzatokat és fordításait.
- Legyen alapvető stílusismerete a zenetörténeti korokról.
- Legyen képes önállóan gyakorolni és tanulni.
- Megszerzett tudását tudja alkalmazni a hangszerstanulásban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.
- Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).
- Stílusfelismerés hangzó anyag alapján.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A zenei élményanyag bővítése.
- Bevezetés a klasszikus zene forma- és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok, majd műzenei szemelvények megismerése.
- Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben - főképpen a dúr és moll tonalitáson belül.
- A többszólamúság, társas zenélés készségének fejlesztése funkciós művek alapján.
- A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
- A zenei pályára készülő tanulók intenzív felkészítése.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Kis éles, kis nyújtott ritmusok és a nyolcad triola további gyakorlása.
- Nyolcad és tizenhatod felütés.
- 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8-ban is.
- Ritmusmotívumok írása emlékezetből, hallás után 6/8-ban is.
- A mazurka és siciliano ritmus jellemzőinek megfigyelése.
- Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- A módosított hangok: fi, szi, di, ri és ta gyakorlása népzenei és műzenei olvasási (vagy memoriter) anyagon.
- Az alterált hangokkal dallamfordulatok visszaéneklése hallás után.
- Más népek népzenejének többszólamú megszólaltatása.
- Hangszerkíséretes dalok (tanári kísérettel).
- Kánonok éneklése.
- Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjárással is.
- T-D-T, T-S-D-T kapcsolatok.
- Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkal.

Hangközök:

- Az előző évben tanult hangközök gyakorlása, felismerés hallás után és kottaképről. Építés.
- Új ismeretek: a kis és nagy szeptim, oldással.
- Bővített kvart, szűkített, bővített kvint, oldással.
- A hangközök megfordításai.
- Könnyű hangközmenetek feldolgozása énekléssel.

Hangzatok:

- Az alaphelyzetű hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban.
- Építésük, felismerésük kottaképről.
- A hármashangzatok megfordításának elve, a dúr és moll hangzat fordításai.
- Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban.
- A dominánsseptim hangzat megfigyelése.

Hangsorok:

- Dúrok, mollok, vezetőhangok 4#, 4b előjegyzésig.
- Azonos alapú dúr és moll.
- A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.

A formaérzék fejlesztése:

- A periódus részeinek, zenei anyagának értelmezése, nyitás-zárás.
- Kis kéttagú-, háromtagú forma, triós forma.
- A kisformák hallás utáni felismerése.

Zenei olvasás, írás

- Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkal.
- Könnyű régi stílusú és új stílusú magyar népdalok lejegyzése.
- Hangközök, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtthangzásban vagy felbontásban.
- Hangközmenetek éneklése felbontással is, lejegyzése hallás után.
- Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről, - írás emlékezetből vagy hallás után.
- A helyes kétszólamú kottairás.

Rögtönzés

- Adott dallamhoz tercmenet, kürtmenet szerkesztése.
- Periódusok kiegészítése: zárások, adott előtaghoz utótag (A-Av, A-B).
- Periodizáló dallamokhoz egy-egy kísérőhang éneklése.

Zenehallgatás

- Magyar és más népek táncai a műzenében.
- Barokk, klasszikus táncok - elsősorban a tanulók hangszeres darabjaiból.
- A hangszerelés, a dinamika - mint a zenei kifejezés eszközei.
- A kamarazenekar, a szimfonikus zenekar a bécsi klasszikus korban.

Zenei szakkifejezések

- Augmentálás, diminuálás.
- Mazurka és siciliano ritmus.
- Azonos alapú dúr és moll hangsor.
- Kvintoszlop.
- Kürtmenet.
- Funkciók.
- Hangnemi kitérés, moduláció, orgonapont.
- Periódus, kéttagú-, háromtagú forma, triós forma, Da Capo.
- Duett, duó, tercett, trió.
- Partitúra.
- A régi stílusú és új stílusú népdalok.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

Ajánlott tananyag

- Más népek funkciós népzeneje: egyszerű tercelő, kürtmenetes stb. kísérszólammal vagy hangszerkísérettel.
- Könnyű szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből, darabok a tanulók hangszeres anyagából is.
- Két-három-négyszólamú könnyű kánonok.
- Dobszay László: A hangok világa III. és IV. kötet, Útmutatók
- Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. II.
- Bárdos Lajos: Írások népzeneinkről
- J. Irsai Vera: Szolfézs példatár II.
- Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
- Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
- Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
- Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
- Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
- Szőnyi Erzsébet: A zenei olvasás-írás gyakorlófüzetei
- Péter József: 165 kánon
- Bárdos Lajos: 70 kánon
- Bárdos Lajos: Európa peremén
- Németh-Nógrádi-Puster: Szolfézs antológia
- Kerényi M. György: Százszínű csokor
- Sulyok Gizella: Pilletánc II-III.
- Nógrádi László-Papp Károlyné-Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
- Györffy István: Dallamdiktálás
- Kezdők zongoramuzsikája (J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber)

Ajánlott zenehallgatási anyag:

- Magyar és más népek táncai a műzenében (elsősorban a bécsi klasszikusok hangszeres táncai, valamint F. Chopin, A. Dvořák, B. Smetana, P. I. Csajkovszkij, J. Brahms, M. Ravel művei).
- Szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből: dalok, opera és szimfónia részletek.

Követelmény

- Tudjon a tanuló tíz dallamot, kánont, dalokat más népek zenéjéből, illetve a bécsi klasszikus korból előadni.
- A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.
- Tudjon folyamatosan 6/8-os ütemben ritmust olvasni, egyszerű 4-8 ütem terjedelmű dallamot lejegyezni, könnyű 4-8 ütem terjedelmű dallamot memorizálni.
- Dalokat, dallamfordulatokat kottából énekelni szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkkel a tanult hangnemekben.
- Tudjon magyar népdalokat szöveggel lejegyezni.
- Tudja a dúr, moll hangsorokat (vezetőhangokat) 4#, 4b előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
- Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, kis és nagy szext, kis és nagy szeptim és tiszta oktáv hangközöket.
- Tudja kottaképről azonosítani és felépíteni a kis és nagy szeptim, a bővített kvart, a szűkített és bővített kvint hangközöket.
- Ismerje fel hallás után az alaphelyzetű dúr, moll, szűkített és bővített hármashangzatokat; tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni.
- Ismerje a funkciókat, a periódus és a kisformák felépítését.
- Ismerje a bécsi klasszikus zeneszerzőket.
- Tudja ismereteit alkalmazni hangszerstanulása során is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A tanult zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- Zenei élményanyag bővítése.
- A periodizáló és funkciós zenei gondolkodás megismertetése a bécsi klasszikusok művei alapján.
- A többszólamú éneklési készség fejlesztése.
- A tanult magyar népzenei anyag bővítése modális és a dunántúli pentaton hangkészletű dalokkal.
- A zenei elemző képesség fejlesztése.
- A zenei pályára készülők emeltszintű felkészítése.

Zenei ismeretek és hallásfejlesztés

- Az előző évek készségfejlesztési eredményeinek átfogó (globális) alkalmazása.
- A belső hallás és a zenei memória további intenzív fejlesztése.
- Átkötés, pontozás, harminckettedek elsajátítása, gyakorlása.
- Az alla breve további gyakorlása.
- A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése.
- 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal.

- Műdalok éneklése zongorakísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
- Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus művek éneklése, megfigyeltetése, elemzése.
- A módosított szolmizációs hangok gyakorlása (di, ri, fi, szí, ta, ma) hangok énekléssel, különböző fordulatokban.

- Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnembváltás eszközei.
- A kromatika megfigyelése.
- Kromatikus fordulatok gyakorlása énekléssel: lapról olvasási anyagban és hallás után.
- A késleltetés megismertetése.
- A nyolcütemes klasszikus periódusforma dallam- és ritmusfordulatai.
- Dallami variánsok, figuráció.
- Könnyű hangközmenetek éneklése szolmizálva és ábécés névvel.
- Hangközmenetek megszólaltatása egyéni éneklés és zongora együtthangzásával is.

Transzponálás a tanult hangnemekbe.

- A klasszikus dúr és moll zene funkciós rendjének gyakorlása.
- T-D-T; T-S-D-T kapcsolatok.
- T-D funkcióváltás felismerése hallás után.
- Funkciós kísérszólam éneklése a dallamhoz, szolmizálva és ábécés nevekkal.
- A funkciójelző basszus árnyaltabb használata.
- Maggiore-minore kapcsolatok, dallamok transzformálása.
- Kitérés, moduláció a domináns hangnembe.
- Két- és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.
- A hangközök rendszerezése.
- A tiszta, kis és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkal az eddigi hangnemekben.
- A bővített kvart és szűkített kvint éneklése oldással a tanult hangnemekben.
- Könnyű hangközmenetek éneklése szolmizálva, megnevezése ábécés nevekkal, lapról olvasása, írása hallás után.
- A dúr és moll hármashangzatok alaphelyzetben és fordításokban.
- A szűkített és bővített hármashangzatok alaphelyzetben, oldással.
- A dominánsszeptim oldással dúrban és mollban; éneklés szolmizálva és ábécés nevekkal, felismerés felbontásban vagy együtthangzásban, felismerés kottakép alapján is, építés.
- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
- Dúr és moll hangsorok 5#, 5b előjegyzésig.
- Modális hangsorok elsajátítása, felismerése kottakép alapján.

A formaérzék fejlesztése:

- Zárlatok: fél- és egész-zárlat, álzárlat.
- A klasszikus (és romantikus) dal, a két- és háromtagú kis formák, visszatérési típusok megfigyelése.
- Triós forma, rondó-, szonátaforma megismerése (könnyű szonatinákon keresztül).

Zenei olvasás, írás

- Könnyű periódusok lapról éneklése.
- Könnyű hang közmenetek lejegyzése hallás után.
- A kétszólamú írás bevezetése (a kísérszólamban funkciós főhangokkal).
- Könnyű periódusok lejegyzése (funkciót jelző basszussal).
- Népdalok lejegyzése szöveggel, énekes diktálás után.
- A kétszólamú művek megszólaltatása ének-hangszer előadásban is.

Zenehallgatás

- A ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepe a zenei kifejezésben (alteráció, késleltetés, hangzatfelbontások, kromatika, funkciók, zárlatok: feszültség - oldás, hangnemi kitérés, moduláció).

- A bécsi klasszikus zene előadói gyakorlatának megfigyelése.
- A szonátaforma megismerése, elemzése zenehallgatással is.
- A kis formák felismerése hallás után.

Rögtönzés

- Ritmuskíséret rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz.
- Osztinátók.
- Periódus kiegészítése: megadott előtaghoz utótag rögtönzése (A-Av, A-B).
- Periódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzatfelbontás, kromatika, késleltetés stb.).
- Funkciójelző basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban, mollban.

A zenei elemző képesség fejlesztése:

- A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
- A stílusjegyek és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).

Zenei szakkifejezések ismerete

- Hangnemi rokonságok, maggiore-minore, a hangnemi kitérés, moduláció.
- Hangközfordítások, hangzatfordítások.
- Tritonusz.
- Figuráció.
- Alteráció, kromatika.
- Funkciók, funkciós vonzás, funkciós főhangok.
- Késleltetés.
- Kadencia, fél- és egész-zárlat, álzárlat.
- Előjáték, utójáték, visszatérés, coda.
- Homofon, polifon szerkesztési mód.
- Imitáció.
- Orgonapont.
- Hangszeres és vokális zene.
- Dal, opera, ária, szimfónia.
- Kamarazene, duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett.
- Kisformák.
- Triós forma, szonátaforma, rondóforma, variáció.
- Bécsi klasszikusok, Köchel-jegyzék, opus.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

Ajánlott tananyag

- Bécsi klasszikus hangszerkíséretes dalok, duettek.
- Jól énekelhető szemelvények (témák) a szonátaforma, a szimfónia menüett tételének (triós forma) és az opera és a kamarazene megismeréséhez.
- Könnyű XX. századi dal, kórusmű vagy éneklésre alkalmas hangszeres darab.
- Kodály Zoltán: Biciniumok
- Darabok Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából.
- Dobszay László: A hangok világa IV. és V. kötet, Útmutatók

- J. Irsai Vera: Énekeljünk, muzsikáljunk
- Simonné Sármási Ágnes-Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
- Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
- Kodály Zoltán: Biciniumok
- Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
- Szőnyi Erzsébet: A zenei olvasás írás gyakorlófüzetei
- Német-Nógrádi-Puster: Szolfézs antológia
- Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján
- Molnár Antal: Klasszikus kánonok
- Péter József: 165 kánon
- W. A. Mozart: 30 kánon
- Bárdos Lajos: 70 kánon
- Molnár Antal: Klasszikus kánonok
- Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
- Györffy István: Dallamírási feladatok
- Nógrádi László-Papp Károlyné-Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I.

Ajánlott zenehallgatási anyag:

- J. Haydn, W. A. Mozart, L. Beethoven dalok, hangszeres táncok. Kamaraművek. Opera részletek.
- Hangszeres szonáta és rondó megfigyelése hallás után is.

Követelmény

- Tudjon a tanuló tíz bécsi klasszikus dallamot, öt magyar népdalt és két Kodály biciniumot énekelni.
- A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.
- Ismerje a kvintoszlopot 5#, 5b előjegyzésig.
- Ismerje fel hallás után a tanult hangközöket, tudja azokat felépíteni a tanult hangnemekben.
- Tudjon lejegyezni egyszerű hangközmenetet.
- Ismerje fel hallás után a négyféle hármashangzatot, a dúr és moll hármashangzatok fordításait, valamint a dominánsszeptim hangzatot.
- Tudja megadott hangnemben énekelni ábécés nevekkkel és felismerni kottaképről is.
- Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.
- Tudja az ezekre építhető hármashangzatokat.
- Ismerje fel a T-D funkcióváltozást hallás után.
- Tudjon könnyű, funkciós főhangokkal kísért kétszólamú dallamot lejegyezni,
- Tudjon könnyű dallamot lapról olvasni szolmizálva és ábécés nevekkkel,
- Tudjon könnyű periódusnyi dallamot memorizálni kottakép vagy hallás alapján.
- Tudja használni a zenei szakkifejezéseket.
- Ismereteit tudja alkalmazni hangszeres tanulmányai során is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A memoriter anyag egyéni bemutatással.
- A műzenei szemelvények, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A bécsi klasszikus zene periodizáló és funkciós gondolkodásának elmélyítése nagyobb lélegzetű formákkal.

- Betekintés a romantikus zeneirodalomba.
- Ismerkedés a XX. századi zene hangzásvilágával.
- Az eddig elsajátított magyar népdalkincs bővítése.
- Tudatos zenehallgatásra nevelés.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés

- Az előző évfolyamban tanult ritmusok további gyakorlása, alkalmazása.
- Nyolcad szinkópa, tizenhatod triola és változataik, szinkópaláncok, ritmusgyakorlatok.
- Augmentálás, diminuálás.
- Aszimmetrikus ritmusok megfigyelése, gyakorlása, elsajátítása.
- Klasszikus és romantikus dalok, duettek, megszólaltatása.
- Klasszikus kánonok éneklése.
- Alterált fordulatok gyakorlása lapról olvasással, memorizálással.
- Az alterációk szerepének megfigyelése, enharmónia.
- Könnyű klasszikus, romantikus és XX. századi dalok, énekelhető szemelvények, kórusművek elsajátítása olvasással, énekléssel, memorizálással.
- Két- vagy többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.

Hangközök:

- A szűkített szeptim, a nóna és decima hangköz fogalma, gyakorlása.
- A belső hangközhallás intenzív fejlesztése, törekvés a szolmizáció, fokozatos elhagyására.
- Hangközmenetek (hangnemi kitéréses is) éneklése, szolmizálva, ábécés névvel.
- A hangközök zenei szerepének megfigyelése (alterációk és funkciók).
- A dallam és funkciós kíséret megfigyeltetése, éneklése.

Hangzatok:

- Az eddig tanultak hallási elmélyítése.
- A szűkített hármashangzat megfordításai. Oldás dúrban és mollban.
- A szűkített szeptimhangzat felépítése, oldása.
- A dúr és moll hangsor minden fokára (kiemelten a funkciós főhangokra épített hármashangzatok).
- A fá mint domináns basszushang (az V2-I6 kapcsolat megfigyeltetése a fokszám tudatosítása nélkül).
- Egyszerű hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.
- A hangközök és hangzatok funkciós jelentőségének megfigyelése.

Hangsorok:

- Dúrok, mollok, vezetőhangok 7#, 7b előjegyzésig, a kvintkör.
- A modális hangsorok jellemzőinek elsajátítása, éneklés, felismerés, gyakorlása 5#, 5b előjegyzésig.
- Hangnemi rokonságok.

A formaérzék fejlesztése

- Rendhagyó periódusok egyszerű két- és háromtagú klasszikus formák éneklése, elemzése.
- Az álzárlat, mint a bővítés eszköze.

- A szonátaforma alaposabb ismerete.

Zenei olvasás, írás

- Könnyű, klasszikus, alterációs fordulatokat tartalmazó, moduláló periódusok lapról éneklése szolmizálva, alkalmi hangzóval (szöveggel) és ábécés névvel.
- Hangköz-, hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.
- Műdalok olvasása hangszerkísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
- Részletek éneklése, elemzése Bartók Béla Mikrokozmosz c. művéből.
- Könnyű alterációs fordulatokat tartalmazó nyolcütemes klasszikus periódusok lejegyzése (funkciós basszussal).
- Memorizálás kottakép, valamint hallás után.
- Hangközmenetek, hangzatmenetek, könnyű kétszólamú szemelvények ének-zongorás megszólaltatása egyénileg is.
- Könnyű XX. századi kórusművek, énekelhető szemelvények megszólaltatása.

Rögtönzés

- Teljes periódusok rögtönzése megadott támpontok alapján.
- Változatosabb funkciójelző basszus-szólam éneklése dallamhoz.
- Egyszerű, megadott periódusok zenei anyagának variálása a megismert klasszikus zenei elemekkel.

A zenei elemző képesség fejlesztése:

- Hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése a domináns és párhuzamos hangnembe.
- A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
- A stílusjegyek felismerése és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).
- Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, dūr, moll bitonalitása).

Zenehallgatás

- A klasszikus szonáták, szimfóniák versenyművek tételeinek formai megfigyelése hallás után is.
- Variációk, variációs tételek - későbbi korokból is.
- Kamarazenei együttesek megismerése: duó, trió, kvartett, kvintett.
- Romantikus dalok és kis formák zenei (hangszeres karakterdarabok) kifejezőeszközeinek megfigyelése.
- Válogatás XX. századi művekből (pl. Bartók Béla: Concerto).
- Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.

Zenei szakkifejezések

- A hangnemi rokonság.
- Főhang, váltóhang, átmenőhang, figuráció, körülírás, késleltetés, előlegezés.
- Bővült periódusok, külső és belső bővülés, nagy- és kisütemes írásmód.
- Zárlatok (gyenge, erős, stb. álzárlat).
- Klasszikus táncok.
- A szonáta- és a variációs forma.
- A klasszikus szimfónia, versenymű.
- Az opera, nyitány, ária, recitativo.
- Prozódia.
- Tempó- és előadási jelzések: az elsajátított zenei anyag szerint.

Ajánlott tananyag

- Klasszikus dalok, duettek, tercettek, kórusrészletek válogatása énekes megszólaltatáshoz.
- A klasszikus stílushoz közelálló romantikus műdalok és szemelvények.
- Könnyű, első sorban vokális XX. századi művek.
- Aszimmetrikus metrumú magyar népdalok.
- Dobszay László: A hangok világa V. kötet és Útmutató
- Agócsy László: Zenei olvasókönyv
- J. Irsai Vera: Énekeljünk, muzsikáljunk
- Simonné Sármási Ágnes-Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
- Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
- Molnár Antal: Klasszikus kánonok
- Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
- Péter József: 165 kánon
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorló füzetek
- Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár-képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján
- Németh Rudolf-Nógrádi László-Puster János: Szolfézs antológia
- Forrai Miklós: Duettek I-II.
- Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
- A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
- Frank Oszkár: Alapfokú zeneelmélet
- Frank Oszkár: Hangzó zeneelmélet
- Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében.
- Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
- Frank Oszkár: Schubert dalok
- Györffy István: Dallamírási feladatok
- Nógrádi László-Papp Károlyné-Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. II. kötet.

Követelmény

- Tudjon a tanuló tíz bécsi klasszikus és romantikus dallamot énekelni és szöveggel előadni, a megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.
- Ismerje a kvintkört.
- Ismerje fel a hangközöket a tiszta prímtól a nagy decimáig, hallás után, együtthangzásban és kottaképről.
- Tudja a hármashangzatokat, fordításait és a tanult négyeshangzatokat 5#, 5b előjegyzésig a dúr és moll hangsorokban.
- Ismerje fel hallás után a dúr, moll és szűkített hármashangzatokat és megfordításait; az alaphelyzetű bővített hármashangzatot, valamint a dominánsseptim- és a szűkített septimhangzatot együtthangzásban vagy felbontásban.
- Tudjon hallás után lejegyezni:
 - - alterációt tartalmazó hangközmenetet,
 - - egyszerű hangzatmenetet,
 - - bécsi klasszikus periódus funkciót jelző, változatos alsó szólammal.
- Tudjon

- - lapról énekelni (stílusosan, muzikálisan) a tanult anyagnál könnyebb dallamot (4#, 4b előjegyzésig) szolmizálva, vagy alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkal,
- - a tanult anyagnál könnyebb periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után memorizálni,
- - adott periódus előtagjához utótagot rögtönözni,
- - ismerje fel hallás után a funkcióváltozásokat,
- - ismerjen fel hallás után egyszerű műzenei formákat (kis két- és háromtagúság, da capo stb.),
- - legyen képes önálló elemzésre hallás után a tanult formákban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,
- A memoriter anyagból egyéni bemutatás,
- A műzenei szemelvények, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A zenei élményanyag bővítése.
- A barokk zene alapvető stílusjegyeinek megismerése.
- A zenei pályára készülő tanulók zenei készségeinek fejlesztése.
- A továbbtanuláshoz szükséges ismeretek rendszerezése.
- Az önálló gyakorlás - tanulás, elemzés képességének kialakítása.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

- A hallás utáni megfigyelőképesség fejlesztése.
- Klasszikus és barokk áriák, színpadi betétdalok, vokális és énekelhető hangszeres művek, szemelvények megszólaltatása kottakép alapján.
- A hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése.
- A klasszikus zárlatok megfigyelése, éneklése.
- Rendhagyó klasszikus periódusok elemzése.
- Kisütemes és nagyütemes periódusok, „fordított” periódusok.
- Imitáció, tonális és reális válasz.
- Jellegzetes barokk fordulatok (szekvencia, ellenmozgás, komplementer ritmus) megfigyelése, hangoztatása, éneklése.
- Betekintés a XX. századi zene formavilágába: dalok, művek témáinak, memorizálása.
- A XX. századi művek feldolgozása: egészhangú skála, akusztikus skála, kvartépítkezés, tizenkétfokúság, cluster fogalmainak megismerése.
- Az eddig tanult hangközök rendszerezése, gyakorlása.
- Hangköz- és hangzatmenetek további gyakorlása.
- Könnyű Reihe megszólaltatása hangszeren.
- Intenzív hangközhallás fejlesztés a szolmizáció fokozatos elhagyása érdekében.
- A hármashangzatok és fordításaik gyakorlása, abszolút rendszerbe helyezése.
- A bővített hármashangzat fordításai (oldással).
- A dominánsseptim- és szűkített septimhangzat gyakorlása oldással.
- A fentiek éneklése szolmizálva, ábécés nevekkal tonalitásban, tonalitáson kívül, azonos alsó hangokra is.

Zenei olvasás, írás

- Alterációt, hangnemi kitérést, modulációt tartalmazó klasszikus periódusok, barokk dallamok lapról olvasása, éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal (szöveggel) és ábécés nevekkal.

- Könnyű XX. századi szemelvények éneklése, lehetőleg ábécés nevekkal.
- Hangköz- és hangzatmenetek éneklése szolmizálva, ábécés nevekkal, lejegyzése hallás után.
- Kétszólamú, bővülést, hangnemi kitérést, esetleg modulációt tartalmazó klasszikus periódusok lejegyzése.
- Népdalok lejegyzése énekes diktálás után szöveggel.
- Memorizálási feladatok kottakép, valamint hallás után.
- Funkciójelzéses dallamok, egyenletes ritmusú - hangnemi kitérést tartalmazó - kétszólamú menetek ének-zongorás megszólaltatása egyénileg is.
- Homofon és könnyű polifon többszólamúság énekelve és hangszereken előadva is.
- Hangszerkíséretes műdalok, áriák két- vagy többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.
- Könnyű XX. századi kórusművek, énekelhető szemelvények megszólaltatása, memorizálása.

Rögtönzés

- Periódus előtagjához moduláló utótag rögtönzése.
- Dallamhoz basszus rögtönzés.
- Egyszerű, megadott periódusok zenei anyagának variálása a megfigyelt, elsajátított klasszikus fordulatokkal.
- Improvizáció Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert zenei elemekkel.

A zenei elemző képesség fejlesztése:

- A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
- A stílusjegyek felismerése és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).
- Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, dúr, moll bitonalitása).

Zenei szakkifejezések

- Aautentikus, összetett zárlat.
- Poliritmika, hemiola.
- Számozott basszus.
- Tonalitás, bitonalitás, politonalitás.
- Akusztikus skála, egészhangú skála, tizenkétfokúság.
- Cluster.
- Szvit, opera, kantáta, oratórium, korál, recitativo, ária.
- A szvit jellegzetes táncsképei.
- A barokk versenymű, concertálás.
- Fuga, reális és tonális válasz.
- Opera, recitativo, ária, betétdal.
- Szonátaforma, rondóforma, variációs forma.
- A klasszikus versenymű, kadencia.
- Tempó- és előadási jelek a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

- Klasszikus zenei szemelvények. Dalok, áriák, duettek, kánonok.
- Barokk dalok, könnyű áriák, két- és háromszólamú vokális művek.

- Reneszánsz kórusművek, táncok. Kodály Zoltán könnyebb kórusművei.
- Néhány XX. századi énekes és hangszeres mű.
- Magyar népdalok.
- Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
- Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
- Simonné Sármási Ágnes-Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Németh Rudolf-Nógrádi László-Puster János: Szolfézs antológia
- Kodály Zoltán: 15 kétszólamú énekgyakorlat
- Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
- Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorló füzetek
- Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár I.
- Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret II.
- Kodály Zoltán-Vargyas Lajos: Magyar népzene
- Dobszay László: A magyar dal könyve
- Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I-II.
- Forrai Miklós: Duettek I-II.
- Bartók Béla: Mikrokozmosz
- Bartók Béla: Gyermeknek
- Bartók Béla: 27 egyeneműkar
- Kodály Zoltán: Gyermek- és nőikarok
- Máriássy István: Bevezetés a barokk zene világába
- Agócsy László: Bach olvasókönyv
- Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
- Frank Oszkár: A funkciós zene harmónia- és formavilága
- Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
- Frank Oszkár: Bevezetés a Mikrokozmosz világába
- Kortárs zeneszerzők hangszeres darabjai a tanulók repertoárjából
- Párkai István: Modern kórusművek (Népművelési Intézet)
- Györfly István: Dallamírási feladatok
- Nógrádi László-Papp Károlyné-Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok II-III. kötet.
- Nógrádi László-P. Vesztróczy Judit-Szatmári Judit: Muzsikáljunk együtt, Szolfézs 8 (kazetta és munkafüzet)

Ajánlott zenehallgatási anyag

- Reneszánsz kórusművek
- Szvit, korál, kantáta-, passió-, oratórium-, versenymű-, operarészletek, hangszeres darabok (H. Purcell, G. F. Händel és J. S. Bach művei)
- Válogatás Bartók Béla, Kodály Zoltán kórusműveiből, hangszeres darabjaiból, I. Sztravinszkij, C. Orff műveiből, valamint magyar kortárs zeneszerzők (pl. Kurtág György) darabjaiból.

Követelmény

- Tudjon a tanuló tíz periódus terjedelmű barokk és klasszikus dallamot, tíz népdalt szöveggel emlékezetből, öt művet a XX. századi könnyen énekelhető szemelvényekből (elsősorban Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből).
- A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.

- Ismerje
- - a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig,
- - a modális hangsorokat, tudja énekelni azokat ábécés nevekkkel 4#, 4b előjegyzésig.
- Tudja énekelni ábécés nevekkkel a hangközöket, hármashangzatokat és fordításait, valamint a tanult négyeshangzatokat dúr és moll hangsorokban. Ismerje fel együtthangzásban hallás után.
- Tudjon lejegyezni
- - alterációt, hangnemi kitérést tartalmazó hangközmenetet,
- - kétszólamú klasszikus vagy barokk dallamot.
- Tudjon lapról énekelni hasonló nehézségi fokú dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkkel.
- Tudjon memorizálni a tanult anyagnál könnyebb, periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után.
- Tudjon rögtönözni
- - periódus előtaghoz utótagot,
- - funkciós dallamhoz funkciójelző második szólamot.
- Ismerje fel hallás után az egyszerű műzenei formákat.
- Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.
- Ismerje a szonáta-, rondó- és variációs formák felépítését.
- Legyen képes az alapvető zenei összefüggések felismerésére (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), önálló elemzésre.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A memoriter anyagból egyéni bemutatás.
- A műzenei szemelvények, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat

Ismerje fel hallás után is kottaképről a tanult ritmusképleteket, metrumokat.

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben (könnyebb alterációkban is) 4#, 4b előjegyzésig.

Ismerje a

- pentaton hangsorokat.
- a dúr és moll hangsorokat 5#, 5b előjegyzésig,
- a háromféle moll hangsort,
- a kvintkört.

Ismerje fel a művek hangnemeit hangszeres anyagához kapcsolódóan is.

Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban:

Tudja azonosítani a hangszeres tanulmányaihoz kapcsolódóan a tanult hangközöket, hármashangzatokat és a domináns szeptim hangzatot, ismerje fel ezeket kottakép és hallás alapján.

Ismerje a funkciós főakkordokat 4#, 4b előjegyzésig.

Tudja ezeket kottaképről azonosítani hangszeres anyagához kapcsolódóan is.

Ismerje a funkciós vonzást, a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát.

Tudjon lejegyezni:

- rövid szótagszámú, tempo giusto magyar népdalt szöveggel,
- igen könnyű műzenei periódust funkciót jelző basszussal.

Legyen képes a fentieknek megfelelő nehézségi fokú dallamot lapról olvasni.

Ismerje és tudja kottaképről is azonosítani (hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni):

- a magyar népzene stílusjegyeit,
- a periódus fogalmát,
- a kis formákat,
- a triós formát,
- a klasszikus szonátaformát,
- a rondót.

Rendelkezzék alapvető zenetörténeti tájékozottsággal: a tanulmányai során érintett zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (elsősorban a barokk és a bécsi klasszikus zenében).

Ismerje a leggyakrabban előforduló zenei kifejezéseket.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig;
- a modális hangsorokat, tudja énekelni azokat ábécés nevekkkel 4#, 4b előjegyzésig.

Tudja énekelni

- ábécés nevekkkel a hangközöket, hármashangzatokat és fordításait, valamint a tanult négyeshangzatokat dúr és moll hangsorokban.

Ismerje fel a fentieket együtthangzásban hallás után.

Tudjon lejegyezni

- hangközmenetet, kétszólamú klasszikus vagy barokk dallamot

Tudjon lapról énekelni könnyebb dallamot

Tudjon memorizálni a tanult anyagnál könnyebb, periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után.

Ismerje fel hallás után az egyszerű műzenei formákat.

Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.

Ismerje a szonáta-, rondó- és variációs formák felépítését.

Legyen képes az alapvető zenei összefüggések felismerésére (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), önálló elemzésre.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

Írásbeli, és/vagy szóbeli vizsga

A vizsga feladatait az iskola választja ki az A) és B) feladatsor közül vagy a helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama

Szolfézs

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.

A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Írásbeli vizsga

A) Feladatsor

1. Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből; 4-5 kérdés a megismert, hangsorokra, hangközökre, hangzatokra, formai ismeretekre, stílusokra vonatkozóan

2. Könnyű klasszikus periódus mindkét szolamának lejegyzése „keretes” diktálás alapján.

Az idézet 3/4 vagy 4/4-es lüktetésű, nem moduláló, nehezebb hangközlépéseket nem tartalmaz, a felső szolamban könnyebb alteráció előfordulhat.

A tanulók számára adott: a kulcsok, az előjegyzés, a metrum, a kezdőhangok értékkel és néhány „támpont”-hang.

Az idézet zongorán tízszer hangozhat el.

3. Klasszikus zenei szemelvény elemzése hallás- és kottakép alapján. A tanuló számára adott a mű kottaképe.

A szemelvény (vagy mű) kis kéttagú, vagy háromtagú forma legyen. Az elemzés szempontjai: hangnem, forma megállapítása, dallami, ritmikai, funkciós zenei történések jelölése, illetve felsorolása. A művet a tanár zongorán bemutatathatja.

B) feladatsor

1. Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből; 4-5 kérdés a megismert, hangsorokra, hangközökre, hangzatokra, formai ismeretekre, stílusokra vonatkozóan

2. Egy magyar népdal dallamának lejegyzése. A népdal új stílusú, négysoros, legfeljebb 8-10-es szótagszámú, tempo giusto, izometrikus.

A tanulók számára adott a violinkulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.

A népdal tízszer hangozhat el a megadott abszolút magasságban, énekes előadásban.

3. Könnyű klasszikus zenei szemelvény elemzése hallás- és kottakép alapján. A tanuló számára adott a mű kottaképe.

A szemelvény vagy teljes mű: kis kéttagú, vagy háromtagú forma. Az elemzés szempontjai: hangnem, forma megállapítása, dallami, ritmikai, funkciós zenei történések jelölése, illetve felsorolása. A művet a tanár zongorán bemutatathatja.

Mindkét feladatsorhoz ajánlott feladatlap készítése.

Szóbeli vizsga

1. Memoriter anyag:

A vizsgázó

- tudjon előadni öt népdalt,

- ismerje a dalok legfontosabb stílusjegyeit;

- tudjon megszólaltatni öt műzenei szemelvényt szóló énekléssel vagy hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező),
- ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

2. A vizsgán a tanuló elemezzen egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a hatodik évfolyam követelményei alapján. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga tartalma

„B”-tagozat („B”-tagozaton a vizsga mindkét része kötelező.)

Írásbeli vizsga

1. Hangközmenet: 11 hangközből álló tonális hangközmenet lejegyzése, a hangközők megnevezésével. A tanuló számára adott a violinkulcs, előjegyzés és a kezdő hangköz, elnevezéssel együtt. A hangközmenet zongorán hatszor hangozhat el.

2. Hangzatlejegyzés

10 akkord felismerése és lejegyzése adott hang(ok)ra, oldással együtt

A tanuló számára adott a violinkulcs és a hangzatok alsó hangja. A feladat zongorán hatszor hangozhat el.

3. Kétszólamú klasszikus periódus lejegyzése funkciós basszussal

Az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8-változatos ritmikai, dallami fordulatokat tartalmazhat.

A tanuló számára adott: a kulcsok, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.

Az idézet zongorán tízszer hangozhat el.

A feladatsorhoz ajánlott feladatlapot készíteni.

Szóbeli vizsga

1. Egyszólamú klasszikus dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva és hangnévvel.

Az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8-változatos ritmikai, dallami fordulatokat tartalmazhat.

2. Memoriter anyag:

A vizsgázó

- tudjon élményszerűen előadni tíz népdalt,
- ismerje azok legfontosabb jellemzőit,
- tudjon megszólaltatni öt műzenei szemelvényt szóló énekléssel vagy éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező),
- ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

3. A tanuló elemezzen egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a hatodik évfolyam elvégzése utáni követelmények alapján. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

- A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése.
- Dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottairási készség, külalak.
- Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helytállósága, a jelölések pontossága.

A szóbeli vizsga értékelése

- a választott zenei anyag élményszerű megszólaltatása.
- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
 - zenetörténeti tájékozottság,
 - stílusismeret,
 - formai ismeretek,
 - tájékozódás a zenei műfajok között.

Továbbképző évfolyamok „A”-tagozat

7. évfolyam „A”-tagozat

Fejlesztési feladatok

- A zenei élményanyag bővítése, a zenei készségek további fejlesztése.
- A régi európai műzene megismerése a gregoriántól a XVI. század vokális művészetén keresztül a kora barokkig.
 - A középkor világi zenéje.
 - A reneszánsz zene fénykora.
 - Az opera keletkezése.
 - A két- (és több) szólamú éneklés zenei élményének megteremtése.
 - Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés.

- A gregorián és reneszánsz kottakép (kulcsok, ütemjelzők).
- Gregorián dallamok éneklése szolmizálás nélkül, hangzókkal.
- Trubadur, Minnesänger dalok, chansonok.
- Könnyű két- és háromszólamú reneszánsz kórusművek éneklése, szólamainak memorizálása.
 - A homofon és polifon szerkesztésmód megfigyelése.
 - Az imitáció, a reális és tonális válasz.
 - Kodály Zoltán reneszánsz stílusban komponált pedagógiai műveinek megszólaltatása.
 - A reneszánsz stílusjegyek megfigyelése.
 - Kvintpárhuzamok, alaphármashangzat sorozatok éneklése.
 - Modális dallamok transzformálása.
 - A hangközök ismétlése, hallási elmélyítése.
 - Új hangközök elsajátítása: duo- és tredecima.
 - A modális hangsorok megismerése, a jellegzetes hangközök kiemelése.

- Modális fordulatok megfigyelése, éneklése.
- Plagális zárlatok megszólaltatása.
- Memóriafejlesztés: témák, rövidebb zenei egységek éneklése, memorizálása, írása emlékezetből.
- Jellemző hangzások, szólammozgások követése hallás után is.
- Reneszánsz kórusművek szerkesztésmódjának megfigyelése.
- Stílusjegyek összegyűjtése.

Zenei szakkifejezések

- Melizma.
- Motetta, mise, carol, anthem.
- Madrigál, korál, zsoltár.
- A gregorián mise állandó részei.
- Recitativó, ária, continuo.
- Plagális zárlat.
- Tempó- és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

- Zenei szemelvények énekléshez a középkor egyszólamú egyházi és világi zeneműveiből.
- Gregorián ének, trubadúr dallam, valamint régi modális zenei szemelvények.
- Válogatás az európai többszólamúság XV-XVI. századi műveiből.
- Reneszánsz kórusművek, hangszeres művek.
- (Clemens non Papa, Josquin des Prés, A. Willaert, O. Lassus, G. P. Palestrina, G. Gastoldi, L. Marenzio és más szerzők művei).
- Néhány mű Kodály Zoltán reneszánsz kétszólamú énekgyakorlataiból.
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorlófüzetei
- Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
- Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve
- Szendrey Janka-Dobszay László-Rajeczky Benjamin: Magyar gregorián
- Lassus: 24 kétszólamú motetta
- Simonné Sármási Ágnes-Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret
- Orfeusz Hangzó zenetörténet-sorozat
- Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
- Forrai Miklós: Ezer év kórusa
- Fodor Ákos: Schola cantorum I-XIII.
- Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián?
- Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete
- Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
- Szabolcsi Bence: Zenetörténet
- Pándi Marianne: Hangversenykalauz I-III.
- Várnai Péter: Oratóriumok könyve
- A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
- A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag

- A gregorián és reneszánsz műfajok megismerése zenehallgatással.
- A középkor világi zenéje.
- A mise állandó részeinek megfigyelése.
- A korabarokk opera, C. Monteverdi (pl. operarészlet), H. Schütz (motetta), H. Purcell, és más szerzők művei.
- Reneszánsz hangszerek hangzásának megismerése.

Követelmény

- Tudjon a tanuló három gregorián dallamot önállóan, két reneszánsz kórusművet és két művet Kodály Zoltán pedagógiai műveiből éneklőtársakkal zeneileg igényesen előadni.
- Ismerje a kvintkört.
- Tudjon könnyű egy- vagy kétszólamú modális részletet hallás után leírni.
- Tudjon harmóniai fordulatokat elemezni.
- Ismerje a feldolgozott zenei korszak legfontosabb stílusjegyeit, műfajait és zeneszerzőit.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- Zenei élményanyaggyűjtés a barokk kor zenéjéből.
- A stílus alapos megismerése, elsősorban J. S. Bach és G. F. Händel alkotásai alapján.
- A zenei készségek elmélyítése.
- A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
- Nevelés az értékes zene szeretetére.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés

- A barokk hangszeres műfajok áttekintése.
- A barokk variáció (folia, chaconne, passacaglia).
- Az oratórium.
- Barokkáriák, dalok hangszerkísérettel, duettek, kórusrészletek, korálok megszólaltatása énekléssel, memorizálással.
- A barokk harmóniafordulatok ismerete, elemzése, felismerése kottáról.
- A barokk műfajok jellegzetes stílusjegyeinek megismerése, kiemelése, megszólaltatása (komplementer ritmika és dallam; szekvencia, motorizmus, dinamika stb.).
- Az invenció és a fuga felépítésének megfigyelése, elemzése.
- Téma, szólambelépések, ellentéma. Hangnembváltások.
- Imitáció, reális, tonális válasz.
- Zenei részletek éneklése, memorizálása, megszólaltatása hangszerekkel is.
- Kánonok.

- Többszólamú énekgyakorlatok.
- Könnyű barokk dallamok lapról olvasása alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkal.
- Zenei írás (hallás vagy kottakép memorizálása alapján) igen könnyű kétszólamú barokk homofon és polifon műrészletek lejegyzése.

Rögtönzés

- Imitáció, reális, tonális válasz szerkesztése, rögtönzése.

Zenehallgatás

- Válogatás az ajánlott zenehallgatási anyagból a jellegzetes ritmikai, dallami, harmóniai fordulatok-műfajok, stílusjegyek hallási megfigyeléséhez.
- A barokk billentyűs hangszerek hangszínének megismerése.
- Barokk zene meghallgatása eredeti hangszerek megszólaltatásával is.
- A fuga témák belépésének megfigyelése.
- Oratórikus művekben a szereplők dramaturgiai megfigyelése.

Zenei szakkifejezések ismerete

- Barokk táncok, a szvit tételei.
- Variációk: chaconne, folia, passacaglia.
- Concertálás, concerto grosso, continuo.
- Korál.
- Mise, oratórium, kantáta, opera.
- Fuga.
- Ellentéma.
- Dux, comes.
- Modulációs irányok.
- Rokon hangnemek.
- Számozott basszus.
- Tempó- és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorlófüzetei
- Simonné Sármási Ágnes-Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Orfeusz Hangzó zenetörténet-sorozat
- Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
- Máriássi István: Bevezetés a barokk zene világába
- Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete
- Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
- Pándi Marianne: Hangversenykalauz I-III.
- Várnai Péter: Oratóriumok könyve
- C. V. Palisca: Barokk zene.
- A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
- Szabolcsi Bence: Zenetörténet
- Forrai Miklós: Ezer év kórusa
- Bartha Dénes: A zenetörténet antológiája

- Nagy Olivér: Partitúraolvasás
- Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
- Bertalotti: 56 solfeggio
- Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár II.
- J. S. Bach: Négyszólamú korálfeldolgozások
- Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
- Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret I-II.
- Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanítás Kodály Zoltán művei alapján
- Györffy István: Korál elemzések
- Nógrádi László-Papp Károlyné-Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet
- A zenehallgatási anyag partitúrái

Ajánlott zenehallgatási anyag

- Válogatás C. Monteverdi (pl. operarészlet), H. Schütz (motetta), H. Purcell, F. Couperin, J. Ph. Rameau (hangszeres művek), A. Corelli (pl. La folia), A. Vivaldi (Négy évszak), A. Scarlatti, (dalok), D. Scarlatti (hangszeres) műveiből énekes megszólaltatáshoz.
- G. F. Händel: áriák, recitativók, duettek, kórusrészletek vallásos és történelmi oratóriumokból (pl. Júdás Makkabeus, Messiás), zenekari művek témái: Vízizene)
- J. S. Bach: motetta-, kantáta részletek, énekelhető hangszeres művek szemelvényei, versenyművek invenciók, fuga, szvittételek témái. (Jesu meine Freude, Parasztkantáta, Brandenburgi versenyek, d-moll zongoraverseny, a-moll hegedűverseny, egy kétszólamú invenció, Preludium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból, d-moll preludium és fuga, h-moll szvit).
- Néhány mű Kodály Zoltán barokk kétszólamú énekgyakorlataiból.

Követelmény

- Tudjon a tanuló öt barokk dallamot (témát) énekelni zeneileg igényes megszólaltatással.
- Tudjon két kétszólamú barokk művet, vagy barokk jellegű énekgyakorlatot éneklőtársakkal előadni (pl. Kodály:
- 15 kétszólamú énekgyakorlataiból).
- Tudja a barokk concertálás, imitáció, fuga, tonális és reális válasz fogalmát.
- Tudjon egyszerű barokk dallamot lapról énekelni, memorizálni.
- Tudjon egyszerű harmóniamenetet kottaképről elemezni.
- Tudja helyesen írni és kiejteni a zeneszerzők nevét, műveik címét.
- Legyen képes elmélyíteni, alkalmazni új ismereteit a zenei összefüggések, formák, stílusjegyek felismeréséhez.
- Legyen képes ismereteit hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A bécsi klasszikus zene ismereteinek áttekintő ismételése, elmélyítése.
- Élményanyaggyűjtés a romantikus zene alkotásaiból a jellegzetes stílusjegyek és műfajok, kiemelkedő zeneszerzők munkásságának megismerésével.
- A zenei készségek elmélyítése.
- A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
- Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.

Ismeretanyag és készségfejlesztés

- A klasszikus zene stílusjegyeiről, műfajairól, a zeneszerzők munkásságáról tanultak összefoglaló ismételése.
- Klasszikus dalok, operarészletek, romantikus dalok, duettek, hangszeres darabok részleteinek éneklése kottaképről.
- A hangnemi kitérés, moduláció hallási elmélyítése: éneklése, gyakorlása szolmizálva dó-váltással.
- A hármashangzatok és a dominánsszeptim fordításainak éneklése és a hallás utáni felismerés gyakorlása.
- A szeptimhangzatok éneklése ábécés nevekkkel, hangnemekben.
- A zárlattípusok éneklése felbontva memorizálása, hallás utáni felismerése.
- Az összetett autentikus zárlat megfigyelése.
- A váltóhangok, kromatika. Késleltetés, előlegezés.
- Jellegzetes alterált akkordok hangzási megfigyelése (a csoport képességei szerint).
- Jellegzetes hangközök a harmóniakban (pl. bővített szext).
- A dallam és harmónia szerves összefüggéseinek megfigyeltetése.
- Klasszikus (főként moduláló) periódusok lapról olvasása, ábécés nevekkkel is.
- Könnyű hangközmenetek, hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.
- Romantikus fordulatok, oldások hangközmenet-, illetve hangzatmenetszerű megszólaltatása énekléssel, elsősorban ábécés nevekkkel, alkalmi hangzókkal és lehetőség szerint zongorával is.
- Romantikus műdalok, duettek, tercettek, könnyű kórusművek szimfóniarészletek megszólaltatása hangszeres és énekes előadásban, (tanári közreműködéssel).
- A tercikon fordulatok, az enharmonikus moduláció, a lebegő tonalitás hallási és kottaképi megfigyelése, éneklése, megszólaltatása kottakép alapján (hangszeren is).
- A belső hallás fejlesztése, törekvés a szolmizáció fokozatos elhagyására.
- Könnyű egy- és kétszólamú dallamok lejegyzése - mindkét stílusból - a dallamírás különböző lehetőségeivel (pl. keretes írás).
- Períódus (bővült, esetleg moduláló) lejegyzése könnyű funkciójelző basszussal (a csoport képességétől függően).
- A romantikus műfajok jellemzői.
- Zenei formák ismerete: a kiválasztott, hallgatott, feldolgozott zeneművek alapján (szimfonikus költemény, rapszódia, versenymű, nyitány, karakterdarabok jellegzetességei)

Rögtönzés:

- Períódus-előtagra utótag, esetleg moduláló utótag rögtönzése.
- Moduláló periódusok alsószólamának szerkesztése, rögtönzése.

- Hiányos dallamok kiegészítése.
- Dallamhoz kíséret szerkesztése.

Zenehallgatás

- Egy bécsi klasszikus szimfónia és egy opera (vagy oratórikus mű) feldolgozása.
- A funkciós forma- és harmóniavilág fokozatos fellazulásának megfigyelése hallás után is.
- A nemzeti romantikus zene sajátos zenei kifejezőeszközeinek megfigyelése hallás után.
- Hangszerelés, új hangszerek. A romantikus zenekar.
- Hangulatok, érzelmek kifejezése a hangszeres művekben.
- Az új zenei formák megfigyelése hallás után.

Zenei szakkifejezések ismerete

- Zárattípusok.
- Előlegezés, késleltetés.
- Állárlatok.
- Lebegő tonalitás.
- Dalciklus.
- Szimfonikus költemény.
- Rapszódia.
- Programzene.
- Tempó- és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag:

- Bécsi klasszikus vokális, hangszeres, szimfonikus művek, drámai műfajok, dalok, változatos feldolgozása.
- Válogatás romantikus vokális, hangszeres és szimfonikus művekből (dalok, duettek, hangszerszólók, kamaraművek, versenyművek, szimfónia, szimfonikus költemény, opera és oratórikus művek).
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorlófüzetei
- Simonné Sármási Ágnes-Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Orfeusz Hangzó zenetörténet-sorozat
- Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.
- Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
- Forrai Miklós: Duettek I-II.
- Forrai Miklós: Ezer év kórusa
- Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
- Frank Oszkár: Schubert-dalok elemzése
- Frank Oszkár: Chopin
- Frank Oszkár: Liszt
- Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
- Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
- Nógrádi László-Németh Rudolf-Puster János: Szolfézs antológia
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorlófüzetei
- Nógrádi László-Papp Károlyné-Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet
- Agócsy László: Szállj szép énekszó - 16 egyneműkar

- Póczonyi Mária: Romantikus harmóniák
- Győrffy István: Dallamírási feladatok
- Pándi Marianne: Hangversenykalauz I-III.
- A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
- A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag

- L. Beethoven (zongoraszonáták, versenyművek),
- F. Schubert (dalok, szimfóniák),
- F. Mendelssohn (dalok, duettek, Lieder ohne Worte), R. Schumann (dalok, duettek, zongoraverseny),
- J. Brahms (dalok, versenyművek),
- F. Chopin (zongoraművek), H. Berlioz (Fantasztikus szimfónia), Liszt Ferenc (zongoraversenyek, rapszódia, szimfonikus költemények),
- R. Wagner, G. Verdi, Erkel Ferenc (operarészletek),
- M. Muszorgszkij (Egy kiállítás képei), P. I. Csajkovszkij (1812 nyitány), B. Smetana (Moldva),
- A. Dvořák (Új világ szimfónia), G. Mahler (egy szimfónia tétel), R. Strauss (Till Eulenspiegel).

Követelmény

- Tudjon a tanuló öt bécsi klasszikus és romantikus dallamot stílusosan, zeneileg igényesen előadni.
- Tudjon két romantikus duettet vagy kórusrészletet éneklőtársakkal megszólaltatni.
- Ismerje a romantikus stílus főbb műfajait és azok jellemzőit
- Ismerje fel kottakép alapján a modulációs irányokat.
- Ismerje a szeptimakkordokat alaphelyzetben, valamint a dominánsszeptim fordításait.
- Tudjon igen könnyű romantikus dallamot lapról olvasni, memorizálni és lejegyezni.
- Ismerje és tudja helyesen írni és kiejteni a romantikus zeneszerzők nevét és főbb műveik címét.
- Legyen képes elmélyíteni, alkalmazni új ismereteit a zenei összefüggések, formák, stílusjegyek felismeréséhez.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- Élményanyaggyűjtés a XX. század zenéjéből.
- Ismerkedés a XX. század zenéjének főbb irányzataival, stílusjegyeivel, néhány kiemelkedő zeneszerző alkotásával.
- A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
- Az „értő” zenehallgatás kialakítása.

Ismeretanyag és készségfejlesztés

- Énekelhető egy és többszólamú szemelvények feldolgozása kottakép alapján énekléssel, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel (különös figyelemmel Kodály Zoltán többszólamú énekgyakorlataira és Bartók Béla Mikrokozmosz füzetéből néhány darab (részlet) megszólaltatására).

- Dallamvariánsok, dallamfordítások megfigyelése, éneklése.
- A tonalitás fogalmának változásai.
- A kitüntetett szerepű funkciók elhalványulása és megszűnése.
- Bitonalitás, politonalitás.
- Néhány XX. századi skála és akkordformáció megfigyelése, éneklése, ismerete a csoport képességei szerint).
- Az egészhangúság, az akusztikus skála, a dodekafónia, a skálamodellek fogalmának elsajátítása.
- Az aleatória, a hangfürt (cluster) fogalma.
- Clusterek megszólaltatása énekléssel, hangszerekkel.
- Az aranymetszés megfigyelése.
- Könnyű Bartók- és Kodály-dallamok lejegyzése keretes vagy folyóírással (vagy memorizálás alapján).
- A belső hallás folyamatos továbbfejlesztése: a hangköz és hangzathallás erősítése a XX. századi művek megszólaltatásához.

Rögtönzés

- A XX. századi komponálási technikák kipróbálása énekléssel és hangszerek bevonásával.
- Reihe, hangfürtök komponálása.
- Skála modellek szerkesztése.

Zenehallgatás

- A különböző irányzatok főbb zenei jegyeinek megfigyelése.
- A XX. századi zene partitúráinak megismerése.

Zenei szakkifejezések ismerete

- Tonalitás, atonalitás, bitonalitás, politonalitás,
- Akusztikus és egészhangú skála. Dodekafónia. Reihe.
- Skálamodellek.
- Téma. Fordítások: tükör, rák, ráktükör.
- Tengely, polaritás, értelmezés a kvintkörön.
- Aranymetszés.
- Komplementer technika.
- Tempó- és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

- Énekes megszólaltatásra, elemzésre alkalmas szemelvények válogatása a XX. század különféle irányzatainak zenéjéből;
- az impresszionizmus: C. Debussy, M. Ravel, O. Respighi,
- a folkloristák: Bartók Béla, Kodály Zoltán, M. de Falla, I. Sztravinszkij,
- az expresszionizmus és a dodekafónia: A. Schönberg és iskolája, I. Sztravinszkij,

- a neoklasszicizmus: A. Honegger, P. Hindemith, Sz. Prokofjev, I. Sztravinszkij, B. Britten,
- valamint más irányzatok (C. Orff, D. Sosztakovics stb.) képviselőinek műveiből.
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorló füzetek
- Bartók Béla: Mikrokozmosz I-VI.
- Bartók Béla: Kórusművek
- Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
- Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
- Kodály Zoltán: Kórusművek
- Frank Oszkár: Mikrokozmosz elemzések
- Párkai István: Modern kórusetűdök
- Simonné Sármási Ágnes-Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Nógrádi László-Papp Károlyné-Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet
- Orfeusz Hangzó zenetörténet-sorozat
- Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
- Frank Oszkár: Debussy harmóniák
- Lendvai Ernő: Szimmetria a zenében
- Lendvai Ernő: Bartók stílusa
- Kroó György: Miért szép századunk zenéje?
- Kroó György: Miért szép századunk operája?
- Kókai Rezső-Fábián Imre: Századunk zenéje
- A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
- Szabó Csaba: Hogyan tanítsuk századunk zenéjét
- Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
- Pándi Marianne: Hangversenykalauz I-III.
- Várnai Péter: Oratóriumok könyve
- A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
- Szabolcsi Bence: Magyar zenetörténet
- A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag

- Debussy: Gyermekek kuckója, Noktürnök,
- M. de Falla: Háromszögletű kalap,
- Kodály Zoltán: Galántai táncok, Páva variációk,
- Bartók Béla: Cantata profana, Zene húros-, ütős hangszerekre és cselesztára
- Kórusművek (pl. Tavaszi), Mikrokozmosz,
- A. Honegger: Pacific 236, vagy Johanna a máglyán, C. Orff: Carmina Burana,
- Sz. Prokofjev: Klasszikus szimfónia,
- I. Sztravinszkij: Le Sacre du Printemps, A tűzmadár, A katona története
- B. Britten: Ceremony of Carols, Népdalfeldolgozások, A. Schönberg: Egy varsói menekült.
- Gershwin, Bernstein, Kurtág, Ligeti stb. művei.

Követelmény

- Tudjon a tanuló tíz művet Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből (önálló énekléssel), kórusműveiből, énekgyakorlatiból (éneklő társsal, társakkal) zeneileg igényesen előadni.

- Tudjon három zenei részletet más XX. századi vagy kortárs zeneszerzők műveiből.
- Ismerje az impresszionizmus, a folklorizmus, a dodekafónia és a neoklasszicizmus irányzatát, képviselőit és jelentősebb alkotásaikat.
- Tudjon könnyű XX. századi dallamot lejegyezni.
- Zenei ismereteit tudja alkalmazni zenehallgatáshoz, hangszeres darabjainak megfogalmazásához.
- Ismerje a legfontosabb tempó és előadási jeleket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A zenei élményanyag bővítése.
- A régi európai műzene megismerése a gregoriántól a XVI. század vokális művészetéig.
- A reneszánsz zene fénykora.
- A zenei készségek további fejlesztése, automatizálása.
- A két- (és több) szólamú éneklés zenei élményének megteremtése.
- Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.
- Felkészítés zenei pályára.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

- Gregorián dallamok éneklése szolmizálás nélkül, hangzókkal (zsoltárok, himnuszok, alleluja-dallamok).
- A gregorián mise állandó részeinek megismerése.
- Könnyű két- és háromszólamú reneszánsz kórusművek éneklése, szólamainak memorizálása belső hallás alapján.
- A modális hangsorok fogalmának, jellemzőinek ismételése. Gyakorlás: énekléssel, hallás utáni megfigyeléssel, felismeréssel. Felépítés 4#, 4b előjegyzésig.
- A gregorián és reneszánsz kottakép (kulcsok, ütemjelzők, brevis)
- A szopránkulcs bevezetése.
- Modális többszólamúság. Kvintpárhuzam. Alaphármas párhuzamok éneklése.
- A homofon és polifon szerkesztésmód megfigyelése.
- Az imitáció, a reális és tonális válasz fogalmainak elsajátítása.
- Kodály Zoltán reneszánsz stílusban komponált pedagógiai műveinek megszólaltatása, elsajátítása.
- A reneszánsz (modális) stílusjegyek megfigyelése Kodály műveiben is: modális hangsorok alkalmazása, harmóniai jellegzetességek, formaépítkezés, a reneszánsz és a népzenei elemek összekapcsolása.
- Dallamok transzformálása különböző módusokba.
- A hangközök hallási elmélyítése. A belső hallás további fejlesztése.

- A hangközök ismeretének bővítése az oktávon túli hangközökkel.
- Építés megadott hangokra.
- Új hangzatok: a szeptimhangzatok elsajátítása. Gyakorlása: éneklés különféle hangnemekben ábécés nevekkal, építés, felismerése kottakép alapján
- Plagális zárlatok megfigyelése, éneklése, megszólaltatása több hangnemben.

Zenei olvasás, írás

- Modális dallamok lapról olvasása, memorizálása.
- Olvasás szoprán kulcsban. Egyszerű dallamok átírása szoprán kulcsba.
- Kvintpárhuzamok, alaphármashangzat sorozatok éneklése (lejegyzése hallás után).
- Barokk idézetek lejegyzése egy- és két szólamban.
- Két- és háromszólamú reneszánsz műrészletek leírása.
- Intenzív memóriafejlesztés: témák, rövidebb zenei egységek éneklése emlékezetből.
- Jellemző hangközmenetek (oktávon túli hangközökkel is) és harmóniasorok éneklése ábécével, lejegyzés és transzponálás.
- Szeptimhangzatok és fordításaik éneklése és lejegyzése az alsó hang vagy az alaphang megadásával.

Zenehallgatás

- A gregorián és reneszánsz műfajok megismerése zenehallgatással.
- Partitúra használata.
- Gregorián mise meghallgatása, a mise állandó részeinek megfigyelése.
- Jellemző hangzások, szólammozgások követése hallás után is.
- Reneszánsz kórusművek szerkesztésmódjának megfigyelése.
- Stílusjegyek összegyűjtése.

Zenei szakkifejezések ismerete

- C-kulcsok.
- Módusz. Modális hangsorok.
- Modális harmóniai fordulatok.
- Melizma.
- Motetta, mise, carol, anthem.
- Madrigál. Korál. Zsoltár.
- A gregorián mise állandó részei: Kyrie eleison, Gloria, Credo, Sanctus és Agnus Dei.
- Plagális zárlat.
- Tempó- és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

- Zenei szemelvények válogatása énekléshez a középkor egyszólamú egyházi és világi zeneműveiből.
- Gregorián ének és trubadúr dallam, valamint régi modális zenei szemelvények.
- Válogatás az európai többszólamúság XV-XVI. századi műveiből.
- Reneszánsz kórusművek, hangszeres művek.
- (Válogatás Clemens non Papa, Josquin des Prés, A. Willaert, O. Lassus, G. P. Palestrina, G. Gastoldi, L. Marenzio és más szerzők műveiből).

- Néhány mű Kodály Zoltán reneszánsz kétszólamú énekgyakorlataiból.
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorlófüzetei Orfeusz Hangzó zenetörténet-sorozat
- Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret
- Simonné Sármási Ágnes-Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
- Forrai Miklós: Ezer év kórusa
- Fodor Ákos: Schola cantorum I-XIII.
- Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
- Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve
- Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián?
- Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete
- Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
- Szendrey Janka-Dobszay László-Rajeczky Benjamin: Magyar gregorián
- Pándi Marianne: Hangversenykalauz I-III.
- Várnai Péter: Oratóriumok könyve
- A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
- A zenehallgatási anyag partitúrái.

Követelmény

- Tudjon a tanuló két gregorián dallamot, öt művet a XIV-XVI. századi vokális polifónia különböző műfajaiból, egy
- Bertalotti solfeggiot ének-zongora előadással, valamint két művet Kodály Zoltán zenepedagógiai műveiből előadni.
- Az előadás legyen stílusos, muzikális, zeneileg pontos.
- Ismerje a kvintkört. Ismerje a modális hangsorokat (éneklés, felépítés, hallás utáni felismerés).
- Ismerje a szeptimhangzatok felépítését, tudja ábécés névvel énekelni azokat hangnemekben.
- Tudjon könnyű egyszólamú modális dallamot, hangköz-, könnyű harmóniamenetet lejegyezni.
- Tudjon szopránkulcsban olvasni.
- Ismerje a feldolgozott zenei korszakok legfontosabb stílusjegyeit és műfajait.
- Tudjon önállóan (kevés tanári irányítással) elemezni az eddig elsajátított zenei formákban. Alkalmazza tudását hangszeres tanulmányaiban is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
- A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A barokk zene mélyebb megismerése. A korszak legfontosabb stílusjegyei, műfajai a korszak kiemelkedő zeneszerzőinek alkotásaiban.

- A zenei áttekintőképesség fejlesztése. A készségek automatizálása.

- Felkészítés zenei pályára.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés

- Barokk vokális és hangszeres szemelvények éneklése szolmizálva, ábécés névvel, chiavetta használatával. Mezzo- és tenorkulcs bevezetése, elsajátítása.

- Barokk dalok, áriák, megszólaltatása hangszerkísérettel is.

- A jellegzetes barokk ritmusok kiemelése, hangoztatása, feldolgozása.

- Dominánsszeptim-fordítások, septyimhangzatok megfordításinak elsajátítása.

- Nápolyi szext, mollból kölcsönzött akkordok megfigyelése, éneklése.

- A barokk harmóniafordulatok ismerete, elemzése, felismerése kottáról és hallás után.

- Egyszerűbb Bach-korálok harmóniai elemzése, megszólaltatása énekléssel és zongorával.

- Számozott basszus.

- A barokk műfajok jellegzetes stílusjegyeinek megismerése, kiemelése, megszólaltatása (komplementer ritmika és dallam; szekvencia, motorizmus, dinamika stb.).

- Duettek, kórusok, kánonok éneklése, memorizálása. Kétszólamú énekgyakorlatok.

- Jellegzetes barokk ritmikai és dallami fordulatok, harmóniák, formák felismerése hallás és kottakép alapján.

- A barokk szvit-tételek: allemande, courante, sarabande, gigue, menüett, polonaise, gavotte, bourrée jellegzetességei.

- Barokk variációs formák: chaconne, passacaglia, folia elemzése, témák éneklése.

- Az invenció és a fuga felépítésének megfigyelése, megismerése (elemzése).

- Téma, szölambelépések, ellentéma. Hangnemváltások.

- Imitáció, reális, tonális válasz, dux, comes fogalmai, felismerés kottaképről.

- Barokk díszítés.

Zenei olvasás, írás

- Barokk dallamok lapról olvasása alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkkel is.

- Zenei írás hallás után vagy memorizálás alapján: könnyű kétszólamú barokk homofon és polifon műrészek lejegyzése.

- Barokk hangköz- és harmóniasor éneklése, írása, transzponálása.

Zenehallgatás

- Válogatás az ajánlott zenehallgatási anyagból a jellegzetes ritmikai, dallami, harmóniai fordulatok - műfajok, stílusjegyek hallási megfigyeléséhez.

- A barokk billentyűs hangszerek hangszínének megismerése.

- Barokk zene meghallgatása eredeti hangszerek megszólaltatásával is.

- A fuga témák belépésének megfigyelése zenehallgatással is.

- Oratorikus művekben a szereplők, a dramaturgia megfigyelése.

- Egy Bach-szvit feldolgozása

- Invenció elemzése hallás után.

- Prelúdium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból.

- A barokk concertáló stílus megismerése (válogatás G. F. Händel vagy A. Corelli concerto grosso sorozataiból).

- Egy barokk versenymű (J. S. Bach: a-moll hegedűverseny) feldolgozása.

Zenei szakkifejezések

- Barokk variációk: Chaconne, Folia, Passacaglia.

- Concertálás. Concerto grosso. Continuo.

- Korál.

- Mise. Oratórium. Kantáta. Opera.

- Fuga.

- Ellentéma.

- Dux, comes.

- Modulációs irányok.

- Rokon hangnemek.

- Számozott basszus.

- Tempó- és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

- Válogatás J. S. Bach, G. F. Händel és más barokk szerzők vokális és hangszeres műveiből énekes megszólaltatáshoz és zenehallgatáshoz.
- G. F. Händel: áriák, recitativók, duettek, kórusrészletek vallásos és történelmi oratóriumokból (pl. Júdás Makkabeus, Messiás), zenekari művek témái (Vízizene).
- J. S. Bach: motetta-, kantáta részletek, énekelhető hangszeres művek szemelvényei, versenyművek invenciók, fúgák, szvittételek témái.
- (Jesu meine Freude, Parasztkantáta, Brandenburgi versenyek, d-moll zongoraverseny, a-moll hegedűverseny, egy kétszólamú invenció, Preludium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból, d-moll preludium és fuga, h-moll szvit).
- Néhány mű Kodály Zoltán barokk kétszólamú énekgyakorlataiból.
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorlófüzetei
- Simonné Sármási Ágnes-Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Orfeusz Hangzó zenetörténet-sorozat
- Győrfy István: Korál elemzések
- Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
- Máriási István: Bevezetés a barokk zene világába
- Pándi Marianne: Hangversenykalauz I-III.
- Várnai Péter: Oratóriumok könyve
- A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
- C. V. Palisca: Barokk zene.
- Szabolcsi Bence: Zenetörténet
- Forrai Miklós: Ezer év kórusa
- Bartha Dénes: A zenetörténet antológiája
- Nagy Olivér: Partitúraolvasás
- Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
- Bertalotti: 56 solfeggio
- Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár I-II.
- J. S. Bach: Négyszólamú korálfeldolgozások

- Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
- Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret I-II.
- Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanítás Kodály Zoltán művei alapján
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorlófüzetei
- A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag

- Prelúdium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból.
- A barokk concertáló stílus megismerése (válogatás G. F. Händel vagy A. Corelli concerto grosso sorozataiból).
- Egy barokk versenymű (J. S. Bach: a-moll hegedűverseny) feldolgozása.

Követelmény

- Tudjon a tanuló tíz barokk dallamot, két művet Kodály Zoltán pedagógiai műveiből - zeneileg stílusosan, pontosan, muzikálisan megszólaltatni.
- Tudjon egy Bach-korált zongorázni, elemezni.
- Ismerje fel a legfontosabb barokk műfajokat hallás és kottakép alapján is.
- Tudjon lejegyezni barokk dallamot funkciós basszussal, illetve imitációs kétszólamú barokk idézetet.
- Tudjon egyszerű harmóniamenetet lejegyezni, memorizálni, transzponálni, elemezni.
- Legyen gyakorlata a szopránkulcs olvasásában.
- Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
- A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A bécsi klasszikus zene ismereteinek áttekintő ismételése, elmélyítése.
- Élményanyaggyűjtés a romantikus zene alkotásaiból a jellegzetes stílusjegyek és műfajok, kiemelkedő zeneszerzők munkásságának megismerésével.
- A zenei készségek elmélyítése, automatizmusa.
- A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
- Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

- A klasszicizmus legfontosabb ritmikai, dallami, harmóniai és formai sajátosságai.
- Klasszikus dalok, operarészletek, romantikus dalok, duettek, hangszeres darabok részleteinek éneklése kottaképről.
- A hangnemi kitérés, moduláció hallási elmélyítése: éneklése, gyakorlása szolmizálva dó-váltással, majd ábécés nevekkal.
- A hármashangzatok és a dominánsseptim fordításainak éneklése (hangnemekbe helyezve) és a hallás utáni felismerés gyakorlása.
- A szeptimhangzatok éneklése ábécés nevekkal, hangnemekben.

- A szabályoktól eltérő felépítésű periódusok elemzése.
- A klasszikus zenére jellemző hangköz-, hangzatmenetek éneklése és lejegyzése.
- Két- és háromtagúság, da capo forma, rondóforma, variációs forma, szonátaforma ismételése, az ismeretek elmélyítése.
- Könnyebb Bartók- és Sztravinszkij-dallamok és egyéb XX. századi műrészletek éneklése, írása.
- Tájékozódás 7#, 7b előjegyzésig, hangnemek, hangnemi rokonságok.
- Moduláció a domináns, szubdomináns és párhuzamos hangnembe, éneklése megfelelő dó-váltással és ábécés névvel.
- Az összetett autentikus zárlat megfigyelése.
- Kadenciák éneklése ábécés névvel, zongorázása, transzponálása.
- Funkciós kísérszólam improvizálása.
- Hármashangzatok, szeptimhangzatok, dominánsszeptim, szűkített szeptim - ezek fordításai, éneklése, hangnembe helyezése.
- Fentiek megfigyelése, használata a funkciós akkordok, harmóniai menetek árnyaltabbá tételében.
- A klasszikus zene funkciós rendje.
- Klasszikus periódusok (a szabályostól eltérő felépítésű, moduláló) éneklése, lejegyzése funkciós basszussal.
- A klasszikus zene harmónia-, funkció- és formarendjének fellazulása.
- Az alteráció, kromatika, enharmónia, távolabbi modulációk megfigyelése éneklése, értelmezése.
- Lebegő tonalitás, atonalitás.
- Tercron hangnemek.
- Mellékdominánsok, nónakkordok.
- Az alt és baritonkulcs bevezetése.
- Az új, jellegzetes romantikus dallami, harmóniai fordulatok megfigyelése, éneklése, felismerése.
- Szemelvények a romantikus zeneszerzők vokális és hangszeres darabjaiból, éneklés szolmizálva, ábécével, alkalmi hangzóval, megszólaltatás zongorán is.
- Dalok éneklése saját zongorakísérettel.
- Duettek, kórusművek.
- Romantikus dallamok lejegyzése.
- A romantikus zene műfajainak megismerése (szimfonikus költemény, ballada, fantázia, impromptu, scherzo, capriccio, romantikus szonáta, versenymű, dalciklus).

Zenei szakkifejezések

Zárlattípusok.

Mellékdomináns. Nónakkord.

Előlegezés, késleltetés.

Álzárlatok.

Lebegő tonalitás.

Dalciklus.

Szimfonikus költemény.

Ballada, fantázia, impromptu,
scherzo, capriccio, rapszódia.

Programzene.

Tempó- és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

- Válogatás a romantika mestereinek vokális, hangszeres és szimfonikus műveiből.
- Válogatás Schubert dalaiból, kamaraműveiből.
- A nemzeti romantika képviselőinek zenéje, műfajainak gazdag változatossága (Liszt Ferenc, G. Verdi, R. Wagner, J.
- Brahms, R. Schumann, F. Chopin, A. Dvořák, M. Muszorgszkij és mások).
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorlófüzetei
- Simonné Sármási Ágnes-Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Orfeusz Hangzó zenetörténet-sorozat
- Forrai Miklós: Duettek II.
- Forrai Miklós: Ezer év kórusa
- Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
- Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
- Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
- Nógrádi László-Németh Rudolf-Puster János: Szolfézs antológia
- Agócsy László: Szállj szép énekszó - 16 egyeneműkar
- Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.
- Frank Oszkár: Schubert-dalok elemzése
- Frank Oszkár: Chopin
- Frank Oszkár: Liszt
- Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
- Pándi Marianne: Hangversenykalauz I-III.
- Várnai Péter: Oratóriumok könyve
- A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
- Szabolcsi Bence: Zenetörténet
- Simonné Sármási Ágnes-Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Orfeusz Hangzó zenetörténet-sorozat
- Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.
- Forrai Miklós: Duettek I-II.
- Forrai Miklós: Ezer év kórusa
- Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
- Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
- Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
- Nógrádi László-Németh Rudolf-Puster János: Szolfézs antológia
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorlófüzetei
- Agócsy László: Szállj szép énekszó - 16 egyeneműkar
- Póczonyi Mária: Romantikus harmóniák
- Ajánlott zenehallgatási anyag
- L. Beethoven (zongoraszonáták, versenyművek),
- F. Schubert (dalok, szimfóniák),
- F. Mendelssohn (dalok, duettek, Lieder ohne Worte), R. Schumann (dalok, duettek, zongoraverseny),
- J. Brahms (dalok, versenyművek),
- F. Chopin (zongoraművek), H. Berlioz (Fantasztikus szimfónia), Liszt Ferenc (zongoraversenyek, rapszódia, szimfonikus költemények),
- R. Wagner, G. Verdi, Erkel Ferenc (operarészletek),
- M. Muszorgszkij (Egy kiállítás képei), P. I. Csajkovszkij (1812 nyitány),

- B. Smetana (Moldva), A. Dvořák (Új világ szimfónia), G. Mahler (egy szimfónia tétel), R. Strauss (Till Eulenspiegel).

Követelmény

- Tudjon a tanuló öt romantikus és XX. századi dallamot (téma, idézet), két-két romantikus és XX. századi többszólamú művet stílusosan, muzikálisan megszólaltatni.
- Tudjon két-három Bertalotti solfeggiot ének-zongorás előadással megszólaltatni.
- Két-három Bach-korált zongorázni, elemezni.
- Ismerje a romantikus zene legfontosabb stílusjegyeit, műfajait, irányzatait.
- Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
- A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- Élményanyaggyűjtés a XX. Század zenéjéből.
- Ismerkedés a XX. Század zenéjének főbb irányzataival (impresszionizmus, expresszionizmus, - folklorizmus, neoklasszicizmus), stílusjegyeivel, néhány kiemelkedő zeneszerző alkotásaival.
- A zenei áttekintési képesség fejlesztése
- Emeltszintű felkészítés zenei pályára.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

- Énekelhető egy- és többszólamú szemelvények feldolgozása kottakép alapján énekléssel, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkal (különös figyelemmel Kodály Zoltán többszólamú énekgyakorlataira és Bartók Béla Mikrokozmosz füzetéből néhány darab (részlet) megszólaltatására).
- Dallamvariánsok, dallamfordítások megfigyelése, éneklése. Tükör, rák és ráktükör fordítások.
- Énekelhető szemelvények a XX. Század többszólamú műveiből. (A könnyebb művek éneklése alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkal.)
- Dalok éneklése saját zongorakísérettel.
- Könnyű kórusművek megszólaltatása.
- XX. Századi művekből ritmusok megszólaltatása memorizálása, leírása
- A tenorkulcs bevezetése.
- Alteráció, kromatika, enharmónia megfigyelése a művekben.
- Moduláció távolabbi hangnemekbe.
- Lebegő tonalitás, atonalitás.
- Egészhangú skála. Akusztikus hangsor.
- Modellskálák és egyéb skálaformációk.
- Modális sorok, pentaton és egészhangú hangsorok, akusztikus skála,
- 1:2, 1:3, 1:5 modellskála éneklése.
- Polimodális alterációk.

- Dodekafónia.
- Szeptimakkordok fordításai, alterált akkordok: mellékdominánsok, szűkített szeptim- és bővített szextes akkordok, nónakkordok megfigyelése kottakép alapján művekben, hangzathúzózatokban. Gyakorlása különböző hangnemekben.
- Alfa-akkordok.
- Tengelyrendszer, polaritás, aranymetszés megfigyelése, fogalmai.
- Jellegzetes dallami, harmóniai fordulatok felismerése a XIX. és a XX. századi zeneszerzők alkotásaiban.
- Romantikus, valamint XX. századi dallamrészletek olvasása, memorizálása.
- Reihe sorok megszólaltatása. Lejegyzése hallás után.
- Romantikus és XX. századi dallamok megjegyzése.

Zenei szakkifejezések ismerete

- Tonalitás, atonalitás, bitonalitás, politonalitás.
- Akusztikus hangsor, egészhangú skála. Dodekafónia. Reihe.
- Skálamodellek.
- Témafordítások: tükör, rák, ráktükör.
- Tengely, polaritás.
- Aranymetszés.
- Komplementer technika.
- Tempó- és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

- Énekes megszólaltatásra, elemzésre alkalmas szemelvények válogatása a XX. század különféle irányzatainak zenéjéből
- az impresszionizmus: C. Debussy, M. Ravel, O. Respighi,
- a folkloristák: Bartók Béla, Kodály Zoltán, M. de Falla, I. Sztravinszkij,
- az expresszionizmus és a dodekafónia: A. Schönberg és iskolája, I. Sztravinszkij,
- a neoklasszicizmus: A. Honegger, P. Hindemith, Sz. Prokofjev, I. Sztravinszkij, B. Britten
- valamint más irányzatok (C. Orff, D. Sosztakovics stb.) képviselőinek műveiből.
- Kiegészítőanyag: J. S. Bach korálok, Bertalotti solfeggiok, Kodály Zoltán pedagógiai művei.
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorló füzetek
- Bartók Béla: Mikrokozmosz I-VI.
- Bartók Béla: Kórusművek
- Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
- Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
- Kodály Zoltán: Kórusművek
- Párkai István: Modern kórusművek
- Simonné Sármási Ágnes-Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
- Orfeusz Hangzó zenetörténet-sorozat
- Kroó György: Miért szép századunk zenéje?
- Kroó György: Miért szép századunk operája?
- Kókai Rezső-Fábián Imre: Századunk zenéje
- Pándi Marianne: Hangversenykalauz I-III.
- Várnai Péter: Oratóriumok könyve

- A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
- Lendvai Ernő: Szimmetria a zenében
- Lendvai Ernő: Bartók stílusa
- Orfeusz Hangzó zenetörténet-sorozatok
- Frank Oszkár: Debussy harmóniák
- Frank Oszkár: Mikrokozmosz elemzések
- A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
- Szabó Csaba: Hogyan tanítsuk századunk zenéjét
- Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
- Szabolcsi Bence: Magyar zenetörténet
- A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag

- C. Debussy: Gyermekek kuckója, Noktürnök,
- Kodály Zoltán: Galántai táncok,
- Bartók Béla: Cantata profana, Zene húros-, ütős hangszerekre és cselesztára, Kórusművek, Mikrokozmosz,
- A. Honegger: Pacific 236, Johanna a máglyán,
- C. Orff: Carmina Burana,
- Sz. Prokofjev: Klasszikus szimfónia,
- I. Sztravinszkij: Le Sacre du Printemps,
- B. Britten: Ceremony of Carols, Népdalfeldolgozások.

Követelmény

- Tudjon a tanuló öt művet Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből önállóan - kórusműveiből, énekgyakorlataiból éneklőtársakkal zeneileg igényesen előadni.
- Tudjon két zenei részletet a XX. század vagy kortárs zeneszerzők műveiből.
- Ismerje az impresszionizmus, a folklorizmus, a dodekafónia és a neoklasszicizmus irányzatát, képviselőit és jelentősebb alkotásaikat.
- Tudjon könnyű XX. századi dallamot lejegyezni.
- Legyen gyakorlata a C-kulcsok olvasásában.
- Ismerje a könnyebb XX. századi skála- és akkordformációkat.
- Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.
- Legyen igényes, nyitott az értékes zene befogadására.
- Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben. Zenei ismereteit tudja alkalmazni zenehallgatáshoz, hangszeres darabjainak megfogalmazásához is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
- A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

„A” tagozat

Ismerje és tudja alkalmazni - az alapfokon tanultakon túl - a zenehallgatási anyagban, hangszeres darabjaiban és a tanult készségfejlesztési anyagban előforduló ritmuselemeket és - képleteket.

Ismerje a dallamhangok szerepét, tudja ezeket zeneileg értelmezni (melizma, főhang, váltóhang, átmenőhang-késleltetés stb.)

Rendelkezzék biztos tájékozódó képességgel a relatív és abszolút rendszerben 7#, 7b-előjegyzésig.

Tudja a művek hangnemét megállapítani.

Ismerje

- a kvint kört,
- a hétfokú hangsorokat. Ismerje
- az egészhangú skálát,
- az akusztikus hangsort,
- a modellskálákat.
- a hármashangzatok és fordításai, valamint a négyeshangzatok felépítését
- a dominánsseptim hangzat fordításait (oldásokkal).

Ismerje fel a funkciókat hallás után,

- a hangnemi kitérést és modulációt - kottakép alapján.
- a romantika hangzásvilágának jellegzetességeit: alterációk, tercrokonság.

Ismerje

- a tonalitás felbomlásának elvét,
- a bi- és a politonalitást,
- a Reihe-t.

Tudja

- a dodekafónia,
- az aranymetszés,
- a cluster fogalmát.

Legyen ismerete a legfontosabb zenei szerkesztésmódokról.

Rendelkezzék zenetörténeti áttekintő képességgel.

Ismerje a zenei korokhoz kapcsolódó legfontosabb zenei formákat és műfajokat.

Ismerje fel a főbb zenetörténeti korok stílusjegyeit, jellemző műfajait, formáit.

Tudja ezeket néhány társművészeti alkotással összekapcsolni.

Tudjon hallás után lejegyezni

- könnyű klasszikus periódust, funkciót jelző basszussal,
- könnyű romantikus dallamot, vagy szemelvényt.
- lapról olvasni a fentiek nehézségi fokának megfelelő dallamot.

Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.

Az általános követelményeken túl

Rendelkezzék a tanuló

- olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség-készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
- kialakult zenei ízléssel és ítélő képességgel.

Tudja a tanuló a megszerzett tudását mind a zeneművek elemzésében, mind hangszeres előadásában önállóan, tudatosan alkalmazni.

„B”-tagozat

Rendelkezzék a tanuló az általános követelményeken túl:

- a zenei tanulmányok folytatásához szükséges kiművelt hallással, zenei ismeretekkel és biztos zenei memóriával,
- olyan szintű tudással, mely zenei képességeivel együtt alkalmassá teszi szakirányú továbbtanulásra,
- a zenei tanulmányok folytatásához zenei elkötelezettséggel, megfelelő igényes, elmélyült, aktív tanulási, gyakorlási képességgel.

Legyen képes a tanuló

- a tanult különböző stílusok ritmikai, dallami, harmóniai és formai jelenségeiben tájékozódni,
- a megszerzett tudását mind a zeneművek elemzésében, mind hangszeres előadásában önállóan, tudatosan alkalmazni.

Zenei anyag:

Tudjon a tanuló harminc népdalt stílusosan énekelni és elemezni, öt műdalt - különböző zenetörténeti stíluskorszakokból - saját zongorakíséretével előadni. A zenei anyag megszólaltatása, előadása legyen muzikális, igényes és stílusos.

Ismerjen minden zenetörténeti korszakból két-két jelentős művet, tudja azokat formailag és harmóniailag elemezni; tudjon ezekből zenei idézetet előadni.

Tudjon éneklőtársakkal többszólamú énekgyakorlatokat, műveket előadni.

Tudjon zongora-ének előadásban C-kulcsos műveket megszólaltatni.

Tudjon biztosan tájékozódni az alap- és középfokon megismert ütemfajtákban.

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben.

Ismerje az ötfokú, a hétfokú hangsorokat, tudja ezeket az abszolút rendszerben elhelyezni és énekelni.

Tudja a hármas- és négyeshangzatokat felépíteni és adott hangnemekben elhelyezni.

Ismerje fel ezek fordításait, tudja megnevezni ábécés neveikkel.

Tudjon lejegyezni

- barokk kétszólamú idézetet,
- bécsi klasszikus zenei szemelvényt,
- könnyű XX. századi dallamot.

Rendelkezzék zenetörténeti áttekintőképességgel.

Tudja a zenetörténeti, a történelmi korokat időben összekapcsolni, és társművészeti alkotásokhoz kötni.

Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb zenei kifejezéseit.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

Írásbeli, és/vagy szóbeli vizsga

A vizsgán az iskola az alábbi feladatsort használja, vagy helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama

Szolfézs

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.

A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

Írásbeli vizsga

„A” tagozat

1. Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése. Az idézet átlagos zenei mondat/periódus hosszúságú, egyszerűbb hangnemi kitérést tartalmazhat. A tanuló számára adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang. Az idézet nyolcszor hangozhat el.

2. Egy rövid terjedelmű barokk vagy romantikus mű elemzése.

A tanuló számára adott a mű kottaképe. Az elemzés szempontjai: a formai felépítés és a stílusra jellemző jegyek ismertetése.

„B” tagozat

1. Imitációs szerkesztésű kétszólamú barokk vagy egyszólamú romantikus dallam lejegyzése.

A tanuló számára adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum, és a kezdőhang értékkel. Az idézet nyolcszor hangozhat el.

2. Egy rövid terjedelmű barokk vagy romantikus mű elemzése.

A tanuló számára adott a mű kottaképe. Az elemzés szempontjai: a formai felépítés és a stílusra jellemző jegyek ismertetése.

Szóbeli vizsga

„A” tagozat

1. Periódus terjedelmű dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet tartalmazzon változatos ritmikai és dallami fordulatokat, hangnemi kitérést, esetleg modulációt.

2. A vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül tizenöt népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni öt műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkíséréssel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

„B” tagozat

1. Periódusnyi dallam lapról éneklése - rövid átnézés után - szolmizálva vagy hangnévvel; a dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok, hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne.

2. A vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül tizenöt népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni hat műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkíséréssel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

- A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése
- dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.
- Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helytállósága, a jelölések pontossága.

A szóbeli vizsga értékelése

- a választott zenei anyag élményszerű megszólaltatása.
- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
- zenetörténeti tájékozottság,
- stílusismeret,
- formai ismeretek,

- tájékozódás a zenei műfajok között.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jó minőségű és felhangolt zongora vagy pianínó. Hangjegytábla, szemléltető anyagok, ritmushangszerek.

Megfelelő minőségű audiovizuális berendezés (magnetofon, DVD, CD-lejátszó).

A stíluskorszakokat megfelelően bemutató, kellő számú és minőségű hangfelvétel, kotta, zenei szakkönyv.

7.3.2.7. KAMARAZENE

Az alapfokú művészeti iskolában folyó kamarazene/társasének-tanítás - különösen a nem zenei pályára készülő tanulók esetében - az oktató-nevelő munka egyik legfontosabb tevékenysége.

A kamarazenei attitűd elsajátításához szükséges, hogy a tanuló rendelkezzen olyan személyes (fizikai és érzelmi), hangszeres és vokális kompetenciákkal, melyek nélkül a közösségi zenélés hatékony elsajátítása nem képzelhető el.

A kamarazene tantárgy alá tartozik a 2 fő feletti, tetszőleges összeállítású hangszeres és/vagy vokális szólamokból álló együttes.

A kamarazene főtárgyként az alapfokú hangszeres vagy vokális évfolyamok elvégzése után, de kötelezően választható, vagy választható tantárgyként is tanulható.

A kamarazene tanítás célja feladatai

Adjon lehetőséget a zene aktív művelésére és a kamarazene-irodalom megismerésére.

Képezzen a közösségi együttműködésre érzékeny, önálló zenei elgondolással bíró, alkotó muzsikuskokat.

A kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével járuljon hozzá a tanulók személyiségének, egyéniségének formálásához.

Használja ki az együttműködés közösségformáló erejét, növelje a tanulók egymás iránti felelősségérzetét, használja ki a társas muzsikálás által nyújtott biztonságérzetet a szorongó tanulók gátlásainak feloldására.

Fejlessze a zenei hallást, az intonációs készséget, alakítsa és tudatosítsa a kamarazenei hallás fontosságát.

Gyakoroltassa rendszeresen a lapról olvasást, törekedjék a zenei anyag folyamatos, kottahű, zeneileg igényes megszólaltatására.

Tanítsa meg a tanulókat tájékozódni a partitúrában.

A tananyag megválasztásával a lehetőségekhez mérten igyekezzék sokoldalú képet adni az eltérő létszámú és hangszer-összeállítású együttesekről. Törekedjen a művek által a kamarairodalomban fellelhető zenei stílusok, műfajok lehető legszélesebb spektrumából választani.

Készítse fel a tanulókat amatőr kamaraegyüttesben való közreműködésre, tegye képessé őket a kamarazene önálló művelésére, a szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására és megszólaltatására.

Fejlesztési feladatok

A kamarazene-oktatásban az évfolyamok fejlesztési követelményei a résztvevők egyéni tudásszintjétől, a hangszeres/ vokális szólamok adott tanévre vonatkozó összeállításától függenek ezért minden kamaracsoportra érvényes, éves szintekre lebontott fejlesztési követelményeket nem lehet megadni.

Az alábbiakban a fejlesztési feladatokat a kamarazenélésre jellemző ismeretek és készségek szerint csoportosítva soroljuk fel, avval, hogy a képzés során ezek kialakítása és szintjének fejlesztése a képzés célja.

A társas muzsikálás gyakorlati ismeretei

- Beintés-leintés.
- Közös levegővétel és intés.
- Az „avizó” fogalma, sebességének tempó-meghatározó szerepe.
- Intés felütéssel való kezdésre.
- Lassítás, gyorsítás jelzése az intések sűrítésével, ritkításával, az alapegység megváltoztatásával.
- A kamaraegyüttes elhelyezkedésének szempontjai.
- A kottaállványok megfelelő magassága.

A kottaképre vonatkozó ismeretek

- Tájékozódási pontok: zifferek, ütemszámozás, betűjelzések.
- Generál szünet, tacet, több ütemes szünetek jelzése.
- Vi-de jel.
- A másik szólam apró kottával történő megjelenése.
- Játék partitúrából.

A hangolással, intonációval összefüggő ismeretek

- A hangolás módja az adott hangszer sajátosságaiból kiindulva.
- A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének hangolása. (C-hangolású, illetve transzponáló jellege.)
- Transzponálás, a transzpozíció fogalma.
- A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének intonációs és egyéb jellemzői.
- A saját hangszer intonációs hibáinak javítási lehetőségei (levegőmennyiség, szájtartás, kéztartás, vonótartás-módosítás, segéd-, illetve tisztítófogások).
- A vokális intonációban a temperált hangszerekhez való alkalmazkodás elsajátítása,
- A vokális intonáció és az adott előadóterem akusztikai kapcsolata,
- Az akusztikus intonáció alapvető tudnivalói.
- A hangológép jelzései.

Ritmikai tudnivalók

- Izo és hetero ritmikus játék szólamon belül és a szólamok között A hemiola értelmezése, játékmódja.
- Ütemmutató nélküli kotta, bonyolult átkötött ritmusok, komplementer ritmusok.

A zenei stílusokra, műfajokra vonatkozó ismeretek

- A játszott művek formája, harmóniai világa,
- A játszott művek elhelyezése a zenetörténetben.
- A disszonancia-konzonancia fogalma, felismerése, megvalósítása.
- Homofon zene.
- Polifon zene.
- Izoritmikus zene.
- Kánon, imitáció, fuga.
- Cantus firmus.
- Consort-muzsika.
- A leggyakoribb reneszánsz, barokk és klasszikus táncművek, táncpárok (pavane-gaillarde, gavotte, saltarello, intrada, rigaudon, sarabande, musette, bourrée, menüett stb.).

- Ellenszólam.
- Basso continuo.
- A kamarazene-irodalom leggyakoribb műfajai: triószonáta, fúvósötös, vonósnégyes stb.
- A kortárs zene által használt kottagrafikus jelek zenei jelentése

A kamarazenei játékkal összefüggő képességek, készségek fejlesztése

- Lapról olvasás.
- A belső hallás fejlesztése.
- intonációs készség.
- Az improvizációs készség fejlesztése (reneszánsz és barokk művekben, jazz-zenében).
- A figyelem megosztása a saját és a többi szólam, illetve az összhangzás közt.
- Alkalmazkodás a hangképzés, dinamika, karakter, stílus stb. terén.

1. évfolyam

Ajánlott tananyag

Homofon, izoritmikus táncok, korálok, egyszerű kánonok, kezdőknek szánt pedagógiai célú művek megszólaltatása.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- megadott hangra önállóan hangolni,
- hangolni, intonálni a hangológép jelzéseinek megfelelően,
- be-, illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni (felütésre is), és befejezni,
- be- és leinteni,
- az avizó, a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni,
- biztosan tempót tartani,
- intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján,
- a tanár jelzései alapján hangerőben alkalmazkodni,
- homofon műben tájékozódni, hiba esetén visszatalálni.

A tanuló legyen tisztában

- saját hangszere intonációs jellemzőivel,
- a különböző ütemfajták ütemsúlyaival,
- a disszonancia-konszonancia súlyviszonyaival,
- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Legalább két, rövid, különböző tempójú, karakterű műből (tételből) álló 6-8 percnyi zenei anyag

2. évfolyam

Ajánlott tananyag

Homofon, izoritmikus táncok, korálok, egyszerű kánonok, kezdőknek szánt pedagógiai célú művek megszólaltatása.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- játék közben új tempót felvenni a partner jelzése alapján,
- lassítani-gyorsítani a partner jelzése alapján,

- tempóváltozásokat ő maga is jelezni,
- szükség esetén lebegésmentesen hangot képezni,
- legalább a hosszan álló harmóniákban, záróakkordokban önállóan intonálni a basszushoz vagy a stabil hangolású hangszerhez,
- disszonanciákat kiemelni a tanár kérésére,
- a tanár jelzése alapján szólamát - szerepének megfelelően - kiemelni vagy háttérbe helyezni,
- eltolt ritmusokat, hemiolákat stb. helyesen hangsúlyozni.

A tanuló legyen tisztában

- az együttesben szereplő hangszerek hangolásával (C-hangolású vagy transzponáló jellegével),
- a saját hangszerére jellemző intonációs hibák javítási lehetőségeivel,
- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Koncertszerű, 6-8 perces, különböző tempójú és karakterű művekből (tételekből) álló műsor.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló legyen képes

- megadott hangra önállóan hangolni,
- hangolni, intonálni a hangológép jelzéseinek megfelelően,
- be-, illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni (felütésre is), és befejezni,
- be- és leinteni,
- az avizó, a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni,
- biztosan tempót tartani,
- játék közben új tempót felvenni a partner jelzése alapján,
- lassítani-gyorsítani a partner jelzése alapján,
- tempóváltozásokat ő maga is jelezni,
- intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján,
- homofon műben tájékozódni, hiba esetén visszatalálni.

A tanuló legyen tisztában

- saját hangszere intonációs jellemzőivel,
- a különböző ütemfajták ütemsúlyaival,
- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Ismerje

- a játszott kamarazenei anyag szerzőinek nevét, a művek címét, valamint tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Kamarazene főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

Két különböző stílusú és karakterű kamaramű vagy tétel koncertszerű bemutatása; Máriássy-Varasdy-Zilcz: Bevezetés a társas zenélés gyakorlatába I-II. (EMB), W. A. Mozart: Kürtduók (EMB), Kratochvil, J. K. Triók (Supraphon), Máriássy I. R. Reneszánsz művek (EMB 6974) Németalföldi mesterek művei három vagy négy hangszerre (Czidra L.) (EMB 8367 EMB 8368), Táncok és kontratáncok (Bali János szerk.) EMB 14160, Kamaraének-mesterei (EMB 14058/A) nehézségi szintjén.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangszerkezelés,
- technikai felkészültség,
- állóképesség,
- hangképzés,
- intonáció,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- speciális technikai elemek alkalmazása,
- árnyalt dinamikák alkalmazása,
- változó tempók önállóan és együttesben,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- előadásmód,
- alkalmazkodóképesség,
- szép, érthető szövegmondás (vokális kamarazene)

Továbbképző évfolyamok

3. évfolyam

Ajánlott tananyag

Bonyolultabb ritmikájú táncok, többszólamú kánonok, egyszerű polifon művek, népdalfeldolgozások megszólaltatása.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- bonyolultabb átkötött ritmusokat, komplementer ritmusokat gond nélkül eljátszani,
- partitúrából játszani,
- a helyes intonációt crescendo-decrescendo során is megőrizni,
- segéd-, illetve tisztítófogásokat önállóan alkalmazni,
- figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
- saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
- figyelemmel kísérni az összhangzást is,
- a tanár útmutatásainak megfelelően hangképzésben, dinamikában, artikulációban stb. alkalmazkodni,
- a disszonanciákat önállóan felismerni, kiemelni és feloldani.

A tanuló legyen tisztában

- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával,
- az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,

- az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Koncertszerű, legalább 8 perces, változatos, lehetőleg ciklikus művet is tartalmazó műsor.

4. évfolyam

Ajánlott tananyag

Bonyolultabb ritmikájú táncok, többszólamú kánonok, egyszerű polifon művek, népdalfeldolgozások megszólaltatása.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- együttesével önállóan elhelyezkedni a próba, illetve a koncert színhelyén, az akusztikai és egyéb körülményeket is szem előtt tartva,
- folyamatosan, kottahűen lapról olvasni,
- ütemmutató nélküli szólamban ritmikailag tájékozódni,
- minimális mértékben díszítéseket improvizálni (reneszánsz, barokk művekben, jazzben),
- polifon műben „elűszás” esetén - partitúrából játszva - visszatalálni,
- saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
- saját hangszerén önállóan tisztítófogásokat keresni és alkalmazni,
- önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
- kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani.

A tanuló legyen tisztában

- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból álló legalább 8-10 perces műsor.

5. évfolyam

Ajánlott tananyag

Szonáták, divertimentók, nehezebb polifon művek megszólaltatása.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- készségszinten használni az elmúlt négy évben tanult ismereteket
- irányítani a kamaracsoport játékát ill. alkalmazkodni az irányításhoz
- önállóan kijavítani ill. kijavíttatni a felmerülő intonációs problémákat
- meghallani, felismerni a tempóvétel következtében kialakuló pozitív és negatív zenei folyamatokat
- a lapról olvasott anyagban is elhelyezni a helyes artikulációt
- az adott zenemű stílusához igazodó artikuláció, hangképzés megvalósítására
- önállóan olvasni a XX. sz.-i kottaképet
- önállóan kialakítani a barokk díszítéseket
- önállóan improvizálni megadott zenei anyagra a társai szólamához alkalmazkodva

A tanuló legyen tisztában

- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból álló legalább 8-10 perces műsor

6. évfolyam

Ajánlott tananyag

Szonáták, divertimentók, nehezebb polifon művek megszólaltatása.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- teljesen önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
- teljesen önállóan kialakítani az adott zenemű stílushű előadásához illő hangképzést, dinamikát, artikulációt stb.,
- az előző évek ismeretanyagának teljesen önálló alkalmazására, „koncertszerű” lapról játékra.
- kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani.

A tanuló legyen tisztában

- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból minimum 10 perces műsor.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló legyen képes

- bonyolultabb átkötött ritmusokat, komplementer ritmusokat gond nélkül eljátszani,
- partitúrából játszani,
- a helyes intonációt crescendo-decrescendo során is megőrizni,
- figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
- saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
- figyelemmel kísérni az összhangzást is,
- polifon műben „elúszás” esetén - partitúrából játszva - visszatalálni,
- saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
- önállóan kialakítani az adott zenemű stílushű előadásához illő hangképzést, dinamikát, artikulációt stb.

A tanuló legyen tisztában

- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával,
- az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,
- az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

Ismerje

- az egyes tételtípusok jellegzetességeit.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Kamarazene főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

Két különböző stílusú és karakterű kamaramű koncertszerű bemutatása. A játszott művek tükrözzék a 6. évfolyamon elvárható nehézségi szintet; Devienne, F. Triók Op. 21, Buxtehude: Laude Sion - kantáta, Gabrielli: Five Ricercar, Mihály A.: Kis toronyzene, Scheidt, Brass quintets I-II, Locatelli Triószonáták Op.5, Haydn Divertimentók, Mozart Négykezes szonáták, Brahms: Waltzer, Kerényi: Társasének nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot lehet kottából játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangszerkezelés,
- technikai felkészültség,
- állóképesség,
- hangképzés,
- intonáció,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- speciális technikai elemek alkalmazása,
- árnyalt dinamikák alkalmazása,
- változó tempók önállóan és együttesben,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- előadásmód,
- alkalmazkodóképesség,
- szép, érthető szövegmondás (vokális kamarazene).

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

A tanulandó művek stílusának, műfajának megfelelő, jól hangolt billentyűs hangszer (zongora, csembaló, spinét, esetleg elektromos hangszer).

Kottaállványok.

Hangológép.

Metronóm.

7.3.2.8. ZENEKAR

A zenekari foglalkozások célja, hogy sajátos eszközeivel teremtsen lehetőséget az alapfokú és a továbbképző évfolyamok tanulói számára, hogy - az egyéni foglalkozásokon elsajátított tudás felhasználásával - érzelmileg gazdag, harmonikus személyiséggé válhassanak.

Ösztönözze a tanulókat, hogy a zenekari játék közben megszerzett zenei kifejezőkészséget és technikai eszközöket használják fel az egyéni hangszeres játékban is.

Hozzon létre együttműködést a tanulók tudásának különbözőségeiből.

Mutasson utat a közösség erejével a toleráns magatartásra.

Alakítsa ki a kultúra iránti nyitottságot.

Hangsúlyozza a művészetek aktív művelésének fontosságát.

A zenekari foglalkozások feladatai
 A tanulók megismertetése az alapvető zenekari játékmódokkal.
 A különböző zenei stílusokban használt előadói hagyományok bemutatása.
 A „zenekari hallás” fontosságának alakítása, tudatosítása.
 A figyelem időtartamának és elmélyítésének (vertikális-horizontális) fejlesztése.
 Az egységes zenekari ritmusjáték kialakítása, tudatosítása.
 Az arra alkalmas tanulók felkészítése professzionális együttesben való játékra.
 A különböző hangszercsoportoknak megfelelő - a zenekari ülésből adódó - helyes hangszerkezelés kialakítása, egységesítése.

A zenekari munkában a fejlesztési cél és feladat az együttes fajtájától, az adott hangszer-összeállításhoz íródott/átírt repertoártól, valamint az együttesben résztvevők egyéni tudásszintjétől függ.

A játszandó művek kiválasztásánál fokozott figyelmet kíván az egyes részfeladatok (szólamok) megfelelő szintű megvalósítása, gondosan mérlegelve a befektetett időt, energiát, s a munka közben megőrzendő játékkedvet, mert ez alapvető feltétele az egész mű minőségi megszólaltatásának, a magasabb értékű esztétikai szint elérésének.

A „klasszikus” összeállítások (vonós-, fúvószenekar) mellett a helyi igényeknek, lehetőségeknek megfelelően számtalan hangszeres összeállítás működhet eredményesen, e miatt éves szintre lebontott egységes fejlesztési követelményeket nem lehet megadni.

A megjelölt fejlesztési követelményeket elsősorban a közös zenekari játék kialakítására és fejlesztésére jellemző ismeretek és készségek szerint három csoportra bontva (összevont évfolyamok) soroljuk fel.

Kezdő	1-2. évfolyam	(-14 éves korig)
Középhaladó	3-4. évfolyam	(12-18 éves kor)
Haladó	2-6. évfolyam	(16-22 éves kor)

Kezdő csoport

Fejlesztési feladatok

- A helyes zenekari ülés kialakítása.
- Egymásra figyelés, alkalmazkodás.
- Hosszú és rövid hangok.
- A szólamon belüli frazeálás betartása.
- Zenekari hallásfejlesztés, többszólamúság.
- Tempóvétel, tempótartás.
- Dinamikai folyamatok kialakítása.
- A zenekari kommunikáció kialakítása (a karnagy és a zenekar, illetve a zenekari szólamok között).

Ajánlott tananyag

Fúvószenekar

- Apáthy: Fúvószenekari iskola I. (Baranya Megyei Művelődési Központ)
- Barnes: Kis virtuóz
- Csajkovszkij: Chanson triste (Népművelési Intézet, Budapest)
- Csajkovszkij: Diótörő - részlet (Carl Fischer New York)
- Czidra: XVII. századi magyar táncok
- Gyermekdalok (Apáthy feld.)
- Lijnshoeten: Suit uit het Antwerpse Dansboek (Molenaar)
- Orosz album: Első lépések (Pervie Sagi) (Moszkva)

- Purcell: Air & Marsch (Boume Co. New York, USA)
- Susato: Pavane
- Wagner: Das Blasorchester I. (Pro musica Verlag Leipzig - Berlin)
- Watz: Acht Bläzersätze alter Meister (Rundel)
- Watz: Premier (Rundel)

Vonószeneke

- Decsényi: Kati dalai ((EMB Z. 8279)
- Decsényi: Népdal (EMB 12362)
- Zempléni: Zenés utazás (YFE 002)
- Vivaldi: C-dúr csellóverseny (EMB Z. 12048, Z. 12049/szólamok)
- Vivaldi: d-moll concerto (EMB Z. 6538, Z. 6539/szólamok)
- Renaissance és barokk táncok, kórusok, korálok

Gitáregyüttesek

- Gitárduók kezdők számára (Mosóczi M.) „Kezdők muzsikája” (EMB 8805)
- 44 Könnyű duett két gitárra (Benkő D.) „Régi kamarazene” (EMB 8819)
- Staak, P. van der: 9 Easy Guitar Quartets (Broekman und Peppel Amsterdam Nr. 873)

Követelmény

A különböző hangszercsoportoknak megfelelő hangszerkezelés egységesítése, a zenekari ülésmodból adódó helyes hangszerteknikai mozgások kialakítása.

Az év végi meghallgatás anyaga

- Év végi meghallgatás: 10-12 perces nyilvános bemutató.

Középhaladó csoport

Fejlesztési feladatok

- Az eddig tanult ismeretek, készségek fejlesztése, adott esetben önálló használata
- A zenekari hangzás iránti igényesség kialakítása, alkalmazása.
- Dinamikai és ritmikai folyamatok árnyalása, fejlesztése.
- A tempóvétel és -tartás differenciálódása.
- A zenekari kommunikációs lánc tudatosításának elkezdése.

Ajánlott tananyag

Fúvószenekar

- Apáthy: Fúvószenekari iskola II-III. évfolyam (Baranya Megyei Művelődési Központ)
- J. S. Bach: 6 Choral (Molenaar)
- Balázs: Gyermekrajzok (EMB)
- Balázs: Négy kép (EMB)
- Bartók: Gyermekeknek (Népművelési Propaganda Iroda, illetve Boosey & Hawkes)
- Bizet-Scsedrin: „Carmen”
- Cser: Csongrádi dalok
- Händel: Largo (Rundel)
- Händel: Lascia ch'io piango
- Haydn: Szent Antal Choral (Ph. Grosch Verlag München)
- Lully: Balletto (Wilhelm Halter Verlag Karlsruhe)
- Orosz album: Első lépések II. (Moszkva)

- Susato: Renaissance suite (Rundel)
- Purcell: Trombitaszó és ária (Boosey & Hawkes)
- Purcell: Győzelmi ének az Arthur király című operából (Bourne Co. New York, USA)
- Wagner: Das Blasorchester II. (Pro musica Leipzig-Berlin)

Vonószene

- J. S. Bach: Bauern-Kantate (Parasztkantáta) (Peters 11693)
- Bartók: Erdélyi táncok (Darvas feldolg.) (EMB Z. 4329)
- Beethoven: 12 kontratánc (Breitkopf B. 253)
- Csajkovszkij-Weiner: Chanson triste (EMB Z. 3202)
- Farkas F.: Musica Serena (EMB Z. 12615)
- Farkas F.: Négy tánc a Vietórisz-kódexből (EMB Z. 5834)
- Händel-Maros: Kis szvit (EMB Z. 3105)
- Mozart: Sinfonietta (EMB Z. 2409)
- Rózsavölgyi: Első magyar társastánc (Dobiinger D. 11316, 11317/szólamok)
- Sugár: Rondó zongorára és ifjúsági zenekarra (EMB Z. 1784)

Gitáregyüttesek

- Hume, T: Két trió (EMB 13721)
- Régi angol muzsika két gitárra (Mosóczi M) „Musica per chitarra” (EMB 8564)
- Régi francia muzsika két gitárra (Mosóczi M.) „Musica per chitarra” (EMB 8900)

Követelmény

A közös alkalmazkodás képességének kialakítása.

Az év végi meghallgatás anyaga

- Év végi meghallgatás: 15-30 perces nyilvános hangverseny.

Haladó csoport

Fejlesztési feladatok

- Az eddig tanult ismeretek, készségek további fejlesztése.
- A zenekari rubato játékmód elsajátítása.
- A zenekari kommunikációs lánc tudatos alkalmazása.

Ajánlott tananyag

Fúvószenekar

- Albinoni: Adagio (Molenaar)
- J. S. Bach: Prelúdium és fuga, B-dúr (Warner Bros New York)
- J. S. Bach: Fantázia (William Allen Music, USA)
- J. S. Bach: Sinfonia (Molenaar)
- Bartók: Este a székelyeknél (Kiiment)
- Bartók: Erdélyi táncok (Népművelési Intézet)
- Bogár: Székely legényes (Népművelési Intézet)
- Balázs: Musica piccola (EMB)
- Balázs: Előjáték (EMB)
- Corelli: Adagio (Studio P/R Indiana, USA)
- Debussy: A kis néger
- Debussy: Kis szvit

- Eördögh J.: Kis nyitány (Népművelési Intézet)
- Eördögh J.: Magyar nyitány (Népművelési Intézet)
- Hidas: Capriccio (EMB)
- Hidas: Vidám zene (EMB)
- Hidas: Concertino
- Hidas: Szvit (EMB)
- Hidas: Fantázia és fuga (EMB)
- Hidas: Népdal szvit III. (EMB)
- Händel: Tűzijáték szvit (különféle tételek más-más feldolgozása)
- Händel: Vízi zene (különféle tételek más-más feldolgozása)
- Erkel: Fegyvertánc (Népművelési Intézet, Pécs)
- Kodály: Intermezzo a Háy-szvitből (Népművelési Intézet)
- Kodály: Toborzó (Népművelési Intézet)
- Kodály: Kállai kettős (Népművelési Intézet)
- Ujj Viktor G.: Két zenekari etűd (Népművelési Intézet)
- Zempléni: Változatok egy Stravinsky-téma nyomán (kézirat)

Vonószekkar

- Albinoni: Sonata ? Cinque (Boosey & Hawkes B&H 17393, 11663/szólamok)
- J. S. Bach: Andante (Rózsavölgyi 6103, 6104)
- Bartók: Két román tánc op. 5 (Rózsavölgyi 6376)
- Corelli: Karácsonyi concerto grosso (Peters 11351)
- Händel: Concerto grosso op. 6 no. 8 (Peters 938 HW 30)
- Händel: Vízizene (Dvfm 4207)

Gítáregyüttesek

- Domeniceni, C: 4 darab 4 gitárra (Edition margaux em. 4005)
- Farkas F.: Musique de Ugrócz (Ed. musicali Ancona, Milano)
- Joplin, S.: Ragtime - Két darab két gitárra (Fodor F.) „Musica per chitarra” (EMB 12496)

Követelmény

Önálló kamarazenekari játék kialakítása.

Az év végi meghallgatás anyaga

- Év végi meghallgatás: 25-40 perces nyilvános hangverseny

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló ismerje meg

- a zenekar/együttes egyes részeinek különböző funkcióit,
- az alapvető zenekari játékmódokat,
- az egyes zenetörténeti stílusok és hangszerek előadói hagyományait.

Legyen képes

- szólamát helyes tempóban, dinamikában, stílusban, az adott műben a zenekar egészében betöltött funkciója szerint eljátszani,
- a szólamon belüli és a szólamok közötti harmonikus együtt-játékra irányítani figyelmét,
- a szólambeosztáshoz igazodó új zenei anyagot lapról játszva is megszólaltatni.

Tudja alkalmazni

- az alapvető egységes zenekari játékmódhoz tartozó hangszertechnikai ismereteket,
- a zenekari hallásfejlesztés közben kialakuló figyelmet, a többszólamúságra, a dinamikai és ritmikai folyamatok árnyalására, a tempóvétel és -tartás differenciálására,
- a zenekari kommunikációs lánc (karnagy-zenekar, zenekari szólamok között) folyamatát.

Továbbá

A tanuló legyen képes

- felnőtt amatőr zenekarban játszani,
- részt venni önálló kamarazenekari produkcióban.

Alkalmazza tudatosan

- a zenekari kommunikációs láncot,
- a zenekari rubato játékot.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Az együttes működéséhez szükséges hangszerek

A létszámhoz igazodva kottapultok, karfa nélküli székek.

Felvételek készítéséhez (a produkció értékeléséhez) audio- és videofelvevő és -lejátszó.

7.4. A művészeti alapvizsga követelményei

Az alapvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos valamint az tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező.

Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

7.4.1. Az írásbeli vizsga tartalma:

➤ Szolfézs:

„A” tagozat

Hangszer főtanzakok

Diktálás, elemzés:

- *Egy magyar népdal lejegyzése és elemzése*

A népdal négysoros, legfeljebb 8-10 szótagszámú, tempó giusto, izometrikus (2/4 vagy 4/4) lehet, szinkópát, nyújtott és éles ritmust tartalmazhat. Előre meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, metrumot és kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők. A népdal tizenkétszer hangozhat el.

- *Periódus terjedelmű, funkciós basszusú műzenei idézet felső szólamának lejegyzése és elemzése*

Az idézet 2/4, 3/4 vagy 4/4-es lüktetésű, nem moduláló, lehetőleg a-a_v felépítésű, nehezebb hangközlépéseket nem tartalmazó, de akkordfelbontást, illetve könnyebb alterációt lehetőleg tartalmazó szemelvény. Előre szükséges megadni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: a funkciók bejelölése, formai felépítés, a zenei elemek megjelölése (hármashangzat-felbontás, szekvencia, késleltetés stb.). Az idézet zongorán két szólamban tizenkétszer hangozhat el.

„B” tagozat

Hangszer főtantervek

- Hangközök lejegyzése

10 hangköz lejegyzése betűvel, számmal, majd adott hangra kottázása (oktávon belüli tiszta, kis és nagy hangközök, bővített kvart és szűkített kvint). A hangközök egymás után legfeljebb 3-szor hangozhatnak el.

- Hangzatok lejegyzése

10 akkord felismerése és lejegyzése adott hangra, oldással együtt (valamennyi hármashangzat és fordításai, valamint domináns szeptim).

- Egy négysoros, közepesen nehéz magyar népdal lejegyzése szöveggel együtt, és elemzése

Előre meg kell adni a violinkulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők. A népdal nyolcszor hangozhat el.

- Periódus terjedelmű műzenei idézet lejegyzése funkció basszussal

Metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 legyen. A ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig. Az idézet tartalmazhat változatos ritmikai, dallami fordulatokat, átkötéseket. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

➤ Zenei történet-zeneirodalom:

„A” tagozat

Hangszer főtantervek

- A zenei korszakok felsorolása időrendben.

- A barokk korszak ideje, rövid általános jellemzése és zenei jellegzetességei. A barokk zeneszerzők felsorolása, a korszak vokális és hangszeres műfajai. Néhány hangszeres műfaj bemutatása részletesebben Egy - a tanuló által ismert, meghallgatott - mű bemutatása.

- A klasszikus zene általános jellemzése. A bécsi klasszicizmus 3 jelentős zeneszerzőjének rövid bemutatása. A bécsi klasszika korszakának jellemzése a barokkal összehasonlítva. A bécsi klasszika műfajai és jellemző formái. Joseph Haydn életéről röviden, fontosabb művei; kedvelt műfajai. W. A. Mozart műveinek jellemző műfajai egy-egy példával.

➤ Zeneelmélet:

Hangszer főtantervek

- Négyszólamú példa számozott basszusának lejegyzése 4#, 4b előjegyzésig.
- Számozott basszus kidolgozása négy szólamban, szűk fekvésben.
- Formatani elemzés kottakép után.

7.4.2. A szóbeli vizsga tartalma:

➤ Szolféz:

„A” tagozat

Hangszer főtantervek

- A „hozott anyag”: a vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 10 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 5 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/ barokktól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), abból kettőt kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.

- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság egyszerű zenei történeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai, és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

„B” tagozat

Hangszer főtanterv

- Egyszólamú dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 lehet; ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig, tartalmazhat változatos ritmikai, dallami fordulatokat, átkötéseket; alterált hangokat.

- A „hozott anyag”: a vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 10 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 4 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), ebből kettőt kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.

- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

➤ **Zenetörténet-zeneirodalom:**

„A” tagozat

Hangszer főtanterv:

- Teszt, ami 15-20 általános zenei-zenetörténeti ismeretekkel kapcsolatos feladatot tartalmaz.

- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

➤ **Zeneelmélet:**

Hangszer főtanterv

- Kadenciák és mintapéldák zongorázása a fő hármashangzatokkal és fordításaikkal.

- Zongorázás diktálás után fő hármashangzatokkal és fordításaikkal.

- Formatani elemzés kottakép után.

7.4.3. A gyakorlati vizsga tartalma

➤ **Furulya:**

„A” tagozat

egy skála hangzatfelbontással;

egy etűd vagy technikai jellegű mű szoprán- vagy altfurulyán (Kállay G.: Hangnemgyakorló, Paubon: Etűdök, Baroque Solo Book-ból könnyebb darabok, Giesbert: Furulyaiskola 2. rész nehézségi szintjén);

két mű vagy tétel-pár, amelyből az egyik lehet kamaramű (Anon.: Greensleeves to a Ground, Marcello: d-moll szonáta, Loeillet de Gant: Szonáták op. 1 és op. 3, Vivaldi: F-dúr szonáta RV 1 skála (egész hangú skála)

3 etűd a Sellner Etűden für Oboe c. kottából pl.: 4, 7

1 teljes szonáta pl.: Fresch, W.: G-dúr szonáta I. II. tétel

„B” tagozat

1 skála: terc-, hármashang- és négyeshangzat-felbontással (kotta nélkül);

1 etűd vagy szólódarab (Brüggen: 1., Quantz: Solos 1-5./Baroque Solo Book, Eyck, J. van: Der Fluyten Lust-hof I-III., G. Ph. Telemann: Fantázia 2, c-moll nehézségi szintjén);

1 teljes szonáta vagy concerto és 1 korabarokk vagy XX. századi mű vagy tétel, amelyből 1 lehet kamaramű (Krähmer, E: Variációk op.18, Händel: g-moll szonáta (V.),

Castrucci, P.: Szonáták op. 1/5, op. 1/6, Vivaldi: a-moll piccoloverseny RV445
nehézségi szintjén);
zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
Az előadási darabokat – kamaramű kivételével – kotta nélkül kell játszani.

➤ **Fuvola:**

„A” tagozat

1 skála (alap, hármashangzat, hármashangzat-felbontás, tercmenet, duplanyelv)
5#-5b- ig, dúr- moll, dominánsszeptim is, + párhuzamos moll
2 etűd pl. Köhler Romantikus etűdök: 1, 3
1 előadási darab
pl.:Marcello: d-moll szonáta.
Járdányi Szonatina I. II.

„B” tagozat:

1 skála (alap, hármashangzat, hármashangzat-felbontás, tercmenet, duplanyelv)
6#-6b- ig, dúr- moll, dominánsszeptim is, + párhuzamos moll
2 etűd pl. Köhler: op 33 I.: 1, 3
1 előadási darab (kotta nélkül)
Pl: Händel: Hallei: Szonáták á- moll I. II
Szervánszky: Szonatina

➤ **Klarinét:**

„A” tagozat

- Két különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű (Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II: 13., 28. Kurkievicz II.: 14, 2 nehézségi szintjén).
- Két különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaramű is (Dancs: Románc [Perényi Éva-Perényi Péter: Repertoár 39.], Weber: Sonatina [Perényi Éva-Perényi Péter: Repertoár 44], Haydn: Szent Antal korál [200 év klarinétmuzsikája] Barokk és klasszika, Mozart: Románc [Klarinétmuzsika 10.], Weber: Vadászórus [Kis előadási darabok 19]; Ludwik Kurkiewicz I.: 57., 72., 74., Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 15., 69., 84., Balassa György-Berkes Kálmán: Klarinétiskola II.: 13., 27., 28., 30., 74, nehézségi szintjén).
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű (Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 36., 46., 59., 75.; Jean-Jean I: 2. nehézségi szintjén).
- Két különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaramű is (Bärmann: Románc, Debussy: Kis néger, Mozart: Sonatina, Mendelssohn: Dal szöveg nélkül, (Berkes: Előadási darabok klarinétra és zongorára II. kötetből a 9-es), Donizetti: Concertino II. tétel, Glinka: Vocalise, Tuček: B-dúr klarinétverseny II. tétel, Leopold Kozeluch: Esz-dúr Klarinétverseny II. tétel nehézségi szintjén; kamaraművek: Devienne: 6 duó, Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 72., 86., Balassa György-Berkes Kálmán II.: 31., 40., 55., Kocsár Miklós: Ungaresca nehézségi szintjén).
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

➤ **Szaxofon:**

„A” tagozat

A vizsga bármilyen hangolású szaxofonon teljesíthető.

- Egy etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű a felsorolt kötetekből, vagy az alábbi példákhoz hasonló nehézségű, tetszőleges egyéb gyakorlat: Easy Classical Studies (J. Harle, Universal

Edition UE 17 770) 50., 222 etűd (Perényi É.-P., EMB Z. 14371) 158., 178., 182., 24 könnyű etűd (M. Mule, A. Leduc AL 20455) 5., 13., 35 Studies (J. v. Beekum, Harmónia, HU 3794) Valsette (in a), Tiroler Landler (in Esz).

- Két különböző stílusú és karakterű, az alábbi példáknek megfelelő nehézségi szintű kíséretes előadási darab, legalább az egyik kotta nélkül: J. S. Bach: Gavottes (A. Leduc AL 19 664), B. Marcello: Adagio (Schuster-Perényi: Szaxofoniskola III/5., Simonffy 028), A. Corelli: Adagio (A. Leduc AL 25 707), Dancla: Románc (Szaxofonmuzsika kezdőknek - Kraszna L. EMB 14 251), Fr. Schubert: Sérénade (A. Leduc AL 25 708), Glinka: Vocalise (Simonffy 014), Debussy: A lenhajú lány (Hofmeister FH 2136).

Játszható a két kíséretes darab helyett egy kíséretes darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes és egy kamaramű.

Egy kíséretes vagy szólóművet lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Klasszikus irányban tovább tanulni szándékozók számára a vizsga kötelező alaphangszere az altszaxofon, egy előadási darabnál azonban más hangolású hangszer is használható.

- Két különböző karakterű etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű a felsorolt kötetekből, vagy az alábbi példákhoz hasonló nehézségű, tetszőleges egyéb gyakorlat: Schuster-Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028) 37., 222 etűd (Perényi É.-P., EMB Z. 14 371) 192., 194., 201., Szaxofon ABC II. (Perényi, EMB Z 14 299) 99., M. Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20 455) 9., 15., J. v. Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794) Square Dance (in B), Tarantella (in c), Invention (in f), Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402) 8.

- Két különböző stílusú és karakterű, az alábbi példáknek megfelelő nehézségi szintű kíséretes előadási darab, kotta nélkül (pl. egy barokk tételpár esetében még egy más stílusú művet is választani kell): G. Fr. Händel: Sicilienne et Gigue (A. Leduc AL 20 834), G. Pescetti: Presto (Hresztomatyija 5-6 Muzika 14 103), F. Mendelssohn: Andante (Perényi: Szaxofon ABC II/53. EMB 14 299), M. Muszorgszkij: Ódon kastély (Simonffy 053/C), Rimszkij-Korszakov: Hindu dal (Simonffy 053/D), Cl. Debussy: A kis néger (Simonffy 074 v. A. Leduc AL 19 555), E. Bozza: Aria (A. Leduc AL 19 714).

Játszható a két kíséretes darab helyett egy kíséretes darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes és egy kamaramű (pl. egy kíséretes előadási darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes darab és egy etűd).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

➤ **Trombita:**

„A” tagozat:

1 skála pár

1 etűd (pl.: Wurm: 1-16; Clodomír I.: 22; Szabó: 1-9)

1 előadási darab (pl.:Händel: B- dúr szonáta, Baldassari: Sonata)

„B” tagozat:

Egy másfél oktávos skála öt képlettel.

- Egy etűd (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./1-65., IV./1-53., Clodomir: Petits exercices 1-29., Arban: Trombitaiskola - ritmustanulmányok, díszítés- és trillaelőkészítő tanulmányok, egyszerű díszítések és trillák nehézségi szintjén).

- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele (Albinoni: Esz-dúr concerto III-IV. tétel, Albinoni: F-dúr concerto I. tétel, Händel: B-dúr szonáta, Telemann: F-dúr szonáta nehézségi szintjén).

- Egy, az előbbtől eltérő stílusú előadási darab (Balay: Andante et allegro, Bogár: I. és II. Concertino nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

➤ **Kürt:** „A” tagozat

- Egy kantiléna (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/31., II/47., II/52., II/73. nehézségi szintjén).

- Két különböző karakterű etűd (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/9., II/15., II/16., II/37., II/42., II/68., II/90. nehézségi szintjén); az egyik etűd helyett lehet kamaramű is (Tarjáni Ferenc: Muzsikáljunk c. gyűjteményéből G. F. Händel: Sándor-ünnep nehézségi szintjén).

- Egy előadási darab (J. Mattheson: Ária, A. J. Varlamov: Orosz népdal, J. A. Hasse: Két tánc, G. F. Händel: Bourrée, Mező: Tánc, Schubert: A tavaszhoz nehézségi szintjén),

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy skála különböző képletekkel, a meglévő hangterjedelemben.

- Egy kantiléna (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/110., II/116., II/142., II/155. nehézségi szintjén).

- Két etűd (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/119., II/150., II/167., II/209. nehézségi szintjén; az egyik etűd helyett lehet kamaramű is.

- Egy előadási darab (Beethoven: Románc, Loeillet: Szonáta, Skroup: B-dúr koncert, Frehse: Andante, Székely: Szonatina II-III. tétel nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

➤ **Tenorkürt:**

„A” tagozat

- Egy másfél oktávos skála első képlete.

- Egy etűd (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II. 51-116. Clodomir: 1-21; Wurm: 1-16 nehézségi szintjén).

- Egy előadási darab (Dr. Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményéből F. Schubert: Bölcsődal [20.], L. Mozart: Trombitaszó [22.], Anonymus: Hornpipe [24.], H. Purcell: Induló [26.], Corelli: Gavotta [28.], Rimsky-Korsakov: Mazurka [35.], Fitzgerald: Angol szvit I., III., Saint-Saens: A hattyú vagy hasonló nehézségű előadási darabok).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy másfél oktávos skála három képlettel.

- Egy etűd (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II. [51-116.] Clodomir: Etűdök I-II. nehézségi szintjén).

- Egy előadási darab (Dr. Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményéből J. S. Bach: Menüett [27.], Nagy Olivér: Chorea Hungarica [31.], G. Giordani: Arietta [33.], G. B. Pergolesi: Aria [34.], Bogár István: 4 bagatell [36.]; Harsona-ABC 69. o. Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

➤ **Bariton:**

„A” tagozat

- Egy másfél oktávos skála első képlete.

- Egy etűd (Steiner: Bariton-ABC 56-66; Perényi: 347 etűd harsonára 100-115. Clodomir: 1-21; Wurm: 1-16 nehézségi szintjén).

- Egy előadási darab (Dr. Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményéből F. Schubert: Bölcsődal [20.], L. Mozart: Trombitaszó [22.], Anonymus: Hornpipe [24.], H. Purcell: Induló [26.], Corelli: Gavotta [28.], Rimsky-Korsakov: Mazurka [35.], Fitzgerald: Angol szvit I., III., Saint-Saens: A hattyú vagy hasonló nehézségű előadási darabok).

- Egy periódusnyi könnyebb zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy másfél oktávos skála három képlettel.
 - Egy etűd (Steiner: Bariton-ABC 70-86; Perényi: 347 etűd harsonára 130-137. nehézségi szintjén).
 - Egy előadási darab (Dr. Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből J. S. Bach: Menüett [27.], Nagy Olivér: Chorea Hungarica [31.], G. Giordani: Arietta [33.], G. B. Pergolesi: Aria [34.], Bogár István: 4 bagatell [36.]; Harsona-ABC 69. o. Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok).
 - Egy periódusnyi zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
- Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

➤ **Harsona:**

„A” tagozat

- Egy dúr hangsor másfél oktávon keresztül, a hozzá tartozó hármashangzat-felbontással.
 - Egy etűd (Ujfalusi-Pehl-Perlaki: Harsonaiskola II./151., 158., 247., Steiner: Harsona-ABC 16/2. Andante, 17/1. Andantino, 18/2. Allegretto, 19/2. Allegretto, Clodomir: 1-21; Wurm: 1-16 nehézségi szintjén).
 - Egy előadási darab (Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből F. Schubert: Bölcsődal [20.], L. Mozart: Trombitaszó [22.], Anonymus: Hornpipe [24.], H. Purcell: Induló [26.], Corelli: Gavotta [28.], Rimsky-Korsakov: Mazurka [35.], Fitzgerald: Angol szvit I., III., Saint-Saens: A hattyú vagy hasonló nehézségű előadási darabok).
- Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl.: hármashangzat-felbontás, teremenet, futóskála, futóskála oktávzárással).
 - Egy etűd (Ujfalusi-Pehl-Perlaki: Harsonaiskola I./136., 137., Ujfalusi-Pehl-Perlaki: Harsonaiskola II./217., 300., 352., Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I./4. Poco Allegro, 6. Allegro, 12. Allegretto nehézségi szintjén).
 - Egy előadási darab (Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből J. S. Bach: Menüett [27.], Nagy Olivér: Chorea Hungarica [31.], G. Giordani: Arietta [33.], G. B. Pergolesi: Ária [34.], Bogár István: 4 bagatell [36.]; Harsona-ABC 69. o. Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok).
- Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

➤ **Tuba:**

„A” tagozat

- Egy skála (legalább három variációval).
- Egy gyakorlat (Kietzer: I. kötet, Sára: Tubaiskola, Jakab Gedeon: Tubaiskola I. kötet 172., 183., 187., 192., gyakorlatainak nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (F. Schubert: Bölcsődal [169], H. Purcell: Rigaudon [166] nehézségi szintjén). Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy skála (dúr és moll változata, legalább három variációval).
 - Egy gyakorlat (Kietzer: I. kötet, Sára: Tubaiskola, Jakab G.: Tubaiskola 1 kötet 161., 163., 179., 186. gyakorlatainak nehézségi szintjén).
 - Egy előadási darab (J. Brahms: Bölcsődal - [176] H. Purcell: Rigaudon - [166] nehézségi szintjén).
- Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

7.5 A művészeti záróvizsga követelményei

A záróvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. A záróvizsgán a kötelezően választható elméleti tantárgyakból a hangszer „A” tagozatos főtan szakos tanulók szóbeli vizsgát tesznek. A „B” tagozatos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

7.5.1 Az írásbeli vizsga tartalma:

➤ Szolfézs:

„A” tagozat

Diktálás, elemzés

- Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése és elemzése. Az idézet átlagos zenei mondat/periódus hosszúságú. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: formai felépítés, zenei értelmezés (felütések, kötések, előadásmódra vonatkozó jelek bejelölése), zenei elemek megjelölése (hangzatfelbontás, késleltetés, szekvencia). Az idézet zongorán két szólamban nyolcszor hangozhat el.

- Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam felének lejegyzése és befejezése. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az idézet átlagos zenei mondat/periódus hosszúságú, amely zongorán hatszor hangozhat el.

„B” tagozat

- Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése. A dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok. Hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

- Periódus terjedelmű kétszólamú bécsi klasszikus idézet lejegyzése. Az idézet tartalmazzon változatos dallami és ritmikai fordulatos fordulatokat. Hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

➤ Zenetörténet-zeneirodalom:

Az alábbiak közül 2 témakör részletes kifejtése:

- Gregorián elnevezése, általános jellemzői, műfajai. A többszólamúság kialakulása (orgánum típusai). Világi zene a középkorban (trubadúr, trouvère, Minnesängen). Reneszánsz (szó jelentése, ideje, általános jellemzése, jellegzetes műfajainak ismerete.) Korareneszánsz, reneszánsz fénykora, későreneszánsz zeneszerzőinek felsorolása. Homofónia, polifónia fogalma. Mise típusai, mise részei, (Ordinarium, Proprium), motetta és madrigál összehasonlítása. Világi vokális műfajok felsorolása.

- A barokk korszak általános stílusjegyei és zenei jellemzése, vokális és hangszeres műfajok sorolása. Egy vokális műfaj (pl. kantáta) tételeinek bemutatása, egy hangszeres műfaj (pl. concerto, fuga) részletesebb magyarázata zenei példát hozva. A szvit (táncok és táncpárok), egy tánc bemutatása (pl. menüett). Barokk zeneszerzők felsorolása.

- A bécsi klasszika sajátosságai (formák, szerkezet, hangnem). Főbb műfajok sorolása, szonáta vagy szimfónia tételeinek általános jellemzése, pl. szonátaforma bemutatása. Haydn vagy Mozart művészete, (egy mű bemutatása alapján).

- Romantika - új műfajai, élményanyaga (témái). Chopin zongorazenéje (kisformák), Schumann zongoradarab-ciklusai (címek).

- A programzene (példával). A századforduló zenéje - Debussy művészete, impresszionista művei (zenéje, jellemzői). Egészhangú skála, politonalitás, dodekafónia magyarázata zenei példa alapján. Bartók életműve, jelentősége, népdalgyűjtő útjai. Kodály egy művének részletes bemutatása (pl. Psalmus Hungaricus, Hány-szvit, Felszállott a páva - variációk).

➤ **Zeneelmélet:**

- Négyszólamú példa lejegyzése.
- Összhangzattan példa kidolgozása négy szólamban 5#, 5b-ig.
- Bach-korál elemzése.
- Formatani elemzés a négy év anyagából.

7.5.2 A szóbeli vizsga tartalma

➤ **Szolfézs:**

„A” tagozat

Hangszer főtanszak

- Periódus terjedelmű dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet tartalmazzon változatos ritmikai és dallami fordulatokat.

- A „hozott anyag”: a vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 15 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 5 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkíséréssel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

„B” tagozat

Hangszer főtanszak

- Periódusnyi dallam lapról éneklése - rövid átnézés után - szolmizálva vagy hangnévvel; a dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok, hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne.

- A „hozott anyag”: a vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 15 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 6 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkíséréssel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

➤ **Zenetörténet-zeneirodalom:**

„A” tagozat

Hangszer főtanszak

- Teszt, ami 10-15 egyszerű, általános zenei-zenetörténeti ismeretekkel kapcsolatos kérdést tartalmaz.

- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

➤ **Zeneelmélet:**

Mintapéldák zongorázása 4#-4b-ig amelyekben szerepel

- váltódomináns,

- késleltetések,
- mollbéli akkordok dúrban,
- bőszeptes hangzatok,
- könnyebb modulációk,
- formatani elemzés a négy év anyagából.

7.5.3 A gyakorlati vizsga tartalma

Gyakorlati vizsgát főtárgyból, elméleti tanszakok esetén zongora kötelező tárgyból, illetve a tanult hangszerből kell tenni.

➤ **Furulya:**

„A” tagozat

- Egy technikai jellegű mű vagy szólódarab (Paubon: Études Melodiques 1., 7., Brüggen: Etüdek, Linde: Neuzeitliche Übungsstücke, Winterfeld: Technische Studien, Telemann: Fantáziák, Eyck: Dér Fluyten Lust-hof I-III. nehézségi szintjén).

- Egy teljes szonáta vagy concerto (kettősverseny) és egy korabarokk, vagy XX. századi mű, vagy tétel (Telemann: f-moll szonáta, d-moll szonáta, Telemann: Metodikus szonáták 1-6., Vivaldi: G-dúr concerto, Dornel: Sonate op. 3 no.7, 3 altfurulyára nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy etüd vagy szólódarab (Brüggen: 1., Quantz: Solos 1-5./Baroque Solo Book, Eyck, J. van: Der Fluyten Lust-hof I-III., G. Ph. Telemann: Fantázia 2, c-moll nehézségi szintjén).

- Egy teljes szonáta vagy concerto és 1 korabarokk vagy XX. századi mű vagy tétel, amelyből 1 lehet kamaramű (Krähmer, E: Variációk op. 18, Händel: g-moll szonáta (V.), Castrucci, P.: Szonáták op. 1/5, op. 1/6, Vivaldi: a-moll piccoloverseny RV445 nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot az etüd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

➤ **Fuvola:**

„A” tagozat

Egy etüd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű

(Bántai: Fuvolaetüdek III. kötet, vagy Köhler: Etüdek op. 33 no. II. kötet valamelyik darabja nehézségi szintjén).

Egy barokk szonáta két tétele, vagy egy barokk kamaramű (Marcello, Veracini, Telemann műveinek nehézségi szintjén).

Egy karakterdarab, vagy XX. századi mű vagy kamaramű (Fauré, Doppler, Szervánszky Endre műveiből).

„B” tagozat

Egy etüd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű

(Köhler: Etüdek op. 33 no. III. 1-5., Andersen: 24 etüd fuvolára/1.;

Hangversenyetüdek fuvolára c. gyűjtemény valamelyik darabja nehézségi szintjén).

Egy barokk szonáta két tétele, vagy egy barokk kamaramű (Händel: Hat szonáta, egy barokk triószonáta két tétele nehézségi szintjén).

Egy karakterdarab, vagy XX. századi mű (Farkas: Bihari román táncok nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot az etüd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani

➤ **Klarinét:**

„A” tagozat

- Két etűd, vagy technikai jellegű mű (Klosé: Karakterisztikus etűdök, Jean-Jean: Etűdök I. nehézségi szintjén);

- Két különböző stílusú és műfajú zongorakíséretes előadási darab, vagy kamaramű (Wagner: Adagio, Barat: Szláv dal, Donizetti: Concertino I-II. tétel, Niels Gade: Fantáziadarab op. 43., Bartók: Három csíkmegyei népdal, Draskóczy: Korondi táncok; kamaraművek: Pranzer: 3 duó concertante, Pleyel: Duók: I-II., Devienne: Concertino 2 klarinéra és zongorára nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két etűd, vagy technikai jellegű mű (Klosé: Napi gyakorlatok, Klosé Karakterisztikus etűdök, Jean-Jean: Etűdök II. nehézségi szintjén).

- Két különböző stílusú és műfajú zongorakíséretes előadási darab, vagy kamaramű (Danzi: Szonáta, Stamitz: Esz-dúr koncert, Weiner: Csüddöngölő, Dimler: B-dúr klarinétverseny, Wasilenko: Keleti táncok, Weber: Variáció op. 33; kamaraművek: Kreutzer: Duók, Pleyel: Duók I-II., Pranzer: 3 duó concertante nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

➤ Szaxofon:

„A” tagozat

A vizsga bármilyen hangolású szaxofonon teljesíthető.

- Egy szabadon választott dúr vagy harmonikus és melodikus moll skála legalább három előjegyzéssel, hármashangzat-felbontással, tercmennel, domináns-, ill. szűkített szeptim-felbontással, minél teljesebb hangterjedelemben, kotta nélkül.

- Egy etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű az itt felsorolt, ill. a szakközépiskola tantervében 2. évfolyamtól szereplő kötetekből; vagy az alábbi példákhoz hasonló nehézségű, tetszőleges egyéb gyakorlat: Easy Classical Studies (J. Harle, Universal Edition UE 17 770) 49., 66.; 222 etűd (Perényi É.-P., EMB Z 14 371) 210., 211., 221.; Schuster-Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028) 9.; M. Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20 455) 9., 15.; J. v. Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794) Musette (in G); Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402) 13-tól; Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A. Leduc AL 6403) 9-től; Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A. Leduc AL 6404) bármely etűd; Ferling: 48 etűd (A. Leduc AL 20 402) bármely azonos hangnemű lassú-gyors gyakorlatpár.

- Két különböző stílusú és karakterű, az alábbi példáknak megfelelő nehézségi szintű kíséretes előadási darab, legalább az egyik kotta nélkül: A. Corelli: Gigue (Muzika 13 672); G. Fr. Händel: Allegro, Largo et Final (A. Leduc AL 20 835); G. Fr. Händel: 4. szonáta (A. Leduc AL 20 828); J. S. Bach: Badinerie (A. Leduc AL 19 511); J. S. Bach: Esz-dúr szonáta (Hresztomatyija 5-6. Muzika 14 103 v. G. Schirmer 45 722); J. B. Singelée: Rondo Op. 63. (Perényi: Szax. ABC II/84 EMB 14 299); J. B. Singelée: Solo de concert (H. Lemoine 26 260 H.L.); A. Chailleux: Andante és Allegro (A. Leduc AL 22 177); E. Bozza: Aria (A. Leduc AL 19 714); M. Ravel: Darab Habanera formában (A. Leduc AL 17 679); Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon-Trade); lásd még a szakközépiskolai tanterv 11-13. évfolyam anyagát.

- Rövid zenei anyag lapról játssza mérsékelt tempóban.

Játszható a két kíséretes darab helyett egy kíséretes darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes és egy kamaramű.

Egy kíséretes vagy szólóművet minden esetben kívülről kell játszani.

„B” tagozat

Klasszikus irányban tovább tanulni szándékozók számára a vizsga kötelező alaphangszere az altszaxofon, egy előadási darabnál azonban más hangolású hangszer is használható.

- Két dúr vagy harmonikus és melodikus moll skála, legfeljebb öt előjegyzéssel, hármashangzat-felbontással, tercmenettel, domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontással, minél teljesebb hangterjedelemben, kotta nélkül.

- Két különböző karakterű, a 6. évfolyam szintjének megfelelő etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű a felsorolt kötetekből, vagy az alábbi példákhoz hasonló nehézségű, tetszőleges egyéb gyakorlat: Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402) 19-től; Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A. Leduc AL 6403) 9-től; Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A. Leduc AL 6404) bármelyik etűd; Ferling: 48 etűd (AL 20 402) egy azonos hangnemű lassú-gyors gyakorlatpár; lásd még a szakközépiskolai tanterv 11-13. évfolyam anyagát.

- Két különböző stílusú és karakterű, az alábbi példáknak megfelelő nehézségi szintű kíséretes előadási darab, kotta nélkül (ajánlott pl. egy barokk szonáta vagy versenymű lassú-gyors tétele, és egy romantikus, impresszionista vagy későbbi mű): J. S. Bach: Szonáta (A. Leduc AL 20 831); G. Fr. Händel: 2. szonáta (A. Leduc AL 20 829); G. Fr. Händel: 6. szonáta (A. Leduc AL 20 830); A. Vivaldi: Concerto Op. 3/6 RV 356 (Universal Edition UE 19 075); R. Schumann: Fantáziadarab (G. Schirmer 45 722); J. B. Singelée: Fantaisie brillante (H. Lemoine 26 260 H.L.); J. B. Singelée: Solo de concert (H. Lemoine 26 259 H.L.); E. Bozza: Scaramouche (A. Leduc AL 20 299); Busser: Aragon (A. Leduc AL 21 143); Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon-Trade) bármely darab; lásd még a szakközépiskolai tanterv 11-13. évfolyam anyagát.

- Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Játszható a két kíséretes darab helyett egy kíséretes darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes és egy kamaramű.

Minden esetben összesen két vizsgadarabot kívülről kell játszani: pl. egy kíséretes előadási darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes darab és egy etűd.

➤ **Kürt:**

„A” tagozat

- Egy kantiléna transzponálása Esz-kürtben (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/110., II/161., II/203. nehézségi szintjén).

- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, ill. versenymű, vagy szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül; az egyik előadási darab helyett kamaramű játszható; (Schubert: Szerenád, Telemann: Allegretto, Mozart: D-dúr kürtverseny, Händel: Ária, Skroup: B-dúr koncert, Csajkovszkij: Édes álom, Glinka: Északi fény, Martini: Gavotte, Székely: Szonatina, Szervánszky: Kis szvit nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Transzponálás Esz-, vagy D-kürtben (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/136., II/187. nehézségi szintjén).

- Egy etűd (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/182., II/193., II/210. nehézségi szintjén).

- Egy kamaramű (Mozart-kürtduók, Haydn: Divertimento, Farkas F.: Régi magyar táncok - fúvósötös - nehézségi szintjén).

- Egy előadási darab, vagy 2 különböző karakterű tétel zongorakísérettel (ajánlott előadási darabok a hatályos zeneművészeti szakközépiskolai tanterv 8-10. oldalán, valamint Bogár: Változó felhők, Zempléni: Rapszódia).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

➤ **Trombita:**

„A” tagozat

- Egy másfél oktávos skála öt képlettel.

- Egy etűd (Clodomir: Petits exercices 22-70., Clodomir: Etűdök II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola etűdjeinek nehézségi szintjén).

- Két különböző karakterű előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is (előadási darabok: Albinoni: Esz- dūr, g-moll, C-dūr concerto, Barat: Fantázia, Gedicke: Koncertetűd; kamaraművek: Borst: Trombitaduók, Mező Imre: Variációk, Clodomir: Six petits duo és Six duo faciles, Reschofsky: Trió, Farkas Ferenc: Régi magyar táncok nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy dūr és 1 moll skála másfél oktávon, öt képlettel.

- Két etűd, vagy 1 etűd és 1 kamaramű (Clodomir: Petits exercices 22-70., Clodomir: Etűdök II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola etűdjeinek nehézségi szintjén; kamaraművek: Clodomir: Six duo Faciles, Scheidt: Brass: Quintets I-II., nehézségi szintjén).

- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele (Albinoni: Esz-dūr, g-moll, C-dūr concerto, Corelli: e-moll szonáta, Purcell: B-dūr szonáta, Vivaldi: d-moll concerto nehézségi szintjén).

- Egy más stílusú előadási darab (Bozza: Capriccio nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

➤ **Harsona:**

„A” tagozat

- Egy etűd (Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I.: 14. Andante, 16. Allegretto leggiero, 17. Allegro moderato, 18. Allegro moderato, 19. Andante, 20. Andante con moto, 27. Allegretto, 28. Mazurka, 30. Allegro moderato, 31. Allegretto, 32. Allegro moderato nehézségi szintjén).

- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab (az ajánlott darabokat lásd a hatályos tanterv 46. oldalán).

- Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható) (Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I.: 33-35., 37., 38., 44., 46-50.; II.: 3., 4., 9-12., 14-16., 18., 20., 21., 29., 30., 32., 33., 38-40., 46. gyakorlatok nehézségi szintjén).

- Egy barokk szonáta két tétele (lassú-gyors), és egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel (az ajánlott darabokat lásd a hatályos zeneművészeti szakközépiskolai tantervben).

- Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

➤ **Tenorkürt:**

„A” tagozat

- Egy dūr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl. hármashangzat-felbontás, tercmenet, szekvenciák: futóskála, futóskála oktávzárással).

- Két etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható) (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola IV. 1-30. nehézségi szintjén).

- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab (az ajánlott darabok: Corelli: Szonáták, Marcello: Szonáták, Vivaldi: Szonáták, valamint a trombitairodalom szólóművei).

- Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl. hármashangzat-felbontás, tercmenet, szekvenciák: futóskála, futóskála oktávzárással).

- Két etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható) (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola IV. 30-53. nehézségi szintjén).

- Egy barokk szonáta két tétele (lassú-gyors), és egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel (az ajánlott darabokat lásd a hatályos zeneművészeti szakközépiskolai trombita tantervben).

- Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

➤ **Bariton:**

„A” tagozat

- Egy dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl. hármashangzat-felbontás, tercmenet, szekvenciák: futóskála, futóskála oktávzárással).

Két etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható) (Kopprasch: Technikai etűdök 7-16. Perényi: 347 etűd harsonára 250-270. nehézségi szintjén).

- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab (az ajánlott darabok: Corelli: Szonáták, Marcello: Szonáták, Vivaldi: Szonáták, valamint a trombitairodalom szólóművei).

- Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl. hármashangzat-felbontás, tercmenet, szekvenciák: futóskála, futóskála oktávzárással).

- Két etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható) (Kopprasch: Technikai etűdök 7-22. Perényi: 347 etűd harsonára 250-270; Bordogni: Vocalises nehézségi szintjén).

- Egy barokk szonáta két tétele (lassú-gyors), és egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel (az ajánlott darabokat lásd a hatályos zeneművészeti szakközépiskolai harsona tantervben).

- Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

➤ **Tuba:**

„A” tagozat

- Két etűd (Kietzer Tubaiskola I-II. kötet, Jakab G.: Tubaiskola II. kötet 291., 297. gyakorlatok nehézségi szintjén).

- Két előadási darab (G. F. Händel: Siciliana, W. A. Mozart: Menuet nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két gyakorlat (Kietzer Tubaiskola I-II. kötet, Jakab G.: Tubaiskola II. kötet 291 297. gyakorlatok nehézségi szintjén).

- Két előadási darab (B. Marcello: Szonáta I. tétel, Hidas F.: Három kis tétel tubára nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

A 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelet hatálybalépését megelőzően – folytatott fenti képzések felmenő rendszerben folytathatók, oly módon, hogy a tanulmányaikat már megkezdett tanulók azt legkésőbb a 2026/2027. tanévig be tudják fejezni.

A 2011/2012. tanévtől felmenő rendszerben intézményünk helyi tantervként a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelet 2. melléklete szerinti új tantervi struktúrában szereplő tantervet alkalmazza.

8. A pedagógiai program érvényességével, módosításával, nyilvánosságával kapcsolatos egyéb intézkedések

Ezen pedagógiai program 2022. szeptember 1. napjától visszavonásig érvényes.

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRTÉKELÉSE, FELÜLVIZSGÁLATA

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan, de legalább 5 évente vizsgálja, felülvizsgálatát, értékelését, és szükség esetén ezen pedagógiai program módosítását elvégzi.

A PEDAGÓGIAI PROGRAM MÓDOSÍTÁSA

A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:

- az iskola igazgatója;
- a nevelőtestület bármely tagja;
- a nevelők szakmai munkaközösségei;
- a szülői munkaközösség;
- az iskola fenntartója.

A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az igazgató jóváhagyásával válik érvényessé. A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra vagy a működtetőre a jogszabályi előírásokon felül többletkötelezettség hárul, be kell szerezni a fenntartó, illetve a működtető egyetértését.

A PEDAGÓGIAI PROGRAM NYILVÁNOSSÁGRA HOZATALA

Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára hozzáférhető. A pedagógiai programról minden érdeklődő tájékoztatást kérhet az iskola igazgatójától, valamint az iskola pedagógusaitól a nevelők fogadó óráján vagy – ettől eltérően – a pedagógussal előre egyeztetett időpontban.

A pedagógiai program egy-egy példánya digitálisan vagy papír alapon a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

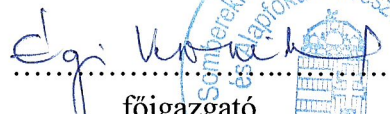
- az iskola fenntartójánál;
- az iskola honlapján;
- a Köznevelési Információs Rendszerben
- az iskola irattárában;
- az iskola nevelői szobájában;
- az iskola igazgatójánál.

9. A pedagógiai program elfogadására és jóváhagyására vonatkozó záradékok

A főigazgató nyilatkozata

A Sombereki Kalász Márton Általános Iskola Pedagógiai Programjának módosításával kapcsolatban nyilatkozom arról, hogy a Pedagógiai Program a korábban elfogadott program kötelezettségéhez képest, a Mohácsi Tankerületi Központ, mint intézményfenntartóra háruló többletkötelezettséget nem tartalmaz.

Somberek, 2024.08.29.

.....
főigazgató

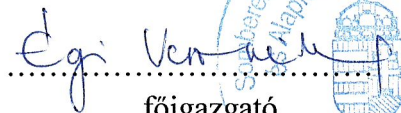

Nkt.26. § (1) * A nevelő és oktató munka az óvodában, az iskolában, a kollégiumban pedagógiai program szerint folyik. A pedagógiai programot az igazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el és a **fenntartó hagyja jóvá**. A pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni.

A főigazgató nyilatkozata

A Sombereki Kalász Márton Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola pedagógiai programjának módosítását a nevelőtestület bevonásával készítettem el.

Somberek, 2024.08.29.

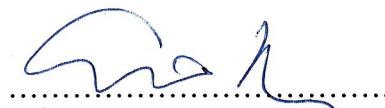

.....
főigazgató

Az Intézményi Tanács véleményezési joga

A Sombereki Kalász Márton Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Intézményi Tanácsa az intézmény pedagógiai programjának módosításával kapcsolatos véleményezési jogát gyakorolta.

Somberek, 2024.08.29.

.....
az Intézményi Tanács elnöke

A fenntartó jóváhagyó nyilatkozata

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 26. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a Sombereki Kalász Márton Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola a pedagógiai programjának módosítását a mai napon a fenntartó képviselőjeként jóváhagyom.

Mohács, 2024.08.30.

.....
Kászné Lebő Zsuzsanna
tankerületi igazgató

10. Mellékletek:

1. számú melléklet:

Köznevelés módszertani megújítása a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése céljából – EFOP-3.1.2-16-2016-00001 c. pályázat beépítése Pedagógiai Programunkba

A Sombereki Kalász Márton Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola valamint a Sombereki Kalász Márton Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Dunaszekcsői tagiskolája 2019-ben bekapcsolódott a Pécsi Tudományegyetem és konzorciumi partnerei által megvalósított *Köznevelés módszertani megújítása a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése céljából – EFOP-3.1.2-16-2016-00001 c. pályázati program* fejlesztő munkájába.

A projekt célja a differenciált, személyközpontú nevelést-oktatást lehetővé tevő módszertani kultúra megerősítése a köznevelési intézményekben, a nyitottságra ösztönző intézményi nevelés-oktatás pedagógiai eszköztárának fejlesztése, valamint a kidolgozott módszertan a pedagógusok körében történő országos elterjesztése.

Az intézmény pedagógusai a projekt keretében pedagógus-továbbképzéseken vettek részt, az intézmény a képzések során megismert, a program megvalósításához illeszkedő új módszertani fejlesztéseket, a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentését, ill. a lemorzsolódás megakadályozását támogató pedagógiai módszertani eszközöket beépíti az oktató-nevelő munkájába.

A továbbképzés megnevezése: Gondolkodási képességek fejlesztése a lemorzsolódás megelőzése érdekében

A továbbképzés rövid leírása:

A tanulói lemorzsolódás kapcsán az egyik fontos indikátor a matematika és szövegértési kompetencia-mérések eredményessége. Ezeknek a kulcskompetenciáknak az alapját az emberi gondolkodás képezi. A gondolkodási képességeknek, azok fejlesztésének-fejlődésének döntő szerepe van az eredményesebb teljesítmény kialakításában. Minkét kulcskompetencia-területen alapvető kérdés, hogy a pedagógusok tisztában vannak-e a gondolkodás fejlesztéséhez-fejlődéséhez szükséges alapvető, általános, tudományos háttérismeretekkel, azokkal a gyakorlati fogásokkal, amelyekkel a gondolkodás fejleszthető, valamint azokkal a pedagógiai megközelítésekkel, attitűdökkel, amelyek leginkább járulnak hozzá a gondolkodás fejlődéséhez. Ez a képzés a pedagógusok számára fejleszti azokat a tanári kompetencia-elemeket, amelyek leginkább segítik a gondolkodásfejlesztés hatékony, eredményes és méltányos gyakorlatának kialakítását, bármely tantárgyi, vagy kulcskompetencia-területen.

A folyamatba ágyazott képzés során a pedagógusok számba veszik a jelenleg már használt gondolkodást fejlesztő gyakorlati eszközeit, kiegészítik azokat a képzésen tanultakkal, majd tanórai keretben ki is próbálják. A képzés a kipróbált gyakorlatok hasznosságának, eredményességének elemzésével zárul.

A Pécsi Tudományegyetemmel történő együttműködés alapja a projekt megvalósítás időszakában a fenntartóval megkötött együttműködési megállapodás. A Projekt megvalósítási időszaka 2017.01.01-2021.12.31.

2. számú melléklet:

OKTATÁSI HIVATAL

Cím: 1055 Budapest, Szalay utca 10-14.

Levelezési cím: 1363 Budapest, Pf. 19.

Tel: + 36 1 374 2100

E-mail: info@oh.gov.hu

Iktatószám: PSZKF-E3213/...../2021

NYILATKOZAT

Alulírott **Kohlé Engert Klára** a Sombereki Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola (7728 Somberek, Rákóczi utca 21. OM azonosító: 027309001) intézményvezetője ezúton nyilatkozom, hogy az Oktatási Hivatal által vezetett EFOP-3.2.13-17-2017-00002 azonosító számú, „Az alap- és középfokú iskolák pályorientációs tevékenységét, kiemelten az MTMI készségeket és kompetenciákat támogató pályorientációs szakmai módszertan átfogó megalapozása és fejlesztése” című projekt keretében fejlesztett pályorientációs mérő- és támogatóeszközt (POM) az intézmény pályorientációs, pályaválasztást előkészítő pedagógiai tevékenységrendszerébe beépítjük, alkalmazzuk. Az intézményben a POM 2021/2022. tanévtől kezdődő használatát – amellyel a fenntartóra/működtetőre többletkötelezettség nem hárul – az intézmény pedagógiai programjában is rögzítjük.

Kelt: Somberek, 2021. 03. 23.

Kohlé Engert Klára

Kohlé Engert Klára
intézményvezető

EFOP-3.2.13-17-2017-00002

Az alap- és középfokú iskolák pályorientációs tevékenységét, kiemelten az MTMI készségeket és kompetenciákat támogató pályorientációs szakmai módszertan átfogó megalapozása és fejlesztése

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE